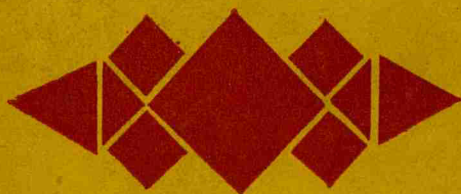
GRIGORE G. TOCILESCU
CHRISTEA N. ȚAPU

MATERIALURI FOLCLORISTICE

editura minerva

GRIGORE G. TOCILESCU — CHRISTEA N. ŢAPU

MATERIALURI FOLCLORISTICE

III

Coperta: *Dumitru Verdeş*

GRIGORE G. TOCILESCU — CHRISTEA N. ȚAPU

MATERIALURI FOLCLORISTICE

III

Ediție critică și studiu introductiv
de
IORDAN DATCU

EDITURA MINERVA
BUCUREȘTI—1981

POEZIA OBICEIURILOR TRADIȚIONALE

I

Colinde

Ia sculați, boieri, sculați

Ia sculați, boieri, sculați,
Florile dalbe,
La icoane vă-nchinați,
Florile dalbe,
Că v-aduc pe Dumnezeu,
Florile dalbe,
Mititel și-nfășițel,
Florile dalbe.
Fașa-i dalbă de mătasă,
Florile dalbe,
Cu scufia de bumbac,
Florile dalbe,
Cu cămașa de borangic,
Florile dalbe.
Este-un măr și este-un păr,
Florile dalbe.
La tulpina mărului,
Florile dalbe,
Este-un pat mare, rotat,
Florile dalbe,
Cu scîndurile de brad,
Florile dalbe.
Iar pe pat ce-i așternut ?
Florile dalbe,
Covor verde mohorît,
Florile dalbe,
Iar pe pat cine-i culcat ?
Florile dalbe,
Jupînul cu jupîneasa,
Florile dalbe.
La picioare, mintă, floare,
Florile dalbe,
La mijloace busuioace,
Florile dalbe,
La părete, păun verde,
Florile dalbe,
La ușori, mănunchi de flori,
Florile dalbe,
Iar la cap, floare de cap,
Florile dalbe,
La ferești, mere domnești,
Florile dalbe,
La portiță, romoniță,
Florile dalbe.
Iar în fundul scufitiței,
Florile dalbe,
Este-o peatră nestimată,
Florile dalbe,

De cuprinde o lume toată,
Florile dalbe,
Ţarigradul jumătate,
Florile dalbe.
La mulţi ani cu sănătate !

Cules de D. Teodorescu, învăţ., de la Marghioala Gr. Sia din Ruginoasa, jud. Neamţ.

Ia sculaţi, boieri, sculaţi

Ia sculaţi, boieri, sculaţi,
Ia sculaţi şi vă spălaţi,
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cîntători.
Şi nu vă vin nici c-un rău,
Ci v-aduc pe Dumnezeu.
Un Dumnezeu nou născut,
În scutice învelit ;
Mititel şi-nfăşăţel,
Parcă-i tras printr-un inel.
Afară doi peri rotaţi,
De tulpină depărtaţi,
De vîrvuri împreunaţi.
La mijlocul perilor,
Este-un pat mîndru-nrotat.
Dar în pat cine-i culcat ?
Nănaşu lui Dumnezeu,
Să vă apere de rău.
Şi de-acum pînă-n vecie,
Mila ta, Doamne, să fie,
Cu dar şi cu bucurie !
Întru mulţi ani să vă fie.

Cules de P. Cădere, învăţ., din cătunul Bistricioara, com. Bistricioara, jud. Neamţ.

Ia sculaţi, sculaţi

Ia sculaţi, sculaţi,
Voi, boieri bogaţi,
Şi voi vă uitaţi
Înspre a gură de vale,
Spre soare răsare ;
Vouă vi se pare
Că soare răsare ;
Nu soare răsare,
Vouă vi se pare,
Că vouă vă vine
Tot turme de oi,
Oi ocheşăle,
Cu lîna cănită,
Într-aur poleită.
Ia sculaţi, sculaţi,
Voi, boieri bogaţi,
Şi voi vă uitaţi
Înspre a gură de vale,
Înspre soare răsare.
Nu soare răsare,
Vouă vi se pare ;
Că vouă vă vine
Tot cirezi de vaci,
Vacile strichind,
Viţeii zbierînd.
Ia sculaţi, sculaţi,
Voi, boieri bogaţi,
Şi voi vă uitaţi

Înspre a gură de vale,
Înspre soare răsare.
Vouă vi se pare
Că soare răsare;
Nu soare răsare,
Vouă vi se pare,
Ci vouă vă vine
Tot turme de porci,
Porcii poleiţi,
Cu colţii ieşiţi,
Într-aur poleiţi!

Florile dalbe de măr

Florile dalbe de măr,
Ia sculaţi voi cam domol,
Faceţi focu cam mai mare
Şi-aprindeţi d-o lumînare
Şi-o lipiţi pe la icoane.
Nu vă vin cine vă pare,
Şi vin juni colindători,
Printr-înşii şi Dumnezeu.
Frumuşel mi-e-mpodobit
Cu vesmîntu mohorît
Şi mi-e lung pînă-n pămînt;
Cam din spate, cam din piept,
Scris mi-e luna cu lumina
Si soarele cu căldura;
Într-amîndoi umerei,
Scris în doi luceferei.
În mîna stîngă crucea duce
Şi-n a dreaptă busuioc;
Crucea e-a bătrînilor,
Busuiocu-al fetelor
Şi măru-al juneilor.

Acest colind se cîntă în noaptea de Sf. Ion.

În cele case luminoase

În cele case luminoase,
Greu, zău, doarme, greu boierii.
Trei porumbei că-mi zburară,
Sus mai sus că se-nălţară,
Cu nori dalbi s-amestecară,
Jos, mai jos că se lăsară,
Jos, mai jos, pe prundu mării.
Luară apşoară-n gurişoară,
Pietricele-n degiţele,
Şi-mi săltară de-mi zburară,
Sus, mai sus că se-nălţară
Pe zebrele de fereastră,
Şi-mi cîntară-ngrîngonară,
Cu apşoară-nrîurară,
Boieri mari că-mi deşteptară.

Culese de Ion Ionescu de la Ilie Bîldan, în etate de 80 de ani, com. Bogaţi, Dîmboviţa.

Drumeții

Doi boieri de cei mari,
Ca și doi drumari,
Vin din Ierusalim,
Merg spre Vitleem.
Dară cine sînt ?
E Iosif cel sfînt
Și Maria sfîntă,
Care-așa cuvîntă :
— Iosif, mi-e greu
De acest drum rău.
Vin să ne odihnim
Și să ne umbrim.
De un plop dădură
Și-acolo stătură
De se răcori.
Plopul să clăti,
Umbra ș-o trăgea,
Soarele-i ardea.
— Plop afurisit,
Să nu fii rodit,
Să crești tot în sus,
Căci umbra mi-ai dus !

Iară mai plecară
Și un măr aflară,
Și ei odihnea,
Mărul îi umbrea,
Umbra să lăța,
Soarele perea.
— Mărul înflorit,
Să fii tot rodit,
Să crești tot în laturi,
Să sporești cu roduri.
Iar Iosif grăia :
— Drumul de-am lua,
Aide spre Vitleim,
Pînă ce zărim,
Căci iată e sară
Și-nnoptăm prin țară.
Și ei să sculară
Și-ndată plecară
Cătră Vitleim.
Cu toții să trăim !

Cules de înv. N. Iordăchescu, din com. Timișești, jud. Neamț.

Peștera și ieslea

Maria se preumbla,
Vreun locaș a căpăta,
Jos în sus și iar în jos,
Căci bate vînt friguros,
Și are vestmînt de-argint,
Căci azi naște fiul sfînt.
— Bună seara, moș Crăciun,
Zice Maria celui bun.
Lasă-mă în patul tău,
C-am să nasc un Dumnezeu.

Dar Crăciun astfel grăia :
— Palatul meu nu-ți voi da ;
Du-te în grajdul cailor
Sau în ieslea boilor !
Și aflînd taină de la crai,
I-a poftit pe cîte trei
Să meargă spre Vitleem,
Căci nu e la Ierusalim.
Craii aflînd au plecat,
Steaua iar li s-a arătat,

Ş-au tot mers pînă ce-a stat,
La cel staul luminat,
Şi în iesle au aflat,
Pe fîn şi paie culcat,
Pe marele împărat.
Craii îndată ce l-au zărit,
I s-a-nchinat umilit,
Scumpe daruri i-au adus,
Pentru Dumnezeu de sus.
Unul aur îi dădea,
Altul smirnă-i întindea
Şi altul tămîie-i dăruia.
Iar Irod cînd auzi
Foarte rău să necăji,
Că lui daruri nu i-au dat
Şi la el nu s-a-nchinat.
Şi-n mînia lui cea mare,
Porni oaste foarte mare
De la Ierusalim
Spre sărmanul Vitleem,
Să ucidă aceşti mişei
Pe toţi pruncii mititei,
De doi ani mai mititei,
Peste patruzeci de mii,
Tot prunci, mititei copii,
Ca să taie pe cel sfînt.
Dar Dumnezeu n-a răbdat
Şi Hristos l-a scăpat.

Cules de înv. N. Iordăchescu, din com. Timişeşti, jud. Neamţ.

Privigherea

Sus, boieri, nu mai dormiţi,
Vremea e să vă gătiţi,
Casa o măturaţi,
Masa o încărcaţi,
Căci umblăm şi colindăm
Şi pe Domnul căutăm.
Căci s-a născut Domnul sfînt,
În locaşul lui Crăciun,
S-a născut un domn frumos,
Numele lui e Hristos.
Nu dormim de astă-seară,
Ci şedem în priveghează,
Din seara ajunului,
Pînă-ntr-a Crăciunului,
S-aşteptăm pe Domnul sfînt,
Ca să vie pe pămînt,
Căci e fiul cerului
Şi Domnul pămîntului.
În seara lui Moş Ajun,
Vin copiii lui Crăciun,
Să cînte, să colindeze,
Viaţă lungă să ureze,
Tuturor ce sînt în casă
Şi să veselesc la masă.
Hristos să le dea de toate,
Viaţă bună, sănătate,
Şi acum şi la mulţi ani,
Ca să crepe acei duşmani.

Cules de învăţ. N. Iordăchescu, din com. Timişeşti, jud. Neamţ.

Cicea

Cicea, cicea, în ceste curţi,
Leroi Domnule!
Împreunaţi cu proverzi,
Dormiţi, dormiţi, mari boieri,
Cu gutui la căpătîi,
Cu pistoale la picioare.
Scoală, scoală, fată mare,
Şi aprinde o lumînare
Ş-o lipeşte-ntre icoane.
Bagă mîna-n posînare
Si îm' scoate la parale,
La parale mărunţele.
Sculaţi, sculaţi, boieri mari,
C-a venit june bun colindător
Să-ţi colinde şi să-ţi cînte,
Şî ţîe şî feţilor,
Şî dalbai părinţilor.
Jos la furca patului,
Joacă-un stol de porumbei,
Şî-m' jucară ce-m' jucară,
Pă fereastră afar' zburară,
Sus mai sus să ridicară,
Cu nori s-amesticară.
Vine marea rîurînd,
Pietricele răsunînd,
Pietricele dedeţele.
Mai dăvale dă Stambol,
Să scaldă sfîntu Ion,
Să scaldă şi să-mbăieşte
Şî mir să miruieşte,
Şî colacu lui Crăciun
Să fie de grîu curat,
Să-l băgăm şî noi în sac;
Să nu fie dă secară,
Că ne dă pe uşă-afară,
Pă colac vadra de vin,
C-aşa e lăsat din bătrîni,
Bisiocu stinge focu,
La mulţi ani.

După fiecare vers se repetă cuvintele „Leroi Domnule". Cules de învăţ. I. Florescu, din com Bragadiru, Teleorman.

Bucurie

Bucurie mare-avem
Tot neamul pămîntului,
Din înălţimea cerului
De naşterea Domnului.
Veseleşte-te tu, cer,
Şi te bucură, pămînt,
Căci s-au născut Domnul sfînt,
Oamenilor pe pămînt.
Nădejdea creştinilor,
Bucuria tuturor,
De la tatăl i-a vinit
Vitliimul cel smerit,
Frumuşel şi-mpodobit.
Însuşi cu puterea lui
Zdrobi capul şearpelui
Şi puterea iadului.

Si de-acum pînă-n vecie,
Mila ta, Doamne, să fie.
Cu dor şi cu bucurie,
Pe la toţi de veselie,
Şi nouă de bucurie,
O, Hristoase, mărire ţie.

Cules de I. Dumbravă din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Colindul Crăciunului

Seara d-astă seară
Este-o seară mare :
Seara lui Ajun şi cu-a lui
Crăciun !
S-a născut un fiu,
Fiu fără de tată,
De maică curată
Şi prea luminată.
Trei zile se ceartă,
Trei zile mai mari,
Maica sfînta Vinerea
Şi cu Sîmbăta.
Iar sfînta Dumineca
Cînd se mîneca,
Pe la cîntători,
Prin vărsat de zori,
Pe fiu l-a aflat
În iesle culcat.
Pe braţe l-a luat,
Sus l-a ridicat,
De l-a înfăşat
Cu faşe de-argint,
Scutec de mătasă,
Cu sîrmă aleasă.
Jos l-a pogorît,
De l-a iordănit,
Numele i-a pus,
De-l cheamă Isus,
Domnul cerului
Ş-al pămîntului.

Cules de I. Trandafirescu, învăţ., din com. Şişeştii de Jos, jud. Mehedinţi.

Naşterea Domnului

Bucurie mare-avem
Tot neamul pămîntului,
Din 'nălţimea cerului
De naşterea Domnului,
Căci s-a născut Domnul sfînt
Oamenilor pe pămînt,
Nădejde creştinilor,
Bucuria tuturor.
De la Tatăl a venit
Vitleemul cel smerit,
Frumuşel şi-mpodobit.
Însuşi cu puterea lui
Zdrobi capul şerpelui
Şi puterea iadului.

Şi de-acum pînă-n vecie
Mila ta, Doamne, să fie.
Cu dar şi cu bucurie,
Pe la toţi de veselie,
Şi nouă de bucurie,
O, Hristoase, slavă ţie !

Culeasă de Gh. Dobrea, înv.,
com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Colindul lui Hristos

Astăzi cel prea lăudat,
Îngerului mare sfat,
Care s-a născut jos Domnul
Şi-mpărat preste tot omul,
Vrînd a mîntui pre om,
Pentru greşala din pom,
Şi din iad a-l izbăvi,
În rai a-l sălăşlui,
Cînd vru prin ceresc îndemn,
A se răstigni pre lemn.
Cină de taină făcînd,
Pe apostoli ospătînd,
De la masă s-a sculat,
Picioarele le-a spălat.
Iuda atunci mergînd la el,
L-a vîndut pre el zicînd :
— Daţi-mi treizeci de arginţi,
Să vi-l dau să-l răstigniţi !
Jidovii banii i-au dat,
El în pungă i-a băgat,
Oaste mare a luat
Şi la Hristos a plecat, zicînd :
— Voi vă veţi uita ;
Pe care-l voi săruta
P-acela puneţi mîna
Şi prinzîndu-l, 'l veţi lega.
Astfel Iuda făcînd,
Şi ei pe Hristos prinzînd,
L-au dus la archierei,
Să-l judece întîi ei ;
Apoi d-acolo legat
L-au trimis şi la Pilat.
Pilat dacă l-a văzut,
Să-l judece a şezut.
L-a adus, l-a judecat
Pe omul nevinovat,
Unde neamul jidovesc,
Îndrăcit şi diavolesc,
Cerea fără a conteni,
Pre cruce a răstigni.
Pilat mîinile spălînd
Îi stropi pe ei zicînd :
— Daţi seama lui Dumnezeu,
Să n-am nici un păcat eu,
Că ăsta-i om dumnezeiesc,
Nici o vină nu-i găsesc.
Iar dacă-l urîţi,
Luaţi-l de-l omorîţi.
Atunci ei l-au luat de gît,
L-au bătut, palme i-au dat,
Cu spini l-au încununat
Şi-n obraji l-au scuipat.
Deci neamul cel îndrăcit,
Dacă l-au batjocorit,
De haine l-au dezbrăcat,
Cu crucea l-au încărcat
Şi mergînd l-au răstignit.
Cu cuie l-au pironit,
Cu oţet l-au adăpat,
Fierea i-au dat de-a gustat,
Şi cînd sufletul şi-a dat,
Un ostaş a alergat,

Cu sulița l-a împuns,
Sînge și apă a curs.
Acestea cerul văzînd
Și pămîntul nerăbdînd,
Din temelii s-a clătinat,
Soarele a înnegrit,
Luna s-a întunecat,
Pietrile s-a despicat.
Toate-n spaimă au rămas
Pîn' la al nouălea ceas.
Deci dînd dupe cruce jos
Pre Domnul nostru Hristos,
Cu giulgiuri cu smirnă uns,
În mormînt nou mort fu pus,
Și a înviat ca un sfînt,
A treia zi din mormînt.

Cules de I. Trandafirescu, învăț., din com. Șișeștii-de-Jos, jud. Mehedinți.

Colindul lui Hristos

Ian sculați, boieri, sculați,
De vă sculați slugile
S-aprindă făcliile,
Să măture casile,
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cîntători;
Nu vă venim nici c-un rău,
Aducem pe Dumnezeu,
Mititel și-nfășețel,
Fașa albă de mătasă,
Să-i fie moale la oasă,
Cu chitia de bumbac,
Să-i fie moale la cap.

Cules de Gavril Gh. Ioniță, din căt. Ghindăoani, com. Crăcăoani, jud. Neamț.

Și-ntreabă și-ntreabă

Și-ntreabă și-ntreabă
Sfinți pă Dumnezeu,
Și-ntreabă d-ast' treabă:
Und' s-a rătăcit
Hristos cel iubit?
Domnul le zicea
Și-i binecuvînta:
— Dar, voi, sfinți mărunți
Și nepricepuți,
La ce ispitiți?
Că voi bine știți
Că l-a răstignit
Și l-a chinuit,
Sus la Rusalim,
În casa lu Noim.
Ș-unde că-i bătea
Tot cuie de fier,
Ținte de oțel.
În față le bătea,
În dos le țintuia.
Ș-unde le-nfigea,
Sudori îl trecea,
Să rostogolea,
'N pahar sprijinea,

Tot grîu se făcea.
Ş-unde-l îmbrăca
Cu cămaşă verde,
Verde de urzică,
Rău trup îi băşică.
Şi cînd îl freca,
Sudori îl trecea,
Să rostogolea,
'N pahar sprijinea,
Tot mir se făcea.
Ş-unde că-i punea
Cunună de spini,
Verde mărăcini.
Ş-unde i-o-ndesa,
Sudori îl trecea,
Să rostogolea,
'N pahar sprijinea,
Tot vin să făcea,
Ia-l, crestin, de-l bea !
Bună vremea-n casă,
Să se pomenească,
Boieri dumneavoastră.
La mulţi ani !

Cules de Chr. N. Ţapu de la Ion Popescu, funcţionar la Muzeul din Bucureşti.

Patimile lui Hristos

Astăzi cel prea lăudat,
Îngerului mare sfat,
Sfătuind dumnezeirea
Să-şi împlinească zidirea,
Cînd cina vrea s-o gătească,
Pe Isus să-l răstignească.
Cînd Hristos masa a pus,
Atunci jidovii l-au prins,
În curte la Pilat l-a dus,
C-acolo sînt adunaţi
Arherei şi farisei
Împreunaţi cu cărturari,
Tot de Hristos făcînd sfat,
Pe Hristos să-l dea la moarte.
— Hristos ne-a stricat legea
Şi ne-a stricat sîmbăta !
— Eu nu v-am spurcat legea,
Nu v-am stricat sîmbăta,
Ş-am venit cu chip în lume
Să vă dau la cele bune.
Iuda iubitor de bani
Grăi către ai săi duşmani :
— Daţi-mi treizeci de arginţi,
Să vi-l dau să-l răstigniţi !
Treizeci de arginţi i-a dat,
La Golgota l-a-nălţat,
La Golgota l-au suit,
Pe cruce l-au răstignit,
Piroane în mîini i-au bătut.
I-au bătut în mîini şi talpe,
Ca să le-mplinească toate.
La umbră de spin l-a dus,
Cu suliţa l-au străpuns,
Apoi şi sînge i-au curs,
Fere i-au dat de-au mîncat,
Cu oţet l-au adăpat.
Munţii s-au cutremurat,
Brazi mărunţi s-au legănat,
Pietrele s-au despicat,
Ape mari s-au tulburat,
Soarele s-au întunecat,
Luna-n sînge s-au îmbrăcat,
Luna s-au întors în sînge,
Îngeri începură-a plînge.

Pentru aceea, Doamne sfinte,
Adu-ţi şi de noi aminte
Şi de păcat ne păzeşte
Şi în rai ne sălăşluieşte,
Că acolo e apa vieţei,
Doamne, şi poama dulceţei.
Şi de-acu' pînă-n vecie
Mila Domnului să fie.

Cules de G. Giurumescu, înv.,
din com. Ruptura, jud. Mehedinţi

Răstignirea lui Hristos

Un om mare
A luat o secure mare,
S-a dus într-o pădure mare,
A tăiat un lemn mare
Şi a făcut o biserică mare
Cu nouă altare,
Cu nouă zăbrele.
Maică sfîntă,
Cine o cîntă ?
S-au luat pe ketri late,
Cu topoare îmbărburate,
Pe ketri înguste,
Ca fuscele de cuşte.
Toţi orghii,
Toţi schiochii
I-o aflat
Unde s-a sălăşluit
Şi unde s-a odihnit ;
Numai pe fiul său,
Domnul nostru şi al tuturor, nu
l-a aflat.
S-a dus la rîul lui Iordan,
La vadul lui Iordan,
S-au spălat pe faţă şi pe dalba
peliţă
Şi s-a uitat în sus spre răsărit
Şi au văzut doi îngeri venind
Şi le-au zis : Alei, îngerilor,
N-aţi văzut pe Domnul nostru şi
al tuturora ?
— Noi tare ne-am jurat înaintea
sf.-tale
Că noi nu l-am văzut !
Maica sfîntă a luat carte mare,
Carte mică,
Carte de milostivire
Şi a luat ketri înguste
Cu fuscele de cuşte,
Şi toţi orghii şi toţi schiochii
I-a aflat unde s-au odihnit,
Unde s-a sălăşluit,
Dar pe Domnul nu l-a găsit.
Şi s-a dus la rîul lui Iordan,
La fîntîna lui Prodan,
Şi faţa albă şi-a spălat
Şi spre răsărit s-a spălat,
Şi au văzut pe Ion, nănaşul lui
Dumnezeu,
Şi i-au zis : Ioane, nănaşu lui
Dumnezeu,
N-ai văzut pe fiul mñeu,
Domnul nostru al tuturora ?
— Eu l-am văzut la porţile lui
Pilat,
Răstignit pe cruce de brad,
Unde cîinii de jidovi îl chinuiau
Şi-l chirdoseau
Şi cu cununi de skini capul îi
cingeau ;
Sînge roşu pe jos curgea,

Creştinii alergau, se creştinau.
Atunci Maica sfîntă iar a luat:
Carte mare,
Carte mică,
Carte de milostivire
Şi s-a luat pe pietre late,
Cu topoare îmbărburate
Ca fustele de custe,
Toţi orghii şi toţi schiochii i-o aflat
Unde sălăşluind,
Unde odihnind ;
Numai pe Domnul nostru
Şi al tuturor nu l-au aflat,
Si s-au dus la rîul lui Iordan,
La fîntîna lui Prodan,
Şi s-a spălat pe faţă
Şi pe dalbă peliţă,
Şi la răsărit s-a uitat
Şi pe fiul său l-a ochiat
Venind cu slavă şi cu mărire.
Atunci au zis : Fiul meu,
Eu mare putere ţ-am dat,
Să nu te laşi să te chinuiască
Şi să te chirdosească
Atîta de rău cîinii de jidovi.
Atuncea răspunse fiul său :
— Eu, maică, nu m-am lăsat
Pentru tine sau pentru mine,
Ci pentru lumea întreagă,
Că pînă acuma nu era zuer de fluer,
Nici ghers de fată mare,
Nici nu căuta maică de pruncul ei,
Nici vaca de viţelul ei,
Nici oaia de mñelul ei.
De aci încolo o să fie
Zuer de fluer,
Să caute maica de pruncul ei,
Oaia de mielul ei,
Vaca de viţelul ei.
Cine o auzi vestea mea,
Povestea mea,
Şi de învăţat o va vrea,
La lună, la săptămînă,
L-oi lua de mîna stîngă
Şi l-oi băga pe porţi strîmte
Şi l-oi duce la mese răsturnate,
La pahare sparte,
Unde-s broaştele
Cît vacile,
Şerchii cît sulurile de car de mari,
Şi acolo va locui de veac ;
Şi apoi iar cine va vrea
Să înveţe povestea mea,
Şi va vrea să înveţe,
La luna, la săptămîna,
Îl voi lua de mîna dreaptă
Şi-l voi duce la porţi drepte,
La mese încărcate,
Cu pahare pline,
Unde va petrece
În veci. Amin !

Cules de Chr. N. Ţapu de la dr. Vasile Glodariu, din Luduşu Mare, Transilvania.

Doamne Isuse Hristoase

Doamne Isuse Hristoase,
Tu ne eşti izvor, prea frumoase,
Că din ceri te-ai pogorît,
Din fecioara te-ai născut,
Cu oamenii ai petrecut
Treizeci de ani pe pămînt

Şi la ceri că te-ai suit
Şi prin iad te-ai abătut,
Porţile iadului le-ai sfărmat
Şi p-Adam l-ai liberat
Şi ceriul l-ai împodobit,
În patru stîlpi de argint,
Tot cu stele
Măruntele,
Şi-n mijlocul stelelor
Duce luna
Cu lumina
Şi soarele
Cu razele.
Pe zăbrele
Turturele,
Şi-ntre ele-un porumbel,
Fuse sfîntu Ionel,
Trimis de la Dumnezeu
Să măsoare pămîntu,
Pămîntu cu umbletu
Şi ceriu cu cugetu.
Dumneavoastră, boieri mari,
Aprindeţi o lumînare
Şi-o lipiţi între icoane,
Trei icoane,
Trei cucoane.
Cucoanele să pregătiră
D-un colac
De grîu curat.
Pe faţa colacului,
Jumătatea francului ;
Pe colac — vadră de vin,
Să fie lui Hristos, amin !

Acest colind se cîntă în seara de Sf. Vasile. Cules de Ion Odor de la Dumitru Popescu, din Starchi ojd-Buzău.

Colind dealu după deal

Colind dealu după deal.
Nu ştiu soarele răsare,
Ori Adam vine călare
P-un cal galben gălbior ;
Da' nu-i galben de făptură,
Şi-i galben de-asudătură,
Aducînd pe Moş Crăciun,
Cu mustăţile de fîn,
Cu barba de ibrişin,
Faşă dalbă de mătasă,
Făcută de-o jupînească,
Cu scufia de bumbac,
Să-i fie moale la cap.
Dar în fundu chitioarei
Este-o piatră nîstrăpatră
Ce coprinde lumea toată,
Ţarigrad pe jumătate,
La mulţi ani cu sănătate !

Cules de G. Popescu, înv., de la Sandu Tudosă, din satul Perieni, com. Bogeşti, jud. Tutova.

Din voie dumnezeiască

Din voie dumnezeiască,
Luai viaţă pustnicească.
Ce feciorel de-mpărat!
Bun gînd Dumnezeu ţi-a dat
Şi-n pustie mi-ai plecat,
Şi-n pustie locuieşti,
Vrăjmaşul mi-l ispiteşti.
Pe la miez de miază noapte
Mi-l ispiteşti de moarte.
Şi-aşa ei mergînd pe cale,
A cîntat cu viers de jale:
Jelui-m-aş muntelui,
De dorul părintelui;
Jelui-m-aş cîmpului,
Cîmpu-i mare, loc întins,
De nu pot merge de plîns,
Şi cîmpu-i cu rourele
De dor de la surorele;
Cîmpu-i plin de pelinită,
Cu dor de la măiculiţă.
Jelui-m-aş cerbului;
Cerbul 'm-este-o fiară mută,
N-are glas ca să răspundă.

Cules de I. Trandafirescu, înv., din com. Şişeştii-de-Jos, jud. Mehedinţi.

Colindul lui Voinea

Sînt doi brazi rămuraţi (*bis*),
Voilerom şi flori de măr,
Din tulpinî dipàrtaţi (*bis*),
Di vîrfuri împreunaţi (*bis*),
Jos la trunchiu bradului
Esti-un pat în strug lucrat,
Cu scîndurili di brad
Şi cu stîlchii dar di fag.
Dar într-însu ci mai esti?
Tot muşchiul bradului.
Peste-şi muşchiu ce-ş' mai esti?
O pernuţî şi-o velinţî.
Dar într-însu cini mai doarmi?
Doi junei tinerei.
Ii îmi dorm strînş' şi cuprinş',
Ii îmi dorm faţî la faţî,
C-aşa Dumnezeu i-nvaţî;
Ii îmi dorm geni la geni,
Ca doi porunghii la peni.
Ii în sus s-o umflat,
Jos la gherghef s-o lăsat,
Apî-n guşî c-o luat,
Chetriceli-n degeţăli.
Ii în sus s-o umflat,
Pisti mari s-o lăsat,
Pi diasupra celui pat.
Scoalî, Voineo, nu dormi,
Cî vî vin colindători.
Las' sî cînti, sî colindi,
Cî lor plata li sî ştii:
Doi colaci şi vo doi frangi.

Se repetă după fiecare vers cuvintele „Voilerom şi flori de măr". Cules din com. Beştepe, pl. Tulcea, jud. Tulcea, de G. Coatu, înv., din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

Colind de flăcău

La truchina di măr dulci,
Mîndrî horî mi sî strîngi,
Di junei tineri,
Di juneli tinereli.
Joacî astîzi, joacî mîni.
Joacî trii zîli di varî.
Cînd o fost a patra sarî,
Nimi-n lume n-o aflat,
Numa Gheorghi mi-o aflat,
El acasî o alergat,
Cheia-n mînă ş-o luat,
Grajd di piatrî-o discuiat
Şî pi murgu mi l-o scos,
L-o-nşălat şi l-o-nfrînat.
Di zăbreli mi-l legarî
Şi în casî cî intrarî,
Ziua bunî cî-şî luarî,
Di la taicî, di la maicî,
Di la fraţ', di la surori,
Di la grădina cu flori.
Şî pi murgu s-aruncarî
Şî la danţ cî-mi alergarî,
Şî pi murgu-l priponirî
Cu pripon di păr mărunt,
Cu ţăruşu di argint;
Şî în danţ cî sî prinsărî.
Joacă astăzi, joacă mîni,
Joacă trii zîli di varî.
Cînd o fost a patra sarî,
Bati murgu şi rînchizî.
Dar Ghiorghi cî-i răspundea:
— Rabdî, murgi, rabdî, dragî,
Cum rabd şî eu ninsurat,
Ninsurat, nicununat.
Cî eu di m-oi însura,
Ţii drumu cî ţ-oi da,
Şî mi-i paşti ci-i cunoaşti,
Şî mi-i faci coama groasî
Şî coada tufoasî.

Cules din com. Beştepe, pl. Tulcea, jud. Tulcea, de G. Coatu, înv., din com Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

Colind la Sfîntu Vasile

După vale din jos,
Ine o herghelie dă cai,
Caii nechezînd,
Mînjii jucînd,
Cu codiţa-n baltă,
În baltă răsucită
Într-aur poleită.
Pă urma lor cine-mi ine?
Ine-un cîrd de vaci,
Vacile zberînd,
Iţeluşii sărind,
Cu codiţa-n baltă,
În baltă răsucită,
Într-aur poleită.
Pă urma lor mai ine,
Ine-un cîrd dă oi;
Oile zberînd,
Meluşeii jucînd,
Cu codiţa-n baltă,
În baltă răsucită,
Într-aur poleită.
Şi-n urma lor ine,
Ine-un cîrd dă capre:
Caprili zberînd,

Iezîşorii sărind,
Cu codiţa-n baltă,
În baltă răsucită,
Într-aur poleită.
Şi-n urma lor cin' mai ine?
Ine-un cîrd de porci,
Porcii grooind,
Scroafili zberînd,
Purceii sărind,
Cu colţu-n baltă,
În baltă poleit,
Într-aur învălit.

Cules de Ion Odor de la Gh. Cojocaru din Breaza-de-Jos, Prahova. Acest colind se cînta acum o sută de ani.

Leroi în ceaste curţi

Leroi în ceaste curţi
Şi-n ceaste domnii,
La tulpini de meri,
Mese de boieri,
Danţ de negustori.
Danţul cin' mi-l trage?
Ici, tînăr Ion,
Cu papuci pe talpă,
Cu fesu-ntr-o parte.
Toiag răsuceşte,
Sus de-l azvîrleşte,
În palmă-l sprijineşte
Şi se ferice şte.
Ferice de dînsul
Şi d-ai lui părinţi,
În ce ceas l-a născut,
Zile d-a crescut,
Parte ce-a avut
De taică, de maică,
D-un bărbat frumos,
Mult mi-e cuvios.
Frumuşel mi-l poartă,
Cămaşă de in
Cusută cu fir,
Fir şi ibrişin,
Guler baiba fir.
Sus la vîrf de meri
Mi-este-un legănel.
Dar în leagăn cine-mi şade?
Doamna dumnealui,
Cucoana cutare.
Coase, închindiseşte,
Trage cîte-un fir,
Rupe cîte-un măr,
Sus de-l azvîrleşte,
În palmă-l sprijineşte
Si se fericeşte.
Ferice, ferice,
Ferice de dînsa
Şi de-ai ei părinţi,
În ce ceas o au născut,
Zile ce-au crescut,
Parte ce-a avut
De taică, de maică,
De-o doamnă frumoasă,
Mult mi-e cuvioasă.
Frumuşel mi-o poartă,
Rochie de cuhnie,
Ie ghiorghiolie,
Ciorapi albişori,
Pantofi negrişori,
Pe la toc cu flori,
Mult mi-e jucători,
Rar la zile mari,

Intre sărbători,
In ziua de Crăciun
Şi-a de Bobotează,
Cînd prioţi botează,
Lumea-ncreştinează,
Lumea şi norodu,
Si pre noi pre toţi,
La anu şi la mulţi ani !

Acest colind se cîntă pe la case în seara ajunului Sf. Ioan Botezătorul. Cules de Chr. N. Ţapu de la Ion Mihai, din Bucureşti.

Colind de flăcău

Mîndru-i stogu di-adunat,
Voilerole Doamni,
Mîndru-i stogu di-adunat,
Dar din cini-i adunat ?
Tot din feti şî nevesti,
Rasî-i crucea di-un voinic.
Dar voinicu îi Gheorghicî.
El pi cal o-ncălecat,
Acasî o alergat
Şî în casî o intrat.
El obrazu ş-o spălat,
La icoani s-o-nchinat,
Cu părinţîi s-o iertat,
Cu părinţi şi fraţii lui.
El afarî o ieşit,
El pi cal o-ncălecat,
Inspri horî s-o-ndreptat,
Buna zăua cî ni-o dat,
Nimi nu i-o mulţămit,
Decît ibovnica lui.

După fiecare vers se va repeta cuvintele „Voilerole Doamni" Culeasă de G. Coatu, înv., din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

In ziua de Sfînt Vasile

In ziua de sfînt Vasile,
Toţi boierii la curte-mi vine ;
Numa' Gheorghe, sfete Gheorghe,
Nu îmi vine,
C-are o greacă ibovnică,
In cale de nouă zile.
— Nu mi-l credeţi, mari boieri,
C-am gonit o ciutalină
Făr de splină,
Din malu Solotrului
Pînă-n apa Oltului.
Acol' a stat,
Făr' de vad,
La sabie s-a-nchinat,
Frumos gîtu i-am tăiat ;
Pielea-n tîrg la tăbăcari,
S-o fac zgardă la ogari !

Cules de Ion Odor de la I. Oprişan. Vălenii-de-Munte, Prahova.

Din vadu-n vadu Brăilii

Din vadu-n vadu Brăilii,
Mîrloi cu florili dalbi,
Din vadu-n vadu Brăilii,
Cini şădi călăreşti,
Călăreşti-n chip domneşti
Pi-un cal galben sprintior ?
Şădi Ghiorghi călăreţ,
îmbrăcat în chip domnesc ;
Şădi-n apî pîn' în spatî
Şî-n noroi pîn' la genunchi,
Sî sî ceartî tot cu turcii,
Tot cu turcii şî cu frîncii,
Sî-i dea turcii vadurili
Şî frîncii corăghiili,
Ca sî trecî-n celi sati,
Celi sati neprădati
Şî feti nimăritati,
Feti mari horî făcînd
Şî flăcăii şuierînd
Şî nevesti tropăind.
Dar din urma tuturor
Vini Ileana tot plîngînd,
Tot plîngînd şî suschinînd.
Nime-n lume n-o zărea ;
Numa Ghiorghi c-o zărea ;
El la dînsa mi-alerga
Şî din gurî aşa-i grăia :
— Nu ti duci ca sî-mi fii,
Cam ştiu eu doamnă să-mi ii.
Şădi cruci sus pi masî,
Sănătati-n ceastî casî !

După fiecare vers se va repeta cuvintele „Mîrloi cu florili dalbi". Culeasă de G. Coatu, înv., din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

D-acilea-n vadu Brăilii

D-acilea-n vadu Brăilii,
Şade Ion Făt-Frumos,
P-un căluşel bididiu,
Şade-n apă
Pînă-n sapă
Şi-n noroi pînă-n genuche,
Şi el să ceartă cu turcii,
Şi cu turcii şi cu frîncii.
Turcii să-i dea vadurili
Şi frîncii corabili.
Se certase şi le luase
Şi trecuse d-aia parte.
D-aia parte-s arvunaşii,
Arvunaşii-s oameni graşi
Şi ei robise trei zile,
In trei zile, trei pe nori,
S-umplea numa de junei.
Vin juneii şuierînd,
Fete mari horă făcînd.
Iar pe urmă cine-mi vine ?
D-o cocoană smedişoară ;
Nici nu rîde, nici nu joacă,
Ci plînge sama să-şi facă.
— Taci, cucoană, nu mai plînge,
Nu te duc roabă să-mi fii,
Ci te duc doamnă să-mi fii :
Doamnă mie, curţilor,
Stăpînă argaţilor,
Cumnăţică fraţilor,
Nor' bună părinţilor !

Culcs de Ion Ionescu de la Ilie Bîldan, din com. Bogaţi, Dîmboviţa.

La curtea lui Radu-vodă

La curtea lui Radu-vodă,
Cununia di vinecioari,
La curtea lui Radu-vodă,
Multî vorbî di-adunat.
Dar di cini s-adunat?
De boeriţăli di a Moldovii.
— D-aleu, Vasîli, fătu meu,
De ţî-i murgu di-asudat,
Asudat, în apî dat?
Ai gonit, or ti-o gonit?
— Nu m-o gonit, doamni,
Ş-am gonit.
Am gonit di-o ciutî linî,
Ciutî linî, fărî splinî;
Di pi malu Prutului
Pîn' la malu Oltului.
Cînd la Olt o dat înot,
Eu cu murgu după ia,
Pîn' la scara murgului
Şi-n spata voinicului.
Nu mi-l credit, mari boieri;
Căutaţi în buzunari,
Buzunari supt caftali,
Căutaţi în degeţăli,
Şî-i luaţi di-un ineluş,
Cî-l ari di-o ibovnică,
Cali di trii săptămîni.
El mi-o faci în trii zîli:
Una dus, una vinit,
Şî una cu ia iubit.

După fiecare vers se repetă cuvintele „Cununia di vinecioari"

Ci sî nalţă sus la cer?

Ci sî nalţî sus la cer?
Lerule, domnule.
Zboarî-un cîrd di porunghei,
Lerule domnule,
Dar în urma cîrdului
Vini-on porumb gălghior,
Sî-m' e Ghiorghi călăreţu,
Călăreţ în chip domneţ,
Pi-un cal galbîn zmerdios,
Galbîn sari-n piatrî sacî,
Piatra sacî-n patru crapî,
Curgi-un izvoraş di apî,
Mari boieri cai buni ş-adapî
Şî pi Ghiorghi mi-l întreabî:
— D-aleu, Ghiorghi, fătul nostru,
Nu ţî-i calu di vînzari?
Sî-ţi dau galbini şi parali,
Sî-ţ' dau unu, sî-ţ' dau doi,
Sî-ţi dau patruzeci şî doi.
— Pi mini naşu m-o botezat
Şî pi galbîn mi l-o dat,
Şî viţăli bălţăţăli.

După fiecare vers se repetă cuvintele „Lerule domnule". Din Zebil, jud. Tulcea.

Sfîrşitul pămîntului

Cînchii Rusalimului,
Supt poalili ceriului,
Creşti-un crin şî înfloreşti.
Dar la cranga crinului
Esti-un leagîn di mătasî.
Dar într-însu cini-m' şădi ?
Şădi bunu Demnezău.
Mai în rînd cu dumnealui,
Esti-un scaun di argint.
Dar într-însu cini-m' şădi ?
Şădi Ghiorghi Făt-Frumos
Şî mi-l leagînî pi Hristos,
Şî mi-l leagînî şî mi-l întreabî :
— D-aleu, Doamni Isusî
Hristoasî,
Cînd îi capu vacului,
Sfîrşitu pămîntului ?
— Cînd o bati finu pi naş
Şî fina pi naşa sa,
Atunci îi capu vacului
Şî sfîrşitu pămîntului.

Vacul d-apoi

La cranga di chiparos,
Dalerolei Doamni,
Chiparos mîndru miros,
Esti-un leagîn di fir galbîn.
Dar într-însu cini-mi şădi ?
Tot Victorie doi ochi negri.
E nù şădi cum să şădi,
Şi mi-l leagînî pi Hristos.
E mi-l leagînî şî-l întreabî :
— Cînd va fi veacu di-apoi ?
— Cînd va bati fiu pi tatî
Şî fiica pi mama ii.

După ficeare vers se repetă cuvintele „Dalerolei Doamni".

Dolful

Ici în cestor corţuri,
Drag Domnul de-al nostru,
Şî-n cestor domneşti,
Sus la cap di masî
Sînt scauni dresî.
Dar pi scauni cini-i ?
Tot Ghiorghi voinicu.
Pi la spata lui,
Doi, trii fraţi di-ai lui,
Cu işlici-n brîi,
Trag caii di frîi ;
Trag caii sî meargî,
Mersai mărgărinţi.
Staţi, fraţi, şi ospătaţi,
Mii nu-mi cătaţi,
Cî mî duc la livezi,
La livezi cu verzi.
Dolful s-o-nădit,

Merile-o mîncat.
Gheorghi voinicu
Acasî o alergat,
Arcu ş-o luat,
Arcu şî săgeata ;
În dolf o-ndreptat,
Dolfu s-o supus.
— Stă, voinici, nu da,
Di arichi ti-oi lua,
Sus ti-oi rîdica,
Sus la munţi cărunţi,
La dragii părinţi,
Undi iarba creşti,
În trii s-împleteşti,
Chip găităneşti,
Nime nu cosăşti.

Dolful

Doamnili !
Ice-n ceste curţî,
Doamnili,
Şî-n ceste domnii,
Făclii dalbi aprinsî,
Sîntu-şi mesî-ntinsî.
Jur prejur di mesî,
Stau scauni dresî ;
Mai la cap di masî,
Scaun zugrăvit,
Cu jăl, jal suit,
Cu jălţ bun di dar.
Pi el cini şădi ?
Tînăru Gheorghiţî.
Mai la spata lui,
Doi, trii fraţ' di-ai lui,
Cu işlici-n brîi.
Trag caii sî meargî
La măr mărgărint,
Meri di argint.
Multi meri faci,
Faci, nu li coaci.
Dar di ci pricinî ?
Dolfu s-o-nvăţat,
Merile-o mîncat,
Smiceli-o stricat.
Nimi n-o aflat ;
Ghiorghi mi-o aflat,
Acasî o plecat,
Arcu ş-o luat,
Arcu şî săgeata.
La măr o alergat,
Supt măr mi s-o pus.
Mult nu zăbăvirî,
Dulfu cî sosirî.
Nimi nu-l zărirî.
Gheorghi îl zărirî,
Tinsî si-l săgeti.
Dulfu îi răspunsî :
— Nu mă săgeta,
Eu ţ-oi trebui,
În braţî ti-oi lua,
Sus ti-ăi rîdica,
Sus la munţ' cărunţ',
Jos la văi adînci,
Undi iarba-mi creşti,
Creşti sî-mpleteşti,
Chip găităneşti.
La izvorî răci,
Trec feti di greci,
Urma tuturora,
De venit îmi vini
Tînăra Maritî.
Nimi nu zărirî,

Ghiorghi mi-o zărirî,
În braţî mi-o luarî,
În bot mi-o sărutarî,
Pîni îi dădurî.

Dulful

Din crescut mi-o crescut
Doi meri 'nalţi rămuraţ',
Di tulchinî dipărtaţ'.
Ion arcu-n mînă ş-o luat
Şî la meri s-o dus,.
Supt meri s-o pus.
Mult nu zăbovirî.
Dulfu sî ivirî.
Tinsî sî-l săgeti.
— Stăi, nu mă lovi,
Că ţi-oi trebui ;
În braţî ti-oi lua
Şî ti-oi rîdica
Sus la Garalim
Sî ţ-oi dărui
Ceru cu stelili ;
Şî ti-oi scoborî
Jos la Garalim
Şî ţ-oi dărui
Norodu cu pămîntu.
În vestea lui Hristoş
Sî fii sănătos !

Din Zebil, jud. Tulcea. Culese de G. Coatu, învăţător din Cerna plasa Măcin, jud. Tulcea.

Colo jos, pă loc frumos

Colo jos, pă loc frumos,
Mi-a crescut un chiparos
Cu miros frumos,
C-o cracă lăsată-n jos.
Dă cracă dă chiparos,
'Mi-este-un leagăn dă mătase ;
Mai dîn jos dă legănel,
'Mi-este-un scaun dă argint,
Iar pă scaun dă argint
Şade (cutare) Făt-Frumos,
Leagănă pî Cristos,
Mi-l leagănă şi-l întreabă :
— Ale, Doamne milostive,
Tot stam, Doamne, să te-ntreb,
Ş-încă şi-ntrebatu-te-am :
Cît mi-e marea dintr-adînc ?
Şî cît peşte-n mare este ?
Şî cît vac că mi-a trecut ?
Şî cît vac 'nainte este ?
Grăi şî bunu Dumnezeu :
— Ai, (cutare) Făt-Frumos,
Mai leagănă puţinel.
Şi-ţi spui marea dîntr-adînc ?
Cît dîn cer pînă-n pămînt,
Ca palma marea-ntr-adînc.
Şî cît peşte-n mare este ?
Cîtă iarbă pă pămînt,
Cu trei peşti este mai mult.
Şî cît vac că mi-a trecut ?
Mult a fost şî bun a fost.

Şî cît vac 'nainte este ?
Puţin este şî mai rău.
Cînd o fi la cap dă vac,
Voi da semne pă pămînt :
Bate-o fiu pe taică-so
Şî fica pă maică-sa
Şî finu pă naşi-so
Şî fina pă naşî-sa.
Ai, (cutare) Făt-Frumos,
El să-mi fie sănătos,
Cam cu taică şî cu maică,
Şî cu fraţi şî cu surori
Şî cu grădina cu flori.

Culese de înv. I. Florescu din com. Bragadiru, jud Teleorman.

Bourul

Jîul mic mari o venit. (bis)
Ler Doamni,
Şî di mari margini n-ari
Şî di-adînc nici potrivnic.
'Noatî-ş', 'noatî, bour negru,
'Noatî-ş', 'noatî, corni-ş' poartî,
Dar în coarni el mai poartî
Legănel di mătasî.
Dar într-însu cini-mi coasî ?
Coasî, coasî, ghindoşăşti,
Di lacrîmi abia-l zăreşti,
Şî din gurî-aşa vorbeşti :
— Mai lin, mai lin, bour negru,
Cî-mi strîci rostu meu ;
Eu am fraţi, în slujbî-ş' daţi.
Ii îs fraţi şî veri primari,
Veri primari şî vamiş' mari,
Ii pi tini cî ti-or prindi.
Bour, din comiţa tali,
Face-or dalbi merişoari ;
Bour, din cosiţa tali,
Face-or cupi şî pahari ;
Bour, din genunchiu tali,
Face-or dalbi sfeşnicioari ;
Bour, din unghia tali,
Face-or dalbi tălgioari.
Şî sî fii sănătoşi,
Înaintea lui Hristos,
Şî voi bunî ş-un colac !

După fiecare vers se repetă cuvintele „Ler Doamni".

Colind de logodnică

Pin cel, cel, cel,
La cranga di işînel,
Esti-un leagăn di fir galbîn.
Dar într-însu cini şădi ?
Şădi Ioana fată mare.
Ia îş coasî un guleraş,
Ia îş coasă, chindeşăşti,
Chindeşăşti în chip domneşti.
Cini şădi ş-o priveşti ?
Şădi Ghiorghi ş-o priveşti
Şî cu galbeni o îmbulgăreşti
Şî din gură îi vorbeşti :

— Fa Ioanî, fatî mari,
Dă-mi tu apî răcitoari.
— Apî răci nu ţ-oi da
Cî io-s fatî logoditî,
Astăzi, mîni nunta-mi vini
Şî mă ia din ceaste curţi,
Din ceaste curţi di aceşti părinţi
Şî mă treci pisti munţî,
Pisti munţi în alti curţî,
Alti curţî la alţî părinţî,
Alţî fraţ, alti surori
Şî alti grădini cu flori.

Colind de fată

La cranga di ghişînel,
Esti-un dalbu legănel,
Legănel di tastur verdi.
Dar într-însu cini şădi ?
Şădi Ioana fatî mari
Şî coasî la guleraş,
Guleraş frătineţesc,
Şî ia şădi şî nu taci
Şî îm' cînt-on cînticel ;
Şî nu-i cîntic mojăcesc,
Şî-i cîntic împărătesc.
Împăratu o vinit
Pi-acolo pi lîngă sat.
Şădi Ioana fatî mari.
— Dă-mi tu, Ioanî, apî răci.
— Apî răci nu ţ-oi da.
Astăzi, mîni nunta-mi vini ;
Astăzi joi în ceia joi,
Mă ia dintr-aceste curţ'
Sî mă ducă pisti munţ',
Pisti munţ' la alţi părinţi.
Sî fiu stăpînî argaţilor.
Şădi cruci sus pi masî,
Sănătati-n astî casî.

Colind de fată

La doi meri şî la doi peri, (bis)
Mărului merişor di dar,
Esti-un leagîn di fir galbîn (bis)
Dar într-însu cini-mi şădi ?
Tot Catinca doi ochi negri.
E nu şădi cum sî şădi,
Şî sî joacî-n douî meri,
Douî meri d-aureli.
Dar la strunga oilor
Esti-ş negru ciobănaş.
El sî joacî-n douî meli,
Douî meli ocheşăli.
— Hai Catinco, sî schimbăm.
— Ba eu bai, n-oi schimba :
Cu cari m-oi cununa
Cu aceala li-oi schimba.

După fiecare vers se repetă cuvintele „Mărului merişor di dar" Cules din com. Beştepe, pl. Tulcea, de G. Coatu, înv. din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

Colind de fată

Leroilio, Onea voinicelu strujăşte,
Împrujeşte,
Leroilio, la lină fîntînă,
La colţ de grădină,
Leroilio, ce fată frumoasă,
Cu cărare aleasă,
Chip de jupîneasă.
Leroilio, Mariţo, Mariţo,
Tu prăşăşti cu mine,
Munuşi de cătine.
Leroilio, rari-s ciobănei,
Tot ciobani d-ai mei,
Leroilio, spre soare răsare,
Cu căciule creţe,
Din mele mistreţe,
Leroilio, cu sărici lăţoase,
Cu beţile groase.
Leroilio, în beţe rezemaţi,
Spre voi aţintaţi.
De-o corăbioară neagră şi smolită,
De vînturi gonită,
De valuri vălită,
De maluri trîntită,
Leroilio, grea şi împovărată,
Cu grîu şi bucate este încărcată.
Leroilio, vin şi negustori ;
Dar nu-s negustori,
Ci-s colindători.
Leroilio, vine colindînd,
Din gură întrebînd :
— Ce ţ-i ăl din poală ?
Or ţi-e frăţior ?
Or' nepot de sor' ?
— Leroilio, nu mi-e frăţior,
Nici nepot de sor',
Leroilio, ci-i Onea al meu !
Leroilio, ici în ceastă casă,
Scrisă e pe masă,
Leroilio, faţa lui Cristos,
Ca un soare luminos.

Cules de înv. I. Bujoescu din com. Viziru, jud. Brăila.

Prin cel cel

Prin cel cel,
Prin cel nocet,
Prin cel verde vişinel,
Leagănă-se,
Cleatină-se,
Leagăn verde de mătase.
Dar în leagăn cine-mi şade ?
Ionica d-ochi-şi negri.
Şi nu-mi şade cum se şade ;
Si-mi coase şi-mi chindiseşte
La un guler şi-o batistă,
Guleraşu, maichi-sii,
Batişcioara, frati-său.
Şi nu-mi coase şi să-mi tacă,
Şi-mi cîntă d-un cîntecel.
Nu e cîntec mojicesc,
Şi e cîntec împărătesc.
Împăratu e la vînat
Şi p-aicea că au dat
Şi pe tine te-a auzit,
După cîntec te-a-ndrăgit.
— Fă, fetiţo, atîta bine

De nu mai cînta ăst cînticel,
Că nu e cîntec mojicesc,
Ci e cîntec împărătesc.
Împăratul trimitea
Scrisori după scrisori
Şi olac după olac.
Da-n scrisoare ce scria ?
— Fă-mi, fetiţo, atîta bine,
De nu mai cînta ăst cînticel.
— Eu nu cînt pentru-mpărat,
Şi cînt d-al meu focşor,
Că-s de mică logodită,
Astăzi, mîine, nunta-mi pică.
Dacă nu te-ncrezi pe mine,
Iacă colăcerii-mi vine
Şi mă ia din ceaste curţi,
De la fraţi, de la părinţi,
Şi mă trece peste munţi,
La alţi fraţi, la alţi părinţi,
La alţii necunoscuţi.
Jelui-m-aş şi n-am cui,
Jelui-m-aş munţilor,
De dorul părinţilor ;
Jelui-m-aş brazilor,
De dorul fraţilor ;
Jelui-m-aş florilor,
De dorul surorilor !

Cules de Chr. N. Ţapu de la Ion Mihai din Bucureşti.

La tulpină l-aşti doi meri

La tulpină l-aşti doi meri,
Leroloi, măroloi,
Este-un pat mare-ncheiat,
Cu scînduri dalbe de brad,
Leroloi, măroloi,
Cu busuioc presărat.
Dar în pat ce mi-e aşternut ?
Leroloi, măroloi,
D-o pilotă şi-un cearceaf.
Peste astea, peste toate,
Leroloi, măroloi,
Covor verde de mătase.
Dar în pat cine mi-ş' doarme ?
Leroloi, măroloi,
Doarme (cutare) d-ochi-şi negri
Cu a lui dalbă soţioară,
Leroloi, măroloi,
La obrăjei rotunjoară,
Şi cu dalbii coconaşi,
Leroloi, măroloi,
Voioşi ca doi îngeraşi.
Dar (cutare) ce-mi ziceară ?
Leroloi, măroloi,
Soţiorului strigară :
— Scoală-te, frate, fii dormit,
Leroloi, măroloi,
Că ne-a nins, ne-a viforît.
Din picioru patului,
Leroloi, măroloi,
Salt-un stol de porumbei.
Se săltară şi zburară,
Leroloi, măroloi,
Şi mai sus s-aridicară,
Cu doi nori s-amestecară,
Leroloi, măroloi,
În fundul mării se lăsară,
Leroloi, măroloi,
Somnul nostru ne stricară.
— Culcă-te, dragă, fii dormită,
Leroloi, măroloi,
Că n-a nins, n-a viforît ;

Flori de măr s-a scuturat,
Leroloi, măroloi,
Feţele noastre a rumenat.
Bună vremea la fereastră,
Leroloi, măroloi,
La boieri la dumneavoastră,
La anul şi la mulţi ani !

Cules de Chr. N. Ţapu de la Dimitrie Popescu, funcţionar, Bucureşti.

Sus la dealu boului

Sus la dealu boului,
Esti cranga mărului.
Dar la cranga mărului
Esti-un leagîn di fir galbîn.
Dar într-însu cini şădi ?
Tot Marina fatî mari.
Ia să joacă-n două meri,
Două meri d-aureli.
Jos la strunga oilor,
Esti-un ciobănaş frumos.
El sî joacă-n două meli,
Două meli ocheşăli.
— Hai, Marino, sî schimbăm,
Sî-ţ' dau meli ocheşăli,
Să-m' dai meri d-aureli.
— Ba eu meri nu ţ-oi da.
Mi le-o dat nînaşu meu,
Mi li-o dat di botejuni
Sî le ţîi di cununii.
Şădi ciuci sus pi masî,
Sănătati-n ceastă casî.

Cules din Zebil, jud. Tulcea, de G. Coatu, înv. din Cerna, plasa Măcin, jud. Tulcea.

La păsmercen mi sî plimbî

La păsmercen mi sî plimbî,
Valerum Doamni,
Tot Ileana mi sî plimbî.
Plecaţ' voi, meri, vîrvureli,
Să rup douî flăriceli
Sî-m' fac douî cununeli,
Sî-m' cunun doi xini ş-o xinî,
Cî pi cîţ i-am cununat
Şî pi toţi i-am dăruit
Cu ghiţăli bălţăţăli,
Cu vaci negri leoreli.

După fiecare vers se repetă cuvintele „Valerum Doamni". Cules din Zebil, jud. Tulcea, de G. Coatu, înv. din Cerna, plasa Măcin, jud. Tulcea.

În sîmbăta lui Lazăr

În Işăni din dugheni
Sî scorneşti porunghi alghi,
Porunghi alghi, cozîli verzi.
Sî sucirî, sî-nvîrtirî,
Codiţîli li căzurî.
Li strînsărî mănuncheli,
Li dădu la surăţăli,
La surati-n alti sati,
La mătuşî dupî uşî,
La mireasî dupâ casî.

Culeasă de G. Coatu, din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

Doamne Isuse Hristoase

Doamne Isuse Hristoase,
Tu eşti soare prea frumoasă
Şi rază prea luminoasă.
Tu din ceri te-ai pogorît
Oamenilor pre pămînt
Şi te-ai dat în chip de rob,
De ne-ai scos pe noi din foc ;
Şi te-ai dat în chip de slugă,
De ne-ai scos pe noi din muncă.
O, Isuse, lume dulce,
Şi la rău cînd ne vom duce,
Aşteptîndu-te, Hristoasă,
Ca nişte feare-nsetoase
Să coboară la izvoară
Şi din apă să adapă
Şi lui Dumnezeu se roagă.

Cules de G. Popescu, înv., de la Sandu Tudosă, din satul Perieni, com. Bogeşti, jud. Tutova.

Cîntă cucul în sgai galbin

Cîntă cucul în sgai galbin
Şi-aşa cîntă de frumos,
În potrozul lui Hristos.
Dragă fică de împărat,
Bagă-ţi capul pe fereastră,
Că împăratul nu-i acasă,
Că mi s-a dus la vînat,
La vînat la feredeu,
Und' se scaldă Dumnezeu.
Iar se scaldă şi se-ntreabă :
— Ce-i mai bun pe cest pămînt ?
— Da-i mai bun, calu-i mai bun,
Căci calea de nouă zile
El o calcă în două zile.
Iar se scaldă şi se-ntreabă :
— Ce-i mai bun pe cest pămînt ?
— Dar mai bună oaia, mai bună,
Căci vara dădulceşte
Şi iarna te încălzeşte.
Iar se scaldă şi se întreabă :
— Ce-i mai bun pe cest pămînt ?
— Da-i mai bun, boul mai bun,

II

Plugușoare

Plugul

Aho, aho, mînați măi !
Sara a înserat,
Și noi pe la dumneavoastră n-am urat !
Vremea a fost mai de demult,
Dar noi nu ne-am priceput.
Noi sîntem doisprezece plugărași,
De șease săptămîni pregătiți,
În seara sfîntului Vasile porniți,
Cu poruncă împărătească,
Ca să urăm la casă, la casă.
Am urat în astă-sară
La un vecin a dumneavoastră
Și ne-a dat un bănișor ruginos,
Care nu ne-a fost aici de un folos.
Dar acum am urat la dumneavoastră
Ca să ne dați două-trei parale bune,
C-avem un plugăraș sărăcuț
Și-a rămas de-i mai desculț,
Cu opincile potlogoroase,
Cu ațele nodoroase,
De-abia-l purtăm de la casă la casă.
Și i-am face un sumănel de scoarță.
Ca să-i ție pînă dimineață.
Că de dimineață încole
Cu pelea se plăti.
Și i-om face picioarele frigon
Și capul bolovan,
Și i-a fi cîștigu-n an,
Și l-om scoate în capul satului
Și l-om da la mama dracului.
S-o dus sfîntu Vasile pe vale
Și o tocmit pe băietu lui Topală
La plug pe o vară.
Si ce leafă i-au dat ?
Un rafoeș de purtat,
F... mama cui l-o dat.
Și băietu așa de puțin mînca,
Douăsprezece mălăuțe le ridica.
Și s-au apucat de arat,
Și au arat ce au arat
Și-ntr-o casă au intrat,
Și s-au tot dus din chilioară în chilioară.
Pînă la a noua chilioară,
Ș-acolo au găsit pe o fată bălăoară

Şi i-au zis : — Măi băiete
plugăraş.
Cu suman de scuticaş,
Cu opincile de bursuc,
Muri-ţi-ar viaţa la plug,
Pune-mi şi mie doi boi în frigon
Şi-m' ară de-o leacă de tarhon ;
Că eu cînd m-am logodit,
Şapte ani m-am chinuit,
Şi cînd a fost la culcare
Mi s-a dus pelea de pe spinare.
Şi s-o apucat băietu de arat
Şi au aninat fierul cel lung
Într-o rădăcină de căpşună,
Cu adevărat că nu-i minciună.
Şi pe cel lat l-a aninat
Într-un os de babă
Şi l-a făcut şi pe acela scoabă.
Sfîntu Vasile a venit la plug
cu de mîncat
Şi a găsit plugu stricat.
Foarte rău s-a supărat,
Fiarele în traistă le-a luat
Şi la fierar a plecat.
Dar ţiganul fudulit,
Cu ciocanul poleit,
Face fierul potrivit.
Ţigan barbă şi de treabă,
Îmbrăcat într-o piele de iapă,
Şi umbla cu trăsura cu un cal sur
Şi-l spăla cu săpun la c...
Şi-l ştergea cu un prosop printre
picioare,
Parcă era cine ştie ce boier mare.
Dar ţiganca : — Bade Tomo,
bade Tomo,
Fă cu sfîntu Vasile o tocmeală
iute, uşoară,
Că mi-s copilaşii toţi cu pielea
goală.
— Taci, Aneuţo fa,
Că ştie sfîntu Vasile ce ne-a da.
Că ne-a da vreo două-trei carauşe
de făină
Şi-o bucată de slănină
Şi-un budăi de hîrtop,
Şi ne-ar fi copilaşii toţi cu noroc.
Şi a apucat ţiganul pliftura,
Şi la deal, noaptea, pe lună,
Cînd ţiganca-l pomenea,
Numai păru-i pălălăia.
Şi cînd să-l apuce de mînă,
Ţuşti cu capu într-o fîntînă.
Nici acolo nu l-au lăsat
Şi acasă l-a înturnat.
S-a apucat de lucrat,
Fiarele bine le-a dresat.
Sfîntu Vasile în traistă le-a luat
Şi la plug s-a înturnat
Şi s-a apucat de arat,
Şi a arat dealu Garalimului,
Faţa Erusalimului,
Şi grîu de vară semăna,
Grîu de vară cu năgară,
Să dea domnul să răsară
Pînă-n sfînta primăvară.
Sfîntu Vasile într-o dimineaţă
s-a sculat.
Pe ochi negri s-au spălat,
La icoane s-a-nchinat
Şi la grajd a alergat
Ş-a scos un cal de graur,
Cu şaua de aur,
Cu scările de mărgărintari,
Ca la boreii cei mari,
Şi cu potcoavele de argint,
Care n-am văzut de cînd sînt.
Şi la grîu a alergat.
Repede înapoi s-a înturnat :
— Ce să facem, măi femeie,
Grîu nostru vra să peie !
— Nu te teme, măi bărbate,

Că cu vremea se fac toate.
Du-te-n tîrg la ferărie
Şi cumpără douăsprezece oca
de fer
Si douăsprezece de oţel
Şi fă săcerele mărunţele,
C-or curge săcerătorii
Ca norii
Şi săcerăţelele
Ca stelele.
Şi dintr-acelea mi-am ales
O săcereţică mai hărnicuţă,
Cu poalele ridicate,
Cu mînicile suflicate.
Cu dreapta săcera,
Cu stînga lega,
Snopu gata că mi-l da.
Şi-o făcut sfîntu Vasile
O arie mare
În capul pămîntului,
În zăliştea vîntului,
Şi-o scos doisprezece lighinţi,
Ca focul de iuţi.
Cu copitele treiera,
Cu nările vîntura,
Cu cozile felezuia,
Cu urechile în saci punea,
Căuş nu le mai trebuia.
Şi-o încărcat sfîntu Vasile
Douăsprezece care mocăneşti
Şi le-a trimis la moară la Ivăneşti.
Dar pe lîngă cară
A pus flăcăi
De cei nătărăi.
Leucele clămpănea,
Cuiele de la capete sărea,
Grîu de prin hărăbăli curgea.
Sfîntu Vasile în urmă strîngea
Şi prin harăvăli punea.
Dară curva de moară
Cînd a văzut atîta cară cu povară
A pus coada pe spinare
Ş-a plecat la lunca mare.
Dar moraru, meşter bun,
A ieşit c-o sărcinuţă de buci,
Cu nasu-nfundat de muci.
Dar morăriţa mai pricepută
A ieşit c-o strachină nouă
Şi a stricat două ouă
Şi-a făcut morişca nouă.
Heanţa, clanţa,
Pînă miercuri dimineaţa,
Făina curgea ca gheaţa.
Şi-a încărcat sfîntu Vasile făina
Şi-acasă s-a înturnat
Şi-a zis nevestei sale
Să facă un colac,
Mîndru, frumos,
Ca faţa lui Hristos.
Şi l-a rupt în două
Şi ne-a dat şi nouă,
Şi l-a rupt în trei
Şi-a dat şi la copii,
Şi l-a rupt în patru
Şi-a trimis şi la împăratu.
Noi de urat am mai ura,
D-am urat în astă-sară
La un vecin al dumneavoastră
Şi acela are o copilă cam proastă :
Urza pînza pe după casă
Şi-o nivide printr-o leasă ;
Cîţi trecea,
Toţi ţesea ;
Cîte păsărele zbura,
Toate-n pînza fetei mamei
s-anina.
De la Paşti pînă la Sînziene
Abia a ţesut de un fund de
izmene,
Şi cînd a fost la croit
O palmă i-a mai trebuit.
Noi de urat am mai ura,

Da' am urat în astă-sară
La alt vecin al dumneavostră
Şi acela avea o ghiţică bălăioară,
Şi noi la plug am avut un
potîngel de năgară.
Şi s-a apucat ghiţica cea bălăioară
Şi ne-a mîncat potîngelul de
năgară.
Decît ne făcea această
stinghireală,
Mai bine o mînca lupu de astă
primăvară.
Noi de urat tot am mai ura,
Dar nu sîntem de ici de colea,
Sîntem din deal de la Hîrtop,
Unde îngheaţă apa în tioc
Şi găluştele la foc,
Şi motanu şeade într-un fund
de poloboc
Şi suduie pe mîţă de cruce
Că i-a mîncat laptele cel dulce.
Noi de urat tot am mai ura,
Dar ferul cel lat s-a stricat
Şi cel lung mă duc să-l aduc.

Culeasă de V. Roster, învăţător,
din com. Balcani, jud. Neamţ.

Pluguşor

De cînd sara a însărat
Plug ca a nostru mîndru şi rotat
Nu v-o mai umblat.
Cu jugurile răglăite,
Cu tînjelile pîrlite,
Cu răsteile oţelite.
A poruncit jupînu gazdă
Să iasă într-o joi
Cu un plug cu doisprezece boi,
Boi bourei în coadă cudălbei,
În frunte ţintăţei,
Ia mai mînaţi, flăcăi, hăi !
Brazdă neagră răsturnă,
Grîu de vară sămănă,
Grîu de vară cu negară,
Să răsară pînă în seară.
Cu dreapta sămăna
Şi din gură blestăma
Să dea Dumnezeu o ploaie mare,
Să crească grîul mai tare.
S-a dus jupînul gazdă
Să vadă grîul de frumos,
Grîu frumos ca faţa lui Hristos.
Ia mai ziceţi măi, hăi...
S-a dus jupînu gazdă la tîrg
Să cumpere nouă oca de fer,
Să facă seceri măruntele,
Cu mănunchi de viorele,
Să le da la nepoţi şi nepoţele,
Să le fie şi fetelor drag a trage
cu ele ;
Si a strîns toţi finii şi vecinii,
Şi vreo trei babe bătrîne
Care hîrîie mai bine,
Şi ia mai îndemnaţi măi, hăi !
Şi a făcut claie hodobaie
Şi din spic un mertic,
S-a băgat jupîn gazdă în grajd
Şi a scos doi căluşei
Negri ca corbu
Şi iuţi ca focu,
Gata potcoviţi,
Cu frîiele în dinţi,
Cu picioarele treiera,

Cu urechile în sac turna.
Ia mai ziceţi, băieţi, hăi !
A încărcat jupînul gazdă
Douăsprezece care mocăneşti
Şi le-a plecat la moară la
Ivăneşti,
Iară hoaţa cea de moară,
Cînd văzu atîtea care
Încărcate cu pohoară,
Puse coada pe spinare
Şi plecă în lunca mare,
Lunca mare, frunză n-are,
Lunca mică, frunza pică,
Dă un galbăn de-o ridică
Ca pe un pui de patlagică.
Ia mai mînaţi măi, hăi !
De urat am mai ura,
Dar ni frică că vom însăra,
Că nu sîntem de ici de colea,
Ci sîntem tocmai de la Buda
Veche,
De unde mîţa streche,
Prin cotruţă pe la fete,
Pe cuptor pe la neveste,
Şi motocu nu-şi află locu,
Că el mi-a rupt cojocu.
Şi alţii sîntem de la motoc,
De unde îngheaţă apa în troc
Şi găluştele la foc,
Alţii de la cuca muca,
Unde se face mămăliga cît nuca
Şi-o păzesc doisprezece cu
măciuca,
Să nu apuce furnica,
Şi oamenii sînt de un cot,
Învîrtesc doisprezece un ou la foc.
Munţi mari întunecoşi,
Mai rămîneţi, boieri, sănătoşi.
Aho !... Aho !... Aho !...

Cules de învăţ. I. Manolescu din com. Tazlău, jud. Neamţ.

Urături la Sfîntul Vasile

Aho, aho, staţi măi,
Vă mai odihniţi, flăcăi !
Iată seara a-nserat,
Şi noi n-am gătit d-arat.
La dumneavoastră acum
Vom ara, dar iată cum :
În seara de sfîntul Vasile
Am dat de nişte movile
Părăsite, înţelenite,
De mulţi ani nelocuite,
Şi ne-am apucat de-arat,
Dar ne iertaţi, n-am mîncat !
Mînati, măi, hăi !
Iată ce s-a întîmplat :
Plugarii plugu au stricat,
La meşter degrab-au dat
Fierele de ferecat,
Plugul gata l-au şi dat
Şi-ndată s-au apucat
De arat în lung şi-n lat.
Mînaţi măi, hăi !
Brazdă neagră răsturna,
Grîu de vară sămăna,
Grîu de vară cu năgară,
Să răsară pînă-n sară,
O, dă, Doamne, să răsară !
Şi frumos în primăvară,
Să-l bată vîntu de sară.
Mînaţi măi, hăi !
Domnul gazdă a plecat,

P-un cal roib încălecat,
La luna, la săptămîna,
Umplîndu-şi de aur mîna,
Ca să vadă de-i frumos
Grîul dat în sus şi jos.
Era aşa de frumos,
Chiar ca faţa lui Hristos.
Mînaţi măi, hăi !
Apoi viind acasă,
Stînd cu soaţa sa la masă,
Zise oftînd cam din greu :
— Ştii ce acum gîndesc eu ?
Măi femeie, măi femeie,
Grîul nostru o să cheie !
— Nu te teme, măi bărbate,
Deie-ţi Domnul sănătate,
C-om strînge nepoţei
Şi nepoţele cu ochi vii
De viorele, şi i-om pune
La secerat,
La legat
Şi la cărat.
Şi aşa făcură.
Pe unde mergea
Poloage făcea,
Le lega,
Le încărca,
În ginerezi le aşeza,
Grîul nu se scutura.
Mînaţi măi, hăi, hăi !
Apoi domnul gazda se întoarce,
Nouă armăsari el scoase,
Cu părul de graur,
Cu coarne de aur,
Cu potcoave de argint,
C-aşa-s bune la bătut.
Îi puse la treierat,
La strîns şi la vînturat,
Cu picioarele băteau,
Cu cozile făţuiau,
Cu nările vînturau,
Cu urechile turnau,
În saci grîul îl strîngeau,
Apoi în care îl încărcau
Şi la moară îl cărau.
Dar curva de moară,
Cînd văzu atîtea cară
Încărcate cu povoară,
Puse coada pe spinare
Şi fugi la lunca mare.
Lunca mare
Frunză n-are,
Lunca mică
Frunza-i pică.
Dar morarul meşter bun
Îi ieşi repede-n drum
Şi făcu hodoronc tronc
Şi dădu moara la loc.
Puse mîna pe la şăle,
La roţile cu măsele,
Mai făcu un hodorog,
Dete apa pe lăptoc,
Puse mîna la chişcoaie
Să vază de nu să-moaie
Şi văzu că nu-i făină
De grîu, ci-i e plină
Mîna de aur, mărgăritari,
Ca-n curţile celor mari.
Îndemnaţi măi, hăi, hăi !
Carele iar încărcară
Cu-astă scumpă povară,
Porniră, suiră,
Coborîră, scîrţîiră,
Acasă poposiră.
Iar mîndra jupîneasă
Era aşa de voioasă,
Că-ndată scoasă
O sită deasă,
Să apucă de cernut,
Frămîntat şi plămădit,

Şi cît ai clipi,
Cît ai aţipi,
Din cuptor ea scoase
Pîne prea frumoasă,
Şapte colaci mari,
Dîndu-i la plugari,
Şapte colaci mici,
De dat la voinici.
Iar pînea frumoasă
O puse pe masă,
Şi bucate-aleasă,
Şi vin de cel bun,
Se puse acum
Cu soţu-i la masă,
Mîndra jupînească.
Mai îndemnaţi măi, hăi, hăi !
De arat am mai ara,
Ne temem c-om însera,
Şi decît om însera
Şi n-om putea a ara,
Mai bine vă vom ura,
Ca să ne daţi vo para.
Ziceţi dar,
Măi voinici flăcăi,
Celor din casă,
Cari şăd la masă :
Să trăiţi, să-nfloriţi,
Ca merii, ca perii
În toiu primăverii.
Vară îmbelşugată
Şi toamnă bogată,
An cu sănătate,
Plin cu bunătate,
Şi s-aveţi de toate.
Aho, aho,
La mulţi ani
Cu bine şi bani !

Cules de învăţ. Pr. Gr. Kose. din pl. Bistriţa, jud. Neamţ.

Aho, aho !

Aho, Aho !
S-a sculat jupînul gazda
Într-o sfîntă joi
Cu douăsprezece pluguri de boi
Şi s-au dus la măru rotat,
Unde-i bine de arat,
De arat şi sămănat
Grîu de vară cu nagară,
Să răsară pînă-n sară,
Grîu mărunt arnăut,
O dat Domnul s-o făcut.
Am arat cît am arat
Într-o viţă de copac,
Am arat şi am grăpat,
Grîul iarăşi a crescut,
La anul şi întru mulţi ani !

Culeasă de învăţ. N. I. Bălţătescu, din com. Dragomireşti, jud. Neamţ.

Plugul

Într-o joi de dimineață
S-a sculat sfîntul Vasile
Ș-a plecat la arat
Cu plug cu doisprezece boi,
La coadă cu dalbei,
În frunte streinei,
Să-i facă Dumnezeu parte de ei,
Mînați, mă !
Cît cu ochii coprindea,
Brazdă neagră răsturna,
Grîu roșu semăna,
Roșu ca focu,
Măzărat ca bobu,
Mînați, mă !
Cu mîna-l semăna,
Cu grapa-l netezea.
După ce s-a săturat de arătură,
Trase plugu-n bătătură
Și boii la iarbă verde,
Pogonicii-n sat la fete,
Cei mai mici
La mămăligi.
Mînați, mă !
La luna, la săptămîna,
Cînd i-a dat Dumnezeu mîna,
Scoase pe Negru din grajd, înșălat,
Cum e bun de-ncălicat,
Mînați, mă !
Pe el s-a urcat
Ș-a plecat la vînătoare,
Să dea însă și pe la a lui tarlale,
Să vază grîul cît e de mare.
Grîul de departe înverzea,
De aproape îngălbinea,
Față de copt își făcea.
Mînați, mă !
În pai cît trestia,
În spic cît vrabia,
În bob cît mazărea.
Peste tot aur și mărgăritar,
În curțile dumneavoastră, boieri mari.
Mînați, mă !
Sfîntu Vasile și-adună nepoate și nepoței.
Pînă în șasezeci și trei,
Îi scoase în mijlocul cîmpului,
În susul vîntului,
Unde-i vine bine voinicului.
Mînați, mă !
Cu dreapta secera,
Cu stînga polog făcea,
Din polog
Snop,
Din snop,
Claie,
Din claie, stog mare rotat,
De mulți boieri lăudat.
Mînați, mă !
Se duse în tîrg la Ermelia,
Că acolo-i herghelia.
Cumpără nouă iepe sirepe,
De cîte șapte ani sterpe,
Cu unghiile potcovite,
Potcoave de argint,
Cum bat bine la pămînt.
Mînați, mă !
Cu picioarele treira,
Cu botul grohoia,
Cu nările vîntura,
Cu coada primitea,
Cu urechile în car zvîrlea.
Mînați, mă !
Încărcă nouă care cu povară
Si plecă cu ele la moară,
La moară, la căpitan,
Unde a măcinat și an.

Mînaţi, mă !
Morăriţa, fată de curvă mare,
Cum auzi carele scîrţîind
Şi arginţii din bici plesnind,
Puse coada pe spinare
Ş-apucă pe drum la vale.
Mînaţi, mă !
Dar şi moraru, meşter mare,
Puse trei grăunţe în poală.
— Stai ! stai ! şi nea ! nea ! nea !
Pînă puse mîna pe ea.
Mînaţi, mă !
Luă moara de scoc,
O dete hodoronc tronc,
Şi dete moara la loc.
Turnară
Şi măcinară,
Dar nu curgea făină,
Ci numai aur şi mărgăritar,
În curţile dumneavoastră, boieri
mari !
Mînaţi, mă !
Apoi plecă acasă
La a lui dalbă jupîneasă.
Jupîneasa sta în prag,
Ca un brad.
Mînaţi, mă !
Cu nişte mîini albe îmbîrnate,
Parcă erau de albini muşcate,
Dar nu erau de albini muşcate,
Ci de Dumnezeu lăsate.
Mînaţi, mă !
Bătu în sită şi în covată
Şi cernu făina toată.
Făcu nouă colăcei viilor şi
morţilor,
Făcu şi-un colac mare de grîu
roş,
Pentru noi plugarii.
Mînaţi, mă !
Daţi-ne ce ne-ţi da,
Că n-o să ne daţi
Oltul cu totul,
Or marea cu sarea.
Mînaţi, mă !
Ci o să ne daţi şoldul porcului
Din fundul podului
Şi vro două-trei parale
Să ne cumpărăm mantale.
Mînaţi, mă !
Că nu sîntem de ici de colea,
Ci sîntem tocmai de la Buda
Veche,
Unde dă mîţa în streche,
Şi cotoiul n-are loc
Pe lîngă foc.

Cules de învăţ. I. Bujoescu din com. Viziru, jud. Brăila.

Plugul

A plecat badea
Într-o sfîntă joi
Cu plugu cu doisprici boi,
La măru rotat,
La cîmpu ourat,
Undi i-o vinit mai bini di arat.
Ziciţ, măi, hăi !
A arat, a împănat,
Brazdî neagr-a răsturnat
Şî pi brazd' a sămănat
Grîu mărunt şî cu săcarî,
Sî dea Domnu sî răsarî.

Gurî, băieţ, hăi !
Apoi s-o pus badea sî vadî
Di-i grîu copt răscopt.
Di diparti-ngălbinea,
Di-aproapi săciria-şi gătia.
Îndemnaţi, măi, hăi !
Apoi s-o dus badea acasî
Ş-o băgat mîna-n streşioarî
Şî o scos o săbioarî
Di nouî coţ' di lunguşoarî.
Apoi s-o dus badea la moş Ion Ţîganu,
Cari bati bini cu ciocanu,
Ş-o făcut nişti săcereli
Cu dinţii di ghioceli,
Sî săcerăm şi noi copiii cu eli.
Apoi strînsî toţ finii şî vecinii
Şî vo trii babi bătrîni
Cari ştiu rîndu la pîni.
Şî pi toţi îi dusî,
Pi toţi îi pusî
La lucru pămîntului,
La răcoarea vîntului.
Fi cu stînga apucau
Şî cu dreapta săcerau
Şî mănunchi cî făceau,
Din mănunchi în snop,
Din snop clăi,
Din clăi în car,
Din car pi arman.
Apoi s-o dus badea
La Visterna la tîrg mari
Ş-o cumpărat nouă epi, tot sîrepi,
Cari cu copitili trierau,
Cu coada plăsuiau,
Cu dinţii sacu ţineau,
Cu urechili în sac turnau
Sî cu coama sacu legau.
Apoi încărca nouî cari cu povarî
Şî plecî la moaţa di moarî.
Dar moaţa di moarî
Cîn' văzu atîtia carî,
Pusî coada pi schinari
Şî sî fărîmă mai tari.
Şî moraru fărîmă un ou
Ş-o făcu din iznou ;
Şî-i turna diasupra-n coş
Grîu mărunt di cel roş.
Chică-n coş, din coş sub piatrî,
Di supt piatrî în covatî.
Şî făcu trii tărîţî ş-o făinî,
Ca la moara lui Căpăţînî.
Zî, băieti, cî-i bună !
Iarîş nevăştuica cea frumoasî
Auzî tocmai din casî
Scîrţîitu carîlor,
Chiotu flăcăilor.
Ia în casî c-alerga
Şî din cui îş alegea
Sîta mari şî cam deasî
Tot cu pînza di mătasî.
Şî cernea, mări, cernea
Şî ninsori s-aşternea.
Şî făcea un colac
Mîndru şî frumos
Ca faţa lui Hristos.
Rupi-n douî, dă şî nouî,
Rupi-n trii, dă şi lui Andrii,
Rupi-n pătru, dă şi lu-mpăratu,
Rupi-n cinci, dă şî la ăi cu ochinci.
Daţi, boieri, daţi,
Daţi marea cu sarea
Şî Oltu cu totu,
Şî chicioru porcului
Din fundu podului.
Daţi cî şi Dumnezeu v-a da
Vaci cu ghiţăi, scroafi cu purcei,
Raţî potcoviti, găini îmbroboditi,
Cucoş cu mărgeli,

Ca sî v-aduni surceli.
Iacî vini-o ploai cu ninsoari,
Toţ plugarii cu mantali,
Numa unu cu ilic,
L-a luat dracu di frig.
Aho, ho !

Cules de G. Coatu, înv., din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

Pluguşorul

Sară mîndră şi frumoasă,
La boieri pusă pe masă.
Mîne anul se-noieşte,
Pluguroşul se găteşte,
Cu doi boi la iarbă verde ;
Pluguşorul sub părete,
Noi prin sat pe lîngă fete.
Tragiţi, măi, hăi, hăi !
A plecat la arat
La cîmpul durat.
Brazdă mare a răsturnat,
Grîu de vară a sămănat,
Grîu de vară cu năgară,
Grîu de vară cu arnăut,
O dat Domnul s-o făcut.
Ia mai trageţi, măi, hăi, hăi !
De urat am mai ura,
Dar ne e teamă că vom însera
Pe la curţile dumneavoastră,
Departe de bordeiele noastre,
Şi avem să trecem nişte munţi
întunecoşi,
Mai rămîneţi, boieri mari,
sănătoşi !
Aho !

Cules de N. I. Bălţătescu, din com. Dragomireşti, jud. Neamţ.

Colind la Sfîntul Vasile

A venit sfîntul Vasile într-o
sfîntă joi,
Cu plugu cu doisprezece boi,
Să are cîmpul în cruciş şi
curmeziş,
Brazdă neagră [a] răsturnat,
Grîu de vară a semănat.
Crescu grîu în pai cît trestia,
În spic cît vrabia,
În bob cît mazărea.
Plecă cest domn bun la tîrg
Să cumpere nouă oca de fier
Şi nouă de oţel,
Să facă seceri, secerele,
Cu dinţii de piparele,
Să dea pe la nepoţi, pe la
nepoţele,
Să secere cu drag cu ele.
Să puse în susu vîntului,
Cum îi venea bine voinicului.
Cu dreapta trăgea,
Cu stînga polog făcea,
Făcea din polog, snop,
Din snop, claie,

Din claie în car,
Din car în stog,
Din stog în arie,
Snopii că-i trîntea,
Legăturile plesnea.
Apoi scoase nouă jugani,
Negri ca corbu
Şi iuţi ca focu.
Cu picioarele treiera,
Cu nările vîntura,
Cu urechile în car punea.
Puse nouă care de povară
Şi plecă pe drum la moară,
La moară la Motroganu,
Unde măcina şi anul.
Dară moara, curvă bătrînă,
Cînd văzu nouă care de povară,
Puse coada pe spinare
Şi plecă pe drum la vale.
Dar morarul mic, mic şi priceput,
F...-i c... cui l-a făcut,
Cu tăricioare, cu bobicioare,
Începu a o striga,
Tru, tru, moriţa mea,
Odoronc, tronc,
Dete moara la loc.
Măcină de joi pînă mai apoi,
Trei tărîţe şi-o făină,
Usturoi şi-o căpăţînă,
Apoi puse boii în car
Şi sacii la jug,
Plecară acasă
La dalba jupîneasă.
Găsi pe dalba jupîneasă
Cu nişte mîini albe spoite,
Ca nişte tînjeli pîrlite,
De plug gătite,
Băgă mîna în sac,
Făcu un colac,
Băgă mîna în mertic,
Făcu un covrig.
Ne daţi or nu ne daţi !

Cules de învăţ. P. Cristescu, din com. Călăreţii, jud. Ilfov.

Pluguşorul

Ho, ho, copii şi fraţi,
Ia mai staţi şi mai îndemnaţi,
Pe lîngă boi v-alăturaţi,
Cu cercei,
Cu clopoţei,
Ia mai trageţi, măi flăcăi !
Tot de bine, măi stăpîne,
C-a venit seara lui sfînt Vasile.
Pune spate la perete
Şi urechea la fereastră
Şi ascultă şi minciuna noastră :
Iar juni gazdă să sculară
Într-o joi de dimineaţă,
P-un cal graur
Cu şaua d-aur
Şi plecă la mărul rotat,
Unde e frumos de arat.
Brazdă neagră a revărsat,
Grîu de vară a semănat,
Grîu arnăut,
Ce-a dat Domnul s-a făcut.
Veni la lună, la săptămînă,
Să vadă grîu dacă-i copt.
Şi-l văzu în spic cît vrabia
Şi-n pai ca trestia.
Se duse la obor

Şi luă nouă oca de fier
Şi nouă de oţel,
Şi făcu nouă secerele
Cu dinţii de chiparele,
Şi dete pe la nepoţi, pe la
nepoţele
Să secere grîu cu ele.
Se puse în susul vîntului ;
Cu dreapta trăgea,
Cu stînga polog făcea ;
Din polog snop,
Clăile
Ca otopăile.
Făcu un stog mare minunat,
De toţi boierii lăudat.
Se duse la obor şi luă doi junci
Negri ca corbii,
Iuţi ca focu.
Cu picerile treiera,
Cu urechile-n sac băga,
Nici lopată nu trebuia,
Cu dinţii înţepuşa,
Nici aţă nu trebuia.
Încărcară nouă cară mocăneşti
Şi nouă moldoveneşti
Şi plecă la moară la Ierbăneşti.
Dar moara cum văzu
O luă pe lunca mare.
Lunca mare
Frunză n-are,
Lunca mică
Frunza-i chică.

Ptru, ptru, ptru, morişca mea,
Pînă pusei mîna pe ea ;
Îi dădui una la şale
Şi o aşezai la măsele.
Băgarăm grîu în coş
Şi aşteptarăm să curgă făină ;
Şi nu curse făină,
Curse aur şi mărgăritar,
Pentru casele dumneavoastră,
boieri mari.
Dă-ne, dă-ne, că n-o să ne dai
Oltu cu totu,
Şi o să ne dai d-un gălbior,
Să facem d-un boldişor,
Să-mboldim boii la curişor,
Să meargă mai tărişor,
C-a-nţepenit plugu într-o
rădăcină de lăptucă,
Nu-l mai poate boii să-l ducă.
Tot am mai sta şi am mai zice,
Dar nu sîntem dup-aici, după
colea,
Ci sîntem de la moară de la
Mustafa,
Unde n-au şoarecii ce mînca !
Pentru o frămăturică,
Şeaptezeci se trag de chică ;
Pentru o strachină de lapte,
Douăzeci se bat în spate.

Cules de Chr. N. Ţapu de la Ion Mihai din Bucureşti.

Pluguşorul

Hei, se sculară domnu dumnealui
Într-o sfîntă joi,
Cu plugu cu doisprece boi,
Să are văile,
Să are joile,
Sub brazdă neagră
Grîu de vară
Să răsară.

Se duse domnu dumnealui
Într-o sfîntă joi
Pe la grîu.
De departe verde i se părea,
De aproape copt i se părea,
Spicu cît vrabia.
Așa se pune domnu dumnealui
Într-o joi
În vileagu vîntului.
Cu o mînă secera,
Cu o mînă snop făcea.
Și aduse caii.
Cu picioarele treierea,
Cu coadele vîntura,
Cu urechile în sac băga.
Așa se duse domnu dumnealui
Într-o sfîntă joi
La tîrg la Modrogani,
Să cumpere nouă juncani
De cîte nouă ani.
Și încărcară carele cu povară
Și le porniră pe subt pămînt la moară,
La morărița de supt pămînt,
Unde macină mai curînd.
Morărița de groaza ce văzu
Puse coada pe spinare
S-apucă pe scoc la vale.
Moraru, hoț și priceput,
Băgă mîna în pozunar,
Scoate trei tărîțe late,
De cînd cu foametea uitate.
Făcură hîrcioc boc,
Hant, morișcă, iar la loc.
Măcinară și încărcară
Carele de povară.
Și a zis morarul :
— Hi, băieți, mînați,
Pe lîngă boi v-alăturați !
— Noi tot am mai mîna
Dar ni s-a înțepenit caru
Într-o rădăcină de lăptucă,
Nu pot boii să-l mai ducă.
— Hi, băieți, mînați
Și pe lîngă boi v-alăturați !
— Noi tot am mai mîna,
Dar ni s-a înțepenit caru
Într-o rădăcină de hrean
Și ne-a stat boul prian.

Cules de Chr. N. Țapu din com. Runcurelu, Mehedinți. Vezi variantele *Plugulețul* și *Plugușorul* din colecțiile G. Dem. Teodorescu și V. Alecsandri.

III

Sorcova

Astă-noapte întunecoasă,
Noi umblăm să colindăm,
Ne întîlnim cu Dumnezeu.
Cu ce fuse îmbrăcățele ?
Cu veșminte mohorîte,
De la Hristos dăruite.
Sfîntu Petru ca un sfînt
Dete o ploaie și cu vînt
Și ne culcă la pămînt.
Sf. Gheorghe ca un soare
Dete o ploaie cu răcoare
Și ne scăldă la picioare.
Porumbeii satului,
În marginea lacului,
Turuiră, guruiră,
Mai la vale se lăsară,
Cu norii s-amestecară.

Seara d-astă-seară
Și a de mîine seară,
Seara lui Ajun
Și-a lui moș Crăciun,
Două zile mari,
Sfînta Vinerea
Și Dumineca,
Ele mînecau
În revărsat de zori,
În glas de cîntători ;
Pruncul l-au găsit
În iesle trîntit.
Pe braț' l-au luat
De l-au înfășat
Cu fașă de-argint,
Cu scutec de mătase.
Sus că l-au suit,
Jos l-au pogorît.
La Iordan l-au dus
Și l-au iordănit.
Numele i-au pus
Domnul cerului
Și al pămîntului.
La anul și la mulți ani !

Sorcova,
Vesela,
Să trăiți,
Să-mbătrîniți
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir de trandafir.
Cîte paie sînt pe casă,
Atîția galbeni pe masă.

Cîtă frunză e-n frunzar,
Atîţia poli în pozînar.
Să fiţi tari ca piatra,
Iuţi ca săgeata,
Tari ca fierul
Şi iuţi ca oţelul,
La anul şi la mulţi ani !

Culese de Chr. N. Ţapu, din Roşiori de Vede, Teleorman.

Sorcova,
Morcova,
Să trăiţi,
Să-mbătrîniţi,
Ca mărul,
Ca părul,
Peste vară ca oţelul.
Cîte paie pe umbrar,
Atîţia bani în pozunar,
Cîte şindrile pe casă,
Atîţia galbeni pe masă.
Vacile lăptoase,
Porcii unturoşi,
Oile lînoase,
Boii trăgători,
Oameni muncitori.

Sorcova vesela,
Să trăiţi,
Să-mbătrîniţi,
Ca mărul,
Ca părul,
Ca toamna cea bogată,
La mulţi ani cu sănătate !
Bîzdîc,
Bîzdîc,
Dă-mi paraua să mă duc.

Culese de I. Constantinescu, din Dioşti, Romanaţi.

IV

Cîntece de stea

Trei crai de la răsărit

Trei crai de la răsărit
Cu steaua-a călătorit.
Cînd în cale purceda,
Steaua lor le-năinta.
La Erusalim dac-a ajuns,
Steaua lor li s-a ascuns,
Și le-a fost lor de-ntrebare,
Naşterea de împărat mare.
Dară Irod-împărat
Foarte rău s-a turburat
Și oşti mari a ridicat.
Paisprezece mii de prunci,
De doi ani în jos mai mici,
Toţi sub sabie i-a pus,
Ca să afle pe Isus.
Pe Isus nu l-au aflat,
Duhul sfînt l-a apărat.
Și de-acum pînă-n vecie
Mila ta, Doamne, să fie
Cu dar şi cu bucurie,
Şi la mulţi ani să ne fie.

Cules de Gh. V. Agapeschi, din com. Vînători-Neamţ, jud. Neamţ.

Trei crai de la răsărit

Trei crai de la răsărit
Cu steaua au călătorit.
Cînd în cale purcedea,
Steaua înainte mergea.
Nu mergea spre apus tare,
Și spre amează avea cărare.
La Ierusalim dacă au ajuns,
Steaua lor li s-a ascuns.
Deci le-a fost lor de-ntrebare
Naşterea unui împărat mare.
Şi au început a se plimba,
Prin oraş a întreba,
Unde s-a născut zicînd
Un crai mare de curînd.
Noi nu ştim, n-am văzut.
Văzui stele la răsărit.
Însă Irod împărat
Auzind s-a tulburat

Şi în Bitleem a intrat,
Mare oaste a rîdicat,
Mulţi coconi mici a tăiat.
Paisprezece mii de prunci,
Toţi sub sabie i-a pus
Ca să-l afle pe Isus.
Pe Isus nu l-a aflat,
Duhul sfînt l-a apărat.

Culeasă de Gh. Dobrea, învăţ., com. Uscaţi, jud Neamţ.

Trei crai de la răsărit

Trei crai de la răsărit
Cu steaua în [sic] călătorit.
Cînd în cale cugetau,
Steaua înainte mergeau.
Ş-a mers, dupe cum citim,
Pînă la Ierusalim.
Ş-acolo dacă au ajuns,
Steaua în nor li s-au ascuns.
Şi lor le-a fost de-o întrebare,
Prin oraş de plimbare,
De o naştere de domn mare.
— Unde ştiţi că s-a născut
Un domn mare de curînd ?
L-am văzut la răsărit,
După dînsul am venit ;
L-am văzut la scăpătat,
După dînsul am plecat.
Iară Ierod-împărat
Auzind s-a mîniat
Şi grea oaste a ridicat,
Şi în Vitleem a intrat,
Mulţi prunci au tăiat,
Patrusprezece de mii,
Toţi prunci, mărunţei copii,
De doi ani mai jos, mai jos,
Vrînd să taie pe Hristos.
Glas în Roma se auzea,
Ţipete şi tînguiri,
Chemîndu-şi pe a sa domnie
Să scape de grea urgie,
De urgie împărătească,
De sabie împărătească.
Iar dumneavoastră mă rog,
De-oi fi greşit într-un loc,
Faceţi bine de iertaţi,
Nici cuvînt să nu purtaţi,
Ca să avem şi noi folos
De-o naştere fericită,
Fostă lui Ierod urîtă.
Şi de-acu' pînă în vecie
Mila Domnului să fie.

Culese de înv. G. Giurumescu, din com. Ruptura, jud. Mehedinţi.

În oraş la Vicleem

În oraş la Vicleem
Viniţi, boieri, sî-l primim,
Cî astăzi ni s-o născut
Domnul cel făr-început
Şi astăzi ni s-o-mplinit
Prorocia di dimult

Cî să va naşti Hristos,
Mesîa, cap luminos,
Din Fecioara Maria,
Din neamu lu Avram,
Din sămînţa lui David,
Din duhul sfînt zămislit.
Trii crai di la răsărit
La-nchinari i-o venit,
Daruri scumpi aducînd
Şî cătrî Hristos cîntînd :

Culcă-ti,-mpărat ceresc,
În sălaş dobitocesc ;
Ti culcî pi fîn uscat,
Di îngeri înconjurat.
Craii ti vor lăuda
Şî măriri îţi vor da.
Slavă întru cii di sus
Şî paci pîn' la apus.

Cules de G. Coatu, înv., din Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

Steaua de sus răsare

Steaua de sus răsare
Cu cea taină mare
Şi steaua îşi dă rază,
Maicii luminează.
Eu maichii grăiesc
Grai filosofesc,
Că de cînd pămîntul
S-a născut cuvîntul,
Născînd pe Hristos,
Lumei spre folos.
Tu, o, stea prea luminoasă
Şi din toate aleasă,
Că cu a ta ivire
N-aveţi întocmire ;
Că nouă ne scrie
Din astrolomie
Din cetatea lui David,
Fiilor arătînd,
Si îndată au aflat
Pe cel ce au căutat
Şi lui i s-a arătat
Ca unui împărat.

— Circovie, împărate,
Şi prea luminate,
Te ştiu din ce eşti mare.
Dintr-o iţă eşti slăvit,
Pe pămînt ai venit,
Pe cruce te-ai răstignit
Şi te-ai dat în chip de rob,
Ca să scoţi lumea din foc ;
Şi te-ai dat în chip de slugă,
Ca să scoţi lumea din muncă.
Aşteptîndu-te, Hristoase,
Ca şi fiarele setoase
Cînd coboară la izvoară
Şi de apă că s-adapă,
Şi lui Dumnezeu se roagă.
O, Isuse Hristoase,
Ispitind cu sfînta cruce
De vrăjmaşii nevăzuţi,
Că în păcate sînt căzuţi.

Cules de înv. G. Giurumescu, com. Ruptura, jud. Mehedinţi.

V

Vasilca

Ce mi-i în cer şî pi pămînt,
Doamnili domn din cer.
În cer sînt dalbi mînăstiri,
Dar în eli cini şădi ?
Şădi bunul Dumnezeu.
Mai de-a rînd cu dumnealui,
Şădi Ion, sfînt Ion.
Mai de-a rînd cu dumnealui
Şădi Crăciun, sfînt bătrîn,
Şî judicî pi Sion.
Ci ni-s grasî şî frumoasî ?
Eu cu dreptu cî voi spuni.
Sus la munţi m-am suit,
Ghindî şî fragi am mîncat,
La vali m-am scoborît,
Pîn livez' verz' m-am păscut,
Apî răci mi-am băut,
Apî răci, sloi di ghiaţî,
Pi noroi m-am noroit ;
Românii cî m-au văzut,
Sărit-au românii cu toporu
Şî ţîganii cu barosu.
Pi mini m-au omorît,
Carni grasî m-au făcut,
Luat-au românii slănina
Şi ţîganii căpăţina.
Mai frumos, mai împodobit,
La dumneavoastrî am adus-o,
S-o videţi şî s-o priviţ',
Frumos dar s-o dăruiţ',
Cu trii galbini înfloriţ',
C-aşa-i legea din bătrîni,
Din bătrîni, din oamini buni.
Şî apoi cu sănătati,
La mulţi ani !

După fiecare vers se repetă cuvintele „Doamnili domn din cer". Culeasă de G. Coatu, învăţ. din Cerna, plasa Măcin, jud. Tulcea.

Vasilca

În seara ajunului Anului nou, spre sfîntul Vasile, lăutarii ţigani umblă din casă-n casă cu Vasilca. Este o căpăţînă de porc din ajunul

Crăciunului, pusă pe o tavă, împodobită cu parale, mărgele, spilci (un fel de ace cu gămălie mare colorată) și îmbrobodită sau legată cu un bariș, de regulă verde sau castaniu.

Țiganii cîntă din casă-n casă cîntecul de mai jos, în care se arată toate peripețiile bietei scroafe.

Colindul acesta este foarte vechi, după cum se constată din însuși [sic] cuvintele lui.

Lerui Doamne. Lerui, după părerea d-lui Hașdeu, este o prescurtare din cuvîntul Aurel, Aurelian, împărat roman, care cuvînt îl găsim și în sfîrșitul descîntecelor, de deochi, d.e. Să vă duceți la fata lui Ler împărat, că are mese întinse, cu făclii aprinse etc.

Sira este numele zeului indian Sivas. Întrebuințarea acestui cuvînt în acest colind se explică prin însuși faptul că țiganii fiind de origine indiană, la emigrarea lor din India au adus cu dînșii, între alte cuvinte sanscrite, și numele zeului Siva, Sivo.

Colindul începe cu următoarele versuri culese de la lăutarul Ion Constantin Neblea din Roșiori-de-Vede :

Lerui Doamne, domn din cer,
Ce mi-e-n cer și pe pămînt ?
Mi-este o dalbă mînăstire.
Între dalbe mînăstiri,
Mi-este jețuri de argint ;
Între jețuri de argint,
Șade bunul Dumnezeu
Și cu Maica Precesta,
Lîngă Maica Precesta,
Șade bătrînul Crăciun,
Cu busuiocu-n dreapta,
Cu cruciulița-n stînga,
Și-mi judecă pe Siva :
— Sivo, leo,
Vasilco, leo,
Ce-ai băut și ce-ai mîncat
De mi te-ai îngrășat ?
— Sus la munte m-am suit,
Jir și ghindă mi-am mîncat,
De-aceea m-am îngrășat.
Mai la vale m-am coborît,
Apă rece mi-am băut,
Grădinile le-am izbit,
Rumânii că m-au văzut,
De pe mine s-a luat :
Rumânii cu topoarele,
Țiganii cu baroasele.
M-ajunseră,
Mă doborîră
Și cu paie mă pîrliră,
Și carnea că mi-o-mpărțiră :
Luară rumânii slănina
Și țiganii căpățîna.
Văzură că se-nșelară,
Frumușel mă-mpodobiră
Cu parale, cu mărgele,
Cu frumoase panglicele ;
Și m-aduse în ceastă casă
La cinstiți ca dumneavoastră,
Și mă puse p-astă masă,
Ca pe noi să ne dăruiți
Cu aur și cu argint,
La anul și la mulți ani !

Cules de Chr. N. Țapu, din Roșiori de Vede, Teleorman.

VI

[*Vergelul*]

În noaptea Anului nou, după ce flăcăii şi fetele vrăjesc în casă ca să-şi ghicească norocul şi să-şi vadă cine-i ursita sau ursitu, mai încearcă şi afară din casă, în chipul următor : flăcăul care vrea să-ncerce să-şi prevadă ce fel are să-i fie nevasta, spune versurile următoare de la o depărtare oarecare de un gard :

Naltă şi făloasă
Si de faţă-aleasă,
Rea ori bunişoară,
Blîndă, bălăioară,
Să mi-o spui, stobor,
Mîndru ca bujor.
Ori vro scofîlcită,
Ori vro ofilită,
Strîmbă ori vro slută,
S-o arăţi, ascultă,
Aşa cum o fi,
Să ştii ce-oi păţi.

După aceea, cu ochii închişi sau legaţi, se apropie şi pune mîna pe un stobor (ştachet, ulucă). Se aprinde o lumînare şi se observă acel stobor de către cei de faţă şi se dau diferite explicări. Aşa, de pildă, dacă stoborul e fără noduri, e drept, nalt etc., se presupune că soaţa are să fie sinceră (fără nici un clenci la inimă), are să fie frumoasă, voinică, iar dacă stoborul e strîmb, găunos, scurt etc., soaţa va fi rea, urîtă, vicleană. Astfel se rînduiesc toţi flăcăii şi fetele de cîte trei ori. Numai cînd fetele spun versurile schimbă terminarea cuvintelor din feminine în masculine. Ex. :

Nalt şi fălos
Şi de faţă-ales etc.

Tot în noaptea Anului nou, flăcăii şi fetele, ca să-şi ghicească aceleaşi lucruri, se duc unde sînt vitele culcate, în torişte, şi strigă la

cîte o vacă, sau bou, să se scoale, fără să le atingă cu ceva. Dacă animalul se scoală numaidecît, se crede că se va însura ori mărita în curînd, chiar iarna aceea; dacă se scoală mai tîrziu, se crede că nunta se va face anul al doilea, al treilea.

Cuvintele sînt:

Hăi, bălană,
Ori bălane,
De ești fată
Ori băiat,
Hăi, hăi, scoală,
Nu mai sta.

Iarna asta,
Hăi la anu,
Hăi an-țărț,
Cum o fi planu.

Auzite de N. I. Apostolescu de la I. Florescu, Băilești, jud. Dolj.

POEZIA EVENIMENTELOR CELOR MAI DE SEAMĂ ALE VIEȚII

I

Naşterea

Cîntece de leagăn

Haida nani, na, na, na,
Că mama te-a legăna
Şi din gură ţi-a cînta :
Hai nana, hai nana,
Liuliu, liuliu cu mama,
Că mama te-a legăna
Si tată-tu ţi-a cînta,
Liuliu, liuliu cu mama,
Liuliu, liuliu cu mama.

Cules de învăţ. I. Bălţătescu, din com. Dragomireşti, jud. Neamţ.

Nani, nani,
Puiu mamii,
Haide, peşte,
De mi-l creşte
Şi tu, raţă,
De-l răsfaţă
Şi tu, ştiucă,
De mi-l culcă
Şi tu, somn,
De mi-l adormi
Şi tu, crap,
De-l ia de cap
Şi-l aruncă într-un vălcel,
Să doarmă ca un purcel.

(Şi dacă este fată se zice :)

Si-o aruncă-ntr-o vîlcea,
Să doarmă ca o purcea.

Cules de Chr. N. Ţapu din Roşiori de Vede, Teleorman.

II

Nunta

Orație

Ce-i asta, ce veselie,
Ce lucru poate să fie ?
Ce stați aci adunați
Dumniavoastră, iubiți frați ?
Că noi mult loc am umblat
Şi nicăieri n-am aflat
Un lucru aşa frumos.
Trei luni sînt de cînd venim,
Ne uităm şi nu dormim.
Şi lucrurile sînt tocmite,
Încă nu ne sînt sucite.
Mai vedem poarta legată
Şi cu paie ferecată ;
Lîngă dînsa multă gloată,
Oastea-ntinsă ş-adunată,
Poarta legată cu paie,
Gloata-n cap să ne saie,
Gîndind să ne-ngrijească,
Caii să ne prăpădească ;
Legată cu lanț de car,
Că venim în zadar,
Cu funie de fuior,
Doar de noi v-o fost dor.
Drept aceea vă rugăm
Şi sfatu sănătos vă dăm :
Să fiți cu noi buni şi blînzi,
Că nici nu sîntem flămînzi,
Nici nu ne temem de voi,
Măcar că sîntem trei sau doi,
Şi noi avem gloată minunată
Şi foarte bine armată.
Că a noastră ceată în car vine înapoi,
Adică nu cu rău, ferească Dumnezeu !
Sfîrşitul e bun
Precum şi dumneavoastră ați prins de veste.
— Apoi, cinstite vornice,
Ț-am mai spune oarece.
— Spune multe şi nu ne pasă.
Dumnezeu să te vadă
Şi nădragii să-ți cadă,
Şi să-ți dea Dumnezeu noroc
Să umbli cu opinci de porc,
Şi Dumnezeu să te trăiască,
Gura să ți se lățească,
Urechile ca fereştile
Şi ochii ca țările !
Nu ne lua aşa cu cuvîntul,
Ca pulberea vîntul,
Şi nici nu mă tem,

Că noi oameni mulţi avem
Şi sîntem întregi ca mărul
Şi grăim tot adevărul.
Tînărul nostru crăişor,
Plin de părăsitul dor,
S-au sculat de dimineaţă
Şi spălîndu-se pe faţă,
D-o săptămînă, d-o lună,
Pentru această tribună (mireasă),
A luat un bucium mare
Şi a suflat de trei ori tare
Şi a adunat oaste mare.
Şi de el bine ascultа
Patruzeci de călăraşi,
Cu cai de să sparg de graşi.
Tot însul vine cu doi,
Vine oastea-napoi,
Înşirată tot doi cu doi,
Precum şi dumneata ştii.
Noi prin codri am umblat
Şi prin munţi am intrat.
Munţi am străbătut
Si cîmpurile frumoase,
Dumbrăvile răcoroase ;
Cînd ne-am aflat în mijloc,
A stat oastea pe loc.
În loc sînt două urme de fiară.
Craiul avînd nevoi de sfat,
Pre ai săi au adunat.
Sfetnicii au sfătuit,
Filosofii au ghicit
Că n-o fi urmă de fiară,
Nici de sălbătişoară,
Ci de a sa dăruită,
De soţ să fie iubită !
Aşa craiul lasă toate,
Adună ale sale gloate
Şi a făcut cu calul roată.
Şi pre noi din oastea toată,
Fiind caii mai fugaci
Şi din gură mai ischitaci,
Ne-au trimis mai înainte
Să călătorim fierbinte,
Ispitind mai din tărie
D-o mînăstire din trevire.
Noi am venit ca prin vînt
Şi prin semne pre pămînt,
Pe a cerului lumină,
Prin raza destulă,
Pe urma a două fiare,
Prin ţară, pînă la acest cap de sat,
Unde-i un pod stricat.
Şi au rupt şi o blană cu mine,
Ş-am căzut fără ruşine,
Căzu şi a mea soţie.
Cu o aşa minune tare,
Pînă ne-am sculat,
Urma ni s-a astupat.
Ieşi o babă zbîrcită,
Spre al nostru folos iubită,
Şi spus-a să nu ne pasă,
Să mergem din casă-n casă,
Pînă la acela car,
Unde stă al nostru noroc.
Noi aicea vedem multe fete
Sfătuindu-se sub perete,
Multă gloată adunată,
Spre ceva mare gătată.
Aci urma ne-a adus,
Precum şi baba ne-a spus,
Si acuma rău vă pasă
Să ne faceţi loc în casă,
În curte să ne lăsaţi
Şi urma să ne-o arătaţi,
Ori calea să ne-o-ndreptaţi.
— Apoi, cinstite vornice, ţi-am mai spune oarece :
Zburînd gîştile din sat,
Lupu de le-ar fi mîncat !
Că s-au făcut calea cruce
Şi nu ne mai putem duce.

Apoi, cinstite vornice,
Ţi-am mai spune oarece :
Nu ne lua aşa cu graba !
Dar de vrei să ştii mai bine,
Apoi eu îţi voi mai spune :
Adevărat că sîntem soli
împărăteşti,
Vorba să nu ne-o clăteşti !
Că al nostru crăişor,
Cu al cuvîntului dor,
Pe acest loc oarecînd
Crăişoru, cîndva umblînd,
A găsit fiică cuvîntătoare
anumită,
Cu cizme nouă-ncălţată,
Cu haină neagră-mbrăcată,
Mutată la cap şi mare,
Bălţată sub barbă tare.
În curte să ne lăsaţi,
Ori pe ciuta să ne-o daţi.
— Apoi, cinstite vornice,
Ţi-am mai spune oarece :
Noi de aceea ne dăm solia,
Ca să ne iasă simbria.
— Băgaţi-vă-nlăuntru-n casă,
Că în cornul cel de masă
Stă un colac frumos,
Spre al vostru folos ;
Împănat, bine gătit
Şi cu multe-mpodobit,
Şi stă şi-o ploscă cu vin
Şi o mănăştergură de in,
Ca buzele să le ştergem
Şi-ncălziţi de vin să mergem !
— Foarte vă mulţumesc
dumneavoastră,
Că nu sîntem învăţaţi
Să bem pînă nu mîncăm.
Cînd la maica mititei eram,
Am luat odată să bem
Pîn' n-am mîncat,
Iar ea s-a mîniat
Şi nu ne-au mai dat.
— Apoi, cinstite voinice,
Ţi-am mai spune oarece :
Buţi de vin,
Care de fîn,
Ovăz bine vînturat,
Cai albi şi gataţi,
Masa gatată,
Pălită-nfrumuseţată,
Că de n-or fi toate gătate,
Îţi vor suna pugnii în spate !

Culeasă de Chr. N. Ţapu de la Ion Văcariul, Ocna Sibiului.

Versul colacului

Şi mai bună ziua la
dumneavostră,
Ce saltă, ce veselie,
Ce lucru poate să fie ?
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră, iubiţi fraţi ?
Că noi multe mări am trecut
Şi sate
Îndepărtate
Am umblat,
Şi nimenea-n cale nu ni-a stat.
Cine sînteţi dumneavoastră
De ne ţineţi calea noastră ?
Dar fiindcă-n cale ne staţi,

Mai bine-n curte să ne lăsați,
Cu încetul,
Cu încetișorul,
Să ne dăm cuvîntul
Cu adevărul,
Că de multe ce sînt și dese
Nu le vom putea spune alese.
Tînărul nostru împărat
Foarte de dimineață s-a sculat,
Fată albă a spălat,
Chica neagră a pieptănat,
Cu straie noi s-a îmbrăcat,
Murgul și l-a înșelat,
În trîmbiță a suflat,
Mare oaste a adunat :
Două sute grăniceri,
O sută feciori boieri,
Din cei mai mari,
Nepoți de ghinărari.
Pe la răsărit de soare,
Au plecat la vînătoare
Și-au vînat țara de sus ;
Despre apus,
Pînă caii ni-o stătut
Și potcoavele o pierdut.
Apoi ne lăsarăm mai în jos
Pe un deal frumos,
Ș-alergarăm
De vînarăm
Munții
Cu brazii
Și cu fagii,
Cerul
Cu stelele,
Cîmpul
Cu florile,
Dealul
Cu podgoriile,
Vîlcelele
Cu viorelele
Și satele
Cu fetele.
Cînd soarele răsare,
Ieșirăm la drumul cel mare.
Găsind o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare
Și ziseră că e urmă de zînă,
Să fie-mpăratului cunună.
Așa se chibzuiră
Și se găsiră
Alți vînători
Mai cunoscători
Și ziseră că-i urmă de căprioară,
Să fie-mpăratului soțioară.
Dar nunul cel mare
Cu grija-n spinare,
Călare p-un cal,
Ca un căpitan
Se ridică-n scări,
Se umflă-n nări
Și făcu ochii roată
Peste oștirea toată.
Și cînd încoace privi,
Aici zări
O floricică frumoasă
Și drăgăstoasă ;
Dar văzînd că nu-nflorește,
Nici nu rodește,
Și mai mult se vestejește,
Ne-au trămis pe noi, trei lipani,
Călări pe trei jugani,
Cu coarnele cănite,
Cu unghiile costorite
Și cu coadele-mpletite,
Ca cu toții să pornim
Și la curțile dumneavoastră
Să venim.
Pornirăm
Și venirăm
Pe fața pămîntului,
Pe aburii vîntului,
Bînd

Şi chiuind
Şi din pistoale trăznind,
Caii încurînd,
Pe nări foc lăsînd,
Rînchezînd
Şi din unghii scăpărînd,
Pîn-am sosit
Şi v-am găsit.
Acum floricica să ne-o daţi,
Căci de unde nu, nu scăpaţi!
Căci am venit cu tîrnăcoape
De argint,
Să scoatem floricica
Din pămînt;
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o ducem la-mpăratu-n grădină,
C-acolo să-nflorească
Şi să rodească,
Locului să-i priiască
Şi să nu mai vestejească!
— Socri mici,
Dumneavoastră ne vedeţi
C-am venit aici,
Dar avem şi dreptăţi
Cu pecetă de la-mpărăţie.
Cine ştie carte letinească
Să vie la iapă-n copită să citească;
Cine nu ştie
Să nu vie
Şi ca de foc să se păzească!
Să ne daţi un popă cu barba deasă,
Să ne citească carte-aleasă;
Să nu fie cu barba cănită,
Să rămîie cartea necitită.
Să vie unul cu barba rară,
Să ne ţie pîn' deseară,
Ci să fie unul cu barba ca fusul,
Să ne deie curînd răspunsul.
Răspunsul nostru să ni-l daţi
Şi-n curte să ne lăsaţi;
Că de unde nu, cu noi bine nu umblaţi!
— Cinstite stariste de loc,
Ţie-te Dumnezeu
Cu bine şi cu noroc,
Mergi în casă,
După masă,
Că este un colac frumos,
Semnul lui Hristos,
Spre a împăratului cel tînăr de folos!
— Acela-l căutăm,
Acela să ni-l daţi.
Noi nu sîntem învăţaţi să bem
Pînă nu mîncăm.
Căci, cînd la maică mititel eram,
Am luat o dată să bem
Pînă n-am mîncat;
Şi a luat maica plăcintă verde
Şi aşa ne-a plesnit peste ureche,
Cît dumneavoastră cu toţii nu-ţi putea crede.
Ba tata dac-a auzit,
Au luat un lemn de după cuptor
Şi m-au pălit de era să mor!
Puţintel colac
Sta-ţi-ar de cap;
Carne şi mai puţinică,
Mînca-o-ai împuţită!
— Socri mici, dumneavoastră,
Să vă gătaţi cu cuptoare de pită,
Cu buţi de vin,
Cu porţii legate de fîn,
Că vin patruzeci de călăraşi,

Cu cai de se sparg de grași.
Și de cînd sînt pe drum
Au mîncat tot paie
Și nu pot să saie;
De n-or fi toate gătate
Vă vor suna cojocu-n spate!

Culeasă de Chr. N. Țapu de la Ion Văcariul, Ocna Sibiului.

Orația pintenului

— Și mai noroc bun la
dumneavoastră,
Să ne luați seama noastră!
Socri mici, ascultați
Și-n urechi băgați:
Noi ni-am dus pîn' la un loc
Și-am fost fără de noroc,
Ni s-a făcut calea cruce
Și nu ne-am mai putut duce,
Și pentru aceea îndărăpt ni-am
înturnat,
Să vă spunem cum am umblat.
Dumneavoastră caru ni l-ați
împovărat,
Pogăniciu ni l-ați îmbătat
Și foarte rău ni l-ați învățat,
Să-mpiedice la deal carul și la
vale boii.
El și aceea a făcut:
Coborîndu-ne din deal la vale,
A împiedicat boii și-a lăsat carul.
Caru s-a răsturnat,
Cînd caru peste boi, cînd boii
peste car.
Ce ni s-a întîmplat?
Nunu peste nuna a dat.
Nuna acum zace pe pămînt,
de moarte,
Nunu ar scula-o și n-o poate;
Nunu ar vrea s-o gîdele,
Dar ea nu sufere.
Caru-n pîrîu stă răsturnat,
Oamenii cum au putut au scăpat,
La popă capu dedesupt i l-au
apucat,
El din dos se tot sălta,
Dar capu d-acolo nu ieșea,
Pînă ni-am apucat
Și-am ridicat
Și oarecum capu i-a scăpat.
Așadar dumneavoastră să ne dați
Patru oameni groși la grumazi
să tragă
Și patru boi să-mpingă,
Să scoatem ori caru-n deal,
Ori dealu-n car.
Și-un doftor bun
Pe nuna să o ungă
Pe la poale,
Pe din jos de cingătoare,
Pe unde o doare,
Doar s-o mai scula din boale.
Și a nunului să i-o puie la loc,
Că i s-a rupt de prin nod.
Pe popa la cap să-l lecuiască,
Ca pe duminică să poată să
slujească.
Noi am fost avut și-un diplaș,
Foarte frumos îmbrăcat:
Avea bunda și nădragi de suglie,
Pe el petece numai o mie.
Avea și-o șapchie,
De... numai în fund i s-au fost
spart.

Avea și-n picioare niște dragi
de ciuboate,
Numai era rupte toate.
Și noi ca pe un om de cinste
L-am pus să șeadă mai-nainte.
Și cum s-o răsturnat,
Un petec din tur i s-a luat
Și oblu într-o baltă au picat.
Și s-au sculat tot floțăit.
Și, dacă l-am văzut,
Cu toții am fugit.
Și cînd s-a scuturat odată săracu,
Noi am fugit de el ca de dracu.
Așadar dumneavoastră să ne
dați un petec nou,
Socri mici.
Dumneavoastră vedeți c-am venit
aici,
Dar pentru aceea îndărăpt ne-am
înturnat,
Că oarece am uitat.
Mergi în casă după masă,
Unde-a șezut jupîneasa mireasă,
Că au uitat o năframă,
Foarte mîndră și frumoasă ;
Fie și de in,
Cu care-și șterg voinicii buzele
de vin.
Și cine s-ar afla
De ni-or da,
Bună vîlceag ar căpăta.
De-o fi și de fuior,
Nouă și de-acele ni-i dor ;
De-or fi și groasă,
Și-aceea-i frumoasă ;
Dar de-o fi de cîlți,
Să vi-o trageți dumneavoastră
prin dinți.
Ia-mi să cate soacra mică,
Că doar o fi mai voinică.
Că noi frumos om cinsti-o
Cu cizme de veveriță,
Cumpărate c-o groșiță ;
Cu cizme de căprioară,
Cumpărate de la Sighișoară,
De la vară cînd o secera
În ele n-o degera.
Către socru mare
Nu s-a povestit nimic de acea
întîmplare ;
Ce s-au făcut
Nu mai e de desfăcut.
Să dați numai vreo patru boi
Și vreo cincisprezece oi
Și vreo șeapte vaci,
Și alte ce-i mai da,
Le rabzi și să taci.
Noi am mai descălica,
Am mai sta,
Că cu dumneavostră ni-i drag ;
Dar avem de trecut
Stînci,
Munți,
Cu brazi mărunți,
Întunecoși.
Să rămîneți sănătoși !

Culese de Chr. N. Țapu de la Ion Văcariul, Ocna Sibiului.

Orație de nuntă

Ascultați, frați, înțelegeți,
Cu mintea vă culegeți,
Ascultați și luați aminte
La vreo cîteva cuvinte,

Care în cărţi ne stau scrise
Şi trebuiesc astăzi zise.
Cînd Dumnezeu cu cuvîntul
Făcu cerul şi pămîntul,
Le-a dat podoabe mărețe
Şi destulă frumuseţe :
Cerul împodobit cu soare
Şi cu stele lucitoare ;
Marea şi apele toate,
Cu peşti fără număr, gloate.
Deci vrînd să se proslăvească
Fapta-i cea dumnezeiască,
Întinzînd prea sfînta mînă
Zidi pe Adam din ţărînă,
După a sa asemănare,
Cu cuvînt şi cu suflare.
Apoi văzînd că nu e bine
Să fie omul de sine,
Somn lin trimise-ntr-însul
Şi, cînd dormea, veni la dînsul
Şi dintr-a lui coastă
Făcu pe Eva, strămoaşa noastră.
De aceea fiii acuma
Lasă pe tatăl şi mama
Şi doi cu doi se împreună,
C-aşa Dumnezeu voieşte
Ş-a sa lege porunceşte.
Cinstiţi socri, acuma
Aceşti fii ce-ngenunchează
Şi smeriţi cu rugăciune
Vă cer astăzi iertăciune.
Sau că v-au greşit cuvinte,
Din prostie şi neminte,
Şi poate că în acea vreme
Veţi fi zis niscai blesteme...

Părinţii răspund :

— Iertaţi să fie,
Să-nflorească ca crinul,
Să-nverzească ca măslinul
Şi-n trai bun, prin tot locul,
Să-i ţie de păr norocul ;
Şi-n trai bun să se răsfeţe
Pînă-n adînci bătrîneţe !

Culeasă de Ilie Constantinescu din Dioşti-Romanaţi. A se confrunta cu cele trei oraţii de nuntă, p. 166, 182 şi 183 din col. d-lui G. Dem. Teodorescu.

O urare de nuntă

— Bună dimineaţa, cinstiţi
socri mari !
— Ce căutaţi,
Ce umblaţi ?
— Noi ce cătăm şi ce umblăm,
Dumneavoastră samă o să
vă dăm !
Noi am venit pe stelele cerului,
Pă semnili pămîntului,
Pă aburii vîntului,
Şi-am venit la dumneavoastră
aici.
Am văzut o stea verde unde mi
se lasă.
Or steaua să ni-o arătaţi,
Or răspunsu să ni-l daţi !
Răspunsu nostru ce va să zică ?
Patru basmale de in,
Umplute cu hir,
Să ne ştergem gurile dă ghin,

Că aşa ne este dă la Hristos,
Amin !
Sănătate, masă frumoasă,
Închinai dumneavoastră
Acest pahar dă ghin,
Pentru Maica Domnului închin,
Pentru buna sănătate a socrilor
şi soacrelor,
Să vă fie dă ghine,
Să vă văd sănătoşi
Şi voioşi,
Ca pe nişte codri tineri şi
frumoşi ;

Auzită de Chr. N. Ţapu de la moş Nicolae Bucur din com. Predeal, pl. Teleajen.

Cîntecul miresei

Foaie verde samulastră,
Cînd eram la maica acasă,
Ştiam floarea cum se poartă,
Dar dacă mă măritai,
Floricica lepădai,
Înfloriţi, flori, înfloriţi,
Că mie nu-mi trebuiţi.
Mie cînd îmi trebuiţi,
Voi atunci îmbobociţi.
Înfloriţi de staţi părete,
Că eu mi-am ieşit din fete.
Plîngeţi ochi şi lăcrămaţi,
Că voi sînteţi vinovaţi,
Că ce iubiţi nu lăsaţi
Şi ce vedeţi nu uitaţi.
Busuioc verde pe masă,
Rămîi, maică, sănătoasă,
Că eu mă duc să-mi fac casă.
Busuioc verde ştevios,
Rămîi, taică, sănătos,
Ca un trandafir frumos.
Taci, mireasă, nu mai plînge,
Că la maică-ta te-om duce
Cînd o face plopu pere
Şi richita vineţele,
Cînd o da lapte din piatră,
Atunci te-i mai vedea fată !
Pînă azi cu fetele,
Mîine cu nevestile !

De la Ghiţă Şchiopu din Rm. Vîlcea. A se confrunta *Măritişul* şi *Cîntecul miresei* din col. d-lui G. Dem Teodorescu, p. 270 şi *Lado-Lado* nr. 4, p. 383, din col. lui V. Alecsandri.

Înfloriţi,
Flori, înfloriţi,
Că mie nu-mi trebuiţi,
Că voi cînd îmboboceaţi,
Mie atunci îmi trebuiaţi.
Înfloriţi,
Flori, înfloriţi,
Înfloriţi, flori, staţi perete,
Că eu mi-am ieşit din fete.
Foaie verde foaie lată,
Cînd eram la maica fată,
Ştiam floarea cum se poartă ;
Şi-o foiţă de susai,
După ce mă măritai,
După uşă o aruncai.

*

Busuioc verde frumos,
Rămîi, taică, sănătos,
Ca un trandafir frumos ;
Busuioc verde pe masă,
Rămîi, maică, sănătoasă,
Ca o garoafă frumoasă,
Că eu mă duc să-mi fac casă.
Floricică trei bujori,
Plîngeți, frați, plîngeți, surori,
Și voi, răzoare cu flori,
Pînă ieri cu fetele,
Astăzi cu nevestele,
Mîine cu mătușile.

Culese de Al. I. Hodoș din jud. Argeș.

Fetico de om bogat,
Nu pripi la măritat,
Ca floarea la scuturat,
Că floarea mai înfloare o dată
Iar tu nu te mai faci fată,
Cînd o cînta știuca-n baltă
Și cîrsteiul pe corlată,
Atunci te-i mai face fată.
Iar atunci,
Dar nici atunci !
Cînd o face plopu nuci
Și gutuiu mere dulci,
Iar atunci,
Dar nici atunci !
Cînd a face salca mere
Și răchita platagele.

Auzită de Chr. N. Țapu de la hora din Novaci, Gorj.

Ba, ba, ba, gipiniasî miriasî,
Nu ti grăghi la luat
Cum ti-ai grăghit la măritat,
Ca măr dulci la legat.
Cî părinții o dzîs cî nu ti-or da
Șî dumeta ai dzîs cî ti-i duci
Șî ti-i spîndzura
Di vîrvu sovîrvului,
Di ața paingînului.
Iar părinții o socotit
Cî dicît ti-i spîndzura,
Mai ghini pi soțu dumitali ți
lî-i lua.
Dar pintru aceste cinstiti druști,
Sînt vrio cîțiva bandraburci ;
Îs cam budzățăli,
Dar tot s-or pitreci șî eli.
Poftim, gipiniasî niriasî,
O oglingioarî cu tioc,
Sî-ț cii di căutat
Cînd ti-i duci la gioc.
Poftim ș-on tulpan
negru-ntunicat,
Ca sî-ț cii di-nhobotat.
Poftim ș-o părechi di papucei
Cu talpa di buhai,
Ca sî ții nouî ai,
Șî cu căputa di rați,
Ca sî cii mai purtăriațî.
Poftim ș-o părechi di colțuni,
Șî-n colțuni sînt
Acadeli șî aluni,
Ca sî dai pi la cophili,
Care-i trăit cu dînsîli ghini.

Cules de Irimia Nedelcu, înv., jud. Iași.

Taci, copilă, nu mai plînge,
Că la maică-ta te-i duce
Cînd a face plopul pere
Și tînjala mugur verde.

Dragostea de la părinţi
Niciodată n-o mai uiţi,
Iar dragostea de la bărbat,
Ca frunza de păr uscat!

Culeasă de înv. George Popescu, sat Perieni, com. Bogeşti, jud. Tutova.

Bată-l Dumnezeu să-l bată
Pă-l dă-i zice fetii fată;
Ziua-i cu cîrşoara-n cap,
Noaptea-i cu bărbatu-n pat.
Taci, mireasă, nu mai plînge,
Că la mă-ta mi te-om duçe
Cînd o face jugu mere
Şi tînjeala vineţele.
Că azi eşti cu fetili,
Mîne cu nevestili,
Poimîne cu babili.
Pă unde pui panglicili,
O să-ţi curgă ghicili;
Pă unde pui florili,
O să-ţi curgă pălmili.

Culeasă de I. Odor de la ţiganca Răţoaica din Văleni, jud. Prahova.

Frunză verde de săfat,
Fetiţo de om bogat,
Nu primi * la măritat,
Ca floarea la scuturat.
Că floarea mai înfloare o dată,
Iar tu nu te mai faci fată!
Cînd o face jugu mugur
Şi tînjeala iarbă verde,
Tu atunci te-oi vedea-n fete;
Cînd o cînta ştiuca-n baltă,
Tu atunci te-oi face fată!

Comunicată de Ion Tănăsescu, fost normalist, Focşani.

Cîntecul bradului miresei

Floare verde foaie lată,
Cînd eram la maica fată,
Ştiam floarea cum se poartă,
Şi dacă mă măritai,
După uşă o lepădai,
Cu picioru mi-o călcai.
Floare verde trei arginţi,
Oh, copiliţă cu părinţi,
La ce focu te măriţi,
Că mila de la părinţi
Anevoie vrei s-o uiţi,
Dar mila de la bărbat
E ca umbra de păr uscat,
Ştii, cînd dai să te umbreşti,
Şi mai rău te înăduşeşti!
Taci, mireasă, nu mai plînge,
Că la maică-ta te-oi duce
Cînd a face pleopul pere
Şi tînjala mugur verde,
Cînd o cînta ştiuca-n baltă,
Atunci te-oi mai vedea fată!
Înfloriţi, flori, înfloriţi,

* În varianta alăturată apare o formă mai adecvată: nu pripi = nu te grăbi. (N. ed.).

Căci mie nu-mi trebuiţi,
Că mie cînd îmi trebuiaţi,
Voi atunci îmbobocea ţi.
Înfloriţi de staţi părete,
Că eu mi-am ieşit din fete
Şi-am intrat între neveste.
Astăzi sînt cu fetele,
Mîine cu nevestele !
Foaie verde şi-o lalea,
Roagă-te de naşă-ta
Să-ţi mai lase codiţa,
Codiţa şi-o viţişoară,
Să-mpleteşti şi tu la vară.
Roagă-te de Dumnezeu
Să-ţi trăiască naşu tău,
Şi la Maica Precista,
Să-ţi trăiască naşă-ta !

De la Constantin Dobre din Govora, jud. Vîlcea.
Cules de Chr. N. Ţapu.

Copiliţă cu bariş,
Ce dracu te măritişi ?
Că mila de la părinţi
Niciodată n-ai s-o uiţi ;
Că mila de la bărbat,
Ca frunza de păr uscat,
Pică jos şi putrezeşte,
Nimănui nu trebuieşte.

Culeasă de I. Iordăchescu, înv., din com. Cristeşti, jud. Botoşani.

Cîntecul miresei

Cînd eram la maica fată,
Ştiam floarea cum se poartă ;
Iar acum mă măritai,
Floare-n cap nu mai purtai.
Multe dragoste stricai,
Nu stricai numai pe-a mea,
Ci stricai pe-a multora !
Foaie verde salbă moale,
Arză-te focul de vale,
Cum rămăseşi tu de jale,
Fără glas de fată mare,
Fără voinicel călare !
Cît sînt tineri se jucară,
Doi cu doi nu se luară ;
Cît sînt tineri se iubiră,
Doi cu doi nu se-ntîlniră.
Înfloriţi, floricelelor,
Da-v-ar daica relelor !
Înfloriţi de staţi ca macul,
Că daichii i-a trecut vacul ;
Înfloriţi de staţi ca culmea,
Că mie mi-a trecut lumea :
Înfloriţi de staţi părete,
Că daica a plecat din fete !
Înfloriţi, flori, înfloriţi,
Că mie nu-mi trebuiţi,
Căci cînd mie-mi trebuiaţi,
Voi atunci îmbobocea ţi.
Lăsai taică, lăsai maică
Şi plecai în strini la soacră.
Iar mila de la bărbat,
Tot cu pumnul după cap !
Taci, mireasă, nu mai plînge,
Că la mumă-ta te-oi duce
Cînd o face jugul mugur
Şi tînjala iarbă verde,

Atunci mă-ta te-o mai vede :
Cînd o cînta știuca-n baltă,
Atunci te-oi mai vedea fată !
Copiliță la părinți,
Ce pripești să te măriți,
Că mila de la părinți
Amînat o s-o mai uiți,
Iar mila de la bărbat
Ca frunza de păr uscat ;
Tu cînd dai să te umbrești,
Tot mai rău te scorojești !
Fetițo de om bogat,
Nu pripi la măritat,
Ca ruja la scuturat,
Că ruja mai înfloare-odată,
Iar tu nu te mai vezi fată !
Busuioc verde pe masă,
Maică, rămîi sănătoasă,
Că eu mă duc să-mi fac casă,
Să-mi fac casă de mătasă,
Să trăiesc cu drag în casă.
Că, maică, de azi, de joi,
Mă despart, maică, de voi !
Plîngeți, ochi și lăcrămați,
Că voi sînteți vinovați,
Că ce vedeți nu lăsați
Și ce iubiți nu uitați !
Dragostile dintr-o lună,
Le făcui grămadă-n mînă,
Le-aruncai peste grădină ;
Dragostile dintr-o vară,
Le făcui grămadă-n poală,
Le scosei pe gard afară.
Nu știu vînturi le luară,
Ori în apă se-necară ?
Și plecai pe poticele,
Găsii maldăr de nuiele ;
Răshirai nuielele,
Plecară dragostile.
De m-aș vedea măritată,
De pe potecele luată,
Din gura lumii scăpată ;
De m-aș vedea și cu conci,
N-aș mai zice că nu poci !

Culeasă de I. Ionescu de la lăutarul Ivan Lăețul din com. Aurora-Mehedinți.

Cîntecul miresei

Arză-te focul de vale,
Cum o să rămîi de jale,
Fără glas de fată mare,
Fără voinicel călare.
Cît fusei, vezi, neînsurat,
Purtai calul zorzonat
Și chilumu ferecat.
Plîngeți, ochi și lăcrămați,
Că sînteți voi vinovați,
Că ce iubiți nu lăsați ;
Că iubiți boșteni pîrliți
Și la urmă vă căiți.
Azi sînt cu fetele,
Mîine cu nevestele !
Înfloriți, flori, de stați părete,
Că daica și-a ieșit din fete !
Taci, mireasă, nu mai plînge,
Că te-i duce la altă mumă,
Cu rîșnița-n bătătură.
Înfloriți, flori, de stați ca macu,
Că daichii i-a trecut vacu !
Cînd eram la maica fată,
Știam floarea cum se poartă ;

Dar dacă mă măritai,
După ușă o aruncai,
Multă dragoste stricai!
Înfloriți, flori, înfloriți,
Că mie nu-mi trebuiți;
Că mie cînd îmi trebuiați,
Voi atunci că-mbobboceați!

Auzită de Chr. N. Țapu de la Dumitru Radu, lăutar, din Băneasa-Teleorman.

Zorile miresei

Foaie verde samulastră,
Zorile de dimineață
Tuturor le pare greață,
Numai mie cu dulceață,
Că sînt cu puicuța-n brață.
Foaie verde samulastră,
— Bobocel de la fereastră,
Du-mi-te, puicuță, acasă,
Că zorile se revarsă
Și te-așteaptă mă-ta acasă,
Cu ocaua plină rasă,
Cu fripturica pe masă.
— Să m-aștepte cît de mult,
De la neica nu mă duc,
Că mi-e drag în așternut
Și gurița să-i sărut.
De la stele pîn' la zori,
Toate stelele că pier,
Numai steaua stelilor,
Ursătoarea fetilor,
Șede-n poarta raiului
Și-mi judecă florile,
Ce-au făcut miroasele.
Le-a împărțit cu fetile.

Auzită de Chr. N. Țapu de la Ghiță Șchiopu, Rm. Vîlcea.

Zorile de dimineață
La toată lumea cade greață,
Dar miresei cu dulceață,
Că e cu ginerile-n brațe.
Zorilor,
Surorilor,
Ce siliți de vă vărsați,
Multă dragoste-mi stricați!
C-astă-noapte n-am dormit,
Nici la noapte n-am să dorm,
Să-mi trudesc trupșor de om.
Toate păsărelile dorm,
Numai păsărica mea
Toată noaptea-mi ciripea,
De hamur se jeluia.
Zorile de dimineață,
Strînge-mă, mireasă,-n brațe,
Mă sărută cu dulceață.
Cocoană mireaso, of,
Ce-a fost verde s-a uscat,
Ce-a-nflorit s-a scuturat;
Pînă azi cu fetile,
Mîine cu nevestile!
Taci, mireasă, nu mai plînge,
Că te-oi duce la mă-ta
Cînd o-nflori salcia
Și-o face salcîmu pere
Și tînjala mugurele,
Cînd o cînta știuca-n baltă,
Atunci te-oi mai face fată!

Auzită de Chr. N. Țapu de la lăutarul Dumitru Văleanu, din Roșiori de Vede, Teleorman.

Hora miresei

Ginerele

Haida doi, cu doi, cu doi,
Și noi, neică, d-amîndoi.
Cruciuliță de argint,
Amîndoi ne-am potrivit ;
Cruciuliță de alamă,
Amîndoi sîntem d-o seamă,
Amîndoi ne-am potrivit
Și la ochi și la sprîncene,
Ca doi porumbei în pene !

Nunul

Foaie verde salbă moale,
Hopa, hopa, nune mare,
Cu doi fini de-ai dumitale !
Să trăiască și nașu,
Să ne dea gălbinașu ;
Să trăiască și nașa,
Să ne dea gălbinașa !

Auzită de Chr. N. Țapu de la Ghiță Șchiopu, din Rm. Vîlcea.

Cîntec miresei și ginerelui

Cruciuliță dă argint,
Amîndoi v-ați potrivit
Șî la ochi șî la sprîncene,
Ca doi porumbei la pene.
Cruciuliță dă alamă,
Amîndoi sînteți d-o seamă.

Bine-ți pare, nune mare,
Că ți-e fina ca o floare,
Garoafă mirositoare.

Cules de înv. I. Florescu din com. Bragadiru, jud. Teleorman.

Cîntecele ginerelui

Foaie verde trei alune,
Cînd eram la taica june,
Știam șaua cum se pune.
O puneam moldovenește
Și-ncălicam haiducește ;
Mă plimbam printre neveste,
Tot neveste giurgiuvence,
Că sînt curve făr' de lege.
Foaie verde de dudău,
Ce bine trăiam flăcău,
Că-ncălicam calul meu
Și mă plimbam und' vream eu.
Foaie verde de susai,
Ce făcui de mă-nsurai ?
Multă dragoste stricai,
Nu stricai pe-a multora. *
Foaie verde foi de dres,
— Rade-te, neică, mai des,
Că mă-nțeapă barba ta

* Mai corecte sînt versurile din varianta următoare : *Nu stricai numai p-a mea, / Și stricai p-a multora.* (N. ed.)

Şi-mi strică rumeneala
Şi toată feţişoara !

De la Ghiţă Şchiopu din Rm. Vîlcea. A se confrunta cu var. *După însurătoare* din col. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 271—272.

Foaie verde de dudău,
Ah, ce bine mai trăiam flăcău !
Că-ncălecam calu meu
Şi mergeam unde vream eu.
Îmi puneam şaua turceşte
Şi plecam după neveste.
Foaie verde de susai,
Ce făcui de mă-nsurai ?
Căci multă dragoste stricai.
Nu stricai numai p-a mea,
Şi stricai p-a multora ;
Foaie verde samulastră,
Usucă-te, mîndră,-n coastă,
Cu ochii la casa noastră.
Plîngeţi, ochi şi lăcrămaţi,
Că voi sînteţi vinovaţi,
Ce vedeţi nu mai lăsaţi ·
Şi ce iubiţi nu uitaţi !

Auzită de la lăutarul Constantin Dobre, din Govora. Culese de Chr. N. Ţapu. A se confrunta col. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 271—272, *După însurătoare.*

Mireasa închină mirelui

Agiungă-ţi voi bună, cucoani ñiri,
Că iată cucoana ñireasa
Vă închină o coraghie
Încărcată cu tot felul de marfă.
Vă închină o cămeşă de bumbac,
S-o aveţi dumneavoastră di purtat ;
Vă închină o părechi de izmeni
Cu brăcinariul de mătasă,
Ca să nu se rupă îndată.
Vă închină un pahar de vin,
Să vă fie cheful di plin.
Vinul i adus di la Odobeşti,
Să bei si ti veseleşti.
Şi vă închină
O năframă de in,
Să vă ştergeţi guriţa di vin.
Poftim şi primiţi
Şi cu dragosti mulţemiţi !

Mirele închină miresei

Agiungă-ţi voi bună,
Cucoană ñireasă !
Că iată vă închină
Cuconu ñiri
O coraghie mari,
Cu tot felul di marfă încărcată.
Vă închină
O părechi di ciboţeli,

Cu talpa di rață,
Să nu lunecați pi gheață.
Vă închină un barz di lînă,
Să vă luați ziua bună.
Vă închină o bertă tot di lînă,
S-o aveți di ținut pi mînă.
Vă închină și-o oglindă potrivită,
Pentru dumneavoastră gătită.

Poftim și primiți
Și cu dragoste mulțemiți!
Nu ti grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la măritat,
Că n-ai fost fată di lepădat,
Și-ai fost floari de înflorit,
În casa părinților di locuit.

Nuntașii închină mirelui și miresei

Agiungă-ți voi bună,
Cucoani ñiri și cucoană ñireasă,
Că iată vă închină
(Cutare) dimpreună
Cu soția sa,
O buti di vin,
Să vă fie cheful di plin.
Vinul esti adus în cară mocănești

Tocmai di la Odobești,
Să bei să te veselești.
Butelia este cam ñică,
Dar cheful dumisale
Esti mari asupra dumneavoastră.
Poftim și primiți
Și cu dragusti mulțemiți.

Mireasa închină la nuntași

Bună sara, bună sara, domnul
(cutare)!
De cînd sara o însarat
Păhărele ca aeste nu vi s-o
închinat.
Două păhărele ca două floriceli,
Păhărelili îs plini cu vin de
Odobești,
Să bei si ti veselești.

Și vi se închină și un prosob
di in,
Să vă ștergiți gurița di vin.
Poftim și luați
Și ñie bacșișul si ni-l dați.
Mulțemesc dumisale di pocloani
Și dumitali di hodorogeală.

Culese de înv. Gh. Dobrea din com. Uscați, jud. Neamț.

Cîntecele nunului

Foaie verde salbă moale,
Și te scoală, nune mare,
Să jucăm d-o horă bună,

Să ne luăm sara de mînă,
Că destul de cînd mîncați,
Legumea s-a isprăvit,

Lingurile s-au ciobit,
Mămăligă nu mai este
Şi nici un baboi de peşte.
Niţcai coji de mălai uscate,
Să aruncăm pîn ale guri căscate ;
Luaţi-vă cuţitele,
Că s-a ciobit lingurile.

De la Ghiţă Şchiopu, din Rm. Vîlcea. A se vedea var. *Nuneasca* din col. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 271, coloana I de jos.

Bine şeade doi cu doi,
Şi noi, frate, amîndoi.
Cruciuliţă de argint,
Amîndoi v-aţi potrivit
Şi la ochi şi la sprîncene,
Ca doi porumbei la pene.
Cruciuliţă de alamă,
Amîndoi sînteţi d-o seamă,
Fine, nu te spăimînta,
Naşu ţi-o purta grija.
Roagă-te de Dumnezeu
Să-ţi trăiască naşu tău,
Şi la Maica Precista
Să-ţi trăiască naşă-ta.
Nuna în prun,
Nunu supt prun,
Nunu vede ce e bun.
Să trăiască şi nunu,
Să ne deie galbenu,
Să trăiască şi nuna,
Să ne deie rubiaua.

De la Ion Şoteică, lăutar în Ocnele Mari. Culese de Chr. N. Ţapu.

Cîntecul cumătrului *

Foaie verde de trei mure,
Hi, cumetre, hi,
La cîrciuma din pădure,
Hi, cumetre, hi,
Băui azi, băui şi mîine,
Băui patruzeci de zile,
Băui preţul la cinci cai,
De vin nu mă săturai.
Băui preţul la trei iepe,
Ado vin, că mor de sete !
Băui preţul murgului
Şi ceaprazul surului,
Văzui saţul vinului,
Hi, cumetre, hi !

Cules de Chr. N. Ţapu de la Ghiţă Şchiopu din Rm. Vîlcea.

Di trii ori pe lîngî masî,
Sî scoatem boala din casî ;
Sî rămîi ghinili,
Sî traiascî mirili,
Mirili şi cu mireasa,
Sî povăţuiascî casa.

Culeasă de I. Iordăchescu, înv., com. Cristeşti, jud. Botoşani.

* Vezi altă var. în această ediţie vol. 2, p. 239. (N. ed.).

Bună sara,
Bună sara,
Cinstiți meseni ;
Sara a înserat,
Dumneavoastră v-ați adunat,
Noi nimica pînă acum nu v-am
închinat.

Foarte vă mulțumesc
Că ați venit.
Și noi ne-am pregătit
Cu mese întinse,
Făclii aprinse,
Pahare pline,
Cuvinte bune,
Și pe mese fețe de mese,
Și așternuturi
Covoare de mătase,
Și pe fețe de mese talgere spoite,
Linguri zugrăvite.
Cuțite și furculițe nu prea avem ;
Am fost trimis din bună vreme
C-o căruță numai în pene
Și cu-o iapă albă,
Ca să aduc chiper și ceapă,
Și să vii pe la Hîrlău,
Că acolo sînt furculițe și cuțite,
Perechea numai un leu ;
Dar îs cu mănunchiu de ciucălău,
De acelea am și eu.
Da' pînă alba a veni,
Bucatele s-or răci
Și tot dumneavoastră singuri vă-ți
căi.

Dar vă poftesc să luați,
Să ospătați,
Ca ai noștri cinstiți frați.
Iară pînă ce or veni furculițele,
Luați cu brînculițele,
Ca să plătesc lipovenii
Cu sacii și căruțele.
Cine și pentru sine să-și croiască
o bucată de pîne ;
Eu ñi-am fost croit un stiap,
Pentru mine dat.
Dumneavoastră poate vă temeți
de otrăvit ;
Eu tot sînt un om de perit,
O să vă fac o gustare,
Ca să vă cie îndemnare.
Ia oi lua și eu o găluscă,
Ca să nu mai mor de pușcă.
De-ar fi pușca de antonigă
Și-ncărcătura de măligă,
Foitașu de urdă,
Ca pe urmă să ni se mai facă
spurdă.

Cules de la locuitorul Niculae Boatcă din com. Bicaz, jud. Neamț.

Pîn-eram eu holteiaș,
Purtam pana-n colopaș
Și cizma cu pintenași.
Și dacă mă-nsurai,
Dădui pana pe mălai,
Pintenii pe lapte dulce,
Să dau la copii să mînce.

Culeasă de M. Canianu de la Gh. Vînătoru, din Cindia, jud. Neamț.

Cînd eram la mama fată,
Știam floarea cum se poartă,
Dar de cînd m-am măritat,
Pe sub pat o am aruncat.
Mila de la străini,
Ca gardul de mărăcini ;
Mila de la bărbat,
Ca parul de lemn uscat.

Unde pui florile,
Curg mereu boalele ;
Unde pui acele,
Curg mereu palmele !

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Caracal, Romanaţi.

Foaie verde murili,
Da' mă mir de unili
Ce mai fac cu binili ?
Şi mă mir şi d-al meu bine,
Cum s-a dus şi nu mai vine !
Că eu nu l-am lepădat,
Cu pîine nu l-am mîncat,
Nici nimănui nu l-am dat ;
Cu rachiu nu l-am băut,
Nimănui nu l-am vîndut,
Şi nu ştiu ce s-a făcut.
Copilă cum eram eu,
Şi am ajuns aşa de rău !
Rău, maică, m-ai blestemat,
Să nu stau cu tine-n sat ;
Rău m-ai blestemat ş-ai plîns,
Că eu văd cum am ajuns !
Rău, maică, m-ai blestemat,
Să nu stau cu tine-n sat,
Nici în sat,
Nici în vecini,
Să mă vezi sara ce cin,
Dimineaţa ce prînzesc.
Eu, măicuţă, ţi-am tot zis,
Ţi-am tot zis
Şi mi-am tot plîns ·
Să mă dai unde m-ăi da,
Numa-n Bughea nu mă da.
Să car :
Lemne cu spinarea
Şi mălaiu
Cu cîrpa
Şi laptili,
Cu oala !

Din Lereşti-Muscel.

Şi-o frunzuţă brazi mărunţi,
Singură am fost la părinţi,
Ca lumina-ntre doi sfinţi,
Şi o frunză viorea,
Părinţii s-or îndura
Şi pe min' m-or mărita
Şi străinilor m-or da :
Peste dealuri,
Peste munţi,
La părinţi
Necunoscuţi,
Streini şi crunţi.
Peste dealuri,
Peste văi,
La părinţi
Streini şi răi.
Străinii,
Mînca-i-ar cîinii,
Mă usucă, vai de mine !
Streinii mîncă la masă,
Eu le ţin lumina-n casă,
Şi de amarul vieţii mele
Şi lu Dumnezeu i-e jele !
Şi-altă frunză viorea,
Mă făcui d-o păsărea
Şi zburai la maică-mea ;
Mă făcui
D-o păsăruică
Şi zburai
P-o ferestruică,
S-o văz
Sara
Cum se culcă,
Dimineaţa
Cum se scoală...

Ea se scoală
Tot oftînd
Şi se scoală
Tot plîngînd
Şi din gură-aşa zicînd :
— Huş, o pasere d-acolo,
Cu glas de la fata mea,
Nu-mi mai rupe inima !
— Taci tu, maică, nu mă huşui,
Pînă nu m-oi jelui,
Tutulor m-oi tîngui :
Jelui-m-aş
Şi n-am cui
Jelui-m-aş
Codrului
Codru-i bun la Dumnezeu,
Potoleşte focul meu...
Şi-o frunzuţă matostat,
Cîte odrasle mi-aţi dat
Streinii mi le-a mîncat,
Şi pe cîte a mai rămas
Să le-ncarci în două care
Să le dai şi foc şi pară...
Para
Umbla
Se-nălţa,
Părinţii nu se-nvaţa
Fete mari a mărita
Şi streinilor le-a da.

De la Bujor Şotcan, flăcău din Lereşti-Muscel. Culese de C. Rădulescu-Codin.

Frunză verde trei soroace,
Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă pasăre măiastră,
Să zbor la mîndra-n fereastră,
Cu mămuca să vorbesc,
Cu mîndra să mă iubesc.
Dumnezeu de mila mea,
M-a făcut o păsărea
Ş-am zburat la măicuţa.
Măicuţa cum m-a văzut,
Prea bine m-a cunoscut,
M-a luat la hîçiit.
— Maică, nu mă hîcii,
Pîn' nu ţi-oi istorisi.
Cine-şi dă copil pîn streini
Nu-i e milă ca de cîini.
Aşijderea şi de mine,
Nu v-a fost milă la lume,
Nu vi-i milă ca d-un cîine.
Părinţii au fost plini de avere,
Eu le-am fost de mîngîiere,
Ca luna printre stele.
Cum părinţii s-o-ndurat,
Pe mine m-o măritat,
Peste munţi,
La alte curţi,
La părinţi necunoscuţi ;
S-au lăcomit la argint,
Pe mine m-au prăpădit.
Că argintul şade-n ladă,
Dar urîtul şade-n vatră ;
Argintul rugineşte
Şi urîtu-mbătrîneşte.
Părinţii şedeau la masă,
Eu le făceam treabă în casă.
Mă puneam să şed şi eu,
Părinţii se uitau rău ;
Cînd înghiţeam o-mbucătură
Lacrimile ajungeau în gură ;
Cînd înghiţeam a doua oară,
Lacrimile mă omoară.
Toată lumea şi-a ales
Spicuţ verde de ovăs
Şi cîte-un tînăr frumos ;
Numai eu că mi-am ales
Spicuţ verde de secară
Şi urîtu din altă ţară.
Urîtu din ce se face ?

Ia, din omul care tace.
Urîtul din ce se face ?
Ia, din ceea ce nu-ţi place ;
Că el tace şi le coace,
Cînd vorgheşte el te sparge.
Negru, Doamne, e pămîntu,
Dar mai negru e urîtu ;
Pămîntul face pîne,
Dar urîtul calea-mi ţine.

Culeasă de Chr. N. Ţapu de la Ion Văcariul din Ocna Sibiului.

Frunză verde, foaie lată,
Pîn-eram la mama fată,
Mîncam fasolea nefiartă
Şi eram mai dezmierdată.
Frunză verde de susai,
Şi dacă mă măritai,
Mănînc pîine cu legume
Şi umblu jalnică în lume.

De la Ion Mihai, din Bucureşti.

Frunză verde, foaie lată,
Cînd eram la mama fată,
Mîncam turta coaptă-n vatră
Şi rasă pe răzătoare,
Îmi era faţa ca o floare ;
Dar de cînd m-am măritat
Şi-s nevastă cu bărbat,
Mănînc pîine şi beau vin,
La inimă pun venin !

De la d-ra Elisabeta Răcelescu, din Corabia-Romanaţi. Culese de Chr. N. Ţapu.

Ah, ninorocită maică,
Decît m-ai făcut o fată,
Mai bine-un colac de cheatră,
Să mă puie la fîntînă,
Unde s-adună flăcăii
Şi să cheamă apă bună.
Cocoşel cu creasta proastă,
Nu mai bate la fereastă,
Că nu-s fată, da-s nevastă.
Cînd eram la mama fată,
Mîncam turta coaptă-n vatră
Şi rasă pe răzătoare
Şi îm' era faţa ca o floare ;
Dar de cînd m-am măritat,
Mănînc pîne şi beau gin,
La inimă pun venin ;
Mănînc pîne şi beau apă
Şi să face în mine-otravă.

Culeasă de înv. I. Dumbravă din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Tinerea m-am măritat,
Rea soacră mi-am căpătat,
Rea soacră şi rău bărbat.
Cînd dă-n cîine *,
Dă şi-n mine ;
În cîine dă num-o dată,
Pe mine rupe-o lopată ;
În cîine de două ori
Si-n mine de nouă ori.
Dacă văzui că-i treaba-aşa,
Pusei secera la brîu,
Plecai la holdă de grîu.
Secerai pînă la prînz,
Tot cu lacrimi şi cu plîns ;
Secerai pîn' l-amiaz',

* În original : *carne*. (N. ed.)

Tot cu lacrămi pe obraz.
Secerai pîn' la ojină,
Secerai pînă supt seară,
Iacă soacra nu mai vine ;
Tot cu lacrămi şi cu pară.
Toate soacrele-mi venea,
Cu amiaz la noru-sa ;
Numai soacra nu mai vine,
Bate-o-ar ziua de mîine !
Mă uitam în jos pe cale,
Iacă soacra ca o pară,
C-o cocuţă su' suţioară.
— Haida, soră, de mănîncă.
— Nu mai mînc, mîncare-aş foc,
Dacă n-am avut noroc.
Să hi băgat conciu-n foc
Si-nvelitoarea-n vale,
Ca să rămîi fată mare
Şi să-ţi mînci astă mîncare !

Culeasă de Chr. N. Ţapu de la Ion Văcariu, Ocna Sibiului.

Frunză verde, foaie lată,
Cînd eram la mama fată,
Mîncam turtă coaptă-n vatră
Şi mi-era faţa curată,
De griji eram depărtată,
Petreceam tot bucurată
Şi nu eram supărată.
Puneam la cozi floricele,
Îmi legam la gît mărgele,
Băgam la degit inele
Şi mergeam la hori cu ele.
De-acu jălea mă-ncinge,
La năcazuri mă împinge.
Dorul nu mi se mai stinge
Şi puterea îmi învinge.
Rîd, vorbesc cu alţii-n faţă,
Lumea parcă mă răsfaţă,
Dar în inimă cu greaţă
Îmi petrec a mea viaţă.
Că de mă duc la vro casă
Şi rîd cu alţii la masă,
El nici aici nu mă lasă,
Tot cu vorbe mă apasă,
Din gură-i curg vorbe rele,
Mă amărăşte cu ele,
Inima-mi rupe de jele,
Vai de păcatele mele.
Dar văzînd că se adună
Şi doi cu doi se-mpreună,
Alergai şi eu nebună
Să-mi pui capului cunună.
Alergai ca după glume,
Ca să fiu şi eu cu nume,
Că sînt cu bărbat în lume,
Să mă număr între mume.
Fată, fată tinerică,
Nu lăsa gîndu să-ţi zică
Ca să-ţi iei bărbat de mică,
Că el nu-i o păpuşică,
Ci stai pînă-n vîrsta minţii
Şi fii curată ca sfinţii,
Nu rînji la tineri dinţii,
Ca să te ţie părinţii.
Că de te măriţi odată,
Apoi eşti tot măritată,
Nu mai poţi fi vindecată,
Pîn' ce mori nu mai eşti fată.

Culeasă de pr. Gr. Kose, înv., din pl. Bistriţa, jud. Neamţ.

Frundzî verdi pai săcarî,
Amoraş din altî ţarî,
Di ciasu ci ti-am vădzut,
La inimî ñi-ai cădzut.
Şî sî-ţi scriu un răvăşăl,
Pi-o frundzî di petrinjăl.

Sî ñi-l treci o apî mari,
Sî ñi-l duci în ceia ţarî,
Sî ti vadă lumia toatî,
Cî ţi-am fost amuridzatî.
— Frundzuliţî odolian,
Ştii, băditî, amu un an,
Cum ni primblam prin median ?
Mîncam un măr ş-on gutăi
Şî dorñiam pi-on căpătăi.
Băditîcî, păr sucit,
Şădz la noi dac-ai vinit.
Nu-ţ' pai lucru urît,
Cî noi aşa am trăit,
Şî cu drag şî cu urît,
Ş-aici am îmbătrînit.
Spuni mă-ti hotărît,
Noi amîndoi ni-am urît.
Spuni mîni-ta cu drag,
Sî sămine mac în prag,
C-am dzîs dzău cî nu i-I calc,
Şî la fîntînî sulcinî,
Ca sî nu-ţ' mai ciu vecinî,
La portiţî tămîiţî,
Ca sî nu-ţ' mai ciu drăguţî,
La poartî flori albastrî,
Ca să nu-ţ' mai ciu nevastî.
Foi verdi şî una,
Spuni, badi, mîni-ta,
Sî mînînci, sî-i ticniascî,
La mini sî nu gîndiascî
Cî i-oi ci o norî-n casî,
Sau ţîi, badi, nevastî.
Maicî-ta-i fimei ră,
Intrî-n casî ca o coasî,
Es-afarî ca o parî,
Cu traista subsuoarî,
Şî sî ie din ţarî-n ţarî,
În ceri printru ea sî sarî,
Di celi mai multi ori,
La cele farmăcători,
Sî ti farmici pi tini
Ca sî mă urăşti pi mini.
Maicî-ta şî di-a crăpa,
Tot pi mini mi-i lua ;
Maicî-ta şi di-a plesni,
Tot cu mini cî-i trăi.

Culeasă de Ieremia Nedelcu din jud. Iaşi.

Ñe-o dat socri-ño doi boi
Şi pe toanta dinapoi, of şi iară
of !
Ñi-o mai dat şi doisprizeci,
Tot cu toanta ne pitreci, of şi
iară of !
Ia-n dat patru înapoi,
Să iei toanta di la noi,
Că mănîncă nispălată
Şi se culcă nenchinată.
Nu distul că-i toantă slută,
Faci mămăligă crudă, of şi iară
of !
Cum şedi toanta la soare,
Îţi pari că-i arătari ;
Cum şedi toanta la lună,
Îţi pari că-i o nebună, of şi iară
of !
Cum şedi toanta la foc,
Îţi pari că-i poloboc.
Nu mă vini Palaghie,
Să mă duc la cununie, of şi iară
of !
Părinte, nu cununaţi,
Că zi Dumnezeu te-a bati, of şi
iară of !

Culeasă de Gh. Dobrea, înv., din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Foaie verde trei smicele,
Orb am fost eu la vedere
Cînd mi-am fost luat muiere.
M-am bucurat la avere
Ș-am luat fără plăcere ;
Luai strigoaică din lume,
Ca să-mi aducă bani sume,
Și-acum stă să mă sugrume.
Strigă și-și ascute glasul,
Să-l aud eu în tot ciasul,
Că mi-a dat bani cu trăsura.
Din gură-i curg vorbe rele,
Mă amărăște cu ele,
Vai de păcatele mele !
Aș trăi și n-am cu cine,
Ș-aș muri, moartea nu-mi vine.
Măi bărbate blestemate,
Ce te-ai bucurat la avere
Ș-ai luat fără plăcere ?
Tu caută și fă un leac,
Bagă femeia-ntr-un sac
Și poftește pe un drac
Ca s-o ia el în spate
Și să ți-o ducă departe,
S-o arunce-ntr-o fîntînă,
Ca pe o femeie nebună.
Și tu iară te însoară
Și ia una sărăcuță,
Numai să-ți fie drăguță.

Culeasă de V. Roster, inv., din sat Bălceni, com. Tazlău, pl. Bistrița, jud. Neamț.

Cine naiba-mi șopti mie
Să mă duc la Lixăndrie,
Să mă-nsor, să-mi iau soție,
Și la colț cu prăvălie,
Aolică, și-o fușteică de moșie
Și cu răzoare de vie,
Ține casă cu chirie.
Să-mi porîncească mie ?
Verde, verde, nucă seacă,
Mai bine una săracă,
Ce i-oi porunci să-mi facă ·
Să-mi dea apă de spălat
Și gură de sărutat,
Și cînd mi-oi bate-o vreodată,
Să n-o știe lumea toată !

De la lăutarul Dumitru Ion Garaliu, Naipu-Vlașca.

Și ți-am zis că nu-mi trebuie
Nevastă cu avuție,
Să-mi poruncească mie ;
Mai bine una săracă,
Ce-oi porunci ea să-mi facă,
Cînd oi da un pumnu să tacă.
Să iasă afară plîngînd,
Să intre-n casă rîzînd,
Să mă ia după cap,
Să mă-ntrebe de ce-am dat.

De la Ion Mihai, din București.
Culese de Chr. N. Țapu.

Foileană untdelemn,
Aferim, puică, aferim,
Ce fel di dragosti avem,
Numai din ochi ni vedem,
Tot la luna și la doua,
Ca să n-aivă amoru număr.
Verdi frunzi de-alămîie,
Cini oari ni-a zis ñie
Să ieu fată cu moșie ?
Mai ghini una săracă,
Ci i-oi cumpăra să-i placă.
Căci acea cu moșie
Are multă fudulie.

Verdi, verdi şi iar verdi,
Ce-am iubit nu se mai vedi.
Am iubit o chiatră scumpă
Şi-am luat o toantă slută.
S-a dus toanta la ocol,
Disculţă, cu capu gol,
Vitili s-o strîns poşmol,
Că gîndeau că-i boala lor.
Şi era un ghiţel bălţat,
Şi-o luat portiţa-n cap
Şi-o fugit pîn' ce-o crăpat.
Mă uitai din deal în vali,
Văzui toanta cu mîncari
Şi-o-ntrebai : — Ce-ai, toantă, di mîncari ?
— Usturoi şi lapte acru !
— E mergi înapoi la dracu !

Culeasă de Gh. Dobrea, înv. din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Frunze verdi trei lalele,
Mă-nsurai, 'm luai muiere,
Mă bucurai la avere,
La avere, la argint,
La un bou de priponit.
Argintul s-a cheltuit,
Muierea a îmbătrînit.
Muierea iesă pe uşă,
Cu capul plin de cenuşă ;
Boul rupse şi se duse
Şi din ochi să răpuse.
Bou ici, bou colea,
Bou trece Dunărea ;
Sărăcuţ de maica mea,
Că am rămas numai cu ea !

Culeasă de înv. I. Dumbravă din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Foaie verde trei lalele,
Mă-nsurai să-mi iau muiere,
Mă bucurai la avere
Şi-mi luai muma mamii mele,
Vai de păcatele mele !
La avere, la argint,
La un bou de priponit !
Bou ici, bou colea,
Bou trece Dunărea.
Averea s-a cheltuit,
Nebuna mi-a-mbătrînit
Şi eu tot m-am prăpădit !
Puică, fusei urgisit
De Dumnezeu cel iubit.
Bată-vă crucea de femei,
M-aţi lăsat încins cu tei,
Cu toată averea să piei !
Fire-ai, maică, blestemată,
Că nu mă făcuşi o fată !

Auzită de Chr. N. Ţapu de la I. Negoescu, Bogaţi, Dîmboviţa. A se vedea var. *Muierea urîtă* din col. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 272.

— Frunză verde bob şi linte,
Descunună-mă, părinte ;
De nu mi-i descununa,
Florile te-or blestema !
— Ba nu te-oi descununa
Pînă nu mi-i număra
Frunzele din nouă nuci,
Iarba de pe nouă lunci.

Culeasă de M. Canianu de la Smaranda Spiridon, din Viişoara-Neamţ.

III
Înmormîntarea

Ce casă ţi-ai gătit,
Fără uşi, fără fereşti,
Acolo să vieţuieşti ?
Bucură-te, mînăstire,
Că uite ce floare-ţi vine ;
Şi nu vine să-nflorească,
Ci vine să putrezească.
Draga mamii puiculiţă,
Pe toate cărările
Te-or boci surorile,
Draga mamii, fetiţa mamii !

Draga mamii Elenuţă,
Nu te duce, drăguţă,
Toate cărăruşile le-oi umbla,
De mătăluţă n-oi da.
Draga mamii Elenuţă,
Da' unde te duci, draga mamii ?
Tare te-ai mai mîniet pe noi.
Toate cărăruşile le-oi călca,
De mătăluţă n-oi mai da.
Elenuţă, da' unde te duci ?
Draga mamii, unde te duci tu ?

Dragu mamii mititel,
Nu te duce de la mama.
Roagă-te la sfîntul soare
Să ţie ziua mai mare,
Asta-i zi despărţitoare
De la mama matale,
Draga mamii, draga mamii.
Nu te duce de la mama,
Of, of, of, draga mamii,
Că a mamii ţiţe ai avut.
Roagă-te la Dumnezeu
Ca să mă ieie şi pe mine moartea
Ca să viu la mătăluţă,
Draga mamii, tare arsu-m-ai şi urît,
Eu cu mata mă mai luam şi vorghiam.

Culese de învăţ. I. Bălţătescu din com. Dragomireşti, jud. Neamţ.

Dragu mamei turturel,
De ce n-ai murit de mititel ?
De-ai murit acu' mai mare,
De-i faci mamii supărari,
Şi ñireasa-i cu peteală,
Dragu mamei turturel !
Năframa di cununie
Ţi-am pus-o la năsălie ;
Năframa di vornicel

Ţi-am pus-o la feşnicel,
Năframa di lăutari
Ţi-am pus-o la preuţi mari.
Of şi iară of, draga mamei,
Drăguţa mamei !

Ian ti scoală, dragu mamei,
Şi te uită pe fereastră,
Că-ţi vini carti domnească
De la noi să te pornească.
Dincotro vîntul mă bate,
Tot mă frigi şi mă ardi ;
Cînd soarili abureşti,
Mă frigi şi mă pîrleşti.
Ian ti scoală şi hai acasă !
Dar macar cînd a ploua,
Să se cunoască urmuţa,
Să beu apă dintr-însa,
Să-mi răcoresc inima !
Draga me, miluţa me !
Dar pi noi cine ne-o spăla
Cu miluţă ca mata ? !
Nici o poamă nu-i amară
Ca mama de-a doua oară,
Of şi iară of ! hm !... hm !...
hm !...

Culese de Gh. Dobrea, învăţ.,
din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Bucură-te, mănăstire,
Că frumoasă floare-ţi vine,
Şi nu vine să-nflorească,
Ci vine să putrezească.
Plîngeţi toţi patru păreţi,
Că făr' de stăpîni rămîneţi,
Plînge casă, plînge masă,
Că se duc stăpînii casei.
Pe cărare spre izvor,
Creşte iarbă şi mohor,
Pe cărarea spre fîntînă,
Creşte iarbă şi sulcină,
Pe cărarea înspre casă,
Creşte iarbă şi mătasă.
Ieşi, drăguţă, pînă-n prag
Să vezi oile cum rag,
Ieşi, drăguţă, din cămară,
Să vezi oile cum zbiară,
Ieşi, drăguţă, la pîrău,
De-auzi cum fuge calul tău.

Cules de înv. C. P. Teofănescu-Gribincea din com. Bicaz, jud. Neamţ.

Veniţi toţi cei din Adam
Şi cu fiul lui Avram,
Să-i cîntăm versul de jele
Pentru a lui Adam greşele.
Să-i cîntăm vers de carte,
Pentru a lui Adam păcate.
Căci Adam cînd o greşit
Domnul din rai l-a lipsit.
În poarta raiului l-o pus,
În pară de foc nestins.
Şi-a început Adam a plînge
Şi cătră Eva a zice :
— Of, Evo, cum te ascultai,
Sfînta poruncă călcai !
Din pom îndrăznii şi mâncai
Şi din rai mă lepădai.
Raiule, grădină dulce,
Nu mă-ndur a mă mai duce
De dulceaţa ta cea dulce,
De mirosul florilor,
De glasul îngerilor.
Plîngeţi, petri şi pămînt,
Din rai mă găsesc lipsit.
Raiule a me zidire,
Mă găsesc în prigonire.

Cules de Gh. Dobrea, învăţ.,
com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Oh, amar şi grea durere,
Moarte fără mîngîiere.
Veniţi, fraţi, veniţi, surori,
De mă-mpodobiţi cu flori,
Să vie şi-a mea soţie,
Care-am fost la cununie,
Să stropească stropi cu apă,
Mă petreceţi pîn' la groapă.
Să stropească stropi cu vin
Şi ziceţi cu toţi amin.
Ziua bună mi-o luai
Şi la rai că o plecai,
Dar la rai cînd am ajuns
Găsii raiul încuiet.
Trei mătănii am închinat,
Lui Dumnezeu m-am rugat.
Dumnezeu ca un sfînt
Rugăciunea mi-a primit,
Raiul mi l-a descuiet.
Iar în rai cînd am intrat,
Ce-am văzut m-am bucurat :
Văzui mesele întinse
Şi făclii de ceară aprinse,
Văzui pahare pline,
Auzii cuvinte bune.
Văzui pomii încărcaţi
De copii botezaţi ;
Văzui fîntînele pline
De sufletele cele bune ;
Văzui fîntînele goale
De sufletele cele rele.

Cules de învăţ. N.I. Bălţătescu, din com. Dragomireşti, jud. Neamţ.

O, amar şi grea durere,
Jale făr' de mîngîiere
Ş-o plîngere necurmată,
Lacrămi, pîraie înfocate,
Că azi moartea mă desparte
Şi mă duce în altă parte
Pe o cale neumblată,
Unde n-am fost niciodată.
Nu ştiu la rău sau la bine,
Cum o vrea Domnul cu mine.
Trupul meu în mormînt îl pune
Şi soarile mi-l apune,
Şi mă rog tatăl acum,
Vino, prea dorită mamă,
Veniţi, fraţi şi surioare,
Veniţi rude doritoare,
Că eu astăzi vroi să mor
Şi de voi nu mai am dor,
Şi de-acu' pînă-n vecie
Mila Domnului să fie.

Cules de G. Giurumescu, învăţ. din com. Ruptura, jud. Mehedinţi.

O, de trei ori ticăloase
Suflet ce ieşi din oase,
Cît e lumea de frumoase,
Porumbiţă mîngîioase.
Că în lume cînd noi eram,
Cu fraţii beam şi mîncam,
Şi în toate ne dezmerdam.
Sufletele atunci zise :
— O, fratele meu cel dulce,
Să-m' dai haina să mă-mbrac,
Să scap din munca din iad !
— Ba eu haina nu ţ-oi da,
Fie-ţi munca în veci aşa.
Că în lume cît ai trăit
Haină de ce nu ţ-ai făcut,
Haină bună şi frumoasă
Şi să-ţi fie gata de masă,
Haină mîndră aurită,
Să-ţi fie gata de nuntă.

Culeasă de I. Dumbravă, învăţ. din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Zorile

Zorilor, zorilor,
Voi surorilor,
Să nu mi-l zoriţi,
Să mi-l ofiliţi,
Pîn' noi ne-om găti
Cuptoare de pîine,
Nouă de mălai,
Nouă buţi cu vin,
Nouă cu rachiu.
Zorilor, zorilor,
Voi surorilor,
Să nu mi-l zoriţi
Să mi-l ofiliţi,
Pînă noi vom face
Nouă răvăşele
Pe la nemurele
Să vină şi ele
Să vadă că-i jele.
Zorilor, zorilor,
Voi surorilor,
Să nu vă grăbiţi
Să mi-l ofiliţi
Pînă noi om face
Nouă ferestrele :
Pe una să-i vină
Miros de tămîie,
Pe alta să-i vină
Colac şi lumină,
Pe una să-i vină
O turtiţă caldă
Ş-o ulcea cu apă.

Cules de învăţ. I. Mateescu, din com Stroeşti, jud. Gorj.

Cîntece la înmormîntare

Mult amăgitoare lume
Şi visuri înşelătoare,
Ca umbra de trecătoare,
Lume, roată învîrtitoare,
De suflet păgubitoare,
Ne puseşi la maici în braţe,
Să ne crească spre viaţă !
Şi cu cît vrîsta ne creşte,
Grija iară se măreşte.
Ne ostenim şi asudăm,
Ca multe să căpătăm,
Să trăim lungă viaţă
Într-însele cu dulceaţă ;
Iară nemiloasa moarte,
După-acestea, după toate,
Rîde de a noastră trudă
Şi de sudoarea cea crudă.
Tocmai atunci cînd gîndim
Ca mai fericiţi să fim,
Secerea cea ascuţită,
Spre acea treabă gătită,
Cu cumplire o-nvîrteşte
Şi de viaţă ne lipseşte ;
Şi după multe nevoi
Ne trimite înapoi
În pămîntul ticălos,
De unde e omul scos
Şi zidit de Dumnezeu
După însuşi chipul său.
Pre toţi pre rînd ne adună

La acel loc împreună,
Pre unii la bătrînețe,
Pre alții la tinerețe.
Moartea-n lume stăpînește
Și pe toate le domnește.
Moartea-n lume e mai mare
Și pe nimeni prieten n-are.
Toate cîte ai sînt glume.
Nu se teme de împărați,
Cu oști mari înconjurați ;
Nu se teme de voinici,
Nu e milă de prunci mici,
De bătrîni nu-i e rușine,
La cei tineri încă vine.
Moare ticălosul om
Mîncînd strămoșul din pom,
D-abia duce în mormînt
Cu el puținței veșmînt,
Cu care se învălește
Cînd de toate se lipsește.
O, vai, cum ne înșelăm
Trupul cînd ni-l îngrășăm,
Viermilor facem mîncare
Și pămîntului îngrășare.
Tot ce răsare și crește
Cîndva tot se veștejește ;
Tot ce răsare afară
În pămînt se-ntoarce iară.
Carele nu va să crează
Să meargă-n mormînt să vază,
Ca să spuie-adevărat
Carele a fost bogat,
Care sărac și lipsit,
În viață asuprit.

Omule, te socotește
Și de păcat te ferește,
Căci dacă te vei feri
În veci fericit vei fi !

O, cît de înfricoșată și grozavă
este moartea din lumea aceasta !
Că mă suii într-un munte înalt,
Că de moarte oi să scap.
Și îndărătul meu cînd mă uitai
Văzui moartea stîndu-mi lîngă
mine.
Și grozav mă spăimîntai
Și din gură așa strigai :
— Oh, moarte amărîtă,
De ce stai așa înecăjită,
Cu firea posomorîtă
Și cu fața veștejită ?
Vino de ia și sufletul meu.
— Și veniți frați, și veniți surori,
Și toți cei ce mă iubiți cu dor
Și mă înconjurați cu flori
Și mă vedeți, că o să mor !
— Oh, vino și tu iubita mea
soție,
Că n-am băut apă vie
Cît eu ți-am fost ție soție !
— O, veniți și voi, dragii mei
copilași,
Că voi mi-ați fost mie drăgălași !
Că văzui rîul cel de foc groaznic
curgînd
Și pe arhangelu Mihail la cei
drepți treoînd,
Și grozav mă minunai și din gură
așa strigai :
— Oh, arhangel Mihail, vino și
mă treci și pe mine acest rîu
de foc,
Că-ți dau aur și argint,

De care am agonisit aici pe
pămînt.
Iar arhangelu așa grăia :
— La voi a fost aur și argint,
Biserici, preoți și săraci,
Auru și argintu să fi cheltuit
Și calea să-ți fi gătit.
Doamne, slavă ție.

Culese de I. Ionescu de la pr. Gheorghe Popescu, com. Runcu, căt. Costești, jud. Dîmbovița.

Astăzi ceasul mi-a sosit

Astăzi ceasul mi-a sosit
Și lumea mi-am părăsit,
Astăzi mă călătoresc
La părintele ceresc,
Unde mă adastă Hristos,
Să-mi iau bune, să-mi iau rele,
După păcatele mele ;
Bune sau rele să-mi iau,
Sama de toate să-mi dau,
Pentru cîte le-am urmat,
Pînă la cel mai mic păcat.
Vezi îngerul morții,
Acum cum ne sosește la drum.
Of, suflete ticăloase,
Te gîndești numai la trai,
Iar nu la iad sau la rai.
Mîncai pîine cu zahar,
Iar acum nu mai treci pe la iad,
Unde păcătoșii ard,
Și de aici la alt vad,
Tot la iad, la iad.
O, vai, spre iad mă uitai,
Ce văzui mă minunai :
Văzui negustori în rînd,
Cari vînd lipsă în tîrg ;
Văzui cu cîntari la gît,
Tînguindu-se amărît ;
Văzui cu cîntari de nas,
Se văitau cu mare glas ;
Văzui cu foarfici de coate,
Se văitau că nu mai poate.
Și de-aicea la alt vad,
Tot la iad, la iad.
O, vai, spre iad mă uitai,
Ce văzui mă minunai :
Văzui muierile în munci,
Care își omoară a ei prunci,
Fără milă, fără dor,
În pîntice de omor.
Văzui balaur căscînd
Și din geană foc vărsînd.
Și de-aicea la alt vad,
Tot la iad, la iad.
O, vai, spre iad mă uitai,
Ce văzui mă minunai :
Văzui popi și hirotici,
Cu dascăli, cu gramatici,
Aruncați cu capu-n jos,
În focul cel flăcăros,
Văzui împărați tirani,
Trăgători de gologani,
Care pe lume au trăit
Și săraci n-au miluit.
Și de-aicea la alt vad,
Tot la rai, la rai.
O, vai, spre rai mă uitai,
Ce văzui mă bucurai :
Văzui floarea soarelui,

Şedea-n poarta raiului
Şi judeca florile,
Ce-au făcut mirosurile.
Văzui mese dalbe-ntinse,
Cu făclii de ceară-aprinse.
Văzui negre mese-ntinse
Cu făclii de ceară stinse,
Văzui oameni spovediţi,
Ca nişte pomi înfloriţi ;
Văzui şi nespovediţi,
Ca nişte buşteni pîrliţi ;
Văzui muieri spovedite,
Ca nişte flori înflorite ;
Văzui şi nespovedite,
Ca nişte paie pîrlite ;
Văzui fete spovedite,
Ca nişte ruge-nflorite ;
Văzui şi nespovedite,
Ca nişte tufe pîrlite.
Şi de-acum pînă-n vecie,
Mila Domnului să fie.

Cules de G. Giurumescu, înv.,
din com. Ruptura, Mehedinţi.

DESCÎNTECE

1

De însănătoşire

De albeaţă

Prea sfîntă Maică, Sfîntă Mărie,
Pleacă (cutare) d-acasă,
Frumos, gras şi frumos ;
Pleacă
Pe cale,
Pe cărare,
Se-ntîlneşte cu albeaţa-n cale :
Albeaţă pîn ruină,
Albeaţă pîn deochi,
Albeaţa s-a pus pe ochi.
Atunci (cutare) începu
Să se vaite,
Să se olicăiască,
Şi Maica Precista din cer îl auzi.
Îl auzi
Şi veni.
— Ce te vaiţi, (cutare), ce te olicăieşti ?
— Ce mă vait,
Maică Precistă,
Ce mă olicăiesc ?
Plecai
Pe cale,
Pe cărare,
Mă-ntîlnii cu albeaţa-n cale :
Albeaţa pîn ruină,
Albeaţa pîn deochi ;
Albeaţa s-a pus pe ochi.
Atunci Maica Precista văzu şeapte fete,
Cu şeapte
Hîrleţe,
Cu şeapte
Ştergare.
— Unde vă duceţi, fetelor,
Cu hîrleţele
Şi cu ştergarele ?
— Ne ducem la fata lui Irodim :
Cu ştergarele
S-o ştergem,
Cu hîrleţele
S-o rînim.
— Mai bine duceţi-vă
La ochi
La (cutare),
Cu hîrleţele
Să rîniţi
Albeaţa,
Cu ştergarele
Să ştergeţi
Albeaţa,
Să-l lăsaţi

Curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat,
Cum Dumnezeu a lăsat:
Ca steaua
Din cer,
Ca roua
De pe pămînt,
În mîinile Maichii Precistii
Dat
Şi lăsat.
Leac, amin,
Vorbili mele să fie deplin.
Eu mă-nchin cu descîntecul
Şi Maica Precista cu leacul.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Zgripceşti, Dîmboviţa.

Sculatu-s-a trei feti ficioare,
Pînă a nu răsări soarele,
Pe ochi s-o spălat,
La icoane s-o-nchinat,
Mînicile le-o suflicat.
Cu poalele rotorate,
Cu unghiile rătezati,
S-o sculat cu nouă mătureli,
Cu nouă lopăţeli,
Pe cali, pi carari,
Nimini nu le auzi.
Numai Maica Domnului
Le-o văzut
Şi le-o-ntrebat:
— Unde vă duceţi voi, fetilor?
Cu nouă mătureli,
Cu nouă lopăţeli?
— La fîntîna lui Iordan,
S-o rînim di mucigai
Şi di putrigai;
Cu lopăţelili rădem,
Cu măturile o măturăm,
Şi Ion să rămîie curat
Şi luminat.

Cules de înv. G. Dobrea din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

— Voi, nouă fete mari, undi vă porniţi,
Cu măturile măturate,
Cu secerile bîrlegate?
— Ne-am pornit să măturăm
Sfintele altare şi nouă raze de soare!
— Ci, viniţ' de luaţi albeaţa şi ceaţa
De pe luminile acestui om;
Şi acest om să rămîie curat,
Ca argintul strecurat,
Cum de Maica Precista l-a dat.

Cules de înv. I. Iordăchescu, din com. Cristeşti, Botoşani.

Fugi, albeaţă,
Din negreaţă!
Cu mătura te măturai,
Cu fulgu te-oi fulgui;
Peste mare te-oi arunca
Şi n-îi rămînea de leac,
Nici ca un grăunte de mac.
Şi o rămînea (cutare)
Curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.
De tiară, de iară,
De fire mohorîte,
Adusei trei fete mari
Cu iile rîurate,
Cu rochile cărărate.
Pe cai încălecară,

La rîul lui Iordan plecară.
Caii în rîu intrară,
Din coade zbiciulară,
Peste ochii (cutăruia) azvîrliră,
Junghiurile le potoliră,
Albeaţa o răspîndiră,
Şi nu rămase de leac,
Nici ca un grăunte de mac.
Şi rămase (cutare)
Curat, luminat,
Cum Maica Domnului l-a lăsat.

Se descîntă în sare cu apă.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Ş-o purces nouă fete albe dalbe,
Cu mînele suflicate
Şi cu nouă sepe,
Ş-o purces la marea s-o sepe.
Voi, nouă fete albe dalbe,
Cu mînele suflicate,
Nu vă duceţi la mare s-o săpaţi,
La (cutare) să alergaţi
Şi albaţa cu sapa s-o săpaţi
Şi cu grebla s-o greblaţi,
Şi cu mătura s-o măturaţi,
Şi cu mîneca de cămaşă albă
S-o ştergeţi.
Şi n-o rămas albaţă de leac
Cît un cir de mac,
În patru deschicat.
Şi o rămas ochii curaţi, luminaţi,
Ca argintul strecurat,
Ca aurul cel curat.

Se descîntă cu mînica cămăşei în trei zile înainte de răsărirea soarelui.

Cules de Vasile Pasnicu, din com. Budeştii-Ghicăi, jud. Neamţ.

Tu, albeaţă,
Totoreaţă,
Copitariţă,
Să pleci,
Să săci,
Să piei,
Să răspiei
Din ochii (cutăruia),
Cum piere roua de soare
Şi pulberea di pă drum.
Cum să ridică ceaţa
Di pă toate văile,
Di pă toate izvoarele,
Aşa să se ridice albeaţa
Din ochii (cutăruia).
Să se ducă-n pustieşaguri,
Unde nu e urmă de secure,
Nici glas de cocoş.

Notă. *De albeaţă* (pojghiţa albă şi subţire ce se întinde peste luminile ochilor) se descîntă cu o pană de cocoş negru, cu un fir dintr-o

mătură cu care s-a măturat pleava după arie şi cu un fir roşu, în apă; cu apa se spală pe ochi bolnavul.

De la Pătru Stoica Gogu, din Stroieşti, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

De albeaţă din vînturi turbate

S-a-nvierşunat vînturile
Şi-a bătut,
Hopăiţi de paie cu ţărînă
A ardicat,
În ochii (cutăruia)
Le-a băgat,
Creierii capului
I-a turburat,
Vinele ochilor
I-a-nceţoşat.
Vînturile s-a bătut,
Ochii (cutăruia)
I-a turburat,
I-a-nceţoşat,
Junghiuri şi cuţîte
În ei a băgat,
Nici la raza focului
Nu l-a lăsat.
Maica Precestă de mîna dreaptă
L-a luat
Şi-ntr-un deal mare
L-a ardicat;
Maica Precesta a porîncit
Şi trei vînturi s-a despecetuit;
Şi cînd a bătut,
Pă (cutare) l-a suflat
De gunoaie,
De hopaie;
Ochii i-a luminat
Şi l-a lăsat
Curat, luminat,
Ca Maica Precesta din cer,
Ce l-a lăsat.

Cules de Toma Dragu şi D. Drăghicescu de la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, jud. Vîlcea.

De aplecate

Aplecate româneşti,
Aplecate ţigăneşti,
Aplecate mocăneşti,
Aplecate turceşti,
Aplecate ungureşti,
Aplecate cu nouăzeci şi nouă de feluri,
Voi să vă duceţi:
Unde cîine nu latră,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde vacă nu zbiară,
Unde popă nu toacă,
C-acolo v-aşteaptă
Cu mesele întinse.
Cu făcliile aprinse,
Cu lăutari, cu paturi aşternute.

Cules de înv. Z. Pavelescu, din com. Raşi, jud. Ialomiţa.

De apucate (de strîns)

Soarele a scăpătat,
Nouă fete curate a plecat,
A plecat din casă-n casă,
Din masă-n masă,
Din uşă-n uşă,
Să găsească uşa descuiată,
Fereastra destupată.
La pat trăgea,
Pe (cutare) îl lua,
Sus îl ridica,
În suliţi îl sprijinea,
Creierii îi turbura.
Sîngele îi înfierbînta.
El chiria
Şi ţipa.
Maica Precista îl auzea,
Pe scară de aur
Din cer scobora,
Pe (cutare) îl întreba :
— Ce plîngi şi te chirieşti,
(cutare) ?
— Plîng şi mă chiriesc
Că întîmpinatu m-a găsit,
Întîmpinatu
Cu apucatu.
În suliţe m-a înţepat,
Oasele mi le-a-ncleştat,
Creierii mi-a tulburat.
Maica Pecista îl trimetea
La Maria descîntătoarea,
Cu limba îl descînta,
Cu mîna îl trăgea,
Leacu i-l da
Şi-l lăsa
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul cel curat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

De la Maria M. Colţatu, Scrioaştea, Teleorman.

Aseară înserat,
Dracu cu drăcoaica a umblat
Din casă în casă,
Din masă în masă,
Din uşă în uşă.
A găsit fereastra destupată,
Uşa descuiată,
Focul dezvălit,
Aşternutul aşternut,
Şi-l lua pe (cutare),
Frîul în gură-i arunca,
Ochii îi roşea,
Creierii îi turbura,
Ochii îi roşea,
Oasele i le-ncleşta.
Iar (cutare) ţipa
Şi din gură se văicărea.
Maica Precista îl auzea,
Pe scara de aur din cer se pogora,
Pe (cutare) îl întîlnea
Pe cale,
Pe cărare
Şi pe el îl întreba :
— Ce ţipi şi te olecăieşti ?
— Cum să nu ţip, să nu mă
olecăiesc ?
Că aseară înserat
Strînsu cu apucatu a umblat
Şi de mîna dreaptă m-a luat,
M-a zdrobit,
Ochii mi i-a roşit.
Maica Precista auzea,
De mîna dreaptă pe (cutare) lua,

La altar îl ducea,
Cu toiag de aur îl atingea,
Carne la carne punea,
Sînge la sînge punea,
Osînză la osînză,
Rînză la rînză.
Maica Precista îi grăia :
—Taci, (cutare), nu te văita !
La Maria descîntătoarea îl
trimetea,
Cu untu îl ungea,
Cu pieptenele îl descleşta,
Cu tămîie pe apucat îl depărta
Şi din gură-i grăia :
— Fugi, strîns,
Cuprins,
Că cu untul te-am uns,
Leacul (cutăruia) l-am adus.

Reţetă : Se descîntă cu pieptenele, cu tămîie pisată în unt şi se unge cu ea pe corp. Cînd bolnavul e greu bolnav, atunci tămîia se bea cu apă.

De la Maria Gheorghe Toma, din Dideşti-Teleorman.

Am plecat la salcie :
— Bună dimineaţa, salcie !
— Şezi, dacă ai venit !
— N-am venit să şez,
Ci am venit să te întreb
D-un strigoi roşu mucos
Şi de-o strigoaică roşie mucoasă.
Şi m-am dus la rug :
— Bună dimineaţa, rugule !
— Şezi !
— Nu şez !
Că n-am venit să şez,
Ci am venit să te întreb
D-un strigoi roşu mucos.
— L-am văzut :
A mîncat fragi,
S-a săturat
Şi s-a culcat !
Am prins pe strigoi,
L-am trîntit,
L-am crăpat,
Inima i-am luat.
Am prins pe strigoaică,
O trîntii,
O plesnii,
Inima i-o luai,
Toate inimile le strînsei
Şi le adunai,
În inima (cutăruia) le băgai
Şi acolo le aşezai,
Şi inima (cutăruia) i-o plămădii.
Cum se plămădeşte aluatul în
căpistere
Şi faguru de miere,
Varza în grădină,
Ceara în stupină,
Aşa să se plămădească inima
(cutăruia)
Şi să rămîie (cutare) curat,
Luminat,
Ca Maica sfîntă Mărie,
Leac să-i fie !

De la Badea Voicu Ştirbu, din Drăcşani, Teleorman.

Apucătură,
Călcătură

De la miezul nopţii,
Din cîntarea cocoşilor,
Din vărsatul zorilor,
Din răsăritul soarelui.
A plecat miercan cu miercăneasa
Din casă-n casă,
Din coş în coş,
Din uşă în uşă,
Din fereastră-n fereastră.
Pe supt prag se strecurase
Şi în cas' intrase
Şi pe (cutăriţă) îl aflase
Adormit,
Aloşit,
Şi-l luase
Şi-l călcase,
Îl întîmpinase,
Fălcile i le-ncleştase,
Iar (cutare) se văita,
Tare se oligărea.
Maica Precista,
Maica sfînta Maria
Tare auzea,
Tare venea,
Pe (cutare) îl găsea
Şi-l striga.
El tare auzea,
Tare se scula,
Uşa Maichii Precistii
Şi Maicii sfintii Mării descuia.
Maica Precista
Şi Maica sfînta Maria în casă intra
Şi pe (cutăriţă)-l lua
Şi-l spăla
De apucături,
De întîlnituri,
De călcături.
Şi trimetea apucatul
Şi călcatul,
Unde popă nu toacă,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde fete mari coada nu împleteşte,
Unde casă nu se spoieşte,
Unde cîine nu alatră,
Unde om nu se simte.
Iar pe (cutare) îl lăsă
Curat şi luminat,
Ca aurul stricurat,
Ca roua din cîmp,
Ca steaua din cer,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă pe trupul celui bolnav, se unge cu untdelemn şi se zice cuvintele :

Cu untul de lemn te unsei,
Oasele le descleştai,
Sîngele pe la locul lui îl pornii,
Şi pe apucatul şi pe călcatul îl trimisei
La (cutare) vrăjitoare,
Că ea are mîna uşoară
Şi leac la limbă.

De la Maria Niţă Udroiu, din Roşiori de Vede.

Apucă (cutare) pe cale, pe cărare,
Cu cerbu Treţine să-ntîmpină în cale.
În coarne-l luă,
În sus îl aruncă
Şi oasele i le zobi,
Le frămînturi.
(Cutare) s-a văitat, s-a olecăit,
Maica Precista din cer a auzit,
Scară de argint a făcut
Şi jos din cer s-a scoborît

Şi pe (cutare) l-a-ntîlnit:
— Taci, nu te văita,
Nu te olecăi,
Că pe cerbu Treţine l-oi goni
În munţi înalţi,
În văi adînci,
Unde cocoş nu cîntă,
Popă nu toacă,
Fată mare cosiţa nu-mpleteşte,
Dumnezeu nu se pomeneşte.
Acolo să trăieşti,
Acolo să văcuieşti.
(Cutare) să rămîie curat şi luminat,
Ca de Maica Precista lăsat,
Ca argintul cel curat,
Ca viţa din vie.
Leac să-i fie!

Reţetă: Se descîntă pe corpul copilului, cînd îl trage şi îl unge cu untedelemn.

De la Marica Petrişor, Roşiori-de-Vede.

Apucate de la zile urîte,
Din coborîturi,
Din întărituri,
Ieşi de la (cutare) din piept, din spate,
Din oasele toate.
Nu fărîma,
Nu junghia,
Nu cuţita,
Nu înţepa,
Ieşi şi du-te pe lemne,
Pe pietre!

Reţetă: Se descîntă cu tămîie şi usturoi şi untdelemn şi cu acest amestec se unge copilul bolnav pe corp.

De la baba Oprica Gr. Diaconu, Bărbăteşti-Vîlcea.

Ucigă-te crucea, vrăjmaşe,
Pe urechi de ferestre intraşi,
În gura (cutăruia) te-nfundaşi,
În limba (cutăruia) suflaşi,
Pieptul cu spatele i-l încleştaşi.
(Cutare) glăsuia
Şi plîngea.
Maica Precista îl auzea
Şi la el că venea,
De mîna dreaptă îl lua
Şi-l hîţîna,
Pieptul cu spatele i-l descleşta,
Capul i-l desturbura,
Trupul îl uşura
De apucături,
De încleştături,
Şi (cutare) rămase curat,
Luminat,
Ca Maica Precista din cer ce l-a dat.

Reţetă: Acest descîntec se rosteşte trăgîndu-se copilul cu untdelemn pe corp.

De la Maria Preda Comănescu, Bărbăteşti-Vîlcea.

Umblă ucigă-l crucea
Din casă în casă,
Din masă în masă,
Din vatră în vatră.
Găsi ușile încuiate,
Ferestrele astupate,
Focul învălit.
Ușa o plesni,
La părete o trînti,
În casă intră,
Ferestrele destupă,
La pat năzui.
Pe (cutare) îl luă
Și-n sus îl aruncă,
Și el țipa
Și se văita.
Și Maica Precista auzi,
Se înălță în scări de argint
Și făcu ochii roată
Peste lumea toată,
Și sări
Și pe (cutare) îl prinse
Și mi-l descleștă
Din toate oasele,
Din toate măduvele,
Din toate încheieturile.
Mi-l șterse,
Mi-l curăți,
Mi-l duse la Neaga,
Cu limba îl descîntă,
Cu untu de lemn îl unse.
— Îndărăt, ucigașule,
Ucigă-te crucile ;
Descleștește oasele
Și așează sîngele !
Și (cutare) să fie curat,
Luminat,
De la Dumnezeu lăsat.

De la baba Neaga Zamfir Gheorghe, Butculești, Teleorman.

A plecat Maica Precista din casă în casă.
A găsit-o pe (cutare) cu casa descuiată,
Cu fereastra destupată,
Cu mătura dezlegată,
Cu cenușa în vatră,
Cu gura căscată,
Cu limba lăsată.
Pe (cutare) de fașă l-a luat,
În sus l-a aruncat,
Nu l-a spăimîntat.
Curînd la Dragomira descîntătoarea te-a trimes,
Cu gura te-a descîntat,
Oasele le-a descleștat
Și pe (cutare) l-a lăsat
Curat,
Luminat,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul cel curat.
Ca orice strecurat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Rețetă : Se descîntă pe capul copilului, cînd îl trage și îl unge cu untdelemn.

De la Dragomira Tudor Cîță, Sfințești, Teleorman.

A plecat moroiu cu moroaica,
Strigoiu cu strigoaica,
Leu cu leoaica,
Deochetorul cu deochetoarea,
Ţapu cu ţăpoaica.
Pretutindeni a umblat,
Pretutindeni a întrebat
Şi a găsit uşile-ncuiete,
Ferestrile astupate,
Focurile învălite,
Focul învălit
Şi pe (cutare) în pat aromit.
La (cutare) a găsit
Ferestre destupate,
Uşile descuiate,
Focul dezvălit,
El în pat aromit.
La el a intrat cu ochii beliţi,
Cu dinţii rînjiţi,
În coarne l-a luat,
În sus l-a ridicat,
L-a trîntit, l-a fărîmat,
Sîngele i l-a vărsat.
El ţipa, se olecăia,
Maica Precista l-auzea
Şi la el că venea
Şi cu jale-l întreba;
— Ce plîngi şi te vaieţi (cutare)?
— Maică Precistă, mă plîng şi mă jeluiesc,
Că strigoiu cu strigoaica,
Şi moroiu cu moroaica,
Leul cu leoaica,
Deochetorul cu deochetoarea,
Rîmnitorul cu rîmnitoarea,
Au venit, m-au întîmpinat,
În coarne m-au luat,
In sus m-au ridicat,
M-au trîntit, m-au sfărîmat
Şi sîngele mi l-au vărsat.
Maica Precista aşa auzea,
Cu el la Manea vrăjitoarea mergea,
De mîna dreaptă-l lua,
Cu mîinele îl fărîma,
Cu limba-l descînta,
Sîngele la sînge-i punea,
Os la os împlinea,
Vinele i le descorda,
Fălcile i le descleşta,
Şi pe (cutare)-l vindeca.

Descîntecul de la mine,
Leacul de la Dumanezeu
Şi de la Maica Precista!

Reţetă: Se descîntă în untdelemn şi cu el se trage copilul mic şi se rostesc cuvintele de mai sus.

De la baba Manea Matei, Roşiori-de-Vede, Teleorman. Culese de: Chr. N. Ţapu.

Procă, cu dinţii ca teslele,
Cu unghiile ca secerile,
Pe crucea ferestrii se puse.
La (cutare) a nădulit,
În mijlocul casei l-a trîntit,
Sîngele pe nas l-a podidit
Cînd l-a trîntit.
Maica Precesta puse os la os,

Rărunchi la rărunchi,
Fălci la fălci,
Chiotori la chiotori,
Băieri la băieri.
Pe Proca cu tămîie-l afumă,
Cu dinţii pieptenilor îl înţepară,
Cu cuţitu-l junghiă.
Să-ţi înveţi drăcoii tăi
Şi paraoloicile tele
Şi zimbaţii tăi,
De azi încolo,
Să nu-l mai mişti,
Să nu-l mai adapi,
Să nu-l mai mişti,
Că cu mîna v-oi lua,
Peste mări negre v-oi arunca,
Unde vaca nu rage,
Unde clopot nu trage.
Acolo să locuiţi,
Acolo să văcuiţi,
Pe (cutare) să-l părăsiţi,
Leac să fie.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Voi, apucatelor,
Încleştatelor,
La ce pă (cutare)
L-aţi întîmpinat,
L-aţi încleştat,
L-aţi apucat ?
Că Maica Precesta a aflat,
Jos pă scară de aur s-a dat
Şi l-a întrebat :
— De ce te vaiţi
Şi te olicăieşti,
De nu poci hodini
În jeţurile mele,
De văităturile tele ?
— Mă vait şi mă olicăiesc
C-a venit apucatele,
Încleştatele,
Şi m-a-ntîmpinat,
M-a zdrobit,
M-a fărîmat,
Pieptu cu spatele
Mi l-a încleştat.
— Nu ti teme (cutare),
C-ai venit la mine, descîntătoare,
Şi te-oi descînta,
Pieptu cu spatele
Ţi l-oi descleşta.
Că apucatele,
Încleştatele,
Din oasele (cutăruia)
A plecat,
S-a ardicat,
S-a dus în păsciune,
Cu patru mătuşi bătrîne :
Una şchioapă,
Alta oarbă,
Una surdă,
Alta mută.
A mută chioti,
A surdă n-auzi,
A oarbă nu zări,
A şchioapă nu fugi.
Veniră lupii
Şi le luară,
Le fărîmară,
Le mîncară,
Pă (cutare) de iele
'L scăpară.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, Stroieşti, Vîlcea.

Pleacă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Să-ntîlni cu tartoru-n cale,
Cum îl luă,
Şi-l trînti,
Pieptul cu spatele
Îi lipi,
Sîngele-i surbi,
Faţa-i sărbezi,
Trupu-i bolnăvi,
Inima-i mîncă,
Sîngele-i vărsă,
Chirăindu-să şi aolicăindu-să
Îl lăsă.
Maica Precesta l-auzi,
Pă scară dă ceară să scobărî :
— Nu te chirăi,
Nu te aolicăi,
Că ţi-oi pune
Sînge la sînge
Şi os la os,
Şi te-oi face mai voinic
De cum ai fost.

De la Girca lui Popa Ghiţă, din Stroeşti, Vîlcea.

A plecat (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Într-o pădure mare.
Multe lemne a luat,
Rău a ostenit,
La o fîntînă a venit
Şi a hodinit ;
Multă apă a băut,
S-a uitat pă drum la vale
Şi-a văzut pă Şoitan vind
În fuga mare,
Din copite schintei dînd,
Din gură
Hopaie lăsînd,
Din urechi
Sînge curînd.
— Ce-ai cătat, (cutare),
De mi-ei luat lemnele,
Mi-ei tăvălit iarba
Şi mi-ei beut apa ?
Nu ţi-e frică
Că oi lua trei peri
După pîntece di la mine
Şi i-oi arunca
Între spete la tine,
Şi-ei tot umbla,
Leac n-ai avea ?
— Nu mi-e frică,
Ucigă-te crucea
Şi cu Maica Precesta !
Că cu usturoiu
Te-oi usturoia,
Cu pieptenu
Te-oi descleşta,
Cu tămîie
Te-oi tămîia
Şi pă foc te-oi arunca,

Leacu să-ţi fie
Di la mine, (cutare).

Notă. De apicat (durere de piept şi de spate) se descîntă în untdelemn şi în rom, cu care tragem pe bolnav. Se mai descîntă cu un piepten în usturoi pisat, tămîie şi apă.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernişoara, Vîlcea.

Pleacă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Spre sfîntu Soare răsare,
Să-ntîlni c-un bou mare-n cale.
Bou cu coarnele-l împunsă
Şi pieptu cu spatele-i strînsă
Si-l încleştă
Şi-l apucă,
Chiraindu-să şi văitîndu-să
Îl lăsă.
Maica Măria,
Sfînta Măria,
Pă scară dă ceară să scobora
Şi pă (cutare)-l întreba :
— Ce te chiraieşti
Şi te-aolicăieşti ?
— Cum să nu mă chirăiesc
Şi să nu m-aolicăiesc ?
Că plecai,
Pă cale, pă cărare,
Şi mă-ntîlnii
C-un bou mare-n cale.
Bou cu coarnele mă-mpunsă,
Pieptu cu spatele-mi strînsă,
Şi-l încleştă
Şi-l apucă.
— Nu te chirăi,
Nu te auli,
Că pă scară de ceară
M-oi scobori
Şi-n bici de foc
Oi plezni
Şi toţi tartorii o plezni
Şi ţi-oi da
Mîncarea lupului
Şi puterea ursului,
Să mănînci cît lupu
Şi să poţi cît ursu,
Şi rămasă (cutare)
Curat, luminat,
Cum maica lui l-a lăsat.

Notă. De strîns (dureri sau cîrcei la stomacul copiilor, dureri de rinichi şi dureri de piept şi de spate) se descîntă cu un fus, un fir de mătură, un cuţit de găsit şi cu o seceră, în untdelemn şi rom, sau în usturoi pisat şi oţet, cu care tragem stomacul bolnavului sau întreg trunchiul.

De la Girca lui Popa Ghiţă, din Stroieşti, Vîlcea.
Cules de T. Dragu şi D. Drăghicescu.

Peptenele să-i încleşte afară şi să-i descleşte în apă neîncepută şi fearele de pe coş să le înnoade în afară şi să le deznoade în apă, şi o potcoavă găsită să o puie în foc şi o stămpire tot în apă aceea, punînd apa la capul copilului, la buric şi la picioare, apoi să o dea să guste de trei ori ; apoi să ia nouă găinaţi de găină să-i plesnească pe prag şi apoi să ungă la cap, la piept şi la picioare pe copil.

Cules de înv. G. Giurumescu din com. Ruptura, Mehedinţi.

La copiii strînși

Nu descleșt peptenii,
Ci descleșt strînsoarea
De nouăzeci și nouă închieturele,
Să rămîie copilul sănătos,
Ca Dumnezeu care l-a făcut
Și ca maică-sa care l-a născut.

Se iau doi pepteni de peptănat lîna (cu dinții lungi), și descleștîndu-se încleștîndu-se și în scăldătoarea copilului pregătită de mai înainte, descîntătorul zice cuvintele de mai sus.

Cules de înv. D. Dediu, din com. Păstrăveni, jud. Neamț.

Argintul viu

Tu, argint stricorat,
În mare ai născut,
În mare ai crescut;
Negustorii te-a aflat
Și te-a luat,
În cutie te-a băgat.
(Cutare) de leac te-a luat
Ca să-l vindeci
Și să-l lecuiești.
Să te bagi pîn mîini,
Pîn picere,
Pîn vinele gîtului,
Pîn rănichi,
Pîn ficați,
Pîn boșogi,
Pîn inimă,
Pîn toate vinele,
Pîn toate măduvele,
Pîn toate zgîrciurile,
Pîn grumazii gîtului,
Pîn auzu urechilor,
Pîn pleoapele ochilor,
Pîn zgîrciu nasului,
Pîn fața obrazului,
Pîn creierii capului,
Pîn dinți,
Pe sub dinți,
Pîn măsele,
Pe sub măsele,
Pîn fălci,
Pă sub fălci.
Să te bați ca juganii
Și ca armăsarii,
Ca berbecii,
Ca țapii,
Ca curcanii,
Ca gîscanii,
Ca rățoii,
Ca cocoșii,
Ca porcii mistreți,
Ca peștii,
Ca berzele,
Ca toate jigăniile,
Ca toate lighioanile.
Eu te sorocesc trei zile
Și tu trei nopți
Să umbli prin tot trupul
(cutăruia),
Și să-i scoți toată răutatea,
Toată greutatea,

Toate frigurile,
Toate fiorile,
Toate răcorile,
Junghiurile,
Cuțitele,
Durimele,
Usturimele.
Să-mi scoți argintu viu dat,
Cu necuratu,
Dat cu spurcatu,
Cu visele rele.
D-o fi din sfinte,
D-o fi din cale,
D-o fi din dătături,
D-o fi din făpturi,
D-o fi din aruncături,
Să scoți piroteala.
Gălbinarea,
Lipitura,
Bîntuiala.
S-o scoți de la (cutare)
Din mîini,
Din picere,
Din rinichi,
Din ficați,
Din boșogi,
Din creierii capului,
Din zgîrcii nasului,
Din fața obrazului,
Din dinți etc.
Și să rămîie (cutare)
Curat, luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca mama ce l-a făcut.

Rețetă: Se descîntă argintul viu cu un fir de mătură, zicîndu-se la sfîrșitul decîntecului și cuvintele: „Cum mătură mătura asta toate gunoaiele și paiele, așa să se mături toate junghiurile și durerile de la (cutare)". Argintul viu astfel descîntat se bea de cel bolnav. I se recomandă dieta: să nu mănînce sărat trei zile, nici acrime, nici ardeiat.

De la baba Oprea Șerban, din Drăgănești, Teleorman.

Argintule viu, tămăduitorule,
Lecuitorule,
În mare ai crescut,
În mare ai născut,
În corabie ai trecut,
La negustori în prăvălie te-a pus,
Vrăjitorile te-a luat.
Nu te-a pus la bere,
Nu te-a pus la mîncare,
Ci te-a pus la oameni să lecuiești,
Să intri prin dinți,
Pe supt dinți,
Pîn măsele,
Pă supt măsele.
D-o fi din sfinte,
Ele să se milostivească
Și leacul să-l găsească.
Dar de-o fi din dat,
Din aruncat,
Din lovitură,
Din întîmpinătură,
Din săgetătură,
Din vînt, —
Vînturile să se potolească
Și el să se lecuiască.

Şi să scoaţă patruzeci şi patru de junghiuri,
Patruzeci şi patru de fiori,
Patruzeci şi patru de dureri,
Să le scoată din dinţi,
De supt dinţi,
Din măsele,
De supt măsele,
Din piept,
De supt piept,
Din inimă,
De supt inimă,
Din picere,
De supt picere,
Din creştetul capului,
Pînă-n deştele picioarelor.
Să nu rămîie junghi,
Să nu rămîie fiori,
Să nu rămîie aprindere
Să nu rămîie fîrşeală,
Să nu rămîie ameţeală,
Să nu rămîie dureri,
Să nu rămîie fiori.
Fugi, lipitură,
Fugi, bîntuială,
Fugi, boală cu ucigaşu,
Fugi, boală din sfinte,
Fugi, boală din aruncături.
Că cu fusele te-nţep,
Cu lingurile te bat,
Cu cuţitul te tai,
Cu focul te ard,
Să fugi şi să te duci
Pe smîrcurile mărilor,
Pe coadele zmeilor,
Unde cocoş nu cîntă,
Cîine nu latră,
Român cruce nu-şi face.
Şi (cutare) să rămîie curat,
Curat, luminat,
Ca Maica Precesta ce l-a dat.

Reţetă: Se descîntă cu un fir de mătură. De regulă se bea cîte un dram de argint viu pentru fiecare descîntec. Se ţine dieta: să nu mănînce acrime, sărat şi iute.

De la Ilinca Mirtuleasa din Roşiori de Vede.

Tu, voinice,
Peste mare crescut,
Peste mare născut,
Grecii afla,
La tine venea,
În disagi te lua,
În prăvălii te scotea,
(Cutăriţă) afla,
La tine venea,
Şi te cumpăra.
Nu te cumpăra
De vreo hoţie,
De vreo mişelie,
De vreo curvărăsie,
Ci te cumpăra
Ca tu să-l lecuieşti
Şi să-l vindeci.
Să-mi umbli
Trei zile
Şi trei nopţi.
Unde-i găsi păinjineala,
Unde-i găsi ameţeala,

Unde-i găsi sfîrşeala,
Acolo tu să-mplineşti,
Unde l-oi găsi înecat,
Să-l dezneci ;
Unde-o fi junghi,
Tu să-l scoţi ;
Unde-i găsi răni,
Să le speli
Şi să le lecuieşti.
Pe (cutare) să-l tămăduieşti,
Carnea să i-o grămădeşti.
Cum e oul alb, gras şi împlinit,
Aşa să se facă (cutare) roşu, gras
şi frumos.
Cum nu se mistuie mirosul de
usturoi,
Aşa să nu se mistuiască toate
păsurile
În trupul (cutăruia) ;
Şi pe el să-l lecuiască
Şi carnea să-i îngrămădească.
Şi să umbli trei zile şi trei nopţi,
Pîn tot trupul (cutăruia),
Să-l speli,
Să-l curăţeşti,
Să-l lecuieşti
Şi să te duci unde cocoş nu cîntă,
Unde bivol nu răcneşte,
Unde fată mare cosiţa
nu-mpleteşte,
Unde om nu chioteşte.
Şi pe (cutare) să-l lecuieşti,
Să-l hărăniţi,
Carnea să i-o-ngrămădiţi,
Şi să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca poala Maicei Domnului.
Descîntecul lui Dumnezeu
Şi al Maicei Domnului,
Şi al Sfintei Mării,
Şi al Ionii vrăjitoarea,
Leacul (cutăruia) să fie !

Reţetă : Se descîntă cu fir de mătură şi se zic cuvintele : Cum mătura mătură gunoiul din toate colţurile, aşa să se mături lipitura, boala, junghiurile, răii, datul, aruncatul, de la (cutare).

Pe (cutare) să-l lecuieşti,
Să-l hărăneşti,
Carnea să i-o-ngrămădeşti.

Argintul viu descîntat se bea de lecuit de cel bolnav şi se ţine următoarea dietă, după ce s-a băut : Bolnavul să nu mănînce sărat, ardeiat, piperat şi acrime în timp de trei zile ; în schimb poate bea rachiu şi mînca bucate dulci cu totul de sare.

De la vrăjitoarea Ioana Măldăianca, din Roşiori de Vede.

Fetele lui Lei-împărat,
Ele te-au scuipat,
Eu te-am descîntat
Şi cu scuipat te-am scuipat.

Negustori te-au cumpărat,
Eu ție slujbă nu ți-am dat;
Dar acum slujbă ți-oi da,
Să-mi slujești, să-mi izbîndești,
Pe (cutare) să-l tămăduiești,
Argintul viu să i-l gonești.
P-un moldovean l-am aruncat,
Pe (cutare) de argint viu l-am
scăpat,
Din piele,
De supt piele,
Din os,
De supt os,
Din rădăcina urechilor,
Din creierii capului i l-am scos.
De un genunchi (cutare) o
îngenunchia,
Aici dinaintea mea.
De-o fi de la vecină,
De-o fi de la streină,
Să te duci de-a-mbou,
Să te duci ca ou.
D-o fi moartă,
Să te duci în groapă.
D-o fi vie, să te duci în trupu-i.
Că cu păru-i s-o-nveli,
Cu sîngele-i s-o griji
Și carnea căpătîi i-o fi.
Că eu te-am descîntat,
Pe (cutare) l-am ușurat
Și l-am dres ca p-un ou,
Să se-ngrașe ca un bou.

Rețetă; Acest descîntec se face d-asupra a cîte un dram de argint, în trei rînduri, și se dă de-l bea cel bolnav. Se descîntă lunea și miercurea.

La descîntecul argintului viu se întrebuințează fir de mătură și o seceră:

Cum mătură mătura gunoaiele,
Așa să se mătwre durerile după
(cutare).
Cum taie secerea toți bozii și
rogozii,
Așa să se taie durerile și
junghiurile de la (cutare).

După ce bolnavul a băut argintul viu, ține trei zile dietă de nu mănîncă ardei, sărat și acru.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia, Teleorman.

Tristule,
Voinicule,
Frumosule,
Luminosule,
Cin' te da,
Cin' te sorocea,
Mare șarpe te făcea,
Bălaur,
Cu ochii de taur,
Cu coarne de taur,
Cu gura căscată,
Cu limba uscată.

Te-a dat rar și afînat,
Eu te dau plin și îndesat.
Să te duci în casa cui te-a dat.
Cu limbile te-am descîntat,
Cu cuțitu te-am tăiat,
Cu mătura te-am măturat.
Să te duci în casa cui te-a dat.
Așează-te
Lipsă să-mplinești,
Doruri, bubele și astupătura să potolești.
Maica Precista așa auzea,
Din gură striga,
Din ochi negri lăcrăma.
Eu cu limba te descîntam
Și nu lăcrămam,
Că nici eu nu lăcrămez,
Și bucurează-te,
Că frumos descînt,
În oasele (cutăruia) te-arunc.
Să scoți toată boala,
Toată duroarea,
Toată moloșeala,
Toată tîromeala.

Rețetă : Se descîntă argintul viu cu cuțitul, care se pune pe o mătură. Se dă de se bea și se ține dieta de trei zile să nu mănînce acru, sărat și ardeiat.

De la baba Anca, din Turnu Măgurele. Culese de Chr. N. Țapu.

De beșica cea rea

Purces-o Maica Precista
Pe cale, pe cărare.
Cînd a fost la mijloc de cale,
O făcut o masă mare
Ș-o chemat toți frunicarii,
Toți beșicarii.
Numai pe beșica cea rea
Nici n-a mărit-o,
Nici n-a poftit-o.
De ciudă
Să cheie,
Să răscheie,
Din creierii capului,
Din fața obrazului ;
Să nu rămînă de leac,
Cît un grăunte de mac !

Cules de înv. G. Popescu, din com. Bogești, Tutova.

Un buboi
A făcut într-o gioi
Un praznic mare
Și a chemat pe tăti bubușorele
Și tăti sgăncuțele
Și bubele de pe fața pămîntului ;
Numai pi beșica cea ră
N-o chemat-o.
Atunci, ea să cheie,
Să moară ;

În vîrf a crăpat,
În rădăcină s-a uscat.

Cules de înv. G. Dobrea, din com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Beşîcî albî,
Beşîcî roşî,
Beşîcî neagrî,
Beşîcî umflăcioasî,
Beşîcî di 99 di feluri,
Oile dincolo de mare,
Ciobanii dincoace de mare,
Cum ciobanii o strigat,
Oile o dat di sgherat.
Aşa să steie umflăturile,
Giunghiurile,
Mîncăturile
De la (cutare).

Să se zică de trei ori.

Cules de Gh. Carpen, înv., com. Curteşti, jud. Botoşani.

Purces-o omul mare,
Cu toporul mare.
La pădurea mare.
Tăiet-o nouă teie,
Nouă curmeie,
Nouă răsteie.
Venit-o acasă,
Mai făcut-o plugul lui.
Dusu-s-au în cîmpul mare,
Sămănat-o peatră.
Cum înţepeneşte peatra,
Aşa să înţepenească beşica cea rea, cu tăria ei!

Cules de înv. G. Popescu, din com. Bogeşti, jud. Tutova.

Cîte bube s-au făcut!...
D-aceasta nu se face,
Nici nu se coace.
Vîrful să plece,
Rădăcina să sece.
Să iasă din creierii capului,
Din auzul urechilor,
Din vederea ochilor,
Din sfîrcul nasului.

Cules de înv. I. Mironescu, din com. Tazlău, jud. Neamţ.

Băşică cît lintea,
Băşică cît grăuntea,
Băşică cît fasolea,
Băşică cît un fir de mac,
În patru dispicat,
Să fie la om de leac.

Cules de înv. D. Dediu, din com. Păstrăveni, jud. Neamţ.

De boala copiilor

Dracu cu drăcoaica,
Diavolu cu devoloaica,
Cu vîntu turbat
S-a amestecat.
În ţară a plecat
Şi pe (cutare) în cale l-a întîlnit

Şi l-a zăpăcit,
Minţile i le-a luat;
Dracu nu l-a lăsat,
Îndărăt la el s-a întors
Şi l-a zobit
Şi l-a zăpăcit.

Reţetă: Se descîntă cu aţă de cînepă; se măsoară capul cu ea şi se aruncă la un mormînt sau la un hotar. Se ia apoi ceară de roi fugit şi se amestecă cu unghiile omului ce suferă de aşa boală; se mai ia şi păru din cap, din gene, din sprîncene, din ceafă şi toate acestea se îngroapă la un hotar sau la un mormînt. Se îngroapă muteşte şi tot muteşte vine pînă acasă cel ce le-a îngropat şi trebuie să nu vorbească cu nimeni.

De la Ilie Cazan, din Dideşti, Teleorman.

Se bagă nouă pietre şi marmură pe măduva unui os părăsit şi se bagă unghiile de la mîini şi de la picioare de la bolnavul care suferă de atare boli şi se îngroapă acel os la un hotar în timpul nopţei şi se zice cuvintele:

Cum s-a hotărît hotarul ăsta,
Aşa să se hotărască boala devolească după trupul (cutăruia),
Şi cum s-a părăsit osul ăsta de toate ciorile şi de toate hoiturile,
Aşa să se părăsească boala după trupul (cutăruia).

Apoi se ia din unghiile tăiate de la mîini şi de la picioare şi se bagă într-o nucă cu nouă feluri de mătase şi se zic cuvintele:

Cînd s-o mai împreuna grec cu grec,
Atunci să mai aibă (cutare) boala devolească.

Se îngroapă nuca în malul unui rîu şi se zic vorbele:

Cînd s-o mai împreuna malul ăsta cu celalt,
Atunci să mai aibă (cutare) boala devolească.

După aceea se ia nouă feluri de mătase şi se pun în gura unei broaşte şi se bagă broasca cu mătasa şi cu unghiile într-o oală nouă şi se îngroapă la un hotar şi se zic cuvintele:

Cînd s-o mai împreuna olar cu olar
Şi o mai face tîrg de oale,
Atunci să mai vină boala devolească la (cutare).

De la Bălaşă Petre Săceanu, din Rovinari, Gorj. Culese de Chr. N. Ţapu.

De boale

De-o fi boală di la Dumnezău,
Să-şi aducă aminte de (cutare):
Boala să i-o ia,
Leacu să i-l dea.
Boişte de-o fi di la Maica Precesta,
Să-şi aducă aminte de (cutare):
Boala să i-o ia,
Leacu să i-l dea.
De-o fi boală di la sfintele zîle greşite,
Să-şi aducă milostivele aminte:
Boala să i-o ia,
Leacu să i-l dea.
De-o fi di la ele sfinte,
Să-şi aducă aminte:
Să treacă blînde ca oile
Şi dulci ca albinele;
De-o fi di la surată,
De-o fi di la cumnată,
De-o fi di la strină,
De-o fi di la vecină,
Ea a dat cu cinci deşte,
Eu o-ntorc pă capu-i cu zece.

Cules de Toma Dragu şi D. Drăghicescu, de la Stana Bob din Stroeşti, jud. Vîlcea.

De toate boalele

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Să-ntîlni cu ăl spurcat
Şi cu zmeu-n cale;
Cu zmeu,
Cu zmeoaica;
Cu primitoriu,
Cu primitoarea;
Cu zburătoriu,
Cu zburătoarea;
Cu junghiuri,
Cu cuţite,
Cu izbituri,
Cu dătături,
Cu pocituri.
Dacă văzură pă (cutare),
Bine le părură
Şi-n braţe-l luară,
De pămînt îl aruncară,
Îl zdrobiră

Şi-l fărîmară,
Rînza-i răsturnară,
Creierii capului îi turburară,
Toate oasele-i fărîmară
Şi le-ncleştară,
Pă (cutare)
Plîngîndu-să
Şi olicăindu-să
Îl lăsară.
Maica Precesta l-auzî,
Pă scară de-argint şi de fier
Să scoborî
Şi-i zîse :
— Taci, (cutare),
Nu te chirăi,
Nu te olicăi,
Că noi sîntem
Maica Precesta,
Cu Maica Sfînta Măria,
Care ne-am scoborît din cer,
Pă scară de-argint şi de fier,
De mîna direaptă
Te-am luat,
La (cutare) descîntătoare
Te-am mînat,
Şi ţi-o pune
Cap la cap,
Obraji la obraji,
Grumaji la grumaji,
Piept la piept,
Spate la spate,
Sănătate la sănătate ;
Ţi-o plămădi inima,
Cum să plămădeşte
Fagurile-n stupină,
Varza-n grădină,
Şi aloatu-n căpestere.
Fugi,
Urîţi-l,
Părăsîţi-l ;
Duceţi-vă-n păşciunea oilor,
În rîmătura porcilor
Şi-n zăcătura vacilor.
Fugi,
Urîţi-l,
Părăsîţi-l.
De-o fi astă boală
De la Dumnezeu sfîntu,
Mă rog cu capu plecat
Să dea (cutăruia) leac,
Să-l milostivească,
De-o fi din ele sfinte frumoase,
Să vie dulci şi mîngîioase,
Dulci ca mierea
Si bolunde * ca oile.
De-o fi din zîlele greşite,
De-o fi din sfînta miercuri de azi,
Din sfînta joi,
Din sfînta vineri,
Din sfînta sîmbătă,
Cum lasă toate mătuşile
Furcile
Şi toate fetele mari
Cusăturile,
Şi toţi boii jugurile,
Aşa să să lase de (cutare)
Toate durerile.
Dac-o fi din sfînta duminecă,
Dac-o fi din sfînta luni,
Dac-o fi din sfînta marţi,
Marţi, marţi,
Sfîntă marţi,
Toate boalele să le desparţi.

* În varianta din p. anteriorară : *blînde*. (N. ed.)

Se descîntă în apă, pe care o bea bolnavul și se udă cu ea, pe față ducîndu-se într-un loc cam ferit de oameni, ca să nu calce cineva acolo, căci se îmbolnăvește.

Cules de Toma Dragu și D. Drăghicescu de la Ilina lui Ioneață, din Cernișoara, Vîlcea.

De brîncă

Brîncă neagră,
Brîncă albă,
Brîncă veninată,
Brîncă galbenă,
Brîncă bășicată,
Brîncă cu izdat,
Brîncă cu dălac,
Brîncă sora ciumelor,
Sor' cu buba,
Sor' cu dălacu,
Sor' cu izdatu,
Ieși de la (cutare)
Din cap,
Din ochi,
Din fălci.
Ia-ți cuțitele,
Ia-ți amețiturile,
Ia-ți vărsăturile,
Ia-ți junghiurile
Și să te duci la fata lui
Lilăr-împărat,
C-acolo te-adastă o fată izinită
La o salcie prisădită,
Cu mese întinse,
Cu făclii aprinse,
Cu pahare pline și scrise.
Aia știe să vă prînzească,
Să vă odinească.
(Cutare) nu știe să vă odinească,
Nici să vă prînzească,
Și (cutare) să rămîie curat,
luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul cel curat,
De Maica Precista lăsat.

Rețetă : Se descîntă cu un drug (un fus mare) în rachiu, untdelemn și în săpun. Cu toate aceste amestecuri la un loc se unge corpul suferindului. La sfîrșitul descîntecului se mai adaogă și cuvintele următoare :

Cum mătură mătura gunoaiele,
Așa să se mături toate junghiurile,
cuțitele de la (cutare).
Că Maica Precista m-a-nvățat
Și cu limba te-am descîntat.
Cum dă druga îndărăt,
Așa să dea îndărăt durerile,
junghiurile de la (cutare).

Cules de Chr. N. Țapu de la Ioana Guță Stanciu, din Săceni. Teleorman.

Brîncă neagră,
Brîncă fosicată,
Brîncă veninată,
Brîncă din vînt ai venit,
În vînt să te duci !

Dumnezeu cu leacu
Şi eu cu descîntecu !

Cules de Ion Odor de la Sandu Potcovaru, din Vălenii-de-Munte, Prahova.

Cu cîrpa aprinsă am descîntat,
Brînca îndărăt de la (cutare) a
dat.
Brîncă seacă,
Brîncă băşicată,
Brîncă topsicată,
Brîncă înveninată,
Să ieşi şi să fugi de la (cutare)
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din măduva oaselor,
Din piele,
De supt piele,
Din rinichi,
Din boşogi,
Din toate închieturele,
Din toate mădulările.
Să te duci unde popă nu citeşte,
Unde cioban nu chioteşte,
Unde cîine nu latră,
Unde fată mare nu se piaptănă,
Şi (cutare) să rămîie
Curat şi luminat,
Ca-n ziua ce maică-sa l-a făcut,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp.

Cu cîrpa aprinsă am descîntat,
Brînca îndărăt de la (cutare) a
dat.

Reţetă : Se afumă de brîncă cu cîrpă aprinsă şi se rostesc cuvintele de mai sus.

Cules de Chr. N. Ţapu de la Stana Reşică, din Drăgăneşti, Teleorman. Să se compare acest descîntec cu cel din colecţia d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 366, col. I.

Cu cîrpă aprinsă am descîntat,
Brînca îndărăt a dat.
Brîncă seacă,
Brîncă cu d-ăi răi,
Brîncă înveninată,
Să ieşi şi să fugi de la (cutare)
Din creierii capului,
Din popul nasului,
Din faţa obrazului,
Din toate încheieturelele,
Din toate mădulările,
Ieşi, fugi şi te du
Unde cioban nu chiuieşte,
Unde popă nu citeşte,
Unde fată coadă nu împleteşte,

La toarta pămîntului,
La aripa vîntului.
Să rămîie (cutare) curat,
Luminat,
Ca auru stricorat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca Maica Precista cînd l-a făcut.

Rețetă: Se descîntă de trei ori afumîndu-se bolnavul cu cîlți aprinși sau cu cîrpă.

Cules de Ion Ionescu de la o bătrînă din com. Cucuteni, Dîmbovița.

Toate brîncele se înșela,
Se împovăra,
Brînca de la (cutare) n-avea cu ce se înșela,
Cu ce se-mpovără,
Din rădăcină seca,
De la (cutare) pleca.
Și se ducea unde popă nu toacă,
Unde fată mare cosița nu-mpletește,
La oameni lecuiește.
Rămînea (cutare) curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Rețetă: Se descîntă cu cuțitu în sare și se presară pe locul unde este brînca. O parte din sare se înghite de cel bolnav și se repetă vorbele: „Cum se topește sarea de apă, așa să se topească brînca de la (cutare)“.

Cules de Chr. N. Țapu de la Gheorghe Cîrstoiu, în etate de 68 ani, din com. Făcăi-Vîlcea.

Curva brîncă încăleca,
Pe furcă încăleca,
La Marea Neagră alerga,
Bistrița trecea,
De la (cutare) se lua.
Brînca brîncelor,
Sora ciumelor
Și a bubelor,
Nu întinde,
Nu cuprinde,
Nu umfla;
Nu gîmfa,
Nu înțepa,
Nu cuțita.
Că eu cu cuțitu te-oi junghia,
Cu crucea te-oi depărta,
Cu mătura te-oi mătura,
Cu tămîia te-oi tămîia,
De la (cutare) te-oi lua,
În Marea Neagră te-oi arunca.
Eu te iau,
Tu să te iei;
Eu te mut,
Tu să te muți

Şi să ieşi de la (cutare)
Din creierii capului,
Din faţa obrazului,
Din zgîrciul nasului,
Din inimă,
De supt inimă,
Din boşogi,
De subt boşogi,
Şi să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu un cuţit, fir de mătură, cu crucea şi cu tămîie de la bobotează în apă neîncepută.

De la Dumitra Ion Mathei, din Govora-Vîlcea.

Bubă cu brîncă,
Bubă cu vifor,
Bubă cu dălac,
Bubă cu izdat,
Cu vrăjmaşu amestecat,
Ieşi de la (cutare) din cap,
Din ochi, din picioare
Şi mai tare de unde-l doare.
Ieşi şi du-te unde cocoş nu cîntă,
Unde popă nu toacă,
Unde oaia nu zbiară,
Unde boul nu rage,
Unde calul nu nechează,
Unde cîine roşu nu latră.
Acolo să şezi,
Să locuieşti
Şi să lecuieşti
Unde sînt mese întinse,
Cu făclii aprinse
Şi pahare pline.
Să mîncaţi,
Să ospătaţi
Şi pe (cutare) să-l urîţi,
Să-l părăsiţi
Şi să-l lăsaţi curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu lemn de alun, ca să fugă brînca, cu crucea şi cu cuţit găsit sau cununat. De regulă se descîntă cu tămîie în apă sau în rachiu de drojdie şi se pune usturoi şi sare. Toate acestea se amestecă la un loc în rachiu şi se dă suferindului să bea şi se unge la locul unde este ieşită brînca.

Ce rămîne din acea apă sau din rachiu se aruncă pe mîţe (pisici) sau cîini, repetîndu-se de trei ori vorbele :

Mîţa şi cîinele să vie,
Dar boala (brînca) (cutăruia) să nu vie.

Alteori apa descîntată se aruncă pe un mărăcine şi se zice :

Să rămîie brînca pe mărăcine
Şi îndărăt să nu mai vie.

De la baba Oprica, din Bărbăteşti-Vîlcea.

Brîncă neagră,
Brîncă vînătă,
Brîncă cu orbariţă,
Brîncă din iele,
Brîncă din ţeapă,
Brîncă cu vifor,
Brîncă cu dălac,
Brîncă cu izdat,
Brînca brîncelor,
Sora ciumelor,
Nu junghia,
Nu cuţita
Pîn dinţi,
Pîn măsele,
Pîn gingii,
Pîn faţa obrazului,
Pîn zgîrciul nasului.
Iar (cutăriţă) tare se văita,
Tare se olecăia.
Maica Precista,
Maica sfîntă Măria
Tare auzea,
Tare venea,
Pe (cutăriţă) îl spăla
De brîncă,
De bubă,
De vifor,
De dălac.
(Cutăriţă) ţipa,
Se văita.
Maica Precista auzea
Că ea nu ştia cinat
Şi dormitat.
Şi ele venea
Şi căta
Cai de călărie.
Cai de călărie nu găsea,
Săbii de tăiere nu găsea.
De ciudă, de amar,
Pe furcă încăleca,
În fundul mării se arunca.

Reţetă: Se descîntă cu furca de tors şi cu fus şi se repetă cuvintele :

Cocoană mare,
Screme-te mai tare
Şi fă un cocon mare,
Să umble călare.
Să se ducă la (cutare)
Şi să-i potolească dorul.
Cum se potoleşte pasările la cuiburele,
Oamenii în pat,
Porcii în strat,
Vitele în sat,
Şi (cutare) să se potolească
Şi să se liniştească
Şi să rămîie curat,
Luminat,
Ca aurul stricorat,
Ca ziua ce l-a dat.

Se mai descîntă și în balegă de bivoliță și se zic cuvintele : „Cum se înmoaie balega de ploaie și de rouă, așa să se înmoaie durerile din tot trupul cutăruia".

De la Maria Niță Udroiu, din Roșiori de Vede.

A plecat (cutare)
Pe cale, pe cărare ;
Se-ntîlni cu brînca în cale,
Brîncă neagră,
Brîncă roșie,
De nouăzeci și nouă de feluri de
brîncă,
Brînca brîncelor,
Sora ciumelor.
Brînca pe furcă a încălecat,
La Marea Neagră a plecat.
Brînca după furcă a alunecat,
Brînca în Marea Neagră
s-a-necat.
Cum se topește spuma de mare
Și roua de soare,
Așa să se potolească
Viforul, durerile,
Junghiurile,
Țeapa,
Săgetăturile,
Cuțitele,
Fiorurile de la (cutare).
Și să plece brînca
În mari văi,
În văi corobăi,
Acolo să hodinească,
Acolo să prînzească
Și pe (cutare) să-l lase
Curat, luminat,
Ca argintul strecurat,
În numele Tatălui și Fiului și
Sfîntului Duh închinat.
Acolo să stați,
Că sînteți așteptate
Cu mese întinse,
Cu pahare pline ;
Să mîncați,
Să ospătați,
Pe (cutare) să-l iertați.
Că (cutare) nu știe a vă culca,
Că (cutare) nu știe a vă scula,
Că (cutare) nu știe a vă prînzi,
Că (cutare) nu știe a vă odini.
Și să-l lăsați curat, luminat,
În numele Tatălui și al Sfîntului
Duh închinat.

Rețetă : Se descîntă cu furca în apă. Apa descîntată se bea și se udă partea unde e brînca.

De la Dumitrana Dumitra Stoica, Rogojelu-Gorj.

Brîncă neagră,
Brîncă albă,
Brîncă turungie,
Brîncă cafenie,
Buba bubelor,
Muma ciumelor,
Tu, brîncă roșie,
Tu, brîncă turchează,

Tu, brîncă albastră,
Tu, brîncă verde,
Tu, brîncă galbenă,
Tu, brîncă din soare,
Tu, brîncă din ninsoare,
Tu, brîncă din mîncare,
Tu, brîncă din sculare,
Tu, brîncă din lovituri,
Tu, brîncă din întîlnituri,
Tu, brîncă din şoimane,
Tu, brîncă din cărare,
Tu, brîncă cu soare sec,
Brîncă cu izbitură,
Brîncă cu vifor,
Brîncă cu ruşită,
Brîncă cu izdat,
Brîncă cu cai negri,
Brîncă cu cai albi,
Cu coadele jugrăvite,
Cu coarnele poleite,
Închideţi uşele,
Astupaţi ferestrile
Şi scoateţi brîncele de la (cutare),
Din şale,
Din spinare,
Din ochi,
De supt ochi,
Din fălci,
De supt fălci,
Din oase,
De supt oase,
Din mădulări,
Din supţiori,
Din ţîţe,
Din cosiţe,
Nu te-ntinde,
Nu cuprinde,
Nu te lăţi,
Nu te-nfrăţi.
Ia-te după descîntecul meu,
După buruiana ta,
După mîna mea.
Să vă duceţi,
Să alergaţi,
Să vă-mpăcaţi,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde popă nu toacă,
Unde topor nu taie,
Unde fete mari coade nu
împleteşte,
Unde casa nu se spoieşte.
Acolo vă sînt paturile,
Acolo vă sînt halaturile,
Acolo vă sînt palaturile,
Mesele vă sînt întinse,
Cu făclii aprinse,
Cu pahare pline,
Să mîncaţi,
Să ospătaţi,
Să-mi prînziţi,
Să mi vă odiniţi,
Iar pe (cutare) să-l părăsiţi
Şi să-l lăsaţi
Curat, luminat,
Ca argintul cel curat,
Ca orice stricorat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.
Leac de mîna mea
Şi de Maica Precista !

De la Gherghina Dumitru Gîdea,
din Săceni, Teleorman.

Plecă brînca cu brîncoiu ei,
Amîndoi într-o căroaie.
Se-ntîlni cu Maica Precista în cale.
Maica Precista îi întrebă :
— Unde te duci tu, brîncă, cu
brîncoiu în căroaie ?
— Ne ducem la (cutare) în cap,
în creieri,

Să-l săgetăm,
Să-l junghiem,
Să-l cuţităm,
Să-l umflăm,
Să-l gîmfăm,
Să-l facem sînge şi coptură.
— Îndărăt, brîncă cu brîncoiu,
de unde ai plecat,
Că Maica Precista vă opreşte
Şi cu glas din cer glăsuieşte :
— Să nu vă duceţi la (cutare),
Creierii să-i detunaţi,
Pe (cutare) să-l săgetaţi,
Să-l junghiaţi,
Să-l cuţitaţi,
Să-l umflaţi,
Să-l gîmfaţi,
Ci tu, brîncă, să te duci în ale văi,
În ale colobăi.
Brînca îndată ce auzea
Şi aşa se mînia
Şi veni şi-şi adună durerile,
Toate umflăturile,
Toate junghiurile,
Şi le adună
Şi în sac le băgă,
Şi-n gîrlă se înecă.
Şi pe (cutare) îl lăsă
Curat,
Luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca Maica Precesta ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu furca de tors sau un cuţit, în vin, oţet şi cu usturoi.

De la Maria Năstase, din Romaneşti, Gorj. Culese de Chr. N. Ţapu.

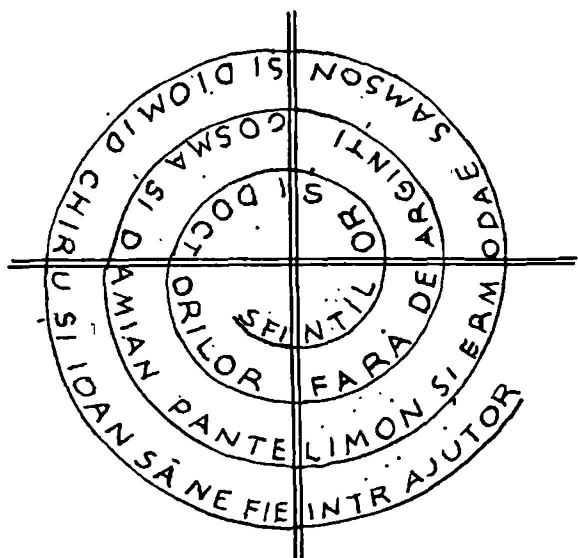
Brîncă albă,
Brîncă neagră,
Brîncă roşie,
Brîncă vînătă,
Brîncă stacojie,
Brîncă conabie,
Brîncă din paie,
Brîncă din gunoaie,
Brîncă din răceală,
Brîncă din ferbinţeală,
Brîncă cu trimes,
Brîncă cu umflătură,
Ieşi de la (cutare),
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din scăfărliele ochilor,
Din azul urechilor,
Din vinele gîtului,
Din băierile inimei.
A plecat patru sfinţi la vînătoare :
Sfîntul Gheorghe, sfîntul Dumitru,
sfîntul Haralambie
Şi sfîntul Mina.
La vînătoare a plecat
Şi nimica n-a vînat,
Numa caii şi-a-nţăpat.
Nici nu i-a înţăpat,
Nici nu i-a durut,
Nici n-a obrintit,

Nici nu s-a spuzit,
Nici n-a obrîntit,
Nici sînge n-a curs,
Nici coptură n-a strîns.
Așa și pe (cutare)
Nici să nu-l înjunghie,
Nici să nu se umfle,
Nici să nu se obrîntească,
Nici sînge să nu curgă,
Nici coptură să nu strîngă.
Soare mare,
Soare mic,
Soare apune,
Soare s-apune,
Soare cu nouăzeci și nouă de zări,
Ia-ți zărili,
Ia-ți umflăturili,
Ia-ți junghiurili,
Durerile și
Brînca neagră de la (cutare).
Cum să răpune soarele de pe cer,
Așa să se răpună toate boalili de
la (cutare) !

Cules de Ion Odor de la Păuna
Moldoveanca, Buzău.

(ERATUC) UĂT IULUBOR ETATĂNĂS ĂD, ENMAOD

IS XS

NI KA

IAD ĂS TARADNÎ UIRCS ET TARĂDNÎ ĂCNÎRB

Rețetă : Se scrie întocmai pe o bucată de hîrtie, se unge cu miere peste care se pune puțin piper și foarte puțin ardei și se aplică pe partea bolnavă. În lipsă de miere se pune mălai îmuiat în rachiu de drojdie.

Cules de Chr. N. Țapu dintr-o copie de la pr. Gh. Popescu, din com. Runcu, luată de la pr. Sandu, decedat în etate de 93 ani în com. Gemenea, Dîmbovița. Vezi acest descîntec și figura și în cartea doctorului Ionescu-Buzău, *Medicina familiei.*

Brîncă
Neagră,
Brîncă
Albă,
Capră roșie s-a făcut,
În munte că s-a suit
Și munții
Că i-a misdrit,
Și munții
Că s-a surpat,
Livezili
Le-a-ncurcat,
Apili
S-a turburat,
Pe rumân l-am curățat.

Din Beleți-Dîmbovița.

Brîncă
Surdă,
Brîncă
Mută,
Brîncă
Șchioapă,
Brîncă
Oloagă,
Brîncă
Neagră,
Brîncă
Cu fulgerături,
Fulgerături
Din miez de miez
De noapte,
Fulgerături
Din revărsat de zori,
Fulgerături
Din apus,
Fulgerături
Din răsărit,
Fulgerături
Din vîrtejuri,
Brîncă
Cu-nviforături.
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de nouă ori
Să dea-ndărăt ;
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de opt ori
Să dea-ndărăt ;
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de șeapte ori
Să dea-ndărăt ;

Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de șease ori
Să dea-ndărăt ;
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de cinci ori
Să dea-ndărăt ;
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de patru ori
Să dea-ndărăt,
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de trei ori
Să dea-ndărăt ;
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca de două ori
Să dea-ndărăt ;
Cruce-n cer,
Cruce-n pămînt,
Brînca o dată
Să dea-ndărăt.
Brîncă
Cîinească,
Brîncă
Porcească,
Brîncă
Netoțească,
Brîncă
Ovreiască,
Brîncă
Turcească,
Brîncă
Domnească,
Că tu ești doamna
Mărilor
Și stăpîna
Tutulor.
Tu-n car
De foc
Ai venit,
Eu în car
De foc
Te-am pornit.
Brîncă
Cerbească,
Brîncă
Șerpească,
Brîncă
Broștească,
Brîncă
Bună,
Sor' de ciumă :
Nu te zgîrci
Ca broasca,
Nu te lungi
Ca șearpili,
Că șearpili se lungește,
Se veninează,
Se umflă,
Și brînca se zgîrcește
Și-mpuiază,
Nouă pui
Face,
Și pe (cutare) de boale
Îl desface,
Să rămîie (cutare)
Curat, luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca Maica Precista
În ceas ce l-a fapt
Și l-a creștinat,
Cu nici o rană pe trup
Nu l-a lăsat.

Din Priboieni, Muscel.

Brîncă albă,
Brîncă neagră,

Brîncă roşie,
Bîrncă vînătă,
Brîncă stacojie,
Brîncă conabie,
Brîncă din paie,
Brîncă din gunoaie,
Brîncă din răceală,
Brîncă din fierbinţeală,
Brîncă cu trimes,
Brîncă cu umflătură,
Ieşi de la (cutare)
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din scăfîrliele ochilor,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului,
Din băierile inimei.
A plecat patru sfinţi la vînătoare :
Sf. George,
Sf. Dumitru,
Sf. Haralambie
Şi sf. Mina.
La vînătoare a plecat
Şi nimica n-a vînat,
Numai caii şi-a-nţepat ;
Nici nu i-a înţepat,
Nici nu i-a durut,
Nici n-a obrintit,
Nici nu s-a spuzit,
Nici n-a obrintit,
Nici sînge n-a curs,
Nici coptură n-a strîns.
Aşa şi pe (cutare)...
Nici să nu-l înjunghie,
Nici să nu se umfle,
Nici să nu obrintească
Nici sînge să nu curgă,
Nici coptură să nu strîngă.
Soare mare,
Soare mic,
Soare apune,
Soare s-apune,
Soare cu nouăzeci şi nouă de zări,
Ia-ţi zările,
Ia-ţi umflăturile,
Ia-ţi junghiurile,
Durerile
Şi brînca neagră de la (cutare)...
Cum să răpune soarele de pe cer,
Aşa să se răpună toate boalele
de la (cutare)...

Cules de I. Odor de la Păuna Moldoveanu, Buzău.

A plecat furca cu brînca.
Furca a venit, dar brînca n-a
mai venit.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea

Brîncă brîncată,
Brîncă înveninată,
Ieşi din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului.
Brîncă cu acritură,
Brîncă cu săgetătură,
Brîncă cu ceas rău,
Brîncă de nouă feluri,
Cu foc te pîrlii,
Cu peria te periai,
Cu cîlţi te fripsei.
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista.

Cules de înv. Z. Pavelescu, din com. Raşi, jud. Ialomiţa.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Să-ntîlni cu brînca
'N cale,
Brînca bujorată,
Brînca-nfiorată.
A plecat brînca cu buba,
Brînca bujorată,
Brînca-nfiorată,
A plecat prin orașe
Cu răvașe,
Să scrie la călărașe.
Nu găsi cal de călărie,
Nici arme de vitejie,
Nici hîrtie-n prăvălie.
Pă drug încălecă
Și-n fus să-nțăpă
Și-n cuțit să junghie;
La pămînt a picat
Di la (cutare) din cap.

Notă. De brîncă se descîntă cu un fus, o cruce, un cuțit și cu un fir de mătură, în făină de porumb muiată cu apă, cu care apoi se leagă bolnavul la cap. Se mai descîntă și în oțet.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernișoara, Vîlcea. Cules de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De bubă (dalac)

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă verde,
Bubă galbenă,
Bubă roșie,
Bubă ovreiască,
Bubă porcească,
Bubă turcească,
Bubă românească,
Bubă de nouăzeci și nouă de feluri,
Tu te tragi,
Eu să te trag,
După limba mea,
După buruiana ta,
După descîntecul meu,
După al Maichii Precistii.
Domolește-te,
Potolește-te,
Cum să potolește
Porcii prin straturi,
Oamenii în paturi,
Așa să se potolească
Buba, spurcatul,
Dalacul,
De la (cutare)
Din inimă, din ficați,
Din piciere,
Din mădulere,
Din osciorele.
Mută-te,
Strămută-te.
Du-te-n văi,
Pe lemne, pe pietre,
Acolo unde popă nu toacă,

Unde secure nu răsună,
Unde topor nu taie,
Unde fete mari coada
nu-mpletește,
Unde casa nu se spoiește,
Unde cocoș nu cîntă,
Unde cîine n-a lătrat,
Unde popă n-a tocat.
Acolo vă sînt paturile,
Acolo vă sînt halaturile,
Mese-ntinse
Cu făclii aprinse.
Acolo să beți,
Acolo să mîncați,
Acolo să vă așezați,
În trupul (cutăruia) să nu mai
stați.
Și să rămîi cît bobul de mei,
Și ala să te faci în trei
Și din trup să piei.
Iar (cutare) să rămîie
Curat, luminat,
Ca steaua din cer,
Roua din cîmp,
Ca ferecăturile de argint,
Ca Maica Precista ce l-a făcut și
l-a lăsat.

Rețetă : Se descîntă cu o cruce, cu tămîie, ac, cuțit găsit și cununat, apă, sare și rachiu.

De la Tinca Bălan, din Costești-Vîlcea.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă turcească,
Bubă albastră,
Bubă cu izdat,
Bubă cu dălac,
Nu cuprinde,
Nu întinde,
Nu înțepa,
Nu cuțita,
Nu junghia,
Că eu ți-oi descînta ție,
De la mine leac oi avea.
Eu în bute te-oi lega (băga),
Cu cercuri de fier te-oi lega,
Cercurile or plesni,
Buba s-o risipi
Și s-o duce
În coadele mărilor,
În coarnele cerbilor.
Ieși, bubă, și te du,
Că eu cu mătura te mătur,
Cu crucea te gonesc,
Cu cuțitu te tai,
De la (cutare) te pornesc.

Rețetă : Se descîntă cu crucea, cu tămîie, ac, cuțit găsit și cununat, apă, sare și rachiu.

De la Dumitru Ioniță Neblea, din Cetățuia, Rm-Vîlcea.

Plecat-a (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Iar la mijloc de cale
Buba l-a întîlnit
Şi pe el că l-a izbit,
Buba cu săgetătură,
Buba cu pocitură,
Buba cu întîlnitură,
Buba albă,
Buba vînătă,
Buba neagră,
Bubă cu nouăzeci şi nouă de junghiuri,
Buba armenească,
Bubă jidovească,
Bubă ţigănească,
Bubă rumânească,
Bubă ţigănească, căiască, oiască.
(Cutare) s-a plîns şi s-a văitat,
Cu lacrămi pînă-n pămînt,
Cu glasu pînă-n cer.
Nimenia nu-l auzea,
Nimenia nu-l întreba,
Numai Maica Precista din çer îl auzea,
Pe scară de aur se scobora,
De mîna dreaptă-l lua
Şi-l întreba : — Ce te plîngi şi te olecăieşti ?
Iar el plîngea şi suspina :
— Plîng şi mă olecăiesc
Că de dimineaţă m-am sculat,
Pe cale, pe cărare am plecat,
Cu buba rea,
Cu dălacu m-am întîlnit.
Maica Precista de mîna dreaptă îl lua
Şi pe cărare dreaptă-l îndrepta,
La (cutare) descîntătoare îl ducea.
Că ea cu limba te-o descînta,
Cu mîna buba rea ţi-o lua,
Cu fum de petec te-o afuma,
Cu tămîia te-o tămîia,
Cu crucea buba ţi-o departa,
Cu mătura buba ţi-o mătura.
Şi (cutare) rămînea
Curat şi luminat,
Precum Domnul te-a lăsat
În ziua ce te-a născut.

Reţetă : Descîntecul de bubă rea — zis şi dălacul — se descîntă de obicei în rachiu de drojdie, cu fir de mătură şi cu crucea. Din rachiul descîntat gustă bolnavul şi cu restul se stropeşte la bubă.

De la Stanca Reşică, din Drăgăneşti, Teleorman. Să se compare acest descîntec cu cel din colecţia d-lui G. Dem. Teodorescu intitulat *De bubă rea*, p. 359, coloana I sus.

Fugi, dălace
Îmbălate,
De la inima (cutăruia).
Nu întinde,
Nu cuprinde,
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Nu înţepa,
Nu cuţita.
Nu înţepa cu acele,

Nu umfla cu nucile,
Și ieși de la (cutare)
Din inimă,
De supt inimă,
Din boșogi,
De supt boșogi.
Ieși și te du
Unde popa nu toacă,
Unde cîine negru nu latră,
Unde cioban nu chiote,
Și să lași pe (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca de Maica Domnului lăsat.

Rețetă: Se descîntă cu cuțitu, pistornicu (cruce) și fir de mătură, în apă de izvor și cu tămîie de la bobotează. Cu apa descîntată se stropește buba suferindului și restul din apă se aruncă pe par sau pe un cîine și se repetă vorbele:

Cum nu poate sta apa în par și
se usucă,
Așa să fugă și să se usuce
junghiurile,
Cuțitele, dălacul, izdatul de la
(cutare);
Și cum mătura mătură gunoiul,
Așa să se mături toată durerea,
Junghiurile și cuțitele de la
(cutare).

De la Dumitra Ion Matei, din Govora-Vîlcea.

Plecară patruzeci de muieri
Pe patruzeci de drumuri.
Ele jos a șezut,
Focul l-a făcut,
Buba la (cutare) a răsărit.
Împărăteasă albă,
Împărăteasă vînătă,
Împărăteasă galbenă,
Împărăteasă roșie,
Să ieși de la (cutare) din fața
obrazului,
Din zgîrciul nasului,
Din toate mădulările,
Din toate oscioarele,
Și să te duci
Unde popă nu toacă,
Unde cocoș nu cîntă,
Unde cîine n-alatră.
Și să te duci la copiii tăi,
Că ei te-adastă
Cu mesele întinse,
Cu paharele pline,
Să mănînci,
Să ospătezi
Și pă (cutare) să-l lecuiești
Și să-l lași
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca Maica sfînta Mărie,
Leac să-i fie.
Descîntecul al meu
Și leacul lui Dumnezeu.

Rețetă: Se descîntă cu cuțitul și cu fir de mătură și se zic la sfîrșitul descîntecului și vorbele:

Cu cuțitul te tai,
De la (cutare) te depărtai,
Te gonii,
Te risipii,
Cu mătura te măturai,
Junghiurile și durerile de la
(cutare) le depărtai.

De la Ilinca Nicolae Săceanu,
Drăcșani-Teleorman.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă turchează,
Bubă albastră
Și cu lucru vrăjmășesc,
Cu ucigașu,
Cu dătătura,
Cu legătura,
Cu strigoiu,
Cu moroiu,
Ieși din inimă și ficați,
Din plămîni,
Din măsele,
Din osciorele,
Din șale,
Din picioare,
Mai curînd de unde-l doare.
Că eu te-am sorocit cu soroc de
foc
Să ieși din (cutare) tot din tot,
Cu greața,
Cu năplăiala,
Cu amețeala,
Cu tîromeala,
Cu moloșeala,
Cu piroteala.
Eu te-am descîntat,
Eu te-am mînat
Unde popă nu toacă,
Unde fată mare cosiță nu
împletește,
Unde casă nu se spoiește,
Unde popă nu cetește,
Unde topor nu taie,
Unde cocoș nu cîntă.
Acolo să pălătuiești,
Pă (cutare) să-l urăști.
Acolo să stai să prînzești,
Să hodinești,
Pă (cutare) să-l urăști.

Rețetă: Se descîntă cu un ac, cu cuțit cununat și cu sare în apă, pe care suferindul o bea ; restul se aruncă pe gard sau pe un cîine.

De la Maria Preda Comănescu,
Bărbătești-Vîlcea.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă vînătă,
Bubă turchează,
Bubă cafenie,
Bubă din patruzeci și patru de
neamuri de bube,
Bubă cu spurcat,
Nu te-ntinde ca șearpele,
Nu împunge ca cuțitele,
Nu-nghimpa ca acele.
Și să pici și să răspici
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Și să ieși din inimă,
Din măsele,

De sub măsele,
Din nas, de sub nas,
Şi să te duci
În coarnele cerbilor,
În copitele cailor,
În munţi scunzi.
Acolo sînt livezi verzi,
Cu ape reci,
Casele voastre de veci.

Reţetă : Se descîntă cu cuţit, cu sare şi cu apă. Apa rămasă se aruncă pe gard şi se rostesc cuvintele :

Cum se scură apa după gard,
Aşa să se scure şi să fugă buba
de la (cutare).

De la baba Oprica, din Bărbăteşti-Vîlcea.

Plecă (cutare) pe cale,
Pe cale, pe cărare.
Se-ntîlni cu buba-n cale :
— Bubă albă,
Bubă neagră,
Buba bubelor,
Sora ciumelor,
Nu gîmfa,
Nu junghia,
Nu înţepa,
Nu făcea carnea rea,
Că eu te-oi împungea,
Te-oi străpunge
Cu nouă cuţite,
Late,
Sîncelate,
Cu alamă suflate.
Te-oi scoate din ficaţi, din inimă,
din boşogi,
Şi să te duci în copitele cailor,
În coarnele cerbilor,
În coadele mărilor.
Acolo să coci,
Acolo să răscoci,
Şi pe (cutare) să-l laşi
Curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Reţetă : Se descîntă cu cuţitul în miere. Cu mierea se unge la bubă şi se mîncă din ea.

De la baba Stanca Deconescu, din Săcelu-Gorj.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă turchează,
Bubă albastră
Şi cu lucru vrăjmăşesc,
Cu ucigaşu,
Cu dătătura,
Cu legătura,

Cu strigoiu,
Cu moroiu,
Ieşi de la (cutare)
Din inimă,
Din ficaţi,
Din plămîni,
Din unghii,
Din măsele,
Din gingii,
Din limbă,
De supt limbă,
Din şale,
Din picioare,
Mai curînd de unde-l doare.
Că eu te-am sorocit cu soroc de foc,
Să ieşi din trupu (cutăruia) tot din tot.
Să ieşi cu greaţa,
Cu ceaţa,
Cu năplăiala,
Cu ameţeala,
Cu tîromeala,
Cu moleşeala,
Cu piroteala.
Eu te-am mînat
Unde popă nu toacă,
Unde fată mare cosiţa nu împleteşte,
Unde popă nu citeşte,
Unde casă nu se spoieşte,
Unde topor nu taie,
Unde cocoş nu cîntă.
Acolo să stai
Să pălătuieşti
Şi pe (cutare) să-l urăşti.
Acolo sînt în coarnele cerbilor
Şi în colţurile mărilor,
Acolo sînt făclii aprinse,
Acolo sînt mese întinse.
Acolo să staţi să prînziţi,
Să vă hodiniţi
Şi pe (cutare) să-l urîţi.
Acolo să vă opriţi,
Să prînziţi,
Să hodiniţi,
Să mîncaţi,
Să ospătaţi
Şi pe (cutare) să-l lăsaţi
Curat,
Luminat,
Ca argintul stricorat,
Ca de Maica sfînta Marie lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu un ac, cu cuţitul cununat şi cu sare. Sarea o bea cu apă suferindul şi restul din ea se aruncă pe un cîine şi se zic cuvintele : „Cînd o mai veni buba la acest cîine, atunci să mai vie buba la (cutare), atunci, nici atunci".

De la Maria Preda Comănescu,
din Bărbăteşti-Vîlcea.

Bubă din culcare,
Bubă din sculare,
D-o fi bubă cîinească,
D-o fi bubă ovreiască,
Să sară din pîntecele trupului !
Nouăzeci şi nouă de bube,
Nouăzeci şi nouă de dălaci,
Nouăzeci şi nouă de brînci,
Să nu întindeţi,
Să nu coaceţi,

Să nu căscați,
Ci veninul din inima (cutăruia)
să-l mutați,
Și (cutare) să rămîie curat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Rețetă: Descîntecul de bubă se face cu un cuțit pe dasupra bubei. În urmă se dă bolnavului o ciupercă— zisă ciuperca bubei — ciuperca pucioasă, sau o buruiană numită dovlecel, care se aplică dasupra bubei.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia, Teleorman.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă cu dălacu,
Bubă cu izbitură,
Bubă cu nouăzeci și nouă de
feluri de bube,
Să ieși de la (cutare)
Cu nouăzeci și nouă de durori,
Cu nouăzeci și nouă de fiori,
Cu nouăzeci și nouă de umflături,
Cu nouăzeci și nouă de
obrîntituri,
Să ieși din piele în sare,
Din sare în pămînt.
Tu să te topești
Și să te prăpădești
Și pe (cutare) să-l lecuiești.

Rețetă: Se descîntă cu sare în apă. Cu sare se atinge buba și se leapădă jos și se rostesc vorbele:

Cum se topește sarea în apă,
Așa să se topească toată durerea,
Junghiurile și buba de la (cutare).

De la baba Neaga Zamfir Gheorghe, Butculești, Teleorman.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă tătărească,
Bubă ovreiască,
Bubă turcească,
Bubă rusească,
Bubă românească,
Bubă de nouăzeci și nouă de
feluri de bube,
Nu întinde,
Nu cuprinde,
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Nu obrînti,
Nu tîromi.
Eu te iau,
Tu să te iei.
Cu crucea te-oi depărta,

Cu mătura te-oi mătura,
Cu cuţitu te-oi înjunghia,
De la (cutare) te-oi lua
Şi te-oi depărta.
Să ieşi şi să te duci de la (cutare),
Unde cîine negru nu latră,
Unde popă nu toacă,
Unde cioban nu chioteşte,
Unde casă nu se spoieşte,
Şi pe (cutare) să-l laşi
Curat,
Luminat,
Ca maica ce de sus l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu cuţitul, fir de mătură şi cu cruce în apă neîncepută şi cu sare şi cu tămîie de la bobotează.

De la Dumitra Ion Matei, din Govora, jud. Vîlcea.

Bubă cu dălac,
Bubă cu izdat,
Bubă cu brîncă,
Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă galbenă,
Bubă turchează,
Bubă cafenie,
Buba bubelor,
Bubă de vacă,
Bubă de cîine,
Bubă de cal,
Bubă de porc,
Nouăzeci şi nouă de descîntători,
Toate descîntă,
Toate leac au.
Bubă oarbă,
Bubă ovreiască,
Bubă turcească,
Bubă ţigănească,
Bubă rusească,
Bubă din netoţi,
Ieşi de la (cutare)
Din oase,
De supt oase,
Din ochi,
De supt ochi,
Din inimă,
Din ficaţi,
Din oase,
Măduvoase,
Şi te du în coadele mărilor,
Căci acolo aveţi cu ce vă cinsti,
Cu ce vă omeni.
Dar (cutare) n-are cu ce te cinsti,
Nici cu ce te omeni.
Şi să laşi pe (cutare) curat
Şi luminat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Reţetă : Se descîntă în apă cu cuţitul şi cu pistornicul (crucea). Cu apa descîntată se udă cel bolnav la locul unde este buba.

De la Dumitra Nicolae Ioana Văduva, din Monastireni, Vîlcea.

Bubă bună,
Bubă dulce,
Bubă vînătă,
Bubă mistreaţă,
Bubă din somn,
Bubă din sculare,
Bubă din mîncare,
Voi, nouăzeci şi nouă de bube,
Nouăzeci şi nouă de năjituri,
Să ieşiţi de la (cutare) din popu
nasului,
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din inimă,
Din ficaţi,
Să vă duceţi în coadele mărei,
Unde popă nu toacă,
Unde fete mari coada nu
împleteşte,
Că sînt două fete
Cu coada pe spete
Şi v-aşteaptă cu mese-ntinse,
Cu pahare pline,
Să mîncaţi,
Să ospătaţi,
Pe (cutare) să-l iertaţi
Şi să-l lăsaţi curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Reţetă: Se descîntă cu un cuţit pe locul unde este buba şi se atinge cu niţică sare.

De la baba Naţa, în etate de peste 85 ani, din Alexandria, Teleorman.

Tu, bubă de cal,
Tu, bubă de vacă,
Tu, bubă de capră,
Tu, bubă de oaie,
Tu, bubă de purcea,
Tu, bubă de căţea,
Tu, bubă veninată,
Tu, bubă de scroafă turbată,
Tu, bubă trupească,
Tu, bubă netoţească,
Tu, bubă boierească,
Tu, bubă rudărească,
Tu, bubă ţigănească,
Eu te mut,
Tu să te muţi,
Să te duci la fetele lui
Ler-împărat,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde săcure n-o tăia,
În păduri
Pe supt buturi,
Unde cîinii n-o lătra
Şi popă n-o toca,
Fată mare nu s-o pieptăna.
Cum nu poate popa sluji sfînta
leturghie
Fără cruce şi fără tămîie,
Aşa să nu te lipeşti de (cutare) ;
Cum se potoleşte vîntul
Şi pămîntul,
Copiii mici în leagănele,
Boieri mari în plăpomele,
Păsărele pe la cuiburele,
Aşa să se potolească buba din
oasele (cutăruia)

Şi (cutare) să rămîie curat,
luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca soarele răsărit,
Ca busuiocul înflorit.

Reţetă : Se descîntă de trei ori, repetîndu-se versurile de mai sus. Se descîntă cu crucea, cuţit şi sare în apă. Apa descîntată o bea cel suferind şi se unge cu ea unde este buba.

Restul din apa descîntată se aruncă pe o mîţă sau cîine şi se zic vorbele : „Cînd o mai scri sau grăi, sau descînta şi căţeaua asta, atunci să mai vie buba la (cutare). Buba pe pămînt a venit, pe pămînt să se întoarcă ; pe pămînt a venit, pe supt pămînt să se ducă."

De la baba Rada Şovîlgău, din com. Valea cu Apă, Gorj.

Bubă bună
Şi mai bună,
Bubă dulce,
Bubă de nouă feluri de bube ;
Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă verde,
Bubă vînătă,
Bubă turchează,
Bubă roşie,
Bubă albastră,
Nu te-ntinde,
Nu te prinde,
Nu ca ghimpele-nghimpa,
Nu ca urzica urzica,
Nu ca şearpele-nvenina,
Nu ca broasca te umfla.
Şi ieşi de la (cutare)
Cu toate junghiurile,
Cu toate cuţitele,
Cu toate durerile,
Cu toate obrîntelile
Şi cu toate răcelele,
Şi te du-n fundul mărei,
La rădăcina copacului,
La fata-mpăratului,
Că fata-mpăratului te-aşteaptă
Cu mese-ntinse,
Cu făclii aprinse,
Cu pahare pline,
Să mîncaţi,
Să ospătaţi,
Pe (cutare) să-l iertaţi.

Reţetă : Se descîntă în cicoare sau prune uscate şi se pun pe locul unde este buba.

De la Marica Petrişor, Roşiori-de-Vede.

Tu, bubă veninată,
Tu, bubă băşicată,
Tu, bubă din bere,
Tu, bubă din mîncare,

Tu, bubă din odină,
Tu, bubă din bătaia vîntului,
Tu, bubă din boarea pămîntului,
Să ieşi de la (cutare)
Din inimă,
Din trupul lui,
Din toate încheieturile,
Să ieşi şi să te duci
În vînturi mari.
Eu te iau şi te duc
În vînturi mari,
Peste munte,
Unde popă nu toacă,
Unde fată mare coada nu împleteşte,
Unde cîine nu latră,
Unde cioban nu chioteşte,
Unde oaie nu zbiară,
Unde secure nu e,
Miros de tămîie.
Acolo să lăcuiţi,
Să vă odiniţi,
Pe (cutare) să-l părăsiţi
Şi să-l lăsaţi curat,
Luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Reţetă : Se descîntă în usturoi, rachiu, cu un cuţit şi fir de mătură.

De la Maria Năstase, din Romaneşti, Gorj.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă roşie,
Bubă turchează,
Bubă veninată,
Bubă topsicată,
Buba bubelor,
Sora ciumelor,
Bubă sor' cu dălacul,
Bubă sor' cu dălacu negru,
Bubă sor' cu dălacu vînăt,
Bubă sor' cu dălacu roşu,
Bubă cu dălacu veninat,
Bubă cu dălacu topsicat,
Bubă cu dălacu băşicat,
Ieşi de la (cutare)
Din os în carne,
Din carne în piele,
Din rînză
În osînză.
Şi (cutare) să rămîie
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca Maica Precista ce l-a făcut.

Reţetă : Se descîntă cu sare în apă. Apa se bea şi se stropeşte la bubă şi se zic cuvintele :

Cum se topeşte sarea-n apă,
Aşa să se topească buba, dălacul de la (cutare).

De la baba Manea Matei, în etate 85 de ani, din Roşiori-de-Vede.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Stu, bubă albă,
Stu, bubă neagră,
Stu, bubă blîndă,
Stu, bubă paratică,
Stu, bubă albastră,
Stu, bubă porcească,
Stu, bubă oiască,
Stu, buba pasărilor,
Stu, buba cîinească, nouăzeci şi
nouă,
Stu, bubă turcească,
Stu, bubă letinească,
Stu, bubă românească,
Stu, bubă sîrbească,
Stu, bubă nemţească,
Nouăzeci şi nouă de bube surori,
De ciume nu te-ntinde,
Nu coprinde
Cîte-o faţă de arie.
Nu fulgera,
Nu săgeta,
Fugi din piele,
De sub piele,
Din măduva osului
Şi din ronţu nasului.
Cum nu poate capul de cocoş
La cap de urs,
Cap de urs
La cap de cocoş,
Aşa să nu poţi şi tu să stai
În trupul (cutărui)...
Du-te în cozile mărilor,
Unde cocoşul nu cîntă,
Unde popa nu face leturghie,
Să rămîie (cutare) curat, luminat,
Strecurat ca argintul,
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Cules de înv. G. Giurumescu, din com. Ruptura, Mehedinţi.

Tai cioroii, tai moroii, tai inima
de vidră,
Tai cruce luminoasă, tai genuche
de urs,
Pe un cîmp mare roşu, trei vaci
mari roşii,
Călări pe trei cai roşii, adevărat
idat,
Iad necurat.

Tu, bubă pripită
Cu nouăzeci şi nouă de junghiuri,
Nu junghia,
Nu cuţita,
Nu întinde ca şarpele,
Nu umfla ca broasca.
Tu, bubă pripită, să ieşi de la
(cutare)
Din rînză,
Din plămîni,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului.

Culese de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Fugi, bubă-mpuţită,
Bubă clocită,
Bubă zălezîtă,
Bubă veninată,
Bubă toxăcată,
Bubă cu fiori,
Bubă cu răcori,
Bubă cu ciumă,
Buba bubelor,
Sora ciumelor ;

Sora ciumii să fii,
Cu (cutare) să nu fii.

Cules de la Asprița Pătru Mazîlu, din Cireșu, Vîlcea.

Fugi, bubă galbină,
Bubă verde,
Bubă turchează,
Bubă de nouăzeci și nouă de feluri de bubă ;
Bubă veninată,
Bubă cuțîtată,
Nu puia,
Nu cuțîta,
Nu te-ntinde ca șerpele,
Nu te umfla ca broaștele ;
Nu cuprinde,
Nu te face bubă ra.
Fugi, buba oii,
Buba caprii,
Buba vacii,
Buba calului,
Buba porcului.
Fugi, buba dobitoacelor,
Buba dihăniilor,
Buba păsărilor,
Fugi, buba bubelor.
Și duce-vă-ți
Unde-ți găsi
Nouă hambare cu bucate,
Nouă buți cu rachiu,
C-acolo aveți ce mînca,
Aveți ce bea,
Aveți ce chioti,
Aveți ce veseli ;
La (cutare) n-aveți ce bea,
N-aveți ce mînca,
N-aveți ce chioti,
N-aveți ce veseli.
Și duce-vă-ți
În munți
Cărunți,
Că v-așteaptă Ler-împărat
Cu făclii aprinse
Și cu mese-ntinse.
Acolo vă e berea,
Acolo mîncarea,
Acolo cina,
Acolo hodina ;
Acolo să vă-ntindeți,
Acolo să cuprindeți ;
Acolo să cuțîtați,
Acolo să săgetați,
Acolo să fulgerați ;
Pă (cutare) să-l lăsați
Curat, luminat,
Ca Maica Precesta
Ce l-a lăsat.
Fugiți,
Că cu usturoi
Vă usturai,
Cu tămîie
Vă tămîiai,
Cu crucea
Vă-nchinai,
Cu mătura
Vă măturai,
De capu (cutăruia) vă depărtai.

De la Maria lui Din Țiganu, din Cireșu, jud. Vîlcea.

Bubă albă,
Bubă galbină,
Bubă turungie,
Bubă cafenie,
Buba bubelor,
Sora ciumelor,
Ieși din inima (cutăruia).

Nu umfla,
Nu gîmfa,
Şi te du în zăcăturile vacilor
Şi în rîmăturile porcilor,
Că-n inima (cutăruia)
N-ai bere să bei,
N-ai lăcaş să lăcuieşti,
N-ai hodină să te hodineşti.
Ieşi şi piei,
Răspiei.
Bubă cu dălac,
Bubă cu vivor,
Bubă cu soare,
Bubă cu nouăzeci şi nouă de
feluri de bubă,
Ieşi şi piei,
Răspiei
Cum piere roua de soare,
Ca spuma de mare,
Ca cenuşa zburătoare,
Ieşi şi piei,
Răspiei,
Unde vacă te-a păscut,
Peste drumuri te-a pierdut,
Şi unde porc a rîmat,
Peste drumuri te-a-ngropat,
Şi (cutare) a rămas
Curat, luminat,
Ca Maica Domnului din cer
Ce l-a lăsat.

Cules de la Stana Bob, din Stroieşti, jud. Vîlcea.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Să-ntîlni cu nouăzeci şi nouă de
feluri de bube
'N cale :
Să-ntîlni cu izdatu,
Cu dălacu,
Cu izbitoriu,
Cu lipitoriu,
Cu leu,
Cu leoaica,
Cu zmeu,
Cu zmeoaica,
Cu moroi,
Cu moroaică,
Cu strigoi,
Cu strigoaică.
Pă (cutare)-l luară,
În pămînt îl aruncară,
Oasele-i fărîmară,
Plîngînd îl lăsară
Şi fugiră.
La un pom mare şezură,
Mese pusără,
Beură,
Voia de (cutare)-şi făcură.
Maica Măria, sfîntă Măria,
Auzî pă (cutare) ţîpînd.
— Ce ţîpi şi te vaiţi, (cutare) ?
— O, doamna mea,
Ţîp şi mă vait
Că azi-dimineaţă m-am sculat,
Pă cărare am apucat,
Cu nouăzeci şi nouă de feluri de
bube
'N cale m-am întîlnit :
Cu buba bubelor,
Cu sora ciumelor,
Cu izdatu,
Cu dălacu,
Cu izbitoriu,
Cu lipitoriu,
Cu leu,
Cu leoaică,
Cu zmeu,
Cu zmeoaică,
Cu moroi,

Cu moroaică,
Cu strigoi,
Cu strigoaică ;
Pă sus mă luară,
În pămînt mă aruncară,
Oasele-mi fărîmară,
Plîngînd mă lăsară
Şi să dusără la acel pom,
Bînd
Şi ospătînd,
Voia de mine făcînd.
Doamna Măria-ncălecă
Şi-n văzduh să ardică,
Deasupra lor să lăsă,
Mesele le fărîmă,
Vasăle le prisăci
Şi-i rîndui
Să se ducă
În marginea mărilor,
În scorburile munţilor,
Unde sînt lăcaşurile lor.
Unde om n-a călcat,
Unde cîine n-a lătrat,
Unde cocoş n-a cîntat.
Fugiţi,
Pieriţi
Şi răspieriţi,
Diavoli îndrăciţi,
Cum piere roua de soare
Şi spuma de mare,
Că eu sînt descîntătoare
Şi Maica Precestă lecuitoare.
Ieu vă mut,
Vă strămut,
Să vă mutaţi,
Să vă strămutaţi,
Că după biserică vă ocolii
Cu doisprece sfinţi apostoli,
Cu tămîie
Şi cu sfînta leturghie ;
Leac să fie
Di la Maica sfîntă Mărie
Şi mai vîrtos
Di la Domnu Hiristos [sic].

Cules de la Mîndră Pătru Mazîlu, din Cireşu, jud. Vîlcea.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă turungie,
Bubă vişinie,
Bubă cafenie,
Bubă din nouăzeci şi nouă de neamuri de bube,
Să ieşi di la (cutare),
Să te duci
În coadele mărilor,
În coarnele ciutelor,
Unde oaie nu zbiară,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde cîine nu latră ;
Acolo să lăcuieşti,
Acolo să te pălătuieşti,
Di la (cutare) să te părăseşti.

Cules de la Constantin Chiciu, din Turceşti, jud. Vîlcea.

Tu, bubă clocită,
Bubă zăletită,
Bubă ştiută,
Bubă nedovedită,
Bubă toxăcată,
Bubă veninată,
Bubă cu izbituri,
Bubă cu umflături,
Bubă din nouăzeci şi nouă de feluri de bube,
Bubă cu izdat,
Diavol împeliţat ;

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă gaibină [sic],
Bubă turungie,
Bubă cafenie,
Buba bubelor,
Sora ciumelor,
Nu cuţîta,
Nu săgeta,
Nu coace,
Nu răscoace,
Nu face carne ra,
Că ieu te-oi goni,
Te-oi dudui,
Cu cuţîtu te-oi tăia,
Rădăcinile ţi le-oi săca,
De vîrf te-oi apleca,
Cuibu ţi l-oi fărîma,
Cîinilor te-oi da,
Cîinii te-o mînca.
Ieşi din inima (cutăruia),
Că cu crucea te-oi închina,
Cu mătura te-oi mătura,
De trupu (cutăruia) te-oi depărta.

Cules de la Maria Nicolae Dumănoiu, Turceşti, jud. Vîlcea.

Ieşi, bubă, di la (cutare) ;
Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă tutunie,
Bubă-amăgitoare,
Bubă-nşelătoare,
Nu-nţăpa,
Nu cuţîta,
Nu-ncorda,
Nu venina ;
Bubă cu dălac,
Bubă cu izdat,
Nu face carne ra.
Ieşi
Şi te du ;
Un' te-oi trage,
Să te tragi ;
Un' te-oi mîna,
Să te duci ;
Du-te-n vîrfu munţilor,
În coadele mărilor,
La fetele-mpăraţilor,
Că te-aşteaptă
Cu mese-ntinse,
Cu făclii aprinse,
Cu livezi verzi,
Cu izvoare reci.
Ieşi,
Că (cutare)
N-are mese-ntinse,
Nici făclii aprinse,
Nici livezi verzi,
Nici izvoare reci.
De n-ai ieşi
Şi n-ai pleca,
Cu cuţîtu te-oi tăia,
Cu crucea te-oi apăra,
Rădăcinele ţi le-oi săca.
Vîrfu ţi s-o apleca.
Leac să-i fie (cutăruia)
De la mîna mea,
De gura mea
Şi di la Maica Precesta.

Cules de la Sanda lui Zamfir, din Cernişoara, jud. Vîlcea.

Bubă cu dălac,
Bubă cu izdat,
Bubă cu nouăzeci şi nouă
de feluri de bubă,
Nu cuţîtareţi,
Nu jurghiareţi,

Şi lăsaţi pă (cutare)
Stricurat, luminat,
Ca argintu stricurat,
Ca Maica Precesta
Cînd a născut,
Pă ea nimic n-a avut.

Notă. Se descîntă cu o cruce, cu un cuţit şi cu un fir de mătură în dreptul inimii, sau se descîntă în apă, pe care o bea bolnavul. Se mai descîntă cu curcea la stomac, sau cu un cuţit alămat, ori cu un cărbune stins, la inimă.

De la Pătru Stoica Gogu, din Stroieşti, jud. Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

Nouăzeci şi nouă
De bube rele,
Nouăzeci şi nouă
De bube-n vintre...
A bubă,
Bubă
Oiască,
Bubă
Căprească,
Bubă
Ţigănească,
Bubă
Netoţească,
Bubă
Ovreiască,
Bubă
Turcească,
Bubă
Domnească,
Că tu eşti doamnă mare,
În car de foc ai venit,
Spre oameni te-ai năpustit
Şi pe (cutare) te-ai aruncat
Şi de pămînt că l-ai dat,
Trupu i-ai zdruncinat...
De-i fi din miez de miez
De noapte,
De-i fi din revărsat
De zori,
De-i fi
Din apus,
De-i fi
Din răsărit,
Eu te descînt,
Şi te spăimînt,
Să fugi,
Să te depărtezi,
Să rămîie
(Cutare)
Curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Priboieni-Muscel.

De bubă neagră

Voi, nouă feti mari, unde
vă gătiţi şi vă-mpodobiţi,
La sfînta rugă să porniţi,
cu nouă mături?
Nu măturaţi sfînta rugă
şi sfintele altare,
Ci măturaţi buba neagră de la
(cutare).
Am făcut o masă mare
Cu nouă vaci grase şi nouă
buţi de vin
Şi am chemat toate bubile
şi bubiţele.
Numa pe buba asta
n-am chemat-o,
Iar ea de ciudă şi de mîhnire
O sărit în sus, o chicat,
Rădăcina i-o secat.

Cules de înv. I. Iordăchescu, din com. Cristeşti, jud. Botoşani.

M-am pomenit [*sic*] pe cară,
pe cărare,
Grasă şi frumoasă.
La jumătate de cale
M-am pomenit cu toate boalele.
Pe toate le-am poftit la masă,
Numai pe băşica cea rea
n-am poftit-o.
Băşica cea rea s-a supărat
Şî-n creierii capului s-o vîrît,
În faţa obrazului s-o aşezat.
Chei, bubă neagră, de sete,
De foame, de potcă.

Cules de înv. I. Mironescu, din com. Tazlău, jud. Neamţ.

De bubă rea

S-a suit Maica Precista
Într-un vîrf de deal
Şi-a juchit un cal
Şi-a chemat toate bubele
Şi toate buboaiele,
Şi buba cea rea n-a chemat-o,
Şi ea s-a-nciudat
Şi s-a înfocat
Şi din rădăcină a secat.

Cules de înv. I. Manolescu, din com. Tazlău, jud. Neamţ.

Bubă rea, nu junghia, nu cuţita,
Eu te trag, tu să te tragi.
Nu te îngînfa ca broasca,
Nu te lungi ca şearpele.
Ieşi cu toate junghiurile, cu
toate fiorile.
Să ieşi din faţa lui (cutare)
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din inimă, din plămîni.
Să rămîie (cutare) curat, luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca Maica Precista care l-a lăsat.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

De bube dulci

Cîrstăneasa avrămeasă
Întinde masă de mătase.
Toate bubele chemase ;
Numai bubele (cutăruia) nu
le chemase.
Foarte rău ele se mîniase,
Din vîrf se uscase,
Din rădăcină secase...
Las' să fie, să nu fie,
Plata babii să știe.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păușești-Măglași, jud. Vîlcea.

Trig, trig, bubă dulce,
Mîncași vinerea și miercurea
cu dulce,
Și de vîrf te aplecași,
Rădăcina ț-o uscași.

Cules de înv. I. Trandafirescu din com. Sișeștii-de-Jos, jud. Mehedinți.

Neață,
Cîrtăneață,
Tinde masă de mătase ;
Toate bubele chemase,
Numai pe ale dulci nu
le chemase.

Ele rău se mîniase,
De vîrf s-aplecase,
Din rădăcini secase.
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Rețetă : Se descîntă cu balegă de vacă, atingîndu-se bubele dulci, apoi se ususcă balega la coșul casei, zicîndu-se cuvintele : „Cum se usucă balega de soare și de fum, așa să se usuce bubele de la (cutare)".

Cules de Chr. N. Țapu de la Ioana Călniceanu, Costești, Vîlcea

De ceas rău

Ceas rău cu săgităturî,
Ceas rău de spăret,
Ieși din creierii capului,
Din pumnii obrazului,
Din cap, di sub cap,
Din ochi, di supt ochi,
Din dinți, di supt dinți,
Din măseli, di supt măseli,
Din gît, de supt gît,
Din chiept, de supt chiept,
Din inimî, di supt inimî,
Din rorunchi, di supt rorunchi,
Din mațî, di supt mațî,
Din cap, din cheli,

Din tăti-ncheieturili.
Eu tot răul cu mîna l-oi mătura,
Cu grebla l-oi grebla,
Şi-n Marea Neagră l-oi arunca.
Acolo să chiarî, să răschiarî,
Ca roua de soare şi spuma
de mări,
Ca soarele-n senin. Amin.

Cules de înv. I. Iordăchescu din com. Cristeşti, Botoşani.

A plecat (cutare)
Pă cale, pă cărare,
S-a-ntîlnit cu ăl ceas rău
În cale,
Trăsnind,
Plesnind,
Toate uşile cătînd.
Toate uşile le-a găsit încuiete,
Numai uşa (cutăruia)
A găsit-o descuiată
Şi fereastra destupată.
Pă fereastră a intrat,
Pă (cutare) l-a găsit
Adurmit,
Adurmit.
Mîna-n gură i-a băgat,
De rărunchi l-a apucat,
Capu i l-a turburat.
Maica Precesta a alergat
Şi l-a-ntrebat :
— Ce ţi-e, (cutare),
De te ţîpui
Şi te chirăi,
De nu poci sta
'N scaunile mele
De vaietile tele ?
— Maică Mărie,
Sfîntă Mărie,
Ţîp şi mă vait,
Că plecai pă cale,
Pă cărare,
Şi mă-ntîlnii
Cu ăl ceas rău
În cale,
Trăsnind,
Plesnind,
Toate uşile cătînd.
Toate uşile le-a găsit încuiete,
Numai uşa mea
A găsit-o descuiată
Şi fereastra destupată.
Pă fereastră a intrat
Şi m-a găsit
Adurmit,
Adurmit.
Mîna-n gură mi-a băgat,
De rărunchi m-a apucat,
Capu mi l-a turburat.
— Taci, (cutare),
Nu chirăi,
Nu ţîpui,
Că Maica Precesta,
Cu (cutare) descîntătoare,
Cu usturoi
Le-o ustura,
Cu tămîie

Le-o tămîia,
Cu pieptenu
Le-o deşcleşta
Şi pă foc le-o arunca.
Leac să-ţi fie
De gura mea,
De mîna mea,
Şi de Maica Precesta.

Notă. De ăl ceas rău se descîntă cu un piepten în unt, usturoi pisat şi tămîie. Cu amestecul acesta de usturoi, unt şi tămîie se trage trunchiul şi tîmplele bolnavului.

Cules de Toma Dragu şi D. Drăghicescu, de la Sanda lui Zamfir, din Cernişoara, jud. Vîlcea.

De constipaţie

Nouă fete la fîntînă la Iordan,
Trei încuie, trei descuie,
Trei dă drumu la apă,
Ca să izvorască.

Cules de înv. C. Ciupercă, din com. Măstacan, jud. Neamţ.

De cui

Cuiule blestematule,
De oi fi din frig,
Din căzut,
Din întîlnit,
Din răceală,
Din tîromeală,
Din ameţeală,
Ieşi de la (cutare)
Din inimă,
Din boaşe,
Din şezut,
Şi să te usuci ca cornul
Care nu face poame.

Reţetă: Acest descîntec se repetă de nouă ori de femeia care trage pe cel bolnav de cui.

Cules de Chr. N. Ţapu de la Maria Radu Stoichiţă, din Salcia, Teleorman.

De cuţit

De pus cuţitul

Tu, cuţite cununate,
Tu cu dracu mi-eşti frate.
Să umbli din sat în sat,
Să găseşti p-ăl d-a furat.
Să-l trînteşti,
Să-l snopeşti,
Sînge pe gură să verse.
Eu te sorocesc pe capul celui
care a furat.
Eu pe tine te-am mînat,
În pîntecele (cutărui) te-am băgat.
Din toate oasele l-am adunat,
În creierii capului
Cuţitul i l-am băgat.
Pe cel ce a furat
Să-l chinuiască,
Ori să-l prăpădească.

Reţetă : Acest descîntec se face cu un cuţit cununat, al cărui vîrf se înmoaie în seu de bou sau de cal plesnit momentan. Cuţitul astfel preparat se înfige în grindă, în pragul casei sau în pămînt.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia, Teleorman.

Cuţit alămat,
Plăselat,
Nu te încind,
Nu te aprind pe tine,
Ci încind
Şi aprind inima (cutăruia).
Îl umflu,
Îl gîmfu,
Îl bolesc,
Îl prăpădesc.
Să te vîri prin rărunchi,
Prin inimă,
Prin ficaţi.
Să-l înţepi,
Să-l înjunghii,
Să-l boleşti,
Să-l prăpădeşti.

Notă : Se descîntă cu cuţitul de nouă ori pe zi, şi ziua şi noaptea. Se ia cuţitul şi se încinde în foc şi după fiecare rostire a vorbelor de sus se înfige în pămînt după uşă. După ce se răceşte, iarăşi se bagă în foc şi se încinde din nou şi se repetă iarăşi cuvintele de mai sus. Cînd se înfige cuţitul în pămînt se zic vorbele :

Nu înfig cuţitul ascuţit în pămînt,
Ci îl înfig în inima cutăruia,
În plămînii lui, în cap, în picere etc.

De la Bălaşa Petru Săceanu, din Rovinari-Gorj. Culese de Chr. N. Ţapu.

Tu cuţit,
De nouă ori cununat,
Cîine
Turbat,
Şarpe
Veninat,
Şarpe mare te-ai făcut
Şi ai venit
Din coadă plesnind
Şi şuierînd,
Pe (cutare)
L-ai încolăcit
Cu coada,
L-ai împleticit
Cu gura,
L-ai ţocnit,
Iar eu,
Cîne turbat,
Necurat,
Împeliţat,
Cu săgetătura
Te-am săgetat,
Cu crucea
Lui Dumnezeu
Te-am depărtat,
Tu
Cu un cuţit
Ai tăiat,
Eu cu nouăzeci şi nouă
De feluri
De feluri
De rătişuri,
Te-am tăiat,
Şi cu nouăzeci şi nouă
De feluri
De feluri
De vîrfuri
Te-am înţepat,
Cu nouăzeci şi nouă
De seceri
Te-am secerat,
Cu nouăzeci şi nouă
De securi
Te-am retezat,
De nouăzeci şi nouă
De feluri
De feluri
De coase
Te-am cosit,
Cu nouăzeci şi nouă
De suliţi
Te-am înţepat...
Tu, cîine
Turbat,
Necurat,
Întunecat,
Necurat,
Împeliţat,
Să ieşi de la (cutare),
De unde te-ai băgat,
Că cu nouăzeci şi nouă
De suliţe
Te-am străpuns,
Din trupu (cutăruia)
Te-am răpus...
De-i fi din miez de miez
De noapte,
De-i fi
Din revărsatul zorilor,
De-i fi
Din răsărit,
De-i fi
Din apus,
Să ieşi, să fugi,
Că cu nouăzeci şi nouă
De săgeţi
Te-am săgetat,
Cu crucea lui Dumnezeu
Te-am depărtat,
Cu nouăzeci şi nouă
De rugi
Te-am bătut,

Te-am gonit...
De-i fi de cineva trimes :
De la surată
De la cumnată,
De la striină,
De la vecină,
De la care știu,
De la care nu știu
De cine-i fi trimes...
...Că apucă (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Și s-a întîlnit
Cu un cuțit mare
'N cale,
Cu un vîrf
Îmbontit,
Cu lățiș
Ascuțit,
Din el
Văpăi
De foc
Lăsînd,
Și eu m-am apucat
De l-am descîntat
Cu nouăzeci și nouă de rugi,
L-am bătut
Și-n mare l-am aruncat,
Cu săgeți
L-am săgetat,
Cu crucea lui Dumnezeu
L-am depărtat,
După tot trupu (cutăruia)
L-am curățat,
Și pe (cutare)
Curat
L-am lăsat,
Și a rămas (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat,
În grija Maichii Precestii
Dat
Și lăsat...

Din Priboieni, Muscel. Cules de C. Rădulescu-Codin.

Tu cuțit alămat,
Tu cuțit sîncelat,
Tu fă-te drac împelițat.
Eu te bat
Și te răzbat ;
Eu te orînduiesc
Și te sorocesc ;
Tu să te bați,
Să răzbați,
La (cutare)-n inimă
Și-n ficați.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, Turcești, Vîlcea. Cules de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

Cuțit cu d-ăi răi,
Cu d-ăi din iele,
Cuțit din mîncare,
Din culcare,
Din osteneală,
Din fierbințeală,
Cuțit cu nouăzeci și nouă de săgetături,
Cuțit cu nouăzeci și nouă de întîmpinături,
Cuțit cu nouăzeci și nouă de ceasuri rele,
Cuțit cu nouăzeci și nouă de vînturi turbate,
Cuțit din balele necuratului,
Cuțit pus de fermecătoare,
Prepus.

Fermecătoarea n-a știut să
te călească,
În trupul (cutăruia)
Să te nimerească.
Ieși,
Piei
Și răspiei,
În pămînt
Sai și răsai.
Cum se răspîndește răspîntiile,
Așa să se răspîndească toate
boalele
Și cuțitul de la (cutare).

De la Păuna lui Moldoveanu, din Buzău. Cules de I. Odor.

Cuțite din iele

Cuțite din Sfintele,
Milostivele,
M-a izbit,
M-a pocit,
Cuțite în furca pieptului
Mi-a-nfipt.
Veniți, Șoimanelor,
Șoimanilor,
Veniți
De-mi luați din piept :
Cuțite
Ascuțite,
Undrele,
Sîmcele,
Ace-nțăpoșete,
Săbii însăbiete.
Veniți de-mi luați
Boala ce mi-ați dat,
Și mi-aduceți
Sănătatea ce mi-ați luat.
Și lăsați-mă
Curat, luminat
Ca lumina ceriului,
Ca soare
Cînd răsare,
Ca cîmpu
Cînd înfloare.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turcești, Vîlcea. Cules de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De întors cuțitul

Cine a pus cuțitu ăsta la (cutare),
Nesărat,
Nepiperat,
Neardeiat,
Neusturoiat ?
Eu îl întorc legat,
Ferecat,
La ușa cui l-a dat.
Dacă l-a dat c-o mînă,
Eu îl întorc cu două ;
Dacă l-a dat cu două,
Eu îl întorc cu trei etc.
Dacă l-a dat cu nouă,
Eu îl întorc cu zece.
Din zece
Nu mai trece.

Să-i fac brîul colac,
Vîrcolac,
Să-i trimet cuţitele în cai de olac
La casa cui le-a dat.
Häis, bolovan bălţat,
Să ducă cuţitele la care i-a dat.
Dacă o găsi-o pe drum stînd,
Sau la foc şezînd,
La masă mîncînd,
Sau la vorbă stînd,
Sau în pat,
S-o dai su' pat,
La foc,
S-o dai pe foc.
Pe ea nebunia s-o găsească,
Orbia s-o găsească,
Trupul să i-l necăjească,
Boala s-o îndestulească,
Trupul (cutăruia) să se uşurească
De boala, de cuţitele, de
junghiurile de lucru vrăjmăşesc,
Iar (cutare) să rămîie
Curat şi luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu o cruce, un cuţit şi tămîie în apă. Se bea apa şi ce rămîne se azvîrlă în foc sau în apă curgătoare şi se repetă cuvintele :

Nu mă spăl de gras, de frumos,
Şi m-am spălat de lucru
vrăjmăşesc,
După trupul meu,
Picioarele mele.

De la Tinca Bălan, din Costeşti, Vîlcea.

Tu, cuţit cumunat,
Tu, cuţit alămat,
Tu, cuţit plăsălat,
Tu, cuţit sîmcelat
Şi de dracu sîngerat.
Voi, nouăzeci şi nouă de cuţite :
De la fină,
De la vecină,
De la drac,
De la drăcoaică,
Să ieşi din trupul (cutăruia).
Ei te-a pus cu un cuţit neascuţit,
Eu te întorc cu un cuţit ascuţit,
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din ficaţi,
Din bojoci,
Din plămîni.
Ea te-a pus cu două,
Eu te-ntorc cu nouă.
Ea te-a pus cu nouă,
Eu te-ntorc cu zece.
Din zece nu mai trece.
Ea te-a trimes colac,
Eu te trimet vîrcolac,
În cai de olac,
La casa cui te-a dat !
Te trimet în cai de zmei,
În coadele mărilor,
În coarnele ciutelor,
Unde popă nu toacă,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde bivol nu răcneşte,
Unde casă nu se spoieşte,
Unde fată mare cosiţa nu
împleteşte.
Că (cutare) nu ştie a te odihni,
A te prînzi

Şi a te cina.
Şi să te duci acolo,
Că te-adastă
Şi te-aşteaptă
Cu mese-ntinse,
Cu făclii aprinse,
Cu pahare pline,
Să mîncaţi,
Să ospătaţi,
Pe (cutare) să-l iertaţi
Şi să-l lăsaţi curat, luminat,
Ca steaua din cer,
Ca poala Maicii Domnului.

Reţetă: Se descîntă cu un cuţit cununat şi se bagă în pămînt după uşă; dacă cuţitul rugineşte se zice că are leac cel bolnav. Cînd cuţitul se înfige în pămînt după uşă se zic cuvintele: „Cum se alivăneşte şi se potoleşte toţi după uşă, aşa să se potolească toate cuţitele şi junghiurile de la (cutare)".

De la vrăjitoarea Ioana Măldăianca, Roşiori-de-Vede. Culese de Chr. N. Ţapu.

Voi, cuţite puse,
Cuţite-aduse,
Cuţite drăceşti,
Cuţite dievoleşti,
Cuţite din iele,
Cuţite din miază-zi,
Cin' v-a pus
V-a pus cu unu,
Eu vă întorc cu două;
Cin' v-a pus
V-a pus cu două,
Eu vă-ntorc cu trei;
Cin' v-a pus
V-a pus cu trei,
Eu vă-ntorc cu patru;
Cin' v-a pus
V-a pus cu patru,
Eu vă-ntorc cu cinci;
Cin' v-a pus
V-a pus cu cinci,
Eu vă-ntorc cu şase;
Cin' v-a pus
V-a pus cu şase,
Eu vă-ntorc cu şapte;
Cin' v-a pus
V-a pus cu şapte,
Eu vă-ntorc cu opt;
Cin' v-a pus
V-a pus cu opt,
Eu vă-ntorc cu nouă;
Cin v-a pus
V-a pus cu nouă,
Eu vă-ntorc cu zece...
Crăpi, drace,
N-ai ce face,
Că din zece
Nu mai trece.
Eu vă scad,
Vă răscad,
Vă mut,
Vă strămut.
Ardeiate,
Piperate,
Cu vîrf
Şi-ndesate,
În soroc de foc,

Să nu stați în loc,
Că eu vă orînduiesc
Și vă sorocesc
Și-l lung
Și-n lat,
Și la mine-n sat
La a de v-o fi dat.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turcești, Vîlcea. Cules de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De luat cuțitul

Cuțit cu d-ăi răi,
Cu d-ăi din iele,
Cuțit din mîncare,
Din culcare,
Din osteneală,
Din fierbințeală,
Cuțit cu nouăzeci și nouă
de săgetături,
Cuțit cu nouăzeci și nouă
de întîmpinături,
Cuțit cu nouăzeci și nouă
de ceasuri rele,
Cuțit cu nouăzeci și nouă
de vînturi turbate,
Cuțit din boalele necuratului,
Cuțit pus, de fermecătoare
prepus,
Fermecătoarea n-a știut să te
călească,
În trupu cutăruia să te
nimerească.
Ieși, piei și răspiei,
În pămînt sai și răsai,
Cum se răspîndește răspîntiile
Așa să se răspîndească toate
bolile și cuțitu de la (cutare).

De la cocoana Leanca, soacra preotului Ioniță, Ploiești. Cules de Ion Odor.

Cuțit cununat,
În nici o slujbă nu te-am băgat,
Dar acuma te-am mînat
Să iei toate durerile,
Junghiurile și cuțitele de la
(cutare)
Din inimă, din ficați,
Din oscioare
Și mai rău de unde-l doare.
Ieși, cuțit, și să te duci
Unde popă nu toacă,
Unde topor nu taie,
Unde fete mari coada nu
împletește,
Unde casa nu se spoiește.
Acolo vă sînt întinse
Mese cu făclii aprinse,
Cu pahare pline.
Să-mi mîncați,
Să ospătați,
Pe (cutare) să-l părăsiți,
Să-l lăsați,
Să-l oropsiți.
Cu mîna dreaptă vă luai,
Cu crucea vă închinai,
Cu cuțitu vă tăiai,
Și v-am trimes de la (cutare)
În coadele mărilor,
În coarnele cerbilor.

Rețetă: Se descîntă cu o frigare: „Cu frigare îl înțepai, cu tămîia îl tămîiai, cu focul îl aprinsei și-l depărtai în coadele * mărilor". Se bagă frigarea repede după ușă și se scoate, și dacă e ruginită, se zice că a avut cuțit.

De la Leanca Gheorghe Rilea,
Făcăi-Vîlcea.

Maica Precista cu (cutare) pleca,
Cu cuțitele se întîlnea,
Pe ele îndărăt le da,
Ceasul ăl bun îl striga,
Leacurile le aducea,
Pe (cutare) le scutura.
De dureri, de junghiuri și cuțit
Pe (cutare) îl tămăduia.
Sfîntul Ion auzea,
Cuțitul de la (cutare) îl lua,
La hotarele cîmpului îl trimetea,
Pe nouă țigani, pe nouă turci și pe nouă ovrei îl punea,
Căci nu sînt în lege cu noi.
Leacurile le striga,
Pe (cutare) îl tămăduia.

Rețetă: Se descîntă cu un fir de mătură în apă adunată în oală nouă de la fîntîna de unde bea cel bolnav de cuțit. Cu această apă, adunată în trei dimineți: lunea, miercurea și vinerea, se mînjește cel bolnav peste tot corpul și se spun cuvintele:

Fugi, cuțite,
Ascuțite,
Că cu mătura te-am măturat,
De la (cutare) te-am depărtat.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia, Teleorman.

Descîntecul meu,
Leacu lui Dumenezeu.
De-o fi la (cutare) cuțit din ale sfinte,
Să-și aducă aminte
Leacul să i-l dea,
Boala să i-o ia.
De-o fi din zile greșite,
De-o fi din vînt,
De supt vînt,
De-o fi din vro întîlnitură,
De-o fi din vro făcătură,
Îi făcui brîul colac
Și-l trimesei în cai de olac,
La casa cui l-o fi dat.
De-o fi moartă în groapă,
De-o fi vie,
Pe casa ei, pe trupu ei de azi înainte să se puie.
Și pe (cutare) îl las curat, luminat,
Ca Maica Precista lăsat.
Cum întoarce plugul toate teile, toate meile,

* În ediția de bază: *coarnele*. (N. ed.)

Așa întorc lu (cutare) cuțitele
Și-l las curat, luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca aurul suflat,
Ca de Maica Precista lăsat.
Leac din mîna mea,
Leac din gura mea,
Leac din sfînta Mărie,
Leac de la Dumnezeu să-i fie !

Rețetă : Se descîntă cu cuțitul în apă neîncepută și cu busuioc.

De la Bălașa P. Săceanu, din Rovinari-Gorj.

Tu, cuțit lat,
Împlăselat
Și cununat,
Dar astă-seară îți dau o slujbă mare,
Să scoți junghiurile de la (cutare)
Din mîini,
Din plămîni,
Din picioare,
Din oscioare,
Mai vîrtos de unde-l doare,
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din zgîrciul nasului,
Cu fîrșala,
Cu amețeala,
Cu greața,
Cu neputerea,
Cu trîndăveala,
Cu moloșeala.
Plînge (cutare) și se olecăiește
Cu glas mare pînă-n cer,
Cu lacrămile pînă-n pămînt.
Maica Damnului din cer auzi
Țipături
Și văitături,
Pe scară de argint se scobori :
— Ce plîngi,
Ce te jălui, (cutare) ?
— Plîng și mă jăluiesc
Că mi-a venit junghiurile,
Cuțitele,
Săgețile,
Sfîrșeala,
Greața,
Amețeala.
— Du-te la vrăjitoarea (cutare)
Să ți le taie cu cuțitul.
Cu cuțitul le-a tăiat,
În Marea Neagră le-a aruncat,
La fîntîna lui Adam,
La fetele lui Fălcan,
Unde cocoș nu cîntă,
Unde cîinele nu latră,
Secure nu taie.
Cum se potolea vîntul
Și pămîntul,
Copiii mici în legănele,
Boieri mari în plăpămele,
Așa să se potolească junghiurile, cuțitele de la (cutare),
Iar (cutare) să rămîie curat,
Luminat.
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca fagul de miere,

Ca aluatul în căpistere,
Ca busuiocu în grădină
Şi mierea în stupină.

Leac din mîna mea,
Din limba mea,
De la Maica Precista.

Reţetă : Se descîntă cu cuţit cununat şi cu crucea în apă.

De la Maria Nicolae Şovîlgău,
din Valea cu Apă, Gorj.

De durere de măsele

A plecat (cutare)
Pe cale, pe cărare,
S-a întîlnit cu viforul cel mare
în cale.
Viforul cu viforoaica
A intrat şi s-a încuibat la (cutare)
În creierii capului,
În ronţul nasului
Şi în dinţii şi în măselele lui
A făcut moară de măcinat
Şi rîşniţă de rîşnit,
Dinţii şi măselele le-a prăfuit.
S-a cerut la el
Ţoale bune, arme bune,
Şi el nu le-a dat.
Ele rău s-a mîniat,
Toate pe furcă, pe mestecău
Şi pe cuţit a încălecat,
Toate-n mare s-a-necat ;
Furca, mestecăul şi cuţitul au
venit,
Ele-n mare s-au împărţit.

Cules de înv. I. Trandafirescu,
din com. Şişeştii-de-Jos, jud. Mehedinţi.

De vivor

Vivor învivorat,
În măsele la (cutare) băgat.
Ieşi, vivor învivorat,
Diavol împeliţat,
Nu te aciua,
Nu junghia,
Nu ţicura,
Nu turbura.
Ieşi, că rădăcinile
Ţi le-oi săca,
Cuibu ţi l-oi fărîma,
Din măsele te-oi depărta,
Pă (cutare) l-oi vindeca.

De la Maria Nicolae Dumănoiu,
din Turceşti, Vîlcea.

Fugi, vivor învivorat,
Nu umbla în măselele (cutăruia)

Ca un cîine turbat ;
Nu urla ca morile,
Nu cățăi ca coțofenile,
Nu ocăcăi ca broaștele,
Că-n măselele (cutăruia)
N-ai lăcaș să lăcuiești,
Nici hodină să hodinești.
Ieși
Și piei,
Răspiei,
Cum piere roua de soare,
Ca spuma de mare,
Ca cenușa zburătoare.

De la Stana Bob, din Stroiești, jud. Vîlcea.

A plecat (cutare)
Pă cale, pă cărare,
S-a-ntîlnit cu vivoru
'N cale ;
Vivor alb,
Vivor negru,
Vivor galbin,
Vivor cu soare săc,
Vivor de nouăzeci și nouă de
feluri de vivor.
Eu cu sare l-am sărat,
Cu cuțitu l-am tocat,
Cu mătura l-am măturat
Și-n mare l-am aruncat,
Di la (cutare) din cap,
Să aibă leac.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernișoara, Vîlcea.

Vivor cu bubă,
Vivor cu brîncă,
Vivor cu izbituri,
Vivor cu săgetături,
Vivor cu izbeală,
Vivor cu poceală,
Nu izbi,
Nu poci,
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Nu face carne ra.
Eu te mut,
Tu să te muți ;
Eu te dudui,
Tu să fugi.

Notă. De vivor (durere de măsele) se descîntă în apă cu sare (moare de sare) cu care se clătește gura. Se descîntă în sare, în praf de pușcă, în cățel de usturoi, sau în tămîie, pe care bolnavul le bagă în măseaua scorburoasă. Unele femei descîntă în sare cu fier roșu, miercurea și vinerea, fiind zile de post.

De la Ilina lui Ioneață, din Cernișoara, jud. Vîlcea. Culese de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De deochi

Amin, amin,
Descîntecul meu să fie deplin !
Deochiul să fie peste munte,
Descîntecul peste frunte.
Cine a rîmnit la (cutare)
A plesnit.
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i pice cosiţele,
Să-i plesnească ţîţele ;
De-o fi deocheat de voinic,
Să-i plesnească boaşele,
Să-i cure pişăţii ;
De-o fi deocheat de pădure,
Să se usuce ;
De-o fi deocheat de iarbă,
Iarba să se pîrlească,
De-o fi deocheat de ape,
Să-i sece vadurile,
Să-i rămîie pietrile.
De-o fi deocheat de vînt,
Să se ducă ca un sfînt.
Iar (cutare) să rămîie
Curat, luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.
Leac şi de mîna mea
Şi de la Maica Precista.

Reţetă: Se descîntă cu apă şi busuioc şi se zice la sfîrşitul descîntecului cuvintele :

Cum stă busuiocu verde în grădină
Şi fagurii plini de miere în stupină,
Aşa să fie vesel şi sănătos (cutare)
Ca un trandafir frumos !

De la Păuna Dumitraşcu, Peşteana de Sus-Gorj.

Fugi deochi
Dintre ochi,
Din frunte,
Dă-te peste munte (de la cutare).
De-o fi deocheat de voinic,
Să-i crape boaşele,
Să-i curgă pişatul.
Să-i cază chica,
Să rîză toată lumea,
Toată suflania.
De-o fi deocheat de fomeic,
Să i se umfle ţîţele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copilul de foame.
Să-i cadă cosiţele,
Să rămînă cheală,
Să rîză toată lumea,
Toată mulţimea
Şi toată suflania.
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i plesnească ochii,
Să-i curgă urdorile,
Să-i cadă cosiţele,
Să-i plesnească ţîţele,
Să rîză toată lumea de ea.
Iar (cutare) să rămîie curat
Şi luminat
Ca de Maica Precista dat.

Rețetă : Se descîntă cu ramură de salcie verde în apă, în care se sting trei cărbuni — pentru cele trei nume de deochetori ce se pomenesc în descîntec. Cu apa descîntată se stropește cel deochiat pe frunte și gustă de trei ori din ea. Restul de apă se aruncă pe parii de la gard sau pe un cîine.

De la Dumitra Nicolae Văduva, Mînăstireni-Vîlcea. Culese de Chr. N. Țapu.

Picătura pică,
Piatra se despică,
Să plesnească ochii cui a deocheat pe (cutare).
De-o fi deocheat de bărbat, să-i plesnească boașele,
Să-i curgă mațele.
De-o fi deocheat de femeie, să-i plesnească țîțele,
Să-i curgă laptele, să-i moară copilul de foame.
De-o fi deocheat de fată mare, să-i cadă cosițele,
Să-i rămîie hîrcele.
De-o fi deocheat de soare,
Să-i piară razele ;
De-o fi deocheat de vînt,
Să-i plesnească calul ;
De-o fi deocheat de apă,
Să-i sece vinele.
De la mine descîntecul,
De la Dumnezeu leacul.

Rețetă : Se suflă de trei ori în fața obrazului și se repetă vorbele de mai sus.

Cules de Ion Ionescu de la o babă din Cucuteni-Dîmbovița.

Cu sufletul am suflat,
De deochete pe (cutare) l-am scăpat,
Cu limba am descîntat,
De deochete l-am curățat.
De-o fi deocheat (cutare) de strigoi,
Ochii să-i plesnească,
Deochetele de la (cutare) să se răspîndească.
De-o fi deocheat de soare,
Să-i pieie razele,
Să se mire mic și mare
Cum s-a mirat de (cutare).
De-o fi deocheat de vînt
Să stea în loc.
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare) ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cază cosița,
Să-i crape pelița,
Să-i cadă genele și sprîncenele,
Să-i plesnească ochii,
Să rămîie oarbă,

Să se mire toată lumea,
Cum s-a mirat de (cutare) ;
De-o fi deocheat de femeie,
Să-i plesnească țîțele,
Să-i cure laptele,
Să-i moară copilul de foame.
Păsărică albă în coadă,
Sări ici, sări colea,
De colea-n clinci.
Clinciul a plesnit,
Deocheatul a fugit
Și (cutare) a rămas curat,
luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca poala Maicii Precistii.
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista.

Rețetă : Se descîntă cu fir de busuioc sau cu cracă de salcie în apă neîncepută. Apa descîntată se bea și se stropește pe frunte cel deocheat și se zic cuvintele :

Stropii au sărit,
Deocheatul de la (cutare) a fugit.

Restul din apa descîntată se aruncă pe un cîine sau pe par de gard.

De la Tudora Nae Dobrică, Roșiori de Vede.

Fugi deochetură,
Fugi plesnitură,
Fugi izbitură
Din creierii capului,
Din gogoașele ochilor,
Din zgîrciul nasului,
Din fața obrazului.
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i coacă țîțele,
Să-i pice coadele,
Să rîdă lumea de ea ;
De-o fi deocheat de voinic,
Să-i coacă boașele,
Să-i cure pișatul ;
De-o fi deocheat de femeie,
Să-i plesnească țîțele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copilul de foame.
Cine a rîmnit
A plesnit,
În munte s-a suit.
Cînd s-o deochea muntele de
înalt
Și drumul de lat,
Atunci să se mai deoache (cutare),
Atunci, nici atunci.
Și să rămîie (cutare) curat,
luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Rețetă : Se descîntă în apă cu un fir de busuioc.

De la Catrina Ioana Scurtu, Urdarii-de-Sus, Gorj.

Se ia un fus de tors şi se spune :

Fugi dăochi
Dintre ochi.
Dă-i fi dăocheat dă voinic,
Crape pişăţii ;
Dă-i fi dă femeie,
Să-i crepe ţîţili,
Să-i plîngă pruncu de foame !
Fugi dăochi
Dintre ochi.
Dă unde ai venit,
D-acolo să te duci,
Cu mîncături,
Cu apucături de inimă,
Cu ceas rău.
Fugi, fugi,
Să te duci.
Doamne, dă-le leacu
Şi eu desoîntecu !

Cules de Ion Odor de la Sandu Potcovaru, din Văleni-Prahova. Să se compare acest descîntec cu cel din colecţia d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 369 jos, coloanele I şi II.

Cum s-a potolit vîntu
Şi pămîntu
Şi ploaia din cer,
Focu din cuptor,
Potolească dăochiu săgetat,
Tîmpinat,
Din creierii capului,
Din faţa obrazului lu (cutare),
Din zîrciu nasului,
Dintr-o sută două de oase,
Să se topească toată dăochetura !

Reţetă : Se iau trei cărbuni şi să pun în apă neîncepută.

Dacă se întîmplă ca atunci cărbunii să se lase la fund, atunci omul e dăocheat. După ce bolnavul bea de trei ori din apa descîntată, se mai spală la cap, pe ochi, inimă, etc., şi apoi după ce scoate cărbunii aruncă apa pe un cîine, şi acesta dacă se scutură, atunci e semn că bolnavului îi trece ; dacă nu, nu-i trece. Cărbunii apoi se aruncă în răspîntii, semn ca şi deochiul să fugă şi să se împrăştie, cum se împrăştie cărbunii.

Cules de Chr. N. Ţapu de la I. Oprişan din Văleni-Prahova.

Păsărică albă,
Codalbă,
În sus zburaşi,
În nori intraşi,
Norii pe piatră pică
Şi piatra crăpă.
Crăpa-i-ar ochii în cap cui a dăocheat pe (cutare).
Avusei o găinuşe ciuşe,
O smulsei,
O scursei,
Nouă găletuşi de lapte umplusei.

Mă dusei în tîrg și strigai,
Cine auzi
Și surzi,
Cine bău
Crăpă.
Crăpa-i-ar ochii-n patru
Cui a deocheat pe (cutare) !
De-o fi deocheat de om, să-i
crape boașele ;
De-o fi deocheat de fomeie, să-i
crape țîțele,
Să-i cure laptele,
Să-i moară copilu de foame.
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cadă păru,
Să fie de rîsu fetilor ;
De-o fi deocheat de flăcău,
Să-i cadă dinții,
Să-i cure balele,
Să fie de rîsu băieților ;
De-o fi deocheat de codru,
Să-i cadă frunza ;
Dacă-o fi deocheat de pămînt,
Să-i arză iarba ;
Dacă-o fi deocheat de vînt,
Să-i cadă aripile.
Să rămîie (cutare) curat, luminat,
Ca argintu stricurat,
Cum Maica Precista l-a lăsat
Și nași-său l-a botezat !

Cules de I. Ionescu de la Cătăluța N. Popescu din com. Bogați-Dîmbovița.

Păsărică albișoară,
Sus zburași,
Cu norii te-amestecași,
Jos piatră picași.
Piatra se făcu în două,
Deocheturile se făcură în nouă,
De la (cutare) din creierii capului,
Din băierile inimii.
Fugi deochi
Din patru ochi,
Că eu te-oi sufla
Și te-oi depărta de la (cutare).
De-o fi deocheat (cutare) de soare,
Să-i pieie razele,
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare),
Dacă-o fi deocheat de vînt,
Să pieie după pămînt,
Să-i cază calul și să moară,
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare) ;
Dacă-o fi deocheat de voinic,
Să rămîie de nimic,
Să-i plesnească boașele,
Să-i cure pișatul,
Să se mire tot satul,
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare) ;
De-o fi deocheat de flăcău,
Să-i cază chica,
Să rămîie de nimica,
Să rămîie chel,
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare).
Dacă-o fi deocheat de fomeie,
Să-i crape țîțele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copilul de foame,
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare) ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cază cosița,
Să-i pieie pielița,
Să se mire și mic și mare,
Cum s-a mirat de (cutare).
De-o fi deocheat de păsărele,

Să-i cază penele,
Să-i rămîie tuleiele,
Să se mire şi mic şi mare,
Cum s-a mirat de (cutare) ;
De-o fi deocheat de gard,
Să-i cadă proptelele,
Să-i cure nuielele,
Să se mire şi mic şi mare,
Cum s-a mirat de (cutare).
Fugi deochi cu patru ochi,
Doi
Ca şi noi.
Să treci ca vîntul,
Că eşti greu ca pămîntul.
Mic să stai,
Îndărăt să dai.
Să te duci
Unde cocoş nu cîntă,
Unde popă nu toacă,
Unde fete mari coada nu împleteşte,
Unde casa nu se spoieşte,
Şi pe (cutare) să-l părăseşti
Şi să-l laşi curat
Şi luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca din cer Maica Precista ce l-a lăsat !

De la Oprica G. Diaconu şi Ioana Gheorghe Nicolae din Bărbăteşti-Vîlcea. Să se compare acest descîntec cu cel din colecţia d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 370—371.

Păsărică gălbenuşă,
În nori crescuşi şi jos căzuşi.
Piatra plesnea
Şi strigoaiele de la (cutare) ieşea.
D-o fi deocheat de vînt,
Să-i piaie răcelile,
Să i se astupe găurele ;
D-o fi din soare, să-i cază razele ;
D-o fi din garduri, să-i cază proptelile ;
D-o fi din bărbat, să-i crape boaşele,
Să-i curgă pişatu, să rămîie de rîsul lumii,
Cum a rămas (cutare) ;
D-o fi deocheat de muiere,
Să-i crape ţîţele,
Să-i curgă laptele, să-i moară fiul,
Să rămîie de rîsul lumii,
Cum a rămas (cutare) ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cază cosiţele,
Să-i crape călcîiele,
Să rămîie de rîs ca (cutare).
Eu de deochi am descîntat,
De deochi te-am curăţat.
Seminţele au încolţit,
La rădăcina merilor le-am îngropat.
Iar strigoaica cu strigoiul îi sorocesc
La cei doi copaci minunaţi.
Acolo se-ntîlnea strigoaica cu strigoiu,
Muma-Pădurii cu păduroiu,
Mamorniţa cu mamorniţoiu.
Muma-Pădurii o descîntam,
În coarnele vacilor o trimeteam,
Pe (cutare) îl tămăduiam,
Mamorniţa în cocinele porcilor o băgam,
Strigoaica în lemne şi pietre o soroceam.

Şi pe (cutare) îl lăsam curat,
luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul strecurat,
Ca de Maica Precista curat şi
luminat !

Reţetă : La copiii mici se descîntă cu căiţă, în vin, în care se pune seminţe de măr, de păr, etc. La vite se descîntă în apă şi tărîţe, pe care le dă spre mîncare.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia-Telorman. Culese de Chr. N. Ţapu.

Păsărică albă,
Codalbă,
Calcă-n cer,
Calcă-n pămînt,
Calcă-n piatră
Nestemată.
De-i fi deocheat de fată,
Să-i crape ţîţele,
Să-i cure laptele ;
De-i fi de băiat,
Să-i crape boaşele,
Să-i cure pişatul,
Să se mire satul,
Cum s-a mirat el de (cutare),
De l-a deocheat.

Din Dioşti-Romanaţi.

Păsărică albă,
Codalbă,
Pică din ochii deochetorilor,
Moroilor,
Strigoilor,
Pică-n piatră,
Piatra crăpa-n douăsprezece.
Şi se tămăduia
Şi rămîne curat,
Luminat,
Ca aurul strecurat,
Ca maica ce l-a lăsat.
Maică sfîntă, ne rugăm
Şi ne-nchinăm
Să ne dai sănătate bună
Şi inimă bună,
Să păzeşti leacul de la tine
Şi descîntecul de la mine.
Maica sfînta Marie
Se dete jos din cer
Pe scară
De ceară
Şi luă pe (cutare)
Şi-l spălă
Şi-l duse la rîul lui Iordan
Şi-l spălă
Şi-l curăţă
De deochetoroaica,
De moroaica,
De Muma-Pădurii,
De groaznica lumii.
— Tu, strigoaico,
Tu, moroaico,
Tu, Muma-Pădurii,
Fugi de la (cutare),
Fugi, depărtează-te,
Că Maica sfîntă ne auzi ţipînd

Şi ne luară
Şi ne duseră
La rîul lui Iordan
Şi ne curăţi
Şi ne dărui
Cu sănătate bună
Şi cu inimă bună.
Cum e busuiocul în grădină,
Aşa (cutare) să fie
Cît o fi,
Cît o trăi.
Dacă-o fi deocheat de femeie
Să-i crape ţîţele,
Să-i cure laptele,
Să-i cadă cosiţele,
Să-i crape pielea,
Să-i plesnească fierea.

Din Dozeşti-Vîlcea.

Mă dusei pe-o cale,
Pe-o cărare,
Mă-ntîlnii că ăl soc mare :
— Bună ziua, soc mare !
— Mulţumescu-ţi dumitale !
— N-ai văzut
De cînd ai şezut
Pe deochetoare cu deochetoroiul,
Pe frigura cu friguroiul,
Muma-Pădurii cu păduroiul,
Striga cu strigoiul,
Bîntuiala cu bîntuitoroiul
Şi metricia cu metricioiul ?
— N-am văzut, n-am auzit.
Iar plecai pe-o cale,
Pe-o cărare,
Mă dusei pînă la ăl păr mare.
— Bună ziua, păr mare !
— Mulţumescu-ţi dumitale !
— N-ai văzut
De cînd ai şezut,
Pe deochetoarea cu deochetoroiul,
Frigura cu friguroiul,
Muma-Pădurii cu păduroiul,
Striga cu strigoiul,
Bîntuiala cu bîntuitoroiul
Şi metricia cu metricioiul ?
— N-am văzut,
N-am auzit.
Iar plecai pe-o cale,
Pe-o cărare,
Mă dusei pînă la ăl măr mare.
— Bună ziua, măr mare !
— Mulţumescu-ţi dumitale !
— N-ai văzut,
De cînd ai şezut,
Pe deochetoarea cu deochetoroiul,
Frigura cu friguroiul,
Muma-Pădurii cu păduroiul,
Striga cu strigoiul,
Bîntuiala cu bîntuitoroiul
Şi metricia cu metricioiul ?
— Le-am văzut
Şi le-am auzit,
Uite-le colo la ăl păr mare
Au tăiat un stînjen de lemne
Şi au făcut un foc mare,
Şi au luat inima lui (cutare),
Şi au pus-o în frigare,
Şi frig
Şi mănîncă.
Aleargă, maică sfîntă Marie,
De ia inima lui (cutare)
Din mîinile lor,
Şi ia-o din frigare
Şi plămădeşte-o
Cum se plămăde trei ciupituri *
de vîrfuri de varză,

* In original : *ciuituri*. (N. ed)

Cum se plămăde trei ciupituri
din vîrfurile mugurilor,
Ca mierea în stupină,
Şi cum se plămădeşte aluatul de
pîine,
Aşa să se plămăde inima lui
(cutare).
De cum se potole
Oile în staul,
Caprele-n staul,
Porcii-n cocină,
Găinile în culcuş,
Caii-n grajd,
Boii şi bivolii în bordeie,
Omul acasă,
Pasările pe cuib,
Aşa să se potole după inima lui
(cutare)
Striga cu strigoiul,
Moroaica cu moroiul,
Deochetoarea cu deochetoroiul,
Metricia cu metricioiul,
Muma-Pădurii cu păduroiul,
Frigura cu friguroiul.
Aşa să se potole după inima lui
(cutare).
Amin,
Amin !
Descîntec de la mine,
Leacul de la Maica Domnului.

Reţetă : Se repetă acest descîntec de trei ori ; cel bolnav pune lingura la brîu. Se face un amestec de trei ciupituri de vîrfuri de varză, trei ciupituri de vîrfuri de muguri de salcie, miere şi aluat. Se amestecă acestea cînd se zice descîntecul. Din acest amestec se ia de trei ori dimineaţa, de trei ori la amiazi şi de trei ori seara cu un surcel, aşa ca din aceste luături să se isprăvească amestecul.

Din Vladimir-Gorj. Culese de Ilie Constantinescu.

Apucă (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Se întîlni cu Maica Precista în
cale.
(Cutare) se olecăia,
Se văita şi plîngea.
Maica Precista îl auzi,
Pe scară de aur scoborî,
La (cutare) că veni,
De mîna dreaptă-l luă,
În apă mare îl aruncă
Şi-l scutură de toate boalele lui
De nouăzeci şi nouă de neamuri
de deochi,
De nouăzeci şi nouă de moroaice,
De nouăzeci şi nouă de strigoaice,
De nouăzeci şi nouă oameni cu
patru ochi.
Cum piere spuma de mare
Şi roua de soare,
Aşa să periţi voi, deocheturilor,
după (cutare)
Şi să vă duceţi în lunci lungi
Şi în văi adînci,
De lume necălcate,
De rouă nescuturate.
Piei, deochi, mai tare
Ca spuma de mare,
După trupu lu (cutare),
Iar pe (cutare) să-l lăsaţi

Curat, luminat,
Ca Maica Sfînta Maria din cer ce
l-a dat
Curat,
Mai curat
Şi luminat,
Ca argintul stricurat,
Leac să aibă şi de ziua de azi.

Reţetă : Se descîntă în apă cu salcie verde. Se stinge trei cărbuni în apă descîntată şi se dă bolnavului de o bea şi se udă cu ea pe obraz.

De la baba Ioana Ion Firotin,
din Bărbăteşti-Vîlcea.

Plecă (cutare) pe cale,
Pe drumul ăl mare,
Se întîlni cu deochetoarea în cale
Şi cu deochetorul.
Îl zobiră,
Îl trîntiră,
De spate îl luară,
Inima i-o mîncară.
El se olecăi,
Se văită,
Maica Precista îl auzi,
Pe scară de argint din cer se
coborî.
— Ce te olecăi ? Ce te vaieţi ?
— Plecai pe cale,
Pe cărare,
Mă întîlnii cu deochetoarele,
Mă trîntiră,
Mă zobiră,
De spate mă luară,
Inima mi-o mîncară.
— Nu te văita,
Nu te olecăi.
Du-te la (cutare) descîntătoare,
Că e uşoară de mînă
Şi cu leac din gură.
Ea va descînta
Cu mîna dreaptă,
Cu limba curată.
De-o fi deocheat din soare,
Să-i sece razele,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat din lună,
Să-i piară lumina,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat din apă,
Să-i sece vinele,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat din codru,
Să i se pălească frunza,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat din cîmp,
Să-i pălească florile,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cadă cosiţele,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat din femeie,
Să-i crape ţîţele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copilul,
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat de voinic,
Să-i crape boaşele,
Să-i curgă pişatul la vale,
Leacul să i-l dea.
Deochetoarea de necaz ce-i fu
Se sui în comarnic (la stînă)
Şi strigă la brînză roşie,
Şi-i plesniră ochii în patru

Şi rămase (cutare) curat,
Ca argintul strecurat,
De Maica Precista lăsat.
Cum a pierit spuma din mare,
Roua de soare,
Aşa să piară deocheturile
Şi izbiturile de la (cutare).

Cum se plămădeşte mierea în
fagure,
Pîinea în căpistere,
Salcia în baltă,
Aşa să se plămădească
Carnea lui,
Puterea lui (cutare) !

Reţetă : Descîntecul se face în apă neîncepută cu busuioc verde sau în ou de găină neagră ouat sîmbăta.

Oul, astfel descîntat, se sparge şi cu albuşul se mînjeşte cel deocheat pe frunte, sau îl bea.

De la Stana Lungoci, Oprişoru-Mehedinţi. Să se compare acest descîntec cu cel de deochi din colecţia d-lui S. Fl. Marian, p. 111 sq.

De o fi (cutare) deocheat de
strigoi,
De strigoi cu moroi,
De moroi cu moroaică,
De strigoi cu strigoaică,
De leoi cu leoaică,
De ţăpoi cu ţăpoaică,
Să le plesnească ochii-n patru
Şi să se plămădească inima
(cutăruia).
Cum se plămădeşte mînzu în iapă,
Viţelul în vacă,
Puiul în ou,
Pruna-n prun,
Para-n păr,

Mărul în măr,
Zarzăra-n zarzăr,
Mierea-n stupină,
Varza-n grădină,
Aşa să se plămădească inima
(cutăruia)
Şi (cutare) să rămîie
Curat, luminat,
Ca aurul suflat,
Ca firul de grîu semănat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista să
fie !

Reţetă : Se descîntă cu cracă verde de salcie în apă sau în agheasmă. Apa descîntată se bea de cel bolnav ; restul se aruncă într-un par de gard sau pe un cîine, şi se zice cuvintele :

Cum spală ploaia şi ninsoarea
parul,
Aşa să se spele deochiul de la
(cutare).

Cînd s-o mai deochea ăst par de
gard,
Atunci să se mai deoache
(cutare).

Dacă apa descîntată se aruncă pe un cîine sau pe mîță, cuvintele se rostesc astfel : ʹ

Cînd s-o mai deochea mîța și
cîinele,
Atunci să se mai deoache (cutare),
Atunci, nici atunci !

De la baba Manea Mathei, din Roșiori-de-Vede, Teleorman.

Cine l-a deocheat
A crăpat,
Cine a rîmnit
A plesnit !
Să i se descheie
Deochetura,
Strigoaica,
Moroaica,
Anglezoaica.
— Nu-l fărîmați,
Nu-l dătunați,
Nu-i dați cu spărieturi,
Cu măsele de oțel.
Dar să vă duceți
În dutini,
În văi,
În colo-văi,
În vîrful munților,
În umbra brajilor,
În copitele cailor,
În coarnele ciutelor.
Trage-i deochetura,
Tu, moroaica,
Strigoaica,
Anglezoaica,
Și tu Muma-Pădurei,
Nu-l spărieți,
Nu-l fîrșiți, nu-l prăpădiți,
Ci să rămîie (cutare) curat,
Luminat,
Ca Maica Domnului ce l-a lăsat !

De la Tinca Bălan, din Costești-Vîlcea.

Descîntecul meu,
Leacul de la Dumnezeu !
De-o fi (cutare) deocheat de
voinic,
Să-i pice părul, să rămîie chel,
Să se mire lumea de el ;
De-o fi deocheat de muiere,
Să-i crape țîțele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copilul de foame.
A plecat un om roșu
De la streje roșii,
Cu secure roșie,
Cu cămașa roșie,
Cu brîul roșu,
Cu opincele roșii,
În pădure roșie,
Și a tăiat copaciul roșu
Și a făcut strungă roșie,
Și a făcut o găleată roșie,
Și a muls în ea lapte roșu
De la o capră roșie,
Și a închegat laptele roșu

De la o capră roşie,
Şi a plecat cu caşul roşu
Pe drumu roşu
La bîlciu roşu,
Şi a început a striga :
— Ai, moroi cu moroaicele,
Şi leii cu leoaicele,
Strigoii cu strigoaicele,
Păduroiu cu păduroaicele,
Să mîncaţi lapte roşu
Şi caş roşu
De la capră roşie.
Cum se potoleşte vîntu
Şi pămîntu,
Fete mari de joc,
Şi voinicii de la petrec,
Copii mici în leagănele
Şi boierii în plăpumele,
Aşa să se potolească rîmna de la
(cutare)
Şi (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca lacrăma din ochi,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul stricorat,
Ca aurul suflat,
De Dumnezeu lăsat !

De la Rada Nicolae Şovîlgău,
din Valea cu Apă-Gorj.

Deocheturi cu întîlnituri,
Fugi de la cutare,
Din creierii capului,
Din faţa obrazului.
De-o fi deocheat de cîmp,
Să-i pieie rodul,
Să-i cadă frunza ;
De-o fi deocheat de gard,
Să-i cadă nuielile,
Să-i curgă proptelile ;
De o fi deocheat de muiere,
Să-i crape ţîţele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copilul de foame ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cadă cosiţele,
Să-i crape ţîţele.
Iar inima (cutăruia) să se
plămădească
Cum se plămădeşte
Viţelul în vacă,
Mînzul în iapă,
Oul în găină,
Varza în grădină,
Fagura în stupină,
Şi cum se plămădeşte
Steaua-n cer
Şi roua în cîmp,
Iar (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu busuioc şi cracă de salcie, în apă de izvor şi se sting în acea apă trei tăciuni de lemn de alun.

De la baba Dina Radu Preda
Marcu, din Buzeşti-Vîlcea.

Cum se potoleşte vîntu,
Pămîntu,
Potolii patruzeci şi patru
deocheturi,

Patruzeci şi patru mîncături de la
(cutare),
Din faţa obrazului,
Din zgîrciul nasului,
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca maica ce a fapt.
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cadă pletele,
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca maica ce a fapt ;
De-o fi deocheat de muiere,
Să-i crape ţîţele,
Să-i curgă laptele,
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca maica ce a fapt ;
De-o fi deocheat de bărbat,
Să-i crape boaşele,
Să-i cure pişatul,
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca maica ce a fapt.
Să vă duceţi, voi deochetelor, la
împăratu,
Că şade cu masa întinsă,
Cu făclii aprinse,
Cu pahare pline,
Că acolo vă este cina,
Că acolo vă este odina.

Reţetă : Se ia un pahar cu apă neîncepută şi se pune în el trei cărbuni aprinşi şi se amestecă cu un pai de mătură, repetîndu-se cuvintele descîntecului.

Cu apa astfel descîntată se unge tîmplele bolnavului deocheat. Restul din apă se aruncă pe un cîine.

De la Vasile Alexandrescu, şef de atelier tipografic. Auzit de domnia-sa cînd era copilandru — acum 35 ani — de la o babă în etate de 70 ani, numită Zinca, de loc din Bucureşti. Culese de Chr. N. Ţapu.

De-i fi deocheat de om,
Să-i crape boaşele, să-i curgă
pişatul,
Să rămînă de obida oamenilor ;
De-i fi deocheat de muiere,
Să-i crepe ţîţele, să rămînă de
obida muierilor ;
De-i fi deocheat de fată mare,
Să-i cadă coadele, să-i rămîie
hîrca goală ;
Să rămînă (cutare) curat,
luminat,
Ca Maica Precista, că l-a lăsat.
De-i fi deocheat de vînt,
Să-i crepe bucile,
Să rămînă de obida vînturilor ;

De-i fi deocheat de codru,
Să-i cadă frunzele ;
De-i fi deocheat de cîmp,
Să i se pîrlească iarba.

Cules de înv. I. Rădulescu, din Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Plecat-a cutare
Pe cale, pe cărare,
S-a întîlnit cu dedeochiu în cale.
De-o fi deocheat de om,
Crepe-i boşele,
Curgă-i pişiţii ;
De-o fi de muiere,
Pice-i sfîrcurile,
Curgă-i laptele ;
De-o fi de fată mare,
Pice-i cosiţa, să-i rămînă troaca goală.
Nu vă miraţi, oameni, muieri, copii, fete,
Nu de (cutare) că-i gras,
Nici că nu-i gras,
Că-i slab,
Că nu-i slab,
Că-i urît,
Că nu-i urît.
Miraţi-vă de nouă năpîrci
Cu cozile înnodate,
Cu gurile încleştate.
Dedeochiu din cer,
Dedeochiu din nouri,
Dedeochiu din vînt,
Dedeochiu din gard,
Dedeochiu din proptele gardului,
Dedeochiu din drum,
Dedeochiu din călătorie,
Dedeochiu din apă,
Dedeochiu din petri.
Voi, deochetori,
Rîmnitori,
Moroiu, moroaicele,
Strigoii, strigoaicele,
Strigoi de Muma-Pădurii,
Să ieşiţi de la (cutare)
Din zgîrciul nasului,
Din cap, din grumaz,
Din toate mădulările oaselor.
Duceţi-vă în vînturi,
La cutare să nu mai veniţi,
Şi de el să rămînă curat şi luminat,
Cum Maica Domnului l-o lăsat.

Cules de înv. I. Mateescu, din com. Stroeşti, Gorj.

Zburat-o paserea albă, dalbă,
În ceri c-a zburat,
Peatra în patru a crăpat.
De-o fi deocheat bărbat,
Moroiu, strigoiu,
Crăpi-i costile,
Curgă-i sîngele,
Să se mire lumea
Cum s-a mirat de (cutare).
De-o fi deocheat femeie,
Moroaică, strigoaică,
Crăpi-i ţîţile,
Pici-i cosiţile,
Să se mire lumea
Cum s-a mirat de (cutare).
De-o fi deocheat vîntul,
Moară-i calul ;
De-o fi deocheat văile,
Săci-i pîrăile ;
De-o fi deocheat pădurea,
Pici-i frunza ;
De-o fi deocheat Dumnezeu,

Dumnezeu a lecui.
Descîntecul de la mine
Şi leacul de la Dumnezeul sfînt.

Cules de înv. G. Popescu, din com. Bogeşti, Tutova.

Cum se stîng cărbunii iştei,
Aşa să se stîngă potca şi diochitura
Din inimă,
De sub inimă,
Din rărunchi,
De sub rărunchi,
Din umerile obrazului,
Din sfîrcu nasului,
Şi (cutare) să rămîie
Curat şi luminat,
Ca aurul cel curat,
Ca argintul strecurat,
Ca Dumnezeu cum l-o făcut,
Ca maică-sa cînd l-o născut.

Cules de înv. Gh. Dobrea, com. Uscaţi, jud. Neamţ.

Păsărica albă, codalbă,
Mese ridicase,
Piatra în patru crăpase.
Crăpar-ar ochii strigoilor,
Micilor voinicilor,
Marilor călătorilor,
Care a deocheat pe (cutare).
De-o fi deocheat de om,
Să-i crepe boaşele,
Să-i curgă pişatu ;
De-o fi deocheat de femei,
Să-i coacă ţîţele,
Să-i moară feţii de foame ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cază cosîţele,
Să-i rămîie hîrca goală,
Să rîdă lumea de ea ;
De-o fi deocheat de copii,
Să-i crepe călcîiele,
Să cure sîngele,
Să umple potecile ;
D-o fi de apă,
Să-i sece izvoarele,
Să rămîie pietrile,
Să le arză soarele ;
D-o fi de cîmp,
Să pîrlească ;
D-o fi de codru,
Să cază codru,
Să se mire lumea şi norodu ;
D-o fi de vînt,
Să se aşeze la pămînt.
Leac să fie.

De-i fi deocheat de om,
Să-i crepe boaşele, să-i curgă pişatul,
Să rămînă de obida oamenilor ;
De-i fi deocheat de muiere,
Să-i crepe ţîţele, să rămînă de obida muierilor ;
De-i fi deocheat de fată mare,
Să-i cadă coadele, să-i rămîie hîrca goală,
Să rămînă (cutare) curat, luminat,
Ca Maica Precista că l-a lăsat.
De-i fi deocheat de vînt,
Să-i crepe bucile,
Să rămînă de obida vînturilor ;
De-i fi deocheat de codru,
Să-i cadă frunzele ;

De-i fi deocheat de cîmp,
Să i se pîrlească iarba.

Culese de înv. I. Rădulescu, din Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Sub o răchită răsădită
Şade o fată despletită,
C-on ochi de apă,
Cu unul de foc.
Cel de apă stinge
Pe cel de foc.
Aşa să se stîngă diochiul
Din vederea ochilor,
Din creierii capului,
Din rănunchi
Şi din inimă,
Din unghii,
De sub unghii
Şi din toate mădulările.
Şi să rămînă
Cum l-a lăsat Maica Domnului,
Gras, frumos
Şi sănătos.

Cules de înv. I. Mironescu, din Tazlău, Neamţ.

Fugi deochi dintre ochi,
Din creierii capului,
Din vîrful nasului,
Din rinichi,
Din bojoci,
Din toate măruntaiele,
Să rămînă (cutare)
Curat, luminat,
Ca argintul strecurat.
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i crape ţîţele,
Să-i curgă laptele,
Să rămîie grea,
Să rîză toată lumea de ea.
De-o fi deocheat de bărbat,
Să-i crape boaşele,
Să-i curgă seminţele.
Fugi deochi de la (cutare),
Peste nouă mări
Şi peste nouă ţări,
Unde cîinii nu latră,
Unde popa nu toacă,
Unde cocoşii nu cîntă.

Fugi deochi
Din faţa obrazului,
Din zgîrciul nasului,
Să rămînă (cutare) strecurat,
Ca făina din căpistere,
Ca fagurele de miere.
De-oi fi deocheat de om,
Să-i crape boaşele ;
De-oi fi deocheat de fată,
Să-i cază coadele ;
De-oi fi deocheat de femeie,
Să-i crape ţîţele,
Să-i moară copilul de foame.
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista.

Fugea (cutare) pe drum,
pe cărare,
Maica Precista îl întreba :
— Ce fugi aşa ?
— Fug, Maică Precistă,
Că m-a deocheat,
Capul mi l-a despicat,
La inimă m-a secat.
De-o fi deocheat de om,
Să-i crape bojocii ;
De-o fi deocheat de femeie,
Să-i crape ţîţele,
Să-i curgă laptele ;

De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i cază cosiţele,
Să-i crape călcîiele,
Să-i miere norodu.
Fugi deochi dintre ochi,
Cum fuge Rocea de soare
Şi spuma de mare.
Ieşi deochi
Din zgîrciul nasului,
Din oase,
Din bojoci,
Din ficaţi,
Şi te du
Unde popă nu toacă,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde fată mare nu joacă.
Să rămîie (cutare) curat,
Ca Maica Precista cînd l-a lăsat,
Ca aurul de curat,
Ca argintul strecurat.

Culese de înv. Z. Pavelescu, din Raşi, Ialomiţa.

Pici, pici, inima să-i pice,
A strigoiului ş-a moroiului,
A deochitorilor ş-a rîvnitorilor.
Cine a deocheat a crăpat
Şi cine a rîvnit a plesnit.
D-o fi deocheat de femeie,
Să-i crape ţîţele, să cure laptele ;
D-o fi deocheat de pădure,
Frunza să-i pice şi ea să se usuce ;
D-o fi deocheat de cîmp,
Vîntul să bată, cîmpul să se usuce,
Iarba să se mişte.

Cules de înv. I. Trandafirescu din Şişeştii-de-Jos, Mehedinţi.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Pînă la „Az de mare".
Să-ntîlni cu nouăzeci şi nouă de strigoi,
De strigoaice,
De moroi,
De moroaice,
De bîntuitori,
De bîntuitoare,
Cum îl văzură,
Inima i-o mîncară,
Puterea i-o luară,
Iar (cutare) ţipă şi să văită.
Maica Precista l-auzî
Şi-i zisă :
— Nu ti teme, (cutare),
Că Maica Precista
Şapte fete mari are ;
După ele s-o lua,
Ţîţăle le-o tăia,
Cu sare le-o săra
Şi pe foc le-o usca,
Şi ţi-o aduce, (cutare),
Inimă la inimă,
Ficaţi la ficaţi,
Putere la putere,
Sînge la sînge,
Oase la oase,
Vine la vine.
Inima (cutăruia)
Să crească,
Să i se vălească,
Ca codru,
Ca modru,
Ca varza-n grădină,
Ca mierea-n stupină.

Fugi dedeochi cu vîntu,
De ocole pămîntu,
De la (cutare) dintre ochi.

Că de-o fi deocheat de vînt,
Să nu mai dea pă pămînt ;
De-o fi deocheat de sfîntu Soare,
Sfîntu Soare să-i dea leac
și sănătate ;
De-o fi deocheat de oameni,
Crepe-le boașele,
Cure-le pișatu,
Rămîie de rîs oamenilor ;
De-o fi deocheat de muieri,
Crepe-le țîțăle,
Cure-le laptele,
Moară-le pruncii,
Rămîie de rîsu muierilor ;
De-o fi deocheat de fete,
Cază-le moațăle,
Pice-le coadele,
Rămîie de rîsu fetelor.
Și (cutare) să rămîie
Curat, luminat,
Ca auru curat,
Ca argintu stricurat,
Ca Maica Precista din cer
Ce l-a lăsat.
Și inima lui (cutare)
Să crească,
Să i se înv.ălească,
Ca codru,
Ca modru,
Ca varza-n grădină,
Ca mierea-n stupină,
Descîntecu mieu,
Leacu di la Dumnezeu
Și di la Maica Precesta,
Și de la toți sfinții,
Sfinții, doftorii
Fără de arginți :
Chir și Ion.

De la Stana Bob, Stroiești, Vîlcea.

De-o fi (cutare) deocheat
De om,
Crepe-i boașele,
Cure-i pișatu ;
De muiere,
Să-i crepe țîțele,
Să-i cure laptele ;
De-o fi deocheat de fată,
Să-i pice cosîțăle ;
De soare,
Să i să potole dogoarea ;
De vînt,
Să-și potole bătaia.
— De ce te vaiți
Și te olicăiești ?
De vaietile tele
Nu mă poci hodini
În jețurile mele.
Taci, nu te văita,
Nu te olicăi,
Nu plînge.
Să dusă Maica Precesta,
Tare,-n fuga mare,
Pînă la o salcie.
— Bună zîua, salcie !
— Măi șezi, Maica Domnului,
jos !
— N-am venit să șez,
Și-am venit să te întreb
De deochitori,
De deochitoare,
De mirători,
De mirătoare,
De rîmnitori,
De rîmnitoare,
De zmei,
De zmeoaice,
De lei,
De leoaice,
De diavoli,
De dievoloaice,

De mamulani
Şi de mamuloaice.
— N-am văzut,
N-am auzît !
— Dar-ar Dumnezeu, salcie,
Să-nfrunzeşti,
Să nu rodeşti,
Poame din tine
Nimini să nu mănînce.
Să dusă Maica Domnului
Tare,-n fuga mare,
Pănă la un pom dulce.
— Bună zîua, pom dulce !
— Măi şezi, Maica Domnului, jos !
— N-am venit să şez,
Şi-am venit să te-ntreb
De deochitori,
De deochitoare,
De mirători,
De mirătoare,
De rîmnitori,
De rîmnitoare,
De zmei,
De zmeoaice,
De lei,
De leoaice,
De diavoli,
De dievoloaice,
De mamulani
Şi de mamuloaice.
— Am văzut,
Am auzit,
Maica Domnului sfînt !
Du-te tare,
În fuga mare,
Pănă la cîmpu mare,
Că acolo bea
Şi mînca,
Voie bună de (cutare)
'Şi făcea.
— Dar-ar Dumnezeu, pom dulce,
Toată lumea roade
Din tine să mănînce !
Ea, dac-aşa auzea,
La (cutare) să-ntorcea
Şi-i punea
Păr la păr,
Piept la piept,
Spate la spate,
Inimă la inimă,
Ficaţi la ficaţi,
Sînge la sînge
Şi os la os.
L-a făcut mai sănătos
De cum a fost.
De mînă l-a luat
Şi l-a aruncat
În sorbu mărilor,
În bătaia vînturilor,
În apa lui Irod
L-a băgat
Şi l-a spălat
Pă trupu tot.
De vîrf le-a aplecat,
Rădăcina le-a fărîmat,
Cîinii le-a mîncat
Şi (cutare) s-a îndreptat.

De la baba Rotăroaia, din Stroeşti, Vîlcea.

Deocheturi de noapte,
Deocheturi de zîuă...
De-o fi deocheat de om,
Crepe-i boaşele,
Cure-i pişatu ;
De-o fi deocheat de muiere,
Crepe-i ţîţăle,
Cure-i laptele,
Moară-i pruncu ;
De-o fi deocheat de fată mare,

Cază-i păru,
Rămîie cheală ;
De-o fi deocheat de soare,
Pieie-i razăle ;
De-o fi deocheat de codru,
Cază-i frunza.
Calcă capra-n patru,
Piatra crapă-n patru ;
Cum crăpă piatra-n patru,
Aşa să crepe ochii ălui
De-a deocheat pă (cutare).

De la Constantin Chiciu, din Turceşti, Vîlcea.

Moroilor,
Strigoilor,
Ochii v-aţi aruncat,
Inima (cutăruia) aţi mîncat,
Sîngele i l-aţi turburat.
Pasăre codalbă
Umblă din cracă-n cracă,
P-un stei de piatră să pusă,
Lapte din coadă-i cursă,
Cursă ochii
Deochitorilor,
Strigoilor,
Moroilor.
De fată mare de-o fi deocheat,
Pice-i coadele,
Rămîie de rîs în sat ;
De-o fi deocheat de voinic,
Crepe-i boaşele,
Cure-i pişatu ;
De-o fi deocheat de popă,
Pice-i barba ;
De-o fi deocheat de codru,
Frunza să-i pice,
Să se usuce ;
De-o fi deocheat de cîmp,
Cîmpu să să pîrlească,
(Cutare) să să-mputernicească.
De-o fi deocheat de ape,
Să sece,
Să rămîie pietrile,
Să le arză soarele,
Să le mănînce smoalele.

Vidra-n apă creşte,
Acolo să prăseşte
Şi-şi linge puii de hale bale,
Iar eu suflu pă (cutare)
De moroi,
De moroaice,
De strigoi,
De strigoaice,
De deochitori,
De deochitoare.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, Turceşti, Vîlcea.

De-o fi (cutare) deocheat
De muiere,
Să-i crepe ţîţăle,
Să-i cure laptele ;
De-o fi deocheat de fată mare,
Să-i pice cosiţele,
Să-i rămîie capu
Ca tiugile ;
De-o fi deocheat
De om,
Să-i crepe ochii,
Să nu mai vază lumea ;
De-o fi deocheat
De razăle soarelui,
Razăle soarelui
A pierit,
Dedeochiu a fugit ;
De boarea vîntului,
Vîntu a ocolit pămîntu,

Vîntu a venit,
Deochiu n-a mai venit.
Cînd s-o mai deochea
Ceriu de-nalt
Şi pămîntu de larg,
Atunci,
Nici atunci
Să nu să mai deoache (cutare).
De-o fi deocheat de gard,
Să-i pice proptelele,
Să i să huruie nuielele ;
De-o fi deocheat de ape,
Să le sece izvoarele,
Să treacă toată lumea
Cu picioarele,
De-o fi deocheat de codru,
Să-i pice ramurile,
Să nu mai aibă unde puia
Pasările.
Păsărică,
Păsărică pistruie,
Pe piatră să suie,
Piatra să sparsă,
În patru să despică.
Aşa să să spargă ochii
Rîmnitorilor,
Gînditorilor,
Că păsărica,
Ciuciulica,
Nu şi-a lins puii
De mîndri,
De frumuşei,
Ci i-a lins
De deochi,
De deochitoare,
De rîmnitori,
De rîmnitoare,
De gînditori,
De gînditoare.
Şi (cutare) a rămas
Curat, luminat,
Ca Maica Precesta
Ce l-a lăsat.

Leac să fie
Din mîna mea
Şi di la Maica Precesta,
Şi mai vîrtos
Di la Domnu Hristos,
Că e măi cu folos.

De la Ilina lui Ioneaţă, Cernişoara, Vîlcea.

De-o fi deocheat
De om,
Să-i crepe boaşele,
Să-i cure pişatu ;
De-o fi de muiere,
Crepe-i ţîţăle,
Cure-i laptele ;
De-o fi deocheat
De soare,
Aminte să-i aducă
Leacul să i-l dea
Din împărăţia ceriului ;
De-o fi deochiat
De vînt,
Aminte să-şi aducă
Din sclava ceriului
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat
De lună,
Aminte să-şi aducă
De la lumina ceriului
Leacul să i-l dea ;
De-o fi deocheat
De gard,
Pice-i proptelele,
Să să rîsîpească nuielele,
Să să rîsîpească

Deochiturile
Şi pociturile,
Şi rîmniturile ;
Dac-o fi deocheat
De păsări,
Jumuli-se penele ;
Dac-o fi deocheat
De cîmp,
Pîrlească-i-se iarba ;
Dac-o fi deocheat
De casă,
Pice-i streşinile,
Să nu să mire de (cutare),
Că e mare,
Că e mic,
Că e urît,
Că e frumos ;
Să să mire
D-el bou bălţat
De stă-mpiedecat
În mijloc de sat.
(Cutare) să rămîie
Curat, luminat.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Sănătos şi bărbat,
Calea să şi-o facă,
Lucru să şi-l lucreze,
Plimbarea să şi-o plimbe.
Să-ntîlni cu deochitoriu,
Cu mirătoriu,
Cu rîmnitoriu,
Cu moroiu,
Cu zmeoiu,
Cu strigoiu,
Cu strigoaiele,
Cu morcaiele,
Cu buhadeicile,
Cu izbiturile,
Cu pociturile,
Cu-ntîlniturile,
Cu rîmniturile,
Cu deochiturile.
Dacă-l văzură,
Bine le părură.
În palme-l luară,
De pămînt îl lepădară,
Îl trîntiră
Şi-l snopiră,
Îl muşcară
Şi-l pişcară,
Trupu-i bolnăviră,
Faţa-i sărbeziră,
Inima-i mîncară,
Sîngele-i vărsară,
Capu-i turburară,
Puterile-i luară
Şi-l lăsară
Chirăindu-să
Şi văitîndu-să.
Şi Maica Măria,
Sfînta Măria
Din poarta ceriului
L-auzî.
Curînd, în grabă
Să scoborî
Şi-l întrebă :
— Ce te vaiţi,
Ce te aoleşti,
Ce te trînteşti, (cutare),
De nu mă poci hodini
În jeţurile mele,
De ţîpetile tele ?
— Ce să-mi fie,
Maică Mărie,
Sfîntă Mărie ?
Plecai sănătos şi bărbat,
Calea să mi-o fac,
Lucru să mi-l lucrez,
Plimbarea să mi-o plimb,
Şi mă-ntîlnii

Cu deochitoriu,
Cu mirătoriu,
Cu rîmnitoriu,
Cu moroiu,
Cu zmeoiu,
Cu strigoiu,
Cu strigoaiele,
Cu moroaiele,
Cu buhadeicile,
Cu izbiturile,
Cu pociturile,
Cu-ntîlniturile,
Cu rîmniturile,
Cu deochiturile.
Dacă mă văzură
Bine le părură.
În palme mă luară,
De pămînt mă lăpădară,
Mă trîntiră,
Mă snopiră,
Mă muşcară,
Mă pişcară,
Trupu-mi bolnăviră,
Faţa-mi sărbeziră,
Inima-mi mîncară,
Sîngele-mi vărsară,
Capu-mi turburară,
Puterile-mi luară,
Plîngînd mă lăsară.
— Nu te văita,
Nu te aoli,
Că Maica Domnului
Te-o lecui.
Plecă Maica Domnului
Tare,
'N fuga mare,
Pănă la salcie.
— Bună zîua, salcie !
— Mulţămim dumitale,
Maică Doamnă,
Sfîntă Mărie.
Şezi !
— Da' n-am venit să şez.
Am venit să te-ntreb :
Văzut-ai
Deochitoriu,
Moroiu,
Zmeoiu,
Strigoiu,
Strigoaiele,
Moroaiele,
Buhadeicile,
Izbiturile,
Pociturile,
Întîlniturile,
Rîmniturile,
Deochiturile ?
Că pă (cutare)
L-a întîlnit,
L-a trîntit,
L-a snopit,
L-a muşcat,
L-a pişcat,
Trupu i-a 'bolnăvit,
Faţa i-a sărbezit,
Inima i-a mîncat,
Sîngele i-a vărsat,
Capu i-a turburat,
Puterile i-a luat.
— N-am văzut, Maică Márie,
Sfîntă Mărie !
— Dar-ar Dumnezeu, salcie,
Să-nfrunzeşti,
Să odrăsleşti,

Şi bodaproste
Nimenea din tine
Să nu zîcă !
Si plecă tare
'N fuga mare,
Pănă la pomu dulce.
— Bună zîua, pom dulce !
— Mulţămim dumitale,
Maică Doamnă,
Sfîntă Mărie !
Şezi !
— Da' n-am venit să şez,
Am venit să te-ntreb
Văzut-ai
Deochitoriu,
Mirătoriu,
Rîmnitoriu,
Moroiu,
Zmeoiu,
Strigoiu,
Strigoaiele,
Moroaiele,
Buhadeicile,
Izbiturile,
Pociturile,
Întîlniturile,
Rîmniturile,
Deochiturile ?
Că pă (cutare)
L-a-ntîlnit,
L-a trîntit,
L-a snopit,
L-a muşcat,
L-a pişcat,
Trupu i-a bolnăvit,
Faţa i-a sărbezit,
Inima i-a mîncat,
Sîngele i-a vărsat,
Capu i-a turburat,
Puterile i-a luat.
— Le-am văzut,
Maică Doamnă,
Sfîntă Mărie,
În cîmpu mare,
Bînd şi ospătînd,
Voia bună de (cutare) făcînd.
— Bodaproste, pom dulce !
Să-nfrunzeşti,
Să odrăsleşti
Şi toată lumea
Bodaproste din tine să zîcă.
Ea la foc în cîmpu mare
Le ajungea,
Cu cîrjea le plesnea,
La foc năzuia,
Inima (cutăruia) o lua,
De cărbuni o scutura,
De cenuşe o descărca,
Îndărăt la (cutare) cu ea
Să-ntorcea
Şi mergea,
Inima i-o plămădea,
Ca varza-n grădină,
Ca aluatu-n pîine,
Ca mierea-n stupină.

Notă Se descîntă în aluat ori în apă, cu un lăstar de salcie, suflînd peste capul bolnavului.

De la Florica lui Ţoiulete, Stroieşti, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

Apucă (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Se-ntîlni cu nouă fete mari
În cale.
Fete mari nu era
Şi frigurili l-apuca,
Că era moroaicili
Şi era strigoaicili
Şi era moroii,
Şi era strigoii,
Cu Muma-Pădurii,
Cu Miază-Noapte.
Ele dacă-l văzură,
Mai bine le părură,
În braţe-l luară,
În sus îl ridicară,
Pieptu cu spatele îi împreunară,
Junghiurili îi lăsară,
Sîngili îi turburară,
Capu-i deochiară,
Rînza-i răsturnară,
Inima i-o îmbucară,
Pipota i-o mîncară,
Carnea-i dumicară,
Puterea i-o apucară,
Frigurili l-apucară.
Şi apuca (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Ţipînd
Şi văicărînd,
Şi nimeni nu-l auzea,
Şi nimeni nu-l plîngea,
Doar Maica Precista l-auzea,
Din cer să cobora
Şi-l întreba :
— Ce ţipi (cutare)
Şi te văicărezi ?
— Ţip, Maică Precista,
Şi mă văicărez,
Că am apucat pe cale,
Pe cărare
Şi mă-ntîlnii cu nouă fete mari
În cale.
Fete mari nu era
Şi frigurili m-apuca :
Că era moroaicili
Şi era strigoaicili,
Şi era moroii,
Şi era strigoii,
Cu Mama-Pădurii,
Cu Miază-Noapte.
Ele dacă mă văzură,
Mai bine le părură :
În braţe mă luară,
În sus mă ridicară,
Pieptu cu spate-mi împreunară,
Junghiurili îmi lăsară,
Sîngili îmi turburară,
Capu-mi deochiară,
Rînza-mi răsturnară.

Din Priboieni, Muscel. A se vedea *Şezătoarea,* an. IV, nr. 2 : *Descîntec de plămădeală.*

A venit
Strigoii
Şi-a venit
Moroii,
Şi-a venit
Strigoaicili,
A venit
Moroaicili
Şi-a găsit
Uşili

Descuiate
Şi ferestili
Deştupate,
Cîinii
Nelătrînd,
Cocoşii necîntînd,
Şi-a venit şi s-a pus pe (cutare)
Şi-n braţe l-a luat
Şi de pămînt l-a dat,
Sîngili i-a turburat,
Oasili i-a fărîmat,
Carnea că i-a zdruncinat.
Voi, moroilor
Şi strigoilor,
Cu limba v-am descîntat,
Cu cuţitu v-am tăiat,
Nouă bucăturele
V-am făcut
Şi v-am aruncat
În nouă
Vălcele
Şi v-a mîncat
Nouă
Căţele,
Nouă căţele
De la nouă
Stîni
Şi cu nouă
Ciobani.
Ei în mînă cu nouă cîrlige
După moroi că le-a aruncat,
Picerili lu (cutare) le-a adunat.
El din gură c-a ţipat,
Maica Precista l-a auzit,
Maica Precista l-a întrebat :
— Ce ţipi, dragule,
Ce te vaiţi ?
— A venit
Strigoaicili
Şi-a venit
Moroaicili,
Cu gurili
'Ncleştate,
Cu limbili
Lăsate,
Cu ochii
Beliţi,
Cu dinţii
Rînjiţi ;
Eu de ei m-am spăimîntat
Şi din gură am strigat
Şi din ochi am lăcrămat.
Maica Precista auzea
Şi din gură că-l chema,
De mîna dreaptă că-l lua
Şi-l ducea
Şi ajungea
La rîul lui Iordan
Şi-l scălda
Şi-l întreba :
— De ce-ai ţipat,
De ce te-ai văitat ?
De ce nu te-ai dus tare,
În fuga mare ?
Şi de proşti
Te-ai spăimîntat,
Jos la pămînt c-ai picat.
Maica Precista că-l lua,
În Iordan că-l scălda,
Tot la rîul lui Iordan,
La fîntîna lui Prodan,
Şi-l scălda
Şi-l curăţa
De boale, de-apucături.
Că e din noapte,
De ne-noapte,
Din cale,
Din cărare,
După drumu ăl mare.

Din Negreşti, Dîmboviţa. Culese de C. Rădulescu-Codin.

De frigare

Bihoho, moşneag bătrîn,
Chi-napoi, vădană, fată mare,
De la bărbatul meu,
De la trupul meu,
De la gospodăria mea
La tartarul tău.

Se descîntă în apă neîncepută, cu fere înfierbîntată. Alţii au anume frigare făcută, care o bat sub patul unde dorm. Cînd o bate se pune un vîrf de usturoi, crezînd prin aceasta că o bate în inima strigoiului mort.

Cules de Vasile Pasnicu din com. Budeştii Ghicăi, jud. Neamţ.

De friguri

Friguri ruseşti,
Friguri nemţeşti,
Friguri porceşti,
Friguri de la amiazi,
Friguri de la chindie,
Eu pe (cutare) îl voi spăla
Şi-l voi curăţa,
Şi-n friguri nu-l voi mai lăsa,
Şi-n nouăzeci şi nouă de hotare
vă voi mîna,
Şi pe trupul (cutăruia) nu vă
voi mai lăsa.
Şi (cutare) să rămînă
Curat, luminat,
Ca steaua din cer lăsat.

Reţetă: Se descîntă cu fir de mătură în apă neîncepută şi în aluat şi amestecîndu-se cu boabe de tămîie. Cu apă descîntată se udă cel bolnav şi firul de mătură, aluatul şi tămîia se dau pe apă şi se zic cuvintele :

Pe apă le-am dat
Şi pe (cutare) l-am spălat.

De la Constantina Ioan Rădoi, din Valea cu Apă, Gorj.

Maică sfîntă Duminecă,
Maică sfîntă Sîmbătă,
Maică sfîntă Joi,
Maică sfîntă Miercuri,
Maică sfîntă Marţi,
Maică sfîntă Luni,

Luaţî-i (cutăruia) aprinsăturile,
Luaţî-i înzălezîturile,
Luaţi-i fiorile,
Luaţi-i răcorile
Şi primeala
Şi hîntuiala,
Şi lăsaţi trupu lui
Curat, luminat,
Ca auru curat,
Ca argintu stricurat.
Că-n trupu lui
Şi-n inima lui
N-aveţi bere să beţi,
N-aveţi lăcaş să lăcuiţi,
N-aveţi hodină să vă hodiniţi.
Să pieriţi,
Să răspieriţi
Cum piere roua de soare,
Ca spuma de mare,
Ca cenuşea zburătoare.

De la Stana Bob, din Stroieşti, jud. Vîlcea.

Friguri din mîncare neplăcută,
Friguri din lăcomie scîrboasă,
Friguri cu aplecate,
Friguri cu-ncleştate,
Friguri porceşti,
Friguri dievoleşti,
Friguri din bere,
Friguri din mîncare,
Friguri din culcare,
Friguri din sculare,
Friguri din ostăneală,
Friguri din apă ra,
Friguri din sînge rău,
Lu' (cutare)-n trup
I-o fi căzut.
Voi, friguri cu tremurat,
Voi, friguri cu-ncleştat,
Voi, friguri cu-ncindere,
Voi, friguri cu-aprindere
săcetoasă,
Ieşiţi de la (cutare) din oasă.
Ieşiţi, friguri spurcate,
De diavol împeliţate,
Din bale spurcate,
Ieşiţi de la (cutare) din oase :
Nu-l îngreuiareţi,
Nu-l ameţireţi,
Creierii nu-i turburareţi.
Ieşiţi, ieşiţi pripit,
Locu nu vi l-aţi găsit ;
Că (cutare) a umblat,
Şi-n lung şi-n lat,
Cu apă mare s-a spălat.
Maica Precesta, jos
Pă scară de aur s-a dat,
De mînă direaptă l-a luat,
În sclăvile ceriului l-a ardicat
Şi i-a făcut trupu lui
Un măr mare aurit,
Într-un deal mare vestit,
Şi trei vînturi le-a despecetuit.
Şi cînd a burat
Trupu lu' (cutare)
De friguri l-a scuturat.
Leacu Duhu Sfînt
Şi Maica Domnului
I l-a dat.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, jud. Vîlcea.

Nouăzeci şi nouă de friguri
din rîs,
Nouăzeci şi nouă de friguri
din plîns,

Nouăzeci şi nouă de friguri
din oftat,
Nouăzeci şi nouă de friguri
din căscat,
Nouăzeci şi nouă de friguri
din sughiţat,
Nouăzeci şi nouă de friguri
cu deochiat,
Nouăzeci şi nouă de friguri
cu tremurat,
Nouăzeci şi nouă de friguri
cu-nfiorat,
Friguri din bere,
Friguri din mîncare,
Friguri din culcare,
Friguri din sculare,
Friguri cu izbituri,
Friguri cu-ntîlnituri
Şi cu deochituri,
Friguri oieşti,
Friguri porceşti,
Friguri văceşti,
Friguri rumâneşti,
Friguri găineşti,
Nu tremurareţi,
Nu-ncleştareţi,
Nu apucareţi,
Nu-nfiorareţi,
Nu deochiareţi.
Duceţi-vă-ţi la fetele lui Crai,
Că v-aşteaptă
Cu mese pusă
Cu fácliele aprinsă,
Cu păharăle pline,
Că ele vă ştiu culca,
Vă ştiu scula,
Vă ştiu încinge,
Vă ştiu deşcinge,
Vă ştiu vorbi,
Vă ştiu îmblînzi,
Vă dau mîncare,
Vă dau bere.
Iar (cutare) v-aşteaptă
Cu mesele strînsă,
Cu făcliile stinsă,
Cu păharăle goale.
Nu vă ştie culca,
Nu vă ştie scula ;
Nu vă ştie-ncinge,
Nu vă ştie deşcinge ;
Nu vă ştie vorbi,
Nu vă ştie-mblînzi.
Fugi,
Urîţi-l,
Părăsîţi-l.
Duce-vă-ţi
În păsciunea oilor
Şi-n rîmătura porcilor
Şi-n jucătura vacilor.
Porcii să vă rîme,
Oile să vă pască,
Vacile să vă joace.
Nimic de voi
Să nu s-aleagă.
Fugi,
Urîţi-l,
Părăsîţi-l.

Notă. Frigurile fac parte din boalele lăsate de Dumnezeu. Sînt cinci neamuri de boale, după Stana Bob : 1. Boale de la Dumnezeu, 2. De la Maica Precesta, 3. De la Sfintele Zile Greşite, 4. De la Ele sfinte şi 5. De la oamenii care-ţi sînt duşmani. Boalele lăsate de Dumnezeu sînt : frigurile (care ţin numai trei zile, neîntrerupt), lingoarea (lungoarea) de scurtă durată şi bubatul.

Toate celelalte boale sînt sau de la Ele sfinte sau de la Maica Precesta, sau etc. Pentru cele trei boale lăsate de Dumnezeu nu se descîntă, fiindcă el știe ce face. Lungoarea n-are descîntec, căci atunci s-ar îndrevi; dar ea se vindecă cu pază bună, cu iarbă mare, tămîie, zmirnă și cu rădăcină de curcubețea, cu al cărei must se udă bolnavul pe picioare și pe cap. Pentru bubat nu se descîntă, afară de cazul cînd se obrintește. Frigurile de trei zile n-au descîntec dacă țin numai trei zile, și neîntrerupt; dacă țin mai mult, atunci li se descîntă, după cum se descîntă și la frigurile care vin din trei în trei zile, sau din patru în patru — friguri diavolești.

Se descîntă în rachiu, în apă (căci apa potolește toate boalele), sau în vin cu salitru, cu un cuțit cu prăsele de alamă (alămat) și cu un fir de mătură, în toate zilele, în afară de vineri și de duminecă. Din apă, sau din rachiul descîntat se dă bolnavului de trei ori pe zi; din vin cu salitru i se dă numai dimineața, pe nemîncate. Se mai descîntă la frigurile continue în ou copt, dumineca; la cele intermitente, în sîmbure de alună, în aluat sau în bob de strugure.

De la Ilina lui Ioneață, din Cernișoara, jud. Vîlcea. Culese de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De gălbenare

Gălbenare albă,
Gălbenare neagră,
Gălbenare galbenă,
Gălbenare
Din răceală,
Gălbenare
Din fierbințeală,
Gălbenare
Din necaz,
Gălbenare
Din inimă rea
Gălbenare
Din deochi,
Gălbenare
Din griji,
Gălbenare
Din iele,
Gălbenare
Din nouăzeci și nouă de neamuri
De gălbinări;
Gălbenare turcească,
Gălbenare grecească,
Gălbenare nemțească,
Gălbenare franțuzească,
Gălbenare muscălească,
Gălbenare românească,
Gălbenare țigănească,
Gălbenare letinească,
Gălbenare
Din nouăzeci și nouă de neamuri

De gălbenări :
Să ieşi,
Să nu zîboveşti,
De la (cutare)
Din fundu
Capului,
Din zgîrciu
Nasului,
Din faţa
Obrazului,
Din gene,
Din sprîncene,
Din dinţi,
Din măsele,
Din inimă,
Din ficaţi
Şi din faţă,
Să-i fugă din greaţă,
Să-i vie roşeaţă.
Să rămîie curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca toţi marii,
Ca toţi micii,
Ca toţi voinicii.

Cules de C. Rădulescu-Codin din Negreşti, Dîmboviţa.

De gîlci

Gîlcilor,
Mostofîlcilor,
La bălci plecarăţi.
Plecă una,
Plecă două,
Plecară trei,
Plecară patru,
Plecară cinci,
Plecară şease,
Plecară şeapte,
Plecară opt,
Plecară nouă,
Plecară zece.
Se întorseră nouă,
Se întorseră opt,
Se întorseră şeapte,
Se întorseră şease,
Se întorseră cinci,
Se întorseră patru,
Se întorseră trei,
Se întorseră două,
Se întorseră una,
Se întoarse nici una.
Şi rămase copilul curat, luminat,
Ca argintul cinat,
De Maica Precista lăsat.
Gîlcile,
Mostofîlcile,
Trei babe le păzea.
Lupii veniră
Şi le speriară.
Una nu văzu,
Una nu auzi,
Una nu putu.
Lupii le mîncară,
Gîlcile din gîtul lui (cutare)
secară.

Rețetă : Femeia care descîntă de gîlci pune degetul pe gît — unde sînt gîlcile — și le trage, le fărîmă, ungîndu-le cu untdelemn, și repetă cuvintele de mai sus.

Cules de Ion Ionescu de la Stana D. Lungoci, Oprișor, Mehedinți. Să se compare acest descîntec cu cel „de gîlci" din colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 379, coloana I.

Gîlcă cît oul,
Gîlcă cît boul,
Gîlcă cît aluna,
Gîlcă cît minciuna,
Să nu mai rămîie nici una.

Rețetă : Descîntătoarea trage vinele gîtului, ungîndu-le cu untdelemn și repetă cuvintele de mai sus. Adeseaori se face o pastă de aluat moale, se unge cu untdelemn și se leagă la gît ca să îmoaie umflătura.

[Fără informator]

Voi gîlcilor,
Motălcilor,
Plecarăți pe cîmp,
Una oarbă,
Alta șchioapă,
Una surdă,
Alta mută.
A oarbă nu văzu,
A șchioapă nu putu merge,
A surdă nu auzi
Și a mută nu putu de chiot,
Lupu veni și vă luă,
Și (cutare) rămase curat,
Luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Rețetă : Descîntătoarea trage vinele gîtului, ungîndu-le cu untdelemn și repetă cuvintele de mai sus. Adeseori se face o pastă de aluat moale, se unge cu untdelemn și se leagă la gît ca să îmoaie umflătura.

[Fără informator]

Voi, gîlcilor, mostofîlcilor,
Să periți, să rasperiți
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Să nu rămîneți de leac
Nici ca un grăunte de mac.

Plecară gîlcile la răspîntii
să pască iarbă ;
Plecară trei mătuși
să le păzească :
Una surdă, alta schioapă și
alta mută.
Veniră lupii,
Le snopiră, le trîntiră.
A șchioapă nu putu,
A surdă n-auzi,
A mută nu putu vorbi.
Le trîntiră,
Le snopiră
Și nu rămaseră de leac,
Nici ca un grăunte de mac.
Și rămase (cutare)
Curat, luminat,
Cum Maica Domnului l-a lăsat.

Odată cu descîntecu se trage bolnavul pe gît la gîlci, iar dacă nu poate veni cel ce descîntă, îi descîntă în sare și cu ea se leagă la gît cel bolnav.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păușești-Măglași, jud. Vîlcea.

Gîlcile,
Motofîlcile,
Pune-vă-ți pă săcure,
Să vă duceți la pădure.
Săcurea să vie,
Gîlcile să rămîie ;
Să rămîie (cutare) curat,
Luminat,
Ca argintul de curat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Rețetă : Se descîntă trăgînd gîlcile cu degetele muiate în untdelemn.

De la Ioana Cîlniceanu, Costești, Vîlcea. Culese de Chr. N. Țapu.

Gîlcă una,
Gîlcă două,
Nouă gîlci,
Mostofîlci :
Din nouă
Opt,
Din opt
Șeapte,
Din șeapte,
Șease,
Din șease,
Cinci,
Din cinci,
Patru,
Din patru,
Trei,
Din trei,
Două,
Din două,
Una,
Din una
Nici una.

Că cu mărar
Şi cu pătrunjel
Vă oblojii,
Pietre, căpătîi
Vă pusei,
Rogojină
Vă aşternui.
Nouă gîlci,
Nouă mostăfîlci,
Eu le-am trimes la iarbă
Să pască
Şi mi-am trimes
Şi trei mătuşi,
Tuşi,
Să le păzească :
Una oarbă
Şi una şchioapă
Şi una surdă.
Veni un lup călare p-o troacă,
Luă gîlcili,
Mi le mostăfîlci
Şi le mîncă
Şi plecă :
A oarbă
Nu văzu,
A şchioapă
N-alergă,
A surdă
N-auzi
Şi lupu mi-şi plecă
Şi se depărtă
Cu gîlcili
Mostofîlcile,
Prăpădite.
Şi a rămas (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat
Cum de Dumnezeu lăsat.
În ştirea Maichii Precistii rînduit,
Ca steaua
Din cer,
Ca roua
De pe pămînt.
Leac.
Amin,
Vorbele mele să fie deplin
Şi lui Dumnezeu mă-nchin :
Eu
Cu descîntecul
Şi Maica Precista
Cu leacul.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Zgripceşti, Muscel.

O făcut mama nouă feciori.
Într-o zi i-a făcut,
Într-o zi i-a născut
Şi-ntr-o zi la o stea i-a mînat.
S-a dus nouă, a venit opt,
S-a dus opt, a venit şepte,
S-a dus şepte, a venit şese,
S-a dus şese, a venit cinci,
S-a dus cinci, a venit patru,
S-a dus patru, a venit trei,
S-a dus trei, a venit doi,
S-a dus doi, a venit unu,
S-a dus unu, n-a mai venit
nici unu.
Aşa să nu mai rămîie gîlcă
în vînă,
Cît un fir de mac,
În patru despicat.

Cules de înv. I. Manolescu, din com. Tazlău, jud. Neamţ.

Gîlcă, mostofîlcă,
Tu-ndărăt să dai,

Că cu sarea te frec,
Cu toporu te tai,
Cu ceara te pic,
Cu focu te arz.

Aceste vorbe se zic de trei ori, în care timp gîlcile se trag de jos în sus cu untdelemn sau cu scuipat.

Cules de înv. P. Cristea, din Călăreţi-Şăinoiu, jud. Ilfov.

Gîlcuţî, gîlcuţî, încalicî-ti
pi-o druguţî
Şî ti du la mare şi be apî
din mare
Şi ieşi la soari şî crapî
ca o cicoari,
Să nu rămîi di loc,
Ca un cir de mai, în patru
dispicat
Pisti mări aruncat.
Tu să rămîi curat, luminat,
Ca Maica Precista ci ti-o lăsat,
Ca argintu cel strecurat.

Cules de G. Carpen, din com Curteşti, jud. Botoşani.

Gîlcelor mostofîlcilor,
Voi să vă topiţi
Ca spuma de mare,
Ca roua din soare.
Veni un ungurean negru,
Cu biciu la spinare negru,
Cu resteiele negre,
Cu cloţurile negre.
Ungureanu se necăji,
Din bici plesni.
Boii întinseră.
Gîlcile de la (cutare) se rupseră,
Din vîrf s-aplecară,
Din rădăcină secară,
Se uscară !

Se zice de trei ori, trăgînd pe bolnav la gît cu untdelemn.

Gîlcă mostăfîlcă,
Tu să săci, să te usuci
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Ca fragile de peste vale.
Bun plugu cu opt boi
Bună brazdă răsturna,
În spumă de mare le arunca ;
Se topea, se isprăvea.

Culese de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Gîlcă mostofîlcă,
Încalecă pe-o drugă
Şi te du la moară
Şi bea apă din moară,
Şi crăpi ca o cioară.

Cules de înv. Z. Pavelescu din com. Raşi, Ialomiţa.

O făcut ţicna nouă feciori.
Într-o zi i-o crescut,
Într-o zi la oaste i-o luat.
O trimes nouă,
Şi-o venit opt,
O trimes opt
Si-o venit şeapte,
O trimes şeapte
Şi-o venit şease,
O trimes şease
Şi-o venit cinci,
O trimes cinci
Şi-o venit patru,
O trimes patru
Şi-o venit trei,
O trimes trei
Şi-o venit doi,
O trimes doi
Şi-o venit unul,
Şi-o trimes unul
Şi n-o venit nici unul.

N.B. Cînd se descîntă se mai unge gîtul cu unt de naît şi se freacă îndesat.

Cules de înv. C. Ciupercă, din Măstacan, jud. Neamţ.

Gîlcile ca merele,
Gîlcile ca perele,
Gîlcile ca alunele,
Gîlcile ca nucile,
Să pieriţi,
Să răspieriţi
Di la (cutare).
Să săriţi
Din gîtu lui,
Din gura lui,
Din limba lui,
Din obrazu lui,
Din zgîrciu nasului,
Din faţa obrazului,
Din cuprinsu gîtului.

De la Pătru Stoica Gogu, din Stroieşti, Vîlcea.

Gîlcile cît merele,
Gîlcile cît perele,
Gîlcile cît sămînţa
De mac,
Să nu rămîie
La gîtu (cutăruia)
De leac.
Plecară gîlcile,
Mătîlcile,
Frăguţăle
Să pască ;
Trei mătuşi
Să le păzască :
Una surdă,
Una oarbă
Şi alta schioapă.
Şi veniră lupii
Să mănînce gîlcile,

Mătîlcile,
Frăguţăle
După gît,
După grumaz.
A surdă
N-auzî,
A oarbă
Nu văzu,
A şchioapă
Nu putu s-alerge.
Veniră lupii
Şi mîncară gîlcile,
Mătîlcile,
Frăguţăle
Di la (cutare)
După gît,
După grumaz.
Le mîncară,
Le fîrşiră,
Le curăţiră,
Şi să liniştiră
Di la (cutare)
După gît,
După grumaz,
Din ochii lui,
Din gîtu lui,
Din grumazu lui,
Din vinele gîtului,
Din 'ghiţitorile gîtului,
Din fălcile obrazului,
Din tot trupul lui.
Şi rămasă
Curat şi luminat,
Ca steaua pă cer,
Ca roua pă cîmp,
Ca argintu pă pămînt,
Ca-n ceas muma lui
Ce l-a făcut.

Notă. De gîlci se descîntă în usturoi pisat, tămîie şi apă, cu care tragem gîtul bolnavului. Se mai descîntă la gît cu o cruce şi c-un cuţit de găsit, zicînd :

Cu cuţitu v-oi tăia,
Cu crucea v-oi închina,
Di la (cutare) veţi săca.

De la Florica Ţoiulete, din Stroieşti, Vîlcea.

Plecară gîlcile,
Motofîlcile,
Frăguliţăle
Să pască
Şi mătuşi să le păzească.
Una oarbă
Nu văzu,
Una surdă
N-auzi,
Una mută
Nu vorbi,
Una schioapă
Nu fugi.
Lupu veni,
Veni,
Luă gîlcile
Şi le dusă
Într-o vale mare adîncă,
Acolo lupii le mănîncă.
Şi rămasă (cutare)

Curat, luminat,
Ca Maica Dumnezăului,
Ce l-a lăsat.

De la Ilina lui Ioneață, din Cernișoara, Vîlcea. Culese de Toma Dragu și D. Dgrăghicescu.

A plecat (cutare) pe cale, pe cărare,
S-a-ntîlnit cu gîlcele-n cale.
Gîlcele cu frig, cu trîcnituri,
Cu încîntături, cu jelituri.
Gîlcilor, madîlcilor,
Să fugiți de la (cutare)
Din gît, din înghițitoare,
Că vă ajung cu cenușe zburătoare
Ca să zburați de la (cutare)
Din gît, din înghițitoare.
Cum zboară cenușa-n vînt,
Așa să zburați de la (cutare)
Din gît, din înghițitoare.
A plecat orbu, șchiopu și surdul,
Cu gîlcele în pază să le păzească.
Orbul n-a văzut, șchiopul n-a putut, surdul n-a auzit,
Lupul a venit și le-a-nghițit
De la (cutare) din gît.
Pe (cutare) l-a lăsat
Curat, luminat,
Ca-n ceasul ce s-a născut,
Ca-n ziua ce s-a făcut,
Nici a boală n-a avut.

Cules de înv. I. Trandafirescu, din com. Șișeștii-de-Jos, jud. Mehedinți.

Pentru gușă

Curcubău, bău
Bea de unde-i bea,
Bea din gușa mea,
Gușa mea cît o mărgea
Ș-a ta cît o ulcea.

Acest descîntec se face în postul mare cînd se vede întîi curcubeul. Se caută mai dinainte pe cîmp, nouă ciolane, de orice animal ar fi, și cum se vede întîi curcubeul, descîntătoarea ia pe om de mînă, și bătînd cu un ciolănel în gușă se zice de trei ori pe nerăsuflate și cu ochii pironiți la curcubeu și fără să clipească din ochi, descîntecul de mai sus.

Cînd termină, azvîrlă ciolanul peste cap îndărăt, spre semn că gușa se dea înapoi. Apoi strînge iar ciolanele puindu-le la un loc știut și în altă zi din postul mare cînd mai vede curcubeul iarăși, face ca mai sus pînă se împlinește de nouă ori. Se asigură că gușa va scădea peste vară.

Cules de înv. Econ. G. Grințescu, din Roznov, jud. Neamț.

Apuca (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Se-ntîlnea
Cu nouă fete mari în cale.
Nouă flăcăi,
Nouă şoimani,
Nouă fete mari,
Nouă şoimane.
Soimanii
Cu steagurili ridicate
Si steagurili în capu lui (cutare)
Le-a azvîrlit :
În orbituri
L-a orbit,
În muţituri
L-a muţit,
În surzituri
L-a surzit,
În zgîrcituri
L-a zgîrcit,
În ameţituri
L-a ameţit,
În băşici
L-a băşicat,
În uscături
L-a uscat,
În umflături
L-a umflat
Şi trupu i-a cletinat,
În zeprituri
L-a zeprit
Şi trupu i-a schilodit,
Şi şoimanili
Cu suliţili
L-a înţepat,
Cu cuţitili
L-a tăiat.
Voi, şoimanelor,
De-ţi fi
Din miez de miez de noapte,
De-ţi fi
Din revărsatul zorilor,
De-ţi fi
Din apus,
De-ţi fi
Din răsărit,
De-ţi fi
Din vîrtej,
De-ţi fi
Din loc rău,
Eu nu v-am descîntat
Să vă duceţi voi în alt loc spurcat.
Şi eu v-am descîntat
Că voi apă
Aţi băut
Şi tot pe apă
Aţi zburat,
Şi eu tot pe apă
V-am mînat
Ca să mergeţi
Din vad
În vad,
Să mergeţi la Ţarigrad,
Unde e locu curat,
C-acolo v-aşteaptă pe voi
Cu mese
'Ntinse
Cu pîinili
Puse,
Făclii aprinse,
Buţi
De vin,
Buţi
De rachiu,
Să beţi,
Să mîncaţi,

De la (cutare) să plecaţi,
Să vă depărtaţi,
Fîntîni reci
Să destupaţi,
Burfili
Să le spălaţi,
Leacu (cutăruia) să-l daţi.
Pîn cîmp cu miroase
Să vă plimbaţi,
De la (cutare)
Să plecaţi,
Voi ca mierea să vă-ndulciţi,
După toate încheieturile
Să ieşiţi,
Că eu m-am apucat
Şi v-am descîntat:
Carnea
Am grămădit,
Sîngil'
L-am limpezit,
Vinili picioarilor
Le-am slobozit.
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer lăsat,
Ca argintu strecurat,
Că eu
Cu crucea lui Dumnezeu
V-am depărtat,
Cu gura v-am descîntat,
Leacu (cutăruia)
Că l-am dat.
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca Maica Precista
În ceas
Ce l-a creştinat
Şi l-a botezat,
Cu nici o rană pe trup
Nu l-a lăsat.

Reţetă: Se descîntă în apă sau rachiu, cu toporul ielelor, găsit în păduri neumblate.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Priboieni, Muscel.

A plecat Dumnezeu din nouă ceruri
Şi s-a întîlnit cu lipitura,
Spărietura,
Umflătura,
Vărsătura,
Trecătura,
Cu spuzeala,
Cu junghiul,
Cu cuţitele,
Ieşind din marea seacă.
Dumnezeu a poruncit:
— Fugi şi ieşi dă la (cutare)
Şi te du în coarnili cerbilor,
Şi stai acolo pînă s-o isprăvi ceriul şi pămîntul.
Teme-te de Dumnezeu, care şede pe scaun de judecată
Şi te blastămă cu numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh, amin!
Cum piere spuma dă pă mare,
Vînturile de prin copaci,
Întunerecul de pe faţa pămîntului,
Aşa să piară toate junghiurili,
Apucăturili,

Trecăturili.
Să rămîie (cutare) curat,
Luminat,
Că eu în coarnili cerbilor am
încălicat
Și în munte la ciute m-am lăsat.
Toate bolile mînca,
Bea și
Să juca.
Numa boala (cutăruia) nu bea,
nu mînca, nu se juca ;
Soarili nu răsărea,
Norii pe cer mergea,
Corbii mari boala lui o bea,
O mînca.
Și (cutare) rămînea curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat,
Cum e de la Dumnezeu lăsat.

Cules de Ion Odor de la Păuna Moldoveanu, Buzău.

De sfinte

Tu apă mare,
Doamnă mare,
Cum ești mîndră curătoare,
Să fii și limpezitoare.
Să limpezești pe (cutare) de boală,
Din cele sfinte.
De-o fi din cele sfînte,
Ele să-și aducă aminte,
Leacul să i-l aducă.
De-o fi din Dumnezeu,
Dumnezeu să-și aducă aminte,
Leacul (cutăruia) să i-l aducă.
De-o fi întîlneală din răsfinte,
Din vînturi, din dătături,
Din întîlnituri,
Să iasă din trupul (cutăruia).

Rețetă : Se bea apă din locul acela unde se întîlnesc două izvoare și se scaldă cu acea apă marțea, joia și dumineca.

De la Ilianca Baranga, din Peșteana de Sus, Gorj.

— Bună ziua, rachiu mare,
Domn mare,
C-a plecat (cutare)
Pe cîmpu ăl mare,
Spre soare răsare.
S-a întîlnit cu sfintele în cale.
În brațe l-a luat,
Peste căruță l-a aruncat,
Sîngele i l-a sorbit.
Puterea i-a sfîrșit.
Plîngea și se văita (cutare),
Maica Precista din cer îl auzea,
Pe scări de argint se pogora
Și pe (cutare) îl întreba :
— Ce plîngi, ce te olecăiești
(cutare) ?
Du-te la vrăjitoare
Să-ți facă d-o apă,

Nastrapă,
Cu o steblă de busuioc,
Să te spele pe trupul tot.
— Sfintelor,
Bunelor,
Să veniţi line ca apa,
Bune ca pîinea,
Dulci ca mierea
Şi moi ca mătasea.
Şi leacul (cutăruia) să i-l daţi.
Cu zburăturoiu, cu zburăturoaica,
Cu zmeul, cu zmeoaica,
Cu moroiul, cu moroaica,
Să ieşiţi să vă mutaţi.
Pe pămînt aţi venit,
Pe supt pămînt să vă duceţi,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde secure nu taie,
Unde popă nu toacă,
Unde fete mari coade
nu-mpleteşte,
Unde cîine nu latră,
În păduri,
Pe supt buturi.
Cum nu poate sluji popa sfînta
leturghie
Fără cruce şi tămîie,
Aşa să nu poată veni zburătorul
cu zburăturoaica
Şi moroiu cu moroaica,
Şi (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Domnului ce l-a lăsat.
Descîntecul meu,
Leacul de la Dumnezeu.

Reţetă: Se descîntă în rachiu de drojdie, cu fir de mătură şi cu cuţit şi se zic vorbele:

Tu, cuţit mare,
Domn mare,
Cum ai tăiat tot ce ţi-a ieşit în
cale,
Aşa să tai toată legătura după
(cutare).

De la Rada Nicolae Şovîlgău, din Valea cu Apă, Gorj. Culese de Chr. N. Ţapu.

Joimăriţele

O purces (cutare)
Cari-i apără rusaliele,
Pe cale,
Pe cărare,
Si că la mijloc de cale
Cu rusaliele întîlnitu-s-o.
În faţa lui izbitu-s-o,
Mîinile dămblăgitu-i-o,
Vinele la picioare zgîrcitu-i-o,
Cheptu în sus ridicatu-i-o,
Schinarea strîmbatu-i-o,
Creierii tulburatu-i-o,
Mintea din cap schimbatu-i-o,
Vlaga din ciolane luatu-i-o,

Trupu schimonositu-i-o,
Rîsu de dînsu făcutu-s-o.
Ca un fuior de cînipă l-a
zbuciumat,
Într-o bute de roată l-a băgat
Şi de läturea drumului l-a aruncat
Şi în pulbere l-a astupat.
L-a lăsat rezemat la gard,
Ca pe un om stricat
Şi nenorocit,
De pe lume mîntuit.
Omul acela pînă la cer s-a
văicărat,
Nimine nu l-a văzut,
Nimine nu l-a auzit,
Numai eu (cutare) l-am văzut,
L-am văzut,
L-am auzit,
La dînsu am alergat,
De mîna dreaptă l-am apucat,
Cu limba l-am întrebat :
— De ci ţichi ?
De ce te văecărezi ?
Omu mi-a spus
Că de acu' de pe lume este dus.
— Nu ţipa,
Nu te văicăra,
Curînd la mine vei alerga,
Cu nouă fraţi bărbaţi,
Doftori şi învăţaţi.
Cu scai voiniceşti le-oi bate,
Din toate încheieturile le-oi
scoate.
Eu cu mîna te-oi lua,
Pe calea lui Adam voi pleca,
Că am auzit
Că la fîntîna lui Iordan
Este o vatră de hărdal
Şi o tufă de leuştean,
Şi într-însa este o lumină
crescută,
'Naltă şi supţire,
Crescută la răcoare,
Ca faţa lui Sfîntu Soare,
Şi-i bun de durere de picioare
Şi de boala omului,
Ci-i în trupul lui, cea
molipsitoare.
Şi eu — pînă la fîntîna lui Iordan
Era o limbă de pădure —
Bolnav cînd am ajuns la pădure,
Copacii cu crengile la pămînt se
lăsase.
Înaintea bolnavului se întuneca,
El pe unde călca
Pămînt crăpa,
Iarba se usca,
Frunza din copaci chica
Şi în urma lui se dărîma.
La fîntînă am ajuns,
Pe ghizdele de l-am pus ;
În fîntînă m-am plecat,
Apă neîncepută cu mîna am luat,
Din cap i-am turnat,
Cu scai voiniceşti l-am măturat,
Chicioarele i-am deşchedecat,
Mîinile i-am descurcat,
Limba în gură i-am dezlegat,
Trupu i s-a uşurat,
Dumnezeu mintea în loc i-a
aşezat,
Înaintea ochilor i s-a luminat
Şi el de boală s-a îndreptat.
Pe cale,
Pe cărare
A plecat,
Pe scări de aur s-a ridicat,
Sus la cer s-a săltat.
Iar acolo o curte,
O curte se vedea.
Nici vîntu nu o bătea,
Nici soarele nu o ardea,

Nici ger nu o ajungea,
Nici pulberea de dînsa nu se
lipea.
Apucatul de rusalii acolo s-o dus,
Acolo o ajuns,
Mîna pe retez a pus
Şi-o intrat în case.
Iaca acolo şase fete frumoase
Şedea la measă,
Rusaliile cele hioroase,
Mînca, bea şi se ospăta,
Iar trei dormea.
Doar una dintr-însele
O întrebat : Ce cauţi (cutare)
Pe aice ?
— Cum n-oi umbla
Şi cum n-oi căta ?
Peste mine ce boală a dat !...
— Nu ţipa, nu te văicăra,
Că acestea sînt hiorile,
De a surorilor mele.
Eu cu trestia cea lungă
Le-oi bate,
Le-oi rade,
Şi cu cea ascuţită le-oi mătura,
Jos de pe trup le-om da,
Trupu ţi s-o uşura.
Şi eu în poale le-oi lua,
La Marea Neagră voi alerga.
Acolo sînt munţi
Crunţi,
Cu stînci de petri zidiţi.
Stînca de peatră s-o crăpa
Şi acolo le-oi băga,
Lacît de aur la uşe le-oi aşeza,
Cu cheie de argint le-oi încuia
Şi pe Marea Neagră le-oi arunca.
Cheatra în fundu mărei s-o îneca
Şi rusaliele s-or cufunda.
Acolo se aşeze
Unde nimine nu nimereşte.
Eu la dînsul m-oi înturna
Şi în leagăn de mătase te-oi aşeza,
Vîrtutea în cioloanele tale s-o
înturna,
Pe faţa pămîntului te-oi lăsa.
Tu cînd vei călca,
Iarba pe urma ta s-o usca,
Si acu' eşti bun îndreptat.
Voi, bărbaţilor,
Dezmăţaţilor,
Şi neînvăţaţilor,
Voi, femeilor,
Dezmăţatelor,
Puturoaselor şi beţivelor,
Nu vă miraţi de mine
Că-s gros
Şi frumos
Si sănătos,
Şi vă miraţi de cer că-i nourat,
De pămînt că-i lat,
Cum nu se mai lipesc
Rusaliele de om.

Cules de înv. N. Cociorvă, din com. Docani, jud. Tutova.

Din şoimane

Nouă sfinte şoimane,
Cu nouă lopăţele,
Cu nouă măturele,
Cu rochii negre-mpodobite,
Cu săbii dă galbini gătite,
Cu rochiile rotate,

Cu iile rîurate,
Cu sălbili pă chept lăsate,
Dă la apus s-a ridicat,
La răsărit a plecat,
Cu (cutare) s-a-ntîlnit,
Pă el l-a-ntîmpinat,
L-a săgetat.
Vărsături,
Trecături,
Ameţeală,
Fierbinţeală,
În trup i-a lăsat
Şi la cetate a plecat.
La masă s-a pus,
Lăutari, cobzari, cimpoieri,
muscalagii le cînta,
(Cutare) cu genunchili plecate
înaintea sfintelor să ruga :
— Doamnelor,
Împărăteselor,
Vrednicelor şi
Harnicelor,
Puternicelor şi
Sfintelor,
Iertaţi pă (cutare),
Că n-are putere să meargă cu voi,
Să calce locuri curate,
Verdeţuri neumblate,
Munţi înalţi şi
Văi adînci,
Că voi ape mari aţi trecut
Şi bolile în ape le-aţi lăsat,
Şi multă lume şi dobitoace,
Si pă (cutare) l-aţi pocit.
Hori mari, prin livezi, voi aţi
făcut
Şi multă lume şi pă (cutare) voi
l-aţi pocit.
De-o fi (cutare) pocit din apă,
Din băutură,
Din culcare,
Din spălătură,
Din scăldătură,
Noi ne rugăm sfintei Luni,
Sfintei Miercuri şi
Sfintei Vineri :
— Lăsaţi-vă heripili
Şi codili şi
Luaţi junghiurili,
Cuţitili,
Umflăturili,
Spuzelili şi
Toată boala dă la (cutare).

Cules de Ion Odor, de la cocoana Leanca, soacra preotului Ioniţă din Ploieşti, mahalaua Tabaci.

Nouă sfinte şoimane
Cu nouă lopăţele,
Cu nouă măturele,
Cu rochii negre-mpodobite,
Cu sălbi de galbini gătite,
Cu rochile rotate,
Cu iele rîurate,
Cu sălbile pe pept lăsate,
De la apus s-au ridicat,
La răsărit au plecat,
Cu (cutare) s-a-ntîlnit,
Pe el l-a-ntîmpinat,
L-a săgetat.
Vărsături
Trecături,
Ameţeală,
Fierbinţeală
În trup i-a lăsat
Şi la cetate a plecat,
La masă s-a pus.
Lăutari,
Cobzari,
Cimpoieri,

Muscalagii,
Le cînta.
(Cutare) cu genuchele plecate,
Înaintea sfintelor se ruga :
— Doamnelor,
Împărăteselor,
Vrednicelor
Şi harnicelor,
Puternicelor
Si sfintelor,
Iertaţi pe (cutare)...
Că n-are putere să meargă cu voi
Să calce locuri curate,
Verdeţuri neumblate,
Munţi înalţi
Şi văi adînci.
Că voi
Ape mari aţi trecut
Şi boalele
În ape le-aţi lăsat
Şi multă lume
Si dobitoace
Şi pe (cutare)
L-aţi pocit.
Hori mari prin livezi
Voi aţi făcut
Şi multă lume
Şi pe (cutare)
Voi l-aţi pocit.
De-o fi (cutare) pocit din apă,
Din băutură,
Din culcare,
Din spălătură,
Din scăldătură,
Noi ne rugăm sfintei Luni,
Sfintei Miercuri
Şi sfintei Vineri :
— Lăsaţi-vă haripele
Şi coadele
Şi luaţi junghiurile,
Cuţitele,
Umflăturile,
Spuzelele
Şi toată boala
De la (cutare).

Cules de Ion Odor de la Păuna
lui Moldoveanu din Buzău.

De izbitură

Mă sculai joi de dimineaţă,
Pe rouă, pe ceaţă,
Şi plecai pe potecă neumblată,
Pe ceaţă neridicată,
Şi mă întîlnii cu un om roş,
Cu calu roşu,
Cu frîu roşu,
Cu toate hainele lui roşii.
Palma bici a făcut,
Pe (cutare) peste ochi l-a plesnit.
Şi luai lopata şi rînii,
Cu tîrnu îl tîrnuii,
Cu mătura îl măturai
Şi cu fulgul îl limpezii.
Să rămîie (cutare) curat
Ca poala Sfintei Mărie.
Leac să-i fie !

Rețetă : Se descîntă cu mîneca cămășii pe ochiul bolnavului și tot cu mîneca cămășii îl șterge la ochiul care-l doare.

De la Badea Voica Șurbu din Drăcșani-Teleorman.

Copită copităriță,
Cal negru din picior te lepădă,
Pe (cutare) peste ochi îl izbiși,
Și leacul că i-l găsii ;
Cu fulg negru te rîcăii,
Cu busuioc te limpezii,
Cu fir roșu turburarea o scosei,
Junghiurile, cuțitele, usturimele
Din vederea (cutăruia) le scosei.
Cu lopata toate durerile le
vînturai,
Cu mătura le măturai,
În coarnele cerbilor le aruncai.
Cum potolește vîntul
Pămîntul,
Așa să se potolească durerile,
Junghiurile, cuțitele de la (cutare),
Iar (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca ziua ce l-a dat.

Rețetă : Se descîntă în apă cu busuioc și cu fir de mătură. Cu apa se stropește la ochi.

De la baba Stana Reșică, Drăgănești, Teleorman. Culese de Chr. N. Țapu.

De izdat (durere de inimă)

Tu, izdatule,
Împăratule,
Spurcatule,
Săgetatule,
Ai plecat
Ca un turbat
Să iei zilele la (cutare).
Nu le lua,
Ci du-te la casa ta.
Acolo să bei,
Acolo să mănînci.
La (cutare) nu bea,
Nu mînca.
Fugi, sîngeratule,
Spurcatule,
Și du-te la casele tale.
Acolo să bei,
Acolo să mănînci
Și să locuiești,
Și pe (cutare) să-l lecuiești
Și să-l lași curat,
Luminat,
Ca roua din cîmp,
Ca de Maica Precista lăsat.

Rețetă : Se descîntă în apă neîncepută cu fir de busuioc, cu crucea și cu tămîie și se zic la sfîrșitul descîntecului cuvintele :

Cu mătura te-am măturat,
Cu tămîia te-am tămîiat,
Cu crucea te-am depărtat,
Cu limba te-am descîntat,
Și pe (cutare) l-am lăsat
Curat,
Luminat,
Ca de Maica Precista lăsat.

Apa descîntată se bea de cel bolnav și o parte din ea se aruncă în vîrful unui par de gard și se zice cuvintele :

Cum se spală parul ăsta de
ploaie și de vînt,
Așa să se spele (cutare) de izdat.

De la vrăjitoarea Anca, din com. Măgurele, Teleorman.

Tu, izdate,
Spurcate,
Blestemate,
Nu mugi ca bou,
Nu rîma ca porcu,
Nu răgea ca cîinele.
Tu să ieși cu durerile,
Cu junghiurile,
Cu cuțitele,
Cu durimele,
Cu usturimele de la (cutare)
Din mîini,
Din picere,
Din rinichi,
Din mădulere,
Din pleoapele ochilor,
Din auzul urechilor.
Cum potolește vîntu pămîntu,
Așa să se potolească junghiurile,
Icnelele, amețelele,
Cuțitele, țepile, fîrșelile,
Greutatea,
Reotatea de la (cutare).
Și (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Cu ce mă-sa l-a făcut.

Rețetă : Se descîntă de regulă pe corpul omului cu cuțitul și cu nițică sare.

De la Stana Reșică, din Drăgănești, Teleorman.

Tu, izdate,
Blestemate,
Topsicate,
Înveninate,
Turburate,
Nu întinde,

Nu cuprinde pe (cutare),
Nu încindea,
Nu cuţita,
Nu săgeta,
Nu gîmfa,
Nu umfla,
Că eu te voi descînta
Cu limbă curată,
Cu faţa ridicată,
Şi te voi curăţa
Şi te voi spăla
Şi în nouăzeci şi nouă de hotare
te voi arunca
Şi de pe trupul (cutăruia) te voi
curăţa
De boale şi de dureri.
Iar (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca steaua din cer lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu crucea, cu usturoi, praf de puşcă, oţet şi tămîie de la bobotează şi busuioc de la steag. Se dă de băut şi se unge unde-l doare pe bolnav.

De la Constantina Ion Rădoi, din
Valea cu Apă, Gorj.

Mărine, nene domn mare,
Şi ieşi de la (cutare)
Din inima lui,
Din ficaţii lui,
Din trupul lui.
Şi să ieşi, să te duci la hăl de
te-a mîncat,
Să-i pui cap la cap,
Cur la cur,
Ficaţi la ficaţi,
Inimă la inimă.
Pe (cutare) să-l laşi curat,
luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul strecurat,
Ca Maica Precesta ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă în usturoi cu oţet, cu care se unge suferindul de stomac.

De la Maria Năstase, din Roma-
neşti, Gorj.

Ucigă-te crucea, vrăjmaşe,
De la biserică plecaşi,
La icoane te-ai închinat
Şi dracii i-ai crăpat,
De la (cutare) i-ai luat
Cu junghiurile,
Cu cuţitele.
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Nu face carnea rea,
Nu junghia,
Nu cuţita.
Şi să te iei de la (cutare),
Să pleci,

Să ieşi :
Din inimă,
Din ficaţi,
Din şale,
Din măsele,
Din picere,
Din oasele de unde-l doare,
Ieşi şi du-te în munţi scunzi
Şi-n rădăcinile brazilor.
Acolo să şezi,
Să locuieşti,
Pă (cutare) să-l urăşti,
Să-l părăseşti.

Reţetă : Se descîntă cu sfînta cruce în apă, în care se bagă tămîie şi usturoi. Din apa descîntată se gustă de trei ori şi se unge cu ea pe stomac.

De la Ioana G. Purice, din Bărbăteşti, Vîlcea.

Crăpi, izdate,
Blestemate !
De la inima (cutăruia) să pleci
Şi te du în coadele mărilor,
În copitele ciutelor.
Acolo să locuieşti,
Acolo să văicăreşti *,
Acolo să hodineşti,
De la inima (cutăruia) să fugi,
Că eu cu crucea te-am descîntat,
Cu cuţitu te-am tăiat,
De la (cutare) te-am duhuit
Şi de la inimă te-am potolit.
Cum se potoleşte soarele în cer,
Vîntul pe pămînt,
Focul în cuptor,
Oile în stînă,
Aşa să se potolească dorul de la (cutare)
Şi să se ducă în coadele mărilor,
În copitele ciutelor,
În coarnele cerbilor,
În rădăcinele brazilor.
Acolo să hodruiască,
Acolo să prînzească,
Pe (cutare) să-l părăsească.

Reţetă : Se descîntă în apă cu crucea şi cu cuţit cununat sau găsit. Apa descîntată se bea şi se udă cu ea.

De la Dumitrana Dumitru Stoica, din Rogojelu, Gorj.

Tu, izdate,
Blestemate,
Mută-te,
Strămută-te :
Din cap,
De la inimă,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din băierile inimei,
Du-te în coadele mărilor,
Acolo să-ţi faci casă,

* În alte variante mai corect : *văcuieşti.* (N. ed.)

Acolo să-ţi faci masă,
Leagăn de mătase.
Acolo să te aciuiezi,
Acolo să-mpuiezi,
(Cutare) să rămîie curat şi
luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca Maica Precista lăsat.

Reţetă: Se descîntă cu fir de mătură şi se zic cuvintele: „Cum se mătură cu mătura toate gunoaiele, aşa să se mătute, să se curăţească izdatul de la (cutare); că eu, izdate blestemate, cu mătura te-am măturat, cu tămîia te-am tămîiat şi te-am trimes la Vadul Lat“ :

Că eu, izdate,
Blestemate,
Cu mătura te-am măturat,
Cu tămîia te-am tămîiat
Şi te-am trimes la Vadul Lat.
Amin, Maică sfîntă Mărie,
Leac din mîna mea să fie!

De la Dumitra Răducan-Mărgoiu,
din Urdarii-de-Jos, Gorj.

Fugi, negor
Din răzor,
Şi tu, izdate,
Blestemate,
Că la (cutare) nu e loc de moarte,
E loc de tîrg,
De biserică,
De cruce
Şi de tămîie.
Ce e (cutăruia) să nu mai fie!
Că eu cu limba te-am descîntat,
Cu crucea te-am depărtat,
Cu tămîie te-am tămîiat,
Cu cuţitu te-am străfigat,
De la (cutare) te-am depărtat.
Şi (cutare) a rămas
Curat,
Luminat,
Ca Maica Precista lăsat.

Reţetă: Se descîntă în apă cu crucea, cu un cuţit şi cu tămîie d-a mare, de la bobotează. Apa descîntată şi amestecată cu tămîie se dă bolnavului de bea.

De la Maria Marin Colţatu,
Scrioaştea, Teleorman.

Fugi, izdate,
Blestemate,
Că crucea te bate,
Că nu-i loc de tine,
Şi e loc de cruce,
De biserică şi de tămîie.
Viţă de vie tăiată,
Cap de şearpe vindecat,
Du-te unde cocoş n-a cîntat,
Du-te unde popă n-a tocat,
Du-te unde cîine n-a lătrat.
Şi eu, izdate din inimă, din ficaţi,
Tu, izdate cu leoaica,
Cu zburăturoaica,

Ieşi şi du-te în coarnele cerbilor,
În păduri,
Pe supt buturi.
Acolo să locuieşti,
Acolo să văcuieşti
Şi pe (cutare) să-l ierţi
Şi să-l părăseşti.
Şi el să rămîie curat,
Ca de Dumnezeu lăsat.
Şi cînd oi afla că te-oi întoarce,
Cu crucea te-oi depărta,
Cu tămîia te-oi tămîia,
Cu cuţitu te-oi cuţita,
De la (cutare) te-oi depărta.

Reţetă: Se descîntă cu tămîia în apă, cu crucea şi cu cuţit. Apa descîntată o bea cel bolnav.

De la Bălaşa Petru Săceanu, din Rovinari, Gorj.

Tu, izdate,
Blestemate,
Ai fost trecător, din nouă sate trecător.
Dar să mergi la pas de lup,
La cap de ghigean.
Că eu cu crucea te descîntam,
Cu tămîia te tămîiam,
De la (cutare) te depărtam.
Şi să te duci unde popă n-a tocat,
Glas de voinic nu s-a auzit,
Fata mare cosiţa n-a împletit.
P-o capră neagră te-am aruncat,
Într-un vîrf de munte te-am aruncat.
Dar sf. Ioan nouă îngeri trimetea,
Din munte o dărîma.
Fără cuţit l-a tăiat,
Pe izdat l-a depărtat.
Fără sare o săra
Şi toate boalele de la (cutare) le depărta.

Reţetă: Se descîntă cu crucea asupra celui bolnav, precum şi cu tămîie (de la bobotează), cu care se afumă bolnavul.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia, Teleorman.

Fugi, izdate,
Blestemate,
Că aici nu e loc de moarte,
Ci e al tămîii şi al crucii.
Şi cînd se împreună cur de urs
La cur de lup,
Atunci să se mai izdeze (cutare),
Atunci, nici atunci.
Şi ieşi, necurate,
Blestemate:
Din inimă,
Din plămîni,
Din ficaţi,
Din rănunchi,
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,

Din fața obrazului,
Și te du unde popa nu toacă,
Unde păsărică nu ciricăie,
Unde vacă nu rage,
Unde topor nu taie,
Unde cocoș nu cîntă.
Că acolo vă sînt pregătite
Mese întinse,
Cu pahare pline.
Să mîncați, să ospătați,
Pe (cutare) să-l iertați
Și să-l lăsați curat, luminat,
Ca argintul din stricurat,
Ca Maica Precista lăsat.

Rețetă : Se descîntă cu crucea, cu cuțitul și cu tămîie de la Bobotează în apă neîncepută.

De la Catrina Ioana Ursu, din Urdarii-de-Sus, Gorj.

Cap de gîligan,
Gospodi po milo,
Cruce luminată,
Gospodi po milo,
Cruce de argint,
Gospodi po milo,
La inimă de vidră,
Gospodi po milo,
La genuchi de fier,
Gospodi po milo,
La talpe de oțel,
Gospodi po milo.
Descîntecul de la mine
Și leacul de la Maica Precista.

Rețetă : Se descîntă pe corpul celui bolnav, cu crucea și cu un cuțit găsit sau cununat.

De la Maria Matake Ciurea, din Urdarii de Jos, Gorj. Culese de Chr. N. Țapu.

Fugi, izdate,
Blestemate,
Nu întinde,
Nu cuprinde,
Nu umfla,
Nu îngîmfa.
Du-te unde cocoșu nu cîntă
Și secure nu taie.
Acolo-s mese întinse
Și făclii aprinse
Si pahare pline ;
Beți și mîncați și chiotiți
Și la (cutare) să nu mai veniți.

Pe cale, pe cărare,
Mă-ntîlnii cu dracu-n cale.
— Unde ai plecat, drace ?
— La (cutare).
— Pas, drace, îndărăt
La ăl de te-a mînat ;
Că acolo nu-i loc de tine,
Ci de biserică și de altar
Și de toiag ferecat.
Crăpi ! Pleacă !

Se face cruce la buric, cu mîna, în timpul cînd se spun vorbele. Vorbele se spun de trei ori.

Culese de înv. I. Mateescu din com. Stroieşti, Gorj.

Fugi, izdate,
Blestemate,
Din inima (cutăruia).
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Ucigă-te sfînta cruce
Şi calea bisericii,
Şi sfintele odăjdii.

Cules de la Stana Bob, din Stroieşti, jud. Vîlcea.

Fugi, izdat necurat,
Diavol împeliţat ;
În inima (cutăruia)
Nu te băga,
Nu cuţîta,
Nu săgeta,
Nu umfla,
Că (cutare) e-nchipuit
De Maica Domnului
Şi de duhu sfînt ;
Că chipu lu (cutare)
E loc de cruce şi de biserică,
Nu e loc de a lăcui,
De-a-nrădăcina,
De-a cuţîta,
De-a săgeta.
Ieşi, nu face carne ra,
Că Maica Precesta a venit,
Pă (cutare) l-a-nchipuit
Şi pă tine te-a dovedit.
Ieşi şi te du
La o fată mare de crai,
Că te-aşteaptă-n ceas,
In minut,
Necontenit,
Cu mese-ntinsă,
Cu făclii aprinsă.
Acolo să lăcuieşti,
Acolo să hodineşti,
Acolo să păstoreşti ;
Că (cutare) nu ştie
Să te lăcuiască,
Să te hodinească,
Să te păstorească.

De la Maria Dumănoiu, din Turceşti, jud. Vîlcea.

Fugi, izdate,
Necurate ;
Nu trăsni,
Nu plesni,
Nu durea,
Nu cuţîta,
Nu te face carne ra.
De-i sta
Şi n-ai pleca,
Şi eu m-oi mînia,
Cu crucea te-oi apăra,
Cu cuţîtu te-oi tăia,
Cu limba te-oi ura,
Cu mîna te-oi descînta ;
Razăle ţi s-o usca,
Rădăcina ţi-o săca,
Vîrfu ţi s-o apleca,
În butie de tisă

Te-oi băga,
Cu cercuri de fier
Te-oi lega,
În Marea Neagră
Te-oi arunca
Şi-acolo te-i vindeca,
Şi (cutare) o rămînea
Curat, luminat,
Ca steaua-n cer,
Ca roua-n cîmp,
Ca argintu pă pămînt,
Ca-n ceas muma lui
Ce l-a făcut.
Fugi,
Şi te du
În copitele ciutelor,
În coarnele cerbilor,
În sorbu mărilor,
În fundu apelor.

Notă. De izdat (durere de inimă) se descîntă cu o cruce, în apă sau în rachiu, ce se dă bolnavului de băut. Unele, cînd se descîntă, fac o cruce cu piciorul drept la inima bolnavului. Altele descîntă în sare, pe care apoi o arde şi o dă bolnavului s-o bea cu apă. Se descîntă în toate zilele, afară de dumineca, căci altfel s-ar îmbolnăvi şi descîntătoarea, şi nici bolnavului nu i-ar trece pentru că dumineca e zi de odihnă.

De la Florica lui Ţoiulete, din Stroieşti, jud. Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

Fugi, izdate blestemate,
Că nu-i loc de răutate !
De cruce şi de biserică.

Cules de înv. I. Trandafirescu, din com. Şişeştii-de-Jos, jud. Mehedinţi.

De încleştat

Zece oasă-ncleştate,
Nouă deşcleştate ;
Nouă oasă-ncleştate,
Opt deşcleştate ;
Opt oasă-ncleştate,
Şapte deşcleştate ;
Şapte oasă-ncleştate,
Şasă deşcleştate ;
Şasă oasă-ncleştate,
Cinci deşcleştate ;
Cinci oasă-ncleştate,
Patru deşcleştate ;
Patru oasă-ncleştate,
Trei deşcleştate ;
Trei oasă-ncleştate,
Două deşcleştate ;

Două oasă-ncleştate,
Un os deşcleştat ;
Un os încleştat,
Nimic în trupu (cutăruia)
Nu s-a aciuiat :
Nici apucături,
Nici încleştături,
Nici strînsături,
Nici deochituri.
Şi rămase (cutare)
Curat, luminat,
Cum maica lui l-a lăsat.

De la Girca lui Popa Ghiţă, Stroieşti, Vîlcea.

Zece oasă-ncleştate,
Nouă deşcleştate ;
Nouă oasă-ncleştate,
Opt deşcleştate ;
Opt oasă-ncleştate,
Şapte deşcleştate ;
Şapte oasă-ncleştate,
Şase deşcleştate ;
Şase oasă-ncleştate,
Cinci deşcleştate ;
Cinci oasă-ncleştate,
Patru deşcleştate ;
Patru oasă-ncleştate,
Trei deşcleştate ;
Trei oasă-ncleştate,
Două deşcleştate ;
Două oasă-ncleştate,
Un os deşcleştat ;
Unu...
Si nici unu.
Cum descurcă pieptenu păru
La toţi boierii,
La toţi popii,
La toate cocoanele,
La toate fetele,
La toată lumea
Din ţara românească,
Aşa să se deşcleşteze
Toate-ncleştăturile,
Toate-apucăturile,
Şi (cutare) să rămîie
Curat, luminat,
Ca Maica lu' Dumnezeu
Ce l-a lăsat.

Notă. De încleştat (durerea coşului pieptului, care stînjeneşte respiraţia). Se descîntă în untdelemn şi în rom, cu care se trage pieptul şi coastele bolnavului ; se mai descîntă, pentru copii, în unt cu un piepten.

De la Ilina lui Ioneaţă, Cernişoara, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

De întîmpinat

Eu fac biserică şi cruce
şi leturghie,
Întîmpinatu la (cutare)
să nu mai vie.
Ieşi, diavole, de la (cutare)
cu mînie de cap,
Cap de viclean,
Inimă de vidră.

Să ieși de la cap,
Cap de viclean,
De la inimă,
Inimă de vidră,
De la picere,
Cap de șearpe.
Să ieși cu întîmpinăturile tale,
Cu tîlniturile,
Cu loviturile,
Cu frigurile,
Cu fiorurile,
Cu amețelile,
Cu răcorile de la (cutare),
Cu amețeala,
Cu zobeala,
Cu fărîmătura,
Cu fîrșala,
Să ieși de la (cutare)
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din fața obrazului,
Din toate mădulările,
Că eu cu tămîie te-am tămîiat,
Cu crucea te-am alungat,
De la (cutare) te-am depărtat,
Cu apă te-am înecat.
Iar (cutare) a rămas curat,
Ca de Maica Precista lăsat.

Rețetă : Se descîntă în apă cu tămîie și cruce. Apa se bea amestecată cu tămîie pisată.

De la Oprea Șerban, Drăgănești, Teleorman.

La capul pămîntului,
E capul ursului,
Și la capul ursului
E capul lupului.
Cap de pară (foc),
Inimă de vidră,
Crăpi, drace,
Ucigașe,
Că n-ai ce face,
Că te-a bătut crucile.
Și (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Sfînta Mărie.
Leac să-i fie !

Rețetă : Se descîntă cu crucea în apă și pe corpul bolnavului.

De la Badea Voicu Știrbu, din Drăgșani, Teleorman. Cules de Chr. N. Țapu.

De întorsuri

Voi patruzeci și patru
de buruieni,
Nu v-am pus să înfloriți,
Ci să odrăsliți
Și lumea s-o tămăduiți ;
Să plecați cu miroasele,

Să găsiţi leacurile.
D-o fi din ape,
D-o fi din drumuri,
D-o fi din somn,
D-o fi din vis,
D-o fi din dragoste,
D-o fi din iuţeală,
D-o fi din vînturi,
D-o fi din iele, —
A venit cu zece,
Eu l-am întors cu nouă ;
A venit cu nouă,
Eu l-am întors cu opt ;
A venit cu opt,
Eu l-am întors cu şeapte ;
A venit cu şeapte,
Eu l-am întors cu şease ;
A venit cu şease,
Eu l-am întors cu cinci ;
A venit cu cinci,
Eu l-am întors cu patru ;
A venit cu patru,
Eu l-am întors cu trei ;
A venit cu trei,
Eu l-am întors cu două ;
A venit cu două,
Eu l-am întors cu una.
Să pleci, faptule,
Datule,
Din vecini în vecini,
Din streini în streini,
Din cumnate
În cumnate
Din naşă
În naşă,
Din moaşă
În moaşă.
Nici atunci n-oi sta,
La groapă te-oi ducea.
Oasele le-oi scotea,
Judecată cu ele vei avea.
Nici acolo nu e lăsată,
Nu e pribeagă,
Nu e uitată.

Reţetă : Acest descîntec se numeşte „al scăldăturilor". După ce bolnavul a băut argintul viu, face scăldături cu buruieni înflorite, după cîmp sau din păduri. Asemenea descîntec se face cu o para de argint.

De la vrăjitoarea Ilinca Mirtuleasa, Roşiori de Vede.

— Bună ziua, apă mare,
Doamnă mare,
Cum ai ieşit din rîurile tele
De ai spălat frunza şi iarba
De smoală
Şi pietrile de rugină,
Mai vîrtos,
Cu puterea lui Hristos.
În numele Tatălui
Şi Fiului
Şi Sfîntului Duh
Şi Maica Domnului
În împărăţia cerului,
În lumina lumii.
Soare frăţioare,
Să fii martor
C-am dat argintu viu (cutăruia) ;
Şi nu i l-am dat să bolească,

Ci i l-am dat să se curăţească.
Şi o fi blestem de nouă neamuri,
De tată, de mumă, de frate,
De soră, de moaşă,
De naşă,
De cumnată,
De văduvă fără bărbat,
De fată mare fără cosiţă în cap,
De la surate,
De la cumnate,
De la vecine,
De la streine,
De la bătătureasă bună.
Cine a dat cu una,
Eu întorc cu două ;
Cine a dat cu două,
Eu întorc cu trei ;
Cine a dat cu trei,
Eu întorc cu patru etc. etc.
Cine a dat cu nouă,
Eu întorc cu zece,
Că din zece
Nu mai trece.
Nici cu tăria n-ai ce-i face.
Că i-am făcut brîul colac,
Vîrcolac
Si l-am trimes în cai de olac ;
Să meargă din vad în vad,
Pîn' la casa cui a dat,
Că nu mi-e păcat.
Dar dac-o fi din Dumnezeu,
Dumnezeu ca un sfînt,
Făcu cheie de argint,
Descuie şi spălă
Şi uşură.
Că tu, argințele,
Vineţele,
Eşti adus din Ţaligrad,
Pe calu alb.
Cum ai umblat din hîrtie
în hîrtie,
Din prăvălie în prăvălie,
Aşa să umbli la (cutare)
Si să scoţi argintul viu.
Că l-o fi luat pe pîine,
Că l-o fi luat pe carne moartă,
Că l-o fi luat pe carne vie,
Şi l-o fi dat în băutură,
Şi l-o fi dat în mîncare,
Şi l-o fi petrecut
Pîn' ce mişcă în pămînt,
Pîn putini hodorogite,
Pîn butoaie neisprăvite.
Tu să-l scoţi
Şi să-l goneşti
Din oase
În carne,
Din carne
În piele,
Din piele
În pămînt,
Acolo de unde a venit.
Şi (cutare) să rămîie luminat
şi curat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Reţetă : Argintul viu se descîntă cu fir de mătură, zicîndu-se şi cuvintele :

Mătură mare,
Doamnă mare,
Cum ai spălat toate casele,
Toate bătăturile, —
Aşa să speli
Şi să mături de la (cutare)
toată boala,
Toată dătătura,
Toată aruncătura,
Toată făcătura,

De-o fi dat în bere,
În mîncare,
În sculare,
În culcare,
Să se ducă la vrăjitoare
Şi să-l spele cu apă
Din năstrapă
Şi cu steblă de busuioc
Pe trupul tot.

De la Radu Nicolae Şovîlgău,
din Valea cu Apă, Gorj.

Apă curgătoare,
Nu te întorc pe tine,
Ci întorsei dătăturile,
Aruncăturile,
Cuţitele,
Urîciunile,
Făcăturile,
Junghiurile,
Boalele de la (cutare).
Dacă or fi date de moaşe,
De naşe,
De surate,
De cumnate,
De vecine,
De streine,
De bătătureasă bună,
Eu le-ntorc pe capul cui le-a dat
Şi le-ntorc după trupul (cutăruia),
Că ea le-a dat c-o mînă,
Eu întorc cu două ;
Le-a dat cu două,
Eu le întorc cu trei ;
Le-a dat cu trei,
Eu le întorc cu patru ;
Le-a dat cu patru,
Eu le întorc cu cinci ;
Le-a dat cu cinci,
Eu le întorc cu şease ;
Le-a dat cu şease,
Eu le întorc cu şeapte ;
Le-a dat cu şeapte,
Eu le întorc cu opt ;
Le-a dat cu opt,
Eu le întorc cu nouă,
Le-a dat cu nouă,
Eu le întorc cu zece ;
Din zece
Nu mai trece
Că eu le-am mînat pe coadă
de vacă,
La (cutare) să nu se mai întoarcă ;
Pe viţă de vie,
La (cutare) să nu mai vie.
Că eu cu cuţitu le-am tăiat,
Cu busuiocu le-am scuturat,
De pe trupul (cutăruia) le-am luat
Şi le-am trimes la haia care
le-a dat.

Reţetă : Se descîntă în apă cu un cuţit şi busuioc sau şi cu o secere, şi se spun cuvintele : „Cum taie secerea toţi bozii şi rogozii,

toate paiele, grînele etc., așa să se taie tot datul, aruncatul, făcutul, urîtul de la (cutare)",

De la Maria Năstase, din Romanești, Gorj. A se vedea descîntecul de fapt din colecția *Descîntece poporane române* a părintelui S. Fl. Marian, p. 118. Culese de Chr. N. Țapu.

Desfacere de ursită

Cine mi-o făcut c-o mînă,
eu desfac cu douî,
Cine mi-o făcut cu douî,
eu desfac cu trii,
Cine mi-o făcut cu trii,
eu desfac cu patru,
Cine mi-o făcut cu patru,
eu desfac cu cinci,
Cine mi-o făcut cu cinci,
eu desfac cu șese,
Cine mi-o făcut cu șease,
eu desfac cu șepte,
Cine mi-o făcut cu șepte,
eu desfac cu opt,
Cine mi-o făcut cu opt,
eu desfac cu nouî,
Cine mi-o făcut cu nouî,
eu desfac cu nouăzeci și nouî
Și cu a mele amîndouî.
Ho, ursitî roasă proroasî,
Albastrî, proalbastrî,
Galbenî, progalbenî,
Cu chicioarele nu frămîntați,
Trupul nu-i mîncați,
În grea boală nu-l (sau o) băgați.
De-o pocit-o fatî, crîpi-i ochii,
Sarî-i ochii, crîpi-i țițili, moarî-i
pruncu ;
Di-o pocit-o codru, cadî-i
frunza ;
Di-o pocit-o iarba, ususî-ci iarna,
Iar (cutare) să rămîi curat,
luminat,
Sănătos, ca de Domnul lăsat.

Cules de înv. I. Iordăchescu din com. Cristești, jud. Botoșani.

De junghi

Tu, cuțitule, blestematule,
Nici o slujbă nu ți-am dat.
Tu, cuțitule, cununatule,
Alămatule și plaselatule,
Eu de cînd te-am cumpărat
Și de cînd te-am cununat
Nici o slujbă nu ți-am dat ;
Dar acum te-am ursat

Și la (cutare) te-am dat ;
Te-am sorocit
Și la el te-am pornit,
Ca să-i scoți toate junghiurile,
Toate durerile,
Toate cuțitele,
Toate țepile din (cutare),
Din inimă,
De sub inimă,
Din ficați,
De sub ficați,
Din rănunchi,
De sub rănunchi,
Din criirii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din fața obrazului,
Din măsele,
Din gingii,
Din toate mădulările,
Din toate oscioarele,
Și pe (cutare) nu-l mai junghia,
Nu-l mai cuțita,
Nu-l mai înțepa,
Și să-l lași pe (cutare)
Curat,
Și să te duci în smîrcurile mărei,
În apele Dunărei,
Că acolo popă nu toacă,
Cîine nu latră,
Fată coada nu împletește.
Acolo este locul tău,
Sorocul tău,
Sălașul tău,
Acolo să junghii,
Să înțepi,
Să cuțitezi,
Iar pe (cutare) să-l lași
Curat, luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul cel curat,
Ca maică-sa ce l-a anfapt.

Rețetă : Se descîntă cu cuțitul în apă ; i se dă să bea din apă și se unge cu ea pe corp. Cuțitul trebuie să fie cununat bolnavului. Cuțitul descîntat se înfige după ușă.

De la Anca Mozoloaia, din Tr. Măgurele.

Luai securea
Și plecai
La ogor de cînepă de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare) ;
Și arai ogor de cînepă de vară
Și venii cu securea acasă,
Și junghiul se rupse de la
(cutare) ;
Și luai sapa
Și plecai la ogoru de cînepă
de vară,
Și săpai ogoru de cînepă de vară
Și junghiul se rupse
de la (cutare).
Junghiul se rupse de la (cutare).
Se coapse cînepa de vară
Și culesei cînepa de vară
Și junghiul se rupse
de la (cutare).
O băgai în baltă cînepa de vară
Și junghiul se rupse
de la (cutare).

Se mură cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Spălai cînepa de vară
Şi junghiul se rupse de la (cutare).
O detei în proţap cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
O detei în meliţă cînepa de vară.
Întorsei ogorul de cînepă de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Şi pusei cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Pieptănai cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Torsei cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
O copsei cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Urzii cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Învălii cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
O gurii cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
O ţesui cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
O înălbii cînepa de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Croii cămaşă de cînepă de vară,
Junghiul se rupse de la (cutare).
Se rupse cămaşa şi junghiul
Şi rămase (cutare) curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu cîlţi de cînepă de vară, se face o aţă de cînepă şi se pune la gît şi la subţioară.

De la Păuna Dumitrescu, din Peşteana de Sus, Gorj.

Apucai p-un drum la vale,
Mă-ntîlnii cu un turc călare,
Cu slugulița după el.
— Slugă, sluguliţa mea,
Încetează şi ascultează :
Ce s-aude p-a vale mare,
Ce s-aude d-un ramăt mare :
Nu ştiu şarpe din proţap,
Sau muiere din bărbat ?
— Nu e muiere din bărbat,
Ci e (cutare) bolnav.
— Leac să-i fie din mîna dreaptă,
Din inimă curată.
Stai junghi nu junghia !

Reţetă : Se descîntă de trei ori făcîndu-se o aţă de cînepă, care se răsuceşte pe mînă fără să se înnoade şi se pune de gît şi la subţioară.

De la Ioana Traşcă Papuc, din com. Valea cu Apă, Gorj.

Plecă un boier mare
În vînătoare,
Cu slugile lui,
Cu copoii lui,
Şi umblă
Şi nimica nu vînă,
Şi auzi ţipîndu-se,
Văicărindu-se
Şi oligăindu-se.
Şi întrebă pe slugă :
— Cine ţipă şi se văicăreşte
Şi se oligăreşte ?
Pas în a ogradă mare
Şi rupse trei fire de cînepă
de vară
Şi le băgă în apă să se topească.
Şi să iasă de la (cutare)
junghiurile,
Cuţitele, săgeţile, ţepile, acele,
Şi să iasă din oase în carne,
Din carne în piele,
Din piele în vînt,
Din vînt în pămînt,
De unde a venit,
Şi (cutare) să rămîie curat
şi luminat,
Ca maică-sa ce l-a fapt,
Ca poala Sfintei Marie,
Leac să-i fie
Descîntecul meu,
Leacul de la Dumnezeu.
Leacul de la Sfînta Marie,
Leac să-i fie !

Reţetă : Se descîntă în apă cu un cuţit găsit. Cu apa se udă cel bolnav de junghi iar restul se aruncă pe un par de gard şi se zice vorbele : „Cum se risipeşte apa şi nu stă aci în par, aşa să se risipească junghiurile, cuţitele de la (cutare)".

De la Floarea Stanca Slăbescu,
Nanov-Teleorman.

Plecă Maica Precista pe cale,
Pe cale, pe cărare,
Se întîlni cu (cutare) în cale.
Şi-l junghia
Şi-l înfiora
Din tălpile picioarelor
Pînă-n creştetul capului.
De l-o fi pus junghiul c-o mînă,
Eu îl întorc cu două ;
De l-o fi pus cu două,
Eu îl întorc cu trei etc. etc.
De l-o fi pus cu nouă,
Eu îl întorc cu zece,
Din zece
Nu mai trece
Şi dracul plesneşte.
Ieşi junghi de la (cutare)
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din măduva osului,
Şi să te duci în pămînt,
Că din pămînt ai ieşit,
În pămînt să intri.
Şi (cutare) să rămîie curat
şi luminat,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul curat,
De nouă ori stricurat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Rețetă: Se descîntă cu cuțitul și cu securea în apă.

De la Ioniță Sandu David, Salcia, Teleorman. Culese de Chr. N. Țapu.

Fugi, junghi,
Că te-njunghi;
Te faci cîne-n patru picioare,
Să latri la lună pă vale.
Ptiu! Ce te-ai lungit,
Ce te-ai încolăcit?
Din măduvă să ieși în os,
Din os în carne,
Din carne în piele,
Din piele să se spele.
Să rămîie (cutare) sănătos,
Curat,
Luminat,
Ca argintu ăl curat,
Ca roua nescuturat,
Ca poala Maichii Precistii
necălcat.

De la mine descîntecu,
De la Dumnezeu leacu!

De la moș I. Oprișanu, din Vălenii de Munte, Prahova.

Fugi, junghi,
Că te-njunghi.
Fugi, spurcatule,
Săgetatule,
Tîmpinatule,
Cin' te-a trimis,
D-acolo să te duci!

De la Sandu Potcovaru, Văleni-Prahova.

— Bună dimineață, împărăteasă,
doamnă mare!
Eu îți dau ție pîne, sare și vin,
Tu să-mi dai măriele, împărățiile
și leacurile tale.
Eu îți dau ție miere și unt,
Tu să-mi dai leacurile și bunurile
de pe pămînt.
Cum te-am luat eu din
pămîntul tău,
Din tulpina ta,
Din rădăcina ta,
Așa să iei (cutăruia) boala,
lipitura,
Spărietura, bîntuiala, amețeala.
Că (cutare) nu te poate purta,
Nu te poate ținea,
Că este în apă botezat
Și cu mir amestecat.
(Cutare) de dimineață s-a sculat,
Pe cale, pe cărare a apucat,
Cu o mulțime de șerpi în cale
s-a-ntîlnit,
Cu gurile căscate,
Cu limbile tapoete;
Cu gura îl mușca,
Cu limba-l înțepa,
Toți șerpii pe trupu lui
se-ncolăcea.
El s-a speriat,
S-a-nfiorat,
De carne, de șale, de spinare
s-a-ncleștat,
Puterea i-a luat.
El s-a văitat, s-a tînguit;

Maica Precista l-a auzit,
La el s-a coborît,
De mîna dreaptă l-a luat,
În rîu la Iordan l-a botezat,
L-a curăţit
Şi cu leac mare l-a dăruit.

De la Păuna lui Moldoveanu, din Buzău. Culese de Ion Odor.

Cînepă de vară,
Te-ai arat,
Te-ai semănat,
Te-ai grăpat
Şi mare te-ai făcut.
Stăpînul a venit şi te-a cules.
Cum ai ieşit din pămînt,
Aşa să să iasă junghiul de la (cutare),
Din măsele,
De sub măsele,
Din mădulări,
Din subţiori,
Din cap,
De sub cap.
Ieşi şi te du unde cocoş nu cîntă,
Unde fete mari codiţa nu împleteşte,
Unde popă nu toacă,
Unde cîine nu latră.
Şi (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Reţetă : Se descîntă cu cînepă de vară, din care se face o aţă ce se răsuceşte la spate, se pune după gît şi se-nnoadă la subţioară.

De la Maria Nicolae Mathei, Belitori, Teleorman. Culese de Chr. N. Ţapu.

A plecat (cutare), cînepă a arat,
A grăpat-o,
A sămănat-o,
A cules-o,
A topit-o,
A meliţat-o,
A dărăcit-o
A tors-o,
A ţesut-o,
A-nălbit-o,
A trîmbit-o,
A croit-o,
A purtat-o,
A rupt-o.
Aşa să se rupă junghiurile,
Cuţitele, durimile,
Usturimile,
Răutatea,
Greutatea,
Fărîmătura,
Zdrobitura,
Fîrşeala,
Ameţeala din corpul (cutăruia).
Cum iese cînepa de vară
Peste cea de toamnă,
Aşa să iasă junghiurile,
Cuţitele şi ţepile,
Durimile,
Usturimile,
Fiorile,

Frigurile,
Răcorile de la (cutare) ;
Să rămîie (cutare) curat,
Ca de Maica Precista dat.

Rețetă : Se ia cînepă dărăcită, se face o ață lungă, se răsucește repetîndu-se cuvintele de mai sus. Se leagă ața de supțioară și se înnoadă la spate.

Ieși, junghi,
Că te înjunghi,
Pe vătrai încălecat,
Pe vătrai descălecat.
Junghiule, pătrunchiule,
Nu-ngheza ca caii,
Nu zbera ca vacile,
Nu rîma ca porcii,
Și te du unde popa nu toacă,
Unde cocoșii nu cîntă,
Unde cîinii nu latră,
Că te adastă cu mesile întinse,
Cu făcliile aprinse,
Cu paharele pline.
Ieși din ficați, din bojoci,
Din rinichi,
Din inimă,
Din vîrtutea trupului,
Din undreaua gîtului.
Eu, spurcatule, te descînt
Cu sabie de argint
Și cu cuțit de găsit,
Să te risipești
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.

Acest descîntec se zice de nouă ori înțepînd bolnavul cu un cuțit de găsit și apoi cuțitul se înfige după ușă.

Cules de înv. P. Cristescu din com. Călăreții-Șăinoiu, jud. Ilfov.

Stai, junghi, nu junghia,
Ca să-ți spui ce poate cînepa :
O sapă, o seamănă, o greblează,
O păzește de paseri, o culege,
O scutură de sămînță,
O duce la lac d-o topește,
O ia din lac, o pune de se usucă,
O meliță, o face fuioare, o toarce,
O dapănă, o urzește, o țeasă
Și o face cămașe.
Fugi, junghi, nu junghia
pe (cutare).

Se face o ață de cînepă, cu care se leagă unde-l doare. Se zice la fiecare vorbă : „Fugi, junghi, nu junghia pe cutare". Se descîntă noaptea, pînă la cîntarea cocoșului, cu capul gol, cu pielea goală, cu mîinile la spate, sucind ața la junghi.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păușești-Măglași, jud. Vîlcea.

Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii.
Eu sapa-n spinare-am luat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Ogoru l-am săpat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Cînepă mi-am sămănat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Cînepa a răsărit,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
A crescut,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
A înflorit,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
S-a copt,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii,
Am cules,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Am legat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
În baltă-am băgat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Cu meliţa te-am fărîmat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Pîn piepten te-am descurcat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii ;
Şi junghiu l-am depărtat,
Fugi, junghi,
Că te junghi
Şi-ţi dau lucru cînepii.

De la Maria Nicolae Dumănoiu,
din Turceşti, Vîlcea.

Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a săpa ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a sămăna ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-o alege ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a culege ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-o topi ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a meliţa ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a pieptăna ;
Fugi, junghi,

Nu junghia
Pîn' s-a toarce ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a dăpăna ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a coace ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a dăpăna ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a urzi ;
Fugi, junghi,
Nu junghia,
Pîn' s-a-nvăli ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a năvădi ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a ţase ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a coase ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-a purta ;
Fugi, junghi,
Nu junghia
Pîn' s-o rupea,
Şi (cutare) o rămînea
Curat, luminat,
Ca argintu stricurat.

Se descîntă sucind în palme aţa cu care e legat busuiocul de la bobotează şi încingînd pe bolnav cu ea.

De la Girca lui popa Ghiţă, din Stroeşti, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

Junghiul (cutăruia) la goană-l luai,
La deal îl urcai,
De vale-l dădui,
Cuţitul din teacă scosei,
Vinele i le tăiai.

Cules de înv. Z. Pavelescu din com. Raşi, jud. Ialomiţa.

De mătrice

Tu, mătrice, mătrăgună,
Capră roşie te făcuşi,
Sus în munte te suişi
Şi ciobanii te aflară,
Te luară,
Te tăiară,
Fără cuţit te tăiară,
Fără foc te fripseră,
Fără sare te mîncară,
Fără c... te c...

Eu cu mătura te măturai,
Cu lopata te vînturai,
În coarnele cerbilor te aruncai.
Toate junghiurile de la (cutare) le adunai
Și în Marea Neagră le aruncai.

Rețetă: Se descîntă la buric cu fir de mătură și se adaugă cuvintele: „Cum mătură astă mătură toate gunoaiele, așa să se mături durerea, mătricea, junghiurile de la (cutare)".

De la Oprea Șerban, din Drăgănești, Teleorman. Să se compare acest descîntec cu cel de „mătrice" din colecția d-lui G. Dem Teodorescu, p. 379, coloana I, sus.

Pe ăl munte mare roșu,
Aleargă o capră roșie.
Un cioban roșu o prinde
Și o taie cu un cuțit roșu
Și o mănîncă fără gură, —
Nesărată,
Nepiperată,
Neardeiată.
Mătricea, mătrăguna,
S-o cace (cutare),
Verde ca iedera
Și neagră ca păcura,
Și (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Sfîntă Marie,
Leac să-i fie!

Rețetă: Se descîntă cu cuțitul pe corpul omului și în apă. Cu apa se udă bolnavul pe corp, bea din ea și o parte se leapădă pe par de gard, zicîndu-se: „Cum se scurge apa în par, așa să se scurgă durerea de mătrice de la (cutare), și cum limpezește apa toate pietrile și toate malurile, așa să se limpezească și să se curățească (cutare) de mătrice".

De la Badea Voicu Știrbu, din Drăgănești, Teleorman.

Căpricică,
Turturică,
În vîrf de munte suită,
Vînătorii te vedea,
Fără pușcă te-mpușca,
Fără cuțit te tăia,
Fără sare te săra,
Fără gură te mînca,
Fără c... te c...
Mătrice cu bubă,
Mătrice cu dălac,
Mătrice întîmpinată,
Mătrice de judecată,
Lovitură cu tăieri,

Cu țepi,
Cu săgeți,
Cu vărsături,
Cu oticnituri, —
Ieși de la (cutare)
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din fața obrazului,
Din grumajul gîtului,
Din ața buricului.

Rețetă: Se descîntă în apă cu sare și cimbru și se dă să bea și se mînjește la buric copilul mic. Se mai descîntă la copiii mici în lapte din țîța femeii.

De la Anca Vrăjitoarea, din com. Măgurele, Teleorman.

Mătrice albă,
Mătrice galbenă,
Nu te bate ca peștele,
Nu te-ntinde ca șarpele.
Te-ai întins
Pînă ai cuprins pe (cutare);
Te-ai bătut
Pînă ai fîrșit pe (cutare).
Și te-a aflat Neaga
descîntătoarea.
Pe lopată te-am luat
Și-n Dunăre te-am aruncat.
Cu crucea te-am gonit,
De la (cutare) te-am pornit.
Cu cuțitu te-am tăiat,
De la (cutare) te-am mutat,
Și pe (cutare) să-l lași curat,
Luminat,
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat.

Rețetă: Se descîntă cu sare, cuțit etc. La copiii mici se descîntă cu piciorul peste stomacul copilului și se fac rescruci cu piciorul.

De la Neaga Zamfira Gheorghe, Butculești, Teleorman.

Mătrice, mătrăgună,
Capul pe (cutare)-l adună,
Inima i-o săgetă.
Cu scuipatu scuipam,
Cu limba te descîntam
Și de la (cutare) te depărtam,
Și (cutare) rămînea curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca aurul suflat,
Ca orice strecurat,
Ca Maica Precista lăsat.

De la Maria Marin Colțatu, din Scrioaștea, Teleorman. Culese de Chr. N. Țapu.

Mătrice mătriculată,
Diavoliță-mpelițată,

La ce te-ai aciuiat,
În cap omenesc te-ai rădăcinat,
Diavoliţă-mpeliţată,
Colţată,
Veninată,
Cu cuţite
Ascuţite,
Cu undrele
Sîmcele,
În tîmplele mele ?!
Fugi, diavol împeliţat,
Că pă mine Duhu sfînt
M-a-nchipuit,
În pîntecile maicî mele
Şi m-a miscliit
Şi de ştire i-a ştiut,
De m-a născut,
Pînă az' pă pămînt
M-a ţînut.
Dar tu, spurc spurcat,
Diavol împeliţat,
De trupu mieu
La ce te-ai apropiat ?
Că pă mine Maica Domnului
M-a născut
Şi m-a spălat,
De bale spurcate
M-a depărtat !
Maica Precista a aflat
De spurc spurcat,
Că m-a zobit, m-a fărîmat ;
Jos pă scară de aur s-a dat,
De mine s-a apropiat
Şi m-a întrebat :
— Ce poate fi, (cutare) ?
— Ce să fie, ce să nu fie,
Maică sfîntă Mărie,
A venit la mine
Zmeu cu zmeoaică,
Păduroi cu păduroaică,
Leu cu leoaică,
Moroi cu moroaică,
Strigoi cu strigoaică ;
De mine s-a apropiat,
M-a zobit, m-a fărîmat.
Maica Precista pă armăsar niegru
A-ncălicat,
Bici de foc a luat.
Şi cum pornea,
Calu din copite
Scîntei lăpăda ;
Din gură
Hopăiţi de foc vărsa ;
Din bici fulgera ;
Pă toată lumea
De (cutare) o-ntreba.
Ajunsă la salcie :
— Salcie, salcie,
Nu cumva ai văzut :
Zmei cu zmeoaice,
Lei cu leoaice,
Păduroi cu păduroaice,
Moroi cu moroaice,
Strigoi cu strigoaice ?
Că inima lu' (cutare) i-a luat,
Sîngele i l-a turburat,
Pieptu cu spatele
I l-a-ncleştat,
Rînza i-a răsturnat.
— N-am văzut, Maică sfîntă Mărie.
— Tu de-i fi văzut
Şi mie nu mi-ei spune,
Blestemată să fii pă lume :
Roade să nu faci.
Toate buruienele să rodească,
Caii-n umbra ta să se umbrească.
Să plîngi
Cum plîng eu
De fiu meu.
Ajunsă la rug :
— Tu, rugule, n-ai văzut :

Zmei cu zmeoaice,
Lei cu leoaice,
Păduroi cu păduroaice,
Moroi cu moroaice,
Strigoi cu strigoaice ?
— N-am văzut, Maică sfîntă
Mărie.
— Tu de-i fi văzut :
Unde ţi-o fi rădăcina,
Şi vîrfu.
De toate hainele să stai atîrnat,
De toată lumea,-n veac,
Să fii blestemat.
Ajunsă la paltin :
— Paltine, paltine,
Tu n-ai văzut :
Zmei cu zmeoaice,
Lei cu leoaice,
Păduroi cu păduroaice,
Moroi cu moroaice,
Strigoi cu strigoaice ?
— Ba am văzut,
Maica Domnului sfînt.
— Cum ai văzut ?
— Am văzut :
Cu inima (cutăruia) trecînd,
Din diple ţîţîind,
Din cimpoi bîzîind,
Din gură chiotînd,
Din dinţi scrîşnind,
În palme plesnind :
Vavilele,
Şoimanele,
Spurcaţii,
Spurcatele ;
Şoimanii,
Şoimanele ;
Strigoii,
Strigoaicele,
Moroii,
Moroaicele.
— Blagoslovit să fii, paltine !
Toţi să-ţi fie plecaţi
Şi închinaţi !
Şi plecă Maica Domnului călare
În cîmpu mare,
În coada mărilor,
În stolu bălţilor,
Unde om nu calcă,
Unde săcure nu taie,
Unde foc nu să vede,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde cîine nu latră,
Unde soare
Nu răsare,
Unde viermele nu doarme.
Să dusă Maica Domnului
Şi-i găsi
Inima (cutăruia) frigînd,
Înţăpînd,
Perpelind.
Iei cînd o zăriră,
În mare de foc săriră
Şi pieriră
Cum piere roua de soare
Şi spuma de mare.
Şi luă inima (cutăruia),
În furca pieptului
I-o vîrî,
I-o clădi,
I-o-nvăli,
I-o plămădi,
Cum se plămădeşte
Aluatu-n pîine,
Cum se clădeşte
Fagurile-n stupină,
Cum se-nvăleşte
Varza-n grădină,
Şi-l luă,
Îl săltă
Şi-l ardică
Din coadele mărilor,

În bătaia vînturilor.
Bătură trei vînturi
Din trei cornuri de țară
Și pă (cutare)-l suflară
De izbituri,
De pocituri,
De iele,
De-l spurcat,
Cu diavolul amestecat.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turcești, Vîlcea.

Mătrice, mătrăgună,
Nu te-ntinde ca șerpele,
Nu te bate ca peștele
În inima (cutăruia)
Și-n capu (cutăruia),
Și te du-n munți depărtați,
De nimenea ne-aflați,
Că acolo te-așteaptă
Fete mari
Cu mese-ntinse,
Cu făclii aprinse.
De nu te-i duce,
Ieu oi trimite
Nouă cotei,
Bodei,
De te-o sfîșia fără gheară
Și te-o mînca fără gură.
Ieși și piei,
Răspiei
Cum piere roua de soare,
Ca spuma de mare,
Ca cenușa zburătoare.

De la Stana Bob, Stroești, Vîlcea.

Mătrice mătriceată,
Ce vii cu gura căscată,
Să-mbuci din (cutare) o dată ?
Nu ți-e frică că oi pune
Trei cotei,
Bodei,
Și te-o prinde fără picioare
Și te-o tăia fără cuțît,
Și te-o frige fără foc,
Și te-o mînca fără gură ?
Ce vii niagră ca păcură,
Verde ca iedera ?...

De la Nița lui Adam, din Cireșu, Vîlcea.

Mătrice mătricată,
La (cutare) aciuiată.
Vînătorii mi-o aflară,
În vîrful muntelui mi-o suiră,
Făr' de ogari o goniră,
Făr' de guri o chiotiră,
Făr' de puști o-mpușcară,
Făr' de cuțite-o junghiară,
Făr' de sare-o sărară,
Făr' de frigări o-nvîrtiră,
Făr' de foc o fripsără,
Făr' de mîini o rupsără,
Și făr' de guri o mîncară ;
Di la (cutare) o părăsiră,
Și rămase curat, luminat,
Ca argintu stricurat.

De la Girca lui Popa Ghiță, Stroești, Vîlcea.

A plecat (cutare)
Pă cale, pă cărare.
S-a-ntîlnit cu mătricea
'N cale ;
Cu mătricea,
Cu mătricioiu ;
Cu moroaica,

Cu moroiu ;
Cu strigoaica,
Cu strigoiu ;
Cu avistriţa,
Cu avistriţoiu,
Cu păru
Pînă-n călcîie,
Cu capu cît capacu,
Cu ochii cît cepele,
Cu dinţii cît lopeţile,
Cu unghiile
Cît secerile,
Cu deştele
Cît fusăle,
Cu mîinile
Cît prăjinile,
Cu picioarele
Cît rîschitoarele ;
În pîntece i-a intrat
Şi inima i-a mîncat,
Sîngele i-a surbit
Şi faţa i-a veştejit.
La (cutare) descîntătoare
A alergat
Şi-n miere şi-n apă
I-a descîntat,
Leac de la Maica Precesta
I l-a dat.

Notă. De mătrice (durere de stomac). Se descîntă în ceapă, care se pune la tîmplele bolnavului. Se mai descîntă în apă, rachiu sau într-o coaje de nucă în care s-a muls ţîţă ; acest amestec îl bea bolnavul ; alţii descîntă într-o ulcea cu apă, ocolind gura ulcelii cu cotul mîinii drepte de-a-ndăretele (de la dreapta spre stînga). Se mai descîntă şi în apă amestecată cu miere, cu o creacă de salcie, sau cu un fir de busuioc, marţea spre miercuri şi joia spre vineri.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernişoara, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

De mîncătură

— Viţă de vie, văzut-ai strigoii
cu strigoaicele
Şi moroii cu moroaicele
Cum a mîncat inima lu (cutare) ?
— Am văzut, Maică Precistă,
şi ştiu.
Curînd la albinuşe.
— Văzut-ai strigoii cu strigoaicele
Şi moroii cu moroaicele
Cum a mîncat inima lu (cutare) ?
— Am văzut, Maică Precistă,
şi ştiu.
Ţăstu după mal luă,
În mare-l aruncă,
Marea se închegă ;
Aşa să se închege inima
lu (cutare)
Cum s-a plămădit aluatu
în căpistere

Şi faguru de miere,
Aşa să se plămădească inima
lu (cutare).
Cu aluat o plămădii,
Cu cornu o întării,
Inima (cutăruia) o plămădi,
Leac să fie.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

De mîncătură şi deochi

Apuca (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Ţipînd
Şi văicărînd,
Şi nimeni nu-l auzea
Şi nimeni nu-l plîngea.
Doar Maica Precista ce făcea ?
Picioare
De ceară
La scară
De aur
Punea
Şi jos se scobora,
La nouă pomi mergea,
Nouă muguri lua
Şi miere de la stupină găsea,
Şi ciocan în mînă lua,
Cu ciocanu ciocănea,
Inima (cutăruia) o plămădea.
Că se-ntîlnise (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Cu nouă strigoi în cale,
Nouă
Strigoi,
Nouă
Strigoaice...
În cap îl plesnise,
De inimă-l ciupise ;
Inima i se vătămase,
Sîngele i se turburase,
În scursături
Îl scursese,
În uscături
Îl uscase...
Iar eu cu ciocan
În inimă-i dam,
Cu ciocan îl ciocăneam,
Inima i-o plămădeam,
Toate deocheturili
Şi toate năbuşelili
Le curăţam,
Şi aşa că-l descîntam :
De-o fi deochiat
De om făcut cu căiţă,
De fată mare
Făcută cu căiţă,
De flăcău
Făcut cu căiţă,
De popă
Făcut cu căiţă,
De preoteasă
Făcută cu căiţă,
De-o fi deochiat
De om făcut îndărăt...
Fugi, deochetură,
Că te-ajunge
Vînt din gură
Şi descîntătură.

Pasăre albă
Zbură,
Cu nor alb
S-amestică...
De-o fi deochiat
De vînt
Să cază pe pămînt,
De-o fi deochiat
De codru,
Să cază frunzili...
De-o fi deochiat
De fată mare,
Să-i cază coada din spinare,
Să rămîie cheală,
De-o fi deochiat
De flăcău,
Să-i cază chica,
Să rămîie chel,
Să rîză lumea de el ;
De-o fi deochiat
De muiere,
Să-i crăpe
Țîțili,
Să-i cază
Cosițili,
Să-i moară pruncii de foame...
C-a apucat (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
S-a-ntîlnit cu nouă fete mari
În cale,
Nouă fete mari curate,
Cu nouă mături de pelin de la Mărină
În mînă...
Cu măturili a măturat,
Toate deocheturili,
Toate mîncăturili,
Toate năbușelili
Le-a zvîntat,
Le-a curățat.
Să rămîie (cutare)
Curat, luminat,
În grija Maichii Precistii
Dat
Și lăsat...

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Priboieni, Dîmbovița.

De moleți

Moleșiți-vă,
Coleșiți-vă ;
Voi să ieșiți de la (cutare)
Cu frigurile,
Cu fiorurile,
Cu răcorile,
Cu răutatea,
Cu greutatea,
Cu fîrșala,
Cu amețeala,
Cu moleșeala.
Să ieșiți din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din fața obrazului,
Din toate încheieturile,
Din toate mădulările.
Că eu cu pieptenele vă pieptănai,
Cu unt vă muiai,
Cu limba vă descîntai,
Rădăcina v-o secai.
Pă (cutare) curat, luminat îl lăsai,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca mă-sa ce l-a făcut.

Rețetă: Se descîntă în capul copilului cu pieptene, unt și cu nouă viermuși — moleți — cari cresc în tărîțe de făină de grîu, se omor în capul copilului. Se iau și se ard pe foc, se pisează și se dă copilului bolnav, de-i bea în apă.

De la Dina Petrana, din Satu Nou, Teleorman.

Lamoste de la cocoși,
Lamoste de la cîntatul cocoșilor,
Lamoste din răvărsatul zorilor,
Lamoste din răsăritul soarelui,
Lamoste de la nimiezi,
Lamoste din toată ziua,
Să-l lăsați pe (cutare),
Să nu-l mai coleșiți,
Să nu-l mai lămostiți,
Să nu-l mai moleșiți,
Ci să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Rețetă: Se descîntă cu viermișori (moleți) în moalele capului. Se unge moalele capului copilului cu untdelemn sau cu unt topit de vacă în care se omoară viermușorii. Se pun într-o lingură cu apă și se dau de băut copilului.

De la Voica Anghel Țapu, Roșiori-de-Vede, Teleorman. Culese de Chr. N. Țapu.

De moroi

Amin, amin!
Descîntecul meu
Și al lui Dumnezeu
Și al sfintei Marii,
Leac să-i fie!
Plecă (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Se întîlni cu un moroi în cale
Și-l luă și-l săltă,
Și inima îi mîncă.
Și-ncepu a-l țipa
Și a-l văicărea,
Cu un glas mare pînă în cer,
Cu lacrămile pînă-n pămînt.
Maica Precista îl auzi
Și pe scară de argint se scoborî.
— Ce ți-e de țipi și te olecăiești (cutare)?
— Cum să nu țip, Maică Precistă?
Că plecai pe cale,
Plecai pe cărare,

Pe ăl drum mare,
Mă-ntîlnii cu deochiu şi moroiu
în cale,
Şi mă luară,
Mă săltară,
Inima mi-o mîncară.
— Unde sînt ei ?
— Ei sînt într-un ostrov mare,
Acolo beau şi mănînc.
Maica Precista după ei tare se lua
Şi cu mătura-i mătura,
Cu sabia îi tăia,
În Marea Neagră îi băga
Şi aducea (cutăruia)
Putere la putere,
Sînge la sînge,
Şi pe deochiu cu moroiu şi cu
strigoiu
Şi cu rîmnitorul
Şi cu deochetorul,
Îi ducea în copitele cerbilor,
În coadele mărilor,
În pădurea neagră,
Acolo să şeadă,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde voinic cu securea nu
ciopleşte,
Nici fată mare cosiţa nu
împleteşte.
Leac din descîntecul meu,
Şi din Maica Precista
Şi din Dumnezeu
Şi din sfîntu Hristos.
Leacul să-i fie de folos
Şi boala să i-o ia
Şi sănătatea să i-o dea
Şi să-l lase curat,
Luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca aurul suflat,
Ca de Maica Precista dat.

Observare : Cînd se deoache un copil, se zice că e deocheat de oameni şi femei cu ochi verzi. Babele care descîntă iau copilul în braţe şi punînd degetele pe tîmplele copilului, începe descîntecul de mai sus. La începutul descîntecului, baba face trei cruci şi zice : „Doamne, ajută-mi să dai [sic] leacul cutăruia". Descîntecul de deochi se mai face şi în apă neîncepută cu busuioc verde, sau se descîntă într-un ou de găină neagră ouat sîmbăta, şi se zice la sfîrşit cuvintele :

Cum se plămădeşte oul în găină,
Varza în grădină,
Mierea în stupină,
Aşa să se plămădească inima
cutăruia !

De la Stanca Diaconescu, din com. Săcelu-Gorj.

A plecat strigoiu cu strigoaica
Şi moroiu cu moroaica,
Şi deochetorul cu deochetoarea.
De-oi fi deocheat de fată mare,
Să-i cază cosiţele,
Să rîză de ea fetele ;
De-o fi deocheat de fomeie,
Să-i crape ţîţele,

Să-i crape în patru,
Patru să sară în ochii cui a
deocheat pe (cutare) ;
De o fi deocheat de om,
Să-i crape boaşele,
Boaşele să se facă în patru,
Patru să sară în ochii cui a
deocheat pe (cutare).
Voi deochetelor,
Ieşiţi de la (cutare) din creieriu
capului,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Şi să vă duceţi la fata lui
Crai-împărat,
Că v-adastă cu mese-ntinse,
Cu pahare pline,
Să mîncaţi, să ospătaţi
Şi pe (cutare) să-l iertaţi
Şi să-l lăsaţi curat, luminat,
Ca roua din cîmp,
Ca steaua din cer,
Ca argintul cel curat,
Ca ziua ce l-a dat !
Ling oiţele, capriţele,
Iezişori de frumuşori ;
Eu ling pe (cutare)
De deochete,
De dezmerdete.
Fugi, deochete,
Că te-ajunge vîntul turbat !

Reţetă : Se descîntă la capul celui bolnav. La vite se descîntă în tărîţe de grîu şi de porumb ; se mai descîntă şi în agheasmă. Şi se repetă cuvintele :

Cum se plămădeşte mămăliga în
căldare,
Aluatul în căpistere,
Pîinea în cuptor,
Aşa să se plămădească inima
cutăruia.
Eu ciocănesc, bocănesc,
Inima cutăruia o plămădesc.
— Ce ciocăneşti, bocăneşti ?
— Inima cutăruia o plămădesc.

Se gustă din agheasmă şi apoi se unge buricul copilului deocheat.

De la Maria Niţă Udroiu, din Roşiori-de-Vede, Teleorman.

De Muma-Pădurii

Tu, Muma-Pădurii,
Tu de astă-seară încolo să nu mai
vii,
Că tu vii cu mîinile cît
rîşchitoarele,
Cu picioarele cît prăjinile,
Cu ochii cît sitele,
Cu dinţii cît teslele,
Cu unghiile cît secerile,
Să te duci în coadele mărilor,

În coarnele cerbilor,
Unde fata mare cosița nu
împletește,
Voinic nu chiotește.
Că ele te-adastă cu făcliele
aprinse
Cu mesele întinse,
Cu paharele pline rase
Puse pe masă.
Acolo să muști,
Acolo să mănînci,
Acolo să șezi,
Acolo să odihnești
De astă-seară încolo.
Să nu mai vii la (cutare),
Că te tai cu securea.
Și nici acolo să nu șezi,
Ci să te duci la al fund de mare,
Că te-așteaptă o fată mare,
Moașea dumitale.

Notă. Femeile cari au copii mici, niciodată nu-i bat cu mătura oricît de necăjite ar fi ele. Ceea ce le face de a nu lovi sau amenința pe copii cu mătura este credința că dacă bat copiii cu mătura, noaptea vine Muma-Pădurii, li se arată în vis și-i sperie. Cînd copiii plîng în somn și continuă a plînge chiar deșteptîndu-se, zice-se că a venit la ei Muma-Pădurii, de aceea femeile totdauna chemată pe baba satului, ca să descînte copiilor descîntecul de mai sus. Descîntecul se face cu ajutorul unei securi, care se înfige cu tăișul în pragul ușei, cînd se zic vorbele :

Că eu cu securea te-oi tăia,
De la (cutare) te-oi depărta.

De la Stana Lungociu, Oprișoru-Mehedinți.

Tu, Muma-Pădurii,
Tu, Miază-noapte,
Și tu, Mamornițo,
Voi cîte trele să vă-ntîlniți
Și să plecați,
Pe (cutare) s-o lăsați,
Să n-o mai ciupiți,
Să n-o mai necăjiți,
Să n-o mai olecăiți,
Ci să vă duceți la copiii voștri,
Că v-adastă cu mese întinse,
Cu făclii aprinse,
Să mîncați,
Să ospătați,
Pe (cutare) să-l iertați
Și să-l lăsați curat, luminat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.
Că eu cu descîntecul
te-am descîntat,
Cu cuțitul te-am tăiat,
De la (cutare) te-am depărtat.

Rețetă: Se unge copilul cu usturoi și cu tămîie și să fac răscruci din umărul drept la piciorul stîng, și din piciorul drept în umărul stîng. Tămîia și cu usturoiul pisat se dau în apă și le bea copilul.

De la baba Badea Voicu Știrbu,
Drăcșani-Teleorman.

Tu, Muma-Pădurii de miazăzi,
Tu, Muma-Pădurii de
miazănoapte,
Tu să fugi,
Tu să te duci
Îndărăt de unde ai venit
și pe (cutare) să-l părăsești.
Du-te la fetele tale,
La frumoasele tale,
La gramnicele tale,
Îndărăt de unde ai venit.
Lasă pe (cutare) curat,
Luminat,
Ca Maica Precista din cer
ce l-a dat.

De la Bărbătești, Vîlcea.

De plîns

Tu, Muma-Pădurii,
Tu, colțato,
Tu, strîmbo,
Tu, scîlciato,
Să fugi
Și să te duci
În păduri,
În adîncuri,
În smîrcuri,
Unde popă nu toacă,
Unde cocoș nu cîntă,
Unde cîine negru nu latră.
Să-l lași pe (cutare),
Să nu-l mai necăjești,
Să-l lași mă-sa să-l necăjească,
Mă-sa să-l amărască.
Tu să te duci la colțații tăi,
La purceii tăi,
La cățeii tăi.
Pe ei să te necăjești,
Pe ei să te amărăști.
Că eu unde oi afla numele tău,
Cu toporu te-oi tăia,
Cu focu te-oi ardea,
Cu tămîia te-oi tămîia.

Rețetă: Se descîntă cu foc, tămîie, topor și apă. Se pune foc cu tămîie și se tămîie cămașa copilului.

Se fac răscruci pe cămașa copilului cu toporul începînd de la piciorul stîng la umărul drept și de la piciorul drept la umărul stîng. În urmă se îmbracă copilul cu cămașa.

De la Voica Anghel Țapu, Roșiorii-de-Vede.

U, Muma-Pădurii !
Încearcă-ţi feciorii, fetili,
Ginerii, nurorile,
Nepoţii, nepoatele,
Moşii, strămoşii.

Acest descîntec se face în sfinţitul soarelui pe bătătură şi vorbele acestea se zic ţinînd în mînă un băţ de alun aprins. Şi pe urmă se aruncă acest băţ spre apus. Tot aşa se zice ţinînd alte două beţe, dintre care unul se aruncă spre miazănoapte şi al treilea spre miazăzi. Apoi se ia o furcă de tors în mînă şi se zice tot vorbele acestea, şi cînd se isprăvesc, se înfige furca în pămînt, apoi se ia un topor şi se zice aceleaşi vorbe cu toporul în mînă şi apoi se înfige toporul în pămînt. În urmă se ia o oală cu apă şi se zice o dată acele vorbe şi se aruncă puţină apă pe jos, iar se zice vorbele o dată, iar se aruncă puţină apă, iar se zice a treia oară, şi apoi se aruncă apa toată jos şi se zice vorbele: „Numai pe (cutare) să nu-l mai încerci, că cu focu iar te arz, cu furca te înţep, cu toporu te tai, cu apa te înec." În urmă se pune oala cu gura în jos lîngă furcă şi topor şi se lasă toate acolo pînă dimineaţa.

Acest descîntec se face de trei ori în trei seri d-a rîndul începînd de luni.

Cules de înv. P. Cristescu, din Călăreţi-Şăinoiu, jud. Ilfov.

De ţipăt

Tu, Muma-Pădurii, ai venit,
La (cutare) te-ai arătat,
În spaimă l-ai băgat,
Tu, urîto,
Spăimîntoaso,
Colţato,
Despletito,
Grabnico,
Tu noaptea te-ai arătat,
Băierile inimei
I le-ai tăiat,
În inima lui, bală spurcat
Ai lăsat.
Ieşi,
Că (cutare),
Cînd Maica Precestă l-a născut,
În braţe l-a luat,
L-a suflat
Şi de bale spurcat
L-a depărtat ;
Nu te-apropia,
Colţato,
Urîto,
Despletito.

Notă. Se rostește descîntecul uitîndu-se la un copac în depărtare și legănînd copilul cu fața spre el.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turcești, Vîlcea.

Fugi, Muma-Pădurii,
Din leagănu (cutăruia),
Fugi din pragu lui,
Fugi de la leagănu lui ;
Nu-l mînia,
Nu-l năcăji,
La el nu te strîmba ;
Ie-i năcazu și mînia
Și dă-i îndemnu și bărbăția ;
Fugi de la (cutare),
Că cu săcurea te-am tăiat,
Cu pieptenu cîlților
Te-am înțăpat,
Cu mătura te-am măturat,
Cu foc după tine-am dat
Și cu apă te-am înecat,
Di la leagănu (cutăruia)
Te-am depărtat.

Notă. Acest descîntec și cel precedent se mai numesc și „de Muma-Pădurii".

De la Sanda lui Zamfir, din Cernișoara, Vîlcea.

Să să ducă plînsu
Din inima ta.
La mine să vii cu rîsu.

Notă. Cînd se zice descîntecul se uită la o casă, unde se știe că nu sînt copii mici și se întoarce copilul cu fața spre acea casă. Unele descîntătoare șed cu copilul pe prag și aruncă, în timpul descîntecului, o secure, un piepten de cîlți, o mătură, un tăciune aprins și apă dintr-o oală.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turcești, Vîlcea. Culese de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De sperietură

S-a sculat (cutare) sfînta Luni
de dimineață,
Pe cale, pe cărare a apucat,
Cu trei spurcați în cale
s-a-ntîlnit :
Cu lei,

Cu zmei,
Cu leoaicile,
Cu zmeoaicile,
Cu lipitura,
Cu spărietura.
Zburătorul era buzat și-ncornorat,
(Cutare) l-a văzut,
s-a-nspăimîntat,
De carne, de spinare, de șale
s-a apucat,
S-a-ncleștat.
El s-a văitat, s-a tînguit,
Maica Precista la el s-a coborît,
În brațe l-a luat,
De carne, de spinare, de șale
l-a descleștat
Și cu leac l-a dăruit,
De șeapte miluri de loc
pe spurcat l-a gonit.
Blestemu-te Domnul pe tine,
spurcatule !
Ce-ai avut de te-ai apropiat
de (cutare)
Și l-ai apucat de rinichi,
De sub rinichi,
De ficat,
De sub ficat,
De grumazi,
De sub grumazi ?
Ieși, că Domnul te-a blestemat ;
Ieși de la (cutare) din mațe,
de sub mațe,
Din ficați, de sub ficați,
din bojogi, de sub bojogi,
Din inimă, de sub inimă,
din rînză, din osînză,
Dintr-o sută și nouă de oscioare,
Din nouăzeci și nouă de vinișoare,
Să rămîie (cutare) curat,
luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca florile înflorite,
Ca altoile altoite, cum este de la
Dumnezeu lăsat.
Eu cu Dumnezeu și cu Maica
Precista cu leacul !

Cules de Ion Odor de la Păuna
Moldoveanca, Buzău.

Stra ut bașta,
Stra ut maica,
Stra ut Muma-Pădurii,
Stra ut mamornița,
Stra ut noști,
Stra ut vic,
Stra ut gîlci,
Stra ut besnic,
Stra ut davnic,
Stra ut fulger,
Stra ut haiduci,
Stra ut ogăn, —
Dă izlezi ut serțe,
Dă izlezi ut glava,
Dă izlezi ut cracă,
Dă izlezi ut rîțeti
Seacă dihanie nă legalu
Serțe (N) nă meastu.

Rețetă : Se descîntă în făină strînsă de la trei case primare. Descîntecul se face în vatra focului. Se aruncă la fiecare descîntec cîte un pumn de făină pe păretele coșului. După figurile care se închipuie pe păretele înnegrit al coșului, descîntătoarea explică spărietura bolnavului.

Se rîcîie funinginea după coş, se amestecă în apă cu făina descîntată şi se dă de bea cel speriat.

Cules de Chr. N. Ţapu de la baba Naţa, în etate de 85 ani, din Alexandria, Teleorman. Acest descîntec este bulgăresc.

Fugiţi, nouă spărieţi,
Nouă bulboieţi,
Şi nouă spăriete,
Nouă bulboiete,
Di la (cutare),
Că cine ce caută
Să nu găsească,
Cine ce strigă
Să nu-i răspunză,
Cine după ce-aleargă
Să nu prinză.

De la Stana Bob, din Stroieşti, Vîlcea.

Tu, diavol împeliţat,
De (cutare) te-i apropiat ;
Departă-te, bale spurcat,
Diavol împeliţat ;
Nu-l împiedeca,
Nu-l spăria,
La iel nu te-arîta
Cu ochii zgîiţi,
Cu dinţii beliţi.
Tu, diavol împeliţat,
Tu, diavol încornurat,
Tu, bale spurcat,
Înăintea lu' (cutare)
Te-ai arîtăt.
Nu-l cuţîta,
Nu-l tremura,
În spaimă nu-l băga,
Sîngele nu-i turbura,
Mintea nu i-o mesteca.
Tu, bale spurcat,
La pămînt l-ai aruncat,
L-ai zdrobit,
L-ai fărîmat,
Sîngele i-ei turburat.
Ieşi, bale spurcat,
Că l-ai sclăbit
Şi l-ai topit ;
Ieşi, bale spurcat,
Diavol împeliţat,
Că (cutare) s-a-ndreptat.

Notă. Se descîntă cu tămîie neagră şi în şar (o piatră albastră), cu care face cruci pe trupul bolnavului. Se mai descîntă tot în şar, dar se mai afumă bolnavul şi cu cîrpă curată.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

De lipitură (speriat)

Purces-o (cutare)
Pe cale, pe cărare.
Cînd a fost la mijloc de cale,
L-a întîlnit potca cu potcoii,
Striga cu strigoii,
Călare pe chiuă,
Cu chilug în pohod.
Cum l-a întîlnit,
În sus l-a suit,
În jos l-a trîntit,
Fața îngălbenitu-i-o,
Puterea slăbitu-i-o.
Și l-a lăsat în drum lat
Ca un chip de mort.
A început a se văita
Și a se văicăra.
Altă nime nu l-a auzit,
Altă nime nu l-a văzut,
Decît Maica Domnului
În poarta ceriului.
— Ce te văicărezi, (cutare) ?
— Cum nu m-oi văicăra
Și nu m-oi văita ?
C-am plecat pe cale, pe cărare.
Cînd a fost la mijloc de cale
M-a întîlnit potca cu potcoiu,
Striga cu strigoiu
Călare pe chiuă,
Cu chilugu-n pohod.
Cum m-au întîlnit,
În sus m-au suit,
În jos m-au trîntit
Și m-au lăsat în drum lat
Ca un chip de mort.
— Nu te teme, (cutare) dragă !
Du-te la (cutare),
Ce cu limba ț-o cînta,
Cu gurița o descînta
Și ți-o scoate frica,
Spaima din pept,
Din spinare,
Și va rămînea
Curat, luminat,
Ca Dumnezeu ce l-a făcut.

Se descîntă în vin cu mătură de la biserică.

Culeasă de înv. G. Popescu, din com. Gogești, Tutova.

Cristian te-a lăsat,
Cristian te-a botezat,
Paloș în mîna dreaptă ți-a dat,
Să te aperi de speriat,
De doi speriați,
De trei speriați,
De patru,
De cinci,
De șease,
De șeapte,
De opt,
De nouă,
De zece,
Pînă în doisprezece speriați.
De cîți nu te-i putea apăra,
În Marea Roșie îi vei arunca
Și vei rămînea curat și luminat,
După cum Maica Domnului
te-a lăsat.

Cules de înv. C.R. Teofănescu-Gribincea, din com. Bicaz, jud. Neamț.

De muşcătură de lup

Pleacă Iacob la rîul lui Iordan
Să bea apă ;
Pe cale,
Pe cărare
Se-ntîlneşte
Cu (cutare)
'N cale :
Îl muşcă
Şi-l turbură,
Păsărică
Fumurică
Se făcu,
Pe bucen se sui,
Bucenu s-aprinse,
Ploaia îl plouă
Şi-l stinse.
Maica Precista veni
Cu trei beţe de alun
Şi cu para de argint
Să-i dea
În gură să bea,
Leacu să i se dea,
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Cum maică-sa l-a fapt,
Cum Dumnezeu a lăsat,
Ca steaua
Din cer
Ca roua
De pe pămînt,
În mîinile Maichii Precistii
Dat
Şi lăsat.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Zgripceşti, Muscel.

La naşterea copilului

Maica Precista d-un genunchi îngenunchea,
Ceasul bun îl striga.
Domnul Hristos poruncea,
Pîntecile (cutăreia) îi deschidea,
Pruncul îi pornea,
Că mi-a strigat de la iapă cu mînz,
De la vacă cu viţel
Şi de la oaie cu miel,
Că ele fac mai curînd.
Ceasul ăl bun venea
Şi pe (cutare) uşura,
Căci pruncu l-a născut
După ce cu unt s-a uns.

Notă. Vorbele acestui descîntec se zic pe cînd să mestică cu coada unei linguri nişte unt alb proaspăt, cu care unt în urmă se unge pîntecile şi pe la şale femeia care este în munci pentru naşterea copilului. Untul de regulă trebuie să fie cald.

Cules de Chr. N. Ţapu de la vrăjitoarea Simina, din Gresia-Teleorman.

De năjit

Fugi, năjite,
Vîjîite, de la (cutare) :
Din urechi, din nas,
Din crieru capului,
Din zgîrciul nasului,
Din gingii,
Din dinți.
Nu-l săgeta pe (cutare),
Nu-l fulgera,
Nu-l cuțita,
Nu-l bolnăvi,
Nu-l trîndăvi,
Și ieși și du-te în coadele mărilor,
În coarnele cerbilor,
În copitele ciutelor.
Acolo să locuiești,
Acolo să bolnăvești,
Acolo să trîndăvești,
Că (cutare) nu te poate cina,
Nu te poate culca,
Nu te poate odini,
Nu te poate prînzi,
Nu te poate bolnăvi.
Și (cutare) să rămîie
Curat, luminat
Ca argintul stricurat,
Ca aurul suflat,
Ca roua din cîmp,
Ca în ceasul născut,
Ca Maica Precista ce l-a făcut.

Rețetă : Se descîntă în unt și se pică cu secerea încălzită în urechi.

Cules de Chr. N. Țapu de la Bălașa Săceanu, Rovinari, Gorj. A se compara cu descîntecul „de năjit" din colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 380.

Fugi, năjit,
Precăjit,
Că cu peria te-oi peria,
La rădăcină îi seca,
La vîrf te-i usca,
Și (cutare)
Rămîne luminat și curat,
Ca argintul strecurat,
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat,
Ca maică-sa ce l-a făcut,
Ca soarele-n senin.
Ptiu ! Amin.

Rețetă : Se descîntă cu o perie cu care se perie cînepa. Și femeia sau bărbatul care descîntă tot dă cu peria pe locul unde se simte durerea. Se descîntă numai în zile de sec : luni, miercuri, vineri, de trei ori de-a rîndul și în fiecare zi de cîte trei ori și la fiecare dată se spune descîntecul de trei ori.

Comunicat de M. Canianu, București.

Fugi, năjite pricăjite,
Că am venit să te săp.
Cu barda te ciopleşte,
Cu sfredelu te borteşte,
Cu lopata te răneşte
Din creierii capului,
Din sfîrcul urechilor.

Cules de înv. I. Manolescu, din com. Tazlău, Neamţ.

Fugi, năjit vîjîit,
Din creierii capului,
Din măduva oaselor,
Din zgîrciul nasului,
Din măduva oaselor.
Să rămîie (cutare) curat.
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista.

Cules de înv. Z. Pavelescu, din com. Raşi, Ialomiţa.

Fugi, năjite,
Pricăjite,
În creieri nu intra.
Urechile nu le-astupa ;
Nu bubui,
Nu zvîcni ;
Nu necheza ca caii,
Nu gruhni ca porcii,
Nu lătra ca cîinii,
Nu băuni ca boii,
Nu cîrcăi ca greierii,
Nu măcăni ca raţăle,
Nu gîzăi ca gîştele.
Nu cutcudeţa ca găinile,
Nu bîzîi ca cimpoile,
Nu ţîţăi ca diplele,
Nu plesni ca boabele ;
Departă-te, năjite,
Pricăjite.
În vinele urechilor
Nu te băga,
Creierii nu-i turbura,
Nu junghia,
Nu cuţîta ;
Nu-ncinde,
Nu aprinde ;
Nu coace,
Nu răscoace.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, Vîlcea.

Fugi, năjite,
Pricăjite,
Nu umfla,
Nu gîmfa ;
Nu coace,
Nu răscoace,
Nu face carne ra ;
Nu horcăni ca morile,
Nu cutcudeţa ca găinile,
Nu gîrăi ca gîştele,
Nu măcăni ca raţăle ;
Nu ţîpa ca porcii,
Nu necheza ca caii,
Nu cînta ca cocoşii.
Fugi, năjite,
Pricăjite,
Nu veni ca un cîine turbat,
Ca un şerpe veninat.
Fugi,
Că cu cuţîtu te-oi tăia,
Cu sare te-oi săra,
Cu tămîie te-oi tămîia,
Cu crucea te-oi apăra.
Din pămînt ai ieşit,

În pămînt să te-mulţăşti,
Din capu (cutăruia) să te
părăseşti.

De la baba Rotăroaia, din Stroieşti, Vîlcea.

Plecă Maica Maria de noapte
Şi să-ntîlni cu năjitu-n cale
Şi-l întrebă :
— Unde-ai plecat, năjite,
Pricăjite ?
— În capu omului,
În clădirea Domnului.
— Şi ce-o să-i faci omului ?
— Să-i zmolesc faţa,
Să-i topesc dinţii,
Să-i topesc măselele,
Să-i coc urechile,
Să-l fac om neom.
Iar Maica Domnului zîsă :
— Fugi, năjite,
Pricăjite,
Nu te-apropia
De zidirea mea,
De botezu mieu,
Şi du-te-n coadele mărilor
Şi-n coarnele ciutelor ;
Acolo să lăcuieşti,
Acolo să pălătuieşti,
De botezu mieu
Să nu te lipeşti.
Fugi, năjite,
Pricăjite,
Du-te-n munţi,
În pietri,
În văi,
În rîpi ;
Nu te-apropia
De zîdirea mea,
De botezu mieu,
Cum nu poate popa să facă
Leturghie fără vin,
Fără pîine şi fără apă,
Aşa să nu te poţi apropia
De zîdirea mea,
De botezu mieu.

De la Constantin Chiciu, din Turceşti, Vîlcea.

A plecat (cutare)
Pă cale, pă cărare,
S-a-ntîlnit cu năjitu,
Pricăjitu,
'N cale.
De-i fi năjit
Di la sfintele, milostivele,
Din apă băut,
Din vînturi izbit,
Să ieşi, năjite,
Pricăjite,
Din creierii capului,
Din auzu urechilor.
Nu urla ca morile,
Nu lătra ca cîinile,
Nu bate ca tobele ;
Ieşi !
Nu coace,
Nu răscoace ;
Nu-nţăpa,
Nu cuţîta,
Nu face-n cap
Carne ra,
Că cu gura te-am descîntat,
Cu limba te-am urat,
În năsîpu mărilor,
În vîrfu munţilor :
Cu ţavă de soc

Ați intrat,
Pînă-n genunchi
Ați umblat,
Cuțîte, junghiuri,
În picioare i-ați băgat.
Ieși, vierme neadurmit,
Ieși necontenit.
Tu, somn n-ai avut
Cînd în picioare la (cutare)
Ai intrat,
L-ai cuțîtat,
L-ai supărat ;
(Cutare) s-a sculat
Țipînd,
Văicărînd,
La foc s-a pripit,
Cu tămîie v-a mînjit,
Cu usturoi v-a-mpuțit.
Ieșiți din vine,
Din vintre,
Din mădulări,
Din glezne,
Din deşte,
Din încheieturi.
Ieșiți,
Pieriți, răilor,
Din fluierile picioarelor,
Din piele,
De su' piele,
Din unghii,
De su' unghii,
Din carne,
De su' carne,
Din nouăzeci și nouă de oase,
Din nouăzeci și nouă de vine,
Din nouăzeci și nouă
de încheieturi.

Notă — De ăi răi (dureri cu junghiuri din tălpile pînă-n genunchii picioarelor) se descîntă cu un fir de mătură în tămîie, usturoi pisat și apă, cu care tragem picioarele bolnavului pînă la genunchi.

Cules de Toma Dragu și D. Drăghicescu, de la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turcești, jud. Vîlcea.

De rîmnă

Tu moroaico,
Tu strigoaico,
Rîmnă din deochi,
Rîmnă cu flori,
Rîmnă cu arzime,
Rîmnă cu dogorime,
Nu întinde,
Nu cuprinde,
Nu înțepa,
Nu săgeta,
Nu încuțita,
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Iar în trupul cutăruia
nu te voi lăsa
Și cu apă te voi spăla,
Și iar pe apă te voi da,
Și trupul (cutăruia) îl voi curăța,
Să rămîie (cutare) curat, luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat !

Rețetă: Se descîntă în apă neîncepută, cu miere. Cu apă îl spală și din miere îi dă să mănînce și-l unge pe bolnav la tîmple.

Cules de Chr. N. Țapu de la Constantina Ion Rădoi, Valea cu Apă-Gorj.

De rînză

Plecai pe cale, pe cărare,
Spre soare răsare.
Șoimanele mă-ntîmpinară,
În brațe mă luară,
În sus mă aruncară,
Rînza-mi răsturnară;
Întorcîndu-mă îndărăt,
Jeluindu-mă, olecăindu-mă,
Maica Sfînta Maria din cer
mă auzi
Și către mine strigă:
— Ce plîngi, (cutare) și
te olecăiești?
— Ce să nu plîng, Maică
Sfîntă Marie!
Că azi-dimineață
Plecai pe cale, pe cărare,
Spre soare răsare.
Șoimanele mă-ntîmpinară
Și-n brațe mă luară,
În sus m-aruncară
Și burta-mi turburară!
— Taci, nu mai plînge,
Că cu buciumu oi buciuma
Și oi pune demn la demn,
Puteri la puteri,
Os la os,
Plămîni la plămîni,
Ficați la ficați.
Cum fuge vaca din strungă
Și oaia din luncă,
Porc din cîrtog,
Stomacul să-mi vie la loc.
Amin, amin,
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Sfînta Marie!
(Cutare) să rămîie curat, luminat,
Ca argintul strecurat.

Rețetă: Se descîntă de trei ori cu un fir de mătură, în mălai sau pîine și în rachiu sau în apă. Se dă bolnavului să bea apă și rachiu și firul de mătură se pune la stomac.

Cules de Chr. N. Țapu de la Nicolae Mrejeru, agricultor, din Peșteana de Sus, Gorj.

Ieși, rînză seacă,
Ieși, rînză rumânească,
Ieși, rînză letinească,
Ieși, rînză ovreiască,

De ăi răi

De-ţi fi
D-ăi răi din miez de miez
De noapte,
De-ţi fi
D-ăi răi din revărsat
De zori,
De-ţi fi
D-ăi răi din apus,
De-ţi fi
D-ăi răi din răsărit,
De-ţi fi
D-ăi răi cu şoimane
Amestecaţi,
De-ţi fi
D-ăi răi din poceală,
Că d-aia vă zice vouă
Că sînteţi d-ăi răi,
Că muţiţi,
Surziţi,
Orbiţi,
Zgîrciţi,
Suciţi,
Mîncaţi,
La os vă băgaţi
De sugrumaţi.
Şi eu m-am apucat
De v-am descîntat,
Cu săgeata
V-am săgetat,
Cu crucea lui Dumnezeu
V-am depărtat.
Că d-aia vă zice vouă
Că sînteţi d-ăi răi,
Că zgîrciţi,
Amorţiţi,
Răzniţi,
Urzicaţi,
Mărăcinaţi,
Înţepaţi,
Furnicaţi,
La os vă băgaţi.
Da' eu m-am apucat
Şi v-am descîntat :
Din creştetu
Capului,
Din grumazu
Gîtului,
Din lumin'li ochiului,
Rădăcinili
Măselilor
Să ieşiţi
Să fugiţi.
Că d-aia vă zice vouă
Că sînteţi d-ăi răi :
Că capu (cutărui)
S-a dătunat,
Dinţii din gură-i
S-a cletinat,
Gingiili
S-a bujorat,
Măselili
S-a zdruncinat
Si eu m-am apucat
Şi v-am descîntat,
De vîrf v-am aplecat,
De rădăcini
V-am uscat,
Carnea
Am grămădit,
Sîngili
L-am limpezit.
Îţi mai veni voi
Din sus,
Daţi în fus ;
Îţi mai veni voi
Din vale,

Dați în căldare ;
Îți mai veni voi
Dinspre răsărit,
Dați în cuțit.
Fugi, Lucă
De nălucă,
Să doarmă
(Cutare)
Und' să culcă :
Cine l-o căta
Să nu-l găsească,
Cine l-o goni
Să nu-l prinză,
Cine l-o bîntui
Să nu-i grișască
Și ca de foc să se ferească.
Că eu cu săgeți
V-am săgetat,
Cu tămîie
V-am tămîiat,
De pe tot trupu (cutăruia)
V-am curățat.
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat,
Ce Maica Precista
În ceas ce l-a botezat
Și l-a creștinat,
De toate relili l-a scăpat.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Negrești-Muscel.

Plecai vineri de dimineață,
Pe cale, pe cărare.
Se pomeni cu trei răi în spinare.
Se văita, se olecăia.
Se întîlni cu Maica Precista
Și o întrebă : — Ce te vaiți,
ce te olecăiești ?
— Cum să nu mă vait,
Cum să nu mă olecăiesc ?
Plecai miercuri și vineri,
Pe cale, pe cărare,
Se pomeni cu trei răi în spinare,
Și luară prin mîini,
prin picioare, prin șale
Prin zbîrciu nasului,
Prin fața obrazului.
— Nu te mai văita,
Nu te mai olecăi,
Că de coadele șutelor v-oi lega,
În coarnele cerbilor v-oi arunca.
Cerbi cu coarnele oi arunca
în coadele mărilor,
Și pe tine te-o vindeca
Cu usturoi de la Sînzieni,
Cu tămîie de la Bobotează,
Cu untură de la Ignat.
Cu usturoi te-am usturoiat,
Cu tămîie te-am tămîiat,
Cu untură te-am uns ;
Pe tine te-o vindeca.
Cu gura te-am ridicat,
Cu mîna te-am descîntat.
Cu gura am urat,
Pe (cutare) am vindecat
De toate izbiturile,
De toate întîlniturile,
De toate pociturile.
Să rămîie (cutare)
Curat, luminat,
Ca de Maica Precista lăsat.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păușești-Măglași, jud. Vîlcea.

Răi viermuși,
Pă vine la (cutare)

Oarze coapte, grîie-n lapte.
Şi le-ntîlni Maica Domnului :
— Voi, nouă fete, cu mînicele
suflicate,
Cu secerile-ncîrligate,
Nu vă duceţi la mare,
Ci duceţî-vă la (cutare)
Şi-i săceraţi orbalţul
Din umerii obrazului,
Din melcii ochilor,
Din sfîrcul nasului,
Din auzul urechilor.
Cu grebla o greblaţi,
Cu mătura o măturaţi,
În marea o aruncaţi.
Să rămîie (cutare)
Curat, luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca aurul cel curat.

Se descîntă în făină de păpuşoi în trei zile. Făina muiată cu apă rece se pune pe partea unde te doare.

Cules de la Smaranda Gh. Bangău, din com. Budeştii-Ghicăi, jud. Neamţ.

De păr

S-o sinecat, s-o mînecat
(Cutare) la fîntîna lui Iordan
Să beie apă sfîntă neînceputǎ,
Şi n-o băut apă sfîntă neînceputǎ,
Ci-o băut păr de cămilă
Prin săgetătură, prin tîlnitură,
Prin pocituri, prin frigare.

Se descîntă în trei zile în apă curată cu un cir 'de' cimbru.

Cules de la Vasile Pasnicu, din com. Budeştii-Ghicăi, jud. Neamţ.

De potcă

De-a fi pocit de codru,
Să-i cadă frunza,
De-a fi pocit de cîmp,
Să-i meargă pulberele,
De-a fi pocit de vădană,
Să-i curgă sîngele,
Să-i pice pulpele.
De-a fi pocit de fată mare,
Să-i cadă cosiţele.
Capra neagră calcă în piatră,
Să dea Dumnezeu lui (cutare)
să-i treacă.

Se descîntă într-un pahar cu apă proaspătă (neîncepută); dacă e din pîrîu e de dorit să se ia cu paharul apă după cursul său, de la rîu, fîntînă, adică de la locul unde se ia apa nu trebuie să vorbească cu nimene aducătorul. Apoi lîngă foc cu un cuțit tot învîrte în pahar (descîntătorul) și luînd cărbunii îi pune cîte unul începînd a număra de la nouă înapoi, ex. 9, 8, 7, etc., după care apoi se zice cele de mai sus.

Cules de înv. D. Dediu, din com. Păstrăveni, jud. Neamț.

De pus la stele

Tu, stea, logostea,
Toate stelele să stea;
Dar steaua lui (cutare) să nu stea.
Să umble pe toate cîmpurile,
Să adune leacurile;
Că soarele mi-a răsărit,
Nouă surori au venit,
Pe (cutare) l-au tămăduit,
Că cu grapele l-au grăpat,
Cu măturile l-au măturat,
La masa de mătase l-au mînat.
Toate priotesele,
Toate jupînesele
Peste apă au suflat.
Apele se limpezea,
Boalele (cutăruia) se sprijinea.
De la (cutare) eu le-am gonit,
În cuibul berzilor le-am sorocit.
Toți șerpii îi reteza,
La puișori îi aducea,
Boalele de la (cutare) se ridica,
În cumpenile fîntînelor le-am ridicat,
De acolo le-am descîntat,
În nisipurile mărilor le-am băgat,
Pe (cutare) l-am sculat.

Rețetă: Se descîntă în rachiu lunea. În rachiu se pune și trei cărbuni aprinși și se sting; dacă cărbunii cad la fund, este semn rău, zice-se că bolnavul nu se mai scoală și cade la o zăcere mare; iar dacă stau cărbunii d-asupra, fără să se cufunde în acel rachiu, este semn bun cum că bolnavul are să se scoale îndată.

De la vrăjitoarea Simina, din Gresia, Teleorman. Culese de Chr. N. Țapu.

Nuca-n nuc,
Strugurile în viță.
Castravetele-n vrej,
Usturoiu-n răzor,
Așa să se plămădească inima
(cutăruia).
Putere
La putere,
Sănătate
La sănătate,
Vîrtute
La vîrtute.
Să rămîie (cutare) spălat,
Curat și luminat,
Ca roua din cîmp.
Ca steaua din cer,
Ca argintul cel curat,
Ca orice stricurat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.

Leacul din descîntecul meu,
Și cu puterea lui Dumnezeu!

Rețetă: Se descîntă cu un cuțit cununat și cu trei linguri în apă neîncepută, curată, de la izvor și se fierbe într-o oală nouă. Apa, după ce s-a fiert se pune într-o strachină mare (cenac). Se caută și se ia o oală nouă în care nu s-a fiert nimic și se pune în cenacul cu apă fierbinte cu gura în jos. Dacă oala răsturnată înghite apa, se zice că bolnavul are leac, și din contră, dacă oala răsturnată cu gura în jos nu înghite din apă, bolnavul nu mai are leac. Se ia acea oală aburită și se pune la gura bolnavului, care trebuie să înghită de cîte trei ori aburul din oală. Se repetă aceasta pînă de nouă ori. Se ia apoi apă fierbinte, se amestecă cu candel, tămîie neagră, untdelemn, și se dă din acea apă amestecată ca să bea bolnavul de nouă ori cîte trei linguri, bineînțeles de fiecare descîntec cîte trei linguri. După ce bolnavul a fost aburit la gură, se ia oala aburită și i se pune la lingureaua pieptului, unde se ține cîteva minute. Se face apoi o turtă mică de făină, și cînd se frămîntă se și descîntă, repetîndu-se vorbele de mai sus. Turta făcută și coaptă se înțeapă cu acul, repetîndu-se cuvintele următoare:

Nu înțep turta,
Ci înțep oftica de la (cutare).
Am înțepat-o,
Din inima (cutăruia) am spart-o.
Coaptă a fost,
În pămînt am trîntit-o,
Din inima (cutăruia) am mînat-o,
Din rădăcină am secat-o,
Din mijloc am smintit-o,
Din vîrf am vestejit-o.

Se dă mijlocul pîinei — miezul — bolnavului ca să-l mănînce, iar marginele și cojile turtei de pîine se aruncă la cîini și la porci, ca o oftică porcească, cîinească, țigănească și ovreiască ce este.

De la Maria Predi, din com. Bărbătești, Vîlcea.

— Voi, nouă frați,
În ziua de Paști crescuți,
În ziua de Paști născuți,
Cu nouă cuțite ascuțite,
Cu nouă topoare ruginite,
Unde mergeți ?
— Să răsturnăm munții,
Să-i tăiem.
— Nu mergeți acolo,
Ci mergeți la (cutare)
Și tăieți orbalțul de segetură,
Orbalțul de orbălțit ;
Și-l aruncați peste mare,
Și vă duceți și voi,
Că acolo sînt nouă fete mari,
Cu mesele întinse,
Cu făcliele aprinse.
Duceți-vă și benchetuiți,
Pe aici nu trebuiți !

Culeș de înv. G. Dobrea, din com. Uscați, jud. Neamț.

Purces-o nouă fete mari
Cu nouă mături,
Nouă flăcăi cu nouă lopeți,
Nouă topoare,
La mărul roș să-l mături,
Să-l curețe
De tină,
De rugină.
Cînd în mijloc de cale,
S-a-ntîlnit cu Maica Precista.
— Unde mergeți voi,
Nouă fete mari
Cu nouă mături,
Nouă flăcăi
Cu nouă lopeți, nouă topoare ?
Nu vă mai duceți
La mărul roș,
Să-l curățiți de tină,
De rugină,
Ci vă duceți la capul (cutărui)
Și-l curățiți de lovituri,
De pocituri,
De întîlniri,
Și-i scoateți din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din rădăcinile dinților.
Cu măturile-l măturați,
Cu topoarele tăiați,
Cu lopețile-l rîniți,
Peste nouă mări negre azvîrliți.
Să rămînă (cutare)
Curat, luminat,
Ca argintu strecurat ;
Să nu rămînă leac
Cît un grăunte de mac.

Se descîntă cu mătura, cu securea și cu lopățica, pe capul celui pătimaș.

Cules de înv. G. Popescu, din com. Bogești, jud. Tutova.

S-o purces nouă fete,
Cu mînicele suflicate,
Cu secerîle-ncîrligate,
Să secere la mare,

Şi-njugă boi niegri,
Şi brăzdă loc niegru,
Şi sămănă mei-niegru
Şi-l grăpă cu grapă niagră.
Răsări mei niegru
Şi să coapsă mei niegru,
Şi veniră oameni niegri,
Cu mîinile niegre
Şi cu obielele niegre,
Şi cu seceri niegre
Secerară meiu niegru,
Şi veniră cu sepe niegre,
Şi făcură arie niagră,
Şi băgară meiu niegru,
Şi adusără iepe niegre
Şi mînară cu bice niegre,
Şi treierară meiu niegru.
Bătu vînt niegru
Şi vînturară meiu niegru
Şi-l făcură grămezi niegre.
Şi veniră păsări niegre
Şi mîncară meiu niegru
Şi mîncară
Obrintiturile,
Cuţîtăturile,
Veninăturile,
Umflăturile,
Coptăturile,
Ruşelile
Şi-ncordările
Di la (cutare).

Notă. Se descîntă pentru obrintitul bubatului în unt cu care se ung bubele. Se mai descîntă tot în unt cu un cărbune stins sau cu un fir de lînă neagră. Unele se mai descîntă şi în spumă de lapte.

Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu, de la Florica lui Ţoiulete, din Stroieşti, Vîlcea.

Peste o vale mare neagră
Latră un cîine mare negru,
Zbiară o oaie mare neagră,
Zbiară un ungurean mare negru.
Tăcu cîinele de lătrat,
Tăcu oaia de zbierat,
Tăcu şi ungureanul de zbierat,
Îi trecu lui (cutare) de obrintit.

Cules de înv. I. Rădulescu din com. Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.

Zghiară oaie laie, bucălaie,
În cealaltă parte de mare.
Stătu oaia de zgherat,
Începu păcuraş de şuierat,
Ca să strîngă obrintiturile,
bobotiturile
Din toate încheieturile.
(Cutare) să rămîie curat, luminat,
Ca Dumnezeu sfîntu ce l-o lăsat.

Se descîntă cu o bucăţică de lînă pîrlită.

Cules de Vasile Pasnicu, din com. Budeştii-Ghicăi, jud. Neamţ.

De oftică

Ieşi, oftică, de la (cutare),
Nu întinde,
Nu cuprinde,
Nu umfla,
Nu gîmfa.
Ieşi oftică din bere,
Din inimă rea,
Din duşmănie,
Din ceartă,
Din aşteptare,
Din dragoste,
Din cărare,
Din mîncare,
Din pişare.
Tu, oftică cu lucru vrăjmăşesc,
Să ieşi de la (cutare)
Din piept,
Din spate,
Din oasele toate.
Tu, oftică din nouăzeci şi nouă
de feluri de oftică,
Pe (cutare) la inimă de ce-l
apuci ?
Şi i-ai luat foamea
Şi puterile
Şi l-ai supţiat
Şi l-ai fîrşit.
Deochetura cu soare sec,
Soarele a răsărit,
Oftica din pieptul (cutăruia)
a pierit ;
Soarele a scăpătat,
Oftica din pieptul (cutăruia)
a secat.
A secat cu fîrşala
Şi cu năplăiala.
Ieşi, oftică, că-ţi tai buzele
Şi-ţi tai picioarele
Şi-ţi tai mîinele
Şi-ţi tai ghearele,
Că tu ghearele le-ai întins,
Pe (cutare) din inimă l-ai cuprins,
De inimă l-ai apucat,
L-ai fîrşit,
L-ai năplăit,
I-ai luat
Şi i-ai furat
Foamea şi greaţa
Şi năplăiala.
Eu nu ciocănesc,
Nu bocănesc,
Ci inima (cutăruia) i-o
plămădesc.
Foamea lui,
Setea lui,
Putere
La putere,
Sănătate
La sănătate,
Vîrtute
La vîrtute.
Cum se plămădeşte aluatul
în căpistere,
Fagurul de miere
Şi copilul în muiere,
Varza în grădină,
Caşul la stînă,
Oul în găină,
Para-n păr,
Măru-n măr,
Pruna-n prun,
Aluna-n alun,
Viţelu-n vacă,
Mînzu-n iapă,
Zarzăna-n zarzăn,
Piersica-n piersic,
Vişina-n vişin,

Junghiurili,
Durerili
Din vine,
Din mîini,
Din picere,
Din dinţi,
Din măsele,
Din gene,
Din sprincene,
Din creierii
Capului,
Din zgîrciu
Nasului,
Din faţa
Obrazului,
Din os
În os,
Din măduvă,
'N măduvă,
Din carne
'N carne,
Din piele
'N piele,
Să se spele...
Obrinteli le-a fărîmat,
Oasili
Le-a uşurat,
Ochii
I s-a despăinjenat,
Trupu i s-a uşurat
Şi de boală l-a scăpat.

Culese de C. Rădulescu-Codin, din Priboieni, Muscel.

A plecat (cutare) la pădure,
C-un topor mare-n spinare.
Tăie un copaci mare,
Îl puse într-un car mare,
Făcut-a o arătură mare neagră,
Ca să semene (cutare) mei şi cristei.

Cules de înv. Z. Pavelescu din com. Raşi, Ialomiţa.

A plecat un om mare niegru,
C-o săcure mare niagră,
La o pădure mare niagră,
Să taie un copac mare niegru,
Să facă seceri mari niegre.
Grîu să-l secerăm,
În seceri să-l tăiem,
Rădăcinile obrintitului
Ş-ale umflăturii
Să le rătezăm.
Rădăcinile le tăiarăm,
Grîu-l legarăm,
Îl dezlegarăm
Şi-n ării îl băgarăm ;
Îl treierarăm,
Cu caii-l fărîmarăm,
Pă lopeţi în sclăvile ceriului
Îl aruncarăm ;
Îl vînturarăm,
Îl măcinarăm
Şi făcurăm
O pîine mare niagră :
O copsărăm,
O scosărăm ;
Toţi veniră
Şi-o-mpărţiră,
O mîncară,
Şi pă (cutare) vindecat
Îl lăsară.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, Vîlcea.

Plecă un om mare niegru,
C-o săcure mare niagră,

Într-o pădure mare niagră ;
Tăie un copac mare niegru,
Făcu un plug mare niegru,
Cu grindeiu mare niegru,
Cu corman mare niegru,
Cu trupiţă mare niagră,
Cu juguri mari niegre,
Cu resteie mari niegre.
Înjugară oameni mari niegri,
Boi mari niegri,
Luară grîu mare niegru
Şi dusără la loc mare niegru.
Sămănară grîu mare niegru,
Pă loc mare niegru,
Săcerară oameni mari niegri,
Grîu mare niegru,
Şi-l legară oameni mari niegri,
Cu priviţi mari niegre ;
Luară sepe mari niegre
Şi făcură arie mare niagră,
Cărară grîu mare niegru,
Îl treierară cai mari niegri,
Şi-l vînturară în vînt mare niegru
Şi-l băgară-n saci mari niegri,
Şi-l puseră-n car mare niegru,
Şi-l duseră la mori mari niegre ;
Băgară-n coşuri mari niegre,
Îl măcinară pietri mari niegre,
Făcură făină mare niagră
Şi-o băgară oameni mari niegri
În cuptoare mari niegre.
Coapsără pîine mare niagră ;
Veniră oi mari niegre,
Din munţi mari niegri,
Cu băcioici mari niegre,
Şi făcură strungăreaţă mare
niagră,
Şi mulsără oi mari niegre.
Dumicară pîine mare niagră,
În lapte mare niegru ;
Mîncară oameni mari niegri
Şi băcioici mari niegre.
Mîncară
Şi să potoliră ;
Cum mîncară,
Cum să potoliră,
Aşa să să potole
Obrintiturile
Şi junghieturile
De la (cutare) din carne
Şi din piele.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernişoara, Vîlcea.

Plecă om niegru,
Cu săcure niagră,
Tăie copac niegru,
Făcu plug niegru
Şi-njugă boi niegri,
Şi brăzdă loc niegru.
Cît brăzdă
Sămănă ;
Sămănă ţărînă,
Răsări alină.
Să s-aline junghiurile
Şi cuţîtele,
Şi obrintiturile
De la (cutare) ;
Să s-aline,
Să să liniştească,
Să să potolească.

De la Florica lui Ţoiulete, din Stroieşti, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

Plecă om niegru,
Cu săcure niagră,
Tăie copac niegru,
Făcu plug niegru

Rețetă: Se descîntă în mei, ce se încălzește într-o tigaie prăjit cu untură și se pune la buba obrintită.

De la baba Voica Știrbu, din Drăcșani, Teleorman.

Peste o mare neagră,
Zbiară o oaie neagră;
Peste un cîmp negru,
Latră un cîine negru,
Dă un cioban negru chiot.
Tăcu oaia din zbierat,
Cîinele din lătrat,
Ciobanul din chiotit,
Să treacă (cutăruia) de obrintit.
Cum potolește vîntul pămîntul,
Cum se potolește musca în roi,
Soarele în cer,
Oamenii în sat
Și cîinii din alătrat,
Așa să se potolească junghiurile,
Cuțitele, usturimile,
Răutatea, greutatea,
Fîrșala, amețeala de la (cutare),
Și (cutare) să rămîie curat,
luminat,
Ca sfînta Maria ce l-a lăsat.
Descîntecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu.

Rețetă: Se descîntă în oțet și se stropește la bubă pe locul unde e obrintit.

De la Oprea Șerban și Stanca Reșica, din Drăgănești, Teleorman. A se vedea o variantă „de obrintire" în colecția *Descîntece* a d-lui S. Fl. Marian, p. 153. Culese de Chr. N. Țapu.

Peste o mare niagră
Latră-un cîine niegru,
Cîntă-o fată mare.
Încetă fată mare
De a cînta,
Încetă cîine niegru
De a lătra,
Încetară obrintiturile,
Ințăpăturile,
Junghieturile
Și umflăturile.

De la Stana Bob din Stroiești, jud. Vîlcea.

Zbiară o oaie mare niagră,
Lătră un cîine mare niegru,
Dete un cioban mare niegru chiot.
Tăcu oaie mare niagră
De zbierat,
Cîine mare niegru
De lătrat,
Cioban mare niegru
De chiotit,
Și lu (cutare)-i trecu
De obrintit.

De la Constantin Chiciu, din Turcești, Vîlcea.

Peste o vale mare niagră,
Latră un cîine mare niegru,
Cîntă un cocoş mare niegru,
Zbiară o oaie mare niagră,
Urlă un lup mare niegru,
Chioteşte un păcurar mare niegru.
Tăcu cîine mare niegru
De lătrat,
Lup mare niegru
De urlat,
Cocoş mare niegru
De cîntat,
Oaie mare niagră
De zbierat,
Păcurar de chiotat.
Toate obrintiturile,
Toate pociturile
Şi toate izbiturile
Di la (cutare) le-a luat.

De la baba Rotăroaia, din Stroieşti, Vîlcea. Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

A plecat (cutare)
În pădurea mare
Cu o săcure
Neagră
Şi a tăiat
Un copaci mare
Negru,
Şi a făcut
Un plug mare
Negru :
Cu roatele
Negre,
Cu grindeiu
Negru
Şi cu boii
Negri...
Şi pămînt
Negru
C-a arat
Şi mei
Negru
C-a sămănat ;
Pămîntu
Negru
C-a rodit
Şi meiu
Negru
C-a-ncolţit
Şi meiu
Negru
C-a răsărit...
Seceri
Negre
L-a secerat,
Legături
Negre
Că l-a legat,
În arii
Negre
Le-a băgat,
Cai
Negri
Le-a fărîmat
Şi lopeţi
Negre
L-a vînturat,
În saci
Negri
L-a băgat,
La moară
Neagră
L-a dus,
Moara
Neagră
L-a fărîmat...
Brîncili,
Obrintiturili,

Te-am suflat,
Te-am deșirat,
În mare te-am așezat.

De la Maica Domnului
Și di la Domnu Hristos
Să aibă (cutare) leac.

Notă. De năjit (durere de urechi) se descîntă în apă, cu care bolnavul își spală urechile. Se mai descîntă suflînd cu o țeavă de soc în ureche.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernișoara, Vîlcea. Culese de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

Năjite, văjite,
Cu plugul te-om ara,
Cu mîna te-om semăna,
Cu secera te-oi face mănuchi ;
Te-oi face din mănuchi snopi,
Din snopi claie,
Din claie te-oi pune în căruță,
Din căruță te-oi pune în arie,
Din arie caii peste tine oi arunca,
Praf de tine nu s-o alegea.

Culese de înv. Z. Pavelescu, din com. Rași, Ialomița.

De nevăstuică

Colea pe fîntîniță,
Sub o lespeziță,
Șade o pasăre pestriță.
Ea graiul și-l întoarce,
Mușcă și venină.

Cules de înv. I. Rădulescu, din com. Păușești-Măglași, jud. Vîlcea.

De obrinteală

Am plecat p-un cîmp negru cu doi boi negri, c-un plug mare negru. Arai un loc de mei negru ; făcui niște mei mare negru ; îl secerai cu niște seceri mari negre meiul negru ; îl făcui snopi mari negri și niște clăi mari negre ; îl pusei într-un car mare negru și-l adusei într-o arie mare neagră și-l treierai cu niște cai mari negri ; îl vînturai cu niște lopeți mari negre ; îl pusei într-un car mare negru și-l

adusei într-o arie mare neagră şi-l treierai cu nişte cai mari negri ; îl vînturai cu nişte lopeţi mari negre ; îl pusei într-un car mare negru ; îl dusei la o moară mare neagră ; plecai prin sate mari negre ; strigai la mălai negru de mei negru de vînzare, că e bun de obrinteală.

Cine-l lua
Ciungea,
Cine-l vedea
Orbea.
Junghiurile de la (cutare)
se potolea
Şi (cutare) rămînea
Curat,
Luminat,
Ca argintul stricorat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Observare : Obrinteala fiind o umflătură, care înnegreşte pielea, o învineţeşte ; de aceea babele în descîntecul lor întrebuinţează cuvintele : mei negru, cîmp negru, plug negru, boi negri etc.

Reţetă : Se descîntă în mei, se amestecă cu oţet şi se pune pe bubă.

De la Preda Radu Gudină din Dideşti, Teleorman.

A luat un topor mare negru şi s-a dus la o pădure mare neagră. A tăiat (cutare) un lemn mare negru, a făcut un plug mare negru, a arat un loc negru mare, a semănat grîu negru mare, l-a secerat cu două seceri negre mari, l-a pus în doi saci negri mari, l-a pus într-un car negru mare, l-a dus la o moară neagră mare. L-a măcinat şi l-a dus acasă, toate durerile şi junghiurile de la (cutare) se alinară.

Reţetă : Se descîntă de nouă ori acest descîntec cu un dumicat de pîine, sare şi usturoi.

De la baba Naţa, din Alexandria, Teleorman.

Plecară doi oameni mari negri,
Cu două securi mari negre.
Merseră într-o pădure mare
neagră,
Să facă un plug mare negru,
Să are un loc mare negru,
Cu doi boi mari negri,
Să semene nişte mei mare negru.
Meiul negru nu e bun de mîncare,
Ci e bun de obrinteală,
Să-l puie (cutare) la obrinteală.
Cum se seceră meiul şi se strînge
Şi se treieră şi se vîntură,
Aşa să se vînture şi să se treiere
toate durerile,
obrintelile de la (cutare).

Ca argintu strecurat,
Ca Maica Precista din cer
Ce l-a lăsat.

De la Stana Bob, din Stroeşti, Vîlcea.

Soare clocit,
Soare zăletit,
Soare-mpuţit,
Soare din mîncare,
Soare din bere,
Soare din sfinţit de soare,
Soare negru,
Soare verde,
Soare ţîgănesc,
Soare cu ţăpi,
Soare cu vivor,
Soare cu brîncă,
Soare din bale spurcat,
Diavol împeliţat,
Să ieşi, soare spurcat,
Să piei,
Să răspiei,
Să răsari şi să apui,
În capu (cutăruia)
Să nu te mai pui,
Că (cutare) are nouă durori,
Tu ai zece surori ;
(Cutare) are opt durori,
Tu ai nouă surori ;
(Cutare) are şapte durori,
Tu ai opt surori ;
(Cutare) are şase durori,
Tu ai şapte surori ;
(Cutare) are cinci durori,
Tu ai şase surori ;
(Cutare) are patru durori,
Tu ai cinci surori ;
(Cutare) are trei durori,
Tu ai patru surori ;
(Cutare) are două durori,
Tu ai trei surori ;
(Cutare) are o durere,
Tu ai două surori ;
Tu mai ai o soră,
(Cutare) nici-un dor.
Tu ai pierit,
(Cutare) boala şi-a isprăvit.

Cum a spălat apa asta
Toate pietricelele,
Toate lemnicelele,
Aşa să spele pă (cutare)
De toate boalele.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, Vîlcea.

Soare roşu,
Soare alb,
Soare galben,
Soare verde,
Soare turchez,
Soare vişiniu,
Soare turungiu,
Soare pripit,
Soare zăletit,
Soare sec,
Ieşi, soare,
Din capu lu' (cutare),
Că eu te-oi descînta
Cu nouă pietricele
Din nouă vădurele
De apă mergătoare,
Apă de izvoare,
Şi te-oi depărta
Şi te-oi mîna
La fetele-mpăratului,
Că ele te-aşteaptă

Cu mese-ntinse,
Cu făclii aprinse,
Cu viței de vacă,
Cu mînji de iapă.

De la Nița lui Adam, din Cireșu, Vîlcea.

A plecat (cutare)
Pă cale, pă cărare,
S-a-ntîlnit
Cu soarele săc în cale.
Soare alb,
Soare negru,
Soare tutuniu,
Soare cafeniu,
Soare cîinesc,
Soare lupesc,
Soare drăcesc,
Soare cu brîncă,
Soare cu vivor,
Soare de nouăzeci și nouă
de feluri de soare,
Ieși, soare, din răsărit de soare,
De după răsărit ;
Ieși, soare di la prînz,
De după prînz,
De la amiaz,
De după amiaz,
Din venitu vitelor,
De după venit.
Ieși, soare, din murgu sării,
De după murg,
Di la cină,
De după cină,
Di la cîntători,
De după cîntători ;
Din făcutu zîlii,
De după făcut ;
Ieși din cap,
Nu cuțita,
Nu fulgera,
Nu tuna cu tunetile,
Nu fulgera ca fulgerile,
Nu te-ntinde ca șerpele.
Soarele bun să apuie
Și să răsaie,
Soarele săc
Din capu (cutăruia)
Să pieie
Și să răspieie.
Cu nouă pietri te-am gonit
Și cu apă te-am înecat,
Di la (cutare) din cap.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernișoara, Vîlcea.

Soare săc,
Soare răssăc,
Soare din bere,
Soare din mîncare,
Soare din culcare,
Soare din sculare,
Soare din răsăritul soarelui,
Soare di la prînz,
Soare di la amiaz,
Soare din scapătu soarelui,
Soare di la cină,
Soare din miezu nopții,
Soare din cîntările cocoșilor,
Soare din nouăzeci și nouă
de sori,
Soare din nouăzeci și nouă
de rază,
Să te pui,
Să te răpui,
În capu (cutăruia)
Să nu te mai pui.
Soare alb,
Soare roșu,
Soare veninat,

Să mîncaţi,
Să ospătaţi,
Pe (cutare) să-l lăsaţi
Curat, luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul stricorat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă: Se descîntă în apă cu nouă pietre şi se aruncă de obicei la rîu în nouă părţi, repetîndu-se cuvintele: „Piatra a avut nouă surori, şi s-au măritat în nouă cornuri de ţară şi nimica nu s-a ales din ele. Aşa să nu se aleagă de soarele sec de la cutare."

De la Maria Năstase, din Romaneşti, Gorj.

Tu, soare din răsărit,
Din apus,
Din amiazi,
Din chindie,
De la cina boierească,
Din miazănoapte,
Din revărsatul zorilor,
Din glasul cîntărilor,
Să ieşi de la (cutare)
Din os,
Din os mădulos,
Din carne,
De supt carne,
Din măsele,
Din osciorele,
Din mădulare,
Din piele,
De supt piele,
Şi să te duci
Şi să fugi
În coadele mărilor,
Că are cu ce te cinsti ;
Dar (cutare) n-are cu ce te cinsti,
Cu ce te omeni.
Şi pe (cutare) să-l laşi curat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă: Se descîntă cu nouă boabe de porumb în apă de rîu sau şi de la fîntînă, şi după aceea se aruncă în nouă părţi boabele. Cu apa se stropeşte suferindul pe frunte.

De la Dumitra Nicolae Ioana Văduva, din Monastireni, Vîlcea.

Plecat-a (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Spre soare răsare,
Şi s-a-ntîlnit cu ţapa-n cale.
Soare la prînz,
Soare după prînz ;
Soare la amiazi,
Soare după amiazi ;
Soare la gustare,
Soare după gustare ;
Soare în apus de soare,
Soare după apus de soare ,

Soare la cină,
Soare după cină ;
Soare la cîntatul cocoşilor,
Soare după cîntatul cocoşilor ;
Soare în vărsatul zorilor,
Soare după vărsatul zorilor ;
Soare în ieşita soarelui,
Soare după ieşita soarelui.[1]
Să ieşiţi voi, ţepi,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din creierii capului,
Din bulbuşul ochilor,
Şi cutare să rămînă
Curat şi luminat,
Cum Maica Domnului l-o lăsat.

1 Aici iar se repetă de la „Soare la prînz" şi se zice de trei ori această parte.

Cules de înv. I. Mateescu din com. Stroeşti, Gorj.

Fugi, soare sec, din capul
lui (cutare) !
Să te duci în văi adînci,
în gropi adînci.
Acolo te aşteaptă buţi de vin,
Făclii aprinse, cuptoare de pîine,
Vaci grase şi hora de fete
frumoase.
Ieşi din creierii capului !

Se zice de nouă ori cu nouă pietricele pe care le aruncă în apă peste capul bolnavului.

Cules de înv. I. Rădulescu din com. Păuşeşti-Măglaşi, Vîlcea.

Soare roşu,
Soare galbin,
Soare-mpuţît,
Soare-năcrit,
Soare-nzălezît,
Soare de nouăzeci şi nouă
de feluri de soare,
Ieşi din creierii lui (cutare).
Nu umfla,
Nu mînca,
Nu-ntinde,
Nu cuprinde,
Că soarele după cer răsări,
Soarele-năcrit,
Din capu (cutăruia) pieri.
Cocoşii cîntară,
Soarele negru, înzălezît,
Din capu (cutăruia)-l mîncară ;
Cocoşii rîcăiră,
Soarele negru-mpuţit
Din capu (cutăruia)-l împărţiră,
Şi rămase (cutare)
Curat, luminat,
Ca auru curat,

Fugi, soare sec,
Că te-ajunge pai sec,
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din nouăzeci și nouă
de oscioare
Și din coatele amîndouă.
Și te du unde cocoș nu cîntă,
Unde cîine nu latră,
Unde popă nu toacă.
Cum se răspîndeste drumurile,
Cum se respîndește hotarele,
Cum se răspîndește potecile,
Așa să se răspîndească dorul
de soare sec de la (cutare)
Și să rămîie (cutare) curat,
luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.
Ca argintul stricurat,
Ca aurul suflat,
Ca roua din cîmp,
Ca steaua din cer,
Ca în ceasul ce a născut,
Ca mamă-sa ce l-a făcut.

Rețetă: Se descîntă cu nouă pietre și nouă paie și se aruncă în pîrîu. Cel bolnav se udă de trei ori cu apă, cu pietrele și cu paiele.

De la Floarea Sărăcinoaia, din Roșia, Gorj.

Soarele sec,
Cu viforul,
Cu zburătorul,
Cu păduroiu,
Cu păduroaica,
Cu moroaica,
Nu întindea,
Nu junghia,
Nu cuțita
Pîn cap,
Pe sub cap,
Pîn creieri,
Pe supt creieri,
Pîn măsele,
Pe supt măsele.
Ieși și du-te în gheena focului
nestins.
Acolo să cini,
Acolo să odini,
Acolo să faci casă,
Acolo să faci masă.
Că acolo v-așteaptă
Cu nouă cuptoare de pîine,
Cu nouă butoaie de vin,
Să mîncați,
Să ospătați,
Iar pe (cutare) să-l lăsați
Curat, luminat,
Ca argintul stricurat,
Ca Maica Precista lăsat.

Rețetă: Se descîntă cu nouă pietre de la rîu și se aruncă în patru părți: la răsărit, la apus, la miazăzi și miazănoapte.

De la Maria Matache Ciurea, din Urdarii-de-Jos, Gorj.

Fugi, soare sec,
Că te-nec
Cu apă din lac,
Cu iarbă din gard,
Să treacă (cutăruia) dorul de cap.
Fugi, izbitură,
Că te-ajunge stropitură,
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din zgîrciul nasului.
Fugi, izbitură,
Că te-ajunge stropitură.

Toate cuțitele,
Toate frigările,
Toate săgetările,
Ieșiți și fugiți,
Pe (cutare)-l părăsiți
Și-l curățiți.
Și (cutare) să rămîie curat,
luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul strecurat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Rețetă: Se descîntă la pîrîu cu nouă pietre și se aruncă pietrile în nouă părți.

De la Catrina Ioana Scurtu, din Urdarii-de-Sus, Gorj.

Tu, soare sec din răsărit,
Tu, soare sec din prînz,
Tu, soare sec din amiazi,
Tu, soare sec din chindie,
Tu, soare din cîntatul cocoșilor,
Să ieși de la (cutare),
Din creierii capului,
Din boboașele ochilor,
Din băierile inimii,
Cu toate junghiurile,
Cu toate cuțitele,
Cu toate săgetăturile.
Că tu, soare căiesc,
Soare bivolesc,
Soare văcesc,
Soare oiesc,
Soare căpresc,
Soare porcesc,
Soare cîinesc,
Soare șerpesc,
Soare păsăresc,
Soare rumânesc,

Soare lăiețesc,
Soare țigănesc,
Soare cătcăunesc,
Soare turcesc,
Tu, soare al sorilor,
Tată al surorilor,
Ieșiți de la (cutare) ;
Nu-l săgetați,
Nu-l cuțitați,
Nu-l junghiați,
Ci ieșiți și mergeți în ale văi,
În scorovăi,
Unde popă nu toacă,
Unde cîine nu latră,
Om nu chiotește.
Acolo sînt fete frumoase,
Plapome de mătase,
Mese-ntinse,
Făclii aprinse,
Buți cu vin,
Care cu fîn.
Acolo să vă duceți,

Soare roșu, alb, negru, galben,
verde,
Soare turbat,
Soare veninat,
Soare sec,
Soare prea sec,
Ieși din trupu (cutăruia),
Din cap,
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului.
Tu, soare sec din zburături,
Tu, soare sec cu Muma-Pădurii,
Cu moroiu,
Cu moroaica,
Cu strigoiu,
Cu strigoaica,
Nu-l gîmfa,
Nu-l umfla,
Nu-l săgeta,
Ieși de la (cutare) și-l ușurează,
Ca pasărea zburătoare,
Ca lîna de oaie,
Și du-te în văi,
În corovăi,
În coadele mărilor,
În copitele cerbilor.
Și pe (cutare) să-l lași
Curat, luminat,
Ca aurul strecurat,
În numele tatălui și al Maicii
Precistii închinat !

Rețetă : Se descîntă cu nouă pietre la rîu și cu pelin și se zice vorbele :

Cum spală apa toate pietrele,
Așa să se spele dorul de la
(cutare).
Cu pelinul îl împelinai,
Cu pietrile îl împietrii,
De la cutare îl potolii !

De la baba Dumitrana Dumitru Stoica, din Rogojelu-Gorj. Vezi un mic descîntec „din de soare", ca variantă a acestuia, în colecția părintelui (S. Fl.) Marian, p. 321.

Fugi, soare sec,
Că te-nec,
Că pe vîntul turbat
Eu l-am înecat.
Că peste (cutare) ai suflat,
Urechile îi plesnea,
Ochii i se umfla,
Tîmplele i se bătea.
Eu dar te-am descîntat,
Pe (cutare) l-am lăsat
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer lăsat.

Rețetă : Se descîntă la fîntînă de trei ori cu cîte trei pietre, cari se aruncă și în fîntînă. Descîntecul se face în scăpătatul soarelui.

De la Simina vrăjitoarea, din Gresia-Teleorman.

Soare sec
Si prea sec,
Din răsăritul soarelui,
Din revărsatul zorilor,
Din cîntatul cocoşilor,
Din miazăzi,
Din miazănoapte,
Din apus,
Din răsărit,
Ieşi de la (cutare),
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din măduva osului,
Şi du-te în scăpătatul soarelui,
Unde cocoşu nu cîntă,
Unde mătură nu se leagă,
Unde cîine nu latră,
Unde om nu se simte.

Reţetă : Se descîntă cu nouă pietre în apă şi cu secerea şi se zice cuvintele : „Cum taie secerea toate paiele, toate ierburile şi toate gunoaiele, aşa să se taie dorul de la cutare ; cum spală apa toate pietrele, toate malurile, aşa să se spele toate junghiurile, cuţitele de la cutare". Se ia fiecare din cele nouă pietre şi se face cu ele cruce în faţa obrazului şi se repetă cuvintele de trei ori : „Cum e piatra de tare, aşa să se întărească capul cutăruia".

De la Maria Niţă Udroiu, din Roşiori-de-Vede.

Soare alb,
Soare negru,
Soare din vînt,
Soare din pămînt,
Soare de ziuă,
Soare de noapte,
Soare cu soare,
Nu umfla,
Nu săgeta,
Nu junghia,
Nu cuţita,
Nu gîmfa,
Că eu te iau,
Tu să te iei.
Eu te trag,
Tu să te tragi.
Te iau din ici,
Te arunc colea ;
Te iau după spini de mărăcini
Şi te-arunc pe plapomă de mătase,
Tu, soare, să te duci acasă,
Şi (cutare) să rămînă curat,
Leac din mîna mea, de la Maica Precista.

Reţetă : Se descîntă la pîrîu cu nouă pietre şi se leapădă la cele patru puncte cardinale.

De la baba Ilinca Găgeanu, din Petreştii-de-Sus, Gorj.

Cu săgeata voi însăgeta
Şi cu limba voi disoînta,
Şi vă voi arunca
În strohu mării.
Acolo vî aşteaptî
Masî-ntinsî,
Cu făclii aprinsî,
Sî rămîi (cutare)
Curat, luminat,
Ca aurul cel curat,
Ca argintul cel strecurat,
Ca Domnul ci l-o zidit,
Ca Maicî-sa ci l-o făcut.

Se repetă acest descîntec de nouă ori.

Cules de înv. pr. T. Lascar, din com. Socea-Cîndeşti, jud. Neamţ.

Pornit-a (cutare) gras, frumos
Şi la mez pe cale
Săgetatu-l-o prins,
Creirii capului
Prin măduva ciolanelor.
Chiei, diochiule,
Şi te du unde
Cocoşii nu cîntă,
Cîinii nu latră.
Iar (cutare) să rămînă
Curat, sănătos,
Ca de Dumnezeu lăsat.

Cules de înv. I. Mironescu, din com. Tazlău, jud. Neamţ.

De soare sec

Plecă (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Se întîlni cu Maica Precista
în cale.
El se văita,
Se olecăia,
Maicii Precistii se ruga :
— Am plecat pe-un drum mare
Şi m-am întîlnit cu sfîntu soare
Şi m-a cuprins de picioare.
— Soare, soare,
Sfinte soare,
Ieşi de la mine
Din picioare.
Soare sec,
Lucru vrăjmăşesc,
Soare din nouăzeci şi nouă de
sori,
Ieşi de la (cutare) din mădulări.
Ieşi din piept,
Din spate,
Din oasele toate ;
Din mîini,
Din plămîni,
Din urechi,
Din frunte,
De supt frunte,
Din gogoaşele ochilor.
Nu-l junghia,

Nu-l cuțita,
Nu-l aprinde,
Nu-l cuprinde,
Nu-l fîrși,
Nu-l năplăi,
Că soarele sec,
Cu lucru vrăjmășesc
În potecă pe (N) l-a-ntîmpinat,
În gură i-a răsuflat,
Capu i l-a turburat,
Sîngele i l-a vărsat
Și jos pe pămînt a picat.
— Tu, soare sec
Și resec,
Să nu umfli pe (N),
Să nu-l gumfli,
Să-l potolești,
Cum se potolește
Toate suflările,
La toate călcările,
Toate păsărelele
La toate scorburele,
Și caii la coșieri
Și oile la tîrle
Și vacile la oboare.
Așa să se potolească
Toată durerea,
Toată greața,
Toată ceața,
Năplăiala
Și fîrșeala de la (cutare),
Că tu, soare sec,
Cu Muma-Pădurii
Și cu miazăzi
Și cu miazănoapte,
De-o fi din frig,
De-o fi din mîncare,
De-o fi din osteneală,
Din apucate,
Din dătături,
De la streine,
De la vecine,
De la surate,
De la cumnate,
De la moașe,
De la nașe,
Să te duci și să te întorci,
Cum se întoarce steaua-n cer,
Floare de soare.
Că eu te-am întors
Și te-am sorocit,
De la (cutare) te-am gonit,
Pe trupini
Și rădăcini.
Să rămîie (cutare) curat
Și luminat,
Ca o casă măturată,
Ca o fată pieptănată,
Ca de Maica Precista lăsat.

Rețetă: Se descîntă la rîu în marginea vadului cu nouă pietre albe. Se ocolește cu ele capul bolnavului și se aruncă cîte o piatră pe rînd către cele patru puncte cardinale. Cu apa din rîu se stropește cel bolnav și la sfîrșitul descîntecului se zice și cuvintele:

— Fugi, soare sec
Și prea sec,
Că te înec!

(Se repetă de trei ori.)

De la Maria Predi, Bărbătești-Vîlcea.

De roşaţă

A fost un om roşu,
Tăie un pom roşu
Şi făcu o biserică roşie,
Popa era tot roşu,
Lumea era tot roşie,
Şi a luat-o pe un drum roşu.

Cules de înv. Z. Pavelescu, din com. Raşi, jud. Ialomiţa.

De rusalii

A plecat (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Pe drumul cel mare ;
Şi cînd în dealul Cănănăului,
Sub umbra norului,
În zăpodia rugului,
În helişteа vîntului,
Iaca acolo
Anania Santasia,
Cu soru-sa Irodia,
Doamna zînelor,
La un copaci frunzuros,
Cu tatăl lor,
Cu surorile lor
Şi cu toate neamurile lor,
Şedea jos şi mînca,
şi bea şi petrecea,
Şi din revolvere da,
Şi pe cine întîlnea
Îi ologea.
(Cutare) pe acolo a trecut,
În loc o stătut,
La dînsele s-o uitat.
Rusaliele o zis :
— Vin (cutare) de mănîncă !
El o zis : — Nu mănînc
la masa voastră.
— Vin' de bea un pahar de vin.
— Nu voi să beau din paharu
vostru.
— Vin de cîntă.
— Nu vin.
— Vin de joacă.
— Nu vin să joc la jocul vostru.
Dar Erodia Doamna Zînelor,
Cu toate neamurile ei,
S-au mîniat,
Cuvînt în samă (cutare)
nu le-au luat,
Că ruşine mare le-au făcut.
Ele s-o îmburzuluit,
De jos s-o sculat,
La (cutare) a alergat,
Brînci din picioare alţii i-o dat.

Cules de înv. N. Cociorvă, din com. Docani, jud. Tutova.

A purces (cutare)
Pe cali, pe carari,
Gras şî frumos,
Tari şî voios.
La mijloc de cale întîlnitu-l-o
Leu cu leoai, zmeu cu zmeoai,
Rodie Doamna cu toati fetili
Şî cu toati nevestili, .
Ş-o zîs să li cînt cînticu
Şî sî li gioc giocu.
Iar eu nici cînticu nu
li-am cîntat,
Nici giocu nu li-am giucat,
Eli mai tare s-o mîniietu,
Carnea ñi-o mîncatu,
Sîngele ñi-o băutu,
Ca pi-on fuior di cînipî
m-o sfărîmat,
În mijlocu drumului m-o aruncat.
Iar eu am purces cu glas mari
păr-în ceruri,
Cu lacrămi păr-în pămînt.
Nimi-n lumi nu m-o auzît,
Dicît Maria Sfînta Maria,
Maica Domnului,
Din poarta cerului
M-o auzît
Şi m-o văzut.
Cum m-o văzut,
Ñilă i s-o făcut,
La mini o vinit :
— O, (cutare), di ci plîngi,
Di ci ti ñişăleşti ?
— Cum n-oi plîngi, Maicî
precuratî,
Şi cum nu m-oi ñişăla,
C-am purces pe cali,
Pe carari,
Gras şî frumos,
Tari şi voios.
La mijloc di cali
Întîlnindu-m-o leu cu leoai,
Zmeu cu zmeoai,
Rodii Doamna cu toati fetili
Şi cu toati nevestili.
Ş-o zîs să li cînt cînticu
Şî sî li gioc giocu.
Iar eu nici cînticu nu li-am
cîntat,
Nici giocu nu li-am giucat.
Eli mai tari s-o mînietu,
Carnea ñi-o mîncatu,
Sîngele ñi-o băut,
Ca pi-on fuior de cînipî
m-o sfărămat,
În mijlocu cîmpului m-o aruncat.
Iar eu am purces cu glas mari
păr-în ceriu,
Cu lacrămi păr-în pămînt.
Nimi-n lumi nu m-o auzît,
Dicît Maica Sfînta Maria,
Maica Domnului,
Din poarta cerului
M-o auzît
Şî m-o văzut.
O, tu leu cu leoai,
Zmeu cu zmeoai,
Eşiţi de la (cutare)
Din sînţî,
Din cosînţî,
Din creierii capului,
Din auzul urechilor,
Rădăcina măsălilor,
Din vederili ochilor,
Din suti di nodureli,
Din ñii di încheitureli ;
Cî cu mătura voi mătura,

De *Rînză din cuţit din iele* (durere de stomac cu înţepături, însoţită de vărsături şi ameţeală) se descîntă în usturoi sau în miere, pe care bolnavul le mănîncă.

Desfacerea de *Cuţite din iele* se rosteşte numai.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, Vîlcea. Cules de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

De ţeapă

Ţeapă blestemată,
Ţeapă din păduri tăiată,
Cu cuţitul ascuţită,
În vîrful copiţilor înfiptă,
Să ieşi de la (cutare),
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din măduva oaselor,
Şi să te duci la (cutare),
Că aici nu e loc de înţepat,
De săgetat,
De cuţitat,
Şi este loc sfînt,
De la Domnul venit,
Loc de monastire,
De cruce
Şi de biserică.
Tu, ţeapă cu ucigaşul,
Cu coarnele ascuţite,
Cu ghearele încovoiate,
Ieşi de la (cutare),
Nu-l săgeta,
Nu-l înţepa,
Nu-l cuţita,
Ci te du în ale coame a cerbilor,
În copitele ciutelor,
În smîrcurile mărilor,
Că acolo vă aşteaptă să cuţitaţi
Şi să înţepaţi pe fata lui Ler-împărat,
Cea grasă şi frumoasă,
Şi v-aşteaptă cu mesele întinse
Şi cu fădiile aprinse,
Să mîncaţi, să ospătaţi,
Iar pe (cutare) să-l lăsaţi
Curat,
Ca de maică-sa dat!

Reţetă: Se descîntă în apă cu ţeapă de lemn, făcută din tufan, care se şi pune la copiţele de fîn, şi se zice vorbele :

Cum, tu, ţeapă, ai fost tăiată
Şi din pădure ridicată,
Aşa să iei toate ţepile şi junghiurile
Şi să le tai de la (cutare).

Se bea din apa descîntată și se unge pe corp. O parte din apa rămasă se aruncă peste gard și se zice: „Cum cade și se scurge apa după gard, așa să se scurgă toată durerea, junghiurile, țeapa și durerile de la (cutare)".

Cules de Chr. N. Țapu de la Anca Mozoloaia, din Tr. Măgurele.

Plecă (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Se-ntîlni cu țeapa-n cale.
Țeapă cu bubă,
Țeapă cu brîncă,
Țeapă cu Muma-Pădurii,
Țeapă cu soare-sec,
Țeapă turcească,
Țeapă cîinească,
Țeapă porcească,
Țeapă muscălească,
Țeapă ovreiască,
Țeapă netoțească,
Țeapă din răsăritul soarelui,
Țeapă din prînz înainte,
Țeapă din revărsatul zorilor,
Țeapă din cîntarea cocoșilor,
Țeapă din mălai,
Țeapă din varză,
Țeapă din pește,
Țeapă din vin,
Țeapă din rachiu,
Țeapă din apă,
Țeapă din nouăzeci și nouă
de țepi,
Să ieșiți din trupul (cutăruia),
Din capul lui,
Din gura lui,
Din dinții lui,
Din măselele lui,
Din creierii capului,
Din zgîrciul nasului,
Din fața obrazului.
Nu te poate culca,
Nu te poate hodini.
Du-te unde-s făclii aprinse
Și mese întinse:
Acolo îi berea
Și mîncarea
Și hodina.
Și (cutare) să rămînă curat,
luminat,
Cum Maica Precista l-o lăsat.

N.B. Se descîntă în rachiu și în usturoi. În rachiu se dă cu un fus iar usturoiul se găurește cu un ac.

Cules de înv. I. Mateescu din com. Stroești, Gorj.

Ieşi, rînză turcească,
Ieşi, rînză porcească,
Ieşi rînză de nouă feluri
de la (cutare).
Nu-i strica rînza,
Nu-i strica osînza.
Şi te du în lemne seci
Şi în ale pietre reci,
Că eu Maria dreg rînza,
Plămădesc osînza.
Cum se plămădeşte aluatu
în căpistere
Şi faguri de miere.
De la mine (cutăruia)
Leac să-i fie !

Reţetă: Se descîntă în rachiu şi ceapă albă. Rachiul se bea şi ceapa se mîncă.

Cules de Ion Ionescu, de la Maria N. Turbatu, Runcu, Dîmboviţa.

Plecă (cutare) pe cale, pe cărare,
Să întîlni cu sfintele în cale
Şi-l întrebară : — Unde te duci,
Ce lucrezi
Şi unde te călătoreşti ?
Înaintea cocoşilor
Îl frînseră,
Îl uciseră,
Pînă rînza îi şi pierdură.
Rămase cu ameţeală
Şi cu fîrşală.
Aşa sfintele se necăjiră
Şi drumu şi-apucară,
La masă bună se puseră.
Ce făcu şi ce lucră,
Ochii şi-i aruncă,
După ele s-apucă
Şi la masă le găsi,
Şi cu glas mare se rugă :
— Mă lăsarăţi cu ameţeală,
Cu fîrşală.
Şi sfintele nici în seamă
nu-l băgară.
Rînza ce făcu se necăji
Şi se întoarse la locul ei,
Ca faguru de miere,
Ca pîinea în căpestere,
Rămase omul curat, luminat,
Ca argintu strecurat.
Amin, amin, soare în senin,
Rămase omul ca argintul
strecurat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Cules de înv. G. Giurumescu, din com. Ruptura, Mehedinţi.

Rînză din cuţite din iele

Fugi, Tatăot,
Cu barba d-un cot,
Cu mîinile
Cît prăjinile,

Cu picioarele
Cît rîşchitoarele,
Cu ochii
Cît taierile.
M-ai găsit
Cu uşea descuiată,
Cu fereastra destupată,
Cu mătura dezlegată.
Uşa mi-ei descuiat,
Ochii ţi i-ei aruncat,
Pieptu cu spatele
Mi l-ei încleştat,
Rînza mi-ei răsturnat,
Sîngele mi l-ai turburat,
De picioare
Pietri de moară
Mi-ai atîrnat,
De coaste
Plumburi atîrnate.
Eu mi-am descîntat,
Rînza mi-am dezrăsturnat,
Pieptu mi l-am deşcleştat,
Sîngele mi l-am îndreptat,
Trupu mi l-am luminat.

Notă. Pusul cuţitelor este o vrajă. *Întorsul* şi *Cuţitele din iele* sînt desfaceri. *Rînza din cuţite din iele* e un descîntec.

Cuţitele se pun cu scop de a da junghiuri cuiva şi chiar de a-l nimici. *Întorsul cuţitelor* are de scop de a vindeca pe cel ce sufere şi de a arunca junghiurile asupra celui ce le-a dat.

Iată cum se pun cuţitele: Se ia un băţ de alun, se aşează pe pragul casei şi, după ce se zice o dată vraja cuvenită, se înfige în acel băţ un cuţit alămat; tot aşa se face şi cu alte nouă cuţite, repetînd de nouă ori aceeaşi vrajă. Apoi se toarnă peste cuţite apă luată de la o fîntînă părăsită, care apă se fierbe puţin înainte de descîntec şi cuţitele se încuie într-o ladă, ca să nu-şi piarză focul. Apa trebuie să fie fiartă în clocot, căci altfel cuţitele n-ar avea nici un efect, sau efectul ar fi prea slab.

Cuţitele se întorc cam în acelaşi fel: Se ia tot un băţ de alun şi se aşează pe prag; se înfige în băţ întîi două cuţite, pe urmă cîte unul. pînă la zece, rostindu-se desfacerea cuvenită, de nouă ori. Se toarnă peste cuţite apă fiartă, tot ca la pus de cuţite, şi se încuie în ladă. Se mai poate întîmpla însă ca cel ce vrea să-ntoarcă cuţitele să se ducă tocmai la vrăjitoarea care i le pusese. Atunci aceasta, de teamă ca să nu sufere, în loc să-ntoarcă cuţitele, le ridică, adică le scoate din lada în care le încuiase şi, aşezîndu-le pe prag, desfige şi aruncă întîi două cuţite, pe urmă cîte unul, zicînd:

Cin' v-a pus
V-a pus cu unu,
Eu v-azvîrl cu două etc.

adică rosteşte desfacerea schimbată.

Soare toxăcat,
Nu umfla,
Nu gîmfa,
Nu ţicura.
Cum sare aşchia
Dinaintea voinicului
Şi dintr-a securii,
Sare fuga şi să duce,
Aşa să sai
Şi să răssai,
Să fugi
Şi să te duci
Unde fată mare
Cosiţă nu-mpleteşte,
Unde popă nu slujeşte,
Unde voinic nu chioteşte ;
Să te duci
La fetele lu' Crai,
Că te-aşteaptă
Cu mesele pusă,
Cu făclii aprinsă,
Cu păharele pline ;
Că ele te ştiu culca,
Te ştiu scula,
Şi-ncinge
Şi deşcinge,
Şi vorbi,
Şi-mblînzi.
(Cutare) nu te ştie culca,
Nu te ştie scula,
Nici încinge,
Nici descinge,
Nici vorbi,
Nici îmblînzi ;
Te-aşteaptă
Cu mesele strînsă,
Cu făcliile stinsă,
Cu păharele goale.
Fugi,
Urîţi-l,
Părăsîţi-l,
Şi vă duceţi
În păşciunea oilor
Şi-n rîmătura porcilor,
Şi-n jucătura vacilor ;
Oile să vă pască,
Porcii să vă rîme,
Vacile să vă joace,
Nimic de voi
Să nu s-aleagă.

Notă. De soare sec (durere de cap) se descîntă cu nouă ăşchii în apă sau în rachiu, repetîndu-se descîntecul de nouă ori. Cu apa se udă sau se leagă la cap bolnavul.

Unele femei descîntă cu nouă boabe de porumb sau de grîu în apă ; după ce descîntă fiecare bob în parte, îl azvîrlă, iar cu apa udă la cap pe bolnav ; altele descîntă tot în apă, cu care se udă pe cap bolnavul ducîndu-l lîngă propteaua unui gard ; altele descîntă cu nouă pietricele în apă şi udînd capul bolnavului cu dosul mîinii, zice :

Fugi, soare săc,
Cu izbitură,
Că te-ajunge dos de mînă,
Dos de mînă,
Stropitură.

De la Ilina lui Ioneaţă, din Cernişoara, Vîlcea.
Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

De soare d-el mare

Pasărea dă ɤer,
A făcut cuibu dă ɤer,
În copaciu dă ɤer
Şi-a făcut ouă dă ɤer,
Şi-a scos pui de ɤer
Şi se vaită,
Să olăcăieşte
Că n-are cu ce-i îmbucătări,
Cu ce-i zburători.
— Du-te la (cutare), care-i
bolnav
Şi ia-i soarili dîn cap,
Dîn faţa obrazului,
Dîn zgîrciu nasului,
Şi lasă-l luminat,
Ca maică-sa care l-a făcut,
Ca roua dă pă pămînt,
Să rămîie curat,
Luminat,
Ca Maica Precista dîn cer.
Dă la mine dăscîntecu,
Dă la Maica Domnului leacu !

De la baba Rada, din Breaza de Sus, Prahova.

De spurcat

A fost un om roşu trecător,
Din nouă sate viitor,
Şi peste (cutare) a suflat
Şi toate boalele i le-a dat.
Dar eu, spurcatule, necuratule,
Urîtule, colţatule,
Te trimiteam în coadele şerpilor,
În crăcile racilor,
În ţăpile aricilor,
În fundul mărilor.
Că cu vin şi cu rachiu te-am
îmbătat,
Cu tămîie neagră te-am tămîiat,
Cu şar te-am însemnat,
Cu piper te-am ardeiat,
De la (cutare) te-am alungat,
La nouă căţele te-am trimis,
Căţelile te-au înghiţit ;
În coarnele cerbilor te-am
aruncat,
În talpa iadului te-am băgat ;
În gura zmeilor te vîram
Şi de la (cutare) te goneam.

Reţetă : Se descîntă în vin amestecat cu rachiu, în care se pune şi tămîie neagră şi piper (boabe) şi puţintel usturoi. Se descîntă în trei seri, lunea, miercurea şi vinerea noaptea, tîrziu, pe vatra focului, uitîndu-se cu ochii pîn coşul casei la o stea. Amestecul de rachiu şi vin descîntat se bea de cel bolnav în trei zile.

Cules de Chr. N. Ţapu de la baba Simina, din Gresia, Teleorman.

De surdumaci

Voi, surdumaci,
Turmaci,
Să ieşiţi,
Să pieriţi,
Să muriţi,
Să plesniţi de la (cutare) :
Din creierii capului,
Din faţa obrazului,
Din zgîrciul nasului,
Şi să vă duceţi
Unde popă nu toacă,
Unde păsărică nu ciricăie,
Unde raţă nu măcăie,
Unde gîscă nu gîgîie.
Pe spini,
Pe mărăcini
V-am aruncat,
Şi voi, surdumaci, v-aţi îmuiat
Şi pe (cutare) l-aţi lăsat
Curat, luminat,
Ca argintul din strecurat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă cu oala cu linguri şi cu un cuţit. Cu oala se abureşte copilul în gură şi la cap.

De la Catrina Ioana Scurtu, Urdarii-de-Sus, Gorj.

Voi, surdumaci,
Vrăjmaşi,
Cîini,
Păgîni,
Să ieşiţi,
Să pieriţi,
Cum piere spuma de mare
Şi roua de soare,
Aşa să pieriţi de la (cutare).
C-oţi fi surdumaci cu trecătură,
Cu izbitură,
Cu rîmnitură,
Cu moroi,
Cu moroaică,
Cu strigoi,
Cu strigoaică.
Oţi fi cu păreri,
Oţi fi cu dureri,
Oţi fi cu umflătură,
Oţi fi cu gîmfătură,
Oţi fi prin inimă,
Pe supt inimă
Şi pîn cap,
Pe supt cap,
Pîn creieri,
Pe supt creieri.
Voi să ieşiţi
Şi să vă duceţi
În ghena [sic] focului nestins,
În valea adîncă,
Unde cocoş nu cîntă,
Unde fată mare nu se piaptănă,
Unde urmă de secure nu e,
Şi (cutare) să rămîie
Curat, luminat,

Ca argintul strecurat
Şi ca aurul suflat.

Descîntecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista.

Rețetă: Se descîntă cu oala cu apă fiartă cu şase linguri, cu pieptenul, făcălețul şi cu cuțitul. Copilul bolnav se abureşte cu oala la gură şi în cap, repetîndu-se la fiecare abureală descîntecul de mai sus.

De la Dumitra Răducan Mărgoi, Urdarii-de-Jos, Gorj. Culese de Chr. N. Țapu.

Pentru şopîrlaiță

Nouî feti, nouî babi, nouî
şopîrlaiți,
Opt feti, opt babi, opt
şopîrlaiți,
Şepti feti, şepti babi, şepti
şopîrlaiți,
Şesi feti, şesi babi,
şesi şopîrlaiți,
Cinci feti, cinci babi,
cinci şopîrlaiți,
Patru feti, patru babi,
patru şopîrlaiți,
Trii feti, trii babi,
trii şopîrlaiți
Douî feti, douî babi,
douî şopîrlaiți,
O fatî, o babî, o şopîrlaițî,
Şi nici-o fatî, nici-o babî
şi nici-o şopîrlaițî.

Cules de înv. Gh. Carpen, din com. Curteşti, jud. Botoşani.

De trînji

Descîntecul meu,
Leacu lui Dumnezeu.
Cît o sta un părcălab în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).
Cît o sta un popă în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).
Cît o sta o zmeoaică în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).
Cît o sta zburăturoiu cu
zburăturoaica în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).
Cît o sta ovreiu cu ovreica în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).

Cît o sta o curvă cu doi frați
în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).
Cît o sta o fermecătoare în rai,
Atît să stea trînjii la (cutare).

Rețetă: Se descîntă în oala cu apă, cu boji și cu fir de păr, și toate acestea se pun la coș, unde se usucă de fum, și dacă se usucă bine se usucă și trînjii.

De la Floarea Sărăcinoaia, din Roșia, Gorj.

Șoricie, buruiană mare
Și mai mare
Decît toate buruienile,
Nu te-am luat de vro bere,
De vro mîncare,
Ci te-am luat să lecuiești
pe (cutare).
D-o avea trînji, d-o avea
trînjoaică,
D-o avea neg, d-o avea bubă,
D-o avea nouăzeci și nouă
de feluri de bubă,
Ce fel de bubă o avea,
Să te milostivești
Și să tămăduiești.
Să-i seci toate vinele,
Toate durimile,
Toate usturimile.
Și să rămîie (cutare) curat
și luminat
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca argintul stricurat,
Ca maică-sa ce l-a fapt.

Descîntecul meu,
Leacul de la Dumnezeu!

Rețetă: Se descîntă în șoricie albă și galbenă. Se amestecă cu unt alb și se unge cel care are trînji. Acest medicament usucă rana și buba, pînă cînd se face o gaură. După aceea se face o alifie care crește carnea, compusă din tămîie, unt, seu de oaie și ceară. Cu această alifie se unge bolnavul la rană pînă cînd carnea crește la loc.

De la Floarea Stancu Slăbescu, din Nanov, Teleorman.
Culese de Chr. N. Țapu.

De urcior

Să descîntă sara și se zice:
Bună dimineața, urcior,
Cum nu-i acum dimineață,
Așa să n-agiungi tu pînă
dimineață.

În timpul cît se zic aceste cuvinte să atinge ulciorul cu coada unei linguri înfierbîntate.

Cules de înv. D. G. Trifan, din com. Bicaz, jud. Neamţ.

Ham, ham,
Urcior,
Burcior,
Cît oi fi eu cîine,
Atît să stai tu pînă mîine.

Notă. Descîntătoarea latră de trei ori la cel ce are urcior (umflătură la genele ochilor) şi suflă peste ochi de trei ori.

Cules de la Maria Nicolae Dumănoiu, din Turceşti, Vîlcea.
Cules de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

Hap, hap, ulcior de cîne !
Cum nu sînt eu cîne,
Aşa să nu ajungi pînă mîne.

Cules de C. R. Teofănescu Gribincea, din com. Bicaz, Neamţ.

Contra ursitoarelor

Ursitoarea împunge în carne slabă,
Eu împung în carne grasă şi oase ;
Să rămîie (cutare)
Om sau femeie sănătoasă.
Capra neagră calcă în piatră,
Să dea Dumnezeu lui (cutare) să-i treacă.

Se înfierbîntă o frigare în foc şi apoi se stinge în apă rece zicînd cuvintele de mai sus.

Cules de înv. D. Dediu din com. Păstrăveni jud. Neamţ.

Pentru vărsat cositorul

Se sculă (N) în vărsatul zorilor,
în cîntatul cocoşiior,
Şi se-ntîlni cu vînturile,
cu vîrtejele, cu spurcatu.
Eu cu sfintele l-am descîntat,
De la (N) l-am depărtat,
De vîrful măceşilor l-am atîrnat,
La biserică l-am mînat, să cază
la daruri cel bolnav.
Dar d-o fi, d-o fi de la femeie
dat,
Ea te-a sorocit mai îmblînzit,
Eu te întorc mai amărît ;
Ea te-a sorocit cu una, cu două,
Eu te întorc cu şeapte şi cu nouă.
Să te duci ca cîinele alătrînd,
Ca broaştele orăcăind şi ca şerpii
dîrăind ;
Să te faci un leu paraleu,
Să te pui în beregăţi, unde
sufletu iese des.
Toţi costărarii te cumpărară,
Toate căldările, tingirile le
spoiră.
Tot aşa să se spele trupul lui (N).
Nouă păsărele venea,
Sfînta Miercuri le chema,
De leacuri le întreba,
La puntea raiului le trimetea,
Acolo ierburile să-nverzească,
Vitele să pască, iar (N) să
se tămáduiască
De spurcat, de sfinte, de boală
şi altele.

Notă. Cositor, vrăjit cu vorbele de mai sus, se topeşte pe foc în o tinichea şi topit se toarnă într-o strachină cu apă pusă deasupra capului celui bolnav, şi dacă cositorul este prea fărîmat în apă, arată zăcere lungă şi grea ; iar de nu este fărîmat, ci strîns la un loc, îs semne de însănătoşire. Se ia cositorul şi se vîră sub o proptea la gard pentru a nu călca şi alţi oameni în el, căci se bolnăveşte. Dacă voieşte răul unui alt om, cel ce varsă cositorul aruncă cositorul în oborul vitelor aceluia.

De la baba Simina, Gresia, Teleorman.

Costor,
Vostor,
În tigaie te-am pus,
Pe tine te-am topit
Şi oamenii i-ai lecuit ;
Şi te-am pus la (cutare),
Să-i scoţi durorile,
Junghiurile,
Fiorurile,
Cuţitele,
Săgeţile,
Tîromeala,
Fîrşeala,
Ameţeala,

Din creştetul capului
Pînă-n deştele picerilor.
De-o fi din călcătură,
De-o fi după drum,
Din răspîntii,
Din mîncare,
Din sculare,
Din culcare,
De-o fi din răsărit de soare,
De-o fi din fete necununate.
Cum taie secera asta buruienile,
Rugii, bozii, verzi şi uscate,
Şi dulci şi amare,
Aşa să se taie de la (cutare)
Boala, duroarea, junghiurile,
Cuţitele, săgeţile.
Şi (cutare) să rămîie curat,
luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca aurul suflat,
Ca Maica Precista ce l-a dat.
De la mine descîntecul,
De la Maica Precista leacul.
Leacul să se găsească
Şi (cutare) să se tămăduiască !

Reţetă : Se descîntă cu secera. Costorul se pune într-o tigaie mică, unde se topeşte pe foc şi se varsă într-o strachină cu apă. Rugina ce rămîne după costor — în apă — este semnul că bolnavul are argint viu dat de duşmani. După cantitatea de rugină rămasă în vasul cu apă, vrăjitoarea recomandă bolnavului cîte dramuri de argint viu trebuie să bea, ca să se însănătoşească.

De la vrăjitoarea Ilinca Mirtuleasa, din Roşiori-de-Vede.

Luni de dimineaţă (cutare)
s-a sculat,
Pe cale, pe cărare
Plecă înspre soare răsare,
Văitîndu-se,
Olecăindu-se.
Maica Sfîntă Mărie din cer
îi auzi,
Pe scară de aur se pogorî,
La (cutare) descîntătoare îl
trimise,
Ca să scoată toate frigurile,
Toate fiorile şi răcorile,
Toate durerile şi ameţelile,
Greutatea şi răutatea,
Fărîmătura, zobeala şi fîrşeala.
Argintu viu cu spurcatu,
Cu necuratu
Şi cu visele rele.
D-o fi (cutare) izbit din sfinte,
Din cale, din vînt,
D-o fi din pămînt,
Să scoţi, costorule,
Vostorule,
Frigurile,
Răcorile,
Durerile,
Răutatea şi greutatea,
Fărîmătura, zobeala,
Fîrşeala şi ameţeala,
Argintu viu cu necuratu,
Cu visele rele, cu spurcatu,
Cu scăldături,
Cu aruncături,

Cu dătături,
Cu făcături.
Tu să-l scoţi din mîini,
Din picere,
Din mădulare,
Din rinichi,
Din ficaţi,
Din boşogi,
Din inimă,
Din auzul urechilor,
Din zgîrciul nasului,
Din plopile ochilor,
Din zgîrciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din creierii capului,
Din toate vinile,
Din toate măduvele.
Să-l trimeţi argintul viu cu necuratul,
În coadele zmeilor,
În copitele ciutelor, —
Unde cocoş nu cîntă,
Unde cîine negru nu latră,
Că acolo vă este lăcaşul
Şi oleagul.
Şi pe (cutare) să-l laşi
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din cîmp,
Ca maica ce l-a făcut.

Reţetă: Se descîntă cu secera pe un vătrai în care se încălzeşte costorul, şi cînd se toarnă în vasul cu apă se zic cuvintele: „Cum taie secera toţi bozii şi rogozii, toate paiele şi uscăturile, aşa să se taie toate durerile, junghiurile, cuţitele, usturimile, văpăile, aprinderile de la (cutare)".

De la Oprica Şerban, din com. Drăgăneşti, Teleorman.
Culese de Chr. N. Ţapu.

De veninare (muşcătura) de şearpe

Pasăre albă,
Codalbă,
Sus se înalţă,
Jos se lasă,
Pe buturi de viţă se puse.
Buturul s-aprinse,
Viţa tăiată,
Mestecată,
Peste gard aruncată,
Din gură de şearpe vindecată.
De şearpe, de şerpoaică,
De pui, de puiandră,
De năpîrcă, de năpîrcoaică,
De pui, de puiandră,
De guştere, de guşteroaică,
De pui, de puiandră,
De şopîrlă, de şopîrloaică,
De pui, de puiandră,
De muscă, de muscoi,
De pui, de puiandră,
De cîine, de cîinoaică,
De pui, de puiandră,

De copoi, de copoaică,
De nevăstuică, de nevăstoaică,
De urşi, de ursoaică etc.
De albină, de albinoaică,
De viespe, de viespoaică, —
Toate muşcăturile,
Toate loviturile,
Toate-nţepăturile,
Toate se dezveninară,
Trupul (cutăruia) se dezvenină
Şi se vindecă,
Şi rămase (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca aurul strecurat,
Ca Maica Precista în cer ce l-a lăsat.

Reţetă: Se descîntă cu viţă verde de vie în lapte dulce şi cu laptele se udă la muşcătură şi se bea din el.

De la baba Stanca Deconescu, din Săcelu-Gorj. A se vedea un mic descîntec în colecţia d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 393, coloana I, unde cîteva versuri de la început se aseamănă.

Codăule, ce stai pe ghizdurele trist şi mîhnit ?
Ori ai muşcat pe cineva ?
Taci, proclete de cîine,
Că eu oi lua un ban de argint
Şi un băţ de alun
Şi te-oi lovi în cap,
Şi tu oi muri
Şi (cutare) s-o-nzdrăveni.

Reţetă: Se descîntă de trei ori în apă neîncepută ori în oală nouă cu un ban de argint şi cu un băţ de alun sau de boziu ; se spală cu apa şi se dă să bea.

De la Moş Badea Coşereanu, Roşiori de Vede.

Apucai prin nişte pruni mărunţi,
Întîlnii un şearpe necăjit,
Mîhnit şi amărît.
— De ce eşti, şearpe, necăjit,
Amărît şi mîhnit ?
— Am muşcat pe (cutare).
— Ce-i dai leacul ?
— Fierul şi oţelul,
Măsga de alun
Şi apa neîncepută.

Rețetă : Se repetă de nouă ori descîntecul ; bățul de alun se cojește, se pune în apă și se dă să bea bolnavului.

De la Moș Stan Tobă, Roșiori de Vede. Vezi G. Dem. Teodorescu, p. 393, coloana I, primul descîntec de șearpe, în care ultimele cîteva versuri se aseamănă.

A plecat (cutare) pe cale, pe cărare,
S-a întîlnit cu vipera în cale.
El pe viperă a călcat,
Vipera s-a-nveninat
Și pe el l-a mușcat.
Și leacul i l-am căutat
Și l-am aflat în nuia de alun,
În răchită de boj.
Să iasă junghiurile, usturimele,
Cuțitele, durimile de la (cutare),
Din picere, din umflătură,
Din mușcătură,
Din veninătură,
Și (cutare) să rămîie curat, luminat,
Ca de Maica Precista lăsat.

Rețetă : Se descîntă în lapte dulce și se bea din el și se oblojește la mușcătură cu boji fierți în lapte dulce.

De la Oprea Șerban, din Drăgănești-Teleorman. A se vedea o variantă în colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 393, coloana I sus și col. II jos și p. 396, col. I sus.

Pasăre pestruie
În sus zbură,
Pe buștean de vie pică.
Bușteanu s-aprinse,
Ploaia îl stinse.
Buduroi găleată,
Mușcătură de șearpe,
De șerpoaică
Veninată
Vindecată.

Rețetă : Se descîntă cu viță de vie sau cu vîrf de boj în lapte ; cu laptele se unge omul unde este rana de mușcătură de șarpe. Se repetă descîntecul de trei ori.

De la Maria Năstase, din Romanești-Gorj.
Culese de Chr. N. Țapu.

Tună-n cer,
Tună pe pămînt.
Prepeliță pestriță
Se ține de peliță,
Peliță de carne,
Carnea de os,
Osul să rămîie sănătos.
Cine i-a adus vestea,
Să-i beie povestea.
Cîte cuvinte am uitat,
Toate să fie cu adevărat.

Rețetă: Se descîntă cu crengi de alun, cu iarbă crescută prin gard şi cu apă neîncepută. Se descîntă trei zile de-a rîndul, în fiecare zi cîte de trei ori: dimineața, la amiazi şi seara, şi de fiecare dată se spune descîntecul de trei ori.

Comunicat de d-l M. Canianu, Bucureşti. A se compara cele două variante din colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 394, col. II. Vezi şi *Descîntece*, [S. Fl.] Marian, p. 224, 226, 227.

Sfînta troiță,
Pasăre pistriță.
Calcă-n piatră,
Piatra a trăsnit,
Şearpele a plesnit,
La un loc cu naşu,
Naşu, alunaşu.

Mă-nchin cu dăscîntecu
Şi Dumnezeu să vie cu leacu.

De la I. Pescaru, din Gura Belii, Prahova. Cules de Chr. N. Țapu.

Pleacă şarpili la rîul lui Iordan,
Să-ntîlni cu (cutare, vită)
'N cale,
O muşcă
Şi-o turbură,
Îndărăt se înturnă...
Eu l-am descîntat
Şi el aşa s-a ruşinat:
Pasăre gheaoşă fuseră,
Pe bucium se puseră;
Buciumu
S-aprinseră,
Ploaia
A plouat
Şi l-a stins;
Viță
Din viță
Tăiată,
Bubă
De şarpe muşcată;
Cu alunu alunaş,
Că e al lui bun naş,
Eu l-am descîntat
Şi el asa s-a ruşinat:
— Naş, naş,
De tine m-am ruşinat
Şi leacu că i l-am dat.

Din Priboieni-Muscel.

Plecă Iacob (şarpili) la rîul lui Iordan
Să bea apă ;
Se-ntîlni cu (cutare, vită)
'N cale,
O muşcă
Si-o turbură,
Îndărăt se înturnă
Păsăriţă
Pestriţă
Se făcu,
Pe bucen se sui,
Bucenu s-aprinse,
Ploaia
Plouă,
Si stinse.
Maica Precista veni
Cu trei beţe de alun
Şi cu para de argint,
Să-i dea
În gură să bea,
Leacu să-i dea.

Din Zgripceşti-Muscel.
Culese de C. Rădulescu-Codin.

Jurjîţî pestriţî, muşcî di peliţî,
Peliţa di carni, carnia di os,
Osu sî rîmîi sănătos.

Din Curteşti, jud. Botoşani.
Cules de înv. Gh. Carpen.

Iestriţî, pestriţî,
Ieşi din buruene
Şi apucî de pele,
Ca pielea de os,
Cî nu eşti di folos.
Cine ţi-a stîrnit vestea,
Vestea şi povestea, să-ţi bea zama.

Din Cristeşti, Botoşani.
Cules de înv. I. Iordăchescu.

Într-o poieniţă
Este-o fîntîniţă
Şi pe fîntîniţă
Este-o lespeziţă.
Sub lespeziţă
Este-o pasăre pestriţă.
Buciumul mi s-aprinsă,
Dete nouă ploi şi-l stinsă.
Via tăiată, persecată,
Peste gard aruncată,
Muşcătură de şearpe vindecată.

Din Păuşeşti-Măglaşi, jud. Vîlcea.
Cules de înv. I. Rădulescu.

Căpriţă
Pestriţă,
Prinsă de peliţă,
De os osos,
Şerpe veninos.
Cine o adus veste
Beie apă şi rămîne
Curat, luminat,
Ca de Maica Domnului lăsat.

Din Tazlău, jud. Neamţ.
Cules de înv. I. Mironescu.

Silevestiţă pestriţă,
Prindi-te de peliţă,
Peliţa de carne,
Carnea de os,
Osul de alun,
Alunul de apă,
Apa să fie de leac,
Să rămîie (cutare) curat,
Luminat, ca argintul strecurat,
Ca maică-sa ce l-a făcut,
Cum Maica Precista
Din cer l-a lăsat.

Se iau nouă smicele de alun şi nouă crengi de boz, şi aducîndu-se apă neîncepută de o femeie sau om curat, se descîntă în apă, zicîndu-se de nouă ori descîntecul. Se spală rana omului sau animalului muşcat de şarpe.

Din Socea-Cîndeşti, jud. Neamţ.
Cules de înv.-pr., T. Lascar.

Pasăre oloagă,
Drumul tu îl trecuşi,
În lungiş, curmeziş,
În copac te suişi,
Copacul îl rupseşi.
Vîntul suflă,
Focul se aprinse,
Ploaia focul stinse !

Şearpe balaure,
Cu limbile scoase,
Calul te-a călcat,
În gaură ai intrat
Şi leac ai lăsat :
Apă din fîntînă,
Bozii din grădină,
Cu bozii să te freci,
Cu apă să te uzi.

Din Raşi, jud. Ialomiţa.
Culese de înv. Z. Pavelescu.

Iată un şearpe rău,
Ce stai pe lespădău ?
— M-a făcut maica rău.
Calul ce-am muşcat,
Leac eu am lăsat,
Cuţit de găsit,
Bozii de înflorit.

Pasăre albă,
Drumul trecuşi,
Pe murgul muşcaşi,
Îl muşcaşi, îl veninaşi.
În copac te suişi,
Copacul se aprinse,
Ploaia copacul stinse.

Din Raşi, jud. Ialomiţa. Culese de înv. Z. Pavelescu.

Iediţe pestriţe,
Carne prinse de peliţe,
Peliţa de os,
Rămîi sănătos.
Cine ţ-a adus veste,
Să-ţi beie apa,
Şi gîndacii veninul.

Se repetă de nouă ori acest descîntec, purtîndu-se apa printre nişte beţişoare de alun verzi. Cu acea apă se spală animalul muşcat.

Din Vînători, jud. Neamţ. Cules de înv. G. V. Agapeschi.

Păsărică mistruie,
Pă bucin să suie,
Soarele a răsărit,
Şerpele a murit.

De la Maria lui Dinu Ţiganu, din Cireşu, jud. Vîlcea.

Pasăre pistricioară,
Pin tufe ai venit,
Te-ai azvîrlit,
Pă (cutare) l-ai ciupit ;
Trupu lu (cutare)
S-a umflat,
S-a veninat.
Maica Precesta a alergat,
Viţă de vie neagră a tăiat,
Peste gard a aruncat,
Trupu lu (cutare) s-a destumflat.

De la Maria Nicolae Dumănoiu, Turceşti, Vîlcea.

Muşcătură de şerpe,
De şerpoaică ;
De guştere,
De guşteroaică ;
De lup,
De lupoaică ;
De urs,
De ursoaică ;
De cioară,
De ciorοi ;
De gaiţă,
De găiţoi ;
De coţofană,
De coţofenoi ;
De piţîgoaică,
De piţîgoi ;
De brabete,
De brabeţoi.
Viţă de vie piersăcată,
Peste gard aruncată,
Muşcătură de şerpe vindecată.

De la Niţa lui Adam, din Cireşu, Vîlcea.

Viţă de vie tăiată,
Pă gard spînzurată,
Buduroi găleată,
Muşcătură de şerpe vindecată.

De la Girca lui Popa Ghiţă, Stroeşti, Vîlcea.

Pasăre pistruie
Pă bucin să suie,
Bucinu s-aprinsă,
O ploaie veni
Şi-l stinsă.
Viţă de vie tăiată,
Peste gard aruncată ;
Venin de şerpoaică
Şi de şerpe veninat
Cu boz şi cu alun
L-am stîmpărat.

Se descîntă cu boz și cu o cracă de alun în apă, cu care se spală mușcătura. Se mai descîntă cu o cruce în apă, pe care o bea cel mușcat.

De la Sanda lui Zamfir, din Cernișoara, Vîlcea.
Culese de Toma Dragu și D. Drăghicescu.

De vînt

Plecă om vînt,
La pădure mare vîntă,
Cu secure mare vîntă ;
Tăie un lemn mare vînt,
Se întoarse la casă vîntă,
Făcu foc vînt,
Puse căldare vîntă,
Pe foc vînt,
În feare vînte ;
Cernu făină vîntă,
În postavă vîntă,
Cu ciurel vînt ;
Făcu turtă vîntă,
Cu sare vîntă ;
Coapsă turtă vîntă
Și chemă nouă copii vînți,
Mîncară turtă vîntă ;
Nu mîncară turtă,
Mîncară durerile
Și dogorerile
Și izbiturile.
Rămasă curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Cules de înv. G. Giurumescu, din com. Ruptura, Mehedinți.

De zmeoaică

Tu, zmeoaică,
Tu, moroaică,
Șarpe mare
Te-ai făcut
Și-n grabă mare
Ai venit,
Din coadă plesnind,
Țipînd
Și șuierînd,
Din gură văpăi de foc lăsînd.
Pe (cutare) te-ai năpustit,
Cu coada
L-ai împleticit,
Cu gura
L-ai țocnit,
Da' eu cu săgeți te-am săgetat,
Cu crucea lui Dumnezeu te-am depărtat...
Cîine
Turbat,
Necurat,
Întunecat,

Cu nouăzeci şi nouă de rugi
Te-am bătut,
De pe tot trupu (cutăruia)
Te-am pornit,
În mare te-am aruncat,
Cu săgeţi te-am săgetat,
După tot trupu (cutăruia)
Te-am curăţat
Şi te-am depărtat.
Să rămîie (cutare)
Curat,
Luminat,
Ca argintu strecurat
Ca steaua
Din cer,
Ca roua
De pe pămînt,
Cum l-a lăsat Domnul sfînt.

Cules de C. Rădulescu-Codin,
din Negreşti, Dîmboviţa.

2

De dragoste

(De scrisă)

Maică sfîntă,
Duminică de dimineaţă
Mă sculai,
Pe ochi negri mă spălai,
Murgu
Mi-l înşelai
Şi-l înfrînai
Şi pe el încălicai ;
Bucenu-n mînă luai
Şi de trei ori bucinai,
Dragostile le-adunai
Şi pe (cutare) le-aruncai...
Iar, Maică Sfîntă,
Duminică de dimineaţă
Mă sculai,
Pe potecuţă plecai,
Pe pîrlog
De bisioc,
De troian
De leuştean,
Pîn' la rîul lui Iordan...
Mă uitai
În sus,
Mă uitai
În jos,
Mă uitai
La apus,
Mă uitai
La răsărit,
Văzui pe Maica Precista venind :
Cu scaunili
'N dreapta,
Cu fetili
'N stînga ;
Scaunili
Şi le-aşeza,
Fetili
Şi le spăla
Şi pe (cutare) mai pe urmă-l lua
Şi mai frumos îl spăla :
După cap
De peri de ţap,
După trup
De peri de lup,
După ţîţă
De peri de mîţă,
De pe mîini
De păr de cîini,
Din picioare
De rîschitoare,
După spinare
De dat de fată mare,

De pe obraz
De necaz...
Îl lăsă
Curat,
Luminat,
Ca argintu stricurat,
Ca Maica Precista
În pîntece ce l-a purtat ;
La inimă cu soarele
Îl îmbrăcă,
Cu luna
Îl încinse
Și îi puse
În umerei
Doi luceferei,
În cap
Ceru cu stelili,
La picere
Pămîntu cu florili...
Îl îmbrăcă,
Îl împodobi ;
Cînd o vorbi,
Taft o croi,
Cînd o tăcea,
Mărgăritar o vărsa...
Cine l-o vedea în față,
Toți să-l ia în brațe ;
Cine l-o vedea-n dos,
Toți să-i caute frumos ;
Ăi mai mici
Să-l iubească,
Ăi mai mari
Să-l cinstească...
Să fie
Mai ales
Și mai frumos
Si mai cu haz
Și mai cu lipici...
Cum e bisiocu băgat în samă
De popi,
De potropopi,
Așa să fie (cutare) mai ales
Și mai băgat în samă...
Cum e argintu iubit
Și băgat în samă
De toată lumea,
Cum e mătasea roșietică
Mai aleasă
Și mai frumoasă
Ca toate mătăsurile,
Așa să fie (cutare)
Mai ales
Și mai frumos,
Și mai drăgăstos,
Și mai cu haz,
Și mai cu lipici
Decît toată lumea,
Decît toți marii,
Decît toți micii,
Decît toți voinicii,
Decît toate fetili,
Decît toate nevestili,
Decît toate preotesili,
Decît toate cocoanili...
Să fie mai frumos
Și mai cu lipici,
Și mai drăgălaș,
Și mai respectat
Decît toți marii,
Decît toți micii,
Decît toți voinicii...
Cum nu poate răbda
Vaca
Fără vițel,
Vițelu
Fără vacă,
Oaia
Fără miel,
Mielu
Fără oaie,
Cloca
Fără pui,

Puiu
Fără clocă,
Așa să nu poată răbda
(Cutare) băiat
De (cutare) fată...
Cum se bate
Albina
La roi,
Laptili
'N putinei ;
Cum se zbate
Caii
'N herghelie,
Negustorii
'N prăvălie,
Așa să se bată,
Să se zbată
După (cutare)
Toate dragostili,
Toți marii,
Toți micii
Și voinicii.

Cules de C. Rădulescu-Codin, din Priboieni, Muscel.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Chirăind și văitîndu-să.
Maica Precesta l-auzi
Și-l întrebă :
— Ce ți-e, (cutare) ?
De chirăiești și te vaiți ?
— Ce să-mi fie,
Maică sfîntă Mărie ?
A zis vecinii
Și vecinele mele
Că sînt mai urîtă
Decît iei și decît iele,
Și mi-a pus
Pă trup
Peri de lup,
Pă cap
Peri de țap
Și pă țîță
Peri de mîță.
Iar Maica Precesta pă (cutare)
De mîna dreaptă-l luă
Și-n marginea rîului lu' Iordan
Îl alătură
Și-l spălă :
Pă cap
De peri de țap,
Pă trup
De peri de lup
Și pă țîță
De peri de mîță.
Si eu cu bucinu bucinai,
Cu fluieru fluierai,
Dragostile le-adunai
Și pă (cutare)-l spălai
Pă cap
De peri de țap,
Pă trup
De peri de lup
Și pă țîță
De peri de mîță.
Și rămasă (cutare)
Curat, luminat,
Cum Maica Precesta
Din cer l-a lăsat.

De la Stana Bob, Stroiești, jud. Vîlcea.

Az-dimineață de noapte,
Din pat de argint
Mă sculai,
Pă scară de aur
Mă scobărîi

Şi plecai
Pă potecă necălcată,
Pă rouă nescuturată ;
Poteca o călcai,
Roua o scuturai,
În astă apă mă spălai
Şi mă-ntîlnii
Cu draga, cu dragostile,
Cu frumoasa, cu frumuşeţile ;
Draga nu mă dărui
Cu dragostile,
Nici frumoasa
Cu frumuşeţile.
Şi mă-ntîlnii
Cu Maica Măria,
Sfînta Măria,
Şi-mi zîsă :
— Ce ţi-e (cutare),
De nu poci trăi
De jeţurile mele,
De ţipetele tele ?
— Ce să-mi fie,
Maică Sfîntă Mărie ?
Az-dimineaţă de noapte,
Din pat de argint
Mă sculai,
Pă scară de aur
Mă scobărîi
Şi plecai
Pă potecă necălcată,
Pă rouă nescuturată ;
Poteca o călcai,
Roua o scuturai,
În astă apă mă spălai
Şi mă întîlnii
Cu draga, cu dragostile,
Cu frumoasa, cu frumuşeţile ;
Draga nu mă dărui
Cu dragostile,
Nici frumoasa
Cu frumuşeţile ;
Că vecinii
Şi vecinele mele
Mi-a pus
Pă cap
Căciulă de ţap,
Pă trup
Cojoc de lup
Şi pă subsuoară
Peri de căprioară.
Maica Sfîntă Măria
Mă luă
Şi mă dusă
La rîu lui Iordan,
La fîntîna lui Prodan,
Şi mă băgă-n rîu
Pînă-n brîu,
Şi mă spălă
C-o steblă de busuioc
Peste trupu tot,
Şi-mi luă
Din cap
Căciulă de ţap,
După trup
Cojoc de lup,
De subsuoară
Peri de căprioară,
Şi-mi zîsă :
Du-te, să fii
Ca banu-n visterie,
Ca marfa-n prăvălie,
Cine te vor vedea
Vor crăpa.

De la Canstantin Chiciu, din Turceşti, jud. Vîlcea.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Să-ntîlni cu urîciunile toate
'N cale,

Cu gunuituri,
Cu funingituri,
Cu cenușeturi
Și cu negrituri.
Care cum îl văzură
În samă nu-l băgară,
De vorbă nu-l întrebară,
La masă nu-l chemară,
Și chirăindu-să
Și văicărîndu-să
'L lăsară.
Maica Precesta și cu fata mare
L-auzî,
Pă scară de fier și de argint
Să scobărî
Și zîsă :
— Ce te chirăiești,
Ce te olicăiești, (cutare) ?
Că ieu sînt Maica Precesta cu fata mare,
Care-a plecat
Pă cale, pă cărare,
De mîna direaptă te-a luat,
În rîul lu Iordan te-a băgat,
Te-a curățat
De toate urîciunile,
De toate gunuiturile,
De toate funingiturile,
De toate cenușeturile,
De toate negriturile.
Cum curăță apa mare
Din pietri rugina
Și din maluri țărîna,
Așa te curățîi
De urîciuni,
De gunuituri,
De funingituri,
De cenușeturi
Și de negrituri.
De az-nainte,
Care cum te-o vedea,
Toți în samă te-o băga,
Toți de vorbă te-o-ntreba,
Toți la masă te-o chema,
Toți la horă te-o striga ;
Ăi fi mai văzut,
Mai auzît,
De toată lumea iubit.
Cum nu poate popa
Să facă
Iordanu și Botezu
Fără cuvinte,
Fără busuioc,
Fără cruce
Și fără apă,
Așa să nu poată lumea toată
Păn' n-o da de (cutare) ;
Să să facă-a plesni
Și-a muri
Păn' la (cutare) a veni.

De la Ilina lui Ioneață, din Cernișoara, jud. Vîlcea.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Pă rouă nescuturată,
Pă dragoste neadunată.
Roua că mi-o scutură,
Dragostile le-adună
Din codru
Cu rodu,
Din cîmpu cu florile,
Din grădinile cu sădirile.
— Bună ziua, apă mare mergătoare,
Cum speli
Toate scîrbele,
Toate luturile,
Toate murdalurile,
Spală pă (cutare)

De măluri,
De urîciuni,
De scîrbe,
De-mpuţîciuni.
Ie-i din cap
Căciulă de ţap,
După obraz
Coji de rac,
După ţîţă
Peri de mîţă,
După braţă
Peri de raţă,
După trup
Cojoc de lup,
După mîini
Piele de cîini,
După picioare
Peri de cioare.
Maica Precistă pă (cutare)
'L luă şi-l dusă
La rîu lui Iordan,
La fîntîna lui Adam
Şi-l spălă
De toate urîciunile,
De toate-mpuţîciunile.
Şi-i luă
Din cap
Căciulă de ţap,
După obraz
Coji de rac,
După ţîţă
Peri de mîţă,
După braţă
Peri de raţă,
După trup
Cojoc de lup,
După mîini
Piele de cîini,
După picioare
Peri de cioare,
Şi-i puse-n frunte
Luceafăr de munte,
Pă buză
Doi faguri de miere,
Pă ochişori
Două mure negre,
Pă sprîncene
Spicu grîului,
Şi-n umerei
Doi luceferei,
În piept soarele,
Pă spate luna,
Pă poale stele mărunţele.
(Cutare) cînd mergea
Şi grăia,
Mărgăritar împletea ;
Cînd zîmbea,
Raze de soare revărsa ;
Cînd mergea,
Stele mărunțele strălucea ;
Cînd păşea,
Postav roşu croia.
Lumea şi ţara să uita.
Toţi micii,
Toţi marii să uita.
Şi care nu-l vedea
Tot sus să aridica,
După iel să uita.
Pă toată lumea lumina.
Toţi în faţă-i căuta,
Toţi la statu-i să uita,
Toţi în gură-i vorbea,
Pă toţi îi îndulcea
Cu cuvîntu
Şi-i ungea
Ca untu.
Plăcerea era
Dulce ca mierea.
— Bună ziua, apă mare
Mergătoare.
Cum trag săcetoşii la apă.

Așa să tragă lumea albă
La cuvîntu meu,
La statu mieu,
La sfatu mieu.
Cum să bate limba-n gură,
Așa să să bată
Toată mișcarea,
Toată suflarea,
Toți micii,
Toți marii,
Toți tinerii,
Toți bătrînii,
La cuvîntu mieu,
La statu mieu.
Cum trage vițălu la vacă,
Așa să tragă
Toată mișcarea,
Toată suflarea
La cuvîntu mieu,
La sfatu mieu.
Cum trag albinele la stupină,
Așa să tragă
Toată mișcarea,
Toată suflarea
La cuvîntu mieu,
La statu mieu,
La sfatu mieu.
Cum trage cloța la pui,
Așa să tragă
Toată mișcarea,
Toată suflarea,
La cuvîntu mieu,
La statu mieu,
La sfatu mieu.
Maica Precista cu bucinu bucină,
Pămîntu să legănă,
Dragostile le-adună
Di la vaci cu vițăi,
Di la oi cu miei,
Di la muieri cu copii,
Di la cloță cu pui,
Di la soare
Cînd răsare,
Di la flori din grădină
Cînd înfloare,
Di la codru
Cu rodu,
Di la stupină
Din grădină.

De la Maria Nicolae Dumănoiu,
Din Turcești, jud. Vîlcea.

Plecă (cutare) de dimineață,
Pă rouă și pă verdeață,
Pă potecă neumblată,
Pă rouă nescuturată,
Pă dragoste neadunată.
Roua că mi-o scutură,
Dragostile le-adună
Di la buna cu bunețele,
Di la nalta cu nălteţele,
Di la fruma cu frumuseţile,
Di la draga cu dragostile,
Di la soare
Cînd răsare,
Di la cîmpu
Cînd înfloare,
Di la împărătese,
Di la jupînese,
Di la stavă de cai,
Di la stavă de vaci,
Di la prăvălii încărcate,
Di la paseri nenumărate.
Cum să lipește mătasa de haine,
Așa să să lipească vorbele lui (cutare)
Unde-o grăi,
Unde-o șopti,

Cu cuvîntu să-ndulcească
Ca untu.

De la Maria Nicolae Dumănoiu,
din Turcești, jud. Vîlcea.

Soare, soare luminate,
Ce răsai pe bătături jucate,
Peste ape turburate,
Peste gunoaie spurcate,
Peste păduri afumate,
Peste surcele uscate ?
Răsai la mine
'N piept și-n spate ;
Doi luceferi în doi umeri,
Să se uite lumea și țara la ei ;
Stele mărunțele pă mînecele,
Să să uite lumea și țara la ele.
Dujmanele mele
Să fie cioare jumulite,
De toată lumea hulite,
Și eu să fiu nevastă cinstită,
De toată lumea iubită.
Ochii mei să fie ca mierea,
Ai dujmanelor ca tăciunele ;
Ochii mei să fie ca sfîntu,
Ai dujmanelor mele ca pămîntu.
Buzele mele ele supțirele
Să să uite lumea și țara la ele.
Maica Maria, sfînta Maria,
Nici p-asta nu să lăsa,
De mîna dreaptă mă lua,
În rîu la Iordan mă băga,
De toate urîciunile mă spăla,
De dragoste mă-ncărca.
De acolo mă scotea,
În Piscu flăcăilor mă ducea,
Unde horele juca.
Toți bătrînii mă cinstea
Și tinerii mă iubea.
Gurița mea,
Încotro apuca,
Bugazîm roșu croia.
Și sînt văzută, cunoscută
De mici
Și de mari,
De streini
Și de vecini.
Maica Măria, sfînta Măria
Nici p-aia nu să lăsa,
Dragostile le-aduna,
Di la nouăzeci și nouă
de episcopi le lua,
Di la nouăzeci și nouă
de potropopi,
Di la nouăzeci și nouă
de negustori,
Cu prăvăliile lor ;
Di la nouăzeci și nouă de bani,
Cu visteriile lor ;
Di la nouăzeci și nouă de popi,
Cu cetaniile lor ;
Di la nouăzeci și nouă
de muieri,
Cu jelituri ;
De copii
Cu plînsături ;
Lăutari
Cu cîntături ;
De cuci
Cu venituri ;
De hore
Cu jucături ;
De pui
Cu pirăituri ;
De rațe
Cu măcănituri ;
De cloță
Cu cloncănituri ;
De curcani
Cu bolborosîturi ;

De gaini
Cu cutcudeţîturi.
— Mă rog, Maică Mărie,
sfîn' Mărie,
De az' încolo cum să-mi şează
Mai bine mie ?
— Ca un episcop din episcopie,
Ca un potropop din potropopie,
Ca un popă din leturghie,
Ca banii din visterie,
Ca un negustor din prăvălie,
Ca un cal de călărie,
Ca mătasa-n prăvălie,
Ca o fată pieptănată,
Ca o casă măturată,
Ca o vacă cornurată,
Ca o moară ferecată,
Ca o grădină-nflorată.
Cum trag
Domnii la domniile lor,
Împăraţii la împărăţiile lor,
Divanii la divăniile lor,
Potropopii la potropopiile lor,
Popii la leturghiile lor,
Negustorii la prăvăliile lor,
Cîrciumarii la măsurile lor,
Murarii la vermeniţele lor,
Ţiganii la corturile lor,
Oamenii la căşile lor,
Copiii la mumele lor,
Puii la cloţăle lor,
Mieii la oile lor,
Iezii la caprele lor,
Mînjii la iepele lor,
Viţeii la vacile lor,
Aşa să tragă
Toţi micii,
Toţi marii,
Toţi tinerii,
Toţi bătrînii,
Toţi strinii,
Toţi vecinii,
La cuvîntul meu,
La statu meu,
La sfatu meu,
La jocu meu,
La mîndreţea mea.
C-am plecat de dimineaţă,
Pă cale, pă carare,
Spre sfîntu soare răsare,
Pă potecă necălcată,
Pă rouă nescuturată,
Pă dragoste neadunată.
Poteca o călcai,
Roua o scuturai,
Dragostea o adunai,
În astă apă mare
O băgai.
Mare să fie
Vorba mea,
Sfatu meu,
Cuvîntu meu,
Dragostile mele,
Iubeţele mele,
Mîndreţele mele.
. . . .
Vidra-n apă naşte,
În apă creşte,
Cu apă să spală,
Cu apă să curăţeşte ;
Vidră am fost,
Vidră să fiu,
De mine să nu mai ştiu.

De la Girca lui Popa Ghiţă, din Stroieşti, Vîlcea.

Plecă (cutare)
Pă cale, pă cărare,
Să-ntîlni cu dragostile toate
'N cale ;
Cu dragostile,

Cu drăgostițele ;
Cu mîndru,
Cu mîndrețele.
Cum îl văzură pă (cutare),
În brață-l luară
Și-i pusără
Soarele-n piept,
Luna-n spate ;
Doi luceferei
În doi umerei,
De să uită toată lumea
Și țara la ei.
Mai cu foc,
Cu-ncingere
Și cu aprindere (cutare),
Care cum i-o auzî sfatu,
Să zîcă că e-mpăratu ;
Care cum i-o auzî cuvîntu,
Să zîcă că e uns cu untu :
În față i-o căta,
În urmă i-o călca,
În gură l-o săruta.
Buzăle (cutăruia)
Sînt unsă cu miere,
De să uită lumea
Și țara la ele ;
Ochișorii lui
Sînt doi luceferei,
Să minună lumea
Și țara de iei.

De la Ilina lui Ioneață, din Cernișoara, jud. Vîlcea.

Tu, sare mare,
Tu, miere mare,
Ieu te-ncinz,
Te-aprinz,
Tu să te-ncinzi,
Să te-aprinzi ;
Cum te-ncinzi,
Cum te-aprinzi,
Așa să se-ncinză,
Așa să s-aprinză (cutare)
De chipul meu,
De trupul meu.
Să nu dai a sta, —
Să-l încinzi,
Să-l aprinzi
De chipu meu,
De trupu meu.
Cum să-ncintă
Vatra de foc,
Focu de vatră,
Așa să se-ncinte
Inima-n (cutare)
De chipu meu,
De trupu meu.
Cum să-ncintă mierea,
Cum plesnește sarea,
Așa să se-ncinză,
Așa să s-aprinză,
Așa să plesnească,
Să nu să stăvească,
Inima-n (cutare)
De chipu meu,
De trupu mieu,
Nici în lung,
Nici în lat,
Nici la noi în sat.
Să nu-i dea stare a sta,
Nici mîncare a mînca,
Nici hodină-a hodini,
Nici somn a durmi,
Pînă la mine-a veni !...

Iată cum descîntă două din bătrînele de la care s-au cules aceste descîntece :

Stana Bob *desface* mestecînd cu un busuioc în apă neîncepută, în miere şi în sare, deosebit. Sarea o bagă-n bucate, cu mierea se unge pe faţă iar cu apa se spală pe corp cel ce vrea să fie fermecat.

În fine, iată cum *vrăjeşte* Maria Dumănoiu : Pune miere şi sare pe un vătrai. Vîră vătraiul pe o vatră-ncinsă şi rosteşte vraja de mai sus. Cînd a început mierea să sfîrîie şi sarea să trosnească, le varsă într-o oală nouă cu apă neîncepută, apoi stropeşte cu un busuioc peste tot corpul pe cel ce vrea să fie vrăjit, care dealtminteri în tot timpul vrăjirii trebuie să stea dezbrăcat, căci altfel nu s-ar îndrăgosti nimeni de el, sau şi de s-ar îndrăgosti cineva, s-ar îndrăgosti de hainele lui şi dragostea n-ar ţine mult.

Se desface, se farmecă şi se vrăjeşte numai marţea şi joia, în vremea cînd răsare soarele.

De la Maria Nicolae Dumănoiu,
din Turceşti, Vîlcea.
Culese de Toma Dragu şi D. Drăghicescu.

— Bună seara, fîntînă lină.
— Mulţumim dumitale, tînără
copilă.
— Şezi.
— Nu şed,
Că n-am venit să şed,
Şi am venit să-mi dai
Cătările tele,
Să strîng dragostile în ele,
Să moară toată lumea de ele.
Cum nu poate răbda de tine
Toate lighioanile,
Toate pasările,
Aşa să nu poată răbda (cutare)
De vorba, de chipul, de ochii
Şi sprîncenile mele.
Toată lumea,
De la mic pîn' la mare,
Mai vîrtos (cutare).
Mă sculai duminecă
de dimineaţă,
Pe ochi nespălată,
Pe rouă nescuturată.
Maica Precista mă văzu,
Jos din cer se scobori
Pe scară de argint
Şi la mine veni.
Cu buciumu buciumă,
Dragostile le adună,
În astă oală le băgă.
Cum nu poate răbda vaca
de viţel
Şi oaia de miel,
Scroafa de purcel
Şi cloşca de pui,
Gîsca de boboc,
Bobocul de gîscă, —
Aşa să nu poată răbda
Toate fetile,
Toate nevestile,
Toate priotesile,
Toate miresile,

Toți popii,
Toți protopopii,
Toți zapciii,
Toți conțiliii,
Toți primarii,
Toți notarii,
Toți judicătorii,
Toți întîlnitorii,
Toți băieții,
Toți logofeții,
De la mic pîn' la mare,
Mai vîrtos (cutare) !
Răsai soare,
Frățioare,
Nu răsări pe garduri uscate,
Pe țoluri vărgate ;
Răsai pe ochii mei,
Pe genele mele,
Pe sprîncenile mele,
Să se uite lumea cu drag
la ele !
Cine-n urmă mi-o călca,
În gură mi-o căuta ;
Cine cu mine n-o vorbi,
Inima-n el o plesni !

Explicare : Fata care voiește să-și facă de dragoste se duce mai întîi sîmbătă seara în scăpătatul soarelui și ia apă de la fîntînă într-o oală sau sticlă curată. Ajunsă la fîntînă, zice versurile primei părți a descîntecului.

Duminecă de dimineață, se scoală în revărsatul zorilor, ia apa și începe a o vrăji cu busuioc, para de argint și fir roșu. Această a doua parte a descîntecului se face pe vatra focului. Cînd fata termină partea a doua a descîntecului, mai adaugă cuvintele : „Cum arde vatra de foc și focul de vatră, așa să arză inima și în mic și în mare, mai vîrtos în (cutare), și cum trage fumul la coș, așa să tragă la mine și mic și mare, mai vîrtos (cutare) !"

Apoi fata iese afară și se întoarce cu fața către soare răsare și rostește partea a treia a descîntecului. Cu apa astfel vrăjită se stropește fata pe frunte, se spală pe ochi, iar busuiocul cu paraua de argint le poartă cu sine.

De la Voica A. Țapu, din Roșiori de Vede.

— Bună seara, fîntînă lină.
— Mulțumescu-ți, tînără copilă ;
Șezi.
— Nu șez.
N-am venit să șez,
Ci am venit
Să caut cătările tale de ziua,
Și eu să-ți dau pe ale mele
de noaptea.
Cum nu poate toate pasările
cerului
Și ale pămîntului fără apă,
Așa să nu poată (cutare)
Fără (cutare).

Pîn' la mine n-o veni,
Să se bată a plesni.
Pîn' la mine n-o pleca,
Să se bată a crăpa,
Ca capul de om tăiat,
Ca peştele pe uscat,
Ca untu de putinei,
Ca unda de mare, —
De cuvîntul meu,
De chipul meu,
De sprîncenile mele,
De vorbile mele.
Duminică dimineaţa mă sculai,
Pe ochi negri mă spălai,
Chica neagră-mi pieptănai,
Cu zuvelcile în poală,
Cu brîu în supţioară,
Plîngînd
Şi olecăind.
Maica Precista mă auzea,
Jos pe scară de argint se da,
Cu toiagu mă atingea,
La rîu lui Iordan mă ducea.
Mă-mbrăca ca-ntr-un veşmînt
Negru, urît şi mohorît,
Pînă-n pămînt.
Mă spăla,
Mă curăţa
De fapt,
De aruncat,
De făcătură,
De aruncătură,
Pe cap
De păr de ţap ;
Pe trup,
De păr de lup ;
Pe ţîţe,
De păr de mîţe ;
Pe picere,
De vorbe rele ;
Pe buze,
De fapt de fomeie.
Îmi punea soarele-n piept,
Luna-n spate,
Doi luceferei
În doi umerei,
Între sprîncene
O chită de micşunele,
În buze
Îmi puse
Doi faguri de miere ;
Pe poale, jur, prejur,
Stele mărunţele,
Se uită toată lumea cu drag
la ele.
— Răsai, soare,
Frăţioare,
Nu răsai pe turme de oi,
Pe cirezi de boi,
Ci răsai pe chipul meu,
Pe trupul meu,
Pe hainele mele,
Pe casa mea,
Pe averea mea.
Tu răsai cu razele tele
Pe braţele mele.
Cum nu poate toată lumea
Fără soare,
Şi cum nu poate nimeni
Fără mîncare,
Aşa să nu poată (cutare) răbda
Fără (cutare).
Să vie călare pe nuia de alun,
Să fugă ca un nebun ;
Să vie călare pe nuia de sînger,
Să fugă ca un înger ;
Să vie pe nuia de nuc,
Să fugă ca un haiduc ;
Pe nuia de arţar,
Să fugă ca un armăsar.
Să nu-i fie a bea,

Să nu-i fie a mînca,
Să nu-i fie a sta,
Pîn' la mine n-o veni
Şi cu mine n-o vorbi,
Să se bată a plesni.
Cum se-ntoarce nalba după
soare,
Aşa să se-ntoarcă toată lumea,
Şi mic şi mare,
După (cutare).
Şi cum se ţine umbra după om,
Aşa să se ţină (cutare) după
(cutare).
Cum e busuiocul frumos
Şi la toată lumea drăgăstos,
Şi cum nu poate popa intra
În biserică fără busuioc
Şi fără isop,
Aşa să nu poată flăcăii fără
(cutare) în joc.
Cum arde focul în vatră,
Aşa să arză inima (cutăruia)
de (cutare).
Şi cum nu poate lumea fără foc
Şi cum se arde prigoria de sete,
Aşa să se ardă inima (cutăruia)
de (cutare).

De la Ilinca Ilie Badea, din Vîrtoapele de Sus, Teleorman.

Azi sînt joi joiţele,
Mai sus floriuţele.
Sus fusără,
Jos se lăsară,
În braţe mă luară,
În jeţ m-aşezară,
Gură de pîine-mi făcură,
Ochi de mir,
Sprîncene de fir ;
De mine să se mire
Şi tînăr
Şi bătrîne,
Şi priotese,
Şi diaconese,
Ochi de mir,
Sprîncene de fir,
Să se mire şi mic şi mare,
Mai vîrtos (cutare).
Toţi popii,
Toţi protopopii,
Toţi tinerii,
Toţi bătrînii,
Ca calu-n erghelie,
Ca mătasa-n prăvălie
Şi banii-n zarafie,
Aşa să fie (cutare)
În seamă băgat
Şi de lume întrebat,
De toată lumea,
De toată mulţimea
Să fie văzut
Şi auzit,
De sus pînă jos măsurat
Şi în seamă băgat.
Şi cele rele să fie ca nişte
mături dezlegate,
În gunoaie aruncate,
Iar eu să fiu peste fete şi
neveste
Căpitan peste ele toate.
Răsai, soare frăţioare,
Cu patruzeci şi patru
de răzişoare,
Cu stele pe picioare,
Soarele-n piept,
Luna în spate,
Cu doi luceferei
În doi umerei,
Să cate toată lumea
Cu drag la ei.

Între sprîncene îmi puse
O chită de micşunele,
Se uita lumea cu drag la ele.
În buze
Îmi puse
Doi faguri de miere,
Se uita toată lumea cu drag
la ei.
Cînd vorbeşte
Parcă zîmbeşte.
Cum aleargă copilul la ţîţă
Şi mă-sa la copil,
Şi cum nu poate mama mînca
fără copil,
Aşa să nu poată (cutare) fără
(cutare).
Cum aleargă lumea la anafură
Şi nu poate lumea fără anafură,
Şi cum nu poate lumea fără
biserică,
Şi cum se zbuciumă şi mic
şi mare,
De vin la biserică,
Aşa să se zbuciume după
(cutare)
Toată lumea
Şi toată mulţimea !

Notă. Baba Ioana vrăjitoarea Măldăianca din Roşiori de Vede recomandă pentru acest descîntec miere cununată de trei ori, în care se vrăjeşte de trei ori. Cu mierea se unge pe sprîncene şi pe păr tînărul sau fata, care voiesc să-şi facă de dragoste. Se mai descîntă şi în sare, care se pune în ghete şi se zic cuvintele :

Cum trage toate vacile
şi toată lumea,
Şi mic şi mare la sare,
Şi cum nu poate nimeni
fără sare,
Aşa să nu poată nimeni fără
(cutare).
Şi cum nu pot eu călca,
Aşa să nu poată călca (cutare)
fără (cutare).

De la vrăjitoarea Ioana Măldăianca, din Roşiori de Vede.

Mă suii în curmătură,
Nimenea nu m-auziră.
Numai eu voinic frumos,
Cu chica groasă,
Din guriţă paloşind,
Lumea seara sorocind,
La cuvîntul meu,
La chipul meu,
La vorba mea,
La cinstea mea
Şi la dragostea mea.
Unde oi pune eu cuvîntul,
Să fie uns ca untul,
Dulce ca mierea,
Să se lipească ca ceara.
Doi luceferei
În doi umerei,
Soarele-n piept,
Luna-n spate,
De toată lumea văzut,
De toată lumea lumit.
Cum se bate mătasea roşie
în prăvălie,
Aşa să se bată toată lumea
Şi toată mulţimea
La cuvîntul meu,
La cinstea mea,

La dragostea mea.
Şi cum nu poate mielu de oaie,
Cîrlanu de iapă,
Copilu de mamă,
Aşa să nu poată (cutare) fără cuvîntul meu.

Rețetă : Se descîntă cu apă neîncepută, cu o steblă de busuioc şi miere cununată, cu care se unge îndrăgostitul.

Mă sculai,
Mă spălai,
Mă pieptănai,
Mă spălai
Cu apă din plai,
Cu apă din năstrapă,
Cu o steblă de busuioc.
Cu buciumu buciumai,
Dragostile le chemai
Şi mă dusei la rîul lui Iordan
Şi mă spălai,
Mă curăţai
Şi-mi luai
După ţîţe
Păr de mîţe,
După cap
Piei de ţap,
După picere
Piei de şearpe,
După trup
Piei de lup.
Mă spălai,
Mă curăţai,
De urîciuni,
De legături,
De dătături,
De aruncături, —
De la cumnate,
De la surate,
De la vecine,
De la streine,
De la moaşe,
De la naşe.
Şi (cutare) rămase spălat,
Mîndru şi frumos,
Ca un trandafir frumos.

Rețetă : Se descîntă cu apă neîncepută, cu o steblă de busuioc şi miere cununată, cu care se unge îndrăgostitul.

De la Tinca Bălan Stoica, din Costeşti, Vîlcea.

Mă sculai joi de dimineaţă,
Pe rouă, pe negureaţă,
Pe potecă necălcată,
De rouă nescuturată.
Cu buciumu buciumai,
Dragostile le adunai
De la toate fetele,
De la toate nevestile,
De la toate vecinile,
De la toate streinile.
În apa asta le băgai,
Pe (cutare) le aruncai,

De urîciuni îl spălai,
Cu dragostile îl împreunai,
De la toate fetele,
De la toate femeile.
— Ce te olecăiești, (cutare) ?
— Cum să nu mă olecăiesc ?
Eu azi cu zile mă prăpădesc.
Maica sfînta Maria îl auzea,
Scară de ceară făcea,
Jos la (cutare) pogora,
De mîna dreaptă-l lua,
La rîul lui Iordan pleca,
De urîciuni îl spăla.
— Taci, maică, nu te olecăi
Și nu te speria,
Că strînsura mea ți-oi da,
Ți-oi da guriță
De miriță
Și ochi de albiniță.
Cum trage toate viespele,
Toate furnicele,
La miere,
Așa să tragă (cutare)
La limba, cuvîntul,
Chipul (cutăruia) ;
Cum trage matca la roi,
Așa să tragă toți voinicii,
Toți tinerii la (cutare),
Mai vîrtos scrisa (cutăruia).
Cum nu poate toată lumea fără apă
Și fără vase la masă,
Cum nu poate toți domnii fără
Străchini, farfurii
Și linguri la masă,
Așa să nu poată fără mine (cutare).
Și cutare să nu poată sta,
Să nu poată mînca, nici hodini;
Să vie cu gura căscată,
Cu picerile crăpate,
Cu limba bășicată după scrisa (cutăruia).

De la baba Dumitra Nedelea, din Cetățuia, Rm. Vîlcea.

Pleacă (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Duminecă dimineața,
Pe potecă necălcată,
Pe rouă nescuturată.
Poteca o călca,
Roua o scutura.
Dragostile le adună
Și pe (cutare) le aruncă.
În fața-și puse soarele cu razele,
În spate luna cu luminele ;
Pe poale stele măruntele,
Să se uite toată lumea la ele ;
Doi luceferei
În doi umerei,
Să se uite toată lumea cu drag la ei.
Plecă (cutare) pe cale, pe cărare,
Se întîlni cu Maica Precista în cale.
De mîna dreaptă-l luă,
La Iordanul Maichii Precistii îl aruncă
Și pe trup îl spălă
De toate dătăturile,
De toate aruncăturile,
De toate făcăturile,
De toate legăturile,
De toate uriciunile, —
De la surate,
De la cumnate,
De la vecine,
De la streine,

De la naşe,
De la moaşe,
De la fete frumoase,
De la văduve grase.
Îl spăla,
Îl curăţa ;
În faţă-i puse soarele cu razele,
În spate luna cu luminele ;
Pe poale,
Mai la vale,
Stele mărunţele,
Şi se uită toată lumea cu drag
la ele.
Cum se bate limba-n gură,
Şi de bune şi de rele,
Puii pe bătătutră,
Aşa să se bată (cutare) de
(cutare).

Reţetă : Se descîntă cu apă neîncepută cu busuioc şi se zic cuvintele :

Cum stă busuiocul înflorit
în grădină,
Aşa să stea (cutare) frumos,
Frumos, drăgăstos,
În seamă băgat
Şi de toată lumea întrebat.

De la Dumitrana Dumitru Stoica,
din Rogojelu, Gorj .

Pleacă (cutare)
Pe potecă necălcată,
De rouă nescuturată.
Roua o scutură,
Dragostile le adună
Şi în oală le bagă
Şi pe trup se spălă
De toate urîciunile,
De toate făcăturile,
De toate aruncăturile,
De toate lepădăturile.
Şi-l uşură,
Ca pasărea cînd zboară,
Ca oaia cînd se scutură.
Şi-i pusei în umerei
Doi luceferei,
Să privească lumea şi ţara la ei,
Mai vîrtos care mi-o fi drag.
Şi pusei pe poale stele mărunţele,
Să privească lumea şi ţara la ele,
Mai vîrtos (cutare).
Suflu din gură
Mură,
La toţi să le fiu în gură ;
Suflu din gură frăguţă,
La toţi să le fiu drăguţă.
Îngenuncheaţi, buşteni pîrliţi,
Că vin brazii înfloriţi,
Cu poalele poleite,
Cu vîrfurile aurite,
Toată lumea să se uite,
Şi mic şi mare,
Boieri şi cocoane,
Mai vîrtos (cutare).
Eu să fiu mai văzută,
Mai auzită
Şi mai luminată,
Ca o vacă albă
Într-o cireadă neagră.
Cum se bate limba-n gură,
Şi de bune şi de rele,
Aşa să se bată toată lumea
de cuvîntul meu, de vorba mea.
Să nu-i dea a sta, să nu-i fie
a mînca.
Să nu-i fie a mînca,

Pîn' la (cutare) n-o pleca.
Să nu-i dea somn a somni,
Odină a odini,
Pîn' la (cutare) n-o veni.
Să treacă prin fete frumoase
Şi pîn văduvi grase,
Să vie la mine, la o slabă şi
trenţuroasă,
Şi să-i par mîndră şi frumoasă.

Eu din gură cînd grăiam,
La mărgăritar chiteam.
Cînd pe mine mă vedea,
Lumea toată mă cinstea
Şi toţi la scaune mă poftea.

Amin, amin,
Maică Sfînta Marie,
Leac din mîna mea să-i fie!

Reţetă: Se descîntă cu busuioc cu apă neîncepută şi se zic cuvintele:

Pămînte, urîte,
Cîtă lume şi frunză pe tine,
Atîta dragoste pe mine.
Cum e busuiocul mai frumos
Şi mai cu miros,
Aşa să fiu eu mai văzut şi mai
auzit.

De toată lumea,
De toată mulţimea,
În seamă băgat,
De toţi întrebat.

De la Dumitra Răducan Mărgoi,
din Urdarii-de-Jos, Gorj

Duminecă de dimineaţă
mă sculai,
Vadra-n mînă o luai,
La fîntîniţă plecai
Pe potecă necălcată,
Pe rouă nescuturată.
Cu busuiocu ăsta buciumai,
Dragostile adunai
De la cîrciumărese,
De la jupînese,
De la flăcăi,
De la fete mari,
De la copii mici, —
Şi-n apa lui (cutare) le băgai
Şi pe (cutare)-l luai
Şi-l dusei la rîul lui Iordan
Şi-l spălai,
Şi-l curăţai,
Pe trup
De păr de lup,

Pe cap
De păr de ţap,
Pe ţîţe
De păr de mîţe,
Şi-l dăruii
Cu doi luceferei
În doi umerei,
Cu stele
Mărunţele
Pe mînecele.
Cu cine o vorbi (cutare),
Cu cine-o tăinui,
Cu miere l-o lipi;
Să le vie a plesni
Prin gene,
Prin sprîncene,
Mai ales prin izmene.
Să nu-i dea a sta,
Să nu-i dea a mînca.

Descîntătoarea mestecă cu un fir de busuioc într-o sticlă cu apă, din care trebuie să bea cel căruia i-a descîntat.

Comunicat de Ilie Constantinescu
Dioşti-Romanaţi.

Mă sculai marţi de dimineaţă,
Pe rouă nescuturată,
Pă potecă necălcată
Şi m-am întîlnit în cale,
În cale şi în cărare,
Cu Maica Precista,
Şi cînd Maica Precista m-a auzit
Văitîndu-mă şi olecăindu-mă,
M-a întrebat:
— De ce te vălăcăieşti, mă creştine?
— Muncesc şi mă rog,
Şi nici un folos nu văd!
— Păi eu sînt Maica Precista!
— Da milostivă dacă eşti,
Poţi şi pă mine, păcătosu, să mă dăruieşti!
— Şi cu ce pofteşti?

— Voi şi eu să hiu poftit şi cîştigat,
Să am valoarea, la cuvîntul meu cu lipici
Şi la adunarea cu boierii să hiu poftit!
— Na cheieţele mele şi du-te colo
Şi ia-ţi mana ta,
Venitu tău, iubirea ta,
Dragostea ta.
Toată lumea să te-mbrăţoşeze,
Să hii poftit şi chemat,
La boieri şi la-mpărat.
Cum arde toate paili,
Şi toate gunoaili,
Şi toate gazurili,
Să arză toate dragostili,
Toate iboştili (dă cutare)...
Să nu poată să aibă răbdare,
Nici hodină la culcare,
Stare la mîncare,
Să vie în car dă olac,
Cu dragoste mare aşezat,
Că eşti mîndru şi chemat,
Ca să hii cu drag şi mîndru şi
Chemat în toată lumea, şi dă mine!

Cules de Ion Odor de la Răţoaica, din Văleni-Prahova.

Plecă (cutare) pe vale,
Pe cale, pe cărare,
Se întîlni cu dragostile în cale.
Dragostile le-adună,
Pe trupul (cutăruia) le scutură,
În sînul (cutăruia) le aruncă,
Pe trupul ei,
Pe statul ei,
Pe chipul ei,
Pe sprîncenile ei.
Să fie auzită
Şi văzută
De toată lumea,
De toată ţeara,
De toată suflarea.
Care cum o vedea
Tot în gard se suia,
După (cutare) se uita,

Dragostile le-aduna.
Cu buciumu buciumai,
Dragostile le-adunai,
Pe trupu (cutăreia) le-aruncai.
Toată lumea că auzea,
Pe gard se suia,
De (cutare) întreba :
— Asta este cea frumoasă,
Asta este cea drăgăstoasă,
De toată lumea aleasă ?
În seamă băgată,
De toată lumea întrebată ?
Cum se bate apa de toate malurile,
De toate pietrile,
De toţi bolovanii,
Aşa să se bată toată lumea,
Toată mulţimea,
Toată suflarea de (cutare).
Cum se bate luna cu soarele,
Aşa să se bată toată lumea,
Toată mulţimea,
După cuvîntul,
După chipul (cutăruia),
Şi cum aleargă soarele după lună,
Aşa să alerge după (cutare) toţi tinerii,
Toţi marii, toţi mirii, toţi flăcăii.
Şi (cutare) să fie întrebată şi ispitită de toată lumea,
Mai vîrtos de (cutare).

Reţetă : Se descîntă cu busuioc în apă joia dimineaţă, sîmbătă şi dumineca. Cu apa cel ce-şi face de dragoste se stropeşte pe frunte şi pe haine şi se repetă vorbele :

Cum nu poate toate păsările cerului
Şi toate vieţuitoarele pămîntului fără apă,
Aşa să nu poată trăi (cutare) fără (cutare).

De la Ioana Gheorghe Bucaţia,
din Romaneşti-Gorj.

Spre dragă de duminică mă sculai,
Pe potecuţă plecai,
Pe potecă necălcată,
De rouă nescuturată,
La rîul lui Iordan.
Găsii acolo o fată spălîndu-se,
Dichsindu-se.
Eu aşa dacă văzui,
Îndărăt mă-ntorsei,
Chirăindu-mă,
Jelindu-mă.
Maica Sfîntă Maria m-auzi,
Pe scară de argint se pogorî
Şi de mînă mă luă
Şi cu mine că plecă
La rîul lui Iordan,
La fîntîna lui Bogdan.
Apa cu dreapta luă
Şi peste mine-aruncă
Şi pe mine mă spălă
De urîciuni,
De dătături
De cuvinte rele,
De năpăsturi rele.

Îmi puse în piept soarele cu razele,
Toată lumea se uita cu drag la ele ;
Îmi puse-n frunte steaua mare,
Se uita la mine cu drag lumea şi ţara ;
Îmi puse în umerei
Doi luceferei,
Toată lumea se uita cu drag la ei ;
În spate-mi puse luna cu stelele,
Se uita lumea cu drag la ele.
Maica Precista nu mă lăsă,
Ci de mîna dreaptă mă luă
Şi cu mine plecă
În cîmpul cu dorul,
Unde înfloare bujorul.
Cu busuiocu buciumă,
Toate dragostile le adună
Şi în ăst vas le bagă
Şi pe mine le aruncă.
Şi pe mine mă făcu frumos
Şi drăgăstos
La toată lumea,
La toată mulţimea.
Şi rămăsei curat, luminat,
Ca argintu stricorat,
Ca Maica Precista ce m-a lăsat.

Reţetă : Se descîntă de trei ori în apă neîncepută, cu busuioc.

De la Maria Năstase, din Romaneşti, Gorj.

Plecă (cutare)
Pe cale, pe cărare,
Se-ntîlni cu Maica Precista-n cale
Şi de mînă l-a luat
Şi-n gură l-a sărutat,
În faţă l-a judecat
Şi cu glas l-a întrebat :
— Ce te văicăreşti,
Ce te olecăieşti, (cutare) ?
— Cum nu m-aş văicări,
Cum nu m-aş olicăi ?
Că de făcături,
De aruncături,
De scăldături,
Eu sînt mînjit
Şi pe faţă înnegrit.
— Taci, (cutare), nu te văicări,
Nu te olecăi,
Că eu cu buciumu am buciumat,
Dragostile le-am adunat ;
Pe dalbă peliţă,
Pe neagră cosiţă,
Le-am aruncat
Şi pe tine te-am spălat
De făcături,
De scăldături,
De aruncături,
De urîciuni,
De spurcăciuni,
De toată boala,
De toată duhoarea.
Maica Precista de mîna dreaptă îl luă,
Înspre răsărit cu el plecă,
Cu soarele îl încinse,
Cu luna îl cuprinse ;
Cu buciumul buciumă,
Dragostile le adună,
Într-o ţîră de apă le băgă ;

Pe dalbă peliță,
Pe neagră cosiță,
Le așeză.
Îi puse în doi umerei
Doi luceferei,
Se uita lumea cu drag la ei.
Și (cutare) să fie văzut,
Lumit,
Cunoscut
Și auzit
De toată lumea,
De toată mulțimea,
De toată țara,
De toată suflarea.
Cum nu poate ține mamă făr'de băiat
Și oaia făr'de miel,
Și vaca făr'de vițel,
Așa să nu poată ține lumea luminată fără (cutare).
Cum se bate calul în grajd
Și mătasa în prăvălie,
Așa să se bată (cutare) de (cutare).

Rețetă: Se descîntă în apă neîncepută cu busuioc; în apă se sting cărbunii din vatra focului și se zic vorbele:

Cum nu poate frigurosul fără foc,
Secetosul fără apă
Și flămîndul fără mîncare,
Așa să nu poată (cutare) fără cuvîntul,
chipul, dragostile (cutăruia)

De la Constantina Ion Rădoi, din Valea cu Apă, Gorj.

— Ce te plîngi și te aolești, (cutare)?
— Cum să nu plîng și să nu mă aolesc?
Eu astăzi cu zile mă prăpădesc.
Taica, maica m-a urît
Și fermece mi-a făcut.
Maica Precista în brațe l-a luat
Și la răsărit cu (cutare) a plecat.
În brîne îl înfipse,
Pe pîrîu îl puse.
Pîrîul curgea,
Pe picioare de fapt de muiere îl spăla,
Pe țîțe
De păr de mîțe
Pe trup
De piei de lup,
Pe cap
De piei de țap,
Pe nas
De piei de rac,
Pe picere
De piei de șearpe și de broaște.
Îl spăla,
Îl curăța,
De toată doarea,
De toată putoarea.
Maica Precista în brațe îl luă
Și la răsărit cu el plecă.
Dragostile le luă,
Peste (cutare) le aruncă.

Păsările ciripeau
Şi pomii înfloreau ;
Zorile răsărise
Şi pe dealuri fugise.
Nu răsărea pe dealuri,
Nici pe maluri,
Nici pe monastiri,
Nici pe ziduri,
Şi răsărea pe hainele (cutăruia),
Pe averea lui,
Pe chipul lui,
Pe sprîncenele lui,
Pe ţîţele lui.
Între sprîncene-i puse
Un fagure de miere
Şi-o chită de micşunele,
Se uita toată lumea
Cu drag la ele ;
Toate fetele,
Toate nevestele,
Toţi popii,
Toţi protopopii,
Toate priotesele,
Toate protopopesele,
Toţi mirii,
Toţi emirii.
Cum se bate limba-n gură
Şi puii pe bătătură,
Aşa să se bată (cutare) după
(cutare),
Să se bată,
Să se răsbată
După chipul lui,
După vorba lui,
După averea lui.
Pîn'la el n-o veni,
Dracul în el o plesni ;
Pîn'la el n-o pleca,
Dracul în el o crăpa ;
Să nu-i fie a bea,
Să nu-i fie a mînca,
Să vie cu gura căscată,
Cu picerele băşicate,
Cu limba crăpată.
Cum zbiară oile de miei
Şi mieii de oi,
Mumele de copii
Şi copiii de mume,
Bivoliţele de pui,
Puii de bivoliţe,
Vacile de viţei,
Popii de priotese,
Priotesele de popi,
Miresile de gineri
Şi ginerii de mirese,
Protopopii de protopopese
Şi protopopesele de protopopi,
Diaconii de diaconese,
Diaconesele de diaconi,
Aşa că zbiere (cutare)
De chipul,
De cuvîntul,
De statul,
De avutul (cutăruia).
Cum se bate limba-n gură,
Şi de bune şi de rele,
Aşa să se bată toată lumea
Şi toată mulţimea,
Mai vîrtos (cutare).
(Cutare) să fie de toţi văzut,
De toţi auzit,
De toţi întrebat
Şi-n seamă băgat,
De toată lumea,
De toată mulţimea.
Cine-n urma (cutăruia)
O călca,
Tot urîtul să i-l ia.

Rețetă: Se descîntă în apă de izvor, duminecă dimineața, la soare răsare, cu o steblă de busuioc. Din apa descîntată se bea și se stropește hainele și chipul celui îndrăgostit.

Tu, laurule,
Balaurule,
Cum te beau toți băieții de friguri,
Toate fetele,
Toate nevestele,
Și mi-i tontești
Și mi-i cănțești;
Așa să-mi tonțești
Și să-mi cănțești pe (cutare);
Și cum plesnești
Și te veștejești
Și cum arzi în vetre,
Așa să-mi arzi în pietre
Inima lui (cutare).
— Răsai, soare frățioare,
Cu nouăzeci și nouă de răzișoare,
Cu trei raze fă-mi cununa,
Să-mi strălucească ca luna.
Să răsai, să nu răsai
Din deal pînă-n plai,
Să-mi pui cununa-n cap,
Să se uite toată lumea cu drag:
Toți popii,
Toți protopopii,
Toți diaconii,
Toți căimăcanii,
Toate fetele,
Toate nevestele,
Toate preotesele,
Toate protopopesele,
Toți mirii,
Toți emirii;
Să te pui, soare, în piept,
Iar tu, lună, în spate.
Cei doi luceferi
Să-i pui în umerei,
Să se uite toată lumea cu drag la ei.

Rețetă: Se descîntă cu semințe de laur pe vatra focului, repetîndu-se vorbele de mai sus. Apoi se descîntă în apă neîncepută de la izvor cu busuioc verde la soare răsare. Cu apa descîntată se stropește cel ce-și face de dragoste.

— Ce te plîngi și te aolești, (cutare)?
— Cum să nu plîng și să nu mă aolesc?
Eu astăzi cu zile mă prăpădesc!
Taica, maica m-a urît
Și fermea mi-a făcut.
Maica Precista-n brațe m-a luat
Și la rîul lui Iordan m-a mînecat,
Și m-a spălat, m-a curățat
De toate urîciunile,
De toate spurcăciunile,
De tot datul,
De tot aruncatul,
De la streine,
De la vecine,
De la cumnate,
De la surate.

Cum sparge plugul brazdele,
Bozii şi toate rădăcinile,
Mărăcinii,
Ciulinii, —
Aşa să se spargă şi să se taie tot faptul,
Tot datul,
Tot aruncatul,
Tot urîtul,
Tot făcutul.
Cum taie secera asta toate roadele,
Toate bucatele
Şi se usucă,—
Aşa să se taie şi să se usuce şi să se desfacă
Tot urîtul, tot făcutul,
Tot datul,
Tot aruncatul,
De la vecine,
De la streine,
De la cumnate,
De la surate.
Iar (cutare) să rămîie curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca floarea din cîmp,
Ca argintul stricorat,
Ca aurul suflat,
Ca Maica Precista
Ca l-a dat.
Şi (cutare) să fie spurcat
Şi în seamă nebăgat ;
Să fie scuipat de toate
Ciorile, de toate coţofenile
Şi de toate păserile.
Să fie ca gunoiu după uşă
Şi ca la o vită o căpuşă,
Şi ca un sac vărgat,
Pe gard aruncat
Şi în seamă nebăgat.

Reţetă : Se descîntă cu secerea şi fier de plug într-o oală cu apă. Cu apa vrăjită se scaldă cel căruia i se întoarce de dragoste. Scăldăturile se aruncă la răspîntii (unde se întîlnesc trei drumuri).

De la baba Gheorghe Dumitra
Gîdea, din Săceni, Teleorman.
Culese de Chr. N. Ţapu.

De scrisă

Uhu, uhu, stea, stea,
Toate stelele să stea,
Steaua (cutăruia) la noapte să
nu stea.
Să se bată în lung și în lat
Și la noi în sat
Să caute scrisa (cutăruia),
Pîn toate paturile,
Pîn toate casele,
Pîn toate căpătîiele.
Unde l-o găsi,
Cu coadele l-o plesni,
La (cutare) l-o porni.
Cu gura l-o rupea,
La (cutare) l-o aducea.
De-o fi adormit,
Să-l deștepte ;
De-o fi culcat,
Să-l scoale ;
De-o fi în picioare,
Să-l aducă.
Să nu-i dea a mînca,
Să nu-i dea a culca,
Să nu-i dea a dormi,
Să nu-i dea a odihni,
La (cutare) l-o porni.
Să-l aducă despuiat pîn sat,
Pîn cîini fără ciumag ;
Să nu-l poată potoli
Pîn' la (cutare) n-o veni.
Îți fac basmaua colac,
Să mi-l aducă în cai de olac.
La noapte în vis să-l visez,
Mîine aievea să mi-l văz ;
La noapte o veni,
Cu mine o vorbi,
Mîine l-oi izbîndi,
Pe el să-l sorocesc,
Puricii și păduchii de la nouă
porcării,
De la nouă șerpării,
De la nouă brutării,
Pe el să-l sorocească,
Să-l muște și să-l piște
Și unde l-o cere să se ducă.

Rețetă : Se descîntă cu o batistă la o stea dinspre răsărit sau de la soare prînz. Batista cu care se descîntă se pune sub cap și fata doarme pe ea. Dacă steaua nu se mișcă din loc se zice că moare ur-

sita, iar dacă se mişcă şi joacă steaua, e bine, că cel îndrăgostit se însoară repede.

De la Ilinca Mirtuleasa din Roşiori de Vede.

Stea, steuliţa mea,
Toate stelele să stea.
Tu pînă-n ziuă să nu stai
Şi să umbli lungiş
Şi curmeziş,
În lung şi în lat,
Şi la noi în sat
Să te faci mare bălaur,
Cu solzii de aur
Şi să te duci la scrisul (cutăruia).
Cu ciocul să-l ciocneşti,
Cu aripile să-l plesneşti,
La scrisa mea să-l porneşti,
Iute şi mai de vîrtos,
C-ala mi-este de folos.

Reţetă: Se face de scrisă la o stea cu betele, mărgele sau cu un tulpan. Cînd tînărul căruia i se face de scrisă este să se însoare — steaua, zice-se că joacă şi-şi măreşte razele. Dar dacă scrisul îi este mort, e semn rău şi steaua-i piere şi se crede că şi acel tînăr moare.

De la Iliana Nicolae Lăceanu, din Drăcşani, Teleorman.

Stea, steluliţa mea,
Toate stelele să stea,
Iară tu să nu stai,
Să te faci un şearpe bălaur,
Cu codiţa de aur.
Să-mi umbli ţara
Şi-n lung şi-n lat,
Şi la noi în sat
Să-mi găseşti scrisa (cutăruia).
Cu ciocu s-o ciocneşti,
Cu coada s-o plesneşti,
La (cutare) s-o porneşti,
În vis s-o visez,
Aievea s-o văz,
Mîine-n zori s-o cunosc
Şi cu ea să vorbesc.

Notă: Se vrăjeşte cu batista la o stea dinspre răsărit. Dacă steaua, în timpul cînd se face de scrisă, piere, se ascunde, se crede că nu e bine de tînărul sau tînăra care-şi fac pe scrisă. Dacă steaua joacă şi-şi măreşte razele, se zice că atît tînărul cît şi fata vor fi norocoşi în căsătoria lor.

De la Ioana Măldăianca, vrăjitoare, din Roşiori de Vede.

Stea, steluliţa mea,
Toate stelele să stea,
Numai trupul tău să nu stea.
Să te faci şerpoaică,
Balauroaică,
Cu totul de aur.
După scrisa (cutăruia) te
sorocesc,
Să umbli în scurt şi-n lat,
Şi la noi în sat,
După scrisul (cutăruia).
De l-oi găsi în pat
Culcat,
Ori în sat la sfat, —
Cu ciocul să-l ciocneşti,
Cu aripile să-l plesneşti,
La (cutare) să-l porneşti,
Cu limba crăpată,
Cu gura căscată,
Cu buza beşicată.
Pîn' la (cutare) n-o veni,
Să se bată a plesni,
Să nu-i vie a sta,
Să nu-i vie a mînca,
Să nu-i vie a culca,
Să nu-i vie a vorbi,
Să nu-i vie a sfătui,
Pînă cu mine n-o vorbi.
Să vie trăsnind,
Plesnind,
Din gură văpăi lăsînd,
Pîn fete grase şi frumoase,
Ca pîn broaşte viermănoase ;
Pîn neveste grase şi frumoase,
Ca pîn căţele viermănoase,
Desculţ d-un picior
Şi cu capul gol
Pîn sat fără sfat
Şi pîn cîini fără ciomag.
În vis să-l visez,
Aievea să-l văz,
Mîine-n zori să-l năzăresc
Şi cu el să vorbesc.

Reţetă : Se descîntă cu batista si cu bete la o stea dinspre răsărit.

De la Stanca Radu Modea din Scrioaştea, Teleorman.

Tu, şearpe bălaur,
Cu solzii de aur,
Cu ciocul de aur,
Cu nouă limbi împungătoare,
Cu nouă cozi izbitoare,
Să te duci la (cutare).
De l-oi afla acasă,
La masă,
În sat
La sfat,
Vorbind cu tată-său,
Cu mă-sa,
Cu frati-său,
Cu ibovnica lui,
Cu drăgăstoasa lui,
Să nu-i dai pace a sta.
De-o fi culcat
În pat,
Tu să-l ciocneşti,
Cu solzii să-l plesneşti,
La mine să-l porneşti,
Să nu-l laşi pînă ce cu mine nu
s-o întîlni
Şi cu mine n-o vorbi.

Explicația : Se ia o steblă de busuioc și se leagă cu fir de mătase roșie. De stebla de busuioc se leagă și o para de argint și se descîntă în apă de izvor neîncepută, repetîndu-se vorbele de mai sus. La sfîrșitul descîntecului se spun și cuvintele :

Cum trage lumea la mătase roșie, în prăvălie,
Așa să tragă (cutare) la (cutare).
Cum nu poate lumea fără argint și aur,
Și cum e aurul și argintul drăgăstos la toată lumea,
Așa să fiu eu drăgăstoasă (cutăruia).

De la Oprea Șerban, din Drăgănești, Teleorman.

Stea, stea logostea,
Toate stelele să stea,
Scrisa-orînda (cutăruia) să nu stea.
Să te duci din vad în vad,
Din sat în sat,
Pînă unde o fi scrisa și orînda (cutăruia) ursat.
Acolo să găsească
Să prînzească,
Să amiezească,
Să odinească,
În pat să nu-l lase,
Să-l scoale,
Să-l trimeată
Prin sat fără ciumag,
Cu nuia de alun,
Să umble ca un nebun ;
Cu nuia de arțar,
Să umble ca un armăsar ;
Cu nuia de sînger,
Să umble ca un înger ;
Cu nuia de nuc,
Să umble ca un haiduc.
La scrisa (cutăruia) să se ducă.
În vis s-o viseze,
Aievea s-o vază
În zori de zi,
La răsăritul soarelui,
În glasul cîntătorilor,
În revărsatul zorilor.

Rețetă : Se descîntă cu nuiele de alun, nuc, sînger, arțar, cari se taie joia dimineața în revărsatul zorilor, și cînd se taie, se zice :

Mă sculai joi de dimineață,
Pe rouă, pe ceață,
Pe cărare neumblată,
De rouă nescuturată.
Roua o scuturai
Și scrisa o deșteptai
Și-o pornii în sat etc.

Și se repetă vorbele de mai sus : Stea, stea, logostea etc. Se descîntă seara și dimineața, înspre joi, în cîntatul cocoșilor. Descîn-

tecul se face la o stea mică dinspre răsărit; se ia apă neîncepută de la trei izvoare, repetîndu-se cuvintele:

Cum se întîlnesc izvoarele,
Așa să se întîlnească (cutare) cu (cutare).

De la Leanca Gheorghe Rîlea,
din Făcăi, Vîlcea.

Stea, steluța mea,
Toate stelele să stea,
Numai tu să nu stai,
Să umbli în sus ca gîndul,
Jos ca vîntul,
Să umbli
Din casă
În casă,
Din masă
În masă,
Pîn' la ursitu (cutăruia) acasă.
La masă să-l găsești,
Cu coda să-l izbești,
De la masă să-l plesnești,
La (cutare) să-l pornești;
Să vie cu gura căscată,
Cu limba beșicată.
Să nu-i vie a sta,
Să nu-i vie a mînca,
Pîn' la (cutare) n-o da.
În vis să-l visez,
Aievea să-l văz,
Mîine-n zori să-l cunosc
Și cu el să vorbesc.

Notă: Se ia batista fetei care voiește să-și facă pe scrisă, se amenință cu ea la o stea mai luminoasă dinspre răsărit. Se face batista colac și se pune sub cap, în locul unde doarme noaptea.

De la Voica Anghelache Țapu,
din Roșiori de Vede.

Moț, moțișorul meu,
De cînd te-am spălat,
De cînd te-am pieptănat,
Nici o slujbă nu ți-am dat.
Dar astă-seară îți dau slujbă mare,
Să te faci șarpe bălaur
Cu solzii de aur,
Cu douăsprezece capete,
Cu douăsprezece coade,
Cu douăsprezece aripi,
Să mergi la scrisa mea ursată,
De la Maica Precista îndreptată.
Cu ciocurile să-l ciocănești,
Cu aripile să-l plesnești,
Cu coada să-l pornești,
Pe el, pe tată-său, pe mumă-sa, pe frați și pe toate neamurile lui.
Toți de el să stea,
Să vie să mă ia.
De-o fi în munte,
De-o fi peste munte,
De-o fi aici în sat,
Toți de el să stea,
Și să vie să mă ia.

Rețetă : Se descîntă în moțul fetei cu un ac galben cu gămălie. Fata care-și face de scrisă își ia păr din moțul ei și ducîndu-se în vatra focului îl pîrlește pe cărbuni zicînd vorbele : „Cum se pîrlește și arde părul ăsta în vetre, așa să sfîrîie și să ardă în pietre inima (cutăruia)". (De trei ori.)

Apoi cu acul se înțeapă perna înainte de a se culca fata și repetă vorbele : „Nu te înțep pe tine, ci înțep scrisa mea. Să nu-i fie asta, să nu-i fie a bea, a mînca etc.

De la Maria Năstase, Romanești, Gorj.

Încolo, spre răsărit,
Mare foc se vede.
Dar pe foc ce era ?
Trei cazane fierbătoare,
Trei cuțite tăietoare.
Dar foc cine le da ?
Dracii mării și ai țării.
Îl frigea, îl ardea
Și în frigare îl întorcea,
Pe el, pe tată-său,
Pe el, pe mumă-sa,
Pe el, pe popa din sat.
Pe el cin' l-o vedea,
Tot de el să stea,
La scrisa lui să vină, s-o ia.
Tu, pietroi bălțat,
Să mi-l aduci prin sat,
Fără de sfat,
Pîn cîini, fără de ciumag.
Da' lui ce-i dăruiești ?
Un cal din munți,
De unde i-o plăcea,
De acolo să-l ia.

Rețetă : Se crapă ușa de trei ori și la fiecare deschizătură de ușă se repetă descîntecul. Apoi se leagă un semn din cîrpa fustei sau rochiei celei ce-și face de scrisă.

De la Bălașa, vrăjitoarea, din Rovinari, Gorj.
Culese de Chr. N. Țapu.

Cuțit, cuțitașule,
De cînd te-am alămat
Și te-am plăsălat,
Și la țigan te-am lucrat
Și te-am cununat,
Nici o slujbă nu ți-am dat.
Dar astă-seară
Este o seară mare ;
Îți dau o slujbă tare :
Să umbli din deal în vale,
Și lungiș
Și curmeziș,
În lung și în lat,
Și la noi în sat,

După scrisa mea,
După ursita mea,
De ursători ursată,
De Dumnezeu la mine îndrep-
tată.
Să vie prin sat,
Fără de sfat ;
Să vie prin cîini,
Fără de ciomag :
Să vie pe drum lupeşte,
Să intre în casă porceşte,
Cu punga deschiată,
Cu gura căscată.
Eu îl împung
Şi îl străpung
Pe el, pe mamă-sa,
Pe el, pe tată-său,
Pe el, pe frate-său,
Pe el, pe soru-sa,
Pe el, pe moşu-său,
Pe el, pe naşu-său,
Pe el, pe mahalaua lui,
Pe şi cu cin' s-o întîlni,
Că eu îl bat şi-l străpung,
Şi-l bat între picioare,
Să-i dea în gînd de-nsurătoare.
Că eu îl împung
Şi-l străpung
Prin inimă,
Pe supt inimă,
Prin ficaţi,
Pe supt ficaţi,
Prin rărunchi,
Pe supt rărunchi,
Prin limbă,
Pe subt limbă,
Prin dinţi,
Pe supt dinţi,
Prin piele,
Pe supt piele.
Să i-l bat între picioare,
Să-i dea în gînd de-nsurătoare,
Să vie cu portofelul descuiat,
Cu sîngele întărîtat,
La noapte să-l visez,
Mîine aievea să-l văz,
Cu calul furuind,
Din bice plesnind,
La mine venind.
Nici să nu mai şază,
Nici să nu mai mănînce.
Inima să-i sară,
Ochii să-i plesnească,
Să nu-i dea a sta,
Căci dacă o mai sta,
L-oi întîmpina,
Sîngele din nas i-o pica.

Reţetă : În tot timpul descîntecului, cuţitul se ţine în mînă, înţepînd încetinel pămîntul cu el şi apoi îl bate în pămînt după uşă şi se zic cuvintele :

La noapte să-l visez,
Aievea să-l văz etc.

Cules de I. Ionescu, abs. seminarist, de la Stana Lungoci, com. Oprişor, Mehedinţi.

Nu încind
Şi aprind
Ăst pietroi bălţat,
Şi încind

Şi aprind inima scrisului
(cutăruia),
Încind şi aprind
Capul de căciulă,
Căciula de cap,
Cioarecii în cur,
Curul de cioareci,
Cămaşa de piele,
Pielea de cămaşă,
Pîn rărunchi,
Pe supt rărunchi,
Pîn plămîni,
Pe supt plămîni,
Încind şi aprind trupul
(cutăruia).
De-o fi în haia ţară,
Să vină pînă mîine seară ;
De-o fi în astă ţară,
Să vină pînă diseară ;
De-o fi peste munte,
Îi pun punte,
Să treacă pîn fete frumoase,
Pîn văduve grase,
Pîn' la scrisul ei acasă.
Pe el, pe tată-său,
Pe el, pe mumă-sa,
Pe el pe cin' l-o vedea,
Tot de el să stea
Şi scrisa lui să vină s-o ia.
Tu, pietroi bălţat,
Să mi-l aduci prin sat,
Fără de sfat,
Prin cîini, făr' de ciomag.
Tu, secere,
Cum tai spicele
Şi meiele,
Şi grînele,
Şi orzele,
Aşa să tai eu toate gîndurile,
Toate făcăturile,
Toate legăturile
De la toate fetele,
De la toate nevestele.
La scrisa lui să-i fie
Gîndul de azi înainte.

Reţetă : Se descîntă cu pietroi alb în foc şi cu o secere. Pietroiul se arde şi se ciocăneşte cu secera spunîndu-se versurile de mai sus. Pietroiul se scoate din foc, se pune pe pragul uşei, se pişe pe el şi se zic cuvintele : „Cum nu poate ţine lumea şi ţara pişatul, aşa să nu ţină scrisul (ursitul) (cutăruia) şi să vină mai degrabă. Şi cum stă uşa, aşa să nu stea scrisul (ursitul) (cutăruia) pîn' n-o veni la (cutare)".

Cules de Chr. N. Ţapu de la
vrăjitoarea Bălaşa, din Rovinari,
Gorj.

De scrisă cu cărbuni

Voi, nouă cărbuni,
Ca nouă gărgăuni,—
Eu vă aprinsei
Şi la scrisa (cutăruia) vă trimesei,
Să vie la noapte-n vis,
Aievea s-o văz
Mîine în revărsatul zorilor,
În glasul cîntătorilor,
Cu ea să vorbesc.

Rețetă : Se descîntă cu resteu (un lemn de la jug), găsit în noaptea lui Sfîntu Gheorghe și în noaptea de Ispas.

Se mai descîntă cu un țăruș de la ieslea calului și se repetă cuvintele : „Cum găsii eu resteul ăsta și cum trage calul la ieslea de fîn, așa să se găsească scrisa (cutăruia) și s-o tragă la casa, la averea, oleabul (cutăruia)“.

Dacă nu se găsește resteu, se fură și se zice :

„Cum furai eu resteul, așa să fur gîndurile, vorbele, inima, sufletul scrisei mele. S-o pornesc, în vis s-o visez, aievea s-o văz, mîine în zori de zi să vorbesc.“

Resteul și țărușul de la ieslea calului se bagă în foc, și dacă se aprinde și arde se zice că scrisa este bogată ; dacă este săracă scrisa, țărușul și resteul se sting.

De la Leanca Gheorghe Rîlea,
din Făcăi, Vîlcea.

Stea, stea logostea,
Toate stelele să stea,
Steaua (cutăruia) să nu stea ;
Să umble în lung și în lat,
Și la noi în sat,
În țara turcească,
Bulgărească,
Românească,
Moldovinească,
Să aducă scrisa (cutăruia).
De-o fi cizmar,
De-o fi zidar,
De-o fi tîmplar,
De-o fi dulgher,
De-o fi moșier,
De-o fi cîrciumar,
De-o fi focționar,
De-o fi cojocar,
Să vie, în vis să-l visez,
Aievea să-l văz,
Să-l cunosc bine ales.

Rețetă : Se descîntă cu tulpanul ; se face covrig și se uită prin el la o stea mică dinspre răsărit. Se dă apoi tulpanul fetei sau tînărului care și-au făcut de scrisă și-l pun sub căpătîi și doarme pe el.

De la Petruța E. Nițulescu, Ocnele Mari, Vîlcea.
Culese de Chr. N. Țapu.

De amuţirea bărbatului

Pelin tare şi mai tare,
Să-mi aduci pe lucru vrăjmăşesc
în cale.
Ce leg şi cu ochii nu văd ?
Gîndul (cutăruia) îl legai ;
Îl legai,
Îl ferecai,
Îl amuţii,
Îl împietrii,
Îl încremenii,
Să nu mai aibă gînd asupra
(cutăruia)
Şi gură căscată
Şi limbă ridicată.
Să se potolească
Şi să amuţească,
Cum se potoleşte steaua-n cer,
Oaia-n staul,
Porcii-n strat,
Vitele-n sat ;
Şi el să rămîie în seamă nebăgat,
Ca un sac vărgat,
Pe gard aruncat,
Şi el la gard să fie legat.

Reţetă: Se descîntă cu cînepă de vară făcîndu-se patru noduri la spate şi legînd-o la o proptea de gard. Acolo se zice că rămîne legat bărbatul sau amantul cui i se face de urît.

Cules de Chr. N. Ţapu de la Tinca Bălan Stoica, din Costeşti, Vîlcea.

De legat omul

Femeia care voieşte să-şi lege bărbatul sau amantul, ia bumbac netors (vată) din zăbunul bărbatului sau al amantului şi, în momentul cînd ea s-a împreunat moaie bumbacul în sperma bărbatului şi apoi şi-l leagă într-o cîrpă la spatele ei. Merge apoi cu acel bumbac la un mormînt şi-l leagă la crucea acelui mort, care poartă numele bărbatului pe care femeia voieşte să-l lege şi acolo la mormînt femeia rosteşte cuvintele : „Cum şi-a uitat mortul acesta de toate poftele şi bunătăţile lumei, aşa să-şi uite (cutare) de poftele lumeşti şi de femei" (de 3 ori).

Cules de Chr. N. Ţapu de la vrăjitoarea Maria Petre Crăsnaru, din Aninişu, Gorj.

De dezlegat bărbatul

Nucile din nuc curat cura,
Nodurile de la pînză se dezlega,
Piedicile de la cai s-au sfărîmat,
(Cutare) s-a dezlegat.
Nouă nuci au a se fierbea,
Apa cu puşca a se împuşca,
Toate vinele (cutăruia) a se dezlega;
Că i-a dezlegat mijlocul şi vinele
De la toate streinele,
Gîndul şi pofta, pentru a se îndrepta,
Aşa cum şi înainte era.

Reţetă: Se descîntă cu nouă nuci şi cu nouă noduri de la guritul pînzei, se înmoaie şi se descîntă în apa împuşcată.

Nucile le mîncă în nouă zile. Apa o bea, iar nodurile de pînză se ard, se scrumează şi se amestică totul în apa descîntată.

Cules de Chr. N. Ţapu de la vrăjitoarea Simina, Gresia, Teleorman.

Se ia nouă peştişori mici vii şi se înghit cu apă de cel legat, adică de cel neputincios. După ce se beau peştişorii vii se spun cuvintele: „Cum merge apa şi peştii sînt slobozi prin ea şi sînt dezlegaţi, aşa să fie (cutare) dezlegat şi slobod". (Se repetă de trei ori.)

Cules de Chr. N. Ţapu de la vrăjitoarea Maria Petre Crăsnaru, din Aninişu, Gorj.

De urît

Apuca (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Ţipînd
Şi văicărind,
Şi nimeni nu-l auzea
Şi nimeni nu-l plîngea,
Dar cine-l auzea
Şi cine-l plîngea?
Maica
Precista
Din cer l-auzea,
Şi Maica
Precista
Ce făcea?
Picioare

De ceară
La scară
De aur
Punea
Şi jos se scobora
Şi Maica Precista
Îl mîngîia
Şi pe (cutare) de mîna dreaptă-l lua
Şi mereu îl întreba :
— Ce ţipi şi te văicărezi ?
— Ţip, Maică Precistă,
Şi mă văicărez,
Că sînt striior
Şi sînt depărtcior :
M-a urît
Taică,
M-a urît
Maică,
M-a urît
Frate,
M-a urît
Soră,
M-a urît
Prietini !...
Da' Maica Precista
Ce făcea ?
Lapte dulce covăsea ;
Nu lapte dulce covăsea,
Ci din lumea asta
Toată pretiţia
Şi toată bucuria,
Şi toată dragostea
Le aduna,
În astă năstrăpioară
Le punea
Şi de la mic la mare
Toate drăgostirile,
Toate bunătăţili,
Toate frumuseţili
În astă năstrăpioară
Le băgă
Şi cînd (cutare) cu ele
Se uda,
De toate urîciunili se departa :
Cine-l vedea
'N dos,
Zicea
Că e frumos,
Făr' de ponos ;
Cine-l vedea
'N faţă,
La toată lumea
Cu dulceaţă.
Iar a apucat (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
P-o potecuţă necălcată,
Potecuţa
Necălcată,
Cu roua
Nescuturată,
Şi pe troian
De leuştean
Călca,
Steblă de busuioc rupea,
Maichii Precistii
I-o da,
Şi Maica Precista
'L întreba :
— De ce-ai ţipat
Şi te-ai văitat ?
— Eu am ţipat
Şi m-am văitat
Că de urîciuni m-am săturat.
Maica Precista
De mînă-l lua
Şi-n rîu
Pînă-n brîu
Îl băga ;
Şi-n rîu peste tot îl afunda,

De urîciunea-ntreagă-l scutura
Şi-i lua
Din cap
Păr de ţap,
Şi de la subţiori
Păr de fiori
Şi de la trup
Păr de lup.
Şi cînd (cutare) şi-aruncă ochii
Pe drum în jos,
Vedea pe urît
Fugind cu folos;
De-şi arunca ochii
Pe drum în sus,
Vedea frumuşica
Venind cu folos;
Frumuşica
Îi da frumuseţili,
Floricica
Îi da floricelili,
Libovica
Îi da libovu,
Tihnica
Îi da tihnelili,
Avuţia
Îi da avuţiili,
Lipica
Îi da lipiciu,
Iar (cutare) p-aia nu se lăsa,
Pe rîul lui Iordan apuca,
Cu Iordan în cale se-ntîlnea.
Iordan de mîna dreaptă că-l lua
Şi într-un pisc frumos îl suia,
Mîna-n buzunar băga,
Bucen
De argint scotea,
Bucen
La gură punea
Şi de trei ori bucena.
Şi toată dragostea
De la boieri,
De la domni,
De la judecători
O aduna
Şi (cutăruia) i-o da,
Şi-i punea:
În umeri
Doi luceferei
Iar pe frunte
Pietre scumpe,
Să poată
(Cutare) să străbată,
Să strălucească
Înaintea domnilor,
Boierilor,
Judecătorilor,
Cum strălucesc
Luceferei.

Cules de C. Rădulescu-Codin
din Priboieni, Dîmboviţa.

Tu, stea logostea,
Toate stelele să stea;
Numai steaua lui (cutare) să
nu stea.
Să umble prin toate zahanalele,
Pe la toate coţele şi privăţile,
Să adune puterile.
Cum pute zahanaua de goneşte
cîinii,
Aşa să se gonească şi să fugă
(cutare) de la (cutare);
Şi cum fug îngerii de coteţ
şi găniet',
Aşa să se huiduiască (cutare)
cu (cutare).
Să se gonească
Şi să nu vorbească.

Și cum nu poate pune judicătorii,
arendașii și boierii
Masă la ușa privăţii,
Tot așa să nu mai puie (cutare)
cu (cutare)
Cină la masă-i și la masă-i să
nu vază.

Reţetă : Se descîntă în apa strînsă într-o oală de luni pînă luni, în care apă se omoară un pui de șearpe și tot cu această apă se spală un armăsar la membru și o bivoliţă la fătătoare. Cu apa astfel preparată și descîntată se stropesc cei ce se urăsc.

Cules de Chr. N. Ţapu de la Simina, Gresia, Teleorman.

3
De protejare a omului

Descîntecul bobilor

Patruzeci şi unu de bobi,
Patruzeci şi unu de fraţi,
Bine ştiţi,
Bine să daţi :
Cum ştiţi
De-ncolţiţi,
De răsăriţi,
Cîmpu-nverziţi,
Lumea-nveseliţi,
Lumea hărăniţi
Şi păsărili cerului
Şi ale pămîntului,
Le hărăniţi
Şi le-ndulciţi,
Aşa să ştiţi şi de tot trupu
(cutăruia)
Să ştiţi,
Să gîciţi :
De l-o durea
Picioarili,
De l-o durea
Mîinili,
De l-o durea
Şalili,
D-o fi vreo muşcătură
Pe trupu lui...
Să gîciţi,
Să nu minţiţi :
De s-o lecui,
Să daţi,
În frunte,
Pe nouă
La inimă,
Trei,
Colac în prag
Şi bucurie-n casă ;
D-o avea leac la muiere,
Să daţi colac de muiere ;
D-o avea leac la om,
Să daţi colac de om...
Să ştiu bine
Şi de bine
Că sînteţi cinstiţi
Şi nu minţiţi ;
Iar de n-o avea leac,
Să vă-nchideţi,
Să vă tăiaţi
Cum e mai rău,

Să ieşiţi
Cum e mai rău,
Să gîciţi,
Să daţi călător din casă,
Părăsind masă
Şi cu apropiere de mormînt.

Cules de C. Rădulescu-Codin,
din Negreşti, Dîmboviţa.

Vraja bobilor

Voi, patruzeci de bobi,
Voi, patruzeci de fraţi,
Cum ştiţi încolţi
Şi lunca şi ţara hărăni,
Aşa să ştiţi de boala (cutăruia).
De-o fi din sfinte,
Sau din zile greşite,
Să-mi ieşiţi pe cinci ;
Dar dacă o fi niscai dătături,
Sau aruncături de la muieri,
Să-mi ieşiţi pe nouă,
La inimă două.
Să văz bine că-s dătături
Din mîini de femeie,
Nu sînt din sfinte, din milostive.

De la vrăjitoarea Tinca Bălan,
din Costeşti, Vîlcea.

Voi, patruzeci şi unu de bobi,
După cum ştiţi să răsăriţi
Şi să încolţiţi
Şi lumea albă o arîniţi,
Aşa să ştiţi
Să ghiciţi de (cutare).
Dacă-l va găsi,
Să vă deschideţi pe nouă ;
Dacă n-oţi găsi,
Să ieşiţi pe cinci ;
Să vă închideţi în prag şi în temei,
Să văd bine că nu găseşti bucurii.

De la Iliana Nicolae Săceanu,
din Drăcşani, Teleorman.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Pentru încetarea ploilor

Stăi, ploaie călătoare,
Că te-ajunge sfîntul soare
Şi-ţi taie picioarele
Cu un mai,
Cu un pai,
Cu sabia lui Mihai,
Cu cuţite ascuţite,
Cu topoare ruginite.

Se face acest descîntec luîndu-se trei topoare şi un cuţit. Descîntătoarea stînd în mijlocul curţei pune topoarele jos, apoi luînd pe unul îl învîrte peste cap, ameninţînd ploaia cu toporul cela şi cu cuţitul în timp ce spune descîntecul. Apoi împlîntă în pămînt toporul în partea

dinspre răsărit. Ia al doilea topor și face tot asemenea, împlîntîndu-l spre apus, iar pe al treilea, după ce termină de zis ca mai sus, îl împlîntă în pămînt dincotro vine ploaia. Tot așa se face și cu cuțitul.

Cules de înv. Econ. G. Grințescu, din Roznov, jud. Neamț.

De judecată

Bat parul de topilă,
Parul mișcă lacul,
Parul scoate dracul.
Dracul să iasă,
Să-mi plece,
Pe cale,
Pe cărare,
Să se întîlnească cu (cutare) în cale.
Eu îl bat parul în lac,
Ca să-mi scoată pe dracu.
În bat cu nuiele de alun,
Să se ducă ca un nebun ;
Îl bat cu nuiele de nuc,
Să se ducă ca un haiduc ;
Îl bat cu nuia de sînger,
Să fugă ca un înger ;
Îl bat cu nuia de arțar,
Să fugă ca un armăsar.
Săi tu, tîrtane,
Al mare,
Cu patruzeci și patru de muți,
Cu patruzeci și patru de orbi,
Cu patruzeci și patru de ciungi,
Cu patruzeci și patru de amăgiți.
Iute și degrab',
Că mi-e mie la cap.
Dați și voi pîn țigănie
Și luați un cal de călărie,
Și vă întîlniți cu (cutare),
Pe cale,
Pe cărare,
Și mi-l întîlniți,
Mi-l amețiți,
Mi-l tălmăciți,
Mi-l zăpăciți,
Să n-aibă gură căscată,
Limbă desfăcută,
Dasupra mea ridicată,
Să mă vorbească,
De rău să mă grăiască.

Rețetă : Se descîntă de trei ori, ziua și noaptea, la lac sau la baltă. Femeia vrăjitoare intră despuiată în lac și mînjește parul cu seu de vită întîmpinată.

Se zice că ies cei patruzeci și patru de tartori draci și se suie toți în vîrful parului și se întreabă unul pe altul asupra (cutărui) fapt. Vrăjitoarea ia cu sine un ciurel și-l pune denainte, la cap, în urechi, la ochi, la gură, ca dracii să n-o poată batjocori.

Se mai întrebuinţează nouă coji de ouă clocite, care servesc de nouă buţi de vin, ce se dăruiesc diavolului.

De la vrăjitoarea Ioana Măldăianca, din Roşiori de Vede.

Scoală-te, drăgoi,
Zbierînd tare din cimpoi,
Iute şi degrab',
Că mi-eşti la cap ;
Cu toţi bătrînii,
Cu toţi tartorii,
Cu toţi unchii,
Cu toţi mititeii,
Cu toţi mărunţeii.
Să mergeţi la judecători,
Pe drum ca nişte călători.
În poală să-i luaţi,
Gura să le-o-ncleştaţi,
Ciubucile să le-aprindeţi,
Cu foarfecile să-i tundeţi,
Să mi-i zăpăciţi,
Pe mustăţi să-i neteziţi,
Să mi-i orbiţi,
Să mi-i ologiţi.
Dasupra (cutăruia) să-i luaţi,
Că eu vă dau mălai de mîncare,
Cizme de-ncălţare,
Bani de cheltuială.
Scoală-te şi tu, Ionică,
Zbierînd tare din băsică,
Iute şi degrab',
Că mi-eşti la cap
Cu toţi bătrînii,
Cu toţi tartorii,
Cu toţi unchii,
Cu toţi mititeii,
Cu toţi mărunţeii,
Să mergeţi la judecători,
Pe drum ca nişte călători...
În poală să-i luaţi,
Gura să le-o-ncleştaţi,
Ciubucile să le-aprindeţi.
Pîn' la (cutare) n-o veni,
Dracul în ei o plesni ;
Pîn' la (cutare) n-o pleca,
Dracul în ei o crăpa.
Să nu le fie a mînca,
Să nu le fie a bea,
Să nu le fie a odini,
Să nu le fie a prînzi.
Să vie cu gurile căscate,
Cu picioarele băşicate.
Pîn' la (cutare) n-o veni,
Fierea în ei o plesni ;
Pîn' la (cutare) n-o pleca,
Fierea în ei o crăpa.
Că eu cu ciocurile i-am ciocnit,
Cu aripile i-am plesnit,
În contra cutăruia (vrăjmaşului) i-am pornit,
D-asupra (cutăruia) i-am gonit
Şi dasupra (cutăruia) să nu mai aibă gură căscată
Şi limba ridicată,
Că să-l vorbească
Şi să-l grăiască de rău.

Reţetă : Se descîntă de trei ori pe zi : dimineaţa, la prînz şi seara în ziua de judecată. Se ia o căldare, puţintel mălai (măcinat), un bănuţ de 5 sau 10 parale şi o gheată, pantof sau papuc rupt. Toate acestea se pun supt acea căldare şi se răstoarnă cu gura în jos. Se bate apoi

cu un lemn de alun în grinda casei, în căldare și cu piciorul se izbește pămîntul și se repetă descîntecul de mai sus.

De la Gheorghe Dumitru Gîdea,
din Săceni, Teleorman.

Tu, peline,
Eu te mișc pe tine;
Tu să miști pămîntul,
Să scoți pe diavolul ca vîntul,
La (cutare) judicător și la
(cutare) tribunal să mergi,
Slujba să-mi faci,
În poală să le șezi,
Pe mustăți să-i netezești
Și toată afacerea s-o isprăvești.
Că am să-ți dau de prînz
Un mînz;
De cină,
O găină;
De dimineață,
Un boboc de rață.
Dar slujba de nu mi-oi făcea,
Eu trăsnetului și fulgerului te-oi
da,
În Caraiman al mare pe divan,
Să ieși din rîmătura porcului,
Din coadele Oltului,
Că eu o să-ți dau nouă buți de
vin, nouă de miere,
Pîine și sare,
Să faci judecata mai tare.
Să se gonească,
Să se spargalnească,
Să se isprăvească.
Tu, gunoi, gunoiașe,
De cînd eu te-am făcut
Și te-am arănit,
Eu ție slujbă nu ți-am dat.
Acum slujbă eu ți-oi da,
Să-mi slujești, să-mi izbîndești,
Judecata (cutăruia) s-o potolești.
Că eu ți-oi da nouă gropi de orz,
Să faci judecata cu folos;
Ți-oi da și nouă ocne de sare,
Să faci judecata mai tare.

Rețetă: Se descîntă în oală cu apă în care se pune nouă boabe de orz și nouă de sare. Vraja (descîntecul) nu se face decît noaptea tîrziu într-un loc unde se adună gunoiul ce se strînge, măturat din casă. Cu apa vrăjită se stropește pe furiș pragurile pe unde trec judecătorii si cei ce iau parte la o judecată.

De la Simina, din Gresia, Teleorman.

— Bună ziua, apă mare,
Doamnă mare.
— Mai șezi.
— N-am venit să șez,
Ci am venit să te dăruiesc cu
mei;
Tu să dăruiești pe (cutare) cu o
sută de zmei.

Martorii lui să se sfrijească,
La judecători în divan să se
risipească,
Să nu mai aibă gura căscată,
Limbă ridicată,
Să nu mai vorbească,
Să nu mai grăiască
Vorbă de rău
Asupra capului meu.
Tu, pămînt,
Cum ești mut și surd
Și hărănești lumea,
Așa să amuțești pe (cutare),
Să nu mai aibă gură căscată,
Limbă ridicată,
Vorbă de rău,
Asupra capului meu,
Să mă vorbească,
Să mă grăiască.
— Bună ziua, alun mare,
Domn mare,
Ce rudă ești cu (cutare)?
— Nimic.
Nimic să n-aleagă (cutare) la
judecătorie în divan.
— Bună ziua, soc mare,
Domn mare,
Ce rudă e mă-ta cu tată-tău?
— Nimic nu e.
— Nimic să nu s-aleagă de
(cutare) la judecata în divan.
Cum ține gardu cu proptu,
Așa să țină (cutare) cu (cutare);
Nu legai aceste proptele ale
gardului,
Ci legai gura (cutăruia),
Să nu mai aibă gură căscată,
Limbă ridicată,
Vorbă de rău,
Asupra capului meu
Să vorbească,
Să grăiască.

Rețetă: Se descîntă cu mei și se aruncă de nouă ori în apă, repetîndu-se descîntecul. După aceasta se duce la un alun, la un soc (arbore) și la un gard și se spune vorbele de mai sus. Se ia apoi pietre din ziua de Sfîntu Petru și cu ele se zic vorbele: „Cum a împietrit Sfîntu Petru pietrele, așa împietresc eu gura și limba (cutăruia)".

De la Bălașa P. Săceanu, din
Rovinari, Gorj.
Culese de Chr. N. Țapu.

De potolirea dușmanilor

Tu, Moș Apeș,
Ai să ieși;
Dar n-ai să ieși tu,
Ci să iasă băieții tăi,
Să iasă archirăi tăi,
Să-i faci slujitorii mei.
Să se ducă la trebunal, la
judicătorie,
Toate să le-mblînzească,
Să le potolească

Să le spărgăluiască.
Că dacă slujba mi-oi face-o,
Eu ţie ţi-oi da
Un cal înfrînat,
Cum e bun de-ncălicat.
Eu ţie ţi-oi mai da
Încă şi ce mi-oi mai cere,
Numa fă ce-ţi stă-n putere!

Reţetă: Se ia un ou şi, după ce se leagă cu o aţă peste vîrf şi mijloc, se îngroapă în bălegar, unde şade îngropat trei zile. În a treia zi, seara, vrăjitoarea merge la locul unde este îngropat oul, îl vrăjeşte — spunînd vorbele de mai sus — apoi dezgroapă oul şi-l aruncă într-o fîntînă, ca astfel bînd lumea s-o ameţească şi să tacă. Cînd se aruncă oul în fîntînă, se mai zic şi cuvintele:

Şi tu, ucigaşe, pe (cutare) să-l amuţeşti,
Să-l tonteşti, să-l zăpăceşti,
Să nu mai aibă limba ridicată
Şi gura căscată asupra (cutăruia),
Să-l vorbească
Şi să-l grăiască de rău.

De la vrăjitoarea Simina, Gresia, Teleorman.

Vraja cărţilor

Voi, douăzeci şi patru de cărţi,
Să-mi ştiţi
Să-mi ghiciţi de (cutare).
De-ar trăi, să-mi iasă pe roşu,
De-ar muri, să-mi tragă pe negru,
Să văd bine că moare;
Iar de ar avea leacul,
Să-mi cadă pe roşu, să văd din ce are leacul.

De la Constantina Ion Rădoi, din Valea cu Apă, Gorj.

Voi, patruzeci şi patru de cărţi,
După cum jugravul v-a jugrăvit
Şi tiparul v-a tipărit,
Aşa să ştiţi
Şi să ghiciţi
Ce boală are (cutare).
Ce păs are,
Ce greutate are,
Ce supărare are.
Are vreun leac?
Dacă i-o fi din dătături
Sau din aruncături,
Să-mi spuneţi iară bine,
Să-mi spuneţi,
Să-mi ghiciţi,
De i-o fi boală din sfinte,
Din ele sau spurcăciuni.
De n-o avea leac, să-nchideţi
C-o damă roşie cu ochii verzi.

De la Dumitra Nedelea, cărturăreasă şi vrăjitoare, în Cetăţuia, cătun lîngă Rîmnicu Vîlcea. Culese de Chr. N. Ţapu.

MEDICINĂ POPULARĂ

Pentru tămăduirea oamenilor bolnavi de trînji întrebuințează o buruiană care este foarte primăvăratecă, numită în această parte de loc dedițel. Această buruiană se fierbe în o oală, ca de o oca, cu vin, pînă ce rămîne ca o litră; oala fierbe acoperită de a nu răsufla. Acoperirea oalei se face cu cocă de făină. Vinul fiert cu dedițel se bea ca o ceașcă pe zi pînă se isprăvește.

Pentru întors la vite, ca să nu moară vitele, se întrebuințează o buruiană numită în această parte de loc laba ursului. Această buruiană o toacă mărunt și o amestecă în tărîțe pe care le dă la animale de le mănîncă.

Pentru căderea părului (chelie sau plesnete în cap) întrebuințează o buruiană pe care o numește areu.

Buruiana aceasta numită areu o fierbe în apă și se spală cel bolnav de mai multe ori pe cap cu apa în care s-a fiert buruiana.

Pentru descuiatul vitelor cum și al oamenilor (cînd nu se mai pot pișa), întrebuințează o buruiană ce o numește părul porcului. Această buruiană o fierbe în apă în care mai toarnă și untdelemn și o dă căldicică de o bea vita sau omul bolnav.

Pentru izbituri, boale ce vin ades la copii, boale care încep cu tremurat, se întrebuinţează o buruiană numită sînzieni. Cu această buruiană se afumă copiii bolnavi.

Pentru oamenii care tuşesc mult (tuse din sfinte) întrebuinţează o buruiană numită iederă, pe care o fierbe în vin şi o bea cel bolnav. Mai întrebuinţează tot pentru tuse rea şi o buruiană numită iarbă mare. Rădăcina de iarbă mare se taie în bucăţele subţiri şi se pune în rachiu de drojdie ca o oca şi stă şi se plămădeşte trei zile. După acele trei zile bea cel bolnav cîte 2—4 ceşti pe fiecare zi, pînă isprăveşte rachiul cel în care se plămădise (şezuse) iarba mare.

Medicina babei Simina vrăjitoarea, în etate de 90 de ani, din Gresia-Teleorman.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Vindecare de lingoare sau tifos

Se ia trei lumînări şi-n ziua de sfîntu Sava, trei zile pînă în sf. Nicolae, se duc la biserică şi se pun în credinţă la o icoană, fie a sf. Sava, fie a altor sfinţi; pe urmă se lasă de arde o bucată de vreme, cît ţine slujba în biserică. Dar lumînările trebuie să fie de ceară curată. Pe urmă se opresc şi se leagă în casă şi unde e cineva bolnav de strigă aiurea, înnebuneşte, strigă a lingoare, se duce şi cere apă şi aprinde o lumînare întîi şi pe urmă de la această lumînare se aprinde şi celelante două lumînări şi din fiecare să se pice trei picături de se fac cu totu nouă picături. Pe urmă se dă bolnavului să înghiţă de trei ori apă şi apoi să se şi spele, iar picăturile de ceară din apă se pun sub perina de culcare.

De oftică

Se ia sămînţă de cînepă, bine aleasă de pămînt, spălată bine, pusă la foc, fiartă bine pînă dă colţu, pe urmă fiartă într-o căldare curată, şi apa (zeama) ce rămîne se dă bolnavului dimineaţa pe nemîn-

cate, apoi la 12 ceasuri şi seara. Poate să ia pe zi o jumătate de oca să bea. Cînepa să fie proaspătă, să nu fie veche, „că surceaua veche nu face jar“.

Tusea rea (măgărească)

Se ia tăfălug (o buruiană care se găseşte pe cîmp), se fierbe ceai şi se dă de băut bolnavului dimineaţa şi seara. Doftoria asta omoară şi tusea măgărească şi o parte din oftică.

De scrofuri

Se ia găinaţ de porc luciu-negru şi se amestecă într-o strachină cu o lingură de untdelemn franţuzesc, se bate bine şi se fărîmă şi se pune ca o oblojeală (cataplasmă) în locul unde-s scrofurile. Dacă se urmează aşa înainte regulat, apoi scrofurile ies ca oul.

Durere de măsele

Să face ceai de jaleş şi să ia ca gargară.

Bubă rea. Ha bubă

Să fierbe fasolea făr' de sare, făr' de nimic ; să bate şi să pune între cîrpe de olandă ca oblojeală.

Trînji la ochi ori la şezut

Să ia mîzgă de icre negre (ceea ce rămîne după butoi), apoi trei rădăcini de praz, puţin ardei, apoi trei gămălii de ridichi. Se face din

toate acestea fum într-o oală şi acoperindu-se la gură — de e la ochi să se afume ; de e la şezut, să se aşeze oala cu fum.

Pişat în pat

Trei ouă, cari să nu fie crăpate, stins varul, adică să se coacă în var. Aceste ouă se dau la băiatu pişecios de le mănîncă. Doctoria asta să cheamă „doftorie dă slăbiciune de mijloc".

Variantă

Se duce lunea cu pişeciosu la un gard, care are pletăre (gard cu nuiele) şi ia un par pe care-l pune pe foc şi pe urmă să pişe pişeciosu pe el (pe par) cu mare băgare de seamă să-l ude, pînă cînd n-o mai fi foc pe el, şi pe urmă îl pune iar la locul acela unde a fost, şi apoi de bună seamă pişeciosu nu se mai scapă în pat.

De încuiat de ud

a. Să se bea zeamă de pătrănjel fiert (în cantitate puţină) ; sau
b. Siminichie pisată bine, ca să nu se vază şi se amestecă în dulceaţă.

De năjit (dureri la urechi)

a. Să pune în ureche usturoi bine pisat şi pus într-un tulpan, sau mir se bagă în urechea a cu vierme (aşa se crede, că durerea provine din cauza viermelui).
b. Mămăliguţă caldă sau o măslină să o puie în ureche şi bolnavul să se culce pe ureche.

De durere de măsele ori de ureche

Să ia brîncariţă (o buruiană galbenă şi lată, care se face pe copacii cei mari) şi se leagă cu ea.

De urechi (durere)

Să ia gogoaşe dă pe tufă şi se stoarce în ureche, dacă urechea e împîslită.

De reumatism

Sămînţă de laur, pusă în rachiu de drojdii. Se unge cel bolnav la soare cu el sau se ia untură de cîine (de la hingheri).

De degerătură

Se pune pe locul degerat fiere de porc cu varză acră — oblojeală.

De pecingine

Se unge cu untură din caltaboş, fiert în noaptea de Paşti.

De umflătură de pîntece

Baligă de cal cu lapte acru fiert şi oblojit, iar ca interne (pe dinăuntru) se ia ca băutură ceai de ienupere (sămînţă de brad).

De umflătură de picioare

Taulă d-a albă (înflorită) şi coaja de desubt se fierbe. Se ia ca băutură o lingură de masă pe zi.

De negi pe mînă

Cel cu negi să se ducă la biserici şi să facă cincisprezece mătănii la straşina bisericii şi apoi ţinînd mîna cu negii să pice pe ei apă de pe straşină, şi toţi negii se usucă.

De la Lenca Ghenovici, Vălenii-de-Munte.

De stîrpirea şoarecilor mari

Burete de placă, cu care şterg copiii tabla, se frige în untură ori în jumări, dar nu se dă tot, şi apoi se dă la şoareci, cari mîncînd buretele, acesta se umflă în ei şi aşa crapă şoarecii.

De umflătură de gît

Castraveţi muraţi, tăiaţi felii şi făcuţi oblojeală.

De la moş Niţă Boiangiu, Vălenii-de-Munte.

Durere de falcă şi de ureche

Se ia baligă proaspătă de vacă, se coace bine în spuză şi apoi înfăşurată bine într-o cîrpă curată se oblojeşte la fălci ori la ureche.

Descîntec de sperietură

Se ia un blid (un fel de copaie cu mîner) şi în el se pune spuză şi se pune la spatele cui sufere şi apoi c-o mătură aprinsă i se dă la spate de trei ori şi din gură se zice :

Nu ca vacili, ci ca porcii ;
Nu ca vacili, ci ca porcii !

De la Dumitru Popescu, din Starchiojd, jud. Prahova.
Culese de I. Odor.

GHICITORI

Acul

Ce mi-e mic mititel
Și-ngrădește frumușel ?

Culeasă de înv. I. Florescu, din Brgadiru, Teleorman.

Ce e mic mititel
Și-ngrădește frumușel ?

Culeasă de înv. T. Păduraru, din Tăcuta, jud. Vaslui.

Ce e mic mititel,
Face gardul bunicel ?

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Albușul și gălbenușul de ou

M-a trimis doamna de jos la
a de sus
Să-mi dai vin și rachiu într-un
butoi.

Culeasă de înv. D. I. Arjoca, din Obîrșia-Mehedinți.

Aluna

Sîcîita, vai de ea,
Șede într-un vîrf de nuia.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova. O var. similară a cules și înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Apa

M-a trimes doamna de sus
La cea de jos,
Să-i țes pînză fără rost.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Aria și steajărul

Pe o tipsie spălată,
La mijloc o p... sculată.

Culeasă de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.
A se vedea var. *Aria*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 12.

Ariciul

Un bătrîn duce două mii
araci în spate.

Culeasă de înv. I. Căprărescu, din com. Oprișor, jud. Mehedinți.

Merge nașul pe cărare
C-o sută de ace-n spinare.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Este un unchiaș bătrîn,
Iese dintr-o vale mare
C-o mie de cercuri în spinare.

Din Surupatele-Vîlcea.
A se vedea var. *Ariciul* în A. Gorovei, *Cimiliturile românilor*, 1898, p. 17—18.

Barza

Dobra naltă
Șade-n poartă
Și-ngrădește
Ovreiește.

Din jud. Olt.

B. . . .a

Cine naște fără suflet
Și moare țipînd ?

Din Costești-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Țapu.

Bătaia berbecilor

Patru se lovește,
Opt se opintește,
Mii și sute se clătește.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Birul

Ce e greu pe casă ?

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Drăgăneşti, jud. Olt.
A se confrunta cu var. *Birul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 23.

Biserica

Sus tună, jos răsună,
Cetele s-adună.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dimboviţa.

Boldurile de la casă

Am un bou,
Coarnele iernează
Şi trupul vărează.

Culeasă de înv. C. Apostol, din com. Băhna, jud. Roman.

Bostanul

Pe un deal rotat
Şede un moşneag umflat.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Bota

Cinel-cinel :
Am o gîscă cioantă, boantă,
C-un picior turlui-burlui,
Cu pliscul pahar smînceşte,
Ia poftim şi mi-o gîceşte !

Culeasă de înv. C. Apostol, din com. Băhna, jud. Roman.

Boul

Cît trăieşte,
Pămîntul înnegreşte ;
Dacă moare,
Joacă-n horă.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Drăgăneşti, jud. Olt.
A se confrunta cu var. *Boul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 29 sqq.

Briciul

Am un cal alb,
Paşte pe-un munte slab.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Am un cal de fier
Şi paşte p-un deal de os.

Din Runcurelu-Mehedinţi.
A se confrunta var. *Briciul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p.31.

Brînza

M-a trimis domnul de sus
La cel de jos
Să-i aduc carne făr' de os.

Din Costeşti-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Buricul

— Bobi-mas!
— Unde-ai mas?
— În curte la taifas.
— Ce-ai văzut, ce-ai auzit?
— Am văzut şi-am auzit:
Un bărzoi, o barză, un cocoş
Şi-un nătroi în vătroi.

Culeasă de înv. I. Florescu, din com. Bragadiru-Teleorman.

Buricul omului

Ghici ghicitoarea mea:
La mijlocul cîmpului
Puţu şotîngului.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Buricul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 34.

Cuibul ciotîcului
În mijlocul cîmpului.

Culeasă de Ilie Constantinescu, din Dioşti-Romanaţi.

Capul, fruntea, ochii, nasul, gura şi bărbia

Am o clăiţă de fîn.
Lîngă clăiţă,
O poieniţă,
Lîngă poieniţă doi luceferei,
Lîngă luceferei un cuib mucos,
Lîngă cuibul mucos,
O moară ferecată,
Lîngă moara ferecată
Un genunchi de porc.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Runcurelu-Mehedinţi.
A se confrunta cu var. *Capul, sprîncenile*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 39 sqq.

Casa

Am o vacă mare,
Cu ţiţa în spinare.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmboviţa.

Am o vacă cu ugerul în spinare.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Runcurelu-Mehedinţi.
A se confrunta cu var. *Casa*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 47 sqq.

Casa și coșul

Am o vacă cu țîța în spinare.

Casa și ușa

Ursu șade
Și urechea-i bate.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Castravetele

Vîrîi mîna în frunză
Și găsii o p...

Culeasă de înv. T. Păduraru, din Tăcuta, jud. Vaslui.

Îl bagi tare și uscat,
Îl scoți moale și udat
Și din cap apă-i curge.

Din Costești-Vîlcea.

Căciula

Retevei rotund,
Bagă flocii afund.

Din Roșiori de Vede, Teleorman.
Vezi var. *Căciula*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 48—49.
Culese de Chr. N. Țapu.

Călcîiele

Am doi cai,
Cînd îi duc la apă se uită acasă,
Cînd îi duc acasă,
Se uită la apă.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru-Teleorman.

Am doi cai,
Cînd îi duc la fîntînă,
Să uită acasă ;
Cînd îi duc acasă,
Să uită la fîntînă,

Din Roșiori de Vede, Teleorman.

Căldarea și toartele ei

Punte strîmbă,
Vale-adîncă.

Din Costeși-Vîlcea.
A se vedea var. *Căldarea*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 53—54.
Culese de Chr. N. Țapu.

Ceața

Pe o vale cotită
Vine mierla-nsovonită.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Ceaunul

Am o vacă neagră,
Şi cînd fată
Se strîng băieţii împrejur
grămadă.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Cerul cu stelele

Am un pom, seara înflorește
Şi dimineaţa desflorește.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Cercelul

Usturime, greu mă doare,
Cînd mi-l bagă bine-mi pare.

Culeasă de înv. Elena Vasilescu, din com. Cerașu, jud. Prahova.

Încîrligat,
Îmbîrligat,
În gaură de
Fată mare băgat.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Costești-Vîlcea.

Chiotul

Ce trece peste apă
Şi nu face valuri ?

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Ce nu are umbră pe apă ?

Culeasă de înv. N. Bărbulescu, din com. Merii-Petchii, jud. Ilfov.

Cimpoiul

Ce mîţă zgîită
Pe cîmp se cîntă ?

Culeasă de înv. St. Ionescu, din Doagele, Vaslui.

Umflă-mi-se, gîmfă-mi-se,
Berbeneaua scoală-mi-se,
Dă-i, dă-i, n-ai ce-i face.

Culeasă de înv. I. Căprărescu, din com. Oprișor, Mehedinţi.

Ciobotarul, scaunul, cîinele şi cizme

Două picioare şedea pe trei
picioare
Şi se juca cu un picior de raţă.

Patru picioare o venit și o luat
picciorul de rață.
Atunci patru picioare o luat pe
trei picioare
Și o azvîrlit după patru
picioare.
Atunci patru picioare a căzut
jos,
Două picioare a luat piciorul
de rață
Și l-a pus iarăși pe trei picioare
Începînd a se juca cu el.

Ciutura

Petre lungu,
Îi pică mucu.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Am o fată de pandur,
Toată noaptea o pupă-n c...

Culeasă de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.

Cizma

Corb negru,
Înghite ciolanul tot.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Cîntarul

Am o păsărică bie, bie,
Din coadă adie.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu, Dîmbovița.

Măciuchiță goga,
Spînzură Moldova.

Culeasă de înv. Elena Vasil. din com. Cerașu, jud. Prahova.

Am o mîță găgăuță
Și de coadă, hăp tăicuță.

Din Costești-Vîlcea.
A se vedea var. *Cîntarul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 58.

Am o capră găgăuță
Cu ghearele ca de mîță,
Face adesea din codiță,
Na, tăicuță, na, tăicuță !

Din Șerbăneștii de Jos, jud. Olt.

Am o găinușă ciușă
Cu minciunile
În gușă,
Cu dreptatea
Pe spinare.

Din Roșiori-de-Vede, Teleorman.
Culese de Chr. N. Țapu.

Cîrligele de ciorap

Cinci suverițe s-avină
Și vrîneoară nu se ajung.

Cinci surori se urmăresc
Și niciodată nu se-ntîlnesc.

Comunicată [lui Chr. N. Țapu] de d-l Aristid Milan, Macedonia.

Cîrligul cu cari jumuli paie

Am un cal, toată ziua mănîncă la paie,
Da' el baligă nu face.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Am un cal mare care mănîncă o șiră de paie
Și el nu se satură.

Culeasă de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.
A se confrunta var. *Cîrligul de smuls paiele*, col. A. Gorovei, *op. cit.*, p. 62.

Am un bou c-un dinte,
Smulg șira toată.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Clopotul

Badea rage din pîrloage,
Lelea îngînă din grădină.

Culeasă de înv. Gh. Carpen, din Curtești, Botoșani.

Într-un copaci găunos
Urlă un lup bătăios.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Șerbăneștii de Sus, jud. Olt.
A se confrunta cu var. *Clopotul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 85 sqq.

Clopotul bisericii

Într-un ciolpan găunos
Zbiară un om bătăios.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Coasa

Iuș, iuș prin păiuș,
Cacea, cacea pre copaci.

Culeasă de înv. C. Apostol, din com. Băhna, jud. Roman.

Ce e tacea-tacea prin copacea,
Iușe-iușe prin păiușe ?

Culeasă de Ilie Ionițescu, com. Hunia, jud. Dolj.

Miş, miş
Pîn păiş,
Cotcodaci
Pîn copaci.

Culeasă de Ion Odor, din jud. Buzău.

Coţofană zdruncoviţă,
Pe unde merg cale-şi face,
Prin copaci,
Taci, taci.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Costeşti-Vîlcea.
A se vedea var. *Coasa*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 111 sqq.

Coasele

Mă dusei pe luncă să văd caii,
Şi nu văzui caii,
Şi văzui ştiucili
Păscînd luncili.

Cobiliţa şi căldările

În pădure născui,
În pădure crescui,
Acasă dacă m-aduse
Cercei de aur îmi puse.
Mă duc cu cerceii seci
Şi viu cu ei plini.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, Brăila.

Cofa

Am o iapă
Şi-o duc de coadă la apă.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Copoiul şi puşca

Ce e în grindă şi colindă
Şi vorbeşte ungureşte,
Şi muşcă de prăpădeşte.

Culeasă de înv. St. Ionescu, din Doagele, Vaslui.

Corabia

Pană-mpănată,
Pe apă lăsată,
De vînturi mînată.
Suflet n-are, suflet duce,
De pămînt nu se atinge.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Raţa-n baltă,
Penele-n pădure.

Din Costeşti-Vîlcea. A se confrunta cu var. *Corabia*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 100 sqq.

Fulgii-n pădure
Şi raţa-n gîrlă.

Din Rîmnicu Vîlcea.

Cosciugul

Cine-l face nu-i trebuie,
Cine-l cumpără nu-l doreşte
Şi cui îi trebuie nu-l vede.

Din Costeşti-Vîlcea. A se vedea var. *Cosciugul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 102 sqq.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Coţofana şi porcul

Ţaţa moaţa se suie pe ţaţai moţoi,
Dar ţaţai moţoi nu se suie pe ţaţa moaţa.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Cucuveaua

Titiană, iană,
Strigă noaptea în poiană.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Cununa

Ce şede-n cui
Şi n-are fund ?

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Runcurelu-Mehedinţi.

Cununia

Cine se înnoadă cu gura
Şi nu se deznoadă cu mîna ?

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Cuptorul cu pîine

Veniră rigile
Şi mîncară mămăligile
Iar doftoru rămase gol.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Drăgăneşti-Olt.
A se confrunta cu var. *Cuptorul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 122.

Curcubeul

Ştergar vărgat,
Peste Dunăre aruncat.

Culeasă de înv. I. Florescu din Bragadiru, Teleorman.

Şervet vărgat,
Peste mare aruncat.

Culeasă de înv., Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmboviţa.

Cuţitul

Coada de peşte,
Fără cinci deşte
Nu se dezlipeşte.

Culeasă de înv., I. Căprărescu, din com. Oprişor, Mehedinţi.

Cuţitul şi teaca lui

Ieşi Angheluş
Din lăcătuş,
Că te cheamă
Cinci afară.

Din Drăgăneşti, jud. Olt.

Dăsagii

Pe valea lui berbeluş,
Un curcan cu două guşi.

Din Costeşti-Vîlcea. A se confrunta cu var. *Desagii*, A. Gorovei, *op cit.*, 130.

Doniţa şi căldarea

— Dobro, groaso, und' te duci ?
— Arso-n burtă, la ce mă-ntrebi ?

Din Roşiori de Vede, Teleorman. A se vedea var. *Doniţa şi căldarea*, în A. Gorovei, *op. cit.* p. 53, sqq.
Culese de Chr. N. Ţapu.

— Scurtă, groasă, und' te duci ?
— Arsă-n cur, la ce mă-ntrebi ?
Unde mă duc,
Tot ţie ţi-aduc.

Culeasă de Ion Odor, din jud Prahova.

Dovletele

Tatăl tău stă în pod
Şi mumă-ta-l trage de nod.

Culeasă de înv. C. Apostol din com. Băhna, jud. Roman.

Fedeleşul

Buturugă bulbură,
Şade jos şi tulbură.

Femeia însărcinată

Pe cel drum, pe cea cărare,
Întîlnii o mătăhală mare
Cu patruzeci de unghişoare.

Culese de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Fereastra

Cine e în casă
E şi afară.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmboviţa.

Nici în cer, nici în casă, nici afară.

Nici în casă, nici afară,
Nici în cer, nici pe pămînt.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Foarfecele

Două late alăturate,
Două strîmte încîrligate.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmboviţa.

Două late alăturate,
Două înguste încîrlombate.

Culeasă de înv. D. I. Arjoca, din Obîrşia-Mehedinţi.

Focul

Am un bou roşu,
Unde se culcă el nu mai creşte iarbă.

Culeasă de înv. N. Bărbulescu, din com. Merii-Petchii, jud. Ilfov.

Fulgerul

Scîndurice, lemn uscat,
Trece noaptea-n Ţarigrad.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Fumul

Ce e înalt peste sat ?

Culeasă de înv. Ilie Ioniţescu, din com. Hunia, Dolj.

Fumul şi căldarea

— Şoleo-Moleo, und' te duci ?
— Arso-n c.. la ce mă-ntrebi ?

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Fumul și coșul

— Und' te duci, strîmbule?
— Ce mă-ntrebi, găunosule?

Culeasă de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.
A se vedea var. *Fumul și coșul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 161.

Furnicile

D-aci pînă la munte
Tot zale mărunte.

O var. a fost culeasă și de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Fusul cu furca

Am două mîini, una mereu șade
afară și n-o plouă,
Alta șade mereu sub streașină
și e udă.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Gheața

M-a trimis doamna de sus
La cea de jos
Să-i dea pînză făr' de rost.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Roșiori de Vede, Teleorman.

Ghinda

Mă dusei în pădure și tăiai
un lemn,
Știi de-o palmă, nici de-o
schioapă,
Ni-am făcut două mese și două
dubese,
Și-un pahar de băut apă.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Mă dusei în pădure și tăiai un
lemn,
Nici d-o palmă, nici d-un pumn,
Taman cît fac lucru bun,
Și făcui două scînduri de pat,
Două albii de spălat
Și potcapiu popii-n cap.

Gîndul

O nuia vîjîia,
Ocolii țara cu ea,
Mai rămase un crîmpei
Și făcui obor la viței.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Am o nuia,
Înconjor țara cu ea.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Ce e? Am o nuia
De ocolesc ţara cu ea.

Culeasă de înv. Ilie Ioniţescu, din com. Hunia, Dolj.

Gîsca

Tingă, tinguleană,
Strigă noaptea prin poiană.

Greutatea cîntarului

Ce e mic cît ou
Şi poate cît bou?

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Grinzile de la casă

Am o vacă, cu trupul vărează
Şi cu coarnele iernează.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Groapa

Ce nu poţi s-arunci piste gard?

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Gura şi dinţii

Am o poeţică plină cu miei albi.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Am un coteţ
Plin cu găini albe.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Am un oboraş
Plin cu iepuraşi.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, jud. Brăila.

Iepurele

Ulceluşă unsă,
Pîn buruieni ascunsă.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Lada

Am un bou cu maţele de petică.

Am un cal, cînd îi iau şeaua
I să vede maţile.

Culese de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Am un cal,
Cînd îi iau şeaua, se văd maţele.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Lanţul

Am un copilaş,
Cînd îl las jos tace
Şi cînd îl iau în braţe plînge.

Culeasă de înv. I. Bujoescu, din com. Viziru, Brăila.

Am un copilaş,
Cînd îl iau în braţe, plînge,
Cînd îl las jos tace.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea. A se confrunta cu var. *Lanţul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 196—197.

Lipitoarea

M-a trimes doamna de sus la cea de jos
Să-mi dea peşte fără os.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Lubeniţa

Am o fîntînă cu ghizdurile verzi
Şi cu apa roşie.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Runcurelu-Mehedinţi.

Luleaua

Sîcîita, vai de ea,
Şade într-un vîrf de nuia.

Culeasă de înv. D. I. Arjoca, din Obîrşia-Mehedinţi.

Găinuşă-ciuşă,
Strînge-n nas cenuşă.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Găinuşă-ciuşă,
Dă cu c... pîn cenuşă.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Lumînarea

Ce e mititeaua
Umple argeaua ?

Culeasă de înv. Ilie Ioniţescu, din com. Hunia, Dolj.

Mititeaua umple argeaua.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Costeşti-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Lumînarea*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 207 sqq.

Luna

Am o vacă bălaie,
Umblă noaptea prin noroaie.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Luntrea

Rața pe baltă
Și penele în pădure.

Culeasă de înv. St. Ionescu, din Doagele-Vaslui.

Tingă de tingană
Scoasă la poiană,
Meşteşug de om,
Putere de domn.

Culeasă de înv. Ilie Ionițescu, din Hunia, Dolj.

Lupul

Într-o vale adîncă
Zace un moş de brîncă

Masa

În pădure născui,
În pădure crescui,
Acasă dacă m-aduse
Horă împrejur îmi puse.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Mălaiul în țest

Mama ridică poalele
Și tata-i bagă moalele.

Culeasă de înv. I. Căprărescu, din Oprişor, Mehedinți. O altă var. a cules Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.

Mămăliga și căldarea

Am o vacă neagră,
Cînd se baligă,
Toți aleargă.

A se confrunta cu var. *Mămăliga*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 221.

Melcul

Are coarne şi nu e bou,
Are şea şi nu e cal,
Se suie-n pom
Şi nu e şearpe.

Într-o rîmătură de oaie,
Era un corn de porc.
Un orb îl văzu,
Un ciung îl luă
Şi un despuiat îl băgă în sîn.

Culeasă de înv. Anastasia Ionescu, com. Ceraşu, Prahova.

Meliţa

Am o căţeluşă cluşă,
Alatră p-o vălceluşă.

A se confrunta cu var. *Meliţa*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 225 sqq.

Mierea

Ce e dulce şi mai dulce
Şi pe taler nu se taie ?

Culese de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.

Minciuna

Într-o rîmătură de oaie,
Un corn de porc.
Un om l-a văzut,
Un ciung l-a luat,
Un despuiat
În sîn l-a băgat.

Culeasă de înv. Z. Pavelescu, din Raşi, jud. Ialomiţa.

Mîna

Am o grebluţă cu cinci dinţişori,
Pe zi îmi trebuie d-o mie de ori.

Culeasă de înv. Z. Pavelescu, din Raşi, jud. Ialomiţa.
O altă var. a cules Chr. N. Ţapu din Serbăneştii de Jos, Olt.

Am o greblă cu cinci dinţi,
Pe zi îmi trebuie de mii de ori.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Mîna*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 224.

Moara

Am o vacă bălăioară,
O mulg cu scara
Şi o împărţesc cu ţara.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din Sărdanu, Dîmboviţa.

Am o vacă, o mulg cu scara
Şi-o-mparţ cu ţara.

*

Turta ta pe turta mea,
Heleşteu supt caru tău.

Din Costeşti-Vîlcea. Vezi var. *Moara*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 230 sqq.

Pană împănată,
Pe apă lăsată.

Din Roşiori de Vede, Teleorman. Culese de Chr. N. Ţapu.

Se vaită Cocoratu
Că i-a pierit satu.

Morarul

Cînd am apă, beau vin,
Cînd n-am apă, beau apă.

Culese de Ion Odor, din Prahova.

Muşuroaiele

De la noi pînă la voi,
Numai funduri de tigăi.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

De la noi pînă la voi,
Tot funduri de căldări noi.

Culeasă de înv. Ilie Ioaniţescu, din Hunia, Dolj.

Nuielele

Vin oile de la munte,
Toate breze-n frunte.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Numele

Ce şade pe mine
Şi nu-l simţ ?

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Drăgăneşti, jud. Olt.
A se vedea var. *Numele*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 247 sqq.

Oaia

Am un car încărcat cu teie
Şi merge-n patru resteie.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Am patru resteie,
Duce un car cu fîn.

Culeasă de înv. Anastasia Ionescu, Ceraşu, jud. Prahova.

Am patru resteie
Şi duc un car de fîn.

Din Runcurelu-Mehedinţi.
A se confrunta cu var. *Oaia*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 270.

Oala la foc

Cinci în bringi,
Negra 'nainte.

Din Roşiori de Vede, Teleorman. Vezi var. *Doniţa şi căldarea*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 271 sqq. Culese de Chr. N. Ţapu.

Ochii

Tărtăguţă neagră,
Peste cîmp aleargă.

Culeasă de înv. Z. Pavelescu, din Raşi, Ialomiţa, O altă var. a cules şi N. Bărbulescu din Merii-Petchii, Ilfov.

Am două tărtăcuţe negre ;
încotro le arunc
Într-acolo să duc.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Oglinda

Într-un vîrf de anin,
Puţintel senin.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmboviţa.

Lipie pe lipie,
Voie-n varvarichie.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Costeşti-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Oglinda*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 255 sqq.

Oile fac un caş

Am o mie de lebede
Şi fac toate un ou.

Culeasă de înv. I: Bujoescu, din Viziru, jud. Brăila.

Oile şi mocanul

Ciugurele, mugurele,
Şed pe drum înşirăţele.
Ciugur mugur cel bătrîn
Şade jos şi bea tutun.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Omul

Am două beţe,
Pe două beţe un butoi,
Pe butoi un dovleac,
Dasupra dovleacului o pădure.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmboviţa.

Opaițul

Am un om de lut,
Cu ochii de petică.

Culeasă de înv. Gh. Carpen, din Curtești-Botoșani.

Opinca

Nuia duduiană,
Încunjurai țara cu ea,
Rămase un crîmpei,
Făcui obor de viței.

Din Runcurelu-Mehedinți.

Am o casă dezvălită,
Întîi o mărtăcesc,
La urmă o-nvălesc.

Din Dozești-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Țapu.

Opincile

Am doi boi, cînd îi leg merge,
Cînd îi dezleg șade.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru-Teleorman.

Oul

Am o butie
Și am în ea vin și rachiu
Și nu se amestecă.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmbovița.

A cerut doamna de sus la cea de jos
Vin și rachiu
Tot într-un buriu.

Culeasă de înv. D. I. Arjoca, din Obîrșia-Mehedinți.

Ce nu pot să pui în cui ?

Ce nu poți să pui
Ca să șază în cui ?

Culese de înv. Z. Pavelescu, din Rași-Ialomița.

Ce-i tufă și nu suflă.
Și nu suflă.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

M-a trimes domnul de sus la ăl de jos
Să-i aduc apă și rachiu
Tot într-un buriu.

Culeasă de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Oul*, Gorovei, *op. cit.*, 262 sqq.

Palanța

Am un copil,
Cînd îl iau în brațe plînge
Și cînd îl las jos tace.

Culeasă de înv. Anastasia Ionescu, Cerașu-Prahova.

Păduchele

În pădurea chiriacului
Este cuibu liliacului.

Culeasă de Chr. N. Țapu din Runcurelu-Mehedinți.
A se confrunta cu var. *Păduchele*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 284.

Ce e mic mititel
Și-și ia căciula vodă pentru el?

Păpușoiul cînd se curăță de foi

Fîș, mîș prin păiuș,
Mare tulihoi am scos.

Pepenele cu coaja și semințele

Gazu verde, băligaru negru și
el roșu.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru-Teleorman.

Pepenele verde

Am o baltă
Cu malurile verzi,
Apa roșie
Și peștii negri.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Drăgănești-Olt.

Pepenele și vrejii

Funii întinse,
Gheme strînse.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru-Teleorman.

Peria

Lelea scurtă, groasă,
Bună de neveste.

Culeasă de înv. Ilie Ionițescu, com. Hunia, jud. Dolj.

Pieptenele

Purcar de os,
Aduce porcii în jos.

Culeasă de înv. I. Florescu, Bragadiru-Teleorman.

Pistolul

Cocoş potcovit,
De oaste gătit.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Am o găină cucuiată,
O țiu în cameră încuiată.
O să mor să n-o descui,
Îi pui mîna pe cucui.

Culeasă de Ion Odor din jud. Buzău.

Pistolnicul de prescuri

Mă dusei în pădure
Şi tăiai un retevei,
Nici de-o palmă,
Nici de-un pumn,
Şi făcui un lucru bun.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Pleava de porumb şi de grîu

Am o erghelie de cai,
Ai slabi săr gardul,
Ai grași stau pe loc.

Plosca cu vin

Titiană,
Iană,
Gură vicleană,
Cur cu meşteşug
Şi la gură cu belciug.

Din Costeşti-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Țapu.

Plugul

Mă suii în deal,
Să văd al meu cal.
Nu văzui calul,
Ci văzui vîntul
Răsturnînd pămîntul.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Mă suii pe deal să văz oile,
Şi nu văzui oile,
Văzui vîntul
Răsturnînd pămîntul.

Culeasă de înv. I. Florescu, Bragadiru-Teleorman.

Popa cînd intră noaptea în biserică

Coțofană taură
Intră noaptea-n gaură.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Roşiori de Vede, Teleorman.
Vezi var. *Popa*, în A. Gorovei *op. cit.*, p. 301 sqq.

Coţofană faură
Intră noaptea-n gaură.

Culeasă de Ion Odor, din Prahova.

Porcul şi coţofana

Titiriscu priscu
Poate să ducă pe titirisca
prisca-n ciuş,
Da' titirisca prisca
Nu poate să ducă
Pe titiriscu priscu în ciuş.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Runcurelu-Mehedinţi.
A se confrunta cu var. *Coţofana pe porc*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 110 sqq.

Ţaţa maţa şade pe ţăţoi mîţoi,
Da' ţăţoi mîţoi nu poate să
şează pe ţaţa moaţa.

Culeasă de Ion Odor din jud. Buzău.

Pulberea în raza soarelui

Ghici ghicitoarea mea :
Am o funie de nisip.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.

Puricele

Ce se naşte în luna marte,
La faţă e purpuriu,
Săritură are ca de iepure,
Cinci fraţi îl aleargă
Şi doi îl prinde,
Şi după ce îl prinde,
Îl duc la cetatea de fildeş.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmboviţa.

Puşca

Ţăndărică de brad
Duce veste-n Ţarigrad.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Am o vacă rostopascî,
Pi la lii băcălii,
Pi la săli cu dîrjăli,
Pi la nări lumînări.

Culeasă de înv. Gr. Carpen, din Curteşti, Botoşani.

Puţul

Ciocîrlan moţat,
Cîntă noaptea-n sat.

Rucul

Băgai mîna prin părete
Şi apucai pe Ivan de spete.

Culese de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Răşchitorul

Ce stă țeapăn în izmene ?

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Roşiori de Vede, Teleorman.
Vezi var. *Rîschitorul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 315.

Rîma

Cureluşă unsă
Pe sub pămînt ascunsă.

Culeasă de înv. I. Florescu, Bragadiru-Teleorman.

Strigă toanta din ciulini,
S-o păzească de găini,
Că de cîini nu duce grijă.

Culeasă de înv. Elena Vasilescu, din com. Ceraşu, jud. Prahova.

Roua şi bruma

Mă suii pe scară,
Cheile îmi picară,
Luna le văzu,
Soarele le pierdu.

Sabia

Putinei de aur,
Limbă de balaur

Culese de înv. Andrei Iliescu, din com. Sărdanu, jud. Dîmbovița.

Sămînța, vrejul, dovleacul sau pepenele

O bag lată,
O scot funie
Şi o iau ghem.

Culeasă de Chr. N. Țapu din Runcurelu-Mehedinți.
A se confrunta cu var. *Sămînța, vrejul*, A. Gorovei, *op. cit.* p. 342.

Scară la Dumnezeu, pod pe mare şi fierul măduvă n-are

Ce nu sînt trei în lume ?

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadıru, Teleorman.

Scînteia

Cimilică mititică,
Nici de vodă nu-i e frică.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, jud. Tutova.

Ţăndărică, lemn uscat,
Sare noaptea în Ţarigrad.

Culeasă de înv. Anastasia Ionescu, com. Ceraşu, Prahova.

Scoica

Sus copaie, jos copaie,
La mijloc carne de oaie.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Secerea

Tărtăcuţă neagră,
Peste cîmp aleargă.

Culeasă de înv. Ilie Ioniţescu, din Hunia, jud. Dolj.

Soarele

Bulgăraş de aur,
Pe piele de taur.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, Sărdanu, Dîmboviţa.

κλειδόνω, μαιταλὸνω
κλέφτς βρίσχωμέσα

Încui, zăvoresc uşa,
Iar hoţul îl găsesc înăuntru.

Comunicată [lui Chr. N. Ţapu] de d-l Aristid Milan Samarineanul, Macedonia.

Soarele şi luna, cerul şi pămîntul, focul şi apa

Două merg,
Două stau
Şi două judecată n-au.

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu, Dîmboviţa.

Soba

Dobra grasa,
Umple casa.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Somnul

Cinel-cinel :
Ce e dulce şi nu-i dulce,
Şi nu poate să se îmbuce,
De ce-l gustă tot omul,
Salahorul ca şi domnul ?

Culeasă de înv. C. Apostol, din Băhna, jud. Roman.

Ce e dulce și mai dulce
Și pe taier nu se taie?

Culeasă de înv. Ilie Ionițescu, din Hunia, Dolj.

Spițele roții

Am zece copilași,
Dorm toți p-un căpătîi
Și nici unul nu e la margine.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din jud. Olt.

Am doisprezece frați,
În pat culcați,
Și nici unul la margine.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din Sărdanu, Dîmbovița.

Sprîncenele și ochii

Pe două delușele,
Stau două săgețele;
Subt două săgețele,
Stau doi luceferei,
Te vezi mereu în ei.
De vrei să-i ghicești,
Citește-n ochii mei
Și vei vedea pe-ai tăi.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Runcurelu-Mehedinți.

Stelele

De aicea pîn' la munte,
Tot zale mărunte.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Strachina

Am o găină pestricioară,
Șade-n c.. pe policioară.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Strachina și lingura

Din cea rîpă adîncă,
Multe cioare se ridică.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Într-o vale adîncă,
Multe ciori s-aruncă.

Strugurele

Buburoasă, buburoasă,
Șade cu vodă la masă.

Culese de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Sufletul

Am o lădiță
C-o porumbiță.
Dacă zboară porumbița,
La ce e bună lădița ?

Culeasă de înv. T. Păduraru, din Tăcuta, Vaslui.

Am o porumbiță și-o lădiță.
A zburat porumbița,
A rămas lădița.

Din Costești-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Sufletul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 360—361.
Culese de Chr. N. Țapu.

Sulurile războiului

Am două fete,
Cînd una se golește,
Alta se premenește.

Din Drăgănești, jud. Olt.
A se confrunta cu var. *Sulul războiului*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 361.

Suveica

Pe deasupra gheață,
Dedesupt gheață,
La mijloc măcăne o rață.

Din Costești-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Țapu.

O cută de pepene,
Trece printre fire repede.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Roșiori de Vede, Teleorman.
A se vedea var. *Suveica*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 362.

Șarpele

Resteu rece,
Marea trece.

Curelușă unsă,
Pe sub pămînt ascunsă.

Culese de înv. Andrei Iliescu, din Sărdanu, Dîmbovița.

Resteu rece,
Dunărea o trece.

Resteu rece Marea Neagră trece.

Vezi var. *Șarpele*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 362 sqq.
Culese de Chr. N. Țapu, din Costești-Vîlcea.

Tatăl cu fiica

— Bună ziua, omul cu omoaia !
— Mulțumim dumitale,
Dar nu sînt omul cu omoaia,
Muma lui e soacră mumei mele,
Ghici ce rudă sînt ?

Culeasă de Toma N. Preoteasa, Runcu, Dîmbovița.

Tatăl, mama, băiatul și fetele

— Burnaimas ?
— Unde ai mas ?
— În acest cap de oraș.
— Ce-ai văzut, ce-ai auzit ?
— Am văzut o barză, un bărzoi,
un cocoș și două puici.
Ghici unde este ?

Tărtălacu

Pă valea lui prepeleac,
Se dă dracu piste cap.

Tigaia cu untură

Am o cățelușe,
Cînd o iau de coadă mîrîie la
mine.

Culese de înv. I. Florescu, Bragadiru, Teleorman.

Tîlvul

Burta mea pe burta ta,
Lunga mea-n gura ta.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Costeși-Vîlcea.

Trecerea ovreilor prin Marea Roșie

Cheia de lemn,
Lacătu de apă,
Vînătorul s-a înecat
Și iepurele a scăpat.

Tronul

Am un cal
Și cînd îi iau șeaua
Se vede mațele.

Culese de înv. Anastasia Ionescu, Cerașu, jud. Prahova.

Tunetul

Huha huhurează,
Departe nechează,
Nime nu cutează.

Culeasă de înv. D. I. Arjoca, Obîrșia, Mehedinți.

Zbiară leul la hotare
Și aude nouă țări.

Culeasă de înv. N. Bărbulescu, din com. Merii-Petchii, jud. Ilfov.

Țestul

Cît am trăit,
Pe foc m-am fript ;

După ce am murit,
Pe drum m-a azvîrlit.

Din Costeşti-Vîlcea.

Umbra

Ce şade pe apă şi nu se scufundă ?

Din Drăgăneşti, jud. Olt.
A se confrunta cu var. *Umbra*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 337—339.

Uşa

Am o fată neagră.
Cine vine dă cu palma în ea
Şi ea plînge mereu.

Din Costeşti-Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Uşa*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 370.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Eu pe oricine
Îi întîmpin cînd vine
Şi-i petrec iară
Cînd ies afară.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, Sărdanu, Dîmboviţa.

Uşa, fereastra şi culmea

Am trei surori. Una zice :
De-ar veni noaptea să mă hodinesc ;
Alta : De-ar veni ziua să mă luminez ;
Alta : De-ar veni duminica să mă uşurez.

Culeasă de înv. G. Popescu, din Perieni, Tutova.

Uşa şi vîntul

Leica, tufudeica,
Nenea Stan fluierătorul.

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Runcurelu-Mehedinţi.

Varul

Pana cocostîrcului
Bate faţa tîrgului.

Culeasă de înv. St. Ionescu, din Doagele, Vaslui.

Varza

Am o fată zdrenţuroasă,
Şade cu vodă la masă.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Rîmnicu Vîlcea.
A se confrunta cu var. *Curechiul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p. 124 sqq.
O altă var. a cules înv. Andrei Iliescu din com. Sărdanu, jud. Dîmboviţa. (N. ed.)

O ţigancă zdrenţăroasă,
Şade cu boieri la masă.

Culeasă de înv. I. Florescu, Bragadiru, Teleorman.

Trupul, capul mi-e tot una,
P-un picior stau totdauna,
Cămăşi am nenumărate
Şi le port toate îmbrăcate.

Culeasă de înv. Andrei Iliescu, din Sărdanu, Dîmboviţa

Vătraiul cînd scîrmi cărbunii

Am o erghelie de cai negri,
Din care unu-i răscoleşte pe toţi.

Din Runcurelu-Mehedinţi.
A se confrunta cu var. *Vătraiul*, A. Gorovei, *op. cit.*, p. 392—393.

Vinul în butie

Nebunul satului
Într-un cojoc de lemn.
Ghici ce e ?

Din Roşiori de Vede, Teleorman.
Vezi var. *Vinul*, în A. Gorovei, *op. cit.*, p 394.

Vioara

Am o fată, cînd o iau în braţe ţipă,
Cînd o las tace.

Culeasă de înv. Z. Pavelescu, din Raşi, jud. Ialomiţa.

Într-o buturugă uscată,
Ţipă o purcea turbată.

Culeasă de înv. N. Bărbulescu, din. com. Merii-Petchii, jud. Ilfov.

Am o gîscă-ntr-un gîtlej.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Costeşti-Vîlcea.

Vîntul

Nea Stan fluieră p-afară.

Culeasă de înv. I. Florescu, din Bragadiru, Teleorman.

Într-un vîrf de plop
Alatră un cîine orb.

Culeasă de Chr. N. Ţapu, din Drăgăneşti, jud. Olt.

Vîrtelnița

Într-un vîrf de plop
Joacă un iepure șchiop.

Culeasă de înv. T. Păduraru, din Tăcuta, jud. Vaslui.

Zorile, cocoșii și oamenii

Munții se revarsă,
Diblele cîntă,
Viermii se mișcă.

Culeasă de Chr. N. Țapu, din Șerbăneștii de Sus, jud. Olt.

CÎNTECE DE COPII

Cîntecul melcului

Melc, melc,
Codobelc,
Scoate coarne boierești
Și te du la baltă
Și bea apă caldă ;
Și te du la Dunăre
Și bea apă turbure,
Și te suie pe boștean
Și mănîncă leuștean.

Cules de Chr. N. Țapu de la Florian Răcelescu, Corabia-Romanați.
A se confrunta cu var. *Cîntecul melcului* din col. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 191.

Melc, melc,
Codobelc,
Scoate coarne boierești
Și te du la Dunăre
Și bea apă turbure,
Și ad-o de-a limpede,
Să spălăm cămășile,
Pe-ale mele,
Pe-ale tele,
Pe-ale lui nea Stan din vale,
Și mănîncă leuștean
Și te fă cît un buștean.

Cules de Ilie Constantinescu din Diosti-Romanați.

Cîntecul ariciului

Arici, arici,
Pogonici,
Du-te la moară
De te-nsoară
Și ia fata lui Cioboară,
Cu cercei
De nouă lei,
Cu mărgele de surcele.

Cules de Chr. N. Țapu de la Florian Răcelescu, Corabia-Romanați.

Arici,
Arici,
Pogonici,
Du-te la moară
Şi te însoară,
Şi ia fata lui Cicoare,
Cu cercei
De nouă lei,
Cu mărgele
De surcele.

Cules de Ilie Constantinescu din Dioşti-Romanaţi.

Arici,
Arici,
Pogonici,
Ai la moară
De te-nsoară
Şi ia fata lui Cicoare
Şi boii împăratului
Şi caleaşca Radului.

Cules de Chr. N. Ţapu din Vladimir-Gorj.

Cîntecul caprei

Şiş, capră cu mărgele,
Că-s mai multe viorele.
Bonciş, bonciş,
După casa lui Tiviş,
Tivison busuioc,
Ranţurile,
Branţurile,
Cuscudia, veselia,
Ia-ţi mîna d-acia !

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

Sare capra prin argele,
Cu mai multe ghiocele,
Ronţiş,
Bonţiş,
După casa lui Tiviş.
Tivicana,
Berbecana,
Branţurile,
Curcudia,
Veselia,
Spîrc Măndia !

De la Florian Răcelescu, Corabia-Romanaţi.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Şîşi, capră cu mărgele,
Că sînt mai multe rîncele
Şi mai multe ghiocele ;
Ronciş,
Ponciş,
Pe la casa lui Tivici.
Tivicana,
Berbecana,
Ranţurile,
Branţurile,
Cucutia,
Veselia,
Spăimîntă mînia.

Culeasă de Ilie Constantinescu din Dioşti-Romanaţi.

Rugăciune pentru ploaie

Plouă, Doamne, plouă,
Fetele să ouă,
Băieţii să trăiască,
Să le cotîrcească.

Rostită de copii ori de cîte ori începe să plouă.
Din Dozeşti-Vîlcea.

Treci ploaie

Treci ploaie
Trecătoare,
Că te-ajunge soarele
Şi-ţi taie picioarele
C-un mai,
C-un pai,
Cu căciula lui Mihai.
Aruncai
La nouă cai ;
Caii nechezară,
Cîinii lătrară,
Lupii urlară.
Ad-o, mamă, druga,
Să mulgem pe murga, —
Murga cufurită,
Ploaia risipită.

Din Vladimir-Gorj.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Cîntecul gărgăriţei

Rostită de copii primăvara, cînd prind insecta „boul lui Dumnezeu" şi se joacă cu ea adresîndu-i versurile de mai jos :

Gîrgăriţă,
Mîrgăriţă,
Încotro oi zbura,
Într-acolo m-oi însura.

Cules de Ilie Constantinescu din Dioşti-Romanaţi.

Pusei şaua pe trei cai

Pusei şaua pe trei cai
Ş-apucai drumul la rai.
Cînd la rai, raiu-ncuiat.
Făcui muscă de argint
Şi Dumnezeu ca un sfînt,
Îmi aduse cheile
Şi descuiai uşile.
Cînd intrai
În rai,
Mă plimbai,

Mă bucurai.
Văzui mese albe-ntinse
Şi făclii de ceară-aprinse ;
Văzui oameni spovediţi,
Ca nişte pomi înfloriţi ;
Văzui şi nespovediţi,
Ca nişte buşteni pîrliţi ;
Văzui fete spovedite,
Ca nişte flori înflorite ;
Văzui şi nespovedite,
Ca nişte tufe pîrlite.
Văzui şi pe Leana mea,
Şedea Iuda lîngă ea ;
Leana dete să se scoale,
Iuda mi-o ţine de poale.

Din com. Bobu-Pojogeni, Gorj.

Olele ce văzui !

Olele ce văzui !
Văzui fata grecului
Pe malul petrecului.
Vine grecul mînios,
Ca un dinte ruginos.
— Ad', fată, cheiţele,
Să-mi descui lădiţele,
Să-mi văd coconiţele.
— Nu-s la mine ;
Sînt la badea-n Bucureşti,
Unde ouă raţele,
Unde fată vacile.

Din Pociovaliştea-Gorj.
A se vedea var. de sub nr-ele 4 şi 5 din col. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 193.

Oaie, oaie, rapînă

Oaie, oaie, rapînă,
Şade-n c.. şi dapînă
Şi se roagă rugului
Şi se-nchină cucului :
— Cucule, măria-ta,
Venii pîn' la dumneata,
Să-mi dai ăl cal porumbac,
Să mă duc pîn' la Novac,
C-am auzit
C-a făcut
Trei feţi
Logofeţi.
Unul a murit
Ş-unul a pierit ;
Unu-n munte s-a suit,
Muntele s-a surupat,
Apele s-au turburat,
Peste-un gros,
Furnigos,
Ţîşti un iepure flocos.
Mă dusei la musca a mare ;
Musca a mare treiera,
Cu fetiţa lîngă ea,
Cu fetiţa cu chitie
De spanghie,
Cu pană de ciocîrlie.

— Dă-mi, fetiţă, cheile,
— Nu-s la mine,
Vai de mine;
Sînt la badea-n Bucureşti,
Sus pe curţile domneşti.
Mă dusei la Alburuş.
Alburuş, ceară-ceară s-aprindea,
Raiul se deşchidea.
Cruce-n casă,
Cruce-n masă,
Dumnezeu cu noi la masă.
Iomete,
Înflorete,
Dumnezeu să ne ierte.

Din Horezu-Vîlcea.
A se confrunta var. prescurtată nr. 383 p. 372 din col. d-lui I. G. Bibicescu.

Oaie, oaie rapînă,
Şade-n c.. şi dapînă
Şi se roagă rugului
Şi se-nchină cucului:
— Cucule, măria-ta,
Venii pîn' la dumneata,
Să-mi dai ăl cal porumbac,
Să mă duc pîn' la Novac,
C-am auzit c-a făcut
Doi feţi
Logofeţi.
Unu-n munte s-a suit,
Muntele s-a surupat
Peste un iepure bălţat.
De gonit cine-l gonea?
Vătaful ţiganilor,
Moartea coţofenelor,
Să-l ajungă,
Să-l străpungă,
Să-i verse maţele-n pungă.

Din Bărbăteşti-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Oaie, oaie rapănă,
Şade-n c.. şi dapănă
Şi se roagă rugului
Şi se-nchină cucului:
— Cucule, măria-ta,
Venii pîn' la dumneata
Să-mi dai ăl cal porumbac,
Să mă duc pîn' la Novac,
C-am auzit c-a făcut
Trei feţi
Logofeţi.
Unul a murit,
Unul a pierit,
Altu-n munte s-a suit,
Muntele s-a uzurpat,
Apele s-au turburat.

Culeasă de Ilie Constantinescu din Dioşti-Romanaţi.

Oaie, oaie rapănă,
Şade-n c.. şi dapănă
Şi se roagă rugului
Şi se-nchină cucului:
— Cucule, măria-ta,
Am trimes la dumneata.
Am aflat trei logofeţi:
Unu a murit, unu a perit,
Altu-n munte s-a suit,
Muntele s-a povîrnit
Peste un fost frînicos,
Tîşti iepurele flocos.

De la D. Nicolescu, înv., com. Teslui, Olt.

Oaie, oaie rapănă,
Şade jos şi dapănă
Şi se roagă rogului
Şi se-nchină cucului :
— Cucule, măria-ta,
Dă-mi un cal porumbac
Să mă duc la soru-mea,
C-am auzit c-a făcut
Trei feţi logofeţi.
Unu a murit,
Unu a pierit,
Unu-n munte s-a suit.
Tiri, tiri tangarana,
Încălicai pă pistricioara,
Mă dusei la musca mare ;
Musca mare treiera
Şi-a mai mică vîntura,
Păduchele premeta,
Puricele măsura.
— Ieşi, Voichiţă, la portiţă,
Că te cheamă Talion,
Talion fecior de domn,
Cu tichie de frînghie,
Cu pană de ciocîrlie.

Din Drăgăneşti-Olt.

Foaie verde de-un susai

Foaie verde de-un susai,
Sus, bădiţă, sus,
Vineri în peţit plecai,
Sus, băditţă, sus ;
Sîmbătă că-mi aşezai,
Sus, băditţă, sus ;
Duminecă mă-nsurai,
Sus, băditţă, sus,
Luni cu caprele plecai,
Sus, băditţă, sus.
Dar de merinde ce-mi luai ?
Sus, băditţă, sus,
Un codricel de mălai,
Sus, băditţă, sus.
Ş-apucai pe drum la vale,
Sus, băditţă, sus,
Mă-ntîlnii c-un lup în cale,
Sus, băditţă, sus.
— Bună ziua, lupule,
Sus, băditţă, sus.
— Mulţumesc, voinicule,
Sus, băditţă, sus.
— Da' ce-ai făcut caprele ?
Sus, băditţă, sus.
— Căpăţîni fîntînile,
Sus, băditţă, sus ;
Mai pe deal, mai după deal,
Sus, băditţă, sus,
Mai e cîte-un şodolan,
Sus, băditţă, sus.

De la Polovraci, Gorj.
Culese de Chr. N. Ţapu.

Veni timpul să mă-nsor

Veni timpul să-mă-nsor,
Sus, Mariţo, sus.
Sîmbătă mi-o aşezai,
Sus, Mariţo, sus,
Duminecă mă-nsurai,
Sus, Mariţo, sus.

Luni cu caprele plecai,
Sus, Mariţo, sus,
Le păscui, le săturai,
Sus, Mariţo, sus.
Mă culcai şi adormii,
Sus, Mariţo, sus,
Şi caprele le pierdui,
Sus, Mariţo, sus.
Frunză verde salbă moale,
Sus, Mariţo, sus,
Ş-apucai pe drum la vale,
Sus, Mariţo, sus.
Mă-ntîlnii c-un lup în cale,
Sus, Mariţo, sus.
— Bună ziua, lupule,
Sus, Mariţo, sus.
— Mulţumesc, voinicule.
Sus, Mariţo, sus.
N-ai văzut caprele mele ?
Sus, Mariţo, sus.
— Le-am văzut,
Sus, Mariţo, sus,
Şi le-am păscut,
Sus, Mariţo, sus,
La ogaşe,
Sus, Mariţo, sus,
Carne grasă,
Sus, Mariţo, sus ;
La fîntînă la Stroieşti,
Numai carne de berbeci.

Culeasă de Ilie Constantinescu
din Dioşti-Romanaţi.

Făcui focul pe-un cojoc

Făcui focul pe-un cojoc,
Mă culcai pe lîngă foc.
Mă sculai mai peste noapte,
Mă uitai în tîrlioară,
Nu văzui nici o mioară.
Luai săcurea la spinare
Ş-apucai pe drum la vale,
Mă-ntîlnii c-un lup în cale.
— Bună ziua, lupule.
— Mulţumesc, voinicule.
— Văzut-ai oile mele ?
— Le-am văzut
Şi le-am păscut ;
Pe la fîntîni,
Căpăţîni,
La zăvoaie,
Costişoare.

Din Peşteana de Sus, Gorj.

Făcui focul sub covercă

Făcui focul sub covercă,
Mă culcai pe lîngă foc,
M-acoperii c-un cojoc.
Mă sculai peste nopţiţă,
Mă uitai în tîrluliţă,
Nu văzui nici-o oiţă.
Mi-apucai pe drum la vale,
Mă-ntîlnii c-un lup în cale.

— Bună ziua, lupule.
— Mulţumesc, voinicule.
— N-ai văzut oile mele ?
— Le-am văzut
Şi le-am păscut
Şi le-am dat pîine cu sare ;
Pe răzoare,
Maţe goale ;
Pe vîlcele,
Platagele ;
Pe vîlcane,
Şodolane ;
Pe la fîntîni,
Căpăţîni.

Din Valea cu Apă, Gorj.

De unde vii, mă Nuţule ?

— De unde vii, mă Nuţule ?
— De la pîrîu repede.
— Ce-ai văzut, mă Nuţule ?
— Doi pui de scripete.
— Cum făceau, mă Nuţule ?
— Chiţai,
Chiţai
Baniţa,
Dă-i cu stremuraliţa,
De la vale
Pîn' la deal,
Pîn' la pomii lui Drăgan.
Florică, nu cădea,
Nu e nean-tău să te ia,
Şi e dus la Dobrogea,
Să ia bani cu secera,
Să plătească dajdia,
Dajdia-mpăratului,
Drumu Ţarigradului.

Din Roşiori de Vede.
A se vedea o mică var. nr. VI, p. 193 din col. d-lui G. Dem. Teodorescu.

Cîntecul cucului

Cucule, măria-ta,
Venii pîn' la dumneata
Să-mi dai un cal porumbac
Să mă duc pîn' la Novac,
C-am auzit
Fi-mea a făcut
Doi feţi,
Logofeţi.
Unu-n munte s-a suit,
Muntele s-a sudumit.
Mă dusei la musca mare,
Musca mare treiera
Şi a mai mică vîntura
Cu pana de ciocîrlie,
Hi, Marie, hi !

Acest cîntec îl recitează copiii cînd aud prima oară primăvara cucul cîntînd.
Din Roşiori de Vede.

Cîntecul berzei

— Barză, barză,
Ce-ai, în cioc ?
— Un boboc.
— Dar în gură ?
— O căpuşă.
— Vino la noi după uşă.
— Dar în ghiare ?
— Rîschitoare.

Acest cîntec îl rostesc copiii primăvara, cînd încep să vină berzele
Din Roşiori de Vede.

Jocul d-a pitulata

Opi sena, sena di,
Chistin boli na costi,
Tangăr, mangăr na cartof,
Tu avto belenger buf.
Cioc, boc,
Treci la loc !

Din gura domnişoarei Elisabeta Răcelescu, Corabia-Romanaţi.

Una,
Două,
Trema,
Pana,
Gîrli,
Mîrli,
Roto,
Goto,
Ţava cioc !

Ala, bala,
Portocala,
Ieşi, băditţă,
La portiţă,
Că te-aşteaptă Talion,
Talion, fecior de domn,
Cu chitie de frînghie,
Cu pana de ciocîrlie,
Cu căruţa Radului,
Cu caii-mpăratului,
Cu biciu cumnatului,
În mijlocul satului.
Clanţ, banţ,
Dorobanţ,
Cioc, boc,
Treci la loc.

De la elevul Florian Răcelescu, din Corabia-Romanaţi.

Unilichi,
Şindilichi
Şi decana
Porocana,
Ghelnica,
Melnica,
Oprica, clanţ.

Enti
Tenti,
Turc,
Cazac ;
Rapiti,
Rapiti,
Nod !

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.
Culese de Chr. N. Ţapu.

VERSURI GLUMEȚE

— Bună calea, mătuşică!
— Lapte am la găletuşă!
— Mătuşă, unde-ai plecat?
— Lapte-a fost şi s-a vărsat.
La horă că se ducea
Şi-n horă că mi-şi juca
Şi din guriţă-mi striga:
— Hăp, hăp, hăp, că mă spărsei!

Logofete,
Brînză-n bete,
Caşcaval în pozînar.

Din Roşiori de Vede, Teleorman.

— Bună ziua, nea Istrate!
— Doi boboci de raţă, frate!
— Mă Istrate, tu eşti surd?
— Mai trecură p-ici un cîrd!

— Bună ziua, daică Floare!
— Duc lui Radu demîncare!
— Daică Floare, tu eşti surdă?
— Nu-i duc brînză, ci-i duc urdă!

De la vai de ei,
Unde e mămăliga şapte lei,
Cocoloşul de pe căldare
Şaptezeci de parale.

Nicolae,
Pui de gaie.

Meşterul fărîmă, strică
Şi drege de frică.

Dă-mi un pui,
Să nu te spui,
Că te-atîrnă mă-ta-n cui.

La Ilie
'N prăvălie
Joacă şoarecii-n călcîie,
Jură şi mărturisesc,
Frimitură nu găsesc.

Sîrbu bleotul
Dă cu cotul,
Dă în pat,

Dă sub pat,
Dă cu nasu-ntr-un c...

*

Gărgăune de mătasă,
Țiganii se-ntărîtasă,
După iepuri se luasă,
Să-i ajungă,
Să-i împungă,
Să-i scurteze zilele,
F...-i săptămînile.

Logofăt de delniță
Cu condei de gîrniță.

Din Dioști-Romanați.

Aghios,
Sarapatoschi,
Biruința,
Sfînta Matornița,
Cu sfîntul Ion banburduf,
Mor țiganii de zăduf.
Și ciorile de năduf.
Alimandi,
Sulița,
Sulița cu varvara,
Mînca lirinda ustura,
Ustura că nu era,
Pe de o parte nu se ajungea.

Sus în deal la Mitropolie,
Este-un logofăt de scrie,
Cînd scrie
Te mîngîie,
Cînd citește
Te slăvește,
Stelele,
Condeiele,
Luna,
Călimările.

Într-o pădure,
P-o cărare,
Alerga un coropișnițoi
După o coropișniță
Ca s-o coropișnițească.
Pînă să coropișnițească
Coropișnițoiu
Pe coropișnița,
Coropișnița
Coropișniță
Pe coropișnițoi.

Una, două, trei,
Ptruț, ovrei!
Pune mîna pe condei
Și scrie pe dumneaei.

Fata popii napi săpa
Și pîn gard napi-ți da.

De la V. Alexandrescu, București.
Culese de Chr. N. Țapu.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

— Ce e una ?
— La fîntînă lină,
Mulţi voinici s-adună.

Ce e două ?
— Omul cu doi ochi bine vede.

— Ce e trei ?
— Furca cu trei crace
Bine te desface.

— Ce e patru ?
— Carul cu patru roate bine
merge.

— Ce e cinci ?
— Palma cu cinci deşte
Bine te izbeşte.

— Ce e şase ?
— Plugul cu şase boi bine
merge.

— Ce e şapte ?
— Unde sînt şapte fete în casă
Nici cîlţi în casă,
Nici mămăligă pe masă.

— Ce e opt ?
— Plugul cu opt vite bine
umblă.

— Ce e nouă ?
— Ai nouă mascuri ai tăi.

— Tu eşti, Ignate ?
— Crăpi drace !

Culese de Chr. N. Ţapu, din Roşiori-de-Vede, Teleorman.
A se confrunta cu variantele de la p. 225—226 din colecţia d-lui G. Dem. Teodorescu.

POVESTEA NUMERELOR

Floari di maslin
Şi di rozmalin,
Hai să zicim unu,
Să se facă două,
Două ţîţe fata ari.
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim.
Floari di maslin
Şi di rozmalin,
Hai să zicim două,
Să se facă trii :
Trii chicioari
Sub căldari,
Fata două ţîţe ari.
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim.
Floari di maslin
Şi di rozmalin,
Hai să zicem trii,
Să se facă patru :
Patru roati carul ari,
Tri chicioari
Sub caldari,
Fata două ţîţe ari.
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim.
Floari di maslin
Şi di rozmalin,
Hai să zicim patru,
Să se facă cinci :
Cinci degite la o mînă,
Patru roati carul ari ;
Trii chicioari sub caldari,
Fata două ţîţe ari ;
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim
Floari di maslin
Şi di rozmalin,
Hai să zicem cinci,
Să se facă şesi :
Şesi boi la plug se mînă,
Cinci degiti la o mînă,
Patru roati carul ari,
Trii chicioari sub caldari,
Fata două ţîţi ari.
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim.

Floari di maslin
Şi di rozmalin,
Hai să zicim şeasi,
Să se facă şeapti :
Şeapti zili în săptămînă,
Şeasi boi la plug se mînă,
Cinci degiti la o mînă,
Patru roati carul ari,
Trii chicioari sub caldari,
Fata două ţîţi ari.
Să vorbim,
Să bem vin,
Şi să veselim,
Floari di maslin
Şi de rozmalin,
Hai să zicim şeapti,
Să se facă opt :
Opt chicioare racul ari,
Şeapti zili în săptămînă,
Şeasi boi la plug se mînă,
Cinci degiti la o mînă,
Patru roati carul ari,
Trii chicioari sub caldari,
Fata două ţîţi ari.
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim.
Floari di maslin,
Şi di rozmalin,
Hai să zicim opt,
Să se facă nouă :
Nouă luni femeia poartă,
Opt chicioari racul are,
Şeapti zili în săptămînă,
Şeasi boi la plug se mînă,
Cinci degiti la o mînă,
Patru roati carul ari,
Trei chicioare sub caldari,
Fata două ţîţi ari.
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim.
Floari di maslin
Şi de rozmalin,
Hai să zicim nouă,
Se facă zăci :
Zăci bani pitacul ari,
Nouă luni femeia poartă,
Opt chicioari racul ari,
Şeapti zili în săptămînă,
Şesi boi la plug se mînă,
Cinci degiti la o mînă,
Patru roati carul ari,
Trii chicioari sub caldari,
Fata două ţîţi ari,
Să vorbim,
Să bem vin
Şi să veselim,
Floari di maslin
Şi di rozmalin.

Culeasă de Gh. Dobrea, înv.,
com. Uscaţi, jud. Neamţ.

ANECDOTE

Aolică, bine-mi pare
Cînd văz mămăliga mare ;
Cînd o văz pă cîrpător,
Mă izghesc în chept dă mor ;
Cînd văz bulzu lîngă ea,
Ori îl mînc, ori moartea mea !

Un țigan ducîndu-se într-o sîmbătă dimineața la nașu-său, care tocmai făcea pomană, își pierdu cumpătul văzînd bucatele pe masă și, în loc de bună dimineața, zise :

— Bună rața, dimineața,
Nașiu, colivă dă-mi și mie !

— Mă Ioane, placu-ți fetele ?
— Plac, mă !
— Da' ele pă tine ?
— Și ele mie !

— Mă țigane, ai mînca tu caș ?
— D-apoi, cît de vrăjmaș !
— Da' urdă ?
— Cît de multă !
— Da' zară ?
— Pîn' la vară !
— Da' zăr ?
— Pînă mor !
— Da' cocîrță ?
— O tăgîrță !
— Da' jîntiță ?
— Nouă tigăițe !
— Da' cu oile te-ai duce să le
paști ?
— De, acu mai zică și altu, că
eu am zis destule !

De la lăutarul Ghiță Șchiopu,
Rîmnicu Vîlcea.

După ce căldura-mi trece,
Începu vîntu mai rece ;

Ţiganu uşor în pene
Nu-şi făcu bordei de vreme.
Făcu ţiganu un plocon:
O crosnie de ouă
Şi-o frigare dă lapte,
Şi-un braţ dă prune uscate,
Şi plecă la zapciu în plasă.
Cînd ţiganu cu ploconu,
Uite şi coconu.
— Bună dimineaţa, cucoane!
— Ieşi afară, mă ţigane!
— Cocoane, mă rog, fă bine,
Dă-mi un dorobanţ cu mine;
Cum o şti să nu-mi dea pace
Pînă bordeiaş mi-oi face!
Lua ţiganu dorobanţu,
Şeapte zile-mi jucă danţu.
Mulţumescu-ţi ţie, frate,
Că m-ai burduşit pă spate
Cu bice şi cu gîrbace,
Şi nu m-ai lăsat în pace,
Pînă-mi făcui cinstita casă.
Sparangheli more!

Din com. Naipu, Vlaşca.

Plecat-au ţiganii la vînătoare,
Cu puşca goală dă spinare:
Puşcă de scai,
Gloanţe de mălai.
Poc în cer,
Poc în pămînt,
Poc în toaca ţigănească.
Dumnezeu să-i prăpădească,
Cu foc şi cu cătran,
Să fie afurisit tot neamul de ţigan.
Şi cu punga plină de iască,
Ce-o căuta, în viaţa lor să nu găsească.

Din Roşiori-de-Vede.
Culese de Chr. N. Ţapu.

PROVERBE

Nici din ciocoi om de frunte, nici din salcie cerc de bute.
Nici din salcie pere, nici din răchită vișinele.
Nici turc, nici turleac, ia un fleac.
Nici toate a doctorului, nici toate a duhovnicului.
Nici pe dracu să-l vezi, nici cruce să-ți faci.
Nici usturoi a mîncat, nici gura i-a mirosit.
Nici nu știi de unde sare iepurele.
Nici lelea cu brîneţe, nici badea cu altițe.
Nici nu e frică de furnică, de Nechita nici atîta.
Cum e turcul așa e și pistolul.
Dă-ți, popo, pintenii și bate-ți iapa cu călcîiele.
Mai bine decît la anul un bou, mai bine acum un ou.
Cine se amestecă în tărîțe, porcii îl mănîncă.
Mîța cu clopot nu prinde șoareci.
Din coadă de cîine nu se face sită de mătase.
La cincizeci ani zboară și curcanul.
Nu întinde mai lung picioarele decît e lungă plapăma.
Pentru un purice nu zvîrli plapăma pe foc.
Femeia nebătută, ca moara neferică tă.
Omul cît trăiește învățătură d-ajuns nu dobîndește.
Nu e pentru cine se pregătește, dar e pentru cine se nimerește.
La un car de minte e bine să fie și un dram de noroc.
Ardă casa mea, dar ardă și a vecinului.
Ca să pierzi șoarecii, nu da foc morii.
Ac și ață, c-a venit zapciul în sat.
La lauda mare, mergi cu sacul mic.

Nu se poate fi și cu varza unsă și cu slănina în pod.
Hopa, țupa, cît ține nunta; chiu, vai, patruzeci de ai...
Fuga-i rușinoasă dar e sănătoasă.
Ovreul a vrut să meargă și el odată călare, și atunci s-a întîmplat sîmbătă.
Paza bună trece primejdia rea.
L-a prins cu mîna-n sac.
Chelbosului scufie de mărgăritar îi lipsește?
Apa trece, pietrele rămîn.
Boul are limba lungă dar nu poate vorbi.
Rău e a fi între ciocan și ilău.
Decît cioara-n par, mai bine vrabia-n palmă.
Cine nu vrea să plămădească, cerne toată ziua.
Cine se scoală mai de dimineață mai departe ajunge.
Ziua de dimineață se cunoaște.
Ochiul stăpînului îngrașă calul.
Cine umblă după doi iepuri nu vînează nici unul.
Dă-mi, Doamne, ce n-am avut, să mă mir ce m-a găsit.
Scîrțiitura carului, vrednicia vătavului.
Vodă vrea și Hînca ba.
Copilul pînă a nu plînge nu-l apleacă muma-sa.
Cîinii latră, vîntul bate.
De unde nu este foc nu iese fum.
Ferește-te de cărbunele acoperit.
Satului care se vede nu-i trebuie călăuz.
Cine are barbă are și pieptene.
Măi, s-a suit scroafa în copac!
Bre, a prins mămăliga coajă!
După cum e sacul, așa e și peticul.
Cum vrei să măsori altuia, așa ți se măsoară.
S-a mîniat văcarul pe sat.
Ce știe satul nu știe bărbatul.
A intrat badea ca într-un sat pustiu.
Cel ce începe multe nu isprăvește nimic.
Nu lăuda singur faptele, căci pierzi rodul.
În urma bătăliei, mulți voinici s-adună.
Mai bine cu un voinic la pagubă decît cu un mișel la cîștig.
Ce ții în mînă nu e minciună.
Sătulul nu crede pe cel flămînd.
Găina care cotcodește nu face ouă.
Cine tot alege, deseori rău culege.

Cîte capete, atîtea idei.
Toată pasărea pe limba ei piere.
Cum se așterne omul așa se culcă.
O învoială strîmbă e mai folositoare decît o judecată dreaptă.
Găina bătrînă face zeama bună.
Fetele mari după urși numai nu merg.
Șade dracul în deal și răstoarnă carul în vale.
Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă.
Dacă nu curge, măcar se picură.
În țara orbilor cel cu un ochi e împărat.
Mînă pe mînă se spală și amîndouă spală obrazul.
Spală-ți rufele în ograda-ți și le întinde pe funia ta.
Ori cu capu de piatră, ori cu piatra de cap.
Cui cu cui se scoate.
Cine umblă cu miere își linge degetele.
Capul plecat nu-l taie sabia.
La bătrînețe s-a călugărit motanul.
Pisica, cînd nu ajunge la slănină. zice că pute.
De departe trandafir, d-aproape niște știr.
Vede paiul în ochiul vecinului și nu vede bîrna în ochiul său.
Lupul, unde a mîncat mielul, cearcă nouă ani a-și găsi hrana.
Nu se sperie lupul cu pielea oii.
Omul blînd fuge ca racul cînd dă peste huiet.
Vrabia mălai visează și calicul praznicu.
Vrabia tot pui arată.
Schimbarea domnilor, bucuria nebunilor.
Peștele de la cap se împute.
O minciună ciocoiască trece în țara ungurească.
Bobe călătoare nu are sărbătoare.
Nu vorbi de funie în casa spînzuratului.
Tatăl rus, mama rus, numai Ion moldovan.
Ochii văd, inima cere, ce folos că nu-i putere.
Unde o leagă și unde o doare.
Se poate păzi un sac de purici, o turmă de iepuri, dar nu o fimeie.
Încetul cu încetul se face oțetul.
Ce iesă din pisică, șoareci prinde.
Cine nu a gustat amarul nu știe ce e zaharul.
Bate fierul cît e cald.
Nu pune mîna unde nu îți fierbe oala.
Calul, pușca și fimeia nu se-mprumută.

Ursul nu joacă de bună voie.
Bate şaua să priceapă iapa.
Rîde dracu de porumbel şi nu se vede pe el.
Un nebun zvîrlă o piatră în apă şi zece înţelepţi nu o pot scoate.
Boala din născare leac nu are.
Cum e Tanda e şi Manda.
De nevoie sai şi-n patul altuia.
Vremea vinde lemnile şi nevoia le cumpără.
Lupul schimbă părul, dar naravu ba.
Limba e şi dulce şi amară după fapte.
A trăit traiul, a mîncat mălaiul.
Cine vra să şadă între două scaune, cade între ele.
Fimeile nemustrate, ca bucatele nesărate.
Muntele a fătat un şoarice.
Calul are patru picioare şi poticneşte, cu atît mai mult omul că nu are decît două.
A fugit ca dracul de tămîie.
Cine poate oase roade, cine nu nici carne moale.
De frica vrăbiilor nu seamănă mălaiu.
Brînză bună în burduf de cîine.
Cu peştele mic prinzi pe cel mare.
Nu face din ţînţari harmăsari.
Omul bătrîn şi nebun, leagă-l la gard şi-i dă fîn.
Nu s-a văzut cal verde şi grec cu minte.
Cu multe moaşe, rămîne copilul cu buricul netăiat.
Greu a fi babă frumoasă, copil cuminte şi doctorii bune.
Iarba rea nu piere.
Butuguroaia mică răstoarnă carul mare.
La un car de oale, e destul o lovitură de măciucă.
Calul de dar nu se caută în gură.
Beţivului şi dracu ieşea cu oca înainte.
La bătrîneţe place vinul vechi şi fetile tinere.
Nu fi pentru unii mumă, pentru alţii ciumă.
Omul caută leac unde simte că-l doare.
Să nu dea Domnul omului cît poate răbda.
Unde dă şi unde crapă.
Cum sameni aşa şi culegi.
Laudă-te, gură, că alţii nu se îndură.
Sabia are două tăişuri, cine vrea să o întrebuinţeze.
Ulciorul nu merge des la apă.
Cine are carte are şi parte.

Ploaia din mai face mălai.
Toate păsările cîte zbor nu se mînîncă.
Fapta bună nu cere laudă.
Păzeşte singur, dacă vrei şi Dumnezeu să te păzească.
Cine greşeşte tot ormanul gloaba plăteşte.
Cînd doi se sfădesc, al treilea cîştigă.
Paza bună trece primejdia rea.
Răfuiala de-acasă nu se potriveşte cu acea din tîrg.
Cui este pica deasă să poftească la masă.
Două săbii ascuţite nu încap într-o singură teacă.
Cine îţi zvîrlă o piatră, zvîrle-i o pîine.
O nuntă posomorîtă e ca o babă gîrbovită.
Mortul de la groapă nu se-ntoarce.
Şarpele de casă mai mult venin lasă.
Limba nu are oase, se îndoaie după gînd.
Pînă la Dumnezeu, sfinţii îţi iau sufletul.
Cine sapă groapa altuia, pică într-însa.
De unde nu e nici Dumnezeu nu cere.
Fiecare îşi trage cenuşa sub turta lui.
Vai de casa omului cînd dracul îşi vîră codiţa.
Vaca care dă cu piciorul în doniţă e mai bine să nu fie lăptoasă.
Vorba bună mult adună, vorba dulce mult aduce.
Omul muncitor de pîine nu duce dor.
O scînteie e de ajuns ca să ardă gireada întreagă.
Cine aleargă între pari se înţeapă în unul.
Pe unde a sărit capra, iedu sare şi mai sus.
Omul [ui] picat în apă nu-i pasă de ploaie.
După război mulţi viteji s-arată.
Nebunii turbură apa şi înţelepţii pescuiesc.
Leneşul cată lucru dar nu doreşte să-l găsească.
Cîinele ce stă în bucătărie nu e pentru vînătoare.
Pisica mai blîndă zgîrîie mai rău.
Omul cînd e să se înece se acaţă şi de un pai.
Obraznicul mănîncă praznicul.
Cu rîma mică se prinde şi peştele mare.
Cu două bucătărese, iese ciorba prea sărată ori nesărată.
Din orice lemn nu se face bucium.
Spinul, pînă a nu creşte, nu se dizvăleşte.
Ieftin la făină şi scump la tărîţe.
Calul bătrîn nu se-nvaţă a merge la umblet (buiestru).
E grea boala cînd e punga goală.

Nu umbla cu mîţa-n sac, că i se văd unghiile.
Şi-a pierdut cinstea ca pisica la oala cu smîntînă.
Omul bun e ca pîinea cea de grîu.
Pe din faţă te linge, pe dindos te frige.
Nu caut cinstea cîinelui, caut al cui e cîinele.
Cine mă vede cu un ochi, eu îl văd cu doi ochi, cine nu, eu voi atîta.
Nădejdea pe fugă, cetatea în tufă.
E deprins cu nevoile, ca ţiganul cu scînteile.
Fiecare ştie unde îl strînge cizma.
E mai aproape cămaşa decît sucmanu.
Uşor e a zice plăcintă, dar e mult pînă a se face.
Capul lui a mai fost la o cioată de rîchită.
Cumintele făgăduieşte şi prostul trage nădejde.
Hai, cumătră, cum o fi, că cumătru n-o mai şti !
Taci, bărbate, crede ce îţi spun eu, şi nu crede ce îţi spun alţii.
Fiecare trage jăratice la oala lui.
Cînd ţi-i gura amară, caută să o îndulceşti, că apoi, cînd e dulce, oricine o sărută.
Geaba vii, geaba te duci, geaba rupi cele opinci.
Dacă nu-i noroc şi parte, geaba te mai scoli de noapte.
Nevoia te duce pe unde nu ţi-e voia.
Capul să fie sănătos, belelele să curgă gîrlă.
Bărbatul multe zice, dar fimeia la dos le duce.
Cîinele care latră nu muşcă pe furiş.
Fereşte-mă, Doamne, de prieteni, căci de duşmani mă voi păzi eu.
Apa trece la matcă şi omul la teapă.
Sîngele apă nu se face.
Aşchia nu sare departe de trunchi.
Nu-i frumos ceea ce-i frumos, dar e frumos ceea ce e plăcut.
Nu-i frumoasă, da-i hazoasă.
Bate apa, să aleagă unt.
Ia seama să nu te îneci ca ţiganul la mal.
Face gîtul leică şi pîntecele balercă.
Pînă a nu te păli cu capul de pragul de sus, nu vezi pe cel de jos.
I-a luat apa de la moară.
Nu mă călca pe picior, că eu ştiu de ce ţi-i dor.
Nu e bine unde cîntă găina iar nu cocoşul.
De la un datornic rău nu vei lua nimic decît la puntea raiului.
De la un datornic rău e bine să iei şi un sac de pai.
La cel bogat şi dracul merge cu colaci.
Unde omul bun a pus mîna a pus şi Dumnezeu mila.

Toată graba strică treaba.
Mîncarea de dimineaţă, însuratul de tînăr niciodată nu strică.
Omul lacom e ca şi calul, care cum trece drumul iar flămînzeşte.
A feştelit băţul de amîndouă capetele.
La aşa cap, aşa căciulă.
Nu da vrabia din palmă pe cioara din par.
E nebun cine dă pasărea din palmă pe cea din gard.
Cel tînăr crede : cîte cioare zboară toate se mănîncă.
Omul cade dintr-un copac şi tot mai stă puţin.
Nu se iau două piei de pe un bou.
Multe am tras şi m-am ras ; nici d-aceste nu m-oi tunde.
Ferească Dumnezeu pe om de gura satului.
Calul unde te trînteşte, acolo bate-l.
Intîi judecă-te pe tine ş-apoi judecă pe alţii.
Calul şi fimeia să nu le dai pe mîna altuia.
Dacă vei şti de toate, îmbătrîneşti fără vreme.
Bărbatul şi calul să nu-i crezi ; cînd îţi pare că merg mai bine atunci te trîntesc.
Ţăranul munceşte tot anul, ca să capete banul.
I-a mers bine omului, că i-a cîntat cucul în faţă.
Vai de el, cînd s-a sculat, pupăza i-a cîntat.
La cheltuieli mari unde merge mia merge şi suta.
Cine seamănă vînt culege furtună.
Averea strîngătorului trece în mîna cheltuitorului.
Apele mici fac rîurile mari.
Decît slugă la ciocoi, mai bine cioban la oi.
Adeseori norocul şi-l face omul.
Nu e nimine cu hîrzobul coborît din cer.
Adeseori drumul cel mai scurt e cel mai lung.
S-a pierdut şi drumul şi cărarea.
Sărmanul, a ajuns la sapă de lemn.
Bine e a se alege odată bobul din mazăre.
Ce dă mîna dreaptă nu trebuie să ştie cea stîngă.
Mai bine decît o rudă în depărtare, mai bine un prieten în apropiere.
Boala cunoscută e pe jumătate tămăduită.
Trebuie să mănînci cu cineva un car de sare ca să-l poţi cunoaşte bine.
Drumul drept te duce la ţintă ; ocolurile, cotiturile te fac să rătăceşti.
E deprins la tîrg ca boul lui Vîrnav.
Nu e bună coada care a mai slujit la un topor.
Flămîndul codrii visează.

Na-ţ-o bună, că ţ-a dres-o.
Cît de blînd să fie motanul tot zgîrîie cînd se mînie.
Tot unul şi unul, făcuţi ca pe sprînceană.
Cu miere se prinde muştele.
Vorbă multă, sărăcia omului.
Fereşte-te de o fată mare bătrînă, ca şi de o vacă împungătoare.
Un măr putred strică o grămadă mare de mere frumoase.
Nu aduce anul ce aduce ceasul.
Orice treabă lăsată pe trîndeală aduce pagubă.
De omul ursuz, taie poala şi fugi.
E mare necaz cînd foamea nu-ţi dă răgaz.
Nu o ajungi la bete dacă nu ai spete.
Pe călăreţul bun îl trînteşte calul.
Omul trebuie să ia bine seama cînd zburătăceşte din cuibul părintesc.
Omul harnic, ager, caută a aduna la bogăţie ca furnica harnică la moşoroi.
Numai geaba te iei la trîntă cu pîrdalnica soartă.
Aşa e roata lumei, unii se suie, alţii se coboară.
Cine se frige cu borş suflă şi în iaurt.
Nu e grabă, că doar nu dau turcii.
Sluga harnică, ce-i trece printre degete dă şi stăpînului.
Omul fără căpătîi, nici căţel, nici purcel.
Cine a pierdut cinstea, dă-i colac şi lumînare.
Nu e moarte fără pricină şi nuntă fără minciună.
Omul prost, dacă nu e fudul nu are nici un haz.
Fierul cît de tare tot la foc se moaie.
Bucătarul cel mai bun e foamea.
Nu e dracul atît de negru cum îl fac.
Judecăţile adeseori te scot la covrigi.
Să mergem înainte : cum a fi tîrgul şi norocul.
Nu poate fi neguţător şi vrăjitor.
Nevoile nu te întreabă ce vîrstă ai.
Bună să fie găina mea, tot mai bună pare a fi a vecinului.
Fie pîinea cît de rea, tot mai bună e în ţara mea.
Pisica se învaţă de mică cum se prind şoarecii.
Un singur duşman e destul să dărîme ce a lucrat o mie de prieteni.
Cine cere nu piere, dar nici bun nume n-are.
Mielul blînd suge la două oi.
Fiecare grăunţă are făină, dar are şi tărîţă.
Capra sare masa, iada sare casa.
Cîte bordeie atîtea obiceie.

Mai bine trăiește un sărac lipsit decît un bogat zgîrcit.
Un rău niciodată nu vine singur.
De ceea ce se teme omul nu scapă.
Cu prea multă grabă nu faci multă ispravă.
Nici prea econom, nici prea galantom.
Zgîrcitul nici pe el nu se procopsește, nici pe altul nu folosește.
Spală-mi cojocul, dar nu mi-l uda.
Găina unde scurmă, acolo se hrănește.
Cînd soarele intră pe fereastră, doctorul iese pe ușă.
Cu chibzuială dai ? Ai.
Toate lucrurile trebuie să fie la vremea lor ; și zăpada e bună cînd vine la vremea ei.
Unde nu e cap, vai de picioare.
Prostul crede pe oricare mai prost decît dînsul.
Satul arde și baba se piaptănă.
Cine nu adună pentru sine adună pentru alții.
Dracul nu face biserici.
Multe flori sînt pe lume, dar puține miroase.
Nu e sat fără cîine.
Tăcerea e ca mierea.
Cine se laudă că nu e mincinos trebuie crezut pe jumătate.
Pînă să vie pofta bogatului, iese sufletul săracului.
Unul nu găsește pod pe apă, altul nu găsește apă de băut.
Cînd norocul își schimbă pasul, nu aduce anul ce aduce ceasul.
Vai cînd lupul ajunge cioban la oi !
Împrejurarea face pe hoți.
Cei ce fură, acei mai tare jură.
Capra e rîioasă, dar tot ține coada sus.
S-a făcut agurida miere.
Corb la corb nu-și scoate ochii.
Prinde hoțul, cînd îți vine, că te prinde el pe tine.
Bețivul se-nvață cu beția, ca și tîlharul cu hoția.
Hoțul giură că a glumit cînd vede că l-ai dovedit.
Rău cu rău, dar mai rău fără rău.
Omul prost nu vede pădurea din cauza copacilor.
Obrazul subțire cu cheltuială se ține.
Averea zgîrcitului trece în mîna risipitorului.
Tot pățitul e priceput.
Omului de mult bine îi vine a zburda.
Fiecare caută să aibă icoana la care se închină.
Pe capul bun stă bine și o căciulă ruptă.

Toamna se numără bobocii.
Vroieşte a lua cărbunele cu mîna altuia.
Frate, frate, dar brînza e pe bani.
Dragostea nu se face cu sila.
Pe lîngă un lemn uscat arde zece verzi.
Cine ştie carte are patru ochi.
Omul învăţat are stea în frunte.
Vorba de rău mai lesne se crede.
Dintr-o vorbă îţi aprinzi paie în cap.
Cu lingura îţi dă dulceaţă şi cu coada îţi scoate ochii.
Omul înţelept îşi cumpără vara sanie şi iarna car.
Cine întreabă nu greşeşte.
Prieten bun e acela care dă sfaturi bune, iar nu acel ce laudă nebuniile.
Lucrul de azi nu-l lăsa pe mîine.
Spune-mi cu cine te însoţeşti, să-ţi spun cine eşti.
La început orice lucru e greu.
Scumpul mai mult păgubeşte iar leneşul mai mult aleargă.
Picătura mică sfarmă piatra mare.
Ce înveţi la tinereţe, aceea ştii la bătrîneţe.
La plăcinte înainte, la război înapoi.
Cine mult grăieşte la multe se greşeşte.
Cine se iuţeşte curînd osteneşte.
Ce ţie nu-ţi place altuia nu face.
Omul la mînie cade în nebunie.
Nerodul întîi grăieşte şi apoi se gîndeşte.
Lenea e cucoană mare, care des nu are demîncare.
Strînge bani albi pentru zile negre.
Dreptatea iese ca undelemnul asupra apei.
Prietenul la vreme de nevoie se cunoaşte.
Cine nu se ruşinează de oameni nu are frică de Dumnezeu.
Să aibă omul ruşine cînd face rău, iar nu cînd face bine.
Limba îndulceşte, limba amăreşte.
Nu e bine să se laude cineva prea mult.
E bine a sta la mijlocul mesei şi la capătul ţărei.
S-a băgat slugă la dîrloagă.
M-am dus să-mi văd moartea cu ochii.
Boii ară şi caii mănîncă.
Lasă-mă în casă, lasă-mă sub pat, lasă-mă-n pat.
Vino, necazule, vino, dar vino singur.
Ai să dezlegi funia de la par.
Unge osia, ca să nu scîrţîie roata.

Mamă soacră, poamă acră.
A intrat în sat cu hîrtia în proţap.
Mare-i Dumnezeu, dar meşter dracu.
Ţiganul ştie ce e şofranul ?
Năravul din fire nu are lecuire.
Are să ajungă a umbla ca paraua din mînă în mînă.
El i-a dat ţîţa întreagă, nu numai gurguiul.
Mi-a venit apa la moară.
Grădinarului nu vinzi castraveţi.
Sita nouă şade în cui.
Nu e de samă, e un papă lapte.
Toţi prorocii după Hristos sînt mincinoşi.
Trenche, flenche, trii lei păreche.
Butea plină nu se aude ; butea goală mare vuiet face.
Mort, copt, bea, popo, agheasmă.
Nu zvîrli undelemn pe foc.
Fă-mă, mamă, cu noroc, şi mă zvîrlă chiar în foc.
Douăsprezece meserii, treisprezece sărăcii.
Îi umblă gura ca o moară stricată.
Cînd lupul îmbătrîneşte, toţi căţălandrii îşi fac rîs de dînsul.
Nu scutura copacul să pice fructele coapte ; lasă-le să pice de la sine.
Merge rău ; s-a încurcat iţile.
A dat cu oiştea în gard.
Nu-i departe cotea de iepure.
Gura păcătosului adevăr grăieşte.
Nu se poate ţine bine pe picioare, nefiind de zilele toate.
I-a crăpat obrazul, dar ruşinea tot nu i-a pierit.
Caută nod în papură.
Jidanul nu dă nimic nici pe trecut, nici pe viitor, ci numai pe prezent.
A ajuns cuţitul la os.
Fiecare sac îşi găseşte peticul.
S-a mîniat văcarul pe sat.

Adunate de Chr. N. Ţapu, din Oltenia.

LOCUȚIUNI ȘI IDIOTISME

A da din umere.
A plesni pe cineva.
A fi lipitoare.
A fi scai.
A fi de capul său.
A fi Iuda.
A fi Toma.
A trage clopotele.
A tăcea cuiva.
A fi cu zgardă.
A da cu barda în Dumnezeu.
A fi teleleu Tănase.
A lua la trei parale.
A lua la trei păzeşte.
A face pe cineva albie de porci.
A fi la o adică.
A fi de trei la para.
A da d-a dura.
De la mînă pînă la gură.
A se pune pe gînduri.
A purta cu vorba.
A nu lua în rău.
A lua-n gură pe cineva.
A lua-n nume de rău.
A trînti-n faţă cuiva.
A da cu cărţile pe faţă.
A vorbi la locul său.
A mînca la ciuperci.
A umbla în două luntre.
A fi al dracului.
A fi cîine.
A fi baligă.
A mînca la miere.
A mînca la rahat.
A fi slugă la măgar.
A da pe gîrlă.
Nici turc, nici turlac, ci ia un fleac.
A da din mîini.
A o scălda.
A da pe brînci.
A coace la inimă.
Tranca, fleanca, trei lei perechea.
A o lua la sănătoasa.
A se face o apă şi un pămînt.
A fi în loc de Vasilache.
A fi om de paie.
A face alb pe cineva.
A face umbră pămîntului.
A da cu vîrf şi-ndesat.
A trage cenuşa pe turta sa.
A se afla sănătos.

A căuta cearta cu luminarea.
A lua apa de la moară.
A veni cuiva apa la moară.
A prinde iepurele cu carne.
A face cuiva felul.
A juca în horă.
A prinde orbul şi a-i scoate ochii.
A se pune în poară cu dracul.
A nu-i veni nici dracul de hac.
Dă-ţi, popo, pintenii şi bate iapa cu călcîiele.
A fura minţile.
A fura minţile într-o lingură de apă.
A mirosi.
A fi tîlhar în formă.
A avea mîna unsă cu terpentin.
A fi lung la mînă.
A pune lingura-n brîu.
A avea nas la poliţie.
A fi uns cu cei mari.
A se face cîrlig de foame.
A rupe cîinii de inimă (de foame).
Ori cu capul de piatră, ori cu piatra de cap.
A-şi juca mendrele.
A muri cu zile.
A avea unsă inima cu unt.
A înnebuni de bucurie.
A plesni de necaz.
A nu mai putea de ciudă.
A plînge după ziua de ieri.
A fi bogat, mînia pămîntului.
Treanca, fleanca, mere acre.
Calea-valea.
Eu cu tine calea-valea, tu cu mine hîrţa-pîrţa.
A da peste calul vătavului.
I se apropie teiul la curmei.
A fi cusut (ceva) cu aţă albă.
A da răvaş.
A prinde în gheară.
A lua la subţire.
A bate laturile.
A da dosul.
A-i tăia prin cap.
A fi cu vino-ncoace.
A fi în poziţie.
A se încinge.
A face dîră-n barbă.
A avea în mînă.
A avea în palmă.
Ca pe palmă.
A nu avea nici un Dumnezeu.
A nu da cuiva mîna.
A nu ţine pe cineva curelele.
Nu-i taie custura.
A tăia frunze la cîini.
A-i muri soacra.
A veni la spartul iarmarocului.
A purta (cuiva) sîmbetele.
A duce cuiva vergele.
A coace turta (cuiva).
A-i pune cruce.
A se cunoaşte după umblet.
A arăta spatele.
A întoarce (cuiva) spatele.
A apuca la strîmt.
A lua din scurt.
A fi cuiva larg pe dinainte.
Îl taie capul.
L-a pîrlit.
L-a ars.
A arde cuiva o palmă.
A nu avea scaun la vorbă.
Ca fuiorul popei.
A da cu crucea peste cel cu pricina.
A fi vînător de vrăbii.
Gîdilă-mă să rîd.
A se lăsa pe tînjală.

A dormi p-o ureche.
A trăi cu capu-n sobă.
A trăi pe cuptor.
A dormi cu lumînarea aprinsă.
A umbla într-un călcîi.
Şi fără cap şi fără picioare.
A da dracului de pomană.
Eu stăpîn, tu stăpîn, cine trage ciobotele.
A fi frumos ca un ginere.
A fi bun ca bucăţica cea bună.
A fi bun ca pîinea.
A mînca pe cineva cu vorba.
A avea pîine şi sare.
Joacă de mîncă pămîntul.
A nu-i mai trebui nici popă tuns.
A da într-o seară ce cîştigă într-o vară.
A umple foamea de pepeni (castraveţi).
Doi pepeni într-o mînă nu se ţine.
Loveşte-mă, lele, în spate să-ţi dau un bulgăre de iască.
S-a-ntors foaia.
S-a schimbat boierul.
A fi de rîsul lumii.
A fi de rîsul chioarei.
A rîs c-a putut.
A nu fi nici d-o treabă.
A scăpa norocul din palmă.
Zboară o gîscă friptă
A-şi veni la matcă.
A-şi veni în simţuri.
A fi iască.
E vin şi nu.
A da pe bete.
A da pe gura lumei.
A cădea la inimă.
A nu fi lucru curat.
A fi un calcă-n străchini.
Cum o da tîrgul şi norocul.
A fi salba dracului.
A fi săgeata lui Dumnezeu.
A şterge putina.
A sorbi cu ochii.
A bate toba.
A se învîrti într-un călcîi.
Marte din post nu lipseşte.
Paşte, murgule, iarbă verde.
A-şi teme bărbatul (femeia).
A fi ciumă.
A se-ntinde la caşcaval.
A fi murat în varză acră.
A nu avea nici un chichirez.
A fi pistreţ.
A lega cot la cot.
A măsura pe cineva.
Las-o moartă-n păpuşoi.
A brodit-o ca nuca-n perete.
De aceea n-are ursul coadă.
S-a supărat ca văcarul pe sat.
A brodit-o ca ţiganul miercurea la stînă.
A fi zodiaş.
A auzit-o cît un bold şi-a făcut-o d-un cot.
A prinde la limbă.
A fi plin de fumuri.
A-şi da în petec.
A rupe pe (franţuzeşte...).
A scăpa trenul.
A scoate pe cineva din ţîţîni.
Slove negre pe hîrtie albă.
A lua pe nu ştiu-n braţe.
A apuca de la uşă.
A prinde pe cineva cu mîna-n sac.
A prinde pe cineva cu mîţa-n sac.

A da de potcă.
A da pe cineva prin noroi.
A avea creieri de gîscă.
A-şi vedea visul cu ochii.
A fi înghiţit un băţ.
A creşte pui de năpîrcă.
A fi gros la piele.
A fi subţire la piele.
A nu-şi vedea lungul nasului.
A ajunge din cal măgar.
Cu pufuşor pe botişor.
Cum e turcul, şi pistolul.
Cît cerul de pămînt.
A judeca numai faţa dar nu şi inima,
A se înfunda cuiva.
A juca pe cineva.
A se da-n dragoste.
A fi gros la cap.
A lăsa pe cineva să se bată ca apa de maluri.
A se uita la dracul.
A se duce la dracu-n praznic.
A petrece ca soacra cu nora.
Poţi să tai lemne la capul lui.
Frate cu frate dar brînza pe bani.
A umbla ca cu un ou în poală.
Asta ca vai de capul lui.
Şi curechiul uns şi cu slănina-n pod nu se poate.
A lua inima-n dinţi.
A fi frumos la suflet.
A fi frumos ca la nuntă.
A fi frumos ca o mireasă.
A se îneca ca ţiganul la mal.
A fi un ţîr.
A tăia pe cineva cu vorba.
A turna ca în budîiul ţiganului.
A bate toba d-a surda.
A face gîtul leică şi pîntecele balercă.
A fi lemn.
A fi piatră.
A-şi lua tălpăşiţa.
A toarce, nu alta.
A fi pe cea lume.
A fi ca chipeşul.
A avea cap mare.
Nu i-a tors nimene pe limbă.
A-şi face sînge rău.
E uşor a zice plăcinte.
A fi ca focul.
A croi (pe cineva).
A lăsa-n plata Domnului.
A fi bine.
A nu pune opinca-n obraz.
A fi ca după masă.
A fi ca după douăsprezece.
Doar nu-s tuns nici ras pe cap.
A intra-n vorbă ca cîinele la nuntă.
A sfecli.
Cum nu sînt eu popă.
A fi statu o palmă, barbă cot.
A fi Mihai.
Nu se poate ca de moarte.
A se face Tănase.
A se da.
A nu călca pe cineva pe picior.
A se da în vînt.
A fi Ştefan gogomanu.
A duce pe cineva la apă de căpăstru.
A se face neznai.
Cît gura beţivului pe cepul antalului.
A pune cuiva funia-n coarne.
A fi galben ca fata nemăritată.
A mînca viermii (pe cineva) pe scîndura patului.

A tăcea ca porcul în păpuşoi.
A fi cărbune acoperit.
A da gata pe cineva.
A lua la sigur.
A sta la taifas.
A sta la chef.
Ce-i trece prin degete dă şi stăpînului.
Parcă a înghiţit un ac.
A înghiţit un ac spre a scoate un fier de plug.
A purta cu vorba.
A nu avea casă nici copii.
A purta pe degete.
A scăpa printre degete.
A lua la vale.
A fi de zahar.
A fi crescut în buruienele dracului.
Hai să vorbim degeaba.
A lua peste picior.
A azvîrli cu piatra-n şatră.
A da spuza şi a lua cenuşa.
A avea de tras un păcat strămoşesc.
A greşit croitorul şi a spînzurat stolerul.
A bate cuiva obrazul.
A nu da răgaz.
A sta smirnă.
A umbla strună.
A da un bobîrnac cuiva.
A struni (pe cineva).
A nu scăpa ca de dobînda turcească.
A nu da inima răzbun.
A-şi păzi taina de joi pînă mai apoi.
A trage cu ibrişin pe la nas.
A-şi vîrî coada.
A se alege un lucru rău.
Negri ţi-s ochii.
Într-o bună dimineaţă.
A pune cuiva belciugu-n nas.
A face pe cineva una cu pămîntul.
A plesni măselele de lucru.
A trece cu deochiul.
A pune juvăţu-n gît.
A bate calea mînzului.
A fi scurt de coadă.
A merge ca o bătaie de puşcă.
A frige la inimă.
Două şi cu două fac patru.
A fi gros la ceafă.
A fi gras la pungă.
A arde pe cineva la inimă.
A fi vîrtos la cap.
A fi cu burta mare.
Bani bătuţi.
A fi rînzos la inimă.
A fi cu cineva în cîrcă.
A bruftui pe cineva.
A fi talanca tîrgului.
A fi buhaiul satului.
A trece făina prin traistă.
A plefturi pe cineva.
A da prin tărbăceală.
A fi o gîscă.
A suna cuiva potcoavele.
A ştie spre toacă-n cer.
A suna cuiva doagele.
A pica cuiva coliva-n piept.
A-i merge buhul ca de popă tuns.
A ieşi cuiva vestea ca de popă tuns.
A vedea la puntea raiului.
A merge cuiva petecele.
A-i merge fulgii.
La vara cailor.

A vedea pe cineva cînd a crește păr în palmă.
A mușca șarpele de limbă.
Aicea cîntă gîsca.
A bate apa în piuă.
A se închide toate cărările.
A merge drept ca neamțul.
A se ciopli.
Ca funia în sac.
A sta pe mărăcini.
A fi dat la rindea.
Parcă stă în apă.
Parcă stă pe ghimpi.
A face la cuie.
A avea seu la rărunchi.
Să ne vedem sănătoși în tîrg la Moși.
E slut ca Prut.
Frica păzește bostănăria.
A fi cioplit din bardă.
Pînă în pînzele albe.
A da colac și lumînare.
A da cuiva inima brînci.
A fi cu pîntecele la nas.
A fi gras ca cobza.
A închide ochii.
A avea suflet negru.
A avea mațe negre.
A fi scripcă.
A avea privirea untdelemnie.
A suge de la două oi.
A fi împarfumat ca o văduvă.
A fi sprinten ca o glumă.
A avea gîtul ca tortul.
A-i da de hac.
A mînca bani.
A fi un cîine plouat.
A trage pe sfoară.
A fi tehui.
Cu nasu-n pămînt.
A fi lulea (amorezat).
A învăța pe cineva cum se plîng morții.
A nu avea nas.
A face urechea toacă.
A umbla cu ochii-nchiși.
A umbla cu capul între urechi.
A umbla cu coada între picioare.
A sări inima din loc.
S-ar rupe să fie de petice.
A umbla cuiva gura moară.
Capu-i e calendar.
Moarte fără pricină și nuntă fără minciună nu se poate.
A avea cîți iepuri sînt la biserică.
A dat sfoară-n țară.
A se duce cu nepusa-n traistă.
Băiat cuminte și babă frumoasă.
Tot nașul are naș.
A ieși cu coada între vine.
A se pune luntre și punte.
A face cu ouă și cu oțet.
A face de două parale (pe cineva).
A fi foanfă la gură.
A trece ca cîinele prin apă.
A fi făcut numai din topor.
A fi san ran.
Las-o moartă în cînepă.
Netam nesam.
A spune ca din carte.
A fi uns.
A fi drag ca sarea-n ochi.
A unge pe cineva.
A unge osia.
A unge roata.
L-aș băga în sîn, dar nu încape de urechi.
A boì (pe cineva).
A lăsa-o moartă.
A fi osia neunsă.
A freca pe cineva.

A freca fără săpun.
Ca magazia lîngă drum.
A fi arcuş uns.
A merge strună.
Ca cîinele în car.
Iepurele şi scripca.
A se face chinez.
A se face englez.
A fi cap de turc.
A fi ovreică.
A fi neamţ.
A fi armean.
A fi sfrijit ca un neamţ.
Jidan tot jidan.
A sări ars.
A face zîmbre.
A mînca praz.
Capră rîioasă.
A se-ncruci.
Departe e griva de iepure.
A nu mai face boi bălţaţi.
Tot alba-n doi bani.
A face prea creaţă.
A nu călca pe colţul işlicului.
A zice hîrb şi a răspunde ciob.
Îmi zice urîtă, zic slută.
A nu şti pe unde se udă găina.
A şti az, buche.
A fi curăţel.
A nu-nvăţa pe cineva să-şi înece copiii.
A învăţa pe dracul să dea cu puşca.
Muierea îmbătrîneşte pe dracu.
Dracul nu e aşa de negru pe cît se spune.
A umbla ca cu un ou.
A intra ca vulpea-n sac.
A umbla după potcoave de cai morţi.
A avea inimă verde.
A prăpădi pe mehehe pentru mihoho.
A pupa-n bot şi a lua tot.
A nu avea nici în clin nici în mînecă.
A face oaie de tot.
A se-mbăta cu apă rece.
A alerga pîn' să iasă limba d-un cot.
A se întinde ca caşcavalul prăjit.
A nu lăsa să se lungească cuiva maţul.
De-amăruntele (a lua pe cineva).
A se sfîrşi de la inimă.
A se muia din balamale.
A fi slab în balamale.
A fi o rublă ştearsă.
A fi smucit din botez.
A fi schimbat din botez.
A fi de lut.
Ţine-te pînză să nu te rupi.
A grăi verde.
A grăi răspicat.
A avea mintea încovrigată.
A ajunge (pe cineva) ca necazul.
A ajunge (pe cineva) ca boalele.
A fi galben ca frica.
A fi rupt din soare.
A fi rupt din poveste.
A fi rupt dintr-un basm.
Toată ziua bună ziua.
A nu fi în ştirea lui Dumnezeu.
Nici dracul nu-l ştie.
A face cărare bătută.
A-şi toci tălpile.
A aştepta să vie cîşturile de la moşie.
A fi drag ca sarea în ochi.
L-ar băga de păr în sîn.
A căuta ziua de ieri.

Îi miroase, de aceea nu-i vine.
A da cu mintea.
A da cu bobii.
A da din coadă.
A strîmba din nas.
A călca pe coadă.
A mînca răbdări prăjite.
A prinde bine.
A fi cam piperat.
A nu-i fierbe oala.
Get-beget coada vacei.
A nu băga lingura unde nu fierbe oala.
A fi dimerlia unsprezece la merţă.
A fi la locul său.
A fi bătut măr.
A nu răbda inima.
A fi un chip de Doamne ajută.
A pune gard gurei.
A-şi pune lacătă la gură.
A fi putred de bogat.
A nimeri Suceava orbii.
Ţipenie de om.
A umfla pe cineva.
A rămînea cu coada-n mînă.
A veni vorba.
A se cădea.
A intra-n bănuială.
A lipi o fleaşcă.
A lipi o palmă.
A se lipi ca muşchiul de pom.
A duce greu.
A fi om.
A mînca la miere.
A da pe gîrlă.
A mătura pe cineva.
A scoate pe cineva din pepeni.
A da pe cineva prin tină.
A cădea-n păcat.
A plesni prin minte.
A-l ierta Dumnezeu.
A trage nădejde.
A trage la măsea.
A-i sufla în borş.
A fi scîrţai-scîrţai.
A fi un coate goale.
A fierbe fără apă.
A nu avea para chioară.
A se ţine gaie după cineva.
A zice pe şleau.
A umbla agale.
A fi ales pe sprînceană.
A da cu puşca-n Dumnezeu.
Ca funia-n sac.
A lua la refec.
A lua piper în nas.
A fi coadă de topor.
După moarte şi cal de ginere.
A scrie pe lumînare.
A tăia-n grindă.
Parcă-i făcut marţea pe gratii.
A fi făcut la lună nouă.
A fi făcut în zi de post.
A avea minţile sărite.
A-şi aprinde paie-n cap.
A sări cuiva ţandăra.
A nu fi făcut noaptea.
A veni pandaliile.
A veni cuiva berbecii.
A veni dracii de la moşiile cuiva.
A trăsni cuiva ceva prin cap.
A fi născut cu stea în frunte.
A fi mămăligar.
A vorbi moşi pe groşi.
A căptuşi pe cineva bine.
A pune pingeaua.
Spală ni verzi, ni uscate.
A trăi ca cîinele-n puţ.
A lătra la lună.
A umbla gura moară.
A umbla gura după vînt.

A fi un ger de crapă lemnele.
De departe calu-și bate,
de-aproape ochii-ți scoate.
Sfîntul și tămîia.
Sacul și peticul.
Tronc Marițo.
A cade cu hodoronc-tronc.
Na-ți-o frîntă că ți-am dres-o.
A nu fi a bună.
Parcă mănîncă numai vinerea și
miercurea.
Săracule, și ai bea tutun.
Mai știi de unde sare iepurele !
Tot nea Radu.
A fi lemn de tufă.
Nici pămîntul nu-l primește.
A muri fără pernă la cap.
A-și plînge zilele.
Trai cu vătrai.
A fi scăldat în lapte dulce.
A fi gătit ca păunul,
A nu avea țărînă pe mormînt.
A face orz din grîu.
A nu fi cu fetele, nici cu
nevestele.
A suci mintea cuiva.
A-și face moartea cu mîna.
A veni apă-n gură.
A trage chiulul.
A fi cu capul în nori.
A umbla cu capul în vînt.
A fi un tîrîie-brîu.
A fi de capul său.
A-și face vînt.
A ajunge frînghia la par.
A fi cinstit în casă pustie.
Ca peștele-n mreajă.
A bate toba la Craiova s-a auzi
și-n Moldova.
A suna clopotul.
A fi copil de casă.
A fi cîine.
A se da în foc.
A fi cal de poștă.
A muia pe cineva.
A strînge cu ușa.
A face fiartă.
Din joi în Paști.
A vorbi în zodii.
A vorbi cu gura altuia.
Cît negru sub unghie.
Țuști în oala cu chișleag.
A tăia merticul.
A toca gura.
Cîtă frunză și iarbă.
A munci-n sec.
A nu avea parte.
Ca în satul lui Cremene.
Sat fără cîini.
Cu chiu cu vai.
Acu' e acu' !
A umbla ca titireul.
A fi ca tabacul Domnului.
A fi spart la mînă.
A arunca banii pe fereastră.
A arunca banii-n vînt.
A nu zice nici cîrc.
A se iuți.
A fi în largul său.
A tuli.
A fi urechea tîrgului.
A fi urechea lui Dumnezeu
A fi urechea dracului.
A înșira verzi și uscate.
A aduce vorba.
A aduce cu ....
A-l ierta Dumnezeu.
A da p-acasă.
A se trece cu gluma.
A se aluneca cu firea.
A se trece.
Nici cîine, nici ogar.

Foc și lumînare.
A fi strîns în ghingi.
A-și uita anii.
De pe vremea lui Han Tătar.
A se sfîrși cuiva ața de pe ghem.
A fi fiert în oală.
A avea carul două proțape.
A lua urma cuiva.
A fi tare-n labă.
A pune degetul în gură.
A duce la feredeu.
A fi cufundat în apă fierbinte.
A fi de bodaproste.
A se-ntinde apa.
A-și pune bine ceva.
A fi cu pieptul deschis.
A scoate din pepene.
A lua la ochi.
A lăsa cu mîna-n gură.
A avea noroc de scroafă.
A fi cînd făr' de lege.
A se codi.
A băga-n răcori.
A fi la cuțite.
A avea inimă de fiere.
A trece sudori de moarte.
A fi boala dracului.
A fi ca un pai.
A trage țolul.
A fi cu lacrimile sub barbă.
A opări pe cineva.
A fi vorbă lungă.
A-i merge la inimă.
A frige la inimă.
A-și face seamă.
A fi o nevoie.
A încurca ițele.
A fi un încurcă lumea.
A fi cu gheața-n spinare.
A fi cu frica-n spate.
A se topi după cineva.
A se muia la inimă.
A face ochii roată.
A fi îndrăgostit cît opt.
A sări ca un împuns.
A fi născut din flori.
A avea inima ruptă-n șeapte.
A-și uita cărările.
A rupe pielea cuiva.
A se rupe inima cuiva.
A sufla-n borșul cuiva.
Dragostea l-a dat gata.
A nu avea gură.
A pune capu-n pămînt.
A avea fața scrisă în icoane.
A fi frige linte.
A bate capul.
A trage la casă.
A-și face veleatul.
A face haz de năcaz.
A nu da hățurile din mînă.
A se da peste cap.
A-și face de cap.
A pune picioru-n prag.
A lucra pe cineva.
A fi în păr.
De-a bașca.
A intra zilele-n sac.
A fi prea de oaie.
Ba că-i tunsă, ba că-i rasă.
Tura-vura.
A umbla cu politica.
A intra la idee.
A-și cunoaște nașul.
A se lega cuiva picioarele.
A avea inimă de gheață.
A da pămîntul afară.
A cădea lat.
A fi subțire la pungă.
A fi ușor la buzunar.
A ușura pe cineva de cap.
A avea pe frunte ceață.

În ruptul capului.
A bate tîrgul.
A rămîne de poveste.
Peste nouă mări şi nouă ţări.
A-şi perde capul.
A lua peste picior.
A fi un gură-cască.
A fi de gît cu cineva.
Nici una nici două.
A trece puşcă.
A-l mînca viermii de viu.
A muşca (pe cineva) şearpele de inimă.
A se ţine grapă.
A bate capul pe datorie.
A fi slugă la doi.
A fi dezgheţat.
A avea steagul închinat.
A lua ochii.
A nu avea habar.
A fi harnic de mănîncă pămîntul.
A-şi da poalele peste cap.
A avea maţe acre.
A da iama prin...
Ei, aş ?
A lua pînea de la gură.
De inimă albastră.
De pe timpul Matracuchii.
De pe vremea lui Papură-vodă.
A o tunde.
Cu vîrf şi îndesat.
A aduce pe cineva cu ciobote roşii la domnie.
A se feri de putină şi a da peste bradină.
Fiori de vînt a avea.
Bunătate de om a fi.
A merge cuiva ca din apă.
A face cuiva.
A se curma făcutul.
De-a fir a părul.
A se face una cu pămîntul.
A face ghem.
A-şi vîrî mintea-n cap.
A fi din opincă.
De ochii lumei.
A se-ndrăgi de ochii cuiva.
A fi scoborît cu hîrzobu din cer.
Într-un ceas rău.
Într-un ceas bun.
Grai cu rost.
A ieşit tot în plin.
A-i merge-n plin,
A fi argint viu.
A ieşi cu plinul.
A ploua cu doniţa.
A turna cu găleata.
A fi om cu prinsoare.
A sta d-o parte ca o mireasă.
A fi cuprins.
A fi ciocoi gulerat.
A pune piciorul în pragul soartei.
A fost ce a fost.
Cum e habarul.
A ridica zilele.
Cu limba de moarte.
A trece sudori reci.
Pîn' la Hristos iese pielea lui Bedros.
A fi tobă de carte.
A fi burduf de carte.
A lăsa pe cineva-n banii lui.
A se desface de cel făcut.
A tuna prin cap.
A trăsni prin cap.
A trosni prin cap.
A fulgera prin cap.
A tăia cumpăna.
A-i cînta cucuveaua.
Vodă vrea şi Hîncu ba.
A da limbă prin ţară.

A ieşi din ţîţîni.
A-şi ieşi din fire.
A fi numai o apă.
C-o fi, c-o drege.
C-a fi, c-a păţi.
A face lefter.
Inimă rea a-şi face.
A rămîne pe cineva (la carte).
A da de-a berbeleacul.
A fi bălţat.
Geaba funia e la car.
A da-n sus şi-n jos.
A plăti ciubote roşii.
Ucigă-l toaca.
A fi toacă.
Lacrimi de foc.
Găina cîntă cucurigu.
A fi căţea.
Ce-i trebuie chelului ?
Calicului tichie de mărgăritar îi trebuie.
A lua în unghii.
Cîte zile într-un an.
A-l fura somnul.
A fi oaie.
A fi poveste.
A fi plouat.
A se pune lungiş-curciş.
A veni de hac.
A tăcea chitic.
A tăcea ca peştele.
A fi miel.
Ia-l de unde nu e.
A lua bivolul din gardul răzoaiei.
A bate toba.
A bate ca pe tobă.
Dur încolo, dur încoace.
Aşa şi pe dincolo.
A fi vulpe.
Spor şi berechet.
A fi zmuncit din botez.
Berechet.
A face pastramă.
A nu fi cu lapte (cu izbîndă).
Minte de muiere.
A duce minte la ceva.
A da cu crucea de cineva.
A vorbi cu miez.
Carte subţire.
A mînca mai de soi.
A fi trecut prin ciur şi veşcă.
A se pune-n poară cu domniile.
A nu avea preţ.
A intra-n grijă.
Cu doamne ajută.
A fi aproape ca turcu de împărtăşanie.
A se culca pe-o ureche.
A merge cu picioarele-n sus.
A pune capul sănătos la Evanghelie.
A nu şti să-ncurce două fire.
A fi făcut din topor.
A fi întors de la ţîţă.
Cît păcat la inima fecioarei.
Ducă-te pe pustie.
A plînge cu viers.
A ajunge ca resteul de alun.
Ce mai la deal la vale.
A umbla cu şoalda.
Cît ai bate din palme.
Vorbă de clacă.
A şedea cu dinţii la stele.
A fi nici aşa şi nici aşa.
Uite popa, nu e popa.
A nu şti de unde sare iepurele,
A nu şti din ce tufă ţîşneşte iepurele.
A o şterge.
A fi păcat de Dumnezeu.
A se topi din picioare.

Vin botezat.
Și fîntîna seacă odată.
A nu puți, nici a mirosi.
A se face mort în popușoi.
A lua boii de dinainte.
A nu-i fi boii acasă.
Parcă i s-a înecat corăbiile.
Parcă i-a plouat.
Parcă i-a bătut piatra.
Parcă i-a sunat la ureche.
A fi cu lipici.
A fi țeapăn.
A fi țeapăn la cataramă.
A-l strînge ghetele.
Hep, hep.
A fi limpede la cap.
A se limpezi valea.
A vinde cu ardeiul.
A avea noroc de scroafă.
A fi cîne făr' de lege.
A fi supt lapte de capră.
A băga-n butie.
A fi mîna dreaptă a cuiva.
A fi locustă.
A bate bani la talpă.
A fura cloșca de pe ouă.
A îngheța cenușa în foc.
Tronc cu apă-n băț.
A se apuca de-un tăiuș de sabie.
A găsi pe cineva cu dimineața-n sac.
A face liturghie cu bragă.
A împușca cu pat de pușcă grecesc.
A da peste păcat.
A mînca păpară.
Turcul să plătească.
A sta de cineva.
A face claie peste grămadă.
A închina cuiva.
A se chircheli.
A lua bucățica din gură.
A umple criminalul.
A fi ca o frunză pe apă.
A-l vedea sfîntul.
A da în plata Domnului.
A umbla cu precaz.
A fi bun de pus la rană.
A sta d-a judeca cineva.
A se pune o piatră pe inimă.
A nu duce la ureche.
A-l sufla vîntul.
A vorbi ponciș.
A face sprafcă.
A bea sîngele cuiva.
A intra în păcat.
A fi cu pufușor pe botișor.
A se umfla-n pene.
A curge cuiva ochii.
A-și lua traista și ciubucul.
A lucra pe sub mînecă.
A lua cu o perdea mai sus.
A fi cu căciula-n mînă.
A apuca pe cineva hachițele.
A-și găsi Bacăul.
A bate din buze.
A merge-n piatră seacă pentru cineva.
A arde dracului tămîie.
A fi șurubar.
A-și vinde pielea de pe sine.
A fi născut în zi de lucru.
A aduce călare pe prăjină de alun.
A fi ca trecut prin apă.
A face pocinog bun.
A avea curagi în călcîie.
A plesni din bici.
A-și mînca mînele.
A strica calimera.
A se ieftini pînea.
A-și aprinde paie-n cap.

A-și aprinde un stog în cap.
A descoase pe cineva.
A avea grăunțe în cap.
A face ceva mușama.
A fi porc de cîne.
A se zvîrcoli pe două căpătîie.
A nu ști ce e noaptea, ce e ziua.
A bate bătătura.
A tăia la gogoși.
A pune la mînă.
A sorbi pe cineva într-un pahar de apă.
A fi crai.
A mînca cuiva din colivă.
A împunge pe cineva la măduvă.
A nu se lăsa nici mort.
Înghite nea Agache.
A avea vînă.
A fi un om și jumătate.
A avea cap de dovleac.
A avea capul plin de mămăligă.
A avea căpățîna plină de vată.
A fi adînc.
A spune verde-n ochi.
A fi un lasă treaba d-azi pe mîine.
A-l chiorî de la ochi.
Unde dracu își înțarcă copiii.
A frige la ficați.
A avea mîncărime de limbă.
A fi bătut la cap.
A avea bumbac în urechi.
A fi lipit pămîntului.
A se ține tot d-a lui.
A da mult de lucru.
A nu avea-ncotro.
A sta în gît.
A pune seu în carne grasă.
A prinde pe cineva (acasă).
A nu fi acasă.
A vinde gogoși.
A fi cu două fețe.
A fi taler.
A fi pe buzele fiecăruia.
A fi cu inima la gură.
A fi sac fără fund.
A nu ști că-l apasă gheata.
A-l strînge Dumnezeu.
A turna iaurt peste smîntînă.
A da peste cap.
Colac peste pupăză.
A scoate vorba din traistă.
A mai veni d-acasă.
A umbla ca șarpele după vitejie.
A face pontul.
A nu glumi cu talpa iadului.
Nu mă-nebuni c-amețesc.
A împinge păcatul pe cineva.
A sări în ochi.
A fi ascultat cu o ureche.
A cerca vinul p-o ureche.
A fi tras de cap.
A fi o vacă de muls.
A da de rîpă.
A rămîne paf.
A lua pînza de pe obraz.
A se lua după muscă.
A fi încîntat.
A linge cizmele.
A dovedi (la mîncare).
A rămîne pe jos.
A mînca la bani.
A vedea cîte păcate face cineva.
A arde tămîie cuiva.
A mînca trînteală.
A avea trecere.
A ține piept.
A umbla cu capul sus.
Cît bruma.
A da păcatul peste cineva.

A da-n cumpănă.
A se cocli turtă.
Cîte-n lună şi-n soare.
A avea noroc nebun.
A trage (pe cineva) aţa la moarte.
A se lega cuiva limba.
A lega cobză pe cineva.
A bate pe cineva măr.
A înghiţi găluşca.
A nu avea de ce se prinde ochii de cineva.
A trece un şarpe rece prin corp.
A lua la ochi.
A nu se alege praful de cineva.
A rămîne cu buzele umflate.
A fi scris (în cer).
A băga pe mînecă.
A căpăta ceva la moşi verzi.
A veni la parochimen.
A înhăţa cu dinţii.
A lua cu pietre.
A spune pe şart.
A fi sula şi căciula.
A cam scrînti.
A avea peri răi.
A se lua pînza de pe ochi.
A nu mai zice pe nume cuiva.
A umbla după icre verzi.
A spune la gogleze.
A nu mai încape locul.
A nu zice nici bleau.
A rămîne pe jos.
A se lua cu mînele de păr.
A mînca laur.
A avea inima sărită.
A nu avea zi albă.
A fi piază rea.
A merge găitan.
A veni alba-n sat.
Cum vezi cu ochi verzi.
A intra gărgăuni în cap.
A intra sub pielea cuiva.
A scăpăra ochii.
A fi cît toate zilele de mare.
A fi oleoleo.
A trage la geamparale.
A nu putea zice nici două boabe legănate.
A fi frumoasă de pică.
A fi un fluieră-vînt.
A sfîrîi inima după cineva.
A face de petrecanie.
A apuca razna pe cîmp.
Parcă-a intrat spaima-n oi.
A rămîne la inimă.
A fi neamţ fără căţel.
A snopi pe cineva.
A ieşi cu plocon.
A cheltui din bob numărat.
A fi o găină plouată.
A sări cămaşa de pe cineva.
A durea-n pungă.
A pune cuiva plumb în cap şi nisip în ochi.
Parcă e tocmit cu ziua.
A-şi lega o piatră de gît.
A-şi da sufletul pe-o pîine.
A fi cal de poştă.
A se înfrupta.
A-şi pune gîtu-n zgardă.
A se ţine cu cineva.
A face cu nr.5.
A face pe sub mînă.
A fi din satul Nemîncaţi Flămîndă.
A sta cu dinţii la stele.
A lua la depănat.
A făsăi cuiva nasul.
A fi tipărit şi în abecedar.
A-şi spăla mînele.
A lăsa cu mîna-n gură.

A fi dobă de carte.
A se sui părul în vîrful capului.
A se face părul măciucă.
Din senin.
A fi bătută cu leuca-n cap.
A se bucura ca de o casă aprinsă.
A intra frica-n oase.
A intra moartea-n pădure.
Un ciomag ajunge la un car cu oale.
Şi-a dat lelea peste bărbatul.
A face pe foaie.
La aşa cap aşa căciulă.
Din gealău.
Un calcă-n străchini.
A fi buhaiul satului.
A fi butoi fără fund.
A fi sac spart.
A căra apă la fîntîna plină.
A fi un izvor nesecat.
A-şi vedea visul cu ochii.
Cît e plapoma.
A nu se-ntinde mai mult ca plapoma.
A toca pe cineva.
A toca pe vătrai.
A se uita la dracul.
A se duce la dracu-n praznic.
A umbla ca lupii pe lîngă oi.
A umbla ca cu un ou în poală.
A sta ca vai de capul lor.
A fi nea-ntr-o parte.
A da cu crucea peste cel cu pieină.
Vînător de vrăbii să fii.
A-l da pe pocal gros.
A scăpa norocul din palmă.
O gîscă friptă zboară.
A-şi veni la matcă.
A-şi veni-n simţuri.

Culese de Mihail Canianu, din judeţul Neamţ.

E bună de picior.
Copilăreşte.
A luat-o la sănătoasa.
I s-a urcat în cap.
A luat luleaua neamţului.
Parcă-şi dă din ochi.
E pe o ureche.
Îi lipseşte o doagă.
Îi lipseşte o sîmbătă.
E nea Stan.
E un pui de lene.
Cu capul între urechi.
Ia-ţi catrafusele.
E bun de gură.
E lung de gheare.
E lung la nas.
E gros la bot.
Mănîncă ca lupul.
Merge pe nouă poteci.
E topor de oase.
Lasă-l în boii lui.
Nu e în duşii lui.
Îşi dă arama pe faţă.
E mîndru ca păunul.
E gras ca lemnul.
N-am mîncat laur.
E cu musca pe căciulă.
Are patru ochi.
E blînd ca mielul.
Fuge ca cerbul.
Umblă cu ochii logodiţi.
Doarme iepureşte.
Îl mănîncă ceafa.
Umblă după dracu.
Nu-ţi fierbe oala.

E împodobit la cap.
I-a dat papuci.
Ţine coada-n sus ca capra.
Are urechi de cîrpă.
E viclean ca vulpea.
Bate apa-n piuă.
A băgat-o pe mînecă.
Are creieri de cîlţi.

Culese de D. Gomoiu, student, din Prahova.

A luat-o la sănătoasa.
Eşti un om cu traista în băţ.
Aşa-i de harnic că mănîncă foc.
Ce ţi-a mai tunat în cap.
Ce tot hodorogeşti.
Umbli ca fuioru popii.

Culese de N. Cociorvă, învăţător, din com. Docani-Tutova.

FRÎNTURI DE LIMBĂ ŞI ZICĂTORI

Tătălîngă,
Pilă lungă,
Pilă-n pi,
Pilă-n pungă.

Am o purcea chilopană
Cu purceii chilopani,
Vin, sug, fug în tufă (bis).

Veniră niște oameni
D-aseară, d-alaltăieri seară,
La popa descălecară.
Da' caii de ce-i legară ?
De coame, de coade,
De cuiele podului popii (bis).

— Cinte, cintenetezoi,
Cine, cin' te-a netezit ?
— Un cine cintenetezoi
Din țara cintene-muntenească.

Păsărică, sură, pură,
Trecu vara-n curătură
C-un maldăr de pur în gură,
Uru-ru cur, curvă pură (*bis*).

Culese de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.

(Variantă)

Păsărică sură, pură
Trece valea-n zburătură
C-un maldăr de pură în gură.

De la D. Nicolescu, înv., com. Tesluiu-Olt.

Fluture pă punte,
Fluture supt punte.

Culeasă de Chr. N. Țapu din Costești-Vîlcea.

(Variantă)

Fluture pe masă,
Fluture pe casă,
Fluture prin casă,
Fluturi pe toți p-ai noștri
Pre ăi din casă.

De la D. Nicolescu, înv., com. Tesluiu-Olt.

Napi îţi dau prin gard.

Ăst mîţ, mîţ, mîţ mic, mîţ mic e.

Culese de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.

(Variantă)

Ăst mîţ mic
Mic mîţ fuse ;
Mai rumegă-mi-ţi
Rugruluţi mai rumegă-mi-ţi.

De la D. Nicolescu, înv., com. Teslui-Olt.

Bou breaz bîrlobreaz
Din boii bîrlobrezenilor
Nu e anevoie de a zice :
Bou breaz bîrlobreaz
Din boii bîrlobrezenilor ;
Ci e anevoie de a dezbîrlobrezi
Bou breaz bîrlobreaz
Din boii bîrlobrezenilor.

Eu umplu poala popii
De trei ori cu prune roşii,
Popa umple poala mea
De trei ori cu prune roşii.

Culese de Chr. N. Ţapu din Costeşti-Vîlcea.

(Variantă)

Umplui, umplui poala popii
De trei ori cu prune roşii.

De la D. Nicolescu, înv. com. Teslui-Olt.

Doisprezece pui de cochircănel
Toţi într-un cuiburel.

Doisprezece dovlecei turceşti
Înşiraţi toţi pe un vrej.

Din Costeşti-Vîlcea.

Optsprezece dovleci turceşti,
Înşiraţi toţi p-un vreaj.

Din Roşiori de Vede.

Trecu Pîciu puntea.
Puntea pute a Pîci,
Pîciu pute a punte.

O stea logostea,
Două stele logostele,
Trei stele logostele,
Patru stele logostele,
Cinci stele logostele,
Şase stele logostele,
Şapte stele logostele,
Opt stele logostele,
Nouă stele logostele,
Zece stele logostele.

O sapă lată,
Două sape late,
Trei sape late,
Patru sape late,
Cinci sape late,
Şase sape late,

Culese de Chr. N. Ţapu.
Din Costeşti-Vîlcea.

Eu pup poala popii,
Popa pupă poala mea...

Peri de pe blana carului
În poala ogarului...

Vînturai
Vara mălai
Pe cîmpul lui pungă lungă,
Lungă,
Pungă lungă,
Populticu cu pilă-n pungă.

Culese de I Constantinescu din Dioşti-Romanaţi.

Vînturai vara mălai,
Vîntu rungă pungă lungă,
Tarapi cu pilă în pungă.

De la D. Nicolescu, înv., com. Teslui-Olt.

Pe un codru de luncă
S-a găsit o pilă şi-o pungă.
Cînd punga-n pilă,
Cînd pila-n pungă.

Culeasă de I Constantinescu, din Dioşti-Romanaţi.

Capra neagră calcă-n piatră,
Cum o calcă-n patru crapă ;
Crape capu caprii-n patru
Cum să crapă piatra-n patru.

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

Capră neagră calcă-n piatră,
Piatra în trei-patru se crapă ;
Aşa să crape capul caprii
Cum a crăpat piatra-n patru.

Cules de I. Constantinescu, Dioşti-Romanaţi.

Capra calcă în clinci,
Clinciu crapă în cinci,
Crăpa-i-ar ochii caprii
Cum a crăpat clinciu în cinci.

Cules de D. Nicolescu, înv., com. Tesluiu-Olt.

Capra neagră calcă-n clinci,
Crepe capu caprii-n cinci
Cum a călcat capra-n clinci.

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

O sută
Lipită,
Două sute
Lipite.
Trei sute
Lipite.

Cînd sulă-n pilă,
Cînd pilă-n sulă.

Culese de I. Constantinescu din Dioşti-Romanaţi.

De ce-ai zis tu c-am zis eu
C-a zis ăla nu ştiu ce ?
N-am zis şi-ai zis c-am zis ;
Cînd oi zice tot oi zice,
Ca să zici c-am zis c-oi zice.

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

Mai staţi, duce-v-aţi,
Că de mult aţi venit.
Plecare-aţi !

Mai stai, duce-te-ai,
Că n-ai venit de mult
Şi tu stai de puţin!

De la Ion Odor din Prahova.

Căcălău,
Bădălău,
A murit chir Năpîrlău!

Putină pritocitoare
Cu douăsprezece pritocitori
Tot într-o pritocitoare.

Culese de Elena Precorian, Costeşti-Vîlcea.

Cărămidaru cărămidăreşte
Pe cărămidăreasă,
Da' cărămidăreasa nu poate să
cărămidărească
Pe cărămidar.

Colea pă muşuroi
Este-o codobatură
C-un codăbăturoi;
Cînd codăbăturoiul sare peste
codobatură,
Cînd codobatura sare peste
codăbăturoi,
Şi se codobăturea amîndoi.

Culese de Chr. N. Ţapu, de la lăutarul Ghiţă Şchiopu, Rîmnicu-Vîlcea.

Nici n-am rîs cînd ai venit,
Nici nu plîng cînd oi pleca.

*

Bute pritocitoare,
Cot croitoresc,
Ilichiă bucureştenesc.

Dacă-i chel
Ce-ai cu el?
Dă-i un măr
Să-i crească păr!

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

Două picioare
Şedeau pe trei picioare
Şi ţineau un picior;
Vine patru picioare
Şi ia piciorul;
Atunci două picioare se necăjesc
Şi ia trei picioare
Şi dă-n patru picioare.

Culeasă de Chr. N. Ţapu. de la lăutarul Anghel Cambrea, Săcelu-Gorj.

Mălai proaspăt, prospăţel,
Tăiat pe tăierel,
Mărunt mărunţel.

Păsărică sură-n gură,
Pică pilă-n pungă,
Pungă-n pilă,
Pilă-n pungă.

Ce vas bun,
Ce varză bună,
Ce pritocitoare bună!
Optsprezece pritocitori
Tot într-o pritocitoare.

*

Nătălia fierbe pere,
Nătăloiu vine şi cere ;
Nătălia nu se-ndură,
Nătăloiu vine şi fură.

De la Elena Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

Plecai p-o ulicioară,
Mă-ntîlnii c-o lelioară,
O-ntîlnii, o-ntîmpinai,
Drept în chizmă-o sărutai,
În chizmă şi-n chizmişoară,
În izmă şi izmişoară.

Aseară, alaltăseară,
Mari boieri veniră la noi.
Da' caii de ce-i legară ?
De coame,
De coade,
De cuiele podului
Protopopului.

Bodaprostea a d-aseară,
Daţi să vă bodaprostim,
Hai să vă bodaprostim.

Culese de Chr. N. Ţapu de la lăutarul Anghel Cambrea, Săcelu-Gorj.

Tatăl meu
Şi tatăl tău :
Cel ce te-a făcut pe tine,
Tot acela şi pe mine.
El mi-e mie tată
Şi tu mie sor'.

Ţaţa maţa
Şade pe ţăţoi, măţoi,
Da' ţăţoi măţoi
Nu poate să şează
Pa ţaţa
Maţa.

De la Elenea Pretorian, Costeşti-Vîlcea.

Ştie mocanu
Ce e şofanu ?
Mocanu ca mocanu,
Nu ştie ce e şofranu,
Ca ţiganu divanu.

Nici salcia pom,
Nici mojicu om.

Nici talpa cerc de bute,
Nici mojicu om de frunte.

Culese de Chr. N. Ţapu de la lăutarul Dumitru Văleanu, din Roşiori de Vede, Teleorman.

Nici din cîine slănină,
Nici din tine poamă bună !

Din coadă de cîine numai sită
de mătase nu poţi face.
Din cîine niciodată nu faci
slănină.

De la Ion Odor, din Prahova.

Basamace,
Nu te face,
Adu testimelu-ncoace.

Culeasă de Chr. N. Ţapu de la lăutarul Dumitru Văleanu, din Roşiori de Vede, Teleorman.

Să trăiești,
Să văcuiești
Cît cioara-n par
Și vinu-n pahar.

Vin din Bughea-veche,
Unde dă pisica streche,
Cu gura căscată
Și cu coada ridicată,

Cu dinții rînjiți
Și cu ochii beliți.

N-am avut și ți-am dat,
Acuma am și nu-ți dau.
Roagă-te la Dumnezeu să n-am
Ca să-ți dau.

Culese de Chr. N. Țapu de la bătrînul Marin Chelu în etate de 96 de ani, Roșiori de Vede, Teleorman.
Un text identic a cules și I. Odor din Prahova. (N. ed.)

— Sărăcie, ce-ai cu mine ?
— Și cu tat-tău trăiam bine,
Și nu mă-ndur nici de tine.

Cînd a tunat
V-a adunat ?
Credeam c-atuncea,
C-apoi dacă trăsnea
Vă prăpădea.

A iubi
Și-a nu slăbi
Nu se poate.
D-aia am slăbit eu, frate !

Cel ce tace
Merge-n pace,
Cel ce vorbește
Mai mult zăbovește.

De cînd s-a lărgit ulițili
A pierit credințili.

De la Elena Pretorian, Costești-Vîlcea.

Tingă teterevugă
La gură făcută pungă
Și la c... poropoțoghiște.

Păsărică lămnicică,
Plămnicică,
Pis copălnicică,
Ca și ta-său lamnicu,
Plamnicu,
Pis copalnicu,
Ca și mă-sa lămnicica
Plămnicica,
Pis caplămnicica,
Ca și puiu lămniceiu,
Plămniceiu
Pis caplămniceiu.

Ceapă albă începătoare,
Putină pritocitoare.

De la D. Nicolescu, inv., com. Teslui-Olt.

Ceapă albă tocătoare,
Putină pritocitoare.

De la V. Gh. Lepăduș, înv., com Valea lui Cîine, Gorj.

Mă dusei la musca mare ;
Musca mare treiera,
A mai mică vîntura,
Șoarecele cu lingura
La gură căra.

Două mere,
Două pere,
Două fuse d-aurel
Și trei pui de grăngurel.
Alba fuge, mîndru suge,
Dăte dosu, frînse osu,
Pițigoiu stîlnicu
Talpa de nevolnicul.

Un șoarece murguleț,
Într-un vîrf de ruguleț
Rug rupe, rug mănîncă,
Rug covrigănește.

Un iepure șchiop
Într-un vîrf de plop
Treieră la bob,
Paiele cură,
Boabele s-alină.

De la D. Nicolescu, înv., com. Teslui-Olt.

Două-n lume nu se poate :
Omul să-l scapi de moarte
Și a-l întineri nu se poate.

Trei în lume nu se poate :
Punte peste munte,
Scară în cer
Și măduvă în fier.

De la V. Gh. Lepăduș, înv., com. Valea lui Cîne, Gorj.

Nici carnea,
Nici frigarea ;
Nici lupul flămînd,
Nici oaia cu doi miei.

Cutare ține nasu-n sus,
Tocmai ca capra coada,
Pînă o ajunge rîia.

Unu-o face de sărăcie,
Altu de șarlătănie.

Iesuș Maria,
Cum se dă cu sania !

Ce mi-e-n gușe
Și-n căpușe.

Îi fac semn
Și ea stă lemn.

Mușca-ți-aș limba din gură,
Că mult e dulce și bună !

Dacă copilul e cîntărit de trei ori
Cînd se-ncurcă ițele,
Atunci se pierd și mințele.

De cîte mai mi-a dat capu,
Și n-am să mă las ca dracu !

Te duci după laudă cu sacu ăl mare la pere
Și pe urmă nu te întorci nici pe fundu trăistii !

Omul cu vedere
Să nu puie ochelarii altuia,
Că-i pier vederile.

Cutare-i întocmai ca olarul
Care şi-a răzbunat pe carul cu
oalele.

Marea cu sarea nu este,
Da' Oltu cu totu tot este.

Sau :

Nu-ţi cerem marea cu sarea,
Nici Oltu cu totu.

A luat inima tîrgului.

S-a dus dracului !

Cînd curge butea,
Hierbe ţuica.

Mă păduche-n pungă !

În lumea asta toate lucrurile
sînt cu folos, cu profit :
Numai un lucru e făr' de folos :
lăutarii.
Şi plăteşti, şi joci de-ţi rupi
încălţămintea
Şi te osteneşti de numai apă te
faci,
Şi tot nici un folos n-ai.

Din iapă ţigănească, cal
boieresc !

Ăştia sînt d-ăi d-ai lui Teacă,
Şapte p-o iapă !

Cîte bordeie
Atîtea obiceie.

De tine mi-e milă
Ca ţiganului de pilă !

Cine plînge pentru altul i se
scurge ochii.

Oarbă am găsit-o,
Şchioapă (chioară) o las !

Cînd o fată rămîne bătrînă, i
se zice :
— Tînără-i fata cutare ?
— Puţin nu-i de cînd cu
arvaţii !

Găina vecinului pare curcă !

Alege-s-ar praful de tine !
Alege-s-ar de tine, ca de moşiile
Tirchiliciu !

— Bună ziua, lele Floare !
— La bărbatul dumitale !

Dacă ai un guturai,
Să-l porţi, neică, pîn' la mai.

Hire-ar a bolii să hie !

Oile ţin capu-n jos de frică să
nu le vază lupul.

Ce naşte din pisică,
Şoareci mănîncă.

Nici a varză nu sînt,
Da' nici în fieştece oală nu
vreau să fierb !

Dumnezeu nu zice cu băţul,
Dacă vrea ei îl respectă,
De nu se-nchid în casă şi
mănîncă.

Sîngele omului e ca sîrma telegrafului :
Care e bun, bun,
Care e rău, rău.

Unul de altul rîdem,
Şi dracul de toţi !

De dorinţa dorului
Nu mă pot da somnului.

Asta-i asta :
Mi-a mîncat lupii nevasta !

Mulţi chemaţi, puţini aleşi !

Unii judecă, unii nu.

Mama aduce la copii şi copiii tatii !

Trece vara ca o pîine,
Vine iarna ca un cîine !

Am mîncat nouă feluri de bucate,
Toate la un loc pătlăgele tocate !

Mai mare daraua ca ocaua.

Nu băga apă-n puţ !

Rana dogarului
În capul ciocanului.

Rana cositorului
E în fundul tocului.

A venit luna Răpciuni,
S-aşează ţiganii pe tăciuni.

Să nu te sperii de noroc,
Că norocu-i pus pe foc.

De la I. Odor din Prahova.

Omul în casa lui e slugă.

Fudulia e prostie.

De la Toma N. Preoteasa, Runcu-Dîmboviţa.

CUVINTE PARTICULARE

alastîncă — materie proastă de bumbac.
avrămiască — buruiană pe care ţăranii o moaie-n rachiu.
bănat — părere de rău, mîhnire.
boltă — magazie, dugheană, prăvălie.
brudiu — neastîmpărat.
buiac — dezmăţat, sălbatec, zănatec.
bulboană — loc adînc în apă.
bulhac — băltoagă.
bumbarale — ghiulele, bombe.
casîncă — basma de lînă.
catarigă — poreclă ce se dă unui om cu picioarele lungi.
căsiță — cutie.
cătinel — încetişor.
ceucă — stancă.
chicuş — mită, chilipir, ce pică din dreapta şi din stînga.
chilată — ferul puştei de la strat.
chiomb — un om ce nu vede tocmai bine, miop.
chitia — a ţinti, a fixa, a crede.
Chiţa — Dochiţa, Dochia.
ciorfîrtan — o bucată de carne necîntărită (hurtă.).
cioroflet — lepădătura oraşului, secătură, om fără căpătîi.
citane — stambă cu dungi.
ciubă — un semnal pus pe un vîrf de deal, făcut dintr-un lemn.
ciurcă — animal slab, mai ales vacă.
clăbănos — mucos, copil murdar.
cleamp — vreasc, cep lunguet.
clean — un soi de peşte.
cotoroanţă — femeie bătrînă.
cultuc — perinuţă mică.
dărac — cel cu care se piaptănă cîlţii.
dălcăuş — la plută, cel care e dinapoi.
dărdală — un om care vorbeşte verzi şi uscate.
dereş — coloare de cal.
dubină — femeie desfrînată.
felegos — ferfeniţos, rupt.

fîgliș — frumos, bine făcut.
flintic — băiat sau fată obraznică, prea îndrăzneață.
freanță —capră rîioasă.
gardină — crestătură la butoaie, unde intră fundul.
ghilitoare — locul unde se înălbește pînza.
ghiol — apă stătătoare și adîncă.
giandră — un fel de mîncare, mămăligă amestecată cu apă rece.
giugan — cal scopit.
granate — cartușe.
gurlui — gîtul sticlei, al urciorului.
haimîn — petrecere, chef.
halcă — bucată, o parte dintr-un întreg.
hibă — grijă, păsare, scrupul.
hondrobos — aspru, a nu fi neted.
hot — bucată.
hotci — a face zgomot, gălăgie.
hudiță — stradă, uliță.
hurmuz — mărgele de sticlă.
îngurzătură — încrețitură (la cămașă).
jarcă — femeie bătrînă, gură rea.
jașcău — pungă de bășică pentru tutun.
jigît — slab, prăpădit.
jufă — un fel de mîncare din cînepă.
lăduncă — cartușieră.
liță — prescurtat din *leiță*.
mahmur — zăpăcit, cu capul greu, ca după o beție.
mărtăcei — țăruși de brad.
obăréa — a culca jos, a trînti la pămînt.
oftu — oftare, dor.
otăvi — a cosi iarbă pentru a face să crească din nou.
paligorie — parigorie, mîngîiere, măgulire.
pîrleag — scînes la gînduri pentru a trece.
prioni — a începe, a face.
răzleț — singuratic.
șămure — un fel de blană.
tamazlîc — cireadă de boi.
zatoeni — a se deranja.
zgorît — uscat, vechi.

Culese de M. Canianu din județele Neamț și Putna.

antilerie — în loc de artilerie.
a sta la tain — a sta la vorbă.
Chisalom (Chiseleff) era tot un puternic de guverna țara.
crot — tăietură.
gărniță — se zice pe Teleajen la un arbore nu înalt dar cu crăci multe.
hăran — hrană, om lud la cap, om prost.
ibatic — plata ce o dă cineva pentru un loc cît timp trăiește.
ilic — o haină, vestă.
laz — care se ține pentru a cosi fînul după el.
lișmirițile — (roșmirițe) era bătăliile ăle mari.
lișmirițile — muscalu făcea lișmirițe.
manemvră — în loc de manevră.

nisfea — monedă de 50 de bani (cea de astăzi).
obrate — locul îngrădit și neplantat din prejurul viei.
rogodele — se zice la tot felul de poame mărunte și necoapte.
rogotele — se zice la poame de mai multe feluri adunate la la un loc.
rapotine — sînt niște sărbători ce le țineau femeile mai nainte, fără să fie puse în carte.
scai — îndărătnic.
salahor — îi zice poporul oricărui lucrător ori lucrătoare la șosele.
tufă — se zice pe Teleajen la stejarul care nu e nici prea gros nici prea mare ; se mai zice și tufan.
testimel — ștergat mic, năframă cu care se leagă femeile la cap.
țelină — se numește locul care n-a fos săpat (cultivat).
țîhlă — pădurice tînără și mică.

Culese de I. Ionescu, din județul Prahova.

TEXTE PSEUDOPOPULARE*

---

* Capitol alcătuit de îngrijitorul ediției din textele diseminate în întreaga ediție. (N. ed.)

Frunză verde de trifoi,
Mai vin', bade, pe la noi,
Să-ţi aud glasul duios
Şi cum zici doina frumos,
Doina dulce, mîngăioasă,
Doina, bade, drăgăstoasă.
— Aş veni eu, fată, hăi,
Dar e ceată de flăcăi
Ce-ţi sărută gura dragă,
Gura ta frumoasă fragă ;
Şi e negru-n mintea mea,
Cînd aud, fetiţo fa.
De necaz, de dor de moarte
Îmi trec vremea cum se poate.
Îmi trec zilele
Sărutînd copilele,
Mîngîind cosiţele,
Pipăind altiţele,
Dezmierdînd fetiţele.

Cules de N. I. Apostolescu. de la d-ra Zoe Braviceanu, Bucureşti.

Oaia şi albina

Dumnezeu chemă la dînsul
Fiinţele să rînduiasă,
Fiecare trăind, ce fel
De muncire să muncească.
Între toate, iacă vine
Şi oaia şi cu albina.
Dumnezeu se uită bine
Cînd la alta, cînd la una,
Şi zise oii : — Vrei ţie
Oaie, ca să-ţi dăruiesc,
Fiindcă toţi te cred prea proastă
În neamul dobitocesc,
Ca oricînd vei muşca, fiinţa,
De tine atuncea muşcată,
Să sosească iute morţi
D-a ta gură-nveninată ?
— Nu, Doamne, răspunse oaia,
Lasă-mă precum sînt azi.
E răspundere prea mare
Dacă altui faci necaz.

— Bine, zise tatăl, fie
Atuncea cum voiești.
— Mie cum voiești.
— Mie dă-mi, zise albina,
Ce vei vrea să-mi dăruiești,
Dar în loc să moară ființa
Ce o simți acul meu,
În loc de dînsa, părinte,
Să mor, cînd oi mușca, eu.
— Fie, zise tatăl, și le binecu-
vîntă :
Uneia livezi îi dete,
Hrana lesne să-și găsească,
Și alteia cea mai minunată
Din case să-și împletească.
Iar pe d-asupra lor puse
A omului grijă mare
Și la lucru le trimise,
Vesel c-așa ființe are.

Culese de Chr. N. Țapu, din Drăgulești, Olt.

Vulturul și lupul

Se-ntîlniră-odată-n cale
Și la pilduri s-apucară :
— Eu, zise lupul, într-o noapte
Colind sute de hotare.
— Și eu, răspunse vulturul,
Pînă trei minute pier,
Străbat calea care este
D-acilea și pîn' la cer.
— Eu, lupul răspunse, iarna
Văz mielul alb pe zăpadă.
— Și eu, vulturul răspunse,
Noaptea cînd nu pot să vadă
Nici pisicile, băiete,
Mielul negru-l văd curat.
— Eu, cuvîntă lupu, atuncea
Cînd urlu, sînt auzit
De toți cîinii ce-s în lume
Și tot mielul stă pitit.
— Eu, vulturul zise,-n zare
Cînd pornesc a mă urca,
Orice pasăre s-abate
Și-mi lărgește calea mea.
— Dar aș vrea, cuvîntă lupu,
Ca să știu care din noi
Mai puternic e, căci unu
E mai mult din amîndoi.
— Și eu, vulturu o zise.
Și, să-i judece, plecară
La o cruce, care-n cale
Stînd de pază, o aflară.
Îi spuseră a lor dorință.
Crucea astfel le răspunse,
După ce un zîmbet iute
Pe fața ei îl ascunse :
— Tu, lupule, ești mai micul ;
Cînd în cale-ți m-ai aflat
Ai urlat pă lîngă mine,
Ai răcnit, m-ai zgîriat,
M-ai scîrmat la rădăcină
Și-ai fi vrut ca să mă dobori,
De nu mai erau în lume
Curcani și cu vînători.
Dar vulturul cînd în cale-i
Suferindă m-a aflat
Făr' d-acoperiș, pe vîrfu-mi
Binișor s-a așezat
Și-ntinzînd aripa-n lături
Umbră mi-a făcut, răcoare,

Supt ale lui sfinte aripi
M-a ferit d-un aspru soare.
Şi unde merg eu şi cu dînsul,
Toţi laudă pe Dumnezeu,
Pe cînd unde mergi tu, jalea
Învăleşte pasul tău !

Cules de Chr. N. Ţapu din Drăgăneşti, Olt.

Istoria lui Arghir şi a Elenei

O, prea drăgălaşe muză,
Teγisai mişcînd din buză,
Verşi glas îngeresc din gură,
Care inimele fură,
Fură şi le amăgeşte,
După ce le îndrăgeşte.
Vă rog, buze mîngăioase,
Care cînţi cîntări frumoase,
Pică puţintică miere,
Dîn mueastra ta putere,
Să cînt şi eu cu simţire
A lui Arghir privegire.
Arghir mi-este crăişoru,
Cel mai pedepsit cu doru,
Craiu cel bogat din lume,
A lui Acliton anume.
Tînăru, dacă porneşte,
Departe călătoreşte,
Numa singur şi c-o slugă,
Merge dînd Domnului rugă,
Pîste munţi şi pîste dealuri,
Pîste apă, multe valuri.
— O, maică,
Rămîi săracă !
Pînă soarele-o străluce,
Eu dîn lume mă voi duce,
Multe vor ca să m-apuce.
Plîng după mine fecioare
Ca nopţile după soare,
Iar Ileana mea cea dulce
Dîn guriţă aşa-mi zice :
— Iubitu meu soţ şi fraţe,
Să nu mă laşi cu păcate,
C-a ta sînt ; dau mîna dreaptă,
Hie şi cuvînt şi faptă.
Tînăru. dacă porneşte,
Departe călătoreşte.
Numa singur şi c-o slugă
Merge, dînd Domnului rugă.
Deci mergînd atît de mult pă cale,
Vede într-o peşteră mare,
Vede fum că iese tare.
Tînăru, dacă zăreşte,
Acolo tare sileşte.
Acolo un uriaş strigă :
— Cine este, cine vine,
Cin' ce caută la mine ?
Tînăru răspunde-ndată
Cu vorba mai aşezată :
— Eu ! De Neagră cetate
Încătrău parte abate ?
Atunci uriaşu [î]şi ia de seamă
Şi pe toţi satirii-i cheamă
Ca să dea de dînsa seamă.
Spun satirii toţi îndată,
Cu vorba mai aşezată :
— Nu ştim de Neagra cetate,
Încătrău parte abate !
Atunci uriaşu zice :
— Mai este vrunu să vie,
Că poate ăla să ştie ;

Mai este un șchiop pă urmă,
Da' viața mi se curmă.
Șchiopu venea sărind dă silă,
Tînăru-aștepta cu milă.
Sosește și șchiopu-ndată :
— Știi tu de Neagra cetate,
Încătrău parte abate ?
— M-a purtat pă mine doru,
P-acolo mi-a rupt picioru !

Cules de I. Odor de la moș Nicolae, din Văleni, Prahova.

Țiganul fără noroc

Un țigan plecă și-acasă
La nevastă așa lăsă :
— Cînd dă soarele-n dăsară
Tu un mălai mare fă ;
Pune masa, fierbe oala
Ca să fie totul gata,
Cînd oi veni cu vînatu
Numai s-aruncăm bucata.
Așa zise și cu pușca
Țanțoș la vînat porni.
Răzbătu pădurea toată,
Dar nimica nu găsi.
Se înseră... mai mort de foame
Veni și intră în casă.
Găsi oala la foc pusă,
Mălaiul mare pe masă ;
Totul sta precum zisese,
Stau și lingurile gata,
Trebuia acum numai
S-arunce-n oală bucata.
Caută în traistă bine,
Căută, mai căută,
O luă de fund și bine,
Foarte bine-o scutură.
O strînse la gură iute,
Parcă iepuru-i aici ;
Ascultă și cu urechea
La ea și-o afurisi,
Și văzînd că nu-i nimica
Zise foarte supărat :
— Ce belea !... se vede traista
Că iepuru ne-a mîncat !

Cules de Chr. N. Țapu din Drăgănești, Olt.

Raportul ispravnicului

În trecuta săptămînă,
Starea vremii nu prea bună.
De la cină și pîn' la zece,
A plouat o ploaie rece,
Și d-atunci pîn' la sfîrșit
A tot nins necontenit.

Raportul ispravnicului de Teleorman către vornicul din lăuntru. Culeasă de Chr. N. Țapu de la I. Boldescu din Giurgiu.

Un soldat trimis e
La turc ca spion.
Îndată mi-l prinse
Pe bravul soldat
Şi-n faţă la paşa mi l-a-nfăţişat.
— Ce cauţi, ghiaure, în ordia mea ?
— Sînt trimes de Carol a te spiona !
— Unde este Carol, cîtă oaste are ?
— Unde este Carol, tu nu poţi afla !
— Ia să-mi s-aducă
D-o ţepuşă lungă
Ş-un par ascuţit !
Ianicerii-ndată paru au adus
Şi-naintea paşii ei că l-au înfipt.
— Spune-mi tu, ghiaure, în ţeapă-oi muri !
— În ţeapa lui Carol mor ca vînzător,
Dar în ţeapa ta
Mor de voia mea !

Culeasă de Chr. N. Ţapu de la Ion Mihai, Bucureşti.

Ha, ha, ha, ce poznă mare
S-a-ntîmplat în sat la noi :
Fata popii a mai mare
S-a opăcit în război.
Şi s-a dus la baba Suna
Să-i ghicească, să-i descînte
Şi s-o vindece, că întruna
Creşte-n pîntece.-Pămînte,
'Nghite-mă-ndată de vie,
Nu mă lăsa să sufăr,
Că n-am leac pe veşnicie
Şi nu poci nici chiar să-l cumpăr.
Merge şi se tînguieşte,
Zăpăcită, capu-i arde,
'Ş vine-n fire, se opreşte
Şi lui Mitru-n vatră-i cade.
Mama lu Mitru-i bătrînă,
Fără snagă şi nu poate
Ziua, noaptea să rămînă
Tot la lucru, şi socoate
Că e bine s-o ajute,
Doar de cumva o slăbi.
Şi începe s-o asculte
C-apoi boala i-o pieri.

Auzită de N. I. Apostolescu de la d. I. Florescu, Băileşti, jud. Dolj.

Luleaua ţiganului

Un ţigan mai toată lumea
Cu luleaua spăimîntase,
O sugea pînă-ntr-atîta că
Ciubucu
Pînă-n cioc că-l adusăse.
Şi-o ţinea mereu în gură
Şi la masă sta cu ea ;
În sfîrşit, pedeapsă mare

Suferea biata lulea.
Un rumân venind pe cale,
Cu ţiganu se-ntîlni
Şi-n nadins de el să rîză,
Niţeluş că-l prijini :
— Da' mai lasă-ncolo,-i zise,
Pedepsita de lulea,
Că rozînd-o mereu, uite
Ai să rămîi făr' de ea.
— Hei, ce-ai tu, fudul răspunse,
Haşa vreau şi cum vreau eu
O să vrea şi Dumnezeu.
Ci vru să-şi cate de cale,
Cînd, nu ştiu cum se-ntîmplă
Şi din cioc scăpă luleaua,
Jos căzînd se sfărîmă.
Privi-nmărmurit ţiganu,
Parc-ar fi văzut pe dracu,
Şi-ncepu ca să mi-ţi plîngă,
Cu sughiţ, pe loc, săracu :
— Aoleo, i zicea, te scoală,
Lulea dragă, luleluşă,
Că stă topul de pachete
La răcoare după uşă.
Şi te cere şi te strigă,
Oasele ca să-ţi mai frigă !
Ş-atît de mare durerea
În sufletu lui ţînu,
Că d-odată la rumânul
De lîngă el se răsti :
— Lulea-i asta ?
— N-o fi dracu !
— Lulea este ?
— D-apoi ce ?
— Lulea, mă ?
— Lulea, vezi bine !
— Atunci spartă de ce e ?

Culeasă de Chr. N. Ţapu din Drăgăneşti-Olt.

CALENDARUL POPULAR

Ghenarie

Ghenarie vine
Şi aduce cu sine
Zile tot reci cu zăpadă
Şi sărbători cu grămadă.
Atunci în dreptul căldurii,
Şedem în casă la sobă
Şi dăm bucate gurii,
Dacă avem din vară îngrijite,
Dacă nu, răbdări prăjite.

Făurar

Făurarie cu frigu
Scoate din lăzi cîştigu.
Banii îi strîngi cîte unul
Şi-i risipeşti cu pumnul.
Nu-i laşi să ruginească,
Vrei ca toţi să lucească.
Te joci cu ei şi-i mîni
Să umble din mîni în mîni.

Mărţişor

Mărţişor ne dă noroaie
Şi frigu începe să 'moaie.
Se-ncepe primăvara,
Dar tot nu e încă vară.
Musca d-abia zbîrnîieşte,
Ea ca vara nu ciupeşte.
Purecile stă, nu mişcă,
Lesne-l prinzi dacă te muşcă.

Aprilie

Aprilie vine cu vîntul,
El usucă pămîntul.
Grijă de-acum înainte,
De Paşti pentru-îmbrăcăminte.
Vezi noi, ţăranul, lesne se-mpacă,
Nu stă custumuri frumoase să-şi facă,
Ci-i e destul să aibă cămaşă nouă
Şi pe masă să mînce numai ouă,
Şi se-mpacă bine.

Mai (Florar)

Mai e lună de plimbare,
Pentru hăl de-n pungă are.
Dă bani la lucru şi-i mînă,
Fără să mai puie-n mînă.
Iar pentru copii din casă de-i
strigă :
Tată, mamă, pîine, mămăligă,
La muncă s-alerge-n fugă,
Nu la cîrciumă să sugă.

Iunie (Cireşar)

Cireşar umple grădini în lume
Şi cu multe feluri de legume :
Mere, cireşe gustoase.
Acum dar strînge, române,
Din cîştigul ce-ţi rămîne !

Iulie (Cuptor)

Cuptor, el cu zăduhul
Împulberă văzduhul.
Acum pe toţi umbra-i cheamă,
Dar pe leneşi mai cu seamă,
Că lor le este mai dragă,
Sub dînsa un somn să tragă.
Apoi răsturnat pe-o muche
Să stea treanţa să-şi păduche.

August (Gustar)

În august este treierişul
Şi la grai alişverişul.
Aleargă pretutindeni gloate,
Unii la vie, alţii la cîrşmuri.
De muncă obosiţi, ei biet n-au
răstimpuri.
Numai leneşii asigură
Să le pice mură-n gură.
Du-te, leneşule, şi strînge
Şi la iarnă nu mai plînge.
Ajută pe alţii, împacă
Şi ţie parte să-ţi facă.

Sectemvre (Răpciune)

(Cad copiii pe tăciune)

Sectemvre este răcoare,
După brumă dă şi soare.
Dar el nu prea încălzeşte,
Pielea o cam înurzică
Şi rău o înfurnică.
Musca d-abia zbîrnîieşte,
Ea ca vara nu ciupeşte.
Puricele stă, nu mişcă,
Lesne-l prinzi, dacă te muşcă.

Octomvrie (Brumar)

(Cad şi cei mari)

Octomvrie e necăjos şi suflă
rece,
Pasul leneş nu se trece.
El pe unde merge pîrleşte
Şi copaci verzi nu iubeşte.
Golanii să-i vadă nu-i place,
Cu leneşii el n-are pace.
Face pe leneş să plîngă
Şi la pieptu-şi să se strîngă,
Tremură d-a lui frică
Şi pielea i-o-nfurnică.

Noiemvre (Brumărel)

(Cad şi cei mititei)

Noiemvre cu cojocu,
Numai ciucuri
Şi cu biciuri,
Cu care bate şi ceartă
Pe hăl cu punga deşeartă.
Apoi vai de a lui mumă,
Că el nu ştie de glumă.

Dechemvrie (Undrea)

Dechemvrie cel cu barbă
zbîrlită,
Lată şi albă,
C-o fire cruntă, sperioasă,
C-o cătare nemiloasă.
El ziua de sus cerne,
Ninge şi pămîntul aşterne.
Face pe leneş să plîngă
Şi la pieptu-i să se strîngă.
Ziua-i mică şi rece,
N-o simţi de curînd ce trece.
Dar în punga cui n-ajungă,
I se pare foarte lungă.
Umblă cu inima seacă,
Cîntă de urît să-i treacă.
Că nu e mai grea boală,
Decît cînd e punga goală.

Cules de Chr. N. Ţapu de la Petre Protopopescu, din Bărbăteşti, Vîlcea.

Comentarii

Colecţie cu totul remarcabilă, ca valoare şi amploare, *Materialuri folcloristice* a suscitat numeroase discuţii pro şi contra, pe care ne propunem să le semnalăm aici prin opinii mai semnificative privitoare la valoarea colecţiei.

Prin bogăţia materialului şi frumuseţea multor texte, colecţia a stat în atenţia mai tuturor antologiilor de cîntece populare.

Cu mici excepţii (cele cîteva texte tipărite de C. Rădulescu-Codin în *Foaia interesantă*, revistă săptămînală ilustrată care a apărut la Bucureşti între 12 ian. şi 2 nov. 1897), textele din *Materialuri folcloristice* au apărut aici pentru prima dată.

Pentru *Precuvîntarea* sa la colecţie, Gr. G. Tocilescu şi-a ales ca motto un pasaj din cuvîntarea ţinută de poeta Carmen Sylva în octombrie 1897 la Universitatea din Iaşi :

„Gura popoarelor e cîntecul răpitor al privighetoarei, care aduce la auzul nostru sunetele limpezi ale naturei ce ies din freamătul vorbitor al codrilor României şi plutesc peste poieni strălucitoare şi peste valurile aurite ale cîmpiilor şi lanurilor noastre. Din gura poporului tragi învăţătură mare şi trainică, ca din sînurile nesecate ale tainicei Sfinx. Gura poporului e izvorul cel limpede care iese din stana sănătoasă, spre a răcori necurmat sufletele setoase. Gura poporului e înţelepciunea nesfîrşită. Iar cîntecul poporului este cea mai înaltă poezie, căci el dă viaţă şi viaţa-i suferinţă. Cîntecul poporului este poezia cea mai sublimă, căci nimeni nu ştie cine l-a făcut. Fiecare l-a cîntat pentru întîiaşi dată şi sute de ani în şir.

Cîntecul poporului este cea mai profundă poezie, căci fiecare l-a simţit pentru întîiaşi dată.

El curge din veselie şi din strigătul de durere, din nădejde şi din suferinţă, şi numai acela se poate numi poet care a dat de aceste simţiri."

Ar fi fost de preferat un citat dintr-un veritabil exeget al creației populare românești, insuficienta pregătire a poetei amintite în această materie fiind drastic sancționată de Delavrancea într-un cunoscut pamflet.

Cea mai aspră critică la adresa *Materialurilor...* a făcut-o N. Iorga în *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție (Scrisoare către D. Ministru Haret)*, apărută în *Revista română politică și literară*, an. I, nr. 19—20, nov.-dec. 1902, p. 459—467, reluată în *Epoca*, Buc., 1903, nr. 1313, p. 38, nr. 1314, p. 39, nr. 1315, p. 40, nr. 1316, p. 41 și în extras la Atelierul grafic I. V. Socec, Buc., 1903, 28 p.

Din pamfletul lui N. Iorga se rețin ca juste criticile privind unele texte nesemnificative sub raport artistic, privind insuficiența bibliografiei variantelor din alte colecții, privind lipsa de sistem în tipărirea textelor („așa-numitele cîntece bătrînești sînt amestecate cu cele haiducești, cu doinele etc."), privind lipsa unor criterii unitare de culegere, transcriere și tipărire a textelor („Fiecare a scris, trimes și tipărit cum i-a plăcut"), privind tipăritura neeconomicoasă.

Stăpînit de repulsie declarată față de coordonatorul colecției și față de anumite texte din volume, N. Iorga uită să sublinieze realele și numeroasele calități ale colecției, bogăția unor secțiuni ale ei (baladele, lirica, strigăturile, descîntecele ș.a.), frumusețea și autenticitatea, raritatea unor texte. Astăzi colecția este privită în mod obiectiv. În nici un caz ea nu mai apare ca o „scîrboasă colecție", ca o „boață costisitoare". În altă lumină apar și meritele lui Gr. G. Tocilescu, atîtea cîte a avut.

Dominat de dorința acaparatoare de a „demasca" și de a-l compromite pe Gr. G. Tocilescu, N. Iorga exagerează nu o dată carențele colecției și ale contribuției coordonatorului ei. În finalul pamfletului său, N. Iorga dă ca exemple o serie de nume de folcloriști pentru care are o prețuire deplină. Despre Andrei Bîrseanu se spune, exagerîndu-i meritele, că este „cel mai bun culegător ardelean". Deci nu I. Pop Reteganul, nu G. Alexici, nu Alexiu Viciu, ci Andrei Bîrseanu.

„DOMNULE MINISTRU,

Acum doi ani de zile au apărut trei enorme volume intitulate «materialuri folcloriste , un titlu barbar în amîndouă cuvintele sale, supt care însă veți fi înțeles ca și mine «materiale de folclor» și purtînd ca indicație a răspunderii lor această însemnare: «culese și publicate sub auspiciile Ministerului Cultelor și Învățămîntului Public prin îngrijirea lui Gr. G. Tocilescu». După aceasta urmează titlurile de căpetenie ale acestui domn: «Membru al Academiei Române» — colegul d-voastre, d-le ministru, — «profesor la Universitate» — colegul nostru al amîndurora — și director al Muzeului de Antichități, — lucru ce ni s-a amintit la toți printr-un recent proces foarte zgomotos, în care era vorba de «escrocherii» comise la Muzeu, și printr-o anchetă, al cărui [sic] rezultat, ținut ascuns pentru

motive de decență, spun unii, vă împiedecă, după cum sunt sigur, a mai păstra oarecare considerație pentru d. Gr. G. Tocilescu.

Deschizînd volumul întîi, aflăm de la început o prefață și în această prefață ni se dă lămurirea, mai ales nouă, acelora cari sîntem «obicinuiți a vedea în orice întreprindere foloase materiale» — cu toate că noi nu facem «întreprinderi», cinstite sau necinstite — că d. Gr. G. Tocilescu, «îngrijitorul» celor trei enorme volume, n-a avut «altă răsplată decît bucuria sufletească că a putut îndruma o operă care, să sperăm, va deveni din zi în zi mai bună». Dumneavoastră, d-le ministru, care ați făcut și studii literare foarte bune, care vorbiți o limbă clară și îngrijită și aveți stilul măsurat al omului cu o cultură metodică și modernă, veți fi tot așa de jignit ca și mine de această exuberanță clocotită, din care bunul-simț iese opărit de tot. Căci cele trei volume sînt, nu o operă «îndrumată», ci tipărită la d-nii C. Ispășescu și G. Brătănescu, furnizori pentru folclore al onor. Ministeriu și nu pot fi cu timpul nici mai bune, nici mai rele de cum sînt. Însușirea de a progresa cu timpul ce trece e rezervată omului, sau mai bine unor oameni, și unor anumite produse de manufactură, precum brînzuri, vin, dar nici într-un caz cărților.

Deci, d. Gr. G. Tocilescu, care a fost în toată viața sa, și nu numai de o bucată de vreme încoace, atacat tocmai pentru caracterul mercantil, american, *fin de siècle* al «întreprinderilor» sale științifice, **n-a fost plătit pentru volumele** de față — care sînt enorme, d-le ministru : XLV + 1712 + XXIII + 1072 de pagine, din care, dat fiind felul *boieresc* de tipăritură, trebuie să numărăm vreo 500 de foi albe, sau, mai bine încă, d-le ministru, galbene, aceasta fiind coloarea hîrtiei pentru folclore. Probabil că, spuind tuturora actul de absolută dezinteresare pe care l-a făcut, — d-voastră, cunoscînd răutatea ce distinge opinia publică română, veți fi plătit pe colaboratori *direct* —, d. Tocilescu n-a voit decît să sfărîme, ca un cavaler al virtuții, odioasa calomnie ce și-a ridicat și-și ridică, din nenorocire, tot mai îndrăzneț capul către acest fruntaș al științei române ; dar lumea poate să vadă în aceste cuvinte și o discretă solicitare, îndreptată către onor. Minister. Acuma, va fi vrut d. Tocilescu s-o facă ori ba, aceasta n-o poate hotărî autorul acestor rînduri, dar el nu se sfiește a declara în litere de tipar, ceva mai bune decît ale d-lor Ispășescu și Brătănescu, și pe această hîrtie adevărat albă, că d-lui Tocilescu, dacă d-sa ar fi «îngrijit» în adevăr trei volume avînd la un loc o mie cinci sute de foi cu slove și cinci sute fără nimic pe ele, i s-ar cuveni o plată bănească, pe care, cum spune, n-a avut.

În adevăr, domnule ministru, viața profesorului de Universitate, care puind două gradații pe lîngă leafă, e plătit vreo cinci sute de lei pe lună, fără să-i fie iertat a purta ghete necomplete și a se îmbrăca în dril, ca un simplu politician în opoziție, aparținînd la un club fără paltoane, pe vreme de iarnă, această viață e grea. Direcția Muzeului nu e legată de o însemnată retribuție, și se întîmplă cazuri cînd retribuția ce primește directorul e absorbită, cum sînt pozitiv informat pentru

anul acesta, de cumpărături de cărţi în masă, pentru Biblioteca, prea săracă până atuncea, a instituţiei. Cînd un accident nenorocit, de care vorbeşte d. Tocilescu în prefaţa operei sale *Adamklissi*, — tot aşa de monumentală, dar tot aşa de barbară şi haotică pentru partea ce-l priveşte ca şi vestitul monument însuşi —, cînd un accident nenorocit, zic, era să facă pe d. director al Muzeului din Bucureşti, a pierde jumătate din picioarele sale, pe cînd căra bolovani pentru ploile din capitala noastră, — nu s-a acordat, pe cît ştiu, nici o despăgubire acestei victime eroice a muncii ştiinţifice. Dacă deci, d. Gr. G. Tocilescu, ar fi controlat cu atenţie, supt raportul asemănărilor de formă, împrumuturilor de idei, analogiei de fond, ritmului, rimei, cuprinsului istoric al obiceiurilor ce oglindesc, toate poeziile populare, descîntecele, vrăjile, ghicitorile, «cuvintele particulare» grămădite, sau mai bine *lăţăiate* pe cele 2.000 de pagini negre şi galbene ale operei «sale», — el ar merita să fie plătit. Dacă, apoi, după această grea şi delicată muncă de alegere şi pregătire, d. Gr. G. Tocilescu şi-ar fi obosit ochii în lungi nopţi de iarnă cu corectura acelor o mie cinci sute de foi tipărite (lăsăm la o parte, ca fără importanţă aici, pe cele galbene), nu s-ar putea lăsa această sarcină de rob fără mulţămită în bani. In sfîrşit, dacă, perindînd cu aceiaşi ochi obosiţi, mia şi cele cinci sute de pagini, d. Gr. G. Tocilescu ar fi cules vorbă de vorbă, formă de formă, toate numele de persoane, de localităţi, toate cuvintele rare şi înfăţişările neobişnuite ale graiului românesc şi ar fi redactat indice folositoare, neapărate chiar, dacă ar fi cheltuit astfel cel puţin o lună de zile — cam atîta ţine o astfel de lucrare, cum pot afirma tocmai eu, care-mi fac tablele totdeauna singur —, atunci, d-le ministru, ar fi fost, îmi permit a spune, o datorie pentru d-voastră a face să se *mandateze* o sumă pentru d. folclorist, pentru... cunoscutul folclorist, Gr. G. Tocilescu.

Cîtă să fi fost acea sumă ? Şi eu tipăresc o colecţie pentru Minister, o colecţie de documente. Merg să caut materialul însumi, de multe ori foarte departe şi fără bilet gratuit, în ţară sau în străinătate, copiez singur actele, care nu răsplătesc pentru aceasta ochii cetitorului, fac singur patru corecturi — şi de aceea nu mai am nevoie să pun erata greşelilor de tipar —, culeg numele, cum am zis mai sus, şi fac indice ; în sfîrşit, scriu prefeţe explicative, în care dau toate lămuririle pentru cine ar fi să utilizeze, din întîmplare, volumele mele. E o muncă uneori obositoare, dar, luată în total, foarte plăcută : o fericire, domnule Ministru, pentru cine poate s-o facă. Ştiţi că pentru aceasta, conform contractului, îmi daţi cincizeci de lei pe coală, şi găsesc că e foarte bine plătit. Din aceşti bani scot cheltuielile călătoriilor ce fac în fiecare an pentru a căuta şi copia nouă izvoare pentru istoria noastră şi mă mai ajut la haine şi chirie.

D. Tocilescu spune însă în prefaţă că poeziile şi alte «materialuri» ce publică nu le-a strîns d-sa, care e, deci, un folclorist de cabinet, un «îngrijitor» de folclore. E şi bine şi rău : bine, pentru că nu e plăcut ca vara, cînd universităţile au vacanţă, să străbată cineva, mai ales judeţele de la cîmp, în indispensabila căruţă proprie, cum o are d. Weigand d. ex., sau cum a întrebuinţat-o odinioară

o folcloristă directă (am putea zice; d. Tocilescu rămînd să fie folclorist indirect), doamna Elena Sevastos. Dar e rău iată din ce motiv: Poezia populară nu crește doar ca floarea pe cîmp, s-o poată culege orișicine și trimete botanistului, sau și spițerului, cari, din motive deosebite, au nevoie de dînsa. Poezie populară înseamnă un cîntec ce se cîntă sau se spune la țară. Dar acel ce o cîntă sau o spune poate fi un învățător, care a învățat la școală multe de toate, pe care le amestecă oriunde, un preot, un preot care trebuie să spuie lucrurile într-un anume fel, căci altfel și-ar cam face rîs de haina pe care o poartă, un sătean tînăr, un sătean bătrîn, un bade, sau o lele ori, în sfîrșit, un simplu țigan, lăutar de profesie. Acești oameni, așa de deosebiți între ei, pot avea memoria bună sau rea, pot să aibă ori nu talentul sau ambiția de improvizatori, pot să fie înțelepți sau nebuni, deștepți sau proști, — cum se găsesc în toate breslele și în toate situațiile. Acuma folcloristul cu socoteală ține seamă de aceste deosebiri: taie vorba limbutului ce spune de la dînsul, încheie răpede întrevederea cu neînțelegătorul și lasă cu buzele umflate pe cobzarul care, pentru un gologan mai mult, caută în mintea lui de bufon murdar amintiri de cîrciumă pentru a face și el încă un cîntec. Folcloristul priceput nu sare iarăși în capul trecătorului, jucătorului de la horă sau mușteriului la rachiu cu întrebări «științifice», fie și cu plată, ci stă ca un om cuminte de o parte și prinde ce trece la urechile lui, la prilejuri cînd poezia populară trebuie să apară și fără el, căci pentru asemenea prilejuri este și făcută: la jocuri, la nunți, la boale, la morți și la altele ca acestea. Dar așa ceva nu se poate face prin alții, ci trebuie ca omul să-și încalțe opincile de călător și să răscolească lumea.

Dar, în sfîrșit, fie că-și va fi adus aminte de accidentul din Dobrogea, fie că va fi ținut să nu se atingă de alt ban al statului decît acela al lefii, al lefilor sale, fie ce va fi fost, — d. Tocilescu a stat la București, cu inima zvîcnind în așteptarea «materialurilor» ce erau să-i vie. Ca să culeagă, el a cerut de la d-voastră — pe care vă numește un ministru «vrednic», punîndu-vă alături cu d. Take Ionescu, a cărui direcție s-ar părea deci că o continuați la Minister — o sumă, — o! pentru alții... Trei mii de lei: nu mai mult; cît trebuie adecă pentru căruțe și merinde unor călători fără pretenție.

Stăpîn absolut pe metodele științifice ale timpului, om de ordine și de vederi largi, cunoscător desăvîrșit al țării, astăzi și în trecut, d. Tocilescu, viind cu cererea de a i se da trei mii de lei pentru ca, în schimb, prin oameni competenți, vestiți de hărnicie, să răscolească țara pînă în cel mai ascuns unghi al munților, pînă-n mocirla bălților și în stuhul ostroavelor, să culeagă cîntec, datină și obicei, să aleagă, să lămurească, să orînduiască tot și să dea cum zice (I, pp. XLIII—IV) «corpora geografice, cu aparatul de erudiție necesar», — un asemenea om, dezinteresat pe lîngă aceasta, pentru sine însuși, nu putea fi refuzat. I-ați dat banii, sau ați spus să se dea persoanelor purtînd semnul onorabil al alegerii d-sale.

Ca misionari folcloristici, d. Tocilescu, «magistrul» unei bogate turme de «foști elevi», devotați influenții sale, a ales pe următoarele persoane, decît cari nimeni în țară nu putea fi mai bine pregătit pentru stringerea de «materialuri folcloristice». Toți învățați de renume, vechi cercetători ai poporului, neobosiți lucrători pe ogorul științii. Ei au fost:

D. Al. Hodoș. Un talentat ziarist, literar și politic, care a scris și bucăți frumoase. D-sa se recomanda atenției d-lui Tocilescu prin faptul că are un frate, d. Enea Hodoș, care s-a ocupat cu folclorul și că, însuși, a salutat apariția unor articole ale mele, ce trebuiau să aducă bine pe urma lor și de aceea și fusese scrise, cu riscul de a atrage multe și turbate dușmănii împotrivă-mi, prin insulte de cel mai absolut... folclore.

«D. Canianu M.» Despre d. Canianu *Enciclopedia română* din Sibiu scrie «Canianu (Mihail; M. Cahana), publicist, născut în Hîrlău, 1867». Se înșiră ca opere ale d-sale «poezii populare», o traducere din nemțește și un dicționar geografic. Poeziile populare le știu și eu: sînt o broșură tipărită la Iași la frații Șaraga și atacată pe urmă pe motivul că ar coprinde forme dialectale ce nu sînt românești. Oricum, d. Mihail Canianu putea fi întrebuințat, cu condiție ca să lucreze și să adune în adevăr.

D. «Notara C.» Pe d. «Notara C.» îl cunosc foarte avantajos printr-un roman decadent, care a fost apreciat după cuviință în *Convorbirile literare*, pe vremea cînd a apărut. De aici pînă la folclore, nu mai era — așa e? — decît un pas. D. Notara se dovedise în același timp, prin zisul roman, de o activitate care se putea compara numai cu aceea a «întreprinzătorului», «Barnumului» său, și a celorlalți.

D. «Țapu Christea», sau, să zicem noi «Christea Țapu», sau, cum iscălește acest tînăr: Christea N. Țapu. E un «eminent folclorist» scrie la p. XXI din prefață d. Gr. G. Tocilescu. În acest caz a cîștigat foarte repede «eminența» științifică, la care se ajunge de obicei la vîrsta bătrîneții, căci d. «Țapu Christea» a fost elevul unor profesori de vîrsta mea și a părăsit abia deunăzi băncile Universității din București, unde a fost un student bunișor. D-sa însă merită în adevăr a fi apreciat mai elogios de d. Tocilescu, deoarece... Deoarece își avea, în momentul cînd trebuia să întreprindă călătoria de cercetare, colecția mai-mai gata. Căci nu va admite nimeni că d. Țapu, care e autorul *real* al vol. I și II și a dat «materialuri» de aproape o mie de pagini în 4°, a strîns toate aceste lucruri: în Vlașca și în Gorj, în Ilfov, în Teleorman, în județele de munte ale Olteniei, în Ardeal în sfîrșit, numai în curs de «trei luni aproape», cum mărturisește, cu acea candoare de contrazicere care-l caracterizează, d. Tocilescu, pe p. XV.

D. Ion Odor, «absolvent al Facultății de litere». Se poate: nu-mi aduc aminte. În caz cînd calificația e justificată, d. Odor a devenit folclorist înainte de a-și lua licența, așa încît cel dintîi lucru pare a fi mai ușor decît al doilea. Pentru folclore era dealtmintrelea predestinat prin numele său. Doamna Sevastos,

care în adevăr a adunat cu zel elemente pentru folclorul românesc, se numește Elena *Odorica.*

Rămîn doi colaboratori la... cele 3.000 lei, căci la volume, odată ce d. «Țapu Christea» le avea gata, nu mai trebuia nime. Unul dintre acești ultimi cercetători ai folclorului român se numește d. Popescu-Ciocanel, și e licențiat în litere. După cîte știu, d-sa a scris un dicționar geografic, o broșură de polemică împotriva unui autor de geografie didactică, și mai știu că a căzut la un concurs, fiind eu în comisiune. D-sa, dealtmintrelea, a terminat aventura din celebra vară fără a fi cărat ca alții strivitoare «materialuri». În adevăr, d. Gr. G. Tocilescu îi face un *exitus* prin această explicație: «D. Popescu-Ciocanel a fost împiedicat *spre* a-și îndeplini sarcina» (p. XVI). Așa da: împiedecat spre a-și îndeplini sarcina; și nu numai el, d. Popescu-Ciocanel. Vom vedea că însuși învățatul Barnum al Campaniei a fost foarte, cu totul «împiedicat *spre* a-și îndeplini sarcina» aiurea decît în titlul pentru munca altuia.

«D. Ionescu Ion, absolvent seminarist», adică absolvent al seminarului, d-le ministru.

Aceste persoane, grămădite în jurul d-lui Tocilescu, încărunțit în ale folclorului, fac impresia fruntașilor acestei științi în Germania: «Fallersleben, Ad. Kuhn, W. Mannhardt, Max Müller, Th. Benfey, J. W. Wolf, K. Simrok (scrie: Simrock), K. Müllendorff» — îi știu din erudita prefață a «îngrijitorului», care și-a petrecut frumoase zile de muncă în intimitatea lor — încunjurînd pe Iacob Grimm, despărțit, cu multă cruzime, de către d. Tocilescu, de fratele său Wilhelm, care a scos singur *Deutsche Heldensage* și iscălește împreună cu fratele său *Poveștile.*

Țara noastră avînd, așa mică precum o știm, prea multe județe, și fiind o necesitate a firii ca opera de explorare să se facă din iulie pănă în octombrie a zisului an, pentru ca în 1900 publicul naiv, din Academie și de aiurea, să primească în ochi praful celor două enorme volume ale... d-lui «Țapu Christea», sau, pe titlu, «Tocilescu Grigore», s-au dat în «întreprindere», după regule de contabilitate ce nu-mi permit a adînci, numai patrusprezece județe. Și anume d-lui Țapu, ce se dovedise cel mai destoinic prin ce apucase a lucra, patru județe, pe lîngă care zelosul tînăr a mai luat și Țara Făgărașului, adecă toate locurile pe unde... fusese. D. Odor și-a ales «județele Prahova și Buzău» de unde a găsit, din vina județelor, desigur, «material ceva mai restrîns»: cu oarecare osteneală, el se poate regăsi ici și colo. «Tînărul» I. Ionescu ar fi făcut «o colecțiune interesantă de legende, basme, credințe poporane, meșteșuguri etc.», în nu mai puțin de trei județe: trebuie să credem însă că acest adunător de «meșteșuguri» a găsit și pe acela de a nu-și da manuscriptul la tipar, fiindcă de urma lui mai că n-am putut da. D. Canianu „a lucrat în județele Putna și Neamț": adecă, să ne înțelegem — căci avem ca mijloc de control volumele, enormele volume ale d-lui «Țapu Christea», — d. Mihail Canianu a cules prin Putna vreo 50 de cuvinte, pe care nu le-a înțeles totdeauna

bine[1], cînd a făcut dicționarul zisului județ, iar poezii a strîns, se pare, pe raza nemijlocită a Mănăstirii Neamțului, care ar fi fost locul său de vilegiatură: am numărat șaizeci și trei de bucăți, toate foarte scurte, toate din partea locului și atît: cît vă vor fi costat, domnule ministru, nu pot să știu. D. Hodoș a «cules», ni se spune, «în județul Argeș», ceea ce s-ar putea interpreta că d-sa a preferat vilegiatura în această regiune față de aceea din munții Moldovei: partizan al bucăților scurte, d. Hodoș a dat, nici mai mult nici mai puțin, decît pp. 1090—1123, iar de la pagina din urmă îl succede, ca să mîntuie capitolul, «I. Ionescu», ireperabil în alte regiuni ale celor două volume. Despre d. Notara, ce ar fi «lucrat» prin Suceava și Roman, se poate zice că a ținut să contribuie și d-sa la varietatea operei prin așa ceva floricele sucevene, destul de frumoase pentru a fi plătite bine.

Asta era colecția cu plată. Pe lîngă aceasta, s-a adaus, d-le ministru, o alta, pe care ați căpătat-o gratuit. Și anume: o parte datorită unor ordine pornite din biurourile d-voastre către învățătorii din toată țara, dintre cari unii au crezut că trebuie să trimeată ceva pentru mai mare glorie a d-lui Tocilescu. Iar altă parte o datoriți numai d-lui Tocilescu, deoarece e furnizată de un cunoscut erudit român, d. N. I. Apostolescu, un filolog de valoare, prin pana măiastră a căruia d. Tocilescu, cînd n-are la îndămînă pe mai vestitul Caion, își cinstește dușmanii. Să nu uităm în sfîrșit pe învățătorul Rădulescu-Codin, care tipărește poezii populare și singur, ca un om cinstit, și supt firma americană Tocilescu și Comp., *limited* — aș zice, împrumutînd gluma unui altuia, — supt toate raporturile.

Ce trebuia să facă d. Tocilescu cu acest material, rău cules, în parte inutil și nepublicabil, am spus. Trebuia să aleagă d-sa. Să lase la o parte toate țigănismurile, toate bucățile fără nici o însemnătate, toate nimicurile sarbede răsărite în căzărmi și mahalale, de supt influența nesănătoasă a vieții orașelor, să arunce în foc sau să păstreze pentru un volum de «cryptadia» *ad usum... puanarum* dezgustătoarele murdării, ce i se adusese în coșul cu florile, verdețurile, buruienile. Apoi să claseze poeziile după tipuri, să dea pentru fiecare tip bucata caracteristică, bine transmisă și bine culeasă, în text, iar restul, variante, diformările, stîlcirile neghioabe să le pomenească în notă, culegînd din ele doar caracteristicul. Apoi, să facă uniforme ca înfățișare lucrurile strînse de oameni deosebiți ca apucături, cari n-au luat cîtuși de puțin în serios chestionariul făcut după franțuzește de Grimmul sau Barnumul nostru. În sfîrșit, să «îngrijească» de corecturi și să redacteze indicele. Așa s-ar fi făcut un volumaș de 300 de pagini format 8°, pentru care s-ar fi ales o tipografie bună, prevăzută cu unelte și materiale moderne, și astfel, domnule ministru, s-ar fi corespuns în adevăr intențiilor d-voastre patriotice. Atunci i-ați

---

[1] „Hudiță" e o stradă mică, „hurmuz" e numai boaba de mărgăritar adevărat sau imitat, nu o mărgea; se zice „jigărit", nu „jigît". „Paligorie", „tamazlîc" nu merită a fi adunate în Putna, căci se știu oriunde. V. «Tocilescu-Țapu», II, pp. 1197—8.

fi putut da d-lui Tocilescu, ca «îngrijitor», și nu culegător chiar, o remunerație între 10 și 25 de lei pe coală.

Dar ce s-a făcut? Îmi permit, domnule ministru, să vă rog a acorda lucrului oarecare binevoitoare atenție, cu toată forma glumeață pe care o reclamă caracterul burlesc al acestei batjocure științifice.

1. D. Tocilescu n-a aruncat și n-a grupat nimic. Bucățile asemănătoare se găsesc răspîndite în cea mai mare neregulă, în capitole și în nesfîrșite *addenda*. Urmărirea lor în numeroasele colecții anterioare e făcută cu totul necomplet și mai mult de ochii lumii: nu mă sfiesc a spune că avem a face cu notele în grabă puse de d. Țapu pe copiile sale.

2. Cele mai ordinare combinații și umpluturi țigănești și-au găsit locul într-o colecție pe care d. Tocilescu are... curajul de a o prezinta poeților țării ca un model după care să se inspire. Iată citații, domnule ministru, — și cred că ele vă vor convinge:

Se dau variante din *Miorița* (I, 4), din splendida *Miorița*, tot așa de cunoscută astăzi cărturarilor, mulțămită lui Alecsandri, ca și sătenilor, dintre cari unul, depărtat și fără nume, a creat-o într-un moment de adevărat avînt poetic. Ei bine, în aceste variante pline de interes, e vorba de «mocîrțani», de «prima-primari», de «căciuli de urs», căzute ca din cer, ca și imbecile întreruperi prin «foi verzi» fără de rost. La sfîrșit, intervine într-o variantă o călugăriță «albă la peliță» cu «cucie verde» și «doi călușei, vineți, porumbei» etc. Vestita baladă: *Sus la munte ninge, plouă* se continuă astfel în Tezaurul Țapu—Tocilescu: «Sus la munte cu ițari, jos la baltă cu șalvari» (pp. 4—5). Poetul apare cu «securea-n mînă, cu luleaua-n gură», ca un țigan de rînd (p. 4). El cinstește, conform obiceiurilor țigănești, cu: «plesni-ți-ar fierea» (ibid.). El nu uită să pomenească «vătrăiașul cu coada de fier, cu pana de oțel», pe care desigur nu-l admirau românii ca o capodoperă a lor (p. 5). În legenda Meșterului Manole, de o frumusețä unică, cînd e cum trebuie să fie, avem aici pe Negru-Vodă ce vine «cu dalvari-n vine» (p. 18); soția, «soțioara» lui e «cucoana Manoli», și rapsodul caută cine i-a fost bucătarul cînd a plecat cu hrana pentru meșterul Curții-de-Argeș:

Bucătar găsia
Și mi-l trimetea
Crez după Rujan, —
Că-i pierdut d-un an (p. 18).

Copilul ei se chiamă «Ivănel», ca un adevărat danci, și de dînsul spune mamă-sa în suferință, cerînd a fi desfăcută din zidul ce-o strivește:

Nici țîțica nu i-am dat (p. 20).

Domnul află în cale

Un Iaş purcăraş,
Pielea ca hîrtia,
Cămaşa ca tina, —

iar ca la ţiganii scumpi «îngrijitorului» nostru (p. 22). Lui Vodă i se zice, în limba acestui neam, «dade Negru-Vodă» (p. 22). Cererea energică, desperată a meşterului ce-şi zideşte iubirea:

Var şi cărămidă,

e diformată prin adausul

Marmură şi sticlă (p. 22).

Ctitorul domnesc e arătat a fi jertfit pentru clădire

Papucii Doamnei
Şi acul din coade!

Şi nu se uită apelul final al negrului Homer, ce vede prea bine:

Mai daţi cu stropitura,
Să-şi ude ţiganul gura,
Şi să-mi daţi cîte-o para
S-o duc la ţiganca mea (p. 24).

Iată, pentru ca mărgăritarele poeziei populare române să fie astfel pîngărite, aţi plătit d-voastră, domnule ministru, 3.000 de lei spre «dezinteresarea» societăţii Tocilescu şi Comp.!

Mai departe, pentru a se aprecia delicateţa de sentiment a poporului nostru, un bard cîntă:

Decît mumă
Mai bine-o amantă bună (p. 29).

Un viteaz e lăudat aşa:

Unu e Marin a lui Pandilică,
De tremură puii din pisică (p. 61).

Cînd ceva însemnat se întîmplă:

Se duce pomina
Pă toată Valachia! (p. 92).

Se cîntă de o fată iubitoare:

Costică, inima mea (p. 313),

şi unei infidele i se spune scurt şi cuprinzător:

Sictir, curvă prefăcută (p. 313).

Nişte olteni, în curent cu civilizaţia, exclamă, pentru ca să admirăm noi cu banii Ministerului :

Să ţinem calea la trin,
Să vedem vine Mărin ? (p. 317).

Sau o drumeaţă se plînge :

Pune-mă, neică, călare,
La spatele dumitale, —
Că nu mai poci de picioare (p. 319).

M. sa Regina patronează Institutul de fete Azilul Elena Doamna de la Cotroceni şi gîndindu-se şi la acest fapt, precum şi la acela, că «lucrarea sa» se va da ca premiu la şcolile de fete — *cum s-a făcut*, — d. Tocilescu lasă să figureze în buchetul său aceste amintiri duioase ale unui soldat liberat :

Mai la vale de cazarmă
Un azil de domnişoare.
Of, of, şi-aoleo !
Domnişoare tinerele :
Mor sergenţii după ele (p. 360) !

3. Am spus că această scîrboasă colecţie s-a distribuit ca răsplată, la sărbătoarea din iunie a premiilor, elevilor şi elevelor ce au dat dovadă de iubire pentru învăţătură şi purtare bună, copiilor şi copilelor, adecă, de la zece la şeaptesprece ani. Ei bine, în cartea pe care, domnule ministru, o aveţi, desigur, în biblioteca d-voastră, fără să fi avut timpul pentru a o răsfoi, în cartea ce s-a împărţit şcolilor şi pe care orice părinte de familie trebuie să o lase în mîna fetelor sale, odată ce e tipărită, «sub auspiciile» onor. Minister de un om cu atîtea titluri ca d. Tocilescu se află cele mai neauzite murdării ce au trecut vreodată în tipar : şi aceasta fără ca ele să poată servi măcar pentru cercetătorul filologic sau istoric, ce nu află nici un element util în aceste închipuiri bolnave şi josnice.

Sînt unele pe care nu le pot cita, deşi nu scriu pentru premii şi «sub auspiciile» Ministerului ; la ele voi arăta numai pagina. Pentru altele, îmi voi înfrînge repulsia şi voi da probe, — tot pentru a vă convinge, domnule ministru :
Vol. I, p. 427 :

Se roagă vecina noastră
S-o fac din fată nevastă.

Vol. I, p. 487 :

Frunză verde de arţar...

E o adevărată poezie de bordel!

La pag. 779, un june sifilitic se plînge... elevilor și elevelor, ce au luat premii :

Sînt mîncat, Doamne, de rele,
Ca ciurul de găurele!

Ibid., p. 887, n° 3 :

D-aș muri de dor de mure,

e vrednică de a ridica un proces de atentat la bunele moravuri contra editorului.

Din p. 907 n° 3, relevăm versul, pe care, din fericire, copiii poate nu l-ar înțelege :

Ia să-ți dau, să-ți dau, să-ți dau!

Pe p. 908, n° 3, cetitorul poate afla de ce pe poetă «o dor genunchile».

La p. 959, un ardelean ce a stat în capitală și pare a fi luat amintiri de aici, declară prin gura d-lui profesor universitar Tocilescu, că :

Curve ca la București nu-s!

Ajunge, cred.

4. Uniformizarea bucăților nu s-a făcut. Fiecare a scris, trimes și tipărit cum i-a plăcut. Unii copie literar, alții reproduc dialectul întrucîtva (mai ales în Moldova), iar învățătorul filolog Apostolescu se furlandisește științific cu ŋ, χ, γ, pentru sunete deosebite. Unii spun persoana de la care au luat cîntecul, alții satul, iar d. Al. I. Hodoș, bătîndu-și joc mai complet decît alții, dă numai județul.

5. Categoriile pe care se face împărțirea sînt naive și rău observate. La fiecare pas, se vede că așa-numitele cîntece bătrînești sînt amestecate cu cele haiducești, cu doinele etc.

6. Tablele sînt datorite... «eminentului nostru elev», pe lîngă care se poate găsi că specificarea : «d. profesor N. I. Apostolescu» e de prisos.

7. Afară de unele inovații, prea de tot ca să nu fie de la d. Tocilescu — așa, la p. 1352, se vorbește de județul *Hușilor!* — ilustrul «îngrijitor» (sînt patru foi de erate grosolane!) dă o prefață.

În această prefață sînt cel mult două-trei pagini bune, scrise într-o limbă care nu seamănă deloc cu a d-lui Tocilescu, fără umflături și contraziceri. Va fi — e știut sistemul autorului — un împrumut, după inedit.

Restul cuprinde frumuseți pe care le veți aprecia, d-le ministru.

«Locul nașterii cuiva» e, după d. Tocilescu, «draga sa patrie», așa încît dacă se naște un român la Șangai, rămîne chinez pe toată viața lui, cu «dulcea patrie» la Marea Galbenă. În poeziile populare se vede cum poporul «concepe trecutul și cum își amintește de dînsul» : s-ar putea crede că numai cea din urmă e ade-

vărată. Se spune că Herder «a utilizat cel d-întîi» poezia populară, — pe care a *tradus-o*, n-a «utilizat-o», — și apoi urmează fraza «precum face Shakespeare în Macbeth și Hamlet ale sale». Las' că pentru Hamlet nu e adevărat, dar atunci Shakespeare e mai «cel d-întîi» decît Herder! Se arată știința folclorului ca întemeiată de ucenicii lui Grimm și apoi se spune (p. V), că pe vremea lui Anton Pann, ea nu era încă «bine întemeiată». Știți, domnule ministru, ce e «creierul țiganului»? Cu competință o spune d. Tocilescu: «Creierul țiganului servea ca fonograf..., acum nu e decît un hîrb spart» (p. VII). Se explică dispariția poeziei populare — dar sergentul cu fetele de la Azil? — prin «traiul agitat și neastîmpărat» de azi față de «viața tihnită» din trecut. Azi agitație și neastîmpăr ca într-un oraș mare american în satele noastre izolate de lume, și tihnă cînd treceau pe la noi toate neamurile din lume și se culegeau două biruri pe lună!

Despre poezia populară decăzută se spune că «nu mai e ce e, ci cu totul altceva» (p. VIII): ba, ori ce-ar fi și ce-ar fi fost, fiecare lucru «e ce e»! Se vorbește de «eterna melancolie ușoară» în sufletul bietului chinuit de român (p. XXXI). Se scrie evreiește, ca: «locurile unde românul își așteaptă iubita» (p. XXXI). Note «țișnesc fără popas» din condeiul ilustrului stilist (p. XXXIII). Gluma e asemănată cu «o împușcătură de alice mici» adăugîndu-se că «nu rănește» (p. XXXIV): să poftească d-lui a încerca în vreunul din colaboratorii săi «folcloristici»! De o carte a d-lui Gorovei se afirmă că e «așa de complectă» și apoi că «mai e mult de făcut» (p. XXXVI).

Ici și colo se încearcă explicații, care sînt ridicule. La poezia *Constantin Bălăceanu* d. Tocilescu greșește tot: și data luptei de la Zernești, și motivele ei, și izvorul ce trebuia să întrebuințeze. Vorbind de Costin Neniul, menționat după d-sa în baladă, d. Tocilescu își permite a spune că: «noua critică, așa-pretinsă istorică, l-ar fi pus desigur», fără aceasta, «în domeniul fabulei» (p. XXX). Nu, «noua critică» etc. face altceva: ea dă, în Iorga, *Ist. literaturii române*, III și în *Studii și documente*, V, tot ce trebuie pentru a ști cineva cele trebuitoare în privința lui Neniul, pe care «vechea lipsă de critică» îl morfolește degeaba. La balada foarte interesantă a lui Radu-Vodă ucis de boierul Drăgan[1], d. Tocilescu se întreabă naiv cine să fie acolo: cine altul decît Radu de la Afumați, ucis în ianuar 1529, de Drăgan Postelnicu!

Atîtea, — în treizeci de pagini.

8. Două volume i se părea d-lui Tocilescu prea puțin și atunci «întreprinderea» a căutat, cu banii d-voastră, d-le ministru, să cumpere importanta culegere de folclor macedonean a d-lui Pericle Papahagi. Acesta însă, fiind om mai în vîrstă decît «Țapu Christea», nu s-a lăsat ademenit pentru înstrăinarea muncei sale îndelungate și, îngăduind pe d. Tocilescu să-și întindă patru fețe de prefață ce nu spune nimic, și-a pus frumos, apăsat, în fruntea culegerii aceste cuvinte: «Din

[1] E și în *Baladele* d-lui At. Mari[e]nescu, dealtfel, pp. 98—99.

literautra poporană a aromânilor, colecție *formată și orînduită* de Pericle Papahagi..., vol. I». Natural însă că foaia de titlu are numai «îngrijirea» d-lui Tocilescu, ceea ce se potrivește într-o țară unde cărțile se văd, dar nu se deschid, și se potrivește și cu unele planuri de premii, în privința cărora pot lămuri Analele Academiei. Dar cu un «îngrijitor» de o parte, iar, de alta, un «formator» și «orînduitor», nu se deșteaptă oare în mintea d-voastră, d-le ministru, acuzațiile aduse pe alt teren contra d-lui Tocilescu, în cursul acestui an ?

Termin.

In această țară și în poporul nostru, domnule ministru, avem, pe lîngă culegători ocazionali de folclore, pe următorii specialiști în materie :

Păr. Marian din Suceava, cel mai însemnat folclorist român.

D. Artur Gorovei, directorul *Șezătoarei*, un om de muncă, de jertfă și de talent.

Doamna Elena Sevastos, care a tipărit poezii populare, povești, *Nunta la români* și călătorii folclorice.

D. Andrei Bîrsan din Brașov, cel mai bun culegător ardelean.

D. Papahagi, care a scos și acum în urmă un studiu asupra românilor din Meglen.

Numai Dumnezeu știe cu cîtă greutate, cu cîte stăruințí, adună și tipăresc acești oameni. Împărțindu-se cei trei mii de lei acestor meritoși învățați, și nu «eminenților» d-lui Tocilescu, care n-are nici o pricepere în folclore, ca mai în toate, și nu e capabil decît de boațe costisitoare, ați avea înaintea dumneavoastră azi un material pentru care toată lumea științifică v-ar fi recunoscătoare, acum și în viitor.

Ceea ce nu se face odată se poate face însă cu alt prilej, și sfaturile competente ca acesta, d-le ministru, nu pot fi liberale sau conservatoare, venite de la ochi simpatici sau antipatici, ci rămîn numai sfaturi competente. Căci a se îngădui urmarea colecției, împodobirea mai departe a unui om șiret și incapabil cu pene străine — așa pare că vrea să înțeleagă d. Tocilescu, cînd vorbește de «alte volume viitoare» — e un lucru pe care alții l-ar putea face, dar n-ar fi la înălțimea culturei, cinstei și patriotismului ministrului Haret.

Cît despre mine, din nou mi-am făcut datoria : am demascat."

T. Duțescu-Duțu, în *Considerațiuni critice asupra poeziei noastre poporane*, Buc., Tip. Clemența, 1903, vol. I, 153 p., subliniază o serie de calități ale colecției *Materialuri folcloristice*. Autorul semnalează unele exagerări din pamfletul lui N Iorga. Din păcate, și T. Duțescu-Duțu cade uneori în alte exagerări.

„Nu cred de prisos, înainte de a încheia această *introducere*, să iau apărarea culegerii de folclore cu care încep aceste studii critice, de unele învinuiri ce s-au adus în mod prea general lucrării. Această colecție, precum am mai spus, ne-a dat la iveală multe, foarte multe bucăți admirabile și necunoscute încă de cei ce se îndeletnicesc cu cercetarea tezaurului național de poezie poporană.

Așa, între altele, s-au aruncat fulgerile criticei asupra cunoscutei legende a Curții de Argeș, care în colecția Tocilescu se cheamă *Cîntecul lui Manole*, cules din Mînăstireni (Vîlcea), din Novaci (Gorj) și din Roșiori-de-Vede (Teleorman); și reprodus în colecție în trei variante, așa cum au fost rostite de lăutarii Ion Stan Băluică, Gheorghe Porumbescu și Dumitru Văleanu.

Se înțelege că și în aceste cîntece, așa de greu de reținut și de păstrat în scurgerea vremii, lăutarii au adăogat note și noțiuni personale, cari trivializează foarte des continuitatea cîntecului.

Dar așa cum s-au păstrat, și cum au fost culese, cîte trele aceste variante sînt de o importanță extraordinară pentru istoria folclorelui românesc, și pentru lămurirea unei pricini vechi despre influența exercitată asupra baladelor noastre de vecinătatea popoarelor slave, de peste Dunăre.

Alecsandri afirmă asemănarea legendei *Meșterului Manole* cu legenda sîrbă *Zidirea Cetății Scadar*; și mai tîrziu G. Dem. Teodorescu reproduce în colecția sa chiar textul, în traducere românească, «după versiunea franceză făcută de D-ra Theresa Iacob (Talvy) și D-ra Elisa Voïart culegerii de *Cînturi populare ale sîrbilor* a lui Vuk Stefanovici».[1]

Asemănarea e nu se poate mai bătătoare la ochi; și prin variantele din colecția Tocilescu se adeverește și faptul că legenda noastră a fost influențată în mod puternic de legenda sîrbă.

Fatalitatea, cu bizarele ei coincidențe, a făcut ca tocmai elementele prin cari se dovedește înrîurirea exercitată de contactul ce l-am avut pe vremuri cu sîrbii, să fie osîndite de critică. In adevăr, d-l N. Iorga, la pag. 19 din *Scrisoarea către d-l ministru Haret* asupra *Colecției de folk-lore a Ministerului de Instrucție*, se supără că pe copilul soției lui Manole îl cheamă *Ivănel*, în varianta din Vîlcea, — «ca un adevărat danciu», zice domnia-sa! Voi mai adăoga eu: în cea din Gorj îl cheamă «Ivănică», și în cea din Teleorman «Iorguțu».

Nici unul însă din aceste nume nu e țigănesc, ci sîrbesc, romanizate cu sufixele diminutivale *el, ică* și *uțu*; iar „soțioara" lui Manole, pe care Ion Stan Băluică din Mînăstireni (Vîlcea) o numește «cucoana Manoli», expresie care cu drept cuvînt a putut să supere pe d. Iorga, în celelalte două variante are stare civilă, se cheamă «Vilaia». Tot țigănesc ar fi zis d. Iorga, dacă ar fi răsfoit și cele două variante. Și cu toate astea nici această *Vilaie* nu e țigancă, e tot sîrboaică!

---

[1] V. G. Dem. Teodorescu, *Poezii populare române*, p. 470.

Şi ce e mai ciudat e că soţia lui Goico, care e zidită în Cetatea Scadarului, nu are stare civilă; dar zîna măiastră, zîna pădurii din munte, ce-i strigă lui Vucaşin că zadarnică le e truda pînă n-or zidi în temelia cetăţii pe una dintre cele trei cumnate, zîna se cheamă Vila.

Şi iată cum «Vila pădurii din munte»[1] a devenit în legenda românească Vilaia, soţia Meşterului Manole!

Dar dacă soţia lui Goico n-are stare civilă în balada sîrbă, copilul ei — de care se roagă lui Radu, meşterul:

— Atunci, frăţioare d-o lege,
O meştere Radule, lasă-mi
Măcar o micuţă fereastră
La peptu-mi de mamă duioasă
Să dau lui *Ion* ţîţişoară
Drăguţului mamei de hrană![2]

copilul ei se cheamă, precum se vede, *Ion* — în traducere românească; iar Ion = *Ivan* în sîrbeşte.

S-a mai supărat d. Iorga şi din pricină că — precum zice domnia-sa — «vestita baladă: *Sus la munte ninge, plouă* se continuă astfel în Tezaurul Ţapu-Tocilescu: *Sus la munte cu iţari, jos la baltă cu şalvari*» (pp. 4—5). Apoi — mai zice d. Iorga: — «Poetul apare cu *securea-n mînă, cu luleaua-n gură*, ca un ţigan de rînd (p. 4)». El cinsteşte, conform obiceiurilor ţigăneşti, cu «plesni-ţi-ar fierea» (ibid.). El nu uită să pomenească «vătrăiaşul cu coada de fier, cu pana d-oţel», (iar nu «de oţel» cum reproduce d. Iorga) «pe care desigur nu-l admirau românii ca o capodoperă a lor (p. 5)».

Mai întîi, să-mi dea voie, d. Iorga, să-i spui că nu există nici o «vestită baladă» *Sus la munte ninge, plouă* în culegerile de folclor românesc.

Domnia-sa, probabil, şi-a adus aminte de *Banul Mărăcină*, operă personală a lui Alecsandri, care, pe cît m-ajută memoria, sună astfel:

Sus la munte ninge, plouă,
La Craiova pică rouă
Din ai nopţii ochi cereşti
Şi din ochii omeneşti.
Dar ce plîng românii oare,
Sufletul de ce îi doare?
Plîng un mîndru frăţior
Dezlipit din sînul lor

[1] V. G. Dem. Teodorescu, p. 470, col. 2, vers. 14, *op. cit.*
[2] Vezi G. Dem. Teodorescu, p. 472, col. 2, vers. 220—225.

Banul tînăr Mărăcină
Cărui Oltul i se-nchină.
ş.a.m.d.

A zice, dar, că «vestita baladă» se continuă... aşa, precum spune d. Iorga, nu însemnează nimic; ci dovedeşte numai nepregătirea d-lui Iorga întru ale folclorului.

Cîntecul, din Tezaurul Ţapu-Tocilescu, cum îi place d-lui Iorga a numi colecţia de care e vorba, de la p. 4, vol. I, partea I, *Mierliţa şi Sturzul*, ca variantă a celui din colecţia G. Dem. Teodorescu, p. 453, începe astfel:

Sus la munte ninge, plouă,
Jos la baltă cade rouă,
Sus la munte cu iţari,
Jos la baltă cu şalvari.
Uiu, iu, şi ia, ia, ia,
Mi-a văduvit mierliţa
Şi-umblă sturzu să mi-o ia.

Ceea ce, în adevăr, e supărător aici, e că din nenorocire primele patru versuri nu se leagă cu celelalte următoare; şi ne pot pune cel mult pe gînduri să pătrundem intenţia, care e cam umoristică pentru începutul unei balade în care, atît de minunat, se deapănă dragostea sturzului şi a mierlei. Iar după ce ne vom bate capul, să rămînem doar cu părerea de rău că nu putem întrevedea nici un punct luminos, care să ne călăuzească către zarea, unde, cu siguranţă, pe vremuri va fi fost destulă lumină.

Dealtfel, în cele două versuri cu pricina, nu găsesc nimic aşa de supărător, pentru ca d. Iorga să-njure oameni şi lucruri cu nervozitatea-i cunoscută!

Mai cred, iarăşi, că numai cu aşa mărunte pilde despre inferioritatea colecţiunii acesteia nu prea şade bine să dea domnia-sa d-lui ministru Haret — colegul d-lui Iorga de la Universitate — sfaturi competente!

Apoi — zice d. Iorga — «poetul apare *cu securea-n mînă, cu luleaua-n gură*».

Iar va trebui să zic: mai întîi... îmi pare rău că d. Iorga nu a reprodus exact versul 26 din baladă, care glăsuieşte:

Cu secerea-n mînă.

Greşeală de tipar, nu e aşa? Dar atunci cum rămîne cu cele patru corecturi ce le face singur domnia-sa cînd tipăreşte documente, după ce a copiat tot «singur actele, care nu răsplătesc pentru aceasta ochii cetitorului — şi de aceea nu mai am — zice d-sa — nevoie să pun erata greşelelor de tipar»?

Şi de aceea — zic eu — tot e bună erata cîteodată, fiindcă în cazul de faţă d. Iorga ar fi putut scăpa de învinuirea ce oricine i-o poate aduce: că cu conştiinţă şi din răutate numai a reprodus greşit, ca să aibă un punct de reazim

mai mult, pentru a asvîrli pîn' la vîntul turbat această nenorocită culegere folclorică a firmei americane Tocilescu & Comp! Ar zice și Limited — zice d. Iorga — împrumutînd gluma unui altuia, — la pag. 16. Eu zic, că ar putea zice d. Iorga, în această împrejurare, oricîte și ori de la cine împrumutate glume — unele mai nesărate decît altele! — și colecția firmei americane va rămîne tot așa cum e; iar d. Iorga tot cel mai harnic culegător de documente istorice — fără glumă! — care cu drept cuvînt face destulă cinste istoriografiei românești; dar, pînă acum, încă nu tot atîta folclorelui românesc — sau cum îi place d-sale a zice: științei folclorelui.

Mai departe se supără d. Iorga pe *vătrăiașul cu coada de fer, cu pana d-oțel.* («De oțel» zice d. Iorga; dar, precum am arătat mai sus, în colecție la p. 5 se zice «d-oțel». Și eu cred că nu ți-e îngăduit cînd reproduci ceva, de undeva, pentru a-l supune oprobriului public, să-l prezinți altfel decît așa cum se găsește în lucrarea incriminată. Fiindcă mai cu seamă în vers — și cum e-n cazul de față — omițînd să reproduci exact, lași a se înțelege că și din punctul de vedere al egalității picioarelor versurile sînt demne de aruncat și culegătorii de condamnat — cel puțin la ocnă! Afară numai dacă n-o fi tot vreo greșeală de tipar? S-ar face două, la număr!)

Acuma, închizînd această paranteză, zic eu: să mă ierte d. Iorga! Și ca să vază tot norodu românesc, — cît s-o găsi d-o citi aceste rînduri — voi reproduce întreaga baladă, *Mierlița și Sturzul*, și să răspunză d. Iorga, că eu n-am ce mai zice!

Sus la munte ninge, plouă,
Jos la baltă cade rouă,
Sus la munte cu ițari,
Jos la baltă cu șalvari,
Uiu, iu, și ia, ia, ia,
Mi-a văduvit mierlița
Și umblă sturzu să mi-o ia.
— Mierliță, mierliță,
Pasăre pestriță
(Naiba să te-nghiță) —
Ia-mă tu pe mine
Că mult ți-o fi bine.
— Ba, sturzule, ba;
De urîtu tău
Și d-al taică-tău
Ce-oi să mă fac eu?
Dar eu de m-aș face
D-o holdă de grîu,
Și eu m-oi usca
De tine-oi scăpa.
— Fă-te, mierlă, fă-te,
Fă-te sănătoasă,
Că mie nu-mi pasă,
Că și eu m-oi face
Mic secerător,
Cu secera-n mînă,
(Cu luleaua-n gură)
Și-n tine-oi intra
Și te-oi secera,
Și znop te-oi făcea,
In brațe te-oi lua
Și te-oi săruta
Și-oi fi[1] tot a mea.
(Plesniți-ar fierea!)
— Sturzulețule,
Mititelule,

[1] Pronunție greșită, în loc de și-ei = și vei.

Gingăşelule,
Fumuşelule,
De urîtu tău
Şi d-al frati-tău
Ce-oi să mă fac eu?
Dar eu de m-aş face
D-o turtă de pîine
Şi-n foc c-oi intra,
De tine-oi scăpa.
— Fă-te mierlă, fă-te
Fă-te sănătoasă,
Că mie nu-mi pasă!
Că şi eu m-oi face
D-un mic vătrăiaş
Cu coada de fier,
Cu pană *d-oţel,*
Şi-n foc c-oi intra
Peste tine-oi da
Şi m-oi apleca
Şi te-oi săruta
Şi-oi fi[1] tot a mea,
(Plesni-ţi-ar fierea!)[2]

Acuma că românii admirau sau nu «ca o capodoperă a lor» acest vătrăiaş cu coadă de fer şi pană de oţel, aş zice: — împrumutînd şi eu gluma oarecui — nu rămîne decît ca d. Iorga, cu competenţa-i cunoscută de culegător al documentelor istoriei noastre, să caute prin lăzile vreunui boier de neam, dintre acei cari aveau pe vremuri sălaşe de ţigani de dat de zestre, cînd li se măritau fetele, şi poate va lămuri şi această pricină spre marea cinste a istoriografiei româneşti!

Restul citatelor făcute de d. Iorga sînt în majoritate dintre acelea de cari ziceam, la începutul acestei introduceri, că se datoresc înrîuririi nenorocite a geniului trivial al mahalalelor orăşeneşti şi nevredniciei ţiganilor lăutari.

Sînt cîteva, însă, care dovedesc iarăşi nepregătirea d-lui Iorga într-ale folclorului românesc.

Bunioară, la pag. 21, zice d-sa că «o drumeaţă se plînge:

Pune-mă, neică, călare
La spatele dumitale, —
Că nu mai poci de picioare. (p. 319)»

E surprinzător cum d. Iorga poate să împingă ponegrirea pînă a se agăţa şi de asemenea versuri, care se mai regăsesc în colecţia defăimată şi la pagina 237:

Suie-mă, neică, călăre,
Că nu mai poci de picioare,
Că mi-e drumu glonţuros,
Şi nu poci merge pe jos. — ;

---

[1] Pronunţie greşită, în loc de şi-ei = şi vei.
[2] Am închis în paranteză versurile introduse de lăutar şi cari au supărat pe d. Iorga, cu drept cuvînt. Dar, minus aceste 4 versuri, balada nu încetează de a fi admirabilă, pentru cine vrea şi cui îi place.

şi în contra cărora nimeni n-ar îndrăzni să arunce fulgerile criticei. Iar dacă toată mînia d-lui Iorga provine, cum bănuiesc, din pricina intercalării versului «la spatele dumitale», această mînie nu e decît puerilă.

Veselul Vasile Alecsandri, pentru care şi d. Iorga cred că are aceeaşi stimă ca toţi românii, în O *primblare la munţi*, citează aceste versuri, într-o împrejurare galantă şi foarte sugestivă. Voi reproduce acele cîteva rînduri.

«O tînără şi frumoasă romàncă ce suia călare la munte şi, care, auzindu-ne cîntînd un cîntec vechi :

Ia-mă, leliţă, călare
Că nu mai pot de picioare,
Şi nu pot merge pe jos
Că mi-i drumu grunzuros ;

ne răspunse rîzînd şi totodată cîntînd :

Eu, puiule, te-oi lua.
Cînd a face plopu pere
Şi răchita micşunele.» [1]

Dealtmintreli d-na Elena Didia Odorica Sevastos în ale sale *Cîntece moldoveneşti*, la pag. 122, reproduce astfel aceste versuri :

Ia-mă, Gheorghieş, călare
Că nu mai pot de picioare,
Şi mi-i drumul zgrunţuros
Nu mai pot-merge pe jos.

Şi, doar d-na Odorica Sevastos e recomandată de d. Iorga, ca «specialistă în materie», atenţiunei binevoitoare a d-lui Haret! Deşi d-na Sevastos, ca şi d. Andrei Bîrseanu, alt protejat al d-lui Iorga, îşi bat joc de ştiinţa folclorelui mai abitir de cum zice d. Iorga că-şi bate joc d. Al. I. Hodoş, care notează numai judeţul de unde a cules, pe cînd d-na Sevastos nu notează nimic, ca şi d. Bîrseanu, ci se mulţumesc amîndoi să spună: prima *Cîntece moldoveneşti*, al doilea *Doine şi strigături din Ardeal!*

Vezi că pe vremea cînd au cules domniile-lor cîntecele poporane, nu era lumea speriată cu ştiinţa folclorelui, din care — precum se vede — unii savanţi, pedanţi, fac o gogoriţă bună de sperietoare pentru naivi!

Această gogoriţă, această ştiinţă rău înţeleasă face într-adevăr minuni! Ea sacrează şi decretează pe d. M. Canianu (M. Cahana) om de ştiinţă într-ale folclorelui românesc! Ea nu permite lui Alexandru Iosif Hodoş să se îndeletnicească

[1] Vezi V. Alecsandri, *Opere complete*, partea III. *Proză*, Socec & Comp., 1876, pag. 234.

cu adunarea poeziei poporane; fiindcă Al. I. Hodoş n-a tipărit încă volume de folclore, iar d. Cahana, da!

Şi atunci, Al. I. Hodoş, nepotul lui popa Balint, crescut cu doina în munţii Abrudului, — doină ce i-a altoit în suflet dragostea de neam şi de cîte sînt ale noastre româneşti, nu se poate recomanda atenţiei binevoitoare a d-lui Nicolae Iorga, ca un vrednic culegător de folclore!

Iată ce isprăvi face ştiinţa folclorelui — cum o înţelege d. Iorga — în ţara românească!

Dar unde e românul cu inimă, cu multă inimă, şi cu minte pe cît trebuie, care legănat de maică-sa, pe prispa ori în ceardacul casei de ţară, şi adormind sub vraja cîntecului:

Nani, nani,
Puiul mami;

iar mai apoi crescut sub farmecul doinelor cu viers mîngîietor, să nu ştie pe dinafară cuvinte şi viers din ale noastre cîntece, şi să le ştie aşa cum nu poate să le ştie cei de curînd aciolaţi subt umbra gorunilor şi a molifţilor!?

Pe temeiul acestei ştiinţe a folclorelui, rău înţeleasă, — nouă gogoriţă cosmopolită! — d. Iorga îşi permite să recuze pe Al. I. Hodoş şi să admită pe d. Cahana, care — zice d. Iorga — «oricum d-nul Mihail Canianu, putea fi întrebuinţat, cu condiţie ca să lucreze şi să adune în adevăr».

Tot cu această gogoriţă ameninţă d-nul Iorga pe cei care s-ar încumeta să se dedea la culegere de poezie poporană, cînd — vorbind de un alt colaborator, d. I. Odor, «absolvent al Facultăţii de litere», de care nu-şi mai aduce aminte, — se miră cum d. Odor a devenit folclorist înainte de a-şi lua licenţa! şi cînd conchide că «cel dintîi lucru pare a fi mai uşor decît al doilea»!

E surprinzător cum d. Iorga poate să ajungă la aşa concluzii!

Folclorist, — aşa cum şi d. Iorga văd că înţelege acest termen, întrucît îl pofteşte pe d. Cahana la ospăţul folcloriştilor, — poate ajunge cineva fără nici o urmă de titluri şi de diplome academice, dacă e dăruit cu unele însuşiri; — şi întrucît e vorba de folclorele românesc, aceste însuşiri ar fi cam următoarele:

a) Să fie român, nu prin votul corpurilor legiuitoare;

b) Să ştie carte;

c) Să aibă talent;

d) Să aibă acea predispoziţie specială a românului sătean, din regat, şi a românului ardelean — fie sătean, fie orăşan, — predispoziţie care se rezumă într-o minunată şi eternă dragoste pentru cîntecul romînesc; şi

e) — De ce n-aş spune-o! — Să fie născut la ţară, în regiunea plaiurilor, nu la baltă, şi crescut — barim pînă la adolescenţă — acolo, în mijlocul naturii, unde geniul specific naţional al săteanului nu se trivializează totdauna prin imitaţia

de tot şi de toate cîte „vin cu drum de fier", şi cari n-au nici un punct de atingere cu sufletul românesc.

Cu aceste însuşiri speciale, cei cari s-ar îndeletnici cu adunarea acestor manifestări poetice poporane, pot deveni folclorişti, în ciuda tutulor licenţiaţilor, de cari şi-ar putea aduce aminte d. Iorga !

Acum, cîteva cuvinte despre *Folclore şi ştiinţa folclorelui.*

Deosebirea dintre *folclore* şi *ştiinţa folclorelui* e exact aceeaşi dintre filosofie şi ştiinţa filosofiei.

Filosof, poate fi orice om bine organizat, fără să fi auzit măcar de ştiinţa filosofiei, şi de numeroasele sisteme filosofice ; întrucît filosofia reiese din comparaţiunea şi stabilirea de raporturi între fenomenele eterne, ce se produc între fiinţe şi lucruri, şi cari au întîlnire cu sufletul omenesc într-un moment dat. Astfel *filosofia* există, şi nu are nevoie de confirmarea *ştiinţei* pentru a trăi şi a se găsi la îndemîna orişicui, ori de cîte ori spiritul nostru de observaţiune găseşte prilej a se manifesta, cumpănind, în balanţa matematică a judecăţii, suficienţa unora cu insuficienţa aceloraşi sau a altora.

Aşijderea, *folclorist* poate fi oricine, avînd însuşirile expuse mai sus ; iar o *ştiinţă a folclorului* purcede abia de cînd *critica* începe — examinînd acest material adunat de folclorişti — să fixeze : caracterul şi psihologia specială a neamului producător de folclore, asemănările dintre opera folclorică a diferitelor popoare, cum şi diferenţierea ce se manifestă în aceeaşi operă folclorică pe regiuni şi ţinuturi, şi să tragă concluzii interesînd istoria şi filologia.

*

Cu prilejul colaborării d-lui Odor, d. Iorga se relevează, sau, mai bine zis, ne relevează o nouă calitate, pe care nu i-o cunoaştem. Zice, domnia-sa, că d. Odor «pentru folclore era dealtmintrelea predestinat prin numele său ; — doamna Sevastos, care în adevăr a adunat cu zel elemente pentru folclorul românesc, se numeşte Elena *Odorica*». — Iată-l pe severul şi gravul d. Iorga, care, cu toate că nu este un folclorist reputat, se relevă defăimînd colecţiunea *Barnum*, ca un *calamburgist* de primo-cartello !

Ca să-l şicanez pe d. Iorga asupra eratei şi a greşelelor de tipar, aş putea să fac multe spicuiri în «scrisoarea» dumisale. Îi voi atrage numai atenţia asupra citatului de la pag. 21 : *Costică, inima mea*, care nu se găseşte la pag. 313 din colecţie, cum notează d. Iorga, ci la pag. 229.

Asupra *stilului* cu care d. Nicolae Iorga pare că se mîndreşte, aş putea iarăşi să-l şicanez, rugîndu-l să lămurească cititorilor, cam ce va fi însemnînd aceea ce scrie este la p. 7 din «Scrisoarea» dumisale, rîndurile 28 şi 29 ? Zice d. Iorga : «...Merg de caut materialul însumi, de multe ori foarte departe şi fără bilet gratuit. în ţară sau în străinătate, copiez singur actele, care nu răsplătesc pentru aceasta ochii cetitorului, fac singur patru corecturi, ş.a.m.d.»

— «Actele, care nu răsplătesc pentru aceasta ochii cetitorului» ! ! ?

Aş mai putea să spui d-lui Iorga, că versurile de la pag. 779, citate de d-sa p. 23 :

Sînt mîncat, Doamne, de rele
Ca ciurul de găurele !

nu dovedesc deloc că junele, care «se plînge... elevilor şi elevelor, ce au luat premii», este sifilitic ! Iar afirmaţiunea aceasta a d-lui N. Iorga dovedeşte nepregătirea dumisale într-ale boalelor lumeşti, spre marele dumisale noroc.

Acestea zise în treacăt, versurile rămîn destul de bune, şi comparaţia naivă a omului mîncat de rele — necazuri şi nevoi, — cu ciurul străpuns de găuri e, cred, destul de reuşită, şi nu trebuie azvîrlită la coşul criticei pătimaşe.

Şi cîte, cîte, nu s-ar putea zice de «Scrisoarea» d-lui Iorga, prin care domnia-sa spune naivilor, ca încheiere, — după ce a dat sfaturi competente d-lui ministru Haret, — că întru ce-l priveşte şi-a făcut din nou datoria : a demascat !

Iar autorul acestor rînduri ar putea să-ţi spuie : — chit că te-i supăra, d-le Iorga — te lauzi !"

Următorul prezentator al *Materialurilor...*, Artur Gorovei, stăruie în *Şezătoarea* (an XI, vol. VIII, 1903, p. 138—144) asupra modului defectuos de editare a textelor : „Fără îndoială că lucrarea s-a alcătuit astfel : care cum isprăvea de copiat un număr de foi, le da la tipar : şi pentru că cel mai harnic a fost d-l Ţapu, d-sa a deschis focul ; iar cînd a venit rîndul celorlalţi să-şi aducă obolul, s-a turnat, ca în coşul morii, şi grîul şi neghina, s-au repetat lucruri spuse deja, numai ca să fie tipar mult. Pe cînd d-l Ţapu întîrzia cu copiatul, pentru a nu sta maşina în nelucrare, se lua cu ţăpoiul din căpiţa d-lui Canianu, apoi venea rîndul d-lui Odor, al d-lui Nottara etc., aşa că s-a dat naştere unei amestecături fără început şi fără sfîrşit, şi ceea ce e mai grav, unei amestecături de lucruri adeseori fără nici o importanţă." Furat de dorinţa de a sublinia modul neştiinţific de ordonare a textelor, Artur Gorovei omite însă să sublinieze valoarea deosebită a numeroase pagini, recunoaştere ce avea să vină mai tîrziu din partea unor folclorişti ca I. C. Chiţimia, Ov. Bîrlea, Gh. I. Neagu.

Ca şi N. Iorga, Artur Gorovei subliniază apăsat marea contribuţie a lui Christea N. Ţapu : „Am făcut această lungă şi plictisitoare introducere pentru a arăta un singur lucru : din 1219 pagini, operă a comisiei alcătuită de Direcţia Muzeului naţional de antichităţi, se datoresc sîrguinţei d-lui Ţapu toate, afară de 100, cu bănat, culese de ceilalţi membri".

În încheierea recenziei, A. Gorovei dovedeşte că chestionarul folcloristic publicat de Gr. G. Tocilescu este preluat după cel tipărit de conducătorul revistei de la Fălticeni.

Doi doctori, V. Gomoiu și Viorica Gomoiu, în *Medicina în poezia populară românească* (București, Tipografia „Vulturul", 1938, 51 p.), comunicare la al XI-lea Congres internațional de istoria medicinei ce a avut loc la Belgrad la 5 septembrie 1938, supun *Materialurile folcloristice* unui examen din perspectiva medicinii populare. Autorii constată imensul material de medicină populară: „Considerînd-o deci numai din punct de vedere medical — singurul care ne preocupă în cazul de față — trebuie să mărturisim că nu știm dacă poezia populară românească a mai fost supusă vreodată unei astfel de analiză, iar pe baza celor constatate de noi, am putea să anticipăm că ea cuprinde relativ puțină medicină propriu-zisă, sau mai bine zis, că foarte puține subiecte (medicale) sînt tratate direct; în schimb, ea conține o mulțime de elemente în legătură cu medicina, care sînt risipite fie în poeziile cu fond epic (legende sau balade sau cîntece bătrînești, cîntece haiducești), dar mai ales în cele lirice (elegii, doine și hore, strigături etc.)."

I. C. Chițimia, prin studiul *Activitatea de folclorist a lui Gr. G. Tocilescu*, redactat în anul 1956, publicat în revista *Studii și cercetări de istorie literară și folclor* (an. XI, 1962, nr. 1, p. 7—29) și reluat în volumul *Folcloriști și folcloristică românească* (Editura Academiei R. S. România, 1968, p. 193—216) dă o primă și cuprinzătoare prezentare a colecției coordonate de Gr. G. Tocilescu. Studiul este totodată preocupat de alte aspecte ale activității științifice a istoricului și arheologului Tocilescu. Secțiunile studiului care interesează folcloristica sînt: *Gr. G. Tocilescu, folclorist*; *Colaboratori folcloriști la „Revista de istorie, arheologie și filologie"*; *Materialuri folcloristice*; *Observații finale.*

Studiul subliniază concepția despre folclor exprimată de Gr. G. Tocilescu în cele cîteva studii publicate și în *Precuvîntarea* la *Materialuri folcloristice.* Exemple edificatoare de texte pun în lumină importanța colecției.

„Tocilescu — scrie I. C. Chițimia — a avut vederi juste asupra folclorului și putea să dea la lumină o colecție folclorică interesantă. Dar cînd a pornit la lucru, s-a grăbit, a amestecat mereu materialele, rezultînd o colecție publicată haotic, fără nici un sistem, deși conține material valoros.

În primul rînd, obținînd o subvenție de 3 000 de lei de la Ministerul Instrucțiunii Publice, ministru fiind fostul lui coleg de liceu Spiru Haret, Tocilescu a trimis pe teren, în diferite regiuni, în iulie-septembrie 1897, o echipă de 7 culegători [92], care au cules fiecare ce-a crezut și cum a crezut de cuviință. Ulterior, în 1898, Tocilescu a întocmit un *Chestionar folcloristic* și l-a trimis învățătorilor, obținînd material în plus.

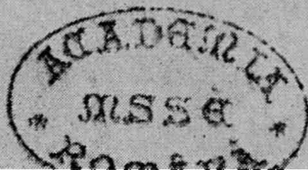
---

[92] Între ei se numără M. Canianu, Al. Hodoș, C. Nottara; apoi tinerii Christea Țapu, care a adunat peste 3 000 de bucăți, Popescu-Ciocănel, Ion Odor, Ion Ionescu.

12

B. P. HASDEU,

professeur à l'Université de Bucarest,
Directeur général des Archives d'Etat de la Roumanie.

J'ai l'honneur de présenter à Mr. Leger mon jeune ami Mr. le Dr. Grégoire Tocilesco, l'un des plus solides historiens contemporains de la Roumanie.

Très-dévoué serviteur

Carte de vizită a lui B. P. Hasdeu prin care-l recomandă pe Gr. G. Tocilescu profesorului Leger.

1

Bucuresci, 9 Septembre, 1880.

27

Iubitul meu, Domnule Tocilescu,

Etă este mai mult timp de când nu ţi-am scris. Să nu credi că din lene, ci din alte împregiurări ce se ţin de om, ca fumul de flacări.

Astădi, odată cu scrisórea mea, ţi-trimit cóla 26. Cóla 27 este culésă, şi n'aştéptă decât clişeul ca i se u-nine. Întârdierea provine că tocmai acest clişeu s'a ti-mis printre cele din urmă, şi xilograful nu alege, ci ia în lucru de odată comanda cu câte clişeuri i se aduce. Acésta însă nu va ţinea mult.

Partea din tabela de materii este tipărită, şi ţi se va trimite odată tótă.

Am dat să se facă circulara ce mi-ai scris. Mâine o voiu expedia. Îţi voiu trimite şi D-tale una.

Îmi pare fórte rău că ai fost aşa de greu bolnav. Tot ce mă mai bucură este scirea ce'mi dai că acum ţi-e mai bine. Caută-te, Domnule Tocilescu, şi te păzesce bine, conservându-ţi viaţa cea atât de trebuinciósă familiei celei mari, cât şi celei mici: ţării ca şi celor ce te încongióră.

Mai treci şi D-ta cu vederea nedreptăţile lumii acestea, cari amărându-ţi sufletul, ce te folosesce?

În privinţa cărţii Martirii Tereciu din anulu

2

Nucii, ce mi-ai scris că trebuia D-lui Odobescu, am căutat-o pe la tóte librăriile, am dat sfară pe la toţi anticarii şi nu o pot găsi. De mi-va o voiu afla unde-va, voiu lua-o şi ţi-o voiu trimite îndată.

Aprópe de D. Odobescu. Deşi tot-d'auna mi-am recunoscut micimea mea, totuşi a-cum mi-am cunoscut şi lungul nasului. Scriind D-lui Odobescu, am socotit că-i fac plăcere primind din ţéra o câtă de mică cunoscută scrisóre; m'am înşelat, fiind că nu m'am învrednicit să obţin dela D-sa nici un respuns. Şi era drept să mă gândesc de mai înainte ce fac. D-sa, precum o scii şi D-ta, şi tótă lumea, o celebritate literară, cum am putut gândi eu că are să stea în cabinetul ca un pitic, cu un necunoscut culegător-tipograf, înfundat tótă diua în sala de lucru! Astă cutezare din partea'mi nu mi-o voiu ierta nici odată. Ţi-o mărturisesc de-schis şi te rog să nu ajungă la urechile dum-nealui, căci nu voiu să créda că eu nu mă cunosc cine sunt, şi să facă reclamă ce nu e de nostru meu. Cu te care D-sale mi'a făcut la lucrul meu, şi aşa mi se cuvine.

3

28

Alt-ceva acum. D. Lambrior într'o scrisóre se plânge că l'ai uitat de tot. El dice că nu ţine minte de când nu i-ai scris. Eşti superat pe dânsul sau lipsa de timp te-a împedecat de a'i mai scrie?[2]

D. Doctor Gaster este în Bucuresci. A venit să mă vadă. Intre altele mi-a povestit întâmplarea ceea despre care mi-ai scris mai este frescă încă, mi se pare. Eu m'am făcut că nu sciu nimic. S'a justificat însă că nu este de loc el de vină. D-sa dice că ar fi spus profesorului neamţ că lucrezi la cartea Dacia înainte de Romani, şi atâta tot. Că acel profesor, om bătrân, când a vorbit în cartea sa de asta, a fost uitat ce'i spusese D. Gaster. Că, după scrisórea ce i-ai trimis D-ta, s'a adresat cu reclamă către profesor, şi că acela în al doilea volum, dar nu sciu cum, ar fi rectificat erórea, spuind că din scăparea de memorie ar fi dis cele ce a fost scris mai înainte; că îi pare fórte rău de astă întâmplare care te-a superat atâta, şi că în privinţa erorii are să scrie însuşi D-sa, D. Gaster, un articol rectificator scăpării de memorie a profesorului german. M'a rugat apoi ca să fac să ajungă la cunoscinţa D-tale acéstea.

4

După câte am aflat el nasce să ia o catedră la universitatea din Bucuresci. Póte că [illegible] prin D. Hasdeu să i se créze una. Ca-n [illegible] [illegible]. Vom trage cu urechia şi ce vom afla îţi vom scrie. Aud că este candidat şi [illegible] o catedră de limba română ce este a se înfiinţa în Bucuresci.

Alt'ceva acum [illegible] [illegible]. D-ta este [illegible] mai [illegible] de [illegible], şi arata Domnei Tocilescu de [illegible] împărtăşească fericirea cu noi. [illegible] copilaş viaţă lungă, [illegible] şi cât se póte de lungă, ca şi [illegible] [illegible] . . . .

Sănătate şi voe bună.

P. Ispirescu

1, 2, 3, 4 — Scrisoare inedită (din anul 1880) a lui P. Ispirescu către Gr. G. Tocilescu

17

Buzeu, 7 Decembre 1899

Iubite Dle Tocilescu,

După cum veĭ fi sciind de trei săptămâni am ecit şi m'am bolnavit grav de brâncă. Vre-o 12 dile la început mi-a fost aşa de rău, încât mă temeam că voiu muri şi m'apucase un mare dor de a te vedea încă odată, mainte de a muri, mai cu seamă că în timpul bolei, mi venia în minte o mulţime de amintiri istorice din care unele vă interesa direct şi vream să Vi le comunic, să nu le duc cu mine în morm...

Acum fiind în convalescenţă dar neputând părăsi patul, Vă voiu scri câte-ceva relativ la acele amintiri.

1) Intre 1872–75 m'am dus des la Pietroasa şi pe muntele Istriţa şi de la bătrânii satului şi chiar de la lucrătorii, cari se găsiau în cariera de piatră în 1837 când s'a găsit „Closca cu puii", am adunat o mulţime de date istorice relative la găsirea acestui tesaur şi distribuirea sa. Nu le am publicat până acum aşteptând să vă publicată lucrarea

18

Dlui Odobescu. Şi sigur că Odobescu se va servi de datele culese de Michalache Ghica, care a venit cu dorobanţi în Pietroasa, când s'a găsit tesaurul. Aceste mărturisiri luate cu gârbaciul nu cred să fie atât de importante ca ale mele, care adunam pe bătrânii satului Pietroasa, acum decedaţi, şi cinsteam şi stam cu dânşii de vorba în mod amical. Şi ce care se întrecea să spune tot ce scie şi să mă îndatoreze. În ori ce caz aceste note or pute servi pentru a completa şi lămuri se

1 | 3
2 |

1, 2, 3 — Scrisoare inedită a lui B. Iorgulescu (profesor din Buzău, colaborator la Materialuri folcloristice) către Gr. G. Tocilescu

93

Prea Stimate Domnule Gr. G. Tocilescu,

Credeam, că scrisoarea de mulțumire și recunoștință, ce Vă datoresc, s-o fac după terminarea completă a vol. I din Folklorul aromânesc. Împrejurări, independente de voința noastră, au făcut ca această lucrare să nu fie complect sfîrșită, nici pînă azi.

Crezind, că nu abuzez de extrema D-voastre bunătate, îndrăznesc a Vă ruga, să

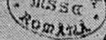
binevoiți a ordona D-lui Ispăsescu, să-mi pregătească numai 50 de exemplare din Folklorul aromânesc, pe care să le pot lua cu mine în Macedonia. În caz de neputință, V-aș ruga să binevoiți a interveni pe lîngă Dnul Ministru al Instrucțiunei Publice, ca să mi se acorde încă un congediu de 7 zile, cînd sper că lucrarea se va sfîrși cu totul. —

Asigurîndu-Vă de recunoștin-

94

ța nemărginită, Vă declar, că nestrămutata mea dorință a fost și va fi, să-mi atrag din partea profesorilor mei — cărora totul datoresc — simpatiile și laudele, pe cari le voiu merita. În deosebi mă simt îndatorat față de D-V., pe care, de nenumărate ori, V-am deranjat din prețioasele D-voastre ocupațiuni. —

Primiți, Vă rog, asigurarea respectului și stimei ce Vă păstrez. Al D-voastre

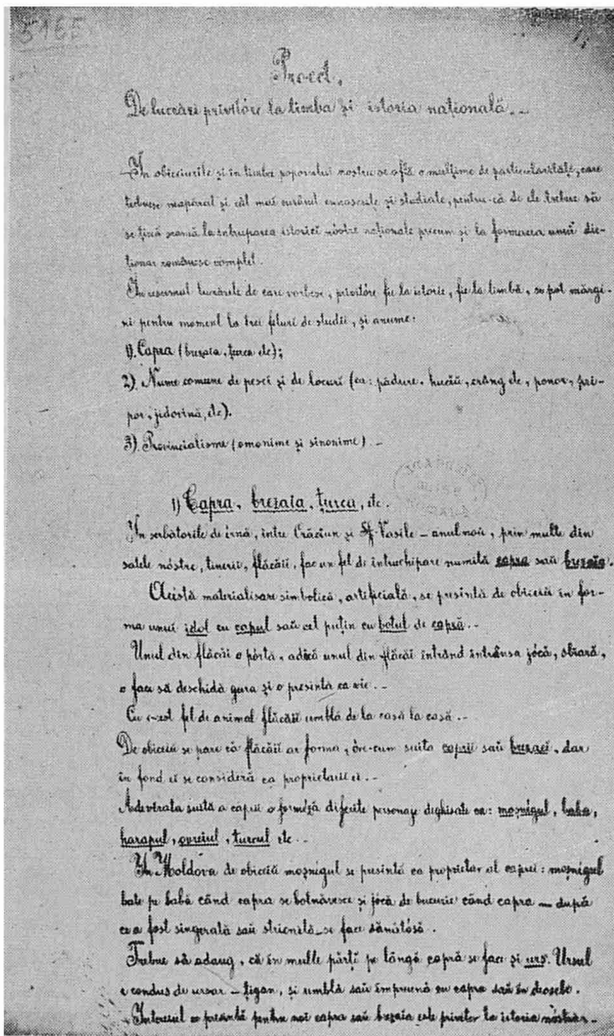

P. Papahagi

București, 12 Oct. 1900.

1 | 2
| 3

1, 2, 3 — Scrisoare inedită a lui Pericle Papahagi către Gr. G. Tocilescu

Proect,

De lucrări privitóre la limba și istoria națională.-

În obiceiurile și în limba poporului nostru se află o mulțime de particularități, care trebuesc neapărat și cât mai curând cunoscute și studiate, pentru-că de ele trebue să se țină seamă la întocmirea istoriei nóstre naționale precum și la formarea unui dicționar românesc complet.

În cursul lucrărilor de care vorbesc, privitóre fie la istorie, fie la limbă, se pot mărgini și pentru moment la trei feluri de studii, și anume:

1). Capra (brezaia, turca etc);

2). Nume comune de pesci și de locuri (ca: pădure, luncă, crâng etc., ponor, pripor, jidovină, etc).

3). Provincialisme (omonime și sinonime).-

1) Capra, brezaia, turca, etc.

În sărbătorile de iarnă, între Crăciun și Sf. Vasile – anul nou, prin multe din satele nóstre, tinerii, flăcăii, fac un fel de întruchipare numită capra sau brezaia.

Acéstă materialisare simbolică, artificială, se presintă de obiceiu în forma unui idol cu capul sau cel puțin cu botul de capră.-

Unul din flăcăi o pórtă, adică unul din flăcăi intrând înlăuntru-i o jócă, o [illegible], o face să deschidă gura și o presintă ca vie.-

Cu acest fel de animal flăcăii umblă de la casă la casă.-

De obiceiu se pare că flăcăii ar forma, óre-cum suita caprei sau brezaei, dar în fond ei se consideră ca proprietarii ei.-

Adevărata suită a caprei o formeză diferite personaje deghisate ca: moșnegul, baba, harapul, ovreiul, turcul etc.

În Moldova de obiceiu moșnegul se presintă ca proprietar al caprei: moșnegul bate pe babă când capra se bolnăvesce și jócă de bucurie când capra — după ce a fost sîngerată sau strunită — se face sănătósă.

Trebue să adaug, că în multe părți pe lângă capră se face și urs. Ursul e condus de ursar — țigan, și umblă sau împreună cu capra sau în deosebi.

Interesul ce presintă pentru noi capra sau brezaia este privitor la istoria nóstră.-

Din manuscrisele lui Gr. G. Tocilescu: *Proiect de lucrări privitoare la limba și istoria națională.*

Capra. 14

La sărbătorile Crăciunului, printre multele obiceiuri ale poporului nostru, este și acela de a umbla cum se dice cu „Capra".

Și se face astfel: se ia un bot de capră făcut din lemn, se împopoțonează cu cordele, petici colorate, iar apoi bot de el se prinde cu binte o rochie lungă de obiceiu colorată roș, verde sau galbenă.

Falca de jos a botului este mobilă, ca să se poată mișca cu o sfoară ce e prelungită pe sub rochie. Astfel formată, un om se vâră sub rochie și umblă astfel cu ea, mecanismul trăgând de sfoară încât face, pac, pac, (botul). Pe lângă capră mai e și un scripcar cu vioara, care cântă, când capra e chemată de cineva să joace.

15

Capra

Din manuscrisele lui Gr. G. Tocilescu: *Capra*

Din manuscrisele lui Gr. G. Tocilescu: *Peşti după regiuni* (Model de hartă)

În al doilea rînd, n-a făcut nici o selecţie în materialul venit grămadă şi l-a introdus cu toptanul în colecţie, deşi unele lucruri n-au nici o valoare [93], altele n-au nici un raport cu creaţia populară, iar între strigături mai ales sînt obscenităţi care nu pot fi socotite creaţii [94].

În al treilea rînd, Tocilescu a pus materialul sub tipar pe reprize, în ordinea sosirii lui, încît colecţia a căpătat, prin trei addende uriaşe, excrescenţe monstruoase, pierzînd orice sistematizare (încercată iniţial). Subîmpărţirile sînt disproporţionate ca material. Din punctul acesta de vedere, colecţia lui G. Dem. Teodorescu e mult superioară.

Din această publicare, în curgerea materialului a rezultat şi o ordine nefirească în planul conceput în final, dar neîmplinit : volumul I trebuia să conţină producţiile versificate, plus metafore, zicători populare şi medicină populară în proză ; volumul al II-lea, folclorul macedoromânilor, iar volumul al III-lea, proiectat dar neapărut, folclorul în proză de pe teritoriul dacoromân. Planul este dezorganizat.

Şi totuşi colecţia lui Tocilescu conţine material şi creaţii populare preţioase, uneori neînregistrate şi necunoscute pînă aici, în forma lui nouă. Intre balade apar, spre pildă, *Niculca* [95], frumoasa fată a sîrboaicei răpită de turci, *Cîntecul lui Călin* [96] (balada lui Ion al Mare), *Aga Bălăceanu* [97], personaj istoric asupra căruia stăruie Tocilescu în introducere pe baza variantelor culese pentru colecţia sa şi pe baza relatării cronicilor.

Între cîntecele haiduceşti noi, colecţia conţine *Cîntecul lui Păun Haiducul* [98], *Cîntecul lui Săcală* [99], care fură o herghelie turcească şi altele.

Printre piesele de valoare artistică se numără balada *Ilinca Şandrului* [100], *Aguşiţă al lui Topală* [101] sau *Cîntecul lui Mocan Oleac* [102], cu frumoase imagini."

Se continuă exemplificarea cu alte texte concludente.

Concluzia studiului, după o examinare atentă atît a textelor valoroase cît şi a celor incluse cu prea multă îngăduinţă, este :

---

93 Vezi, spre pildă, *Materialuri*, I_2, p. 875 :

Foaie verde matostat,
M-ai iubit şi m-ai lăsat,
Ţugu, ţugu, ţugulaş,
Dragu ţaţii călăraş etc.

94 *Ibidem*, p. 801, 959, 962, 1018.
95 *Materialuri*, I, p. 36.
96 *Ibidem*, p. 108.
97 *Ibidem*, p. 63, 65, 1265.
98 *Ibidem*, p. 175.
99 *Ibidem*, p. 186.
100 *Ibidem*, p. 35.
101 *Ibidem*, p. 53.
102 *Ibidem*, p. 66.

„În consecință, se poate spune că în colecția lui Tocilescu se găsește destul material folcloristic de însemnătate socială, de valoare și de expresie artistică, care trebuie însă selectat și ordonat științificește."

„Cunoscut mai mult ca arheolog și istoric, iar în domeniul folclorului ca autor al unei colecții, Tocilescu a avut o concepție înnoitoare despre folclor, a fost un cercetător și un animator al cercetărilor folclorice și a ajutat la mersul lor înainte."

Într-un curs universitar, *Folclor literar românesc* (București, Editura didactică și pedagogică, 1967, p. 79), Barbu Theodorescu și Octav Păun apreciază că: „Un loc aparte ocupă lucrarea *Materialuri folcloristice* (1900), 3 volume, a arheologului Gr. G. Tocilescu. Este cea mai mare și mai vastă colecție de folclor pe care o avem pînă în prezent. Pornită din inițiativa ministrului învățămîntului, Spiru C. Haret, a fost concepută ca un vast *corpus* al întregului folclor român, dar realizată numai în parte ca atare."

Gheorghe Vrabie, în *Folcloristica română* (Editura pentru literatură, 1968, p. 228—235), face observații asupra studiilor despre folclor ale lui Tocilescu și asupra unor aspecte ale colecției *Materialuri folcloristice.* Între afirmații există uneori unele vădite contradicții. Astfel, o dată ni se spune că „Bunele intenții ale inițiatorului culegerii s-au soldat într-o mare măsură cu eșecuri, căci tinerii trimiși să culeagă poezie populară, avînd o slabă pregătire și lipsă de experiență, au adunat ce le-a ieșit în cale, mai ales de la informatori de mîna a doua, lăutari ori oameni întîlniți la periferia vieții de sat. Totuși, variantele la epica populară sînt valoroase", apoi: „Totuși, colecția realizată de către alții, la îndemnul lui, rămîne valoroasă". Deci bunele intenții nu s-au soldat cu eșecuri... Toți cei trimiși să culeagă erau lipsiți de experiență? M. Canianu dăduse înainte o colecție de mare valoare iar Christea N. Țapu avea deja o activitate apreciabilă în domeniu, o bună parte din colecția sa fiind realizată înainte ca el să fie angajat de Gr. G. Tocilescu.

Paginile scrise de Gh. Vrabie conțin însă și sugestii și observații ce le-am luat în seamă în alcătuirea prezentei ediții: „La o reeditare a ei, ar trebui găsit mijlocul cel mai potrivit de a fi pusă în ordine, căci așa, haotic cum este distribuit, materialul devine greu de utilizat. Cu acest prilej ar mai trebui pus în lumină rolul însemnat pe care l-a avut Christian Țapu, învățător [sic] teleormănean, în adunarea materialului. La cel dintîi volum, care însumează cu mult peste o mie de pagini, socot că acesta ar trebui trecut drept autor al lui."

D. Caracostea, în volumele apărute postum *Poezia tradițională română*, ediție critică de D. Șandru, prefață de Ov. Bîrlea (Editura pentru literatură, 1969, I—II),

face numeroase referiri la colecţia Tocilescu—Ţapu, în capitolul *„Mioriţa" în Muntenia şi Oltenia*. Interesante sînt şi consideraţiile făcute despre talentul informatorului Florea Drăgan din Bragadiru, Teleorman.

Prefaţînd o ediţie de popularizare din colecţia coordonată de Gr. G. Tocilescu, *Balade şi doine* (Editura tineretului, 1958, 309 p.), Marin Bucur remarcă bogăţia şi noutatea textelor din vasta colecţie: „Fapte revelatorii, prin care colecţia aduce o contribuţie de seamă, sînt în primul rînd în capitolele rezervate cîntecelor bătrîneşti, baladelor, cîntecelor haiduceşti, unde o seamă de balade îmbogăţesc cunoaşterea epicii populare. După culegerea *Poezii populare ale românilor* adunate şi întocmite de Vasile Alecsandri, colecţia lui Tocilescu, după sistemul preconizat, are meritul de a reproduce materialul folcloric în forma lui autentică. Poezia populară comunică în felul acesta acel aer de naturaleţă specific ei, fără a împrumuta stilul cutărui sau cutărui culegător.

Materialuri folcloristice formează de fapt prima noastră culegere de proporţii, care reflectă literatura şi cultura empirică a unui popor în complexitatea manifestărilor."

M. Bucur face observaţia că materialul propriu-zis infirmă opinia lui Tocilescu (din *Precuvîntare*) că momentul în care s-au făcut culegerile era marcat de o apăsată secetă a inspiraţiei: „Numărul mare de poezii aduce în ciuda părerii pesimiste a editorului — că folclorul dispare şi culegerea trebuie făcută pentru a strînge ultimele vestigii ale geniului poetic popular — argumente contra, prin poeziile populare noi, necunoscute pînă atunci în vreo culegere, prin variantele numeroase ale poeziilor vechi. Faptele dovedesc că în perioada culegerilor efectuate de elevii lui Tocilescu, poeziile populare cunoscute din culegerile precedente erau în plină înflorire."

Autorul prefeţei nu subliniază suficient rolul decisiv al lui Christea N. Ţapu şi este dispus să acorde mai multe merite lui Tocilescu decît acesta a avut. Astfel, este lăudată «strădania sa la întocmirea unui chestionar ştiinţific». Or, se ştie că chestionarul era pur şi simplu preluat după acela tipărit de Artur Gorovei în *Şezătoarea*. De asemenea, exagerată este şi afirmaţia potrivit căreia *Materialurile* l-au consacrat pe Tocilescu şi în postura de... culegător. Doar cu trei texte?

Două studii care se referă exclusiv la contribuţiile teoretice ale lui Gr. G. Tocilescu: Ovidiu Papadima, *Folclorul în periodicele lui B. P. Hasdeu („Traian" şi „Columna lui Traian")*, în vol. *Studii de istoria literaturii române de la C. A. Rosetti la G. Călinescu*, Editura Academiei R. S. România, 1968, p. 293—296 şi Adrian Fochi, *Recherches comparées de folklore sud-est européen*, Bucarest, Association Internationale d'Etudes du Sud-Est Européen, 1972, p. 40—41.

O densă, sobră şi obiectivă prezentare a *Materialurilor folcloristice* semnează Ovidiu Bîrlea în *Istoria folcloristicii româneşti* (Editura enciclopedică română, 1974, p. 310—313):

„Colecţia publicată cuprinde peste 4000 de bucăţi, fiind numericeşte aproximativ de aceeaşi întindere cu colecţia lui I. M. Moldovan şi I. Pop Reteganul. Speciile sînt, ţinînd seama de specificul lor şi de întinderea repertoriului, inegal reprezentate. Domină doinele şi strigăturile, care cuprind peste 2000 de poezii. Destul de bine reprezentate sînt şi descîntecele cu cele 440 variante, precum şi baladele cu 175 variante, dar ghicitorile, colindele şi folclorul copiilor, precum şi proverbele, au fost culese sporadic de către cîţiva, mai mult la întîmplare. Nici distribuirea teritorială nu e proporţionată, materialul provenind numai din 27 judeţe, unele mai bine reprezentate, altele abia incidental. Aceasta datorită inegalităţii contrastante a culegătorilor, mai cu seamă ca hărnicie şi scrupulozitate. În fruntea lor se situează tînărul profesor Hristian N. Ţapu, care culege singur vreo 3000 de bucăţi, deci cam trei pătrimi din întreaga colecţie. El a străbătut în cele 3 luni de vară judeţele Teleorman, Olt, Vîlcea şi Gorj, a mai cules apoi sporadic prin Bucureşti, precum şi de la unii informatori din sudul Transilvaniei întîlniţi prin ţară."

„Valoarea colecţiei nu stă numai în cantitatea impresionantă a materialului, ci şi în dezvăluirea folclorului din ţinuturi neexplorate pînă atunci (judeţele Teleorman, Olt, Vîlcea, Gorj, Neamţ, Putna). Culegătorii au notat cu fidelitate ceea ce au auzit — cu unele obscenităţi fiind chiar prea zeloşi în autenticitate — oferind o colecţie care poate fi consultată fără rezerve. Singura scădere ce se observă sub acest aspect e o oarecare oboseală a informatorilor, vizibilă la textele lungi, care ar fi putut să fie înlăturată prin notarea textului în timpul cîntării în surdină, procedeu verificat pentru vivificarea memoriei. Colecţia putea aspira la rangul de model dacă ar fi fost pregătită cu migala necesară, incompatibilă cu graba «coordonatorului» care s-a dovedit cu totul absent, contribuţia lui mărginindu-se la prefaţă şi la cele 3 balade culese de la un lăutar din Bucovicioru-Dolj. Unele scăderi vin chiar din nerespectarea indicaţiilor sale din chestionarul difuzat. Astfel, se întîlnesc în volum producţii culte, cu rimă încrucişată (p. 1048, 1130, 1133, 1134) alături de altele semipopulare (p. 1081 etc.), pe care le putea semnala oricine cunoaşte măcar parţial cîntecul popular autentic, semn că Tocilescu nici măcar nu a răsfoit colecţia pe care şi-a pus numele."

Profesorul Gheorghe I. Neagu, care a funcţionat mulţi ani la liceul teoretic din oraşul natal al lui Christea N. Ţapu, s-a documentat timp îndelungat pentru alcătuirea unui cuprinzător studiu despre importantul folclorist. O parte din acest studiu apare cu titlul *Christea N. Ţapu* în *Revista de etnografie şi folclor* (tom. 23, nr. 2, 1978, p. 209—229). Autorul stăruie asupra mediului (familial, şcolar, univer-

sitar) în care s-a format viitorul folclorist, aducînd numeroase informații inedite, pentru ca apoi să aducă lumini noi asupra începuturilor preocupării acestuia pentru culegerea folclorului, asupra contribuției sale masive la realizarea colecției *Materialuri folcloristice*. Este analizat și studiul lui Chr. N. Țapu despre balada *Aga Bălăceanu*.

„Prin colecția Țapu, regiuni necercetate pînă atunci intră în aria folcloristică a diferitelor teme, în primul rînd jud. Teleorman. Un caz ilustrativ este al baladei *Meșterul Manole*, pentru cunoașterea căreia colecția Țapu aduce trei variante, cîte una pentru județele Gorj, Vîlcea și Teleorman. Cu ele aria de răspîndire a baladei se lărgea. Ele se adăugau celor abia două variante românești, în versuri, cunoscute pînă la 1900, varianta Alecsandri (1853) și varianta G. Dem. Teodorescu (1885), aceasta notată de la Petrea Crețul Șolcanu, lăutarul Brăilei...

Culegerea realizată de Chr. N. Țapu s-a impus de la început prin masivitatea sa. Tocilescu, prezentînd-o Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, scria că «singură ar putea forma un gros volum de tipar» ; după tipărirea ei, N. Iorga apoi A. Gorovei o apreciau la 1000 și peste 1000 de pagini tipărite. La fel și Șt. St. Tuțescu în *Ghilușul*. Țapu însuși o aprecia la 40 000 de versuri. O colecție atît de bogată, care întrece cu aproape 11 000 de versuri tot ce au adus ceilalți colaboratori, acoperind o arie cuprinzînd Oltenia întreagă, vestul Munteniei și sudul Transilvaniei, nu se putea realiza numai în «trei luni aproape», cum susținea Gr. G. Tocilescu, judecînd totul din birou."

Alte observații privesc tehnica de culegere a textelor populare folosită de Chr. N. Țapu : „Pentru materialele culese de el, Chr. N. Țapu dă, cu puține excepții, informații, prețioase, dar nu complete, privind culegerea. Indică numele și locul informatorului, uneori și profesiunea, mai ales cînd este lăutar ; vîrsta informatorului și data culegerii le indică numai foarte rar, iar știința lor de carte nu o dă, nici date despre conținutul și proveniența repertoriului celor cercetați sau al localităților vizitate. În activitatea sa de folclorist culegător, este evidentă tendința lui Țapu de a surprinde folclorul în mediul său natural de desfășurare."

Iordan Datcu semnează în *Dicționarul folcloriștilor* (Editura științifică și enciclopedică, 1979) fișe despre Gr. G. Tocilescu și Chr. N. Țapu. Despre ultimul semnează și articolul *Christea N. Țapu (1874—1926)*, în *Revista noastră*, Focșani, an. IX, nr. 67—68—69, ian.-mart. 1980, p. 1111 și 1133.

Apariția volumului întîi al acestei ediții prilejuiește unor recenzenți formularea de aprecieri asupra *Materialurilor folcloristice*. Prof. Traian Cantemir (*O nouă ediție a „Materialurilor folcloristice"*, în *Cronica*, Iași, an. XV, nr. 38, 19 sept. 1980, p. 5) scrie : „Reeditarea *Materialurilor folcloristice* răspunde unei vechi și imperi-

oase cerințe. Restrînsă la inventarul cîtorva biblioteci din țară, colecția nu mai constituie un instrument de lucru la dispoziția oricui. Cuprinzînd un volum impresionant de specii poetice și variante ale lor, ea concurează atît ca vechime, cît și ca importanță cu *Poeziile populare române* ale lui G. Dem. Teodorescu. Dacă autorul *Poeziilor populare române* le-a adunat, în bună parte, personal, nu același lucru se întîmplă și cu colecția pe frontispiciul căreia e trecut numele lui Grigore G. Tocilescu. După cum demonstrează Iordan Datcu, în ampla și documentata *Introducere* la ediția recent apărută sub îngrijirea sa, meritul lui Grigore G. Tocilescu este de a fi obținut fondurile necesare imprimării și de a fi alcătuit un colectiv de folcloriști cărora li s-au repartizat spre investigare diverse zone ale țării. Hărniciei și priceperii lor se datorește întregul cuprins al antologiei.

Dintre aceștia, un merit deosebit îi revine lui Christea N. Țapu, care s-a evidențiat atît prin multitudinea materialelor culese, nu numai cu ocazia proiectatelor volume, ci și mai înainte, cît și prin planurile de ordonare a varietății lor."

Octav Păun (*O colecție reprezentativă de folclor românesc*, în *România literară*, Buc., an. XIII, nr. 43, 23 oct. 1980, p. 8) subliniază calitățile colecției și aportul însemnat al lui Christea N. Țapu: „Un alt merit incontestabil al colecției e și faptul că aduce lumini asupra repertoriului unor zone necunoscute sau foarte puțin cunoscute (Teleorman, Olt, Vîlcea, Gorj, Neamț, Putna) și prezintă pe unii rapsozi de mare talent ca Tuță Cosma din Bărbătești-Vîlcea, Ion Stancu din Cucuieți-Teleorman, Gh. Porumbescu din Novaci-Gorj, Iovan Băzăvan din Giubega-Dolj sau Florea Drăgan din Bragadiru-Teleorman.

În încheiere, ținem să remarcăm aleasa ținută științifică a ediției semnate de Iordan Datcu și să ne alăturăm editorului în actul de dreptate făcut lui Cristea N. Țapu, al cărui nume figurează pe coperta ediției, așa cum trebuia să apară și în prima ediție."

Observațiile privind colecția sînt judicioase. Vrem să nuanțăm numai observația privitoare la contribuția colecției la explorarea „unor zone necunoscute sau foarte puțin cunoscute". Ne referim la județul de baștină al lui Chr. N. Țapu, Teleorman. Fără îndoială că folclorul acestui județ apare masiv pentru prima dată în colecția la care a colaborat Țapu. Nu este el însă primul cercetător al acestui județ. În anul 1885, 23 de învățători din Teleorman trimit răspunsuri la chestionarul lui B. P. Hasdeu. Au fost trimise texte folclorice din comunele: Bălțați, Băneasa, Brînceni, Caravanețu, Ciocești-Mîndra, Cioara, Crîngeni, Cucuieți, Dracea, Malu, Odaia, Papa, Pielea, Pîrlita, Rîioasa, Scrioaștea, Socetu, Spătaru, Traian, Tufeni, Urluieni, Viișoara, Voivoda. Vezi Ion Mușlea, Ov. Bîrlea, *Tipologia folclorului din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu*, Buc., Minerva, 1970, p. 102. Învățători teleormăneni trimit 36 de răspunsuri și la chestionarele lui N. Densușianu, 12 în anul 1893

şi 24 în anul 1897. În manuscrisele de la BARSR se găsesc numeroase caiete conţinînd variate materiale din comunele: Bîrla, Bragadiru, Belitori, Cioceşti, Crîngeni, Ciurari, Dorobanţu, Drăcşănei, Frumoasa, Gărăgău, Lisa, Măgurele, Mîndra, Mozăceni, Nenciuleşti, Netoţi-de-Jos, Odaia, Pîrlita, Slobozia-Mîndra, Socetu, Spătărei, Stariţa Piatra, Suhaia, Tătăreştii-de-Sus, Urluieni, Vîrtoapele, Voivoda, Zîmbreasca. Vezi Adrian Fochi, *Datini şi eresuri populare de la sfîrşitul secolului al XIX-lea. Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densuşianu*, Buc., Minerva, 1976, p. XXVIII şi XLIX.

Examinînd primul volum al acestei ediţii, Adrian Fochi se opreşte asupra a două aspecte esenţiale:

„Primul aspect are în vedere caracterul ştiinţific al reeditării. Lipsa unui criteriu de organizare în ediţia din 1900, întocmită cu o regretabilă superficialitate, făcea din această colecţie o lucrare de neconsultat. Şi are dreptate Iordan Datcu atunci cînd afirmă că lucrarea a fost mai mult citată decît citită. Or, actualul editor nu s-a mulţumit cu reproducerea colecţiei *tale quale*, ci a îndeplinit şi cea mai dificilă obligaţie a unui demers ştiinţific, introducînd ordinea necesară în haosul pe care Gr. G. Tocilescu nu ştiuse să-l evite la vremea sa. Astfel, editorul de acum aplică materialului sistemul de clasificare adoptat de Al. I. Amzulescu pentru cîntecul nostru epic tradiţional. Volumul întîi, aşa cum se prezintă acum, este un adecvat mijloc de studiu şi consultare.

Al doilea aspect pe care ţinem să-l subliniem este de ordinul eticii profesionale. La 1900, Gr. G. Tocilescu, abuzînd de poziţia pe care o avea în ştiinţa românească şi în cadrul comisiei folclorice alcătuite, la sugestia sa, de Ministerul Învăţămîntului Public, s-a erijat în autor al culegerii, trecîndu-se singur pe copertă cu atributul de „coordonator". De aceea, Iordan Datcu, susţinut de documente concludente, a crezut necesar să treacă pe noua copertă a volumului, alături de numele arheologului şi istoricului Gr. G. Tocilescu şi pe cel al lui Chr. N. Ţapu, principalul autor al culegerii a cărui contribuţie constă în 2202 texte cu 40 297 versuri, mai mult decît toţi ceilalţi colaboratori luaţi la un loc. E necesar să arătăm un fapt nerelevat — din cîte ştim — de nimeni pînă acum şi anume că profesorul de limbi clasice Chr. N. Ţapu este, de fapt, pînă la 1900, cel mai important culegător de cîntece epice româneşti (93 de subiecte culese, cu variante cu tot)."

În recenzia la primul volum al acestei ediţii, poetul şi escistul Ion Lotreanu („*Materialuri folcloristice*", în *Săptămîna culturală a Capitalei*, Buc., serie nouă, nr. 520, 21 noiembrie 1980) scrie între altele: „S-a făcut, iată, cuvenita reparaţie: numele lui Christea N. Ţapu a fost aşezat pe cartea la care a contribuit în mod substanţial. Lăsînd în seama folcloriştilor lămurirea în detalii a acestui caz, să punem

în lumină valoarea *Materialurilor folcloristice* şi rolul capital al lui Gr. G. Tocilescu. Căci culegerea aceasta — «nesistematică» şi cu prea multe «foi albe» (risipă de hîrtie), cu transcrieri eronate şi însoţită de excrescenţe monstruoase (trei addende), cu texte indecente şi «enormităţi revoltătoare» — este socotită astăzi drept *una din cele mai interesante din întreaga istorie a folcloristicii noastre*. Iordan Datcu afirmă că Tocilescu a realizat «o culegere de folclor pe care o mai năzuiseră şi alţii» (între care Titu Maiorescu). Aria folclorică investigată a fost largă (27 de judeţe), culegătorii n-au intervenit în texte lăsîndu-le nealterată «naivitatea», calitatea producţiunilor fiind indiscutabilă. Iar *Precuvîntarea* elaborată de Gr. G. Tocilescu şi-a ocupat de mult locul ce i se cuvenea în corpul «ştiinţei folclorelui» românesc."

Prezentînd ediţia noastră, N. Constantinescu (*Grigore G. Tocilescu, Christea N. Ţapu, „Materialuri folcloristice, I"*, în *Contemporanul*, nr. 48, 28 noiembrie 1980, p. 13) subliniază şi actul de dreptate ce i s-a făcut lui Chr. N. Ţapu: „Investigarea atentă a condiţiilor în care a fost realizată colecţia, cercetarea documentelor referitoare la publicarea acesteia îl conduc pe editor la concluzia că părtaş, cu drepturi egale la culegerea şi editarea imensului material folcloric cuprins în colecţie a fost profesorul Christea N. Ţapu, al cărui nume nu figurează însă pe coperta ediţiei din 1900. I. Datcu face astfel un act de justiţie morală, cerut imediat după apariţia colecţiei de N. Iorga şi susţinut ulterior de folcloriştii I. C. Chiţimia, Gh. Vrabie, Gh. I. Neagu ş.a., aşezînd numele lui Christea N. Ţapu acolo unde meritele sale în elaborarea «materialurilor folcloristice» îi dădeau de mult dreptul să stea. Urmărind modul în care colecţia a fost receptată şi apreciată în momentul apariţiei şi după aceea, editorul scrie o bună pagină de istorie a folcloristicii româneşti, din care nu lipsesc implicaţiile teoretice (modul de culegere, autenticitatea, clasificarea)."

Glosar

A

adăsta, vb. — a aştepta.

agă, s. m. — ofiţer (comandant) din armata otomană.

alămat, adj. — ferecat cu alamă.

albeaţă, s. f. — tulburare a vederii, cataractă.

aleşteu, s. n. — heleşteu.

alină, s. f. — nisip (lat. arena).

altiţă, s. f. — porţiune ornamentală prin alesătură sau prin cusătură în partea de sus a mînecilor iilor.

amelică, s. f. — americă, nume dat în trecut unei pînze de bumbac de calitate inferioară.

anglezoaica, s. f. — englezoaică, termen de ocară, pentru a denumi o fiinţă infernală.

antal, s. n. — poloboc, vas mare de stejar, de ţinut vin.

antonigă, s. f. — plantă erbacee din familia umbeliferelor, tulpina umflată sub articulaţii; florile albe, fructele aromatice; creşte prin tufişuri, pîraie şi prin poienile umede din pădurile montane; înfloreşte în iulie-august.

Apeş, n. pr. — moş Apeş, personaj mitic (în descîntece).

aprinsătură, s. f. — (în descîntece) inflamaţie ?

arfiereu, s. m. — arhiereu.

argint viu — mercur, intoxicaţie cu mercur, folosit în trecut pentru tratamentul sifilisului cît şi în farmece pentru a provoca un rău unui duşman.

arvat, *arvaţi*, s. m. — din ţara arvaţilor (paleosl. Harvatŭ).

arvunaşi, s. m. pl. — oameni tocmiţi în slujba cuiva, arvuniţi ?

astrolomie, s. f. — astronomie.

avistriţă, s. f. — avestiţa, „fiinţă supranaturală care chinuieşte mai ales copiii şi-i îmbolnăveşte greu e Sanca sau Samca, numită şi Avestiţa sau Aripa-Satanei. E fiinţa cea mai nemiloasă şi mai primejdioasă din toate duhurile necurate". (I. A. Candrea, *Folclor medical român comparat*, 1944, 164.)

avistrițoi, s. m. — v. *avistriță*.

az de mare — termen cu sens obscur. „Plecă cutare, / Pă cale, pă cărare, / Pînă la az de mare".

azîmioară, s. f. — azimă.

azmă, s. f. — azimă.

B

baldac, s. n. — baltag.

bandraburcă, s. f. — cartof.

barabancă, s. f. — tobă (mai era numită *baraban, barabană)* care se bătea la vînzarea la mezat a unor lucruri.

barșon, s. n. — catifea, mai ales roșie; fundă, panglică.

barz? — „barz de lînă".

bazea, s. f. — materie a cărei urzeală este de ață, cu bătătură de bumbac.

băgău, s. n. — tutunul ars ce rămîne în pipă.

băibărac, s. n. — haină scurtă, sinonim cu laibărul.

băltac, s. n. — băltoacă.

băncuță, s. f. — monedă veche austro-ungară.

bere, s. f. — băutură.

bertă, s. f. — bartă, cunună cu care fetele își împodobesc capul.

beșicar, s. m. — cu trupul plin de bășici.

bididiu, s. m. — bidiviu.

biho, interj. — du-te, fugi. „Biho, moșneag bătrîn".

birău, s. m. dar și s. n. (la pl. *birăi* și *biraie)*, primar.

biță, s. m. — bădiță.

bîntuială, s. f. — vătămare, suferință.

bîntuitor, s. m. — vătămător.

bînac, adj. — oacheș, brunet.

bîrneață, s. f. — brîneț, brîu, cingătoare.

bîtculiță, s. f. dim. bîtcă, o ridicătură, o proeminență, pe coastele muntelui — „sus în deal, în bîtculiță".

boanță, s. f. — bundă.

boboașă, s f. — orbită. „Boboașele ochilor".

bobou, s. n. — manta groasă țărănească de lînă și mai rar de păr de capră și puțină lînă.

bodîrlău, s. m. — cufundar, un soi de rață cu penele negre și cu ciocul ascuțit.

bolboiat, adj. — holbat, speriat. „Fugiți, nouă spărieți, / Nouă bolboieți / Și nouă spăriete, / Nouă bulboiete".

bolbotină, s. f. — buruiene, ca știrul, lăptuca, urzica, tatineasa etc., care se culeg spre a se fierbe și a se da ca hrană rațelor; poame.

borei, s. m. pl. — boieri?

boștean, s. m. — buștean.

bradină? — „A se feri de putină și a da de bradină".

brăcie, s. f. — brăcire, brăcinar.

brînă, s. f. — cingătoare, brîu.

brîncă, s. f. — erizipel.

brîneț, brînețe, s. f. — cingătoare (îngustă și lungă) cu care se încing femeile peste catrință.

broftișor, s. n. — v. *brutuleț*.

brotișor, s. n. — v. *brutuleț*.

brutuleț, s. n. — brut, pîine neagră care se da soldaților.

bubat, s. n. — vărsat.

bube dulci — eczemă infecțioasă la copii.

buccia, s. f. — boccea.

buci, s. m. — pleavă rămasă după vînturarea semințelor. „Sărcinuță de buci."

bucin, s. n. — bucium.

budîi, s. n. — vas din lemn făcut din doage.

buhadeică, s. f. — duh rău (cf. buha „bufniță, buhădie „buruiană mare").

buhai, s. m. — taur.

bunețe, adj. — bunătate.

bunghi, s. m. pl. — bumbi (nasturi).

burcă, s. f. — haină bărbătească, țesută din lînă.

burdușă, s. f. — burduf de brînză.

burfă, s. f. — haină murdară. „Burfele să le spălați."

buriu, s. n. — vas din doage de lemn, de obicei mai mic decît un butoi și avînd forma unei roate.

butlag, s. n. — butoi mai mic. „De sărac abia mă trag / Pînă aci la cel butlag, / Să pui țeava să mi-l trag".

butuguroaie, s. f. — buturugă.

C

canceu, s. m. — cană, urcior.

capular și crucelar — „improvizări verbale curioase, provocate de versul anterior în care apar *cap* și *cruce*: „Te fac cruce și bisericuță la cap, / Capular la stînga, / Crucelar la dreapta". (Ov. Densusianu, *Limba descîntecelor*, în *Grai și suflet*, vol. IV, 1929—1930, vol. V, 1931—1932, vol. VI. 1933—1934.)

căjmar, s. m. — crîșmar.

cănți, vb. — a prosti, a zăpăci.

căpeneag, s. n. — haină lungă și largă care acoperă tot corpul.

căroaie, s. f. — căruță mare.

cătină, s. f. — numele a doi arbuști spinoși: *cătină roșie* și *cătină albă*.

cătrană, s. f. — catran, gudron (din distilarea cărbunilor).

ceacău — un fel de chipiu de paradă, purtat de soldații austrieci.

cenac, s. n. — strachină mare.

chilum, s. n. — armă avînd forma unui baston cu secure la un capăt.

chindăși, vb. — a chindisi.

chindeu, s. n. — ștergar.

chioti, vb. — a striga.

chisea, s. f. — vas mic de sticlă, cristal, porțelan, metal, pentru ținut dulceața sau tutunul.

chișcoaie, s. f. — piscoaie, uluc prin care curge făina la moară de apă sau de vînt; vrană.

chișleag, s. m. — lapte de vacă pus la prins, pînă s-a înăcrit, și de pe care s-a luat smîntîna.

chirdosi, vb. — a pierde, a prăpădi, a nimici.

chită, s. f. — buchet.

chiticea, s. f. — dim. *chită*.

chitie, s. f. — tichie.

chiveră, s.f. — chivără (coif, chipiu).

ciacău, s. n. — v. *ceacău*.

cibică, s. f. — capelă militărească.

cilibiu, adj. — elegant, fin, grațios, frumos.

cinășel, adj. — drăguț, frumușel.

ciocănaș, s. n. — dim. *ciocan*, păhărel în formă de sticluță, cu gîtul strîmt și lung, din care se bea țuică.

ciochină, s. f. — capătul dindărăt al șelei, de care se poate atírna traista, dăsagii.

ciof, s. m. — v. *ciuf*.

ciolpan, s. m. — trunchi de arbore rămas în pămînt, ale cărui ramuri au fost rupte de vînt ori au putrezit de vreme.

ciripiu, adj. — drept, zvelt.

ciuchită — ? „Mă uitai într-o lule, / Mă văzui ciuchita me; / Mă uitai într-o fîntînă, / Mă văzui fată bătrînă".

ciuf, s. m. — bărbat urît, pocit, slut, hîd.

ciuhă, s. f. — sperietoare.

ciumpăgi, vb. — a ciumpăvi.

ciumpăvi, vb. — a ciunti.

ciupeli, vb. — a curăța de fulgi o pasăre tăiată.

cîinoaică, s. f. — femela cîinelui.

cîrtog, s. n. — vizuină, culcuș.

cîrstăneasă, adj. — planta veninariță (avrămeasă). „Cîrstăneasa avrămeasă."

cîșmăreață, s. f. — cîrciumăriță.

cîșturi, s. n. pl. — cîștiguri.

clăit, s. n. — acțiunea de a așeza în clăi.

clinci s. n. — clenci. „Păsărica albă în coadă, / Sări ici, sări colea, / De colea-n clinci!"

cloț, s. n. — Cuiul de lemn sau de fier ce servește la înăditul tînjalelor una de alta prin cîrcei. „Gălbeorii (caii) de la colț."

coadă a mării, s. f. — partea dinspre uscat a mării.

cobilă, s. f. — un fel de capră (făcută din două bucăți de lemn așezate ín unghi), pe care se pune plugul.

cobîrlug, s. n. — cobilă. „Tot pe loc și pe hodină, / Ca dracul pe rădăcină, / Ca dracul pe cobîrlug, / Șapte fete trag la jug".

cochırlănel — ?

cociță — ? „Unu-i ține cocița, / Unu-i pupă gurița".

cocîrță, s. f. — mîncare ciobănească făcută din caș dulce proaspăt amestecat cu jintuit.

codău, s. m. — nume de cîine ciobănesc.

coghile, s. f. pl. — cobile.

coleși, vb. — a se face moale, a se moleși.

comarnic, s. n. — 1. colibă mică în care locuiesc ciobanii la stînă, umbrar pentru ciobani; 2. adăpost la stînă care servește la păstrarea și la uscarea cașului; 3. poliță, scîndură sau leasă de nuiele pe care se pune cașul la uscat.

comină, s. f. — rămășițe de struguri în teasc, după care s-a stors mustul.

conac, s. n. — distanță de mers de la un loc la altul, poștă, măsură de drum cam de două poște.

conci, s. n. — cerc de lemn, de lînă împletită etc., învelit în pînză sau într-o împletitură de păr, pe care în unele regiuni de la țară îl poartă femeile măritate pe creștetul capului, sub basma.

cop — măsură de capacitate de aproximativ un litru.

copitariță, s. f. — copită.

coptătură, s. f. — bubă coaptă.

corman, s. n. — cormană, parte a plugului confecționată din tablă de oțel, care deplasează lateral, răstoarnă și mărunțește brazdele.

corțuri — curți ?

costărar, s. m. — meșter care spoiește unele vase cu cositor.

costor-vostor — cositor, joc de cuvinte.

cota, vb. — a căuta.

cotei bodei — cățel.

cote, s. f. pl. — closete.

covărească, adj. — făurărească (fierărească), „șatra covărească".

crăițar, s. m. — monedă mică de argint, mai tîrziu de aramă, care a circulat în sudul Germaniei, în Austro-Ungaria, în Transilvania și Bucovina, pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea, valorînd a suta parte dintr-un florin.

crițar, s. m. — v. crăițar.

cucă, s. f. — deal înalt și izolat; vîrf de deal.

cudalb, adj. — bălțat, alb pe la margini.

cununat, adj. — (în descîntece) „se numește astfel cuțitul pe care l-a ținut mirele, la brîu, sau mireasa, în sîn, cînd s-a cununat". (I. A. Candrea, *Folclor medical român comparat*, 374.)

cura, s. f. — curea.

curături ? — „curături de nuiele".

cușniță, s. f. — vatră (de piatră) pe care lucrează fierarul sau potcovarul și pe care își așează uneltele de lucru.

cuțitat, adj. — brîncă ațîțată.

D

dălac, s. n. — cărbune.

dădulci, vb. — a se dedulci, a se deprinde, a se îndulci cu sau la ceva; a prinde gust de ceva.

dăman — ? „Țața-mi suie la dăman".

dănac, s. m. — tînăr în vîrstă de 14—18 ani.

deconeci, s. m. — diacon.

delniță, s. f. — (În evul mediu, în Țara Românească). Parte din hotarul moșiei satului care se afla în stăpînirea ereditară a unei familii de țărani ce locuia în satul respectiv.

destumfla — a se desumfla. „Trupu lu (cutare) s-a destumflat."

dimerlie, s. f. — baniță (pentru cereale).

diplă, s. f. — vioară.

diplaș, s. m. — viorist.

divănie, s. f. — loc de judecată (unde se ținea divanul).

dînac, s. m. — v. *dănac*.

dobă, s. f. — tobă.

dobaș, s. m. — toboșar.

dogorime, s. f. — fierbințeală.

donicior, s. n. — doniță.

dor, adv. — doar.

drăcit, adv. — îndrăcit.

drugă, s. f. — fus mare de tors.

duce, s. f. pl. — pl. de la *dutcă* (monedă rusească sau poloneză de mică valoare, care a circulat și în țările române ?)

duhomnic, s. m. — duhovnic.

duhui, vb. — a goni, a îndepărta. „De la cutare te-am duhuit."

dura, s. f. — horă ce se joacă în județele Vîlcea, Muscel, Brașov (Bran),

Dobrogea, Ialomița. Cf. G. T. Niculescu-Varone-Elena Costache Găinariu-Varone, *Dicționarul jocurilor populare românești*, 1979, p. 58.

durime, s. f. — durere (refăcut după *usturime*).

dutini ? — „Dar să vă duceți / În dutini, / În văi, / În colovăi".

F

fagură, s. f. — fagure.

fapt, s. n. — boală rezultată din vrăji și farmece pe care și le făceau în trecut femeile.

făgădău, s. n. — cîrciumă, birt.

felelat — răspuns, replică, ripostă. „Eu-s nevastă, / Tu bărbat, / Să-ți dau ție felelat ?"

fele, s. f. — măsură de capacitate pentru lichide, egală cu circa trei sferturi de litru.

felezui, vb. — a mătura.

ferdălă, s. f. — ferdelă, baniță.

fere, s. f. — fiere.

feredeu, s. n. — baie, cadă pentru îmbăiat.

fermenea, s. f. — haină scurtă făcută din stofă brodată cu fir sau cu mătase, uneori căptușită cu blană, pe care o purtau odinioară boierii peste anteriu ; scurteică îmblănită cu blană de oaie, purtată de țărani.

fior, s. n. — (în descîntece) tremur. „Cu fiorele, / Cu amețelele."

fișteloasă, adj. — „lumînare fișteloasă".

fînogi, s. m. — judecător.

fînogeasă, s. f. — judecătorească.

fîntîni, vb. — a curge ca apa în fîntînă.

fîrșulă, s. f. — sfîrșeală.

flotăit — ? „Și oblu într-o baltă au picat / Și s-au sculat tot flotăit."

foitaș — bucată de hîrtie (mai rar de zdreanță) care se bate în țeava puștilor de sistem vechi, după ce au fost încărcate cu praf și alice, spre a amesteca ermetic încărcătura. Termenul apare însă aici într-un text umoristic, și deci foitașul este „de urdă".

fosicat, adj. — înveninat, suferind de diaree.

frang, s. m. — franc, unitate monetară în România.

frăguță, s. f. — fragă. „Gîlcile frăgulițele". Gîlca e comparată cu o fragă.

frămăturică, s. f. — dim. *fărîmătură*.

frătinețesc, adj. — frățesc, pentru frate, „guleraș frătinețesc".

frigon — ? „Și i-om face picioarele frigon" (unui „plugăraș sărăcuț").

frigura, s. f. — probabil duh rău despre care se credea că provoacă frigurile.

friguroiu, s. m. — v. *frigura*.

frîn, s. n. — frîu.

frîole, s. f. pl. — ? „Măi bădițo, sasule, / De ți-ar plăcea frîole, / Cum îți plac rumânele."

fumurică, adj. — fumurie.

furtare, s. n. — fîrtai ? (Bradul) : „Că pe mine să mă taie, / Să mă facă trei furtare, / Să mă puie pe trei care".

furnicar, s. m. — cu trupul acoperit de bășici (<furnică). „O făcut masă mare / Ș-o chemat toți furnicarii."

G

gadină, s. f. — jivină, dihanie, animal sau pasăre. În textul în cauză, pasăre: „Auzi gadina, cum ne cîntă patima".

garnicioară, s. f. — dim. *garniță*, vas de metal cu care se transportă lapte și alte lichide.

geant — „Neicuța de trei oca, / Trei oca de geant în ea".

gemesti, vb. — „Și popa care-a cetit / Să fie blagoslovit, / Că prea bine-a gemestit".

gheaoșă — „pasăre gheaoșă".

ghebueș — „ghebueș di fatî". Fată cu ghebă, cocoșată ?

ghenă, s. f. — gheenă.

ghigean — (în descîntece) „Să mergi la pas de lup, / La cap de ghigean".

ghighiri, s. m. — ficați.

ghindosi, vb. — a chindisi.

ghiorghioliu, adj. — roșu deschis, trandafiriu.

ghișinel, s. m. — vișinel.

ginerezi — „le așeza [poloagele de grîu] în ginerezi".

giubea, s. f. — Haină lungă și largă din postav (fin), adesea căptușită cu blană, purtată, în trecut, de boieri ; haină largă și lungă de postav purtată de preoți și, în unele locuri, de țărani.

gîmfa, vb. — a umfla.

gîmfătură, s. f. — umflătură.

gîngoaze, s. f. — epitet depreciativ pentru anumiți tineri. „Și-o rămas gîngoazele / Să sărute fetele."

gîrniță, s. f. — arbore înrudit cu stejarul cu tulpina dreaptă a cărei scoarță are la exterior un strat solzos, cu frunze mari, fără pețiol.

gîtireață, s. f. — „Are mama o gîtireață... / Și i-a făcut lui bîrneață".

glidă, s. f. — gledă, șir.

glie, s. f. — bucată de pămînt cu care se azvîrle în ceva (cineva) ; „ne zburătuream cu glii".

gogleze, s. f. — vorbe frumoase (și goale) spuse cuiva ; afirmații, declarații lipsite de însemnătate, de consistență.

gonitoare, s. f. — vacă în vremea gonitului.

gramnic, adj. — grabnic.

gramnică — v. *gramnic*. „Tu să te duci... / la gramnicele tale."

grăuntea, s. f. — formă pentru *grăuntele*, terminație de singular schimbată.

grănaturi, s. n. — grenade.

grindei, s. n. — una din părțile componente ale plugului cu tracțiune animală, care leagă între ele toate celelalte elemente.

grivazi — „Crește-un măr și-on păr / Și-on grivazi în cheutori".

gringurei, s. m. — grauri.

grooi, vb. — grohăi.

gros — închisoare.

groșiță, s. f. — monedă divizionară, de argint, austriacă.

gruhni, vb. — a grohăi.

gunuitură, s. f. — murdărie.

guri, vb. — a face gură la o țesătură, a face începutul unei țesături.

H

halagiucă, s. f. — halaciugă, tufă, desiş.
haraba, s. f. — căruţă mare folosită pentru transportul grînelor şi al altor poveri.
haragă, s. f. — arac.
harava, s. f. — v. *haraba*.
harţaba, s. f. — „Căci ca ea multe găsesc... / Mai de neam / Şi mai ceva, / Nu ca ea o harţaba."
hartapale, s. f. pl. — zdrenţe, rupturi.
hazná, s. f. — folos.
hălăoi, *hălăoaie*, adj. — greu, leneş, trîndav.
hăşcăci, s. f. — pungă de tutun, confecţionată din piele de bou (haşcă).
hele, pron. — cele.
helişte, s. f. — vielişte, în bătaia vîntului.
heripă, s. f. — aripă.
hirotic, s. m. — pare a fi o formaţie spontană din verbul *hirotoni*, dacă nu cumva o formă populară pentru eretic. „Văzui popi şi hirotici / Cu dascăli şi gramatici."
hîcii, vb. — a alunga cu interjecţia „hîci". „Şi-am zburat la măicuţa... / — Maică, nu mă hîcii."
hîntuială, s. f. — (în descîntece de friguri): „Luaţi-i răcorile / Şi primeala / Şi hîntuiala".
hoher, s. m. — călău, gîde, hingher.
hobît, s. n. — v. *hobot*.
hobot, s. n. — hobot, basma purtată de mireasă.
hodrui, vb. — (în descîntece): „Şi să se ducă în coadele mărilor, / În copitele ciutelor, / În rădăcinele brazilor. / Acolo să hodruiască, / Acolo să prînzească."
honved, s. m. — soldat din infanteria maghiară în evul mediu; soldat din armata pedestră austro-ungară.
hopaie, s. f. — flacără.
horcăni, vb. — a sforăi.
horbolină, s. f. — hoaşcă, poreclă dată unei fete bătrîne.
hudiţă, s. f. — uliţă.
hugi — „Că e moara pe supt hugi".
hodobaie — „hodobaie claie".

I

iboste, s. f. — iuboste, dragoste.
icosar, s. m. — 1. irmilic; 2. cercei sau salbă confecţionată din icosari.
igretă, s. f. — mănunchi de pene de egretă sau de fire albe, folosit ca podoabă la pălării, la chipie militare.
imurluc, s. n. — manta de ploaie.
iortoman, adj. — bogat (în turme); chipeş, viteaz, mîndru.
irmilic, s. m. — monedă turcească de argint, mai rar de aur, care a circulat şi la noi (mai ales în Moldova) în prima jumătate a secolului al XIX-lea.
işinel, s. m. — vişinel.
işlic, s. n. — căciulă de blană scumpă sau de postav de format mare cilindrică sau cu fundul pătrat (din alt material) purtată de domni, de boieri şi uneori de soţiile lor, iar mai tîrziu de negustori, de lăutari.
ischitaci — „Fiind caii mai fugaci / Şi din gură ischitaci".
izda, vb. — acţiunea făcută de izdat.
izdat, s. — colici intestinali.
izinit, adj. — slăbit din cauza neîngrijirii (a traiului rău).

izițir, s. n. — exercițiu militar.
izițiri, vb. — a face exerciții militare.
iznou — din nou.

Î

îmbărburat (e), adj. — ascuțit, „bàrbure se numește partea din jos a ascuțișului unei securi; la plural barburii securilor" (B. P. Hasdeu, *Etymologicum...)*.
îmbîrnat (e), adj. — „Cu niște mîini albe îmbîrnate." Citatul acesta este explicat în dicționare în două feluri: „încrucișate ca două bîrne" și „umflate, groase ca două bîrne".
îmblăci, s. — unealta (rudimentară) cu care se băteau cerealele, plantele cu păstăi pentru a se scoate semințele.
îmboța, vb. — a se bosumfla, a se îmbufna.
îmbucătări, vb. — a îmbucătăți, a face bucăți, a tăia în bucăți.
împelina, vb. — a face (ceva) amar ca pelinul.
împlăselat — v. *plăselat*.
împruji, vb. — a pruji. „Onea voinicelul strujăște, / Împrujește."
încănit, adj. — înnegrit, vopsit în negru.
încinde, vb. — a încinge, a arde cu flacără mare, a se aprinde bine.
încîntătură, s. f. — farmec, vrajă.
îndrevi (a se), vb. — a se înzdrăveni?
îngheza, vb. — a necheza? „Nu-ngheza ca caii, / Nu zbera ca vacile."
înghiora, vb. — „alune-nghiorate".
îngîmfa, vb. — a umfla.
îngrîngona, vb. — a cînta ca grangurii? „Trei porumbei că-mi zburară... / Și cîntară-ngrîngonară."
înhobota, vb. — a pune hobotul pe cap, v. *hobot*.
întîlnitură, s. f. — boală despre care se credea că era pricinuită de întîlnirea cu vreun spirit rău.
înzălezît, adj. — v. *zălezît*.

J

jipat, adj. — cu jep, jeg, murdărie.
joimărițe, s. f. pl. — eufemism pentru iele.
juchi, vb. — a jupui.
județ, s. m. — judecător.
jugan, s. m. — cal jugănit.
jurjîțî, s. f. — „Jurjîțî pestrițî, mușcî pi pelițî" (Descîntec pentru mușcătură de șerpe).

L

lamoste, s. f. — diaree.
laz, s. n. — teren înțelenit.
lăiețesc, adj. — de țigan lăieț (nomad).
lămosti, vb. — v. *lamoste*.
lătunoi, s. f. — gaură, răritură pe care o produce în urzeală o țesătoare nedibace, dînd două fire într-o bătaie, sau rupînd firele.
leasă, s. f. — împletitură de nuiele cu rol de pod improvizat. „Trecui Oltul pe la leasă."
legumi, vb. — a bea sau a mînca cu măsură, a consuma cu cumpătare; a economisi ceva.
leiță, s. f. — dim. *leu*, monedă valorînd odinioară o jumătate de leu (20 de parale).
leoreli — „vaci leoreli".

lespădău, s. n. — cearşaf. „Iată un şarpe rău / Ce stai pe lespădău."

leşeşte (sau Leşeasca) — joc întîlnit în comune din jud. Bacău. Cf. G. T. Niculescu-Varone, Elena Costache Găinariu-Varone, *Dicţionarul jocurilor populare româneşti*, p. 122.

lighinţi, s. m. pl. — cai ? „Şi-o scos doisprezece lighinţi, / Ca focul de iuţi."

lipan, s. m. — „ne-a trimis pe noi, trei lipani".

lipiscan, s. m. — lipscan, negustor care vindea, pe pieţele româneşti, mărfuri aduse de la Lipsca.

lipitură, s. f. — boală provocată de o mare spaimă provenită din dragoste.

liule, s. f. — lulea.

logodie, s. f. — logodnă.

livezea, s. f. — livadă.

lumit, adj. — numit, cunoscut. „De toată lumea lumit."

lungoare, s. f. — febră tifoidă.

lunină, s. f. — lumină.

M

madîlcă, s. f. — ganglion inflamat.

malotea, s. f. — scurteică femeiască îmblănită, largă în partea de jos şi cu guler de blană.

mamulan, s. m. — duh rău, diavol care aduce pocituri. Derivat din *Mamona*.

mamuloaică, s. f. — v. *mamulan*.

mamorniţă, s. f. — diavoliţă.

mamorniţoi, s. m. — diavol.

marachină, s. f. — marochin ? „Şi papuci de marachină."

margheolie, s. f. — afectare, sclifoseală, fandoseală.

maşcat, adj. — cu litere mari. „Altu scrie mai maşcat, / Ca frunza de păr uscat."

matîlcă, s. f. — v. *madîlcă*.

matracucă, s. f. — femeie urîtă şi prost îmbrăcată ; femeie proastă, bleagă ; femeie rea şi vulgară ; femeie stricată.

matricolat, adj. — înmatriculat.

măcareş, adv. — măcar.

măduhă, s. f. — măduvă.

măduler, s. m. — mădular.

mădulos, adj. — ciolănos, cu oase mari.

măgan — de la sine, singur, din proprie iniţiativă.

mălăuţe, s. f. — mălaie ? „Şi băietu aşa de puţin mînca, / Douăsprezece mălăuţe ridica."

mănăştergură, s. f. — prosop, ştergar.

mărtăci, vb. — a pune martacii (stîlpi, bîrne, pari de lemn) la o casă nouă.

mătîlcă, s. f. — v. *madîlcă*.

mătricată, adj. — (în descîntece) creaţie spontană, cu sens neprecizat. „Mătrice mătricată, / Ce vii cu gura căscată, /Să-mbuci din (cutare) o dată."

mătrice, s. f. — colici intestinali.

măzărat, adj. — cu bobul mare ca mazărea, măşcat.

mertic, s. m. — vas de lemn pentru măsuratul cerealelor.

meşină, s. f. — piele de oaie sau de capră, tăbăcită, folosită la confecţionarea unor obiecte de îmbrăcăminte, mai ales la căptuşirea încălţămintei.

metricioi, s. m. — duh rău care produce colici ?

mieli, s. f. pl. — miele.
mierță, s. f. — măsură de capacitate pentru cereale și alte produse agricole.
milostive, s. f. pl. — eufemism pentru iele.
miluri — „De șapte miluri de loc l-a gonit."
miriță, s. f. — mieriță, miere.
misori, vb. — „sub munți i-a misori".
mistreață — „bubă mistreață".
mistrui, adj. — pestriț.
mișela, vb. — a se văicări, a se tîngui, a se plînge, a se văita.
mișula, vb. — v. *mișela*.
mîneca, vb. — a se scula dis-de-dimineață.
modîlcă, s. f. — ganglion inflamat.
modru, s. n. — chip, fel, mijloc, putință, posibilitate.
moroi, s. m. — strigoi, vîrcolac, pricolici.
moroaică, s. f. — v. *moroi*.
mostăfîlcă, s. f. — ganglion inflamat.
mostăfîlci, vb. — a se umfla (ganglionii).
mostofîlcă, s. f. — v. *mostăfîlcă*.
moșmoană, s. f. — obiect descîntat de care se folosea persoana care făcea vrăji.
motălcă, s. f. — ganglion inflamat.
motîntoc, adj. — nătîntoc, nătîng.
mucos, adj. — obraznic, impertinent. „Și-o strigoaică roșie mucoasă."
Muma-Pădurii, s. f. — „O altă ființă mitologică, de care se tem toate mamele ce au copii mici, e Muma-Pădurii, numită și Vidma Pădurii, Fata Pădurii, Surata din pădure, Mama huciului, Pădureana sau Păduroaica etc." (I. A. Candrea, *Folclor medical românesc comparat*, p. 165.)
muscalagiu, s. m. — cîntăreț din nai.
musculește, adj. — muscălește, rusește.
mustră, s. f. — instrucție militară.
murg, s. n. — amurg.
murg (ă), adj. — negru-roșcat, castaniu închis, cenușiu, pestriț.

N

naramgiu, adj. — portocaliu.
natră, s. f. — parte a urzelii aflată între ițe și sulul dinapoi al războiului de țesut.
năduli, vb. — a năvăli, a se năpusti.
năjit, s. n. — nume generic dat nevralgiilor, durerilor de dinți, inflamațiilor urechii.
năplăială, s. f. — căldură foarte mare, arșiță, zăduf, febră (cauzată de boală).
năplăi, vb. — a se sufoca, a se înăbuși, din cauza căldurii sau a febrei.
năpra, s. f. — năprauă, îmbrăcăminte, costum, rochie.
năstimi, vb. — a naște, a ivi.
năstrăpioară, s. f. — dim. *năstrapă*, vas (de băut) ; cană, potir, cupă.
neauș, adj. — neaoș ?
negor — (în descîntece) cu sens neprecizat.
neriu, adv. — mieriu, de culoare albastră ?
netoțesc, adj. — (în descîntece) de netot, specific netoților.
nistriu — „Ce frunză bate ? / Frunza teiului / Și-a nistriului".
nîstrăpatră — „piatră nîstrăpatră".
nocet, s. n. — nucet, livadă de nuci.

noji, vb. — a pune deoparte, a economisi.

O

oblici, vb. — a prinde de veste, a afla, a auzi.
ojînă, s. f. — masă pe la orele cinci după-amiază.
obrinteală, s. f. — inflamație a unei răni.
olac, s. m. — curier special, sol, mesager.
oleag, s. n. — oleab, acaret. „Că acolo vă este lăcașul și oleabul."
olicăi, vb. — a se văita, a se tîngui.
onit, adj. — unit.
orbariță, s. f. — orbalț (erizipel, brîncă).
orbituri, s. f. pl. — orbitele ochilor.
orman, s. n. — pădure, văioagă împădurită ; loc de pășune, cu tufișuri, rezervat pentru îngrășarea turmelor de capre și oi.
ort, s. m., s. n. — monedă de valoare mică, reprezentînd a patra parte dintr-un leu vechi, adică zece parale.
otic, s. n. — lopățică cu care se curăță de pămînt brăzdarul și cormana plugului.
oticnitură, s. f. — sforțare de a respira sau de a vomita.
otopaie, s. f. — „clăile cu otopăile".

P

paloși, vb. — a vorbi întruna.
pantlică, s. f. — panglică.
par, s. m. — pahar, dar și cu sensul de stîlp.
paratică, — „bubă paratică".
paraoloaică, s. f. — (în descîntece) „Să-ți înveți drăcoii tăi / Și paraoloaicele tele".
parochimen — „a veni la parochimen".
patrontaș, s. n. — cartușieră.
pădioară, s. f. — dim. de la *padie*, *padină* (loc aproape plan sau ușor scobit, acoperit cu iarbă, aflat pe vîrful unui deal, între doi munți).
păinjineală, s. f. — planta liliuță (Antheramosum).
pălătui, vb. — a locui într-un palat, a trăi în belșug.
păratic, adj. — portocaliu.
părugean, s. m. — păr (pom).
pătcel, s. m. — dim. *pat*.
pătrejei, s. m. — pătrunjel.
pătrunchi, adj. — prost, tont, nătărău.
păun, s. m. — pană de păun. „Păun verde-n cap mi-am pus."
pecelui, vb. — a pecetlui ?
peșchir, s. n. — ștergar, prosop, șervet, față de masă.
peteală, s. f. — beteală, fir lung de metal auriu sau argintiu.
pică — „Cui este pica deasă să poftească la masă".
pielușime, s. f. — piele.
piersecat, adj. — vînăt, de culoarea piersicii.
pilotă, s. f. — un fel de plapumă.
piparele, s. f. pl. — „Să facă seceri, secerele, / Cu dinții de piparele".
piscan, s. n. — pisc.
pîrlaz, s. n. — pîrleaz.
pîrmac, s. m. — parmac, grilaj, balustradă.
placă, s. f. — placă dreptunghiulară de ardezie pe care scriau cu condei de piatră școlarii începători.

plăselat, adj. — prevăzut cu plăsele.
pligi, vb. — a plivi.
poară, s. f. — ceartă, gîlceavă, vrajbă. A se pune în poară cu cineva (a se contrazice, a se împotrivi).
pocheşti — „Şi-mi pune (calului) şaua pocheşti".
poclon, s. n. — plocon.
pogănici, s. m. — argat, băiat care mînă vitele la arat.
pohoară, s. f. — povară. „Cînd văzu atîtea care / Încărcate cu pohoară."
pohod — „Cu chilug în pohod".
polcuţă, s. f. — dim. *polcă*, haină femeiască scurtă, de stofă, croită pe talie.
ponoslui, vb. — a bîrfi, a ponegri, a defăima, a inventa cuiva ponoase.
ponturele — „Colea-n vale-n ponturele".
porţiuşă, s. f. — „Să mă fac porţiuşe".
poşmol, s. n. — morman, grămadă, mulţime.
potcă, s. f. — duh necurat (în descîntece).
potcoi, s. m. — v. *potcă*.
potecăraş, s. m. — farmacist.
potică, s. f. — farmacie.
potîngel, s. m. — dim. potîng (lanţ, curea etc.), care leagă plugul de grindei.
potlogoroasă, adj. — ruptă, făcută plotoage.
poturei, s. m. pl. — dim. de la *poturi* (pantaloni).
povîrni, vb. — a se înclina, a se apleca.
pozonar, s. n. — buzunar.
prăbălui, vb. — a probălui, a încerca ?
precaz — în expresia „a-i umbla cuiva în pricaz", a-i dori sau a-i pregăti răul.
primiti, vb. — „păduchele premetea".
pretiţie, s. f. — scrînteală.
prigori, vb. — a se frămînta, a se perpeli.
privicătoare, s. f. — privighetoare.
propele, s. f. pl. — proptele.
prosob, s. n. — prosop.
pugn, s. m. — pumn.
pustieşag, s. n. — pustiu.

R

ramăt, s. n. — zgomot mare.
răfoeş — „răfoeş de purtat".
răfuială, s. f. — calcul, plan. „Răfuiala de-acasă nu se potriveşte cu aceea din tîrg."
răghemînt, s. n. — regiment.
răglăit, adj. — „jugurile răglăite".
răgulă, s. f. — regulă ?
răgută, s. f. — recrut.
(*ăi*) *răi*, s. m. pl. — boală de stomac ; dureri cu junghiuri din tălpile pînă în genunchii picioarelor.
rănichi, s. m. — rinichi.
răpune, vb. — a se nimici, a dispărea, a apune.
răshira, vb. — a răsfira.
răspieri, vb. — a pieri cu totul, a se prăpădi.
răvoci, vb. — a răvăşi.
răzlog, s. m. — bucată lungă de lemn sau despicată din trunchiul unui copac întrebuinţată la îngrădituri.
ridiţă, s. f. — ridiche.
rîmnitor, s. m. — spirit infernal, fermecător (care face farmece).

rîmnitură, s. f. — vrajă, fermecătură.
rîndeaua, s. f. — joc întîlnit în unele comune din Argeş. Cf. G. T. Niculescu-Varone, Elena Costache Găinariu-Varone, *Dicţionarul jocurilor populare româneşti*, 146.
rînză, s. f. — stomac.
robodiaş, s. m. — robotaş, clăcaş. „Să mă cosească cosaşii, / Să mă strîngă robodiaşii."
rozoaze, s. m. pl. — numele mai multor plante erbacee care cresc prin mlaştini, fîneţe umede.
rotorată, adj. — de formă rotundă. „Cu poalele rotorate."
rubià, s. f. — numele unei monede turceşti de aur, emisă spre sfîrşitul evului mediu, care a circulat în ţările româneşti în prima jumătate a secolului al XIX-lea.
rumineală, s. f. — fard, dresuri.
rumînea, s. f. — rumeneală, fard.
ruseşte (sau Rusasca) — horă atestată în unele comune din judeţele Botoşani, Suceava, Bacău, Neamţ, Vrancea, Iaşi, Tulcea, Constanţa, Galaţi.
ruşeli, s. f. pl. — roşeli, înroşiri ale pielii.

S

saftiu — „Şi la gît saftiu florit".
saia, *saiele*, s. f. — adăpost (improvizat) pentru vite, în special pentru oi.
salitru — silitră ?
saraolie, s. f. — saraholie ? „Decît în saraolie, / Mai bine cu puica -n vie."
saschiu, s. m. — numele a două plante erbacee cu tulpina întinsă pe pămînt şi cu frunze persistente lucioase, una cu flori albastre (*Vinca herbacea*), cealaltă cu flori albastre, roşii sau albe (*Vinca minor*).
săncelat — v. *simcelat*.
sărbezi, v. — a se altera, a se strica.
sclavă, s. f. — slavă.
sclăbi, vb. — a slăbi.
scorovaie, s. f. — văgăună.
scrisă, s. f. — ursită, soartă.
scufitiţă, s. f. — scufiţă ? „Iar în fundul scufitiţei / Este o peatră nestimată."
sfănţoaică, s. f. — monedă care valora jumătate de sfanţ.
sfete — sfînt.
sfintele, s. f. pl. — eufemism pentru iele.
sfranţ, s. m. — „mînce-o sfranţu".
sgăncuţă, s. f. — dim. *sgancă*.
sileaf, s. n. — brîu lat în care se purtau înfipte diferite arme.
silevestriţă, s. f. — duh rău (de la sf. Silvestru, al bisericii ortodoxe, sărbătorit în ziua de 2 ianuarie).
simcelat, adj. — ascuţit, tăios.
sineca (a se), vb. — a se trezi din somn, a se scula (de la lat. *ex-omnicare*).
sînţă, s. f. — sanctuar.
smult, *smultă*, adj. — smuls.
snagă, s. f. — putere, virtute.
soare sec — (în descîntece) insolaţie, cefalalgie.
somni, vb. — a dormi.
sorb, s. n. — vîrtej.
soroci, vb. — a sorti, a destina.
sorţ, s. m. — (în vechiul sistem de recrutare) a recruta pentru îndeplinirea serviciului militar prin sistemul sorţilor.

spămîntoasă, adj. — care înspăimîntă, sperietoare.

spărgălui, vb. — formație obscură ; cf. *sparge*, a se risipi.

spitai, s. n. — spital.

spițărie, s. f. — farmacie.

sprafcă, s. f. — cercetare (judecătorească) ; anchetă.

spurc, s. n. — nume ce se dă la diferite boli (reumatism, tifos).

spurcatele, s. f. pl. — v. *spurcații*.

spurcații, s. m. pl. — nume metaforic pentru diavol.

spurdă, s. f. — o anume mîncare ? „O să vă fac o gustare... / Pe urmă să ni se mai facă spurdă."

spuzeală, s. f. — urticarie.

stamboală, s. f. — baniță ; conținutul unei banițe.

staniște, s. f. — loc răcoros, umbros unde se odihnesc vitele vara.

stariste, s. m. — staroste (la nuntă).

stărnut, s. n. — strănut.

stihlos — „busuioc verde stihlos".

stobor, s. m. — fiecare dintre parii sau dintre scîndurile înguste (cu vîrful ascuțit) din care se fac gardurile.

stoler, s. m. — tîmplar, dulgher.

strajamaşter, s. m. — strajameşter, plutonier (major).

străfiga, vb. — „cu cuțitul te-am străfigat".

strămătură, s. f. — destrămătură, lînă moale de făcut ornamente pe cămăşi ori pe canava.

stremuraliță, s. f. — strămurariță, strămurare ?

strichi, vb. — (despre animale) a fugi cînd sînt atacate de streche.

strug, s. n. — strung.

strupalnic — curea ? (în cîntecele de cătănie) „sub barbă strupalnicu".

studeniță, s. f. — stomatită.

sucman, s. n. — suman

sucnă, s. f. — rochie.

sudumi (a se), vb. — sodomi (surpa, nimici), „muntele s-a sudumit".

suflanie, s. f. — suflare, tot ce are suflet, ființă.

suglie, s. f. — „nădragi de suglie".

surdumaci, s. m. — colici intestinali.

surupa, vb. — a surpa.

Ş

şaică, s. f. — ambarcațiune cu vele sau cu vîsle, folosită mai ales la transportul mărfurilor. Luntre făcută dintr-un trunchi de copac scobit, cu o singură vîslă, folosită la pescuit.

şapchie, s. f. — şapcă.

şar — o piatră albastră care era folosită la vrăji. „Cu şar te-am însemnat."

şebăcea, s. f. — dim. *şabacă*, broderie în ajur făcută (cu ață albă) la cămăşi, la fețe de masă, milieuri etc.

şerpărie, s. f. — loc unde stau şerpii.

şerpet — „Verde frunză de şerpetu".

şinor, s. n. — şnur, şiret, găitan.

şodolan, s. n. — femur (la animale).

şogor, s. m. — cumnat ; rudă prin alianță.

şoimane, s. f. pl. — eufemism pentru iele.

şoitan, s. m. — dracul.

şopîrlaiță, s. f. — şopîrlă, difterie, anghină difterică.

şuşa şi *şuşe*, s. f. — şosea.

şuştac, s. m. — monedă poloneză (de argint), care a circulat şi în ţara noastră.
şuştăr, s. m. — cizmar.
şuvăit, adj. — şovăit.

T

tapoet — (şerpi) „cu limbile tapoete".
tastur — „tastur verdi".
tăbuieţ, s. n. — săculeţ.
tărîcioare, s. f. pl. — dim. *tărîţe*.
tău, s. n. — apă stătătoare puţin adîncă, baltă.
teapă, s. f. — 1. soi, fel, fire, caracter ; 2. stare, treaptă, rang social, condiţie socială.
teflu, s. n. — rît. „O purcea dete cu teflu".
terepentin, s. — terebentină.
terezie, s. f. — instrument de cîntărit.
tihnica, s. f. — (în descîntece) probabil un duh al liniştii, tihnei, odihnei. „Tihnica îi da tihnelile."
tiugă, s. f. — un fel de dovleac, ploscă.
tîmpinat, adj. — întîlnit, întîmpinat.
tîrlioară, s. f. — dim. *tîrlă*.
tîrluliţă, s. f. — v. *tîrlioară*.
tîromeală, s. f. — lîncezeală.
tîrtan, s. n. — (în descîntec de judecată) diavol.
tonti, vb. — a prosti pe cineva (<*tont*, adj., prost, neghiob).
topseca, vb. — a învenina, a intoxica.
torbă, s. f. — tolbă.
toloreaţă, s. f. — făcăleţ.
toxaca, vb. — v. *topseca*.

trecătură, s. f. — gastroenterită.
tretin, adj. — de trei ani.
treţine, adj. — „Cerbul Treţine".
trevire — „D-o mînăstire din trevire".
trezvit, adj. — trezit.
trîcnitură, s. f. — vine de la s. *stricnea* ; împunsături cu stricneaua pentru a lua sînge.
trîndeală, s. f. — trîndăvie, lene.
trînji, s. m. pl. — hemoroizi.
trînjoaică, s. f. — v. *trînji*.
troacă, s. f. — cutia craniană.
trupiţă, s. f. — parte a plugului legată de grindei, alcătuită din cormană, brăzdar şi plaz.
tulăios, adj. — cu tuleie.
tuna, vb. — a intra, a pătrunde.
turchez, adj. — albastru deschis, vineţiu.
turlac, adj. — ameţit de băutură, cherchelit ; zăpăcit, năuc.
turmulice, s. f. — dim. turmă.
turungiu, adj. — portocaliu.

Ţ

ţăpoi — „De-o fi deocheat de..., / De ţăpoi cu ţăpoaică".
ţicnă, s. f. — zăpăcită, minte turburată.
ţicura, vb. — a ciupi. „Vivor învivorat... / Nu junghia, / Nu ţicura."
ţipui, vb. — a ţipa, a striga.
ţitron, s. m. — lămîi.
ţîţîc — cicic ? lînă vopsită roşu aprins. „Cu cămaşa de ţîţîc, / Încheiată cu borangic."

ţocni, vb. — a ciocni. „Şarpe mare te-ai făcut... / Cu gura / L-ai ţocnit."

ţolină, s. f. — zdreanţă ; femeie rea ; tîrfă.

ţuţuică — „ţuţuică furcă".

U

ucide, vb. — (în descîntece) a strivi pe cineva în bătaie aproape să-l omoare.

udi, vb. — a rămîne.

unghet, s. n. — ungher, cotlon.

unghete — v. *unghet*.

urdina, vb. — a circula ? „Poteceaua după vale, / Făcută d-o fată mare / Urdinînd la vrăjitoare."

urdura, vb. — a face urdori.

uşori (ai uşii), s. m. pl. — uşor (est) şi uşor (vest), laturile verticale ale cadrului uşii ori ferestrei.

V

vavilă, s. f. — duh rău (în descîntece).

văjit — „năjite, văjite".

vălăcăi, vb. — a se plînge, a se jeli (*văleu*).

vălit(ă) — (corăbioară) „De valuri vălită".

veleat, s. n. — termen, hotar în timp.

vermeniţă, s. f. — „Murarii la vermeniţele lor".

veşcă, s. f. — cercul lat (văcălia) în care este fixată sita. „A fi trecut prin ciur şi veşcă."

vifor, s. m. — durere de măsele.

viforoaică, s. f. — v. *vifor*.

vileag — „în vileagul vîntului".

vinitic, s. m. — vinetic, monedă veneţiană de aur care a circulat în trecut şi în ţările româneşti.

vintre, s. f. — pîntece ; abdomen, burtă.

viţişoară, s. f. — dim. *viţă*, şuviţă de păr.

vix — vax ?

vîlnic — „Răvaş de la vîlnicu / Că-ţi vine ibovnicul".

vînt, vb. — vîntui ? ‹vînt ? „Plecă om vînt, / La pădure mare vîntă".

vîrlan, s. m. — un fel de peşte ?

vîrvori — „În ţara vîrvorilor / În Italia am plecat".

vostor — „costor, vostor".

vrîstă, s. f. — buchet de flori.

Z

zar, s. n. — zahăr.

zarame — „Nu vezi voinic de zarame, / I-au dus în cătane".

zară, s. f. — lichid albicios şi acrişor care rămîne după ce s-a ales untul.

zăblău, s. n. — pînză de cîlţi sau de păr de capră, din care se fac cergi, lăicere etc. ; ţol, pătură.

zăletit, adj. — v. *zălezît*.

zălezît, adj. — slab, fără vlagă, amărît.

zălişte, s. f. — „În zăliştea vîntului".

zăpodie, s. f. — ascunzătoare ? strîmtoare ? „În zăpodia rugului, / În heliştea vîntului."

zărnăi, vb. — a zornăi.

zburător, s. m. — „Acesta, după credința unora, e un spirit răufăcător care scoboară noaptea în casele oamenilor și chinuiește fetele și nevestele, pricinuindu-le, prin neodihnă și frămîntare, nenumărate vînătăi pe corp și o mare oboseală." (I. A. Candrea, *Folclorul medical român comparat*, 1944, 156.)

zăpritură, *zeprituri*, s. f. — (în descîntece) retenție de urină.

zivelcă, s. f. — zăvelcă, fiecare din cele două fote dreptunghiulare, cu dungi, sau brodate cu flori, care se poartă una în față și alta în spate, ca fustă.

zmerdios — „cal zmerdios".

zobeală, s. f. — (în descîntece) boală care constă în zdrobirea, sfărîmarea trupului, dureri în tot corpul.

zorzonale, s. f. — zorzoane?

zuvelcă, s. f. — v. *zivelcă*.

zuier — „zuier de fluier".

Sumar

Lector: IOAN ŞERB
Tehnoredactor: POMPILIU STATNAI

Bun de tipar 06.06.1981. Coli ed. 41,43. Coli tipar 34.
Planşe tipar 4.

Tiparul executat sub comanda
nr. 101 la
Întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918",
str. Grigore Alexandrescu nr.89—97
Bucureşti
Republica Socialistă România

Aprig contestată la apariție, impusă apoi trudnic, intrată practic în toate drepturile ei abia în ultimele decenii, datorită comprehensiunii unor exegeți ca I. C. Chițimia și Ov. Bîrlea (subscriem la cele spuse de acesta: „o colecție care poate fi consultată fără rezerve“), Materialurile folcloristice *sînt o colecție de referință.*

IORDAN DATCU

Lei 24,50